Gyulay Aladár

festő

Önarckép,

repr

Früh-Dom Pestre

I. k. (32. l. után

116)

állás megtyrázáli és csak a hivatal

mellé letesítendő tanácsnak [illegible]

előcedeja, ahi ugyanis lehet

hivatali ~~[illegible]~~ fő tisztáról. Ezen

okból fogja sem gyorsabban [illegible]

NZ 1 mint elődét [illegible]

a [illegible] szolgáltatás [illegible]

8470

Gyulay Aladár

festő Ujpest

élett. archép

lásd

Früh Dom Pesten

I. 116. l.

MOB kat. 3213

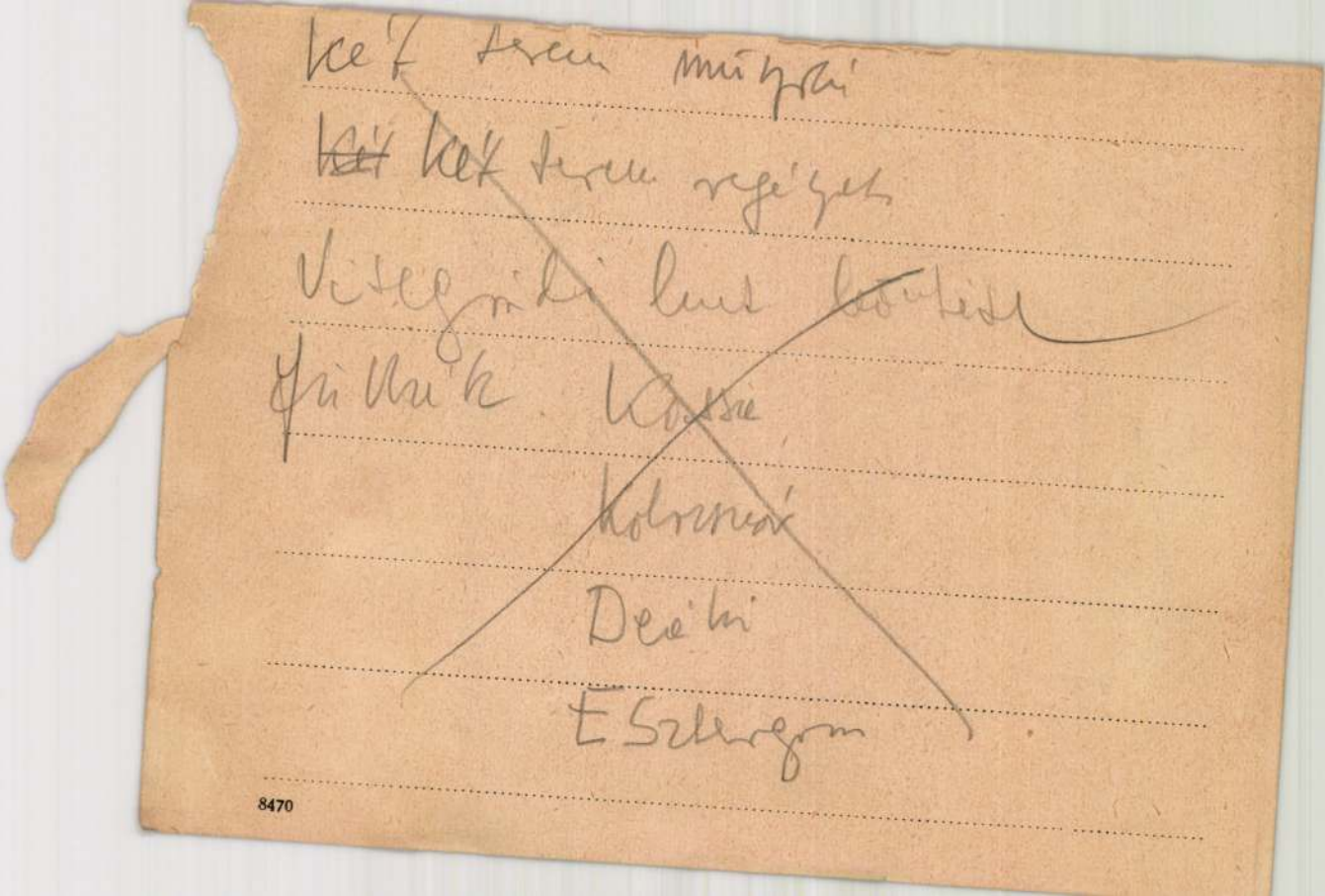

Két terem műtyrki

~~Két~~ Két terem regényes

Vitegrádi lent kontéd

Jiklik Kassa

Kolozsvár

Deáki

E Szlergom

8470

Nyulay Aladár

festő

régi képek restaurálá-
sával is foglalkozik.

Kende Béla: A festmé-
nyek kabantatása.
Művészet. 1942. 82-83. l.
(Képekkel.)

~~Balázsfalvai O. T. népkvt. V. 300.~~

Gulai Aladár f. gref

Rádfalu (Bareyes) 1881 nov 18

Sparm. Tsk.

Kiáll: N. Szal, Mücsarn.

1955. még él

13		14		15		16
folyó évi téritmény		mult évi téritmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláirása
P	f	P	f	P	f	
				358	20	Dr. Nagy Zoltán

Lyutay László

festő, restaurátor

ajánlkozik restaurá-
lásra, bemutat egy
régi női arcképet
rest. előtt és után.

Művészet

1934. 1–2. f.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gyulay Aladár

rendőrlet és állatfestő

Újpesten élt

Ugro 463.l

10. kép. *Magyar (?) festő 1440 körül: Királyok imádása.*

Ludwig: Eine südbömische Malerwerkstat
um 1420. Zeitschrift für Kunstgeschichte
IV., 1935., 317—319. l. (1. kép = 317. l.
— Éber László: Művészeti lexikon, I. kötet
Bp. 1935., 576—577. l. — Wiese, Erich
Könyvismertetés. Zeitschrift für Kunst
geschichte IV. Berlin 1935. 152. és 153.

Gyulay, Aladár festő * 1887. Rádfalun (Baranyam.). Tanulmányait a budapesti iparművészeti iskolában végezte. 1913. Eisenhut Ferenc Egy álom c. képét másolta a Szépm. Múzeumban.

105

~~Palóc-szoba (Balassagyarmati Múzeum)~~

~~V. 218.~~

Gyulay Aladár, magyar festő; szül.1881 november 18-án Rádfalun /Baranya vármegye/. Tanulmányait az iparművészeti iskolában Budapesten végezte, s azóta állandóan a magyar fővárosban működik.

Gyulay Aladár

Budapest, 1940. szept.

Gyulay Aladár festőművész restaurator, VIII. Kun-u. 12. 335-603

GYULAY ALADÁR

festőművész - restaurátor

1881. nov. 18 nül. Pécsett. Hochrein
Józsefnél Pécsett tanult.

VIII. Kun-u. 12. V. 45. (Népszinház-u. sarok
Telefonhívó : 438-68. – Lift –

BUDAPEST

Gyulakeszi rk. templom

(Zala vm.)

Angyalok Királynője tisztt.
szentelve

1748-ban helyreállíttatta
Bíró Márton püspök.

Pehm. 46 i. l.

1737

Gyulakutái ref. templom

festett mennyezete

(Hunyad vm)

1625

86 tábla

Kelementajos: Erd. M.

Ref. Naptár. 1939.

Foglár 30.l.

Kubiny Kristófné Garamszegi Géczi

Julianna alapítványa

VIII. 58.

Gyulakutai Lázár

Bánffy-udvarháza

Kapuja

Repr.

Biró Erdkast

XIII. t.

Gyulakuti ref. templom

Maros-Torda vm.

nagybecsü festett famennye-

zete 1625-ből való

Keller 116. l.

Budapest, 1942 augusztus havában.
Postafiók 214.

GYAR BARÁTAIHOZ!

agyar müvészettörténet nagy mestere,
snapja alkalmából emlékkönyvet adtunk ki.
jelét kivántuk adni annak a nagy neve-
ányainkban, kutató munkáinkban legnagyobb
ük, hogy mindenkinek, aki lelki közössé-
. és müvészettörténettel, a maga ügyévé
erét, éppen azért segitségünkre lesz,
kötet minél szélesebb körben elterjedjen.
megjelenésével egyidejüleg diszalbumot
ak, amelyben a magyar müvészet barátai
ikkal hódolnak a magyar müvészet meste-
evich Tibor minden ta-
ztelő jét, hogy álljon az Emlék-
s ugyanakkor az album számára küldje el

Gyulakutai ref. templom

alaprajza, gótikus

Hiszpések

Ezüst és ón egyházi

edények XVII, XVIII. század.

Nagyharang 1767.

A szentély déli falában

Szövérdi Gáspár sirköve

1626-ból.

Festett régi famennyezet nagy-

részt 1625-ból a szentélyben.

Lázár György sirköve 1666.

A hajó egyszerű festésű fa-

mennyezete 1785.

A templom szentély északi

falában figurális sirkő erősen ron-

gáld alla. posban. XVII.

Debreczeni László 1935

132, 133. l. 134, 135, 136,

137, 138, 139. l.

Gyulamonostori csucsi-
ves fatemplom
(Máramarosmegye)

Cserna Károly rajza
Repr.
Om V. 111. l.

SZABADKA

Szinház

Kopie VV 1855, 157 l.

GYULAVÁRI JÓZSEF

MAGYAR HÍRLAP : 1999. IX.6.

Gyulavári József fotói

(MTI) – Szeptember 6-án délután öt órakor nyitja meg kapuit a Fotográfusok Házában Gyulavári József fotókiállítása. Ráth Péter fotóművész vezeti be.

Gyulavári Pál, szobrászművész

A Stúdió '80 kiállítást a Műcsarnokban rendezték. – Gyulavári Pál „Közhely" c. műve egy teltidomú női hátakt és egy gordonka egymásbakomponálásával, szatírikusan, pellengére állítva jeleníti meg e közhely lényegét: a nő olyan mint a hangszer, csak játszani kell tudni rajta. (említve).

Fecske András: Jóanabb célok felé...
Dolgozók Lapja, 1981. jan. 25.

Gyulányi István
építészmérnök

1941-ben a vákorvárosi
Páduai szent Antal
templom tervpályázatán
művét diesert-
ben részesítették

Halászkőrép 1941

121. l.

nyugta

ronáról, mely önzeget
felvételi munkálatok
brámolás elleniben a
gos Bizottságától a mai
l felvettem.

lim hó 24 én

Fritz Ernst

Gyulányi István

építészmérnök, építő-
mester
IV. Városház-u. 3-5.
1941. önállósította magát,
ezt megelőzően mint
tervező mérnök működött. Részt vett a bpesti
tud. egyetem és a mű-
egyetem helyreállítási
munkáiban. 1946-48
tervek

Borb-Fabr. 58. l

bérházak
kurzsi u
1937 tűrésegés.
3 [illegible]
[illegible] [illegible]

Gyulányi István

épitész

az alábbi pályázaton

terve dicséretet

nyert.

Becz Jenő: Terv pályázatok. Páduai Szent Antal rk. plébániatemplom a Bosnyák-téren. Művészet 1941. 39. sz. 47. l.

Salamon-forgó alatt

Visegrádi

Vis cp. tiro

Birtos. Jut

Üdülő ie

bővítése

átalakít

~~szemlel~~

ben, melyek egy fa ágai (és gyökerei) közöst nyertek el-

~~Dejéből egyes jelenetek vannak ábrázolva~~.

hullámzó vizének betörését, alól balra az ár

a mentést szemléljük; fölül pedig (két) dülledező

ának kimentése (valamint) a sirok és halottak elsodrása

Felirata felül:

Zwemmungs-Unglück in Szegedin am

di árvíz" – „Strašna povodeň města Szegedinů"

"

ppin, bei Oehmigke & Riemschneider

retei a vonalkeretnek 25·8 : 35 cm.

6 (szines).

Gyulai István

~~Gyukovics Kárly~~

1891 dec 30 Ipolytéj
Bp mücg. 1924. ~~Ha~~ mérnök
hari erredes 1941 nyel
1945-46 katona
Gépipari Bernhárd Váll
épitésosztver 1951 dec. nyre
honvédsig
~~Müvészet 1911~~
54 ja
nyidig

Börgöndi reptér
Tarv
1930-ig Hadtört Mur lakteyá-
ének közepe ból

1943 katonai épitr. +
Tarvezett
Mors első radar állomása

III.

14.

Gara Miklós nádor megvédi Erzsébet
és Mária királynőket

cenzura és tusrajz

Szemlér Mihály

34/52.

Gyulányi Béla MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899 évi rendes közgyülésen vett részt.

Mücsarnok 1899. 215. l.

MDK

Gyulányi István építész

Művészet, 1941. 39. sz. 47. l.

Gyulai Líviusz

Vall. Sárospataki Képtár, 1992.

vm. BORDÁS István: Derűvel átszőtt irónia.
= Holnap, 3, 1992, 7-8. 37. ill

Szulánszky Jenő

az alábbi pályázaton 30000 forintos megvételben részesült 46.sz. pályamü egyik sz erzője.

Bakos Béla: Gyógyfürdőszállók és gyógyfürdők tervpályázata, 1970. - Magyar Építőművészet,1970.6.sz. 7-14.l.

árketgyár r.-t.
padlói a legolcsóbb
és legcélszerűbb
Fürdő-utca 1. sz. Telefon

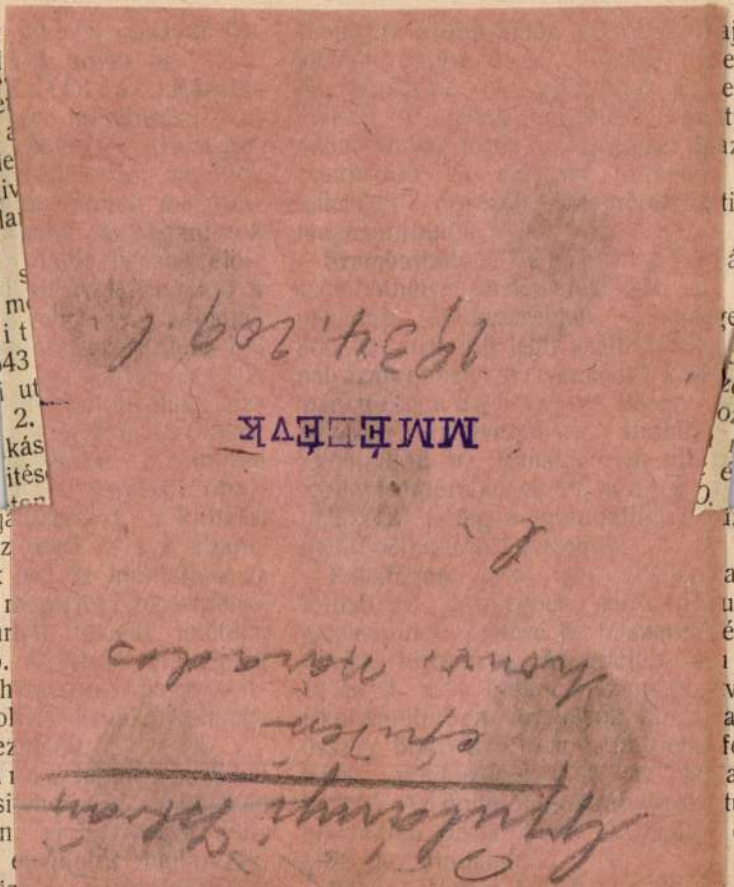

CKMAYER PÉT

sitendő föld, kőmüves, elhelyező és
unka, kőfaragó, pyrogranit, vas, ács, cse-
, bádogos, burkoló, padozati, asztalos,
mázoló és üveges munkák elkészitése,
szállitása iránt árlejtés hirdettetik. Aján-
szes munkára, egyes munkacsoportokra,
unkanemre külön-külön is tehető. A
vonatkozó munkakivonatok és ajánlati
vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak,
zon ajánlatok fognak figyelembe vé-
elyek a kiszolgáltatott eredeti iveken
Az 1 k bélyeggel ellátott ajánlatok
sztus 31-én déli 12 óráig a nagy-
ki m. kir. államépitészeti hivatalnál
ók be. Tartoznak vállalkozók az ajánlat
g 5%-ának megfelelő bánatpénzt az
csatolni. A munkálatok szeptember
negkezdendők és akként folytatandók,
pület ugyanez évben tető alatt álljon
augusztus 1-én használatba vehető
Az általános s különleges feltételek és
árkány Ervin Ottó müépitésznél
t, VII. ker. Király-utca 43/45) valamint
cskereki államépitészeti hivatalnál meg-
ők; ajánlati minták és munkakivonatok
ész irodájában fognak kiszolgáltatni.

ebes. (Városház épités.) Szász-
ros tanácsa augusztus 21-én d. e.
árlejtést tart uj városház épitésére. A
munkálatok kerülnek kiadásra: föld
ves munka 61.005 k 25 f, elhelyező
235 k 57 f, kőfaragó munka 3154 k
s munka 17.140 k 71 f, vas munka
3 f, cserépfedő munka 3076 k 49 f,

nak vállalkozni óha
augusztus 23-án d.
kun-Szolnok vármegye
nyujtsák be. Ajánlat
államépitészeti hivatal
álló ajánlati költség
munkákra tehető. A
bér 5%-ának megf
noki m. kir. adó
igazoló nyugta csat
ajánlati költségvetés
vállalati feltételek
épitészeti hivatalnál

Szolnok. (Utép
mati ut 6.500—9.6
kiépitésénél vállalat
anyagok szállitása,
kocsikból való kira
3. kőanyagok beép
és felállitása, 5. be
tositása céljából ver
Felhivatnak vállalkozn
taikat augusztus
Jász-Nagykun-Szolnok
iktató hivatalánál nyu
ugy az összes munká
sorolt munkanemekre
lathoz a szolnoki m
talnál dijtalanul nyerh
megfelelően kitöltendő
léklendő. Az ajánlatho
5%-ának megfelelő b
m. kir. adóhivatalnál
nyugta csatolandó. A

Gyulányi István

Budavár. 1940. sept

Gyulányi István m. kir. honv.
műsz. ig. okl. építészmérnök, III.
Cimbalom-u. 7. 357-739

le. D. K

GYULÁG Jenő festő

Hónapokat töltött Veszprém megye napszámosai között

Magyar Nemzet 1961. (XXII.) jún. 21. 7. l.

Ø Gyulassy Elemér

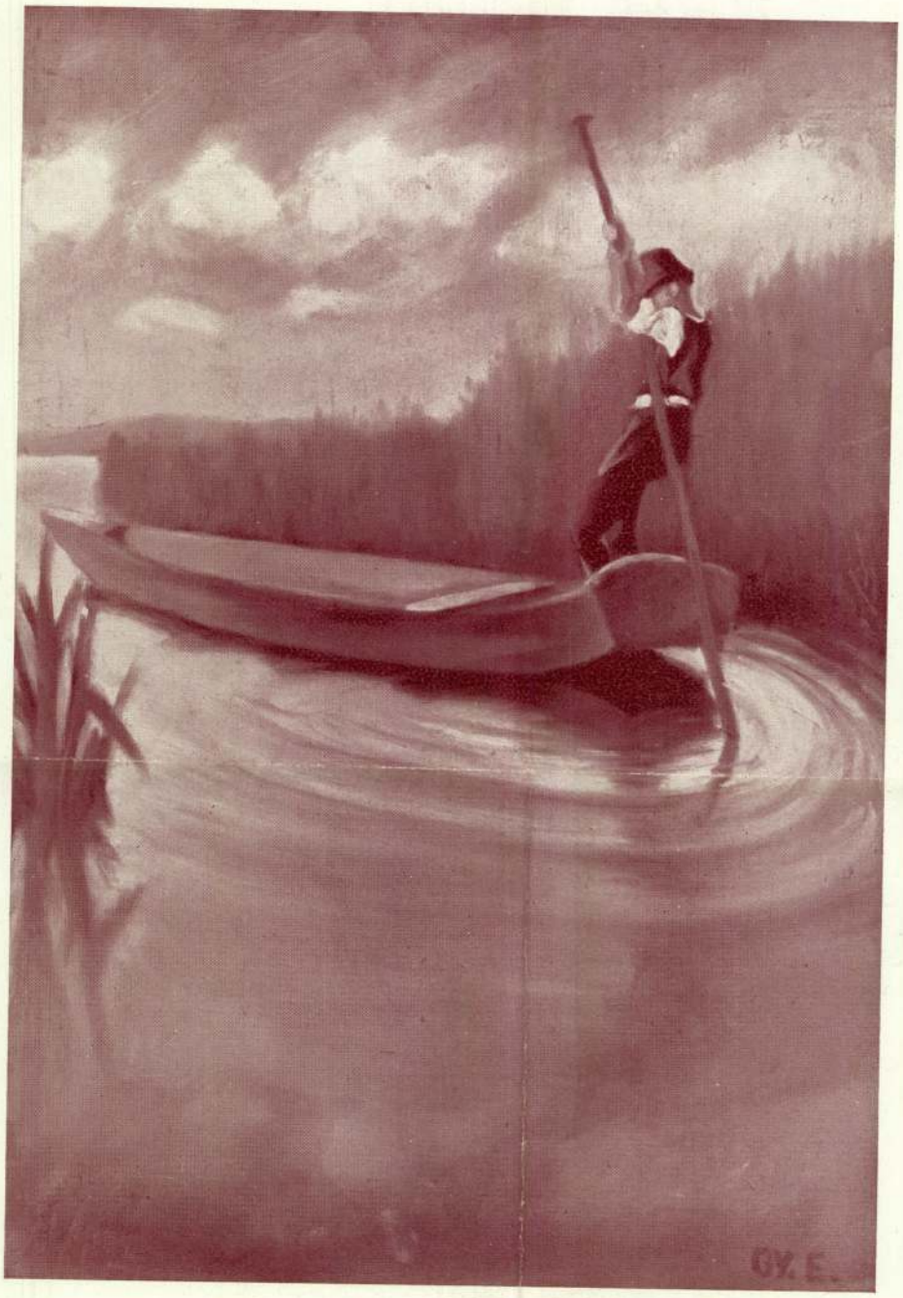

A FERTŐ-TAVON

Gyulassy Elemér akadémikus olajfestménye

Ludovikás Levente

1931. X. cső.

Gyulass

ANYAI SZERETET

Gyulassy Elemér akadémikus agyagtanulmánya

y Elemér

Ludovikás Levente

1931. X. évf.

Gyulavári József

nyilvánvalóbb, mint a ...

A görögtűz az almafa mögül
eloszlott. Csak a gyerekek dideregnek
a fakó fényben. Testüket dobálják,
fintorokat vágva, mint a majmok.

Gyulavári János

fotóművész

a bajai Türr István Gimnázium tanára

volt.

Petőfi Népe.

1983 jan. 16.

GYULAVÁRI PÁL

EMLITVE

Székely András:Grusziában jártunk.Duma Galéria

UJ TÜKÖR 1980/XVII/44.sz.4.o.

e Entstehung der Romantik in

y. Magyar reneszánsz könyvkötő-

unst im Zeitalter der Renaissance/

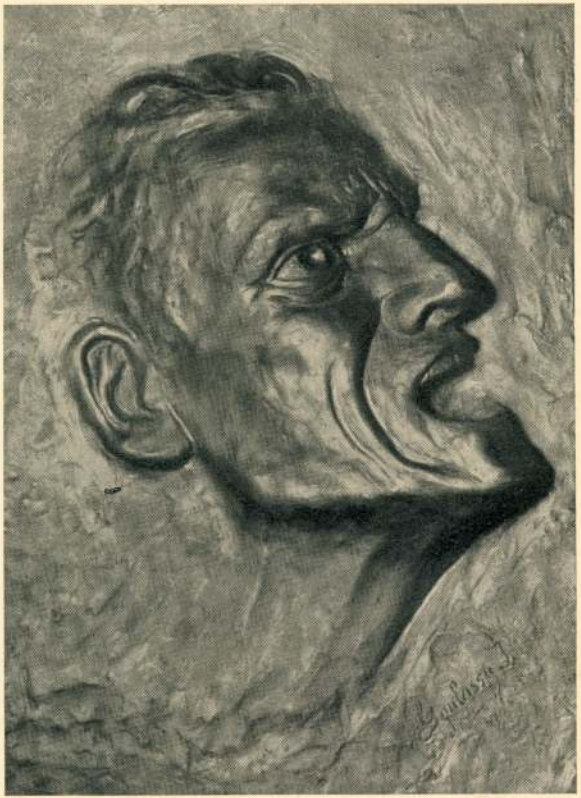

ROHAM!

FEJTANULMÁNY Holló Sándor aks-ról

GYULASSY ISTVÁN akadémikus agyagdomborművei

Ludovikás Levente
1932. XI évf.

Ø Gyulassy István

Gyulay Zsolt

Néprajz

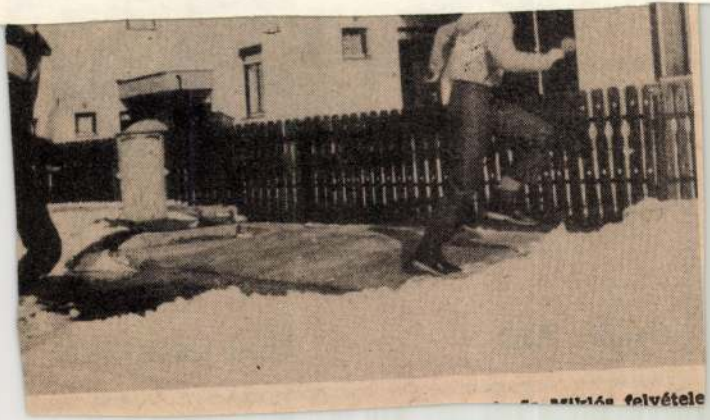

felvétele

Gyulavári Pál, szobrászművész

Az év utolsó hónapjában rendezte bemutatóját a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, melyen a művész műve szerepel.

Bereczky Loránd: A fiatalok stúdiójának kiállítása.
Kritika, Budapest, 1949. 3.

Gyulavári Pál

neve emlitve, müve szerepel a Studió'8o c. kiállitáson a Mücsarnokban

Szabó György irását lásd Szabó Tamásnál!

Magyar Nmezte 198o dec.23.

Gyulavári Pál

Kiállitott a Duna Galériában a Gruziában járt unk c. tárlaton.

Antal László pedig ékszeres kazettáit. *Schlosser Béla* fali fémreliefet készített *(Mesztiai sziklafal)*, *Gyulavári Pál* viszont bronzérmeket. A [illegible]

Magyar H rlap 1980/1o/3/6

Wagner:Ki is az a Tamada?

Gyulai Pál

Kiállítás Dombóváron

Magyar Nemzet 1983. VIII. 11.

MDK

Gyulavecsi Riba János festő

A "Múbarat" kiállitóhelyiségben a jaszsagi festőművészek csoportjaban allitotta ki műveit.

H.G.: Jászsági festőművészek kiallitasa.

Uj Magyarság, 1941.szept.12.

Gyulay Zsolt

Borospince -wj7

Neporane 1985. 11. 23

GYULAVÁRI Pál szobrán

VI. Gorkij fasor 79. 1989

Kerthelyi S.: Mo. napórái. Bp. 1998. 34.

struktivismus als
häufte, Verbällt
Gemeinsame d
leicht handliche
weg über eine r
das allgemeine
einfügen zu kö
chen und ihrer
europäischen I
nen mußte: Die
auf die unverbr
Phantasie östlic
barung.

Sehr bezeich
gang Ladislaus
der ersten Zeit s
Problemen des
chend war auch
bereits 1920 k
der technischer
de. Der Raum i
fälligen Masser
te vor allem ein
freien Fläche.
Diagonale eine
architektonisch
gespannten Kr
wirft sich in ei
gestützt, empor

Gyulavári Pál

szobrász-tanár a Képzőművészeti Főiskolán szakmai tanulmányát az 1970/71 tanévben fejezte be.

M. Képzőművészeti Főiskola, Budapest, 1971 közlése.

Gyulavári Pál szobrász

— **Bessenyei György mellszobrát** szerdán leplezték le a nevét viselő kisvárdai gimnázium parkjában. A portré Gyulavári Pál szobrászművész alkotása.

Magyar Nemzet 1983. XI. 3.

Gyulavári Pál

„Harcos" bronz, Ø 9,5 cm

szerepelt az 1978-as Studió kiállitáson

-Katalógus a könyvtárba -

Gyulavári Pál
rajzai

Gyulavári Pál Somogyi mester
tanítványa volt.

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Művészet, 1975. április - 7.oldal

Gyulaveri Pál jobbra

neve emlitve, szerepelt a Fiatalok Studiójának kiállitásán

Bereczky Lóránd: A fiatalok studiójának kiállitása
Kritika 1979/3 37-38.o.

Veres Péter szobra Vésztőn. Gyulavári Pál alkotása
(Balogh Ferenc felvétele)

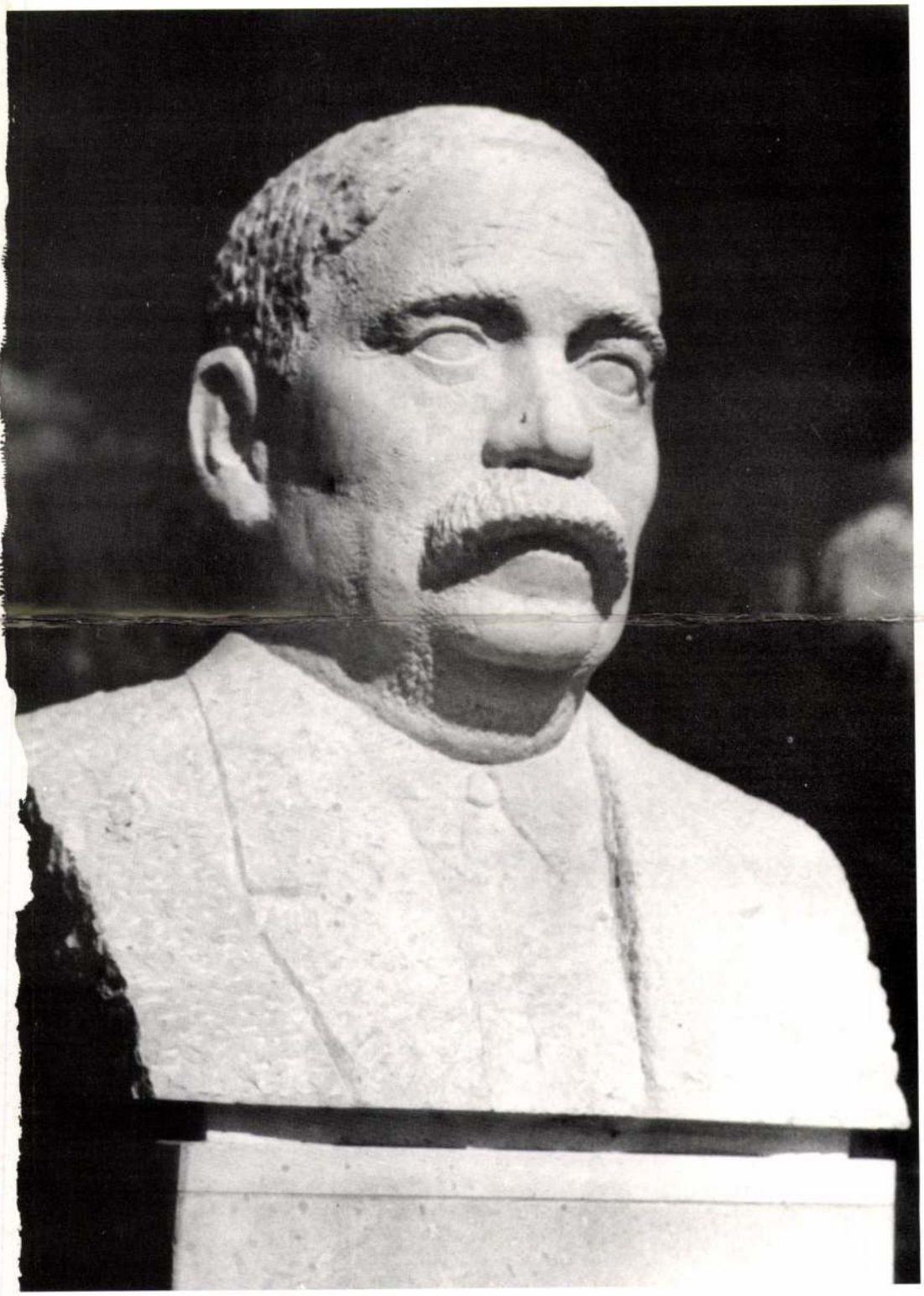

98.-Ft

GYULAVÁRI Pál

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 NOV 3

1021

Szoboravatás Kisvárdán

Szerdán délután Kisvárdán a Bessenyei György Gimnázium előtti parkban ünnepélyes keretek között felavatták a névadó Bessenyei György mellszobrát. Az iskola alapításának 70. évfordulóján megtartott ünnepségen Sárosy Zoltán, a gimnázium igazgatója köszöntötte a jelenlevőket, majd Tisza László megyei tanácselnök avatta fel Gyulavári Pál budapesti szobrászművész alkotását. Képünkön a szoboravató ünnepségen Tisza László beszél. (Császár Csaba felvétele)

GÉP
TULA
FIG

Nyí
a közl
felügy

Nyílt napot tart november 19-én, szombaton a megyei közlekedési felügyelet a Lujza út 1. szám alatt. A nap során — 7 órától 13 óráig — magántulajdonban lévő személygépkocsikon az időszakos járművizsgálati technológia követelményei szerint díjtalan állapotvizsgálatot végeznek. Az autótulajdonosok a feltárt hibák kijavításáról, a személygépkocsi gazdaságos és biztonságos üzemeltetéséről szakmai tanácsot kapnak. Az egyszerűbb beszabályozási műveleteket a felügyelet dolgozói a helyszínen elvégzik. A nyílt nap résztvevői felvilágosítást kapnak a közúti közlekedés szabályairól, a biztonságról és a magatartási szabályokról is.

tézet megbízásából a Magyar Villamosművek Tröszt, a Művelődési Minisztérium, az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács, az Or-

A közelmúltban fejezték be a jának felújítását. A munka s nyek megtartására szolgáló kül

Gyulavári Pál

nohrámüvéig

„Szarvasztag Körhelye" a Műcsarok

téli kiállításán.

Molnár Zsolt

ár Ne

Magyar Ifjúság

1981 jan. 23.

Gyulay Zsolt, grafikus

Hevesi Sznemle, 1982. apr.

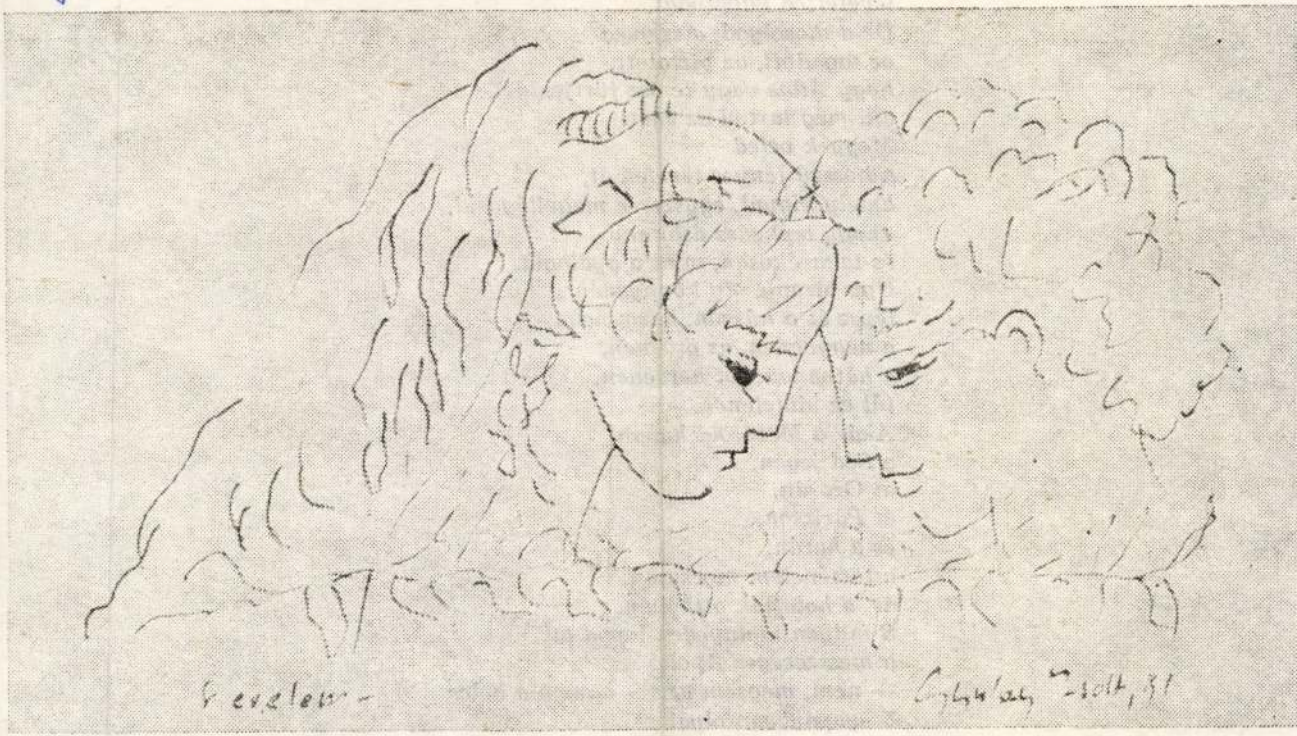

Gyulay Zsolt: Szerelem

„Úgy, hogy minden tagom egyenként
illesztem össze reggelenként . . .”
Így mondtad, míg csöndesen
levetetted kabátodat.
De a mosolyod, a szemed
az tagadott, az biztatott,
hogy Atlas vagy te ősz fürtjeiddel,
aki még tartod az eget.
Megyek veled
a hosszú fényes termen át,
amely kigyúl, egyszerre megvilágosul,
ahogy lépkedsz átlósan,
és takarékosan, mint a gyalogút.
Úgy bizony, oly könnyedén
lépsz át a húszon, harmincon,
a negyvenen, az ötvenen,
a hatvanon, sőt hetvenen,
túl az időtelenen.
Akár a Mezőföld haván,
a Séd jegén,
át Ozorán,
át Párizson,
és a hazán,
a történelem mocsarán,
át a halottak otthonán.
S milyen könnyeden lopod át
a messzeséges Apolló . . .
— nem, mégsem azt — hanem a bölcs
öregapáid mosolyát.

KISS TAMÁS

Gyulai Sándorné, népművész
iparművész

MDK

Júl. 12-én felavatták a Karcagi Népművészeti Agyag=ipari Háziipari Szövetkezet új üzemházát Gyulai Sándorné, a szövetkezet elnöke ez alkalommal a kisipari szövetkezet kiváló dolgozója címet kapta.

-: Népművészeti szövetkezet házavatása Karcagon

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 14

8.l

MDK

Gyulainé Hollós Edit

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

Gyulyás Katalin

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
152.l.

Individual concentrations [p 180 mg/kg/day nominal dos			
Males			
BNP-166	M-COOH	M-OH	BNI
16000	7110	28000	13
20500	17000	31600	14
31200	9180	31400	88
23100	13400	30900	40
6540	4010	8840	22
50900	32300	40200	84
69700	26400	39900	13
58800	29700	33700	64
20800	7500	23700	52
26700	16400	32800	13
22700	107000	30700	84

MDK

Gyumbier Éva

Kiállitási hir

Békésmegyei Népujság 1968 jan.4.

MDK.

Gyumbjér Éva

Képzőművészeti táborról

Ifjusági magazin 1966 .9.

Cyumbjér Éva

Képzőművészeti táborról

Ifjusági magazin 1966. 9.

Gyurák Éva Schmidt

Magyar Hírlap 2001. VII. 3

Gyurák Éva Schmidt tárlata a MÚOSZ székházában

Thanatosz és Erosz krónikása

A MÚOSZ Andrássy úti székházában július 6-áig tekinthető meg Gyurák Éva Schmidt pszichoerotikus képeinek tárlata. A szlovákiai születésű, magyar származású és Passauban élő festőművész legújabb művei biztos érzékkel, ritkán látható őszinteséggel tárják fel a lélek és a test kapcsolatát.

Rénes Judit

Gyurák Éva Schmidt egyik méltatója szerint „a világfalu krónikása". Identitását és kötődéseit éppúgy meghatározzák losonci és pozsonyi, mint budapesti és passaui élményei. A hatvanesztendős festőművész számára a szabadság és a megújulás a legfontosabb. Hogy rugalmas tudjon maradni, korán lemondott a hagyományos karrierről. Képzőművészet–orosz szakon diplomázott, majd e két tárgyból megszerezte a tanári képesítést is. Az elmúlt évtizedekben szerkesztőként, grafikusként és illusztrátorként dolgozott, képei Európa-szerte számtalan múzeum, galéria és kávézó falait díszítik. Bár a legkülönbözőbb festési technikákkal kísérletezik, mindmáig az emberi arc ábrázolása maradt a fő szenvedélye. Mesterien megrajzolt portréi jellegük szerint hol komolyak, hol dinamikusak, sőt karikaturisztikusak, ám mindig hű tükröt tartanak a léleknek.

Gyurák Éva Schmidtet az ősi motívumok foglalkoztatják. Az aktualitásokat beleszövi ugyan műveibe, de maga a jelenség csak közvetíti az atavisztikus üzenetet. Most kiállított olajfestményei, akvarelljei és monotípiái a psziché testiségről alkotott képeit, a szerelem- és a halálvágy összefonódó látomásait vetítik a látogató elé. Az itt megnyilatkozó világkép távol áll az idealizálttól. Mintha a gátlásoktól megszabadult tudatalatti tárná fel nyugtalan, szorongó tartalmát, az érzelmek nevében elkövetett manipuláció és a gyakran csak virtuálisan létező erotika valódi természetét.

Internetszerelem 3

„Mindig nagyon érdekelt a pszichológia. Még gyerekkoromban elolvastam Dosztojevszkij összes művét, majd jóval később Freud, Jung, Fromm munkáit. Egyszer csak észrevettem, hogy hatásukra megnyílt a fantáziám. Drámai, sötét, morbid képek merültek fel bennem, amelyek megjelennek a most bemutatott alkotásokon. Bár kollégáim azt tanácsolták, mutassam meg őket a nyilvánosságnak, felkavaró, szuggesztív jellegük miatt nem akartam belőlük kiállítást rendezni. A tárlat mindenütt ambivalens fogadtatást váltott ki a közönségből. Sokan nagyra értékelték a képek őszinteségét, míg másoknak nehéz volt szembesülniük a lélek árnyékos oldalával" – mondja a művész, aki elmondása szerint festéskor gyerekkori emlékeihez is visszanyúlt. Grafikai sorozatként, szelídebb képi világgal szeretné folytatni az internetes szerelem, a szívhez szóló e-mailre váró nők témáját.

„Optimista vagyok, de nem hiszek abban a szlogenben, hogy ha törik, ha szakad, mindig pozitívan kell gondolkodni. Sokkal egészségesebb és hasznosabb, ha a megtagadás helyett elfogadjuk rosszkedvünket és félelmeinket is. A festészetben a színhasználat révén képes vagyok kiélni negatív hangulataimat, s ebből végül is energiát merítek a jókedvhez" – vallja Gyurák Éva Schmidt.

ögországot előzi meg az internethozzáférés terén

editerrán államok

pai Unióban

te a 40 százalékot, míg az első hatba felzárkózó Ausztria és Írország 64, illetve 82 százalékkal növelte netezőinek népes táborát. A legnagyobb ütemű fejlődést ugyanakkor a mediterrán országok mutatták, Portugáliában például egy év alatt 270 százalékkal nőtt az internethozzáférési lehetőség. Nem kell azonban Spanyolországnak és Franciaországnak sem szégyenkeznie, a 135, illetve 93 százalékos növekedés ugyancsak igen méretes. A nagy vesztesnek egyébként az a Görögország számít, ahol az elmúlt egy évben mindössze 4 százalékkal emelkedett a világhálós hozzáféréssel rendelkezők száma, s melynek 12,9 százalékos értékét ma már Magyarország is meghaladja a maga 16 százalékával. *MOS*

Axelero ADSL már vidéken is

Budapest után elsőként Székesfehérváron vált elérhetővé az Axelero Internet ADSL Otthon és BDSL (üzleti ADSL) szolgáltatása.

A jövőben nemcsak a budapesti internetezni vágyók élvezhetik az Axelero által nyújtott szélessávú internet-hozzáférés előnyeit. A rendkívül gyors letöltési sebességet kínáló ADSL szolgáltatással már a székesfehérváriak is pillanatok alatt fogadhatnak weboldalakat, képeket, zenéket és programokat az internetről, miközben a leggyakrabban használt e-mailezés és a weboldalak karbantartása is gyorsabbá válik az eddig megszokottnál.

A telefonos hozzáférésnél sokszorta gyorsabb internetelérést biztosító ADSL technológia a telefonvonal rézvezetékének szabad átviteli kapacitását használja ki. A feltöltés, azaz kifelé irányuló adatforgalom sebessége 384 kbit/s lehet, és a letöltés gyorsasága elérheti akár az 1500 kbit/s-ot is, internetezés közben pedig a telefon- és faxvonalak szabadok maradnak, és az internetezést telefonforgalmi díj sem drágítja.

Az Axelero Internet alapvetően két ADSL alapú internethozzáférési szolgáltatást kínál, az otthoni internetezésre szánt ADSL Otthont és az üzleti szférának ajánlott BDSL-t. Az Axelero Internet a távközlési háttérszolgáltatók fejlesztéseitől függően még idén nyáron több vidéki településre kiterjeszti a szolgáltatást. *PK*

ágháló

etizmus kat

Regionális piactereket indít a FastVentures

Nyomdai szolgáltatásokkal és biotermékekkel kereskednek

Hamarosan két új vertikális piac-

A nyomdai szolgáltatások eletro-nikus piacát az FV a hagyomá-

4301

Gyurakovics Mihály, ötvös.

A XVIII. század elején Révkomáromban működött.

Dr. Illésy J. Arch. Ért. 1904. 387. l.

M. Gyurák Éva
grafikus

neve szerepel "A magyar képzőművés
Csehszlovákiában" c. cikkben a 7-8.oldalon

Kritika 1973 december

Gyurakovics Mihály, ötvös M.D.K.

Komáromi, dolgozott = Fejér megyében.

Somogyi Árpád: Neuere Beiträge zu der Geschichte der Goldschmiede Kunst in der Komitat Fejér 136. old.

Alba Regia. István Király Mús. Közleményei. 4-5 köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965.

Gyurakovics Mihály

ötv.

l.

Kőmagyötvös

1044. 7.

Gyurakovics Mihály

komáromi ötvös

úrod

Kőszeghy Elemér. Harai ötvösczéhek pecsétjei. Mnz- és Kiszyt. ért. 1912. 290. l.

A szegedi m. kir. állami f

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakb*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Gyurakovich Mihály
ötvös

1732 előtt Révkomárom
Nagy Mihály nála tanult;
1732-ben már nem él.

Kapmagyarorszötvösök 18 l.

Ezt kelyhe 1706-ból a
verebi ref egyház tul.

Z dészkanala magán-
gyűjteményben volt

Lelet, dombóvár-téglagyári

VI. 133.

Gyurakovics Mihály ötvös a 18. sz. elején Rév-
komáromban élt. (Illésy J., Arch. Ért. 1904 387. l.)

J. Szentiványi.

Gyuranovics G. MDK

korongos a Zsolnay -gyárban

Született: ?

A gyárban dolgozott: 1882-1887

76.o. 36. jegy.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay gyár művészete.
Pécs. 1959.

Gyurcsek Ferenc

Szerepelt a főiskolások vásárhelyi nyári tár-
latán.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 9.

Gyurcsányi Lajos

Kőrajzoló

Kis gyermeket ábrázoló
Kőrajza (1835 Buda)
Szépművészeti Múzeum
graf gyűjt

Gyurcsányi Lajos

Gyurcsányi Lajos.

Kis ~~fiú~~ gyermek arcképe. „Köve rajzolta Gyurcsányi Lajos. 1835. Nyomt. Schmidt János Pesten."

Kerdetlegés rajztechnikával rajzolt, mosolygós fej, elrajzolt szemekkel

Kh. XIX. Magyar Grafika G–H. dobo

(Lyka-RV)

Gyurcsányi Lajos
Magyarlitó 95.1

GYURCSÁNYI LAJOS. A Szépművészeti Múzeum Grafikai Osztályának XIX—XX. századi magyar gyüjteményében találtuk meg ezen eddig teljesen ismeretlen magyar művésznek kezdetleges rajztechnikával rajzolt, kis gyermeket ábrázoló kőrajzát, melynek jelzése: „Kőre rajzolta Gyurcsányi Lajos. 1835. Nyomt. Schmid János Pesten.“ —

N · LEIPZIG
UND ANTIQUAR

KÖNIGSTRASSE 29

FERNSPRECHER: SAMMELNUMMER 71976
Telegr.-Adresse: Buchhiersemann, Leipzig
A. B. C.-Code 5th Ed. • Postscheckkonten:
Leipzig Nr. 11431, Paris Nr. 1100-51, Rom Nr. I/3529
Warschau Nr. 191232 • Bankkonten: Deutsche
Bank, Filiale Leipzig · Allgemeine Deutsche
Credit-Anstalt, Leipzig · Bank Polski, Warschau
Тек. счет за № 155, Москва, Госбанк, Правление, Иностр. Отдел.
Postschließfach 163 • Erfüllungsort: Leipzig

a,
y i ,

-.-.-

BIS 16 UHR

R ZEICHEN

LEIPZIG,
den 13.Juni 1929.

Jhr gefl.Schreiben vom 22.Mai cr.
e Liste der seit 1914 erschienenen
ke und es sollte mich freuen, auf
zungen Ihren geschätzten Auftrag

G y u r c s á n y i L a j o s. A Szépmüvészeti Muzeum Grafikai Osztályának XIX-XX. századi magyar gyüjteményében találtuk meg ezen eddig teljesen ismeretlen magyar müvésznek kezdetleges rajztechnikával rajzolt, kis gyermeket ábrázoló kőrajzát, melynek jelzése: "Kőre rajzolta Gyurcsányi Lajos. 1835. Nyomt. Schmid János Pesten".-

is megjelent Rapp "Das Geheimniss
Steindrucks" c könyve és egyéb isr
tetések.Indokoltabbb volna tehát -
éles határt akarunk vonni- az első
korszaknak 1818-ban való lezárása.
müvészettörténeti,vagy fejlődéstör
neti okokból sem helyes.Münchenben
pl.már 1810 előtt több litográfiai
vállalat müködik,mig Párisban,ahol
később a legmüvészibb,a legamagasb
müvészi szinvonalon álló kőrajzok
születtek,Géricault,Delacroix,Dupr
Vernet,Raffet,Gavarni és Daumier g
niális alkotásaiként,akikhez hasoni
a németek XXXMX alig tudnak felmut
ni,Hosemannon,a bécsi Kriehuberen é
Pettenkofenen kivül, csak 1816-ban
honosodott meg a litográfia /X/.Az

GYURCSEK FERENC

említve ld.Kampfl József

Losonci Miklós:K.J. szobrai,Monor,Szoborkert

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/1.sz.4.o.

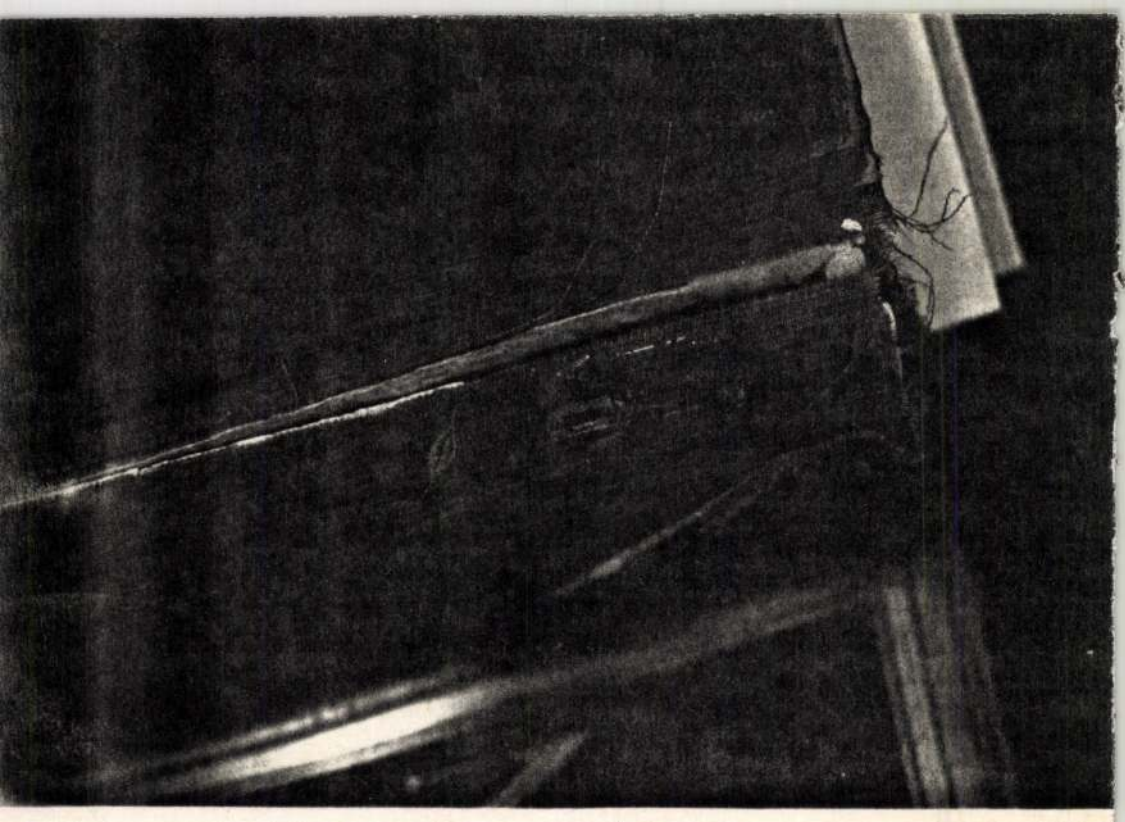

GYURCSEK FERENC

említve ld. Galambos Tamás

Losonci Miklós: Dunakanyár 1980. Esztergom, Balassa Bálint Muzeum

UJ TÜKÖR 1980/XVII/35.sz.3.o.

-

a rationali excludit dependentiam
onditionem tam/. Attamen extrinse-

, idest secundum doctrinam scho-
nunquam finem habere potest.
en/ potest operare, sed indiget
tis resurrectionis.

de immortalitate animae non
em animae intellectualis defende-
imam supponebat, nempe vegetati-
- trichotomia platonica.) Aris-
lem immortalem (sed tantum ani-
ocet. Plotinus - Platonem sequens

Gyurcsek Ferenc

nobránmúvén

Ziállítása nyílik a Vigadó Galériában
nyitva dec. 9. ig.

Ötödik zebesség
1984 x. 29.
Pétőfi 17³⁰.

GYURCSEK FERENC

KOVÁCS Gyula: A küldetéstudat szakmai hitelessége : Gyurcsek Ferenc müveiről. = Művészet, XXV.évf. 6.sz. 1984 6 - 9.p.ill.

GYURCSEK Ferenc

Tasnádi Attila = Szobrán Zoltánsuk: Gyurcsek Ferenc. = Nepszavay

112. 269. sz. 1984. nov. 16. 6 p. ill

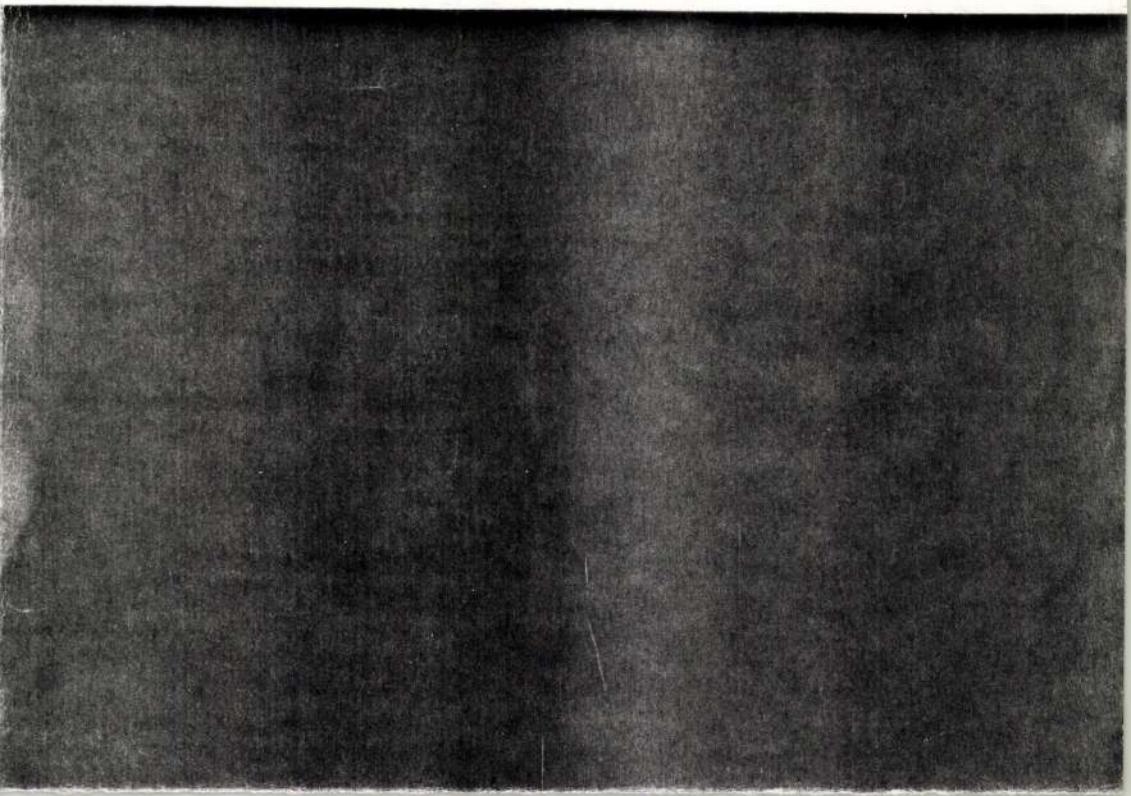

GYURCSEK Ferenc

Vadas József

Három a ...

[Mészáros András, Nagy Gábor, Gyurcsek Ferenc]

Vigadó 6. Vigadó 6. Dorottya u.

Élet és Irodalom, 1984. nov. 30. (48) 13.

Permanent forts

After a spell of duty in the field the legion or cavalry u
would return to base. These bases were permanent for
that could hold a whole cavalry unit of 1000 men, or gre
fortresses like those at York, Lincoln, Chester or Corbridg
(near Hadrian's Wall in Northumbria) which could accom
modate a legion of between 5000 and 6000 men.

The permanent forts were built on the same plan c
temporary camps but made of stone. They were larger an
had much better quarters for the troops, as well as gran
aries, armouries, hospitals and bath houses.

The site of a fort was chosen with care. Forts were i
key parts of the country, usually at the junction of the mai
roads and supply routes, or at river crossing places. The
were often on high ground so as to give a good view of th

Gyurcsek Ferenc

notránműrén

Kiállítás a Fővárosi Szabadtéri Galériában.

cs. m.

ciNe

Pesti Műsor

1981 máj. 6.

M.D.K.

Gyurcsányi Lajos körajnló

mük. a 19 n. elején

1.) Leányka arcképe – 1835

Gerevi, A magy. körajz. 1960 149

Gyurcsek Ferenc

Kisplasztikája díjat kapott az alábbi pályázaton

N.N.: Kiosztották az „Ernstgerely" művészeti pályázat díjait

Magyar Nemzet 1969 V. 9.

GYURCSEK FERENC

UJ TÜKÖR 1981./XVIII./ 1. sz. 43 o.

to present the original appearance of the mantle.

DESCRIPTION OF CONDITION

Pieces of information gained earlier regarding the history of the object provided help and often offered an explanation for the present state of the mantle to which belong a series of previous alterations and mendings. What we have today is the final result of the above processes and our task is to determine the nature and extent of these interferences.

The mantle consists of three fabric layers which were closely sewn to each other. Both its face and reverse side are covered by stitchwork of different colour and age. The fabric layers support and merge into one another.

GYURCSEK FERENC

JÁSZKUNSÁG

Társadalompolitikai
művészeti és irodalmi
folyóirat

3

XXXIV. évfolyam
3. szám
1988. szeptember

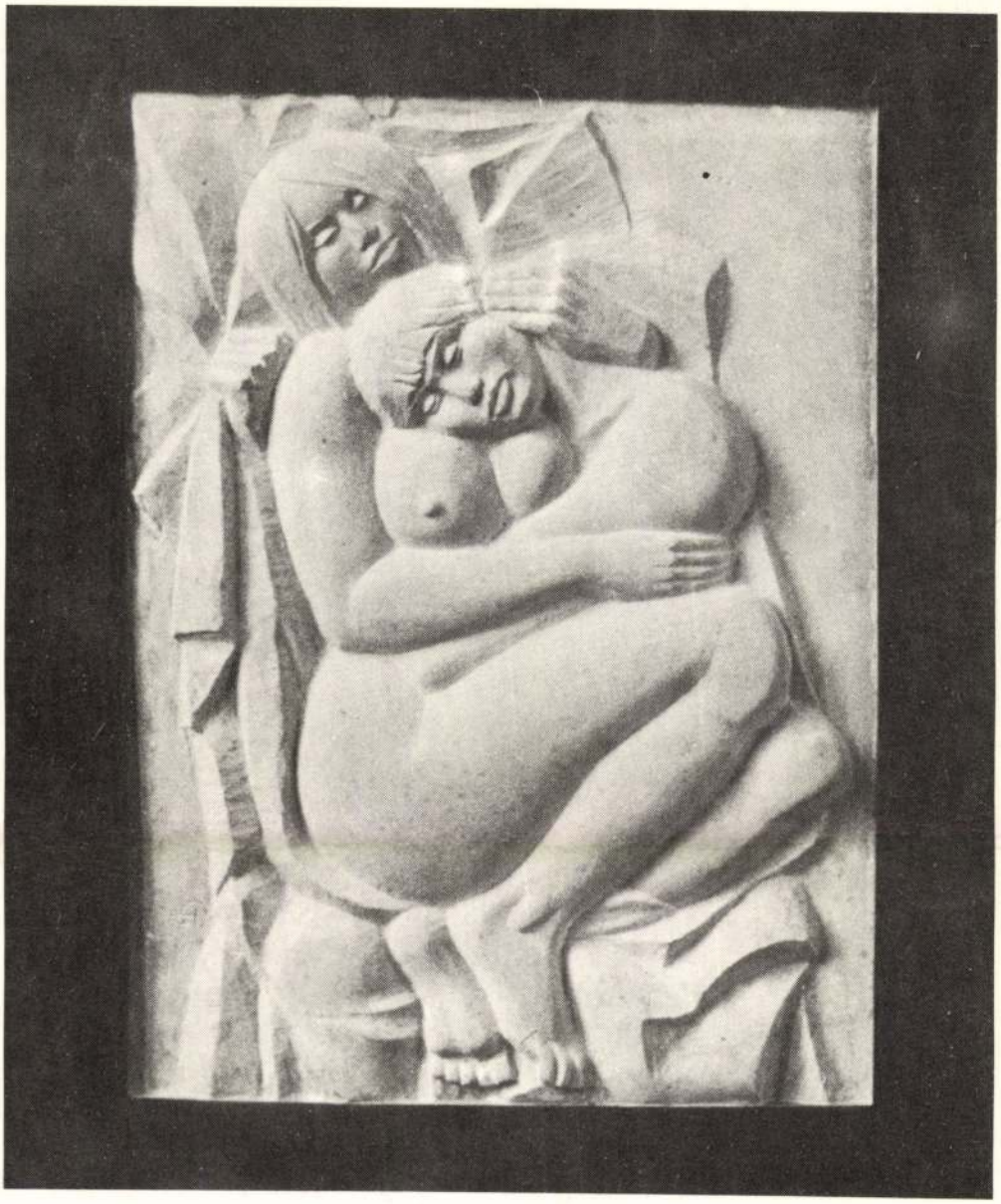

Gyurcsek Ferenc: Pár I.

A címlapon Gyurcsek Ferenc Zrínyi Miklós c. alkotása

A folyóirat illusztrációit Gyurcsek Ferenc szobrászművész szolnoki kiállításának, ill. a IV. Alföldi Fazekas Triennálé anyagából válogattuk. (Fotó: Tarpai Zoltán, Hargitai Lajos)

Homo Ludens

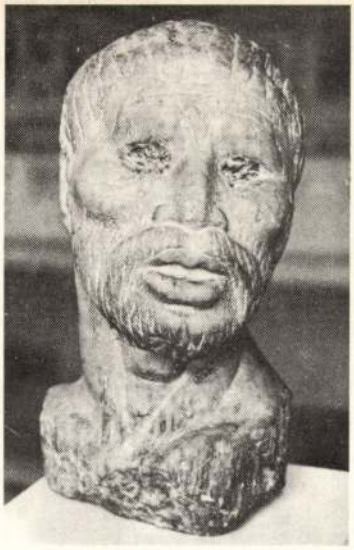

Jobbágy ősöm emlékére

A Kozmoszban

Széchenyi István

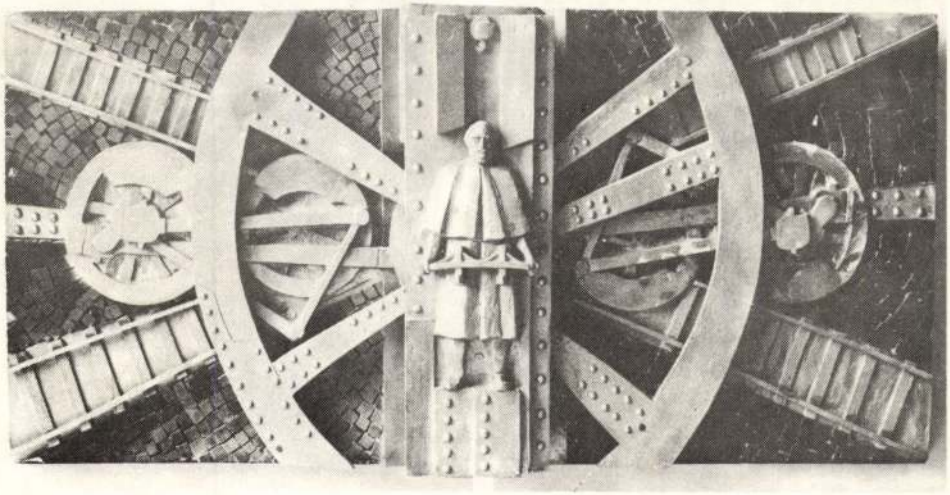

Ára: 12,– Ft

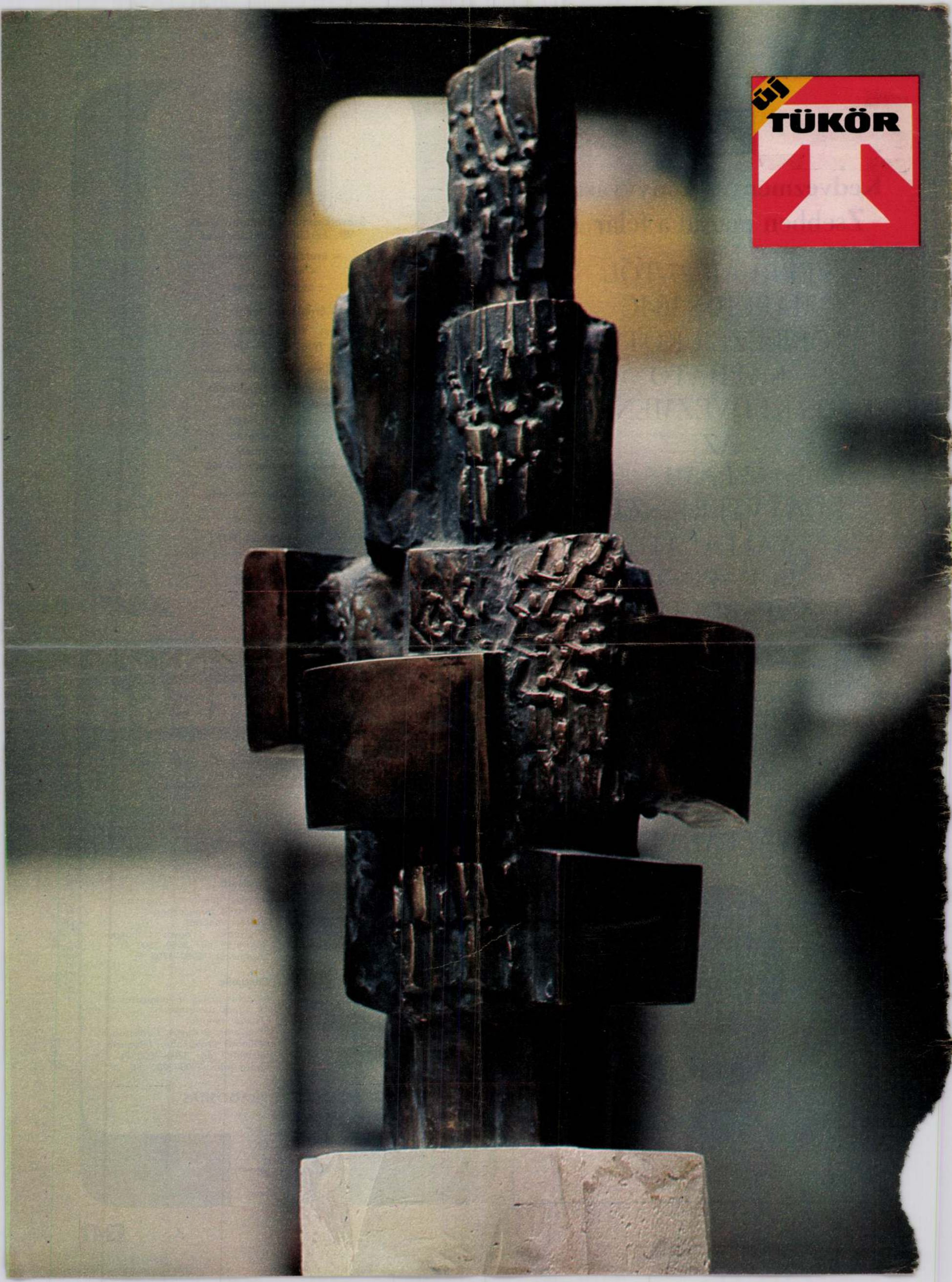
ÚJ
TÜKÖR

Kedvezményes könyvvásár:
Zsebben marad a félár...

FEBRUÁR 27-TŐL
MÁRCIUS 16-IG
TÖBB EZER KÖTET
KAPHATÓ
50 %-OS KEDVEZMÉNNYEL
AZ
ÁLLAMI
KÖNYVTERJESZTŐ
VÁLLALAT
BUDAPESTI
KÖNYVESBOLTJAIBAN!

Minden boltban más választék a kedvezményes nagy tavaszi könyvvásáron!

130 könyvesboltunk munkatársai és az üzemi terjesztők szeretettel várják a kedves vásárlókat!

ÁLLAMI
KÖNYVTERJESZTŐ
VÁLLALAT

KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR

MINŐSÉGI HTSZ RUHÁZATI

Szövetkezetünk felvételre keres VII. kerületi munkahelyre:

– áruforgalmi előadót,
– csomagolót,
– segédmunkást.

Érdeklődni lehet:
Budapest, VII., Izabella utca 5.
Telefon: 426-171

XVIII. kerületi munkahelyre:

– bér-munkaügyi előadót,
– szabászatvezetőt,
– rajzoló szabászt,
– szabászati terítőt,
– átvevő meóst,
– közös üzembe varrónőt, egy műszakra,
– bedolgozó varrónőket.

Érdeklődni lehet:
Minőségi Ruházati HTSZ
Bp. XVIII., Vörös Hadsereg útja 119/b.
Telefon: 585-029

A FIATALOK UTAZÁSI IRODÁJA
AZ EXPRESS

AJÁNLATAINKBÓL

CSEHSZLOVÁKIA

Horny Smokovec

Időpont: április 3–7.
Utazás: autóbusszal
Elhelyezés: ifjúsági szálláshelyen, 4 ágyas szobákban, teljes panzióval.
Részvételi díj: 2350 Ft
Diákár: 1950 Ft

BULGÁRIA

Napospart Hotel Rodope

Időpont: június 4.–szeptember 10-ig 8 napos turnusokban
Utazás: repülőgéppel és autóbusszal
Elhelyezés: 2 ágyas, saját zuhanyzós szállodai szobákban
Részvételi díj: 5420–6800 Ft
Gyermekár: 3790–4110 Ft

Napospart – saját sátras, különvonat
Időpont: július 14–21.
Utazás: különvonattal
Elhelyezés: saját sátorban, teljes panzió
Részvételi díj: 2990 Ft
Gyermekár: 2750 Ft

ROMÁNIA

Costinesti

Időpont: június 21–augusztus 1. 10 napos turnusokban
Utazás: vonattal
Elhelyezés: 2 ágyas szobákban
Részvételi díj: 3560–4500 Ft
Gyermekár: 2980–3700 Ft

Constanta

Időpont: június 16–augusztus 29. 10 napos turnusokban
Utazás: vonattal
Elhelyezés: 2 ágyas, fürdőszobás szállodai szobákban, félpanzió
Részvételi díj: 3290–4000 Ft
Gyermekár: 2900–3200 Ft

JELENTKEZÉS ÉS RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁS MINDEN EXPRESS IRODÁBAN

EXPRESS

GYURCSEK Ferenc
Felszabadulási emlékmű, Edelény

Uj Tükör, XXII. évf. 8. sz. 1985

GYURCSEK Ferenc
90 3.49

Új Művészet

ORSZÁG
ÖLD
1992. augusztus 8., szombat
Új Magyarország

s ma

ı ENSZ-zászlót tűztek ki a budai
)91 őszén a Vérmezőn?
lottunk a Hősök terén Nagy Im-
kor: *„A szovjet csapatok azonnal*
ıgyarországot!" De emléküket marad-
egykori szónokok s pártaktivistáik
ídik Osztapenkó kapitány szobrát,
szívükhöz nőtt, oly kedves emlék,
éve, amikor még nem voltak fiatal
csak fiatalok, mennyit stoppoltak
e szobor tövében. Szív megszakad,
...
ezetünk tiszta! Zajlott a vita az
zatok hatáskörí törvényéről, mi-
egy kerületi önkormányzat, s
városi testület. S ekkor egy
írosvédő/szoborvédő képviselő
ı parlament úgy határozott –
csak rugalmas a kormánykoalí-
nűvészeti alkotás elhelyezéséről,
a fővárosi önkormányzat közgyű-
honatya így indokolta javasla-
k furcsa lenne, ha két kerületet
út egyik oldalán az egyik ön-
Nagy Imre szobrot állíttatna
ıt másik oldalán vele szemben
nos szobor kerülne elhelyezés-
ı lehet a kerületi önkormányza-
zt a kérdést, – így a szoborzsűri
ára aspiráló város-, honatya. Ez
s képviselő olvasta (Dokument
ári kánikulában költői kérdé-
ıyi: Budapesten csak egy MDF
rmányzat van, a többi SZDSZ-
szoborvédő szerint egy szem
i vezetés állíthatna Kádár Já-
'agy két szomszédos SZDSZ-es
ıt viccelné meg a főváros lakó-
ent!
ıatunk-e ezek után *Pongrátz*
ember 1-jén lejáró ultimátu-
nert szeptember messze van.
agyarok Világszövetsége au-
lezvényének nyitónapjára ki-
Budapestet, hadd lássák a 15
ırság képviselői, hogy a fővá-
embere" vezeti két éve, aki
napot 1990 őszén.

Horváth Béla
országgyűlési képviselő

A XXII. kerületi szoborparkba kerülő, bontásra váró szobrok jegyzéke

I. kerület:
1. Vérmező, Varga Imre: Kun Béla-emlékmű
2. Dísz tér, Felszabadulási emlékkő

II. kerület:
1. Budakeszi út 5., Baksa Soós Gy.: Ságvári E.-mellszobor
2. Pasaréti út 195. Tanácsköztársasági emlékmű
3. Hűvösvölgyi út–Tárogató utca, Mészáros Mihály: A budai önkéntes ezred emlékműve
4. Hűvösvölgy, Kiss István. Munkásmozgalmi emlékmű

IV. kerület:
1. Rezi Károly sétány, Farkas Aladár: Rezi Károly-emlékmű

V. kerület:
1. Fővám tér, Valentin Sztarcsev: Dimitrov (Szófia város ajándéka)
2. Néphadsereg tér, Makrisz Agamemnon: A spanyol polgárháborúban részt vett nemzetközi brigádok emlékműve
3. Jászai Mari tér, Segesdi Gy.: Marx–Engels

VI. kerület:
1. Eötvös utca 3., Gyurcsek F.: A magyar kommunista ifjúsági mozgalom ötven éve

VIII. kerület:
1. Köztársaság tér, Kalló Viktor: Mártíremlékmű
2. Köztársaság tér, Kalló Viktor: A néphatalom hőseinek emlékhelye
3. Nagyvárad tér, Nagy I. J.: Asztalos János-domborm. et.

IX. kerület:
Hámán Kató, Kreuz Róbert, Turner Kálmán, KMP-nyomda, KMP ferencvárosi szervezet (szöveges emléktáblák)

X. kerület:
1. Kőbánya-Óhegy, Konyorcsik J.: Malinovszkij marsall
2. Kőbánya-Óhegy, Búza Barna: Szovjet–magyar barátság emlékműve

XI. kerület:
1. Budaörsi út, Kerényi Jenő: Osztapenkó kapitány
2. Etele, volt Szakasits A. út, Marton L.: Szakasits-szobor

XII. kerület:
1. Széchenyi-hegy, Rege park, László P.: Felszabadulási emlékmű

XIII. kerület:
1. Béke tér, Kalló Viktor: Felszabadulási emlékmű

XIV. kerület:
1. Dózsa György út, Kiss István: Tanácsköztársasági emlékmű
2. Thököly út 141., Kiss István. Felszabadulási emlékmű

XVII. kerület:
1. Rákosliget, Kasztel András utca, Megyeri Barna: Felszabadulási emlékmű

XVIII. kerület
1. Vöröshadsereg útja, Mikus S.: Steinmetz kapitány

~~Gyungsek~~ Ferenc

Gyurcsek

GINGER GEOMETRICS

Stitch a cheerful ginger cat in brightly coloured wools on canvas to make a stylish but hardwearing cover for a drop-in chair. To ensure the cover will be a perfect fit on your own chair, measure the seat carefully, allowing an extra 1cm (½in) of embroidery where the seat fits into the chair to avoid any unworked canvas showing.

EMBROIDERY STITCHES

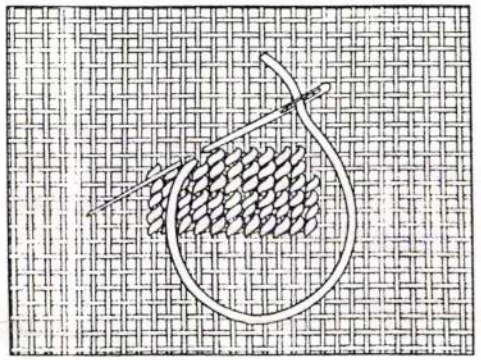

Tent Stitch
Work tent stitch in horizontal rows, starting at the right of the shape and working the rows in an upward direction.

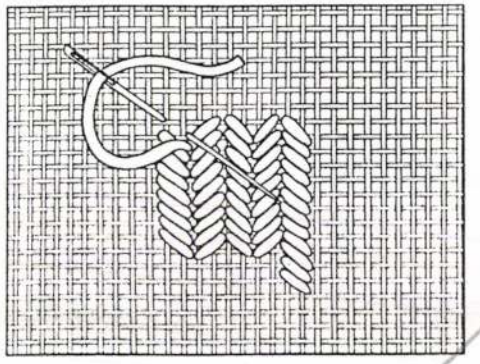

Slanting Satin Stitch
Each stitch spans two vertical and two horizontal canvas threads. Change the direction to produce different effects.

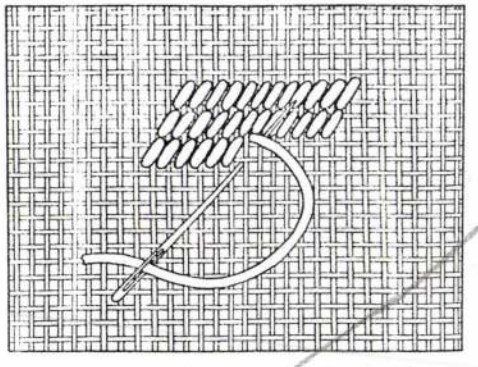

Gobelin Stitch
Work Gobelin stitch over one vertical and two horizontal threads. Slant the rows to left or right from one area to another.

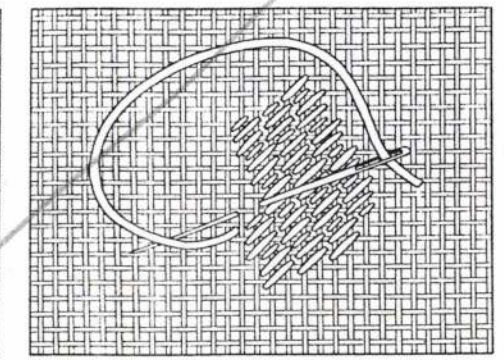

Cashmere Stitch
Work groups of three diagonal stitches to form steeply slanting rows, changing the direction from one area to another.

You will need:

The amount of canvas and threads you will need depends on the size of the chair seat you wish to cover. The finished embroidery for the chair shown measured 54cm (21¼in) along the front, 40cm (15¾in) along the back and 43cm (17in) along each side. The amounts given below will act as a guide for calculating your needs.

75cm×75cm (30in×30in) square of 10-gauge single thread canvas
Tapestry wool in the following colours and amounts: Blue grey: 12 skeins; mid grey: 10 skeins; light blue: 10 skeins; dull blue: 6 skeins; turquoise: 5 skeins; pink: 4 skeins; lavender: 5 skeins; rust: 3 skeins; orange: 3 skeins; dark rust: 1 skein; dark orange: 1 skein; and oddments of black, flesh pink, cream and green
Tapestry needle
75cm×75cm (30in×30in) square of hessian
Sewing thread and sewing needle
Rectangular embroidery frame
Small tacks and a hammer

To work the embroidery, first stretch the canvas in a rectangular frame, taking care to keep the canvas grain square. Then mark the outline of the area to be embroidered on to the canvas with tacking (basting) stitches. Do this by tacking the top and bottom edges first, then tack along the slanting side edges. Now find the centre of the canvas and mark with a few stitches.

Begin the embroidery by working the cat in tent stitch, starting at the marked centre of the canvas and working outwards. Follow the design from the chart,

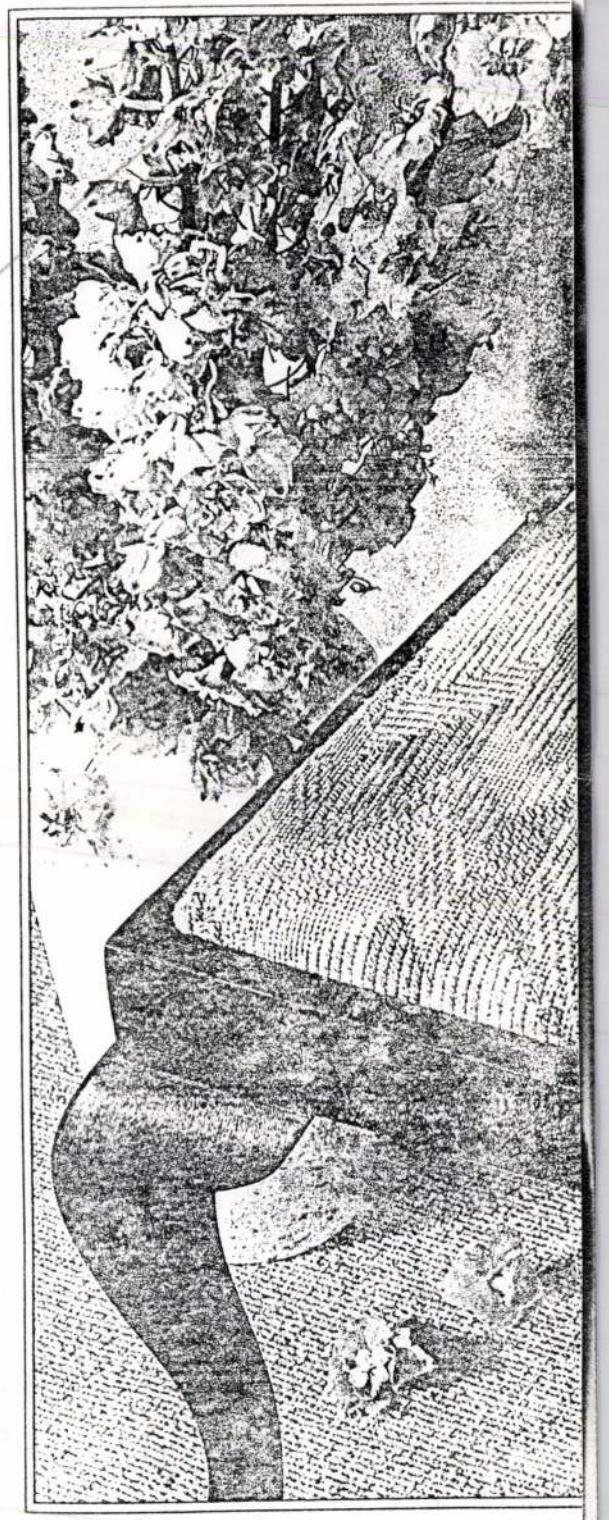

tarthatjuk számon a városhoz az 1930-as évek első felében kapcsolódó Borbereki Kovács Zoltán-életmű néhány jelentős alkotását is: mindenek előtt a Damjanich János Múzeum épületének bejárati falát díszítő két, összefogott, kompakt szerkesztésű - egykori emlékmű-részlet - domborművet: a háromalakos Aratók és a négyalakos Kubikusok (1939) című. Borbereki Kovács műhelyéből került a Tisza-Szálló és Gyógyfürdő épülete elé a játékos megformálású Leány halakkal című díszkút (196), amely L.Menyhért László jellemzése szerint az épülettel egybehangolva Szolnok legszebb, intim hangulatú terét hozza létre, s kiváló mestermunka a Tisza-parti sétányon látható Verseghy-büszt (1934) is. Szolnok is magáénak tudhatja - a város Rendelőintézetének épülete fogadta be századunk egyik legnagyobb szobrászának, Medgyessy Ferencnek egyik 1955-ben faragott, mesteri kőszobrát: a lágy körvonalakkal közrefogott, tömbszerűen fogalmazott, gyermekét szoptató anyát ábrázoló alkotás egy-egy példánya a budapesti Gellérthegyen és a debreceni Medgyessy Múzeumban is megtalálható. A Művésztelep kertjében rejtőző XVIII. századi indiai bivalyszobor (1926 körül) - itt hiába kerestük a Pátzay Pál megformálta Vidovszky Béla-bronzszobrát; csak posztamensét találtuk -, s a telep bejáratával szemben látható, Papi Lajos által kialakított ún. Török kút (1975) a város érdekes, artisztikus emlékei közé sorolható. Rejtélyes, furcsa, besorolhatatlan, az újabbkori magyar köztéri szobrászatban társtalan alkotást fedezhetünk fel a Koltói Anna úti egykori gimnázium, a ma kollégiumnak otthont adó épület előtt: Kamotsay István 1974-ben állított, nyilvántartási címe szerint Műszaki-technikai fejlődést szimbolizáló szobrát. A kompozíció középpontjában egy rozsdás csődarabokból összeállított, kitárt karú alakot stilizáló fal áll, amely előtt és mögött vízszintesen elhelyezett sorban tizenegy fekvő üveglap alatt feliratok, idézetek rejlenek. A kompozíció fémrészét már alaposan megrágta a rozsda, az üveglapok töredezettek, a feliratok olvashatatlanok voltak látogatásunkkor: sajnos a kompozíció így nem képviselheti már az eredeti művészi elgondolást, koncepciót.

Fotó: Tarpai Zoltán

Fentebb futólagosan elemzett köztéri alkotások mellett bárhol, bármikor, bármilyen ürüggyel felállíthatták volna a közelmúltban Szolnok szobrait: ifj. Szabó Imre Tanulófiú (1966. 605. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet Kollégium), Bencsik István Ülő lány (1960. Táncsics út), Gyenes Tamás Ácslegény (1972. Ipari Szakmunkásképző Intézet), Kovács Ferenc Guggoló fiú (1972. volt Megyei Tanács és Úttörőház közötti park), Simon Ferenc Tanulólány (1974. Tiszaparti Gimnázium), Kucs Béla Ivó nő (1972. volt MSZMP-székház előtt) - ez maga a Nagy Megtestesült Köztéri Közhely -, Papi Lajos Kuporgó (1975. Várkonyi tér), Nagy István Zenélő (1983. Városközpont), Lajos József Tiszai hajósok (1979. Tiszahídfő), stb. című alkotását; ezek több-kevesebb mesterségbeli tudással kivitelezett, szokványos, közhelyszerű szobrászati termékek. A semmitmondó, plasztikai újdonságot nem hozó, másolatok szintjén vergődő művek a hatvanas-hetvenes-nyolcvanas évek szobrászati tömegtermelésének szellemében és gyakorlata szerint jöttek létre: a feladat puszta teljesítése esetén a szobrászi invenció nem kéretett számon. A sablonok sorában ott állnak az esztétika, a szobrászat tartományait alig-alig megközelítő mellszobrok, arcképek (Solymosi Ignác, Tisza Antal, Vásárhelyi Kálmán, Sajó Elemér stb.).

Az országosan megszokott-megunt szobrászi kifejezések bombasztikus hatású példányai között méretei, hangsúlyai révén is kiemelkedett a már fentebb jellemzett és időközben helyéről eltávolított Kossuth téri munkásmozgalmi monumentum, s kiemelkedik a Szabó László-Barna Gábor alkotópáros tiszaligeti bejáránál álló Felszabadulási Emlékműve (1970): az ívesen meghajló, a szép természeti környezetet szétroncsoló betonhéj - esetlen-modern zászló-imitáció, vagy csak egyszerűen háttér? - előtt, kezében fáklyát tartván egy fiatalember bábja igyekszik diadalmasan előre. Csak azt tudnánk, miért, hová siet oly öles léptekkel, s miért szorongat a kezében - az elektromosság századában - fáklyát?

Netán ez valami szimbólum lenne? (A testtartás, a mozdulat közvetlen párhuzama a budapesti,Kiss István megformálta, 1919-es plakátról átvett motívumot feldolgozó Tanácsköztársasági Emlékmű). Szokványos elemekből építkezik Gyurcsek Ferenc és Kampis Miklós Szolnok 900 éves jubileumi emlékműve (1975) is. A dombon ma-

GYURCSEK Ferenc szobrai
Damjanich 1981 2/3. Szolnok

GYURCSEK Ferenc (1942)

szobrászművész kiállítása, Vigadó Galéria, 1984 nov. 2 - dec. 9. / [bev. Tasnádi Attila] (Bp.) [Kunerdi Alap,] (1984) [20] p.
(A Vigadó Galéria.. sz. kat.; 46.)

GYŐRI László szobrászmuvesi (1944)

: Debrecen.

GYURCSEK Ferenc

Tasnádi, Attila: Bildhauer Ferenc Gyurcsek.
= B. Rund. XVIII. Jg. No. 48. 3. Dezember 1984
10. p. ill

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc és Kalló Viktor Munkácsy-díjas szobrász-, valamint Mazsaroff Miklós Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból nyílt tárlat csütörtökön Budapesten, a Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központ Népköztársaság útjai épületében. A megnyitón jelen volt Boncso Mitev, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövete. Az „Együtt a Duna mentén" című kiállításon negyven mű látható, közöttük több az alkotók bulgáriai utazásainak emlékét, az ott szerzett benyomásaikat rögzíti

Népszava

1985. II. 1.

Gyurcsik Ferenc szobrász

1985 évi Kot díjat kapott

Magyar Hírlap, 1985. IV. 26

GYURCSEK FERENC

Emlékműavatás Martfűn

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségen Martfű polgárai először a református templom falán elhelyezett Damjanich-emléktáblát koszorúzták meg. Ezután a szépszámú ünneplő a városháza melletti téren felállított szobor körül gyülekezett. *Kozma Imre* polgármester és *Kóródi Mária*, az Országgyűlés alelnöke leplezte le *Gyurcsek Ferenc* Munkácsy-díjas szobrászművész 1848-as emlékművét.

„Nemes szándék és nemes elhatározás e szép alkotással ünnepelni a 150. évfordulót, hiszen e szoborral nemcsak fejet hajtunk a múltnak, hanem egyben jelt adunk a jövőnek. Jelt adunk arról, hogy büszkék vagyunk őseink cselekedetére, az egész világ csodálatát kiváltó, sorsfordító áldozatokra, és mi, a mai Magyarország polgárai készen állunk befejezni, beteljesíteni '48 szellemét." — mondta ünnepi beszédében az Országgyűlés alelnöke. A városban az ünneplés délután ünnepi kórushangversennyel folytatódott,

este pedig a „Márciusi Ifjak" ünnepi megemlékezése és fáklyás felvonulása zárta az ünnepi programok sorát.

DÁLSZKÚV KRÓNIKA
1998 márc 16

lődni: Tiszaföldvár, Vadász út 5., özv. Török Jánosné.

VEZSENYEN 880 négyzetméteres zártkert a Tiszához közel, olcsón eladó. Érdeklődni: 56/430-023, este.

TISZAJENŐN 840 négyzetméteres telek, közművesített utcában, termő gyümölcsfákkal eladó. Építésre alkalmas. Érd.: 56/431-610, este.

ALATTYÁN, Gárdonyi Géza út 1. alatt 2 szobás, fürdőszobás ház, 400 négyszögöles telken eladó. Érd.: 57/461-441

TÖRÖKSZENTMIKLÓSON 3 szobás, gázos családi ház eladó. Érd.: 392-080 telefonon, egész nap.

600 négyszögöl gyümölcsös a Körös-parton, bekerítve eladó. Érd.: Öcsöd, Kossuth u. 9/a. Tel.: 56/310-415

780.000 Ft.

1993-as Ford Transit 2,5 dízel, piros színben, hosszú tengelytávú, 6 személyre vizsgáztatva, 2.200.000 Ft.

1993-as Ford Transit 2,5 dízel, bordó színben, hosszú tengelytávú, jó állapotban, 2.200.000 Ft.

1996-os Ford Transit 2,5 dízel, fehér színben, hosszú tengelytávú, 6 személyre vizsgáztatva, 3.330.000 Ft

1997-es Ford Transit 2,5 dízel, fehér színben, hosszú tengelytávú, szervos, 3.450.000 Ft.

IVECO teherautó, hűtőládás, hidraulikus, emelő hátfalas, 1986-os dízel, 750.000 Ft.

1994-es Ford Escort 1,3-as benzines, bordó színben, extrákkal, 1.480.000 Ft.

zolható jelentős felújítás 199.000 Ft.

Ford Escort C 1,3, 1995 gi, ötajtós, kék metál, e kal: 1.549.000 Ft. Hitelr

Használtautók bizomár értékesítésével is fogla zunk, a tárolás ingyer

WARTBURG 353 szériázott, újrafényezett, III. 3-ig műszakizott gépk adó. Irányár: 185.000 F 59/356-149

MEGKÍMÉLT, négyüten bant eladó. Érdeklődni: után 410-292

RÁFUTÓFÉKES utánfu kg össztömegű, 99. XII. vényes műszakival elad 59/322-447, egész nap.

JÁSZKUN KRÓNIKA INGYENES apróhirdetési szelvén

E szelvény nem alkalmas közületi illetve üzleti jellegű hirdetés leadására.

Írja le a hirdetést nyomtatott betűvel (1 betű = 1 négyzet), a szavak között egy négyze hagyjon ki. A hirdetésbe kérjük beleírni az érdeklődést is, majd vágja ki a szelvényt!

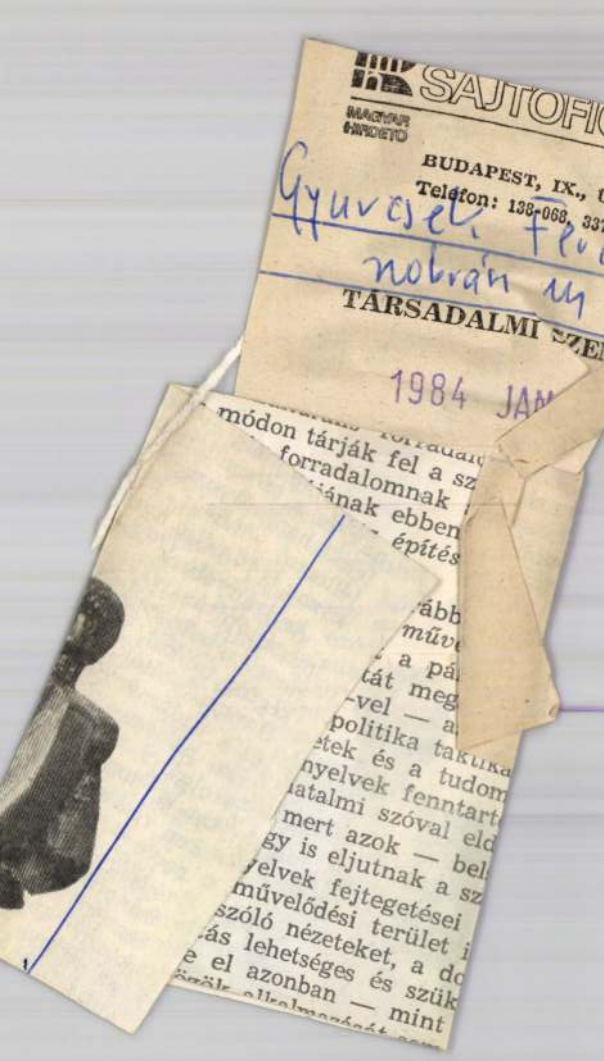
SAJTOFIG
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX.,
Telefon: 138-068, 337
TÁRSADALMI SZE
1984 JAN
módon tárják fel a sz
forradalomnak
ának ebben
építés
ább
mű
a pá
tát meg
-vel — a
politika taktika
tek és a tudom
nyelvek fenntart
atalmi szóval eld
mert azok — bel
gy is eljutnak a sz
elvek fejtegetései
művelődési terület i
szóló nézeteket, a do
ás lehetséges és szük
e el azonban — mint

ányok egész szelleme
ották azt az álláspon-
önteni, és hogy min-
ső indítékaiktól vezé-
ocialista szemlélethez.
a párt- és az állami
rányításának lehetet-
kumentum nyomaté-
séges, ám fő eszköze
végső esetben alkal-
az esz
mazandót

1984.VII. 6. TV2. 21.50.

1021

Tv-híradó 2.

- Négy hónappal az átadás előtt ma még ilyen képet mutat az Árpád-hidi csomópont, de október végére alaposan megváltozik majd Angyalföld uj központja. Hogy milyen lesz? Azt mutatja be a XIII.ker. Pártbizottság érdekes kiállitása. A tárlat jó alkalom arra, hogy a kerület lakói megismerkedjenek az átadás utáni közlekedési lehetőségekkel. Az angyalföldi művészeket kérték fel, hogy alkotásaikkal tegyék széppé és hangulatossá a Váci ut és Róbert Károly körüti aluljárórendszert. Gyurcsek Ferenc szobrászmüvész a lejárat homlokzatát tervezte meg. A diszitéshez betont és bazaltkockát használt. Csablek András festőművész egy hajógyári kiszolgált uszódaru kötéldobját épitette be az egyik összekötő folyosó falába. A metro-állomáshoz vezető csarnokban látható Komáromi Györgyi iparművész és Somogyi János festőművész tüzzománc diszitése, amely különleges hangulatot ad a földalatti világnak. A kerületi pártbizottság épületében rendezett kiállitás julius 19-ig látható.

1984.VII. 6. TV2. 21.50.

Tv-híradó 2.

- Megjelent és már kapható az uj "KRESZ-teszt" cimü könyv. A kiadványban megtalálható a KRESZ teljes szövege, és azokat a közlekedési szabály változásokat is tartalmazza, amelyek julius 1-én léptek életbe. Igy a könyv a régi vezetőknek és a most vizsgázóknak is hasznos segitője lehet.

1984. VII.6. TV2. 21.50.

GYURCSEK Ferenc

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

1098

Gyurcsek Ferenc szm

ill.

"40 alkotó év Zia Ll."

→ Mincz Gyula

Művészet 1985/4/36

Gyurcsák Ferenc

Ulitz Béla portréja

→ Benedek György

MŰVÉSZET 1985/7/6-7

GYURCSEK FERENC

EMLITVE +repr. Halászok c.szobra

Losonci Miklós: Halászat a képzőművészetben.Baja, Türr István Múzeum

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.28.sz.4.o.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. ker levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Janzer Fliqyes, kunkácsy-díjas szobrászművész: Illyés Gyula, egész alakos portrészobor, bronz, Szekszárd, 1987.

Birálóbizottság:

Bárday Nikoletta, Fekete Tamás, Gyurcsek Ferenc, Ormos Tibor, Rétfalvi Sándor, Tímár Árpád.

Művészet, 1988. máj., hátó, belső borító.

Gyurcsek Ferenc

— A kárpátontúli terület két festőművésze — Soltész Zoltán és a nemrég elhunyt Glück Gavril — tájképei, csendéletei láthatók azon a kiállításon, amelyet Gyurcsek Ferenc szobrászművész és Ivan Bagyul nagykövetségi tanácsos, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének magyarországi képviselője csütörtökön nyitott meg Budapesten, a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. A tárlat június 29-ig látogatható.

[illegible] Nemzet 1984. VI. 12.

Gyüre Zsolt, építész
Nívódíjas építésznek, 1986.

Gyüre Zsolt 1945-ben született Budapesten, 1969-ben szerezte meg építőmérnöki oklevelét a Budapesti Műszaki ~~Egyetemet~~. Egyetemen.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 75-76-old.

1984.XII.6. P 10,45 /Kerekes/

Gyurcsek Ferenc
Szobrok és grafikák kiállítása

Láttuk, hallottuk

- És most vissza a kiállitótermek világába. György Gábor mikrofonja előtt Osapó György

- Két jó szokás szerint a fiatal generációhoz számitott, de már ismert nevü müvész rendezett kiállitást a Vigadó Galériában. Egy szobrász, Gyurcsek Ferenc, és egy festő, Nagy Gábor. Kézenfekvő a kérdés, mi a közös köztük, van-e valami közös vonásuk?

- Két fiatal müvész, viszonylag fiatal, ugy értem, mind a ketten 35 évesek. Egyik szobrász, a másik festő. Sok közöst én közöttük nem találok, meg kell hogy mondjam.

- Tehát a véletlen keze müködött amikor egyszerre...

- Nem mondhatnám, hogy a véletlen keze. Talán éppen szerencsés az, hogy ilyen ellenpontos alapon rendezték ezt meg, vagyis egész más szobrász Jurcsek Perenc, mint amilyen festő Nagy Gábor.

- Talán Gyurcsekkel kezdeném, olyan igasi őserő motoz a munkáiban.

- Valóban, valóban hasonló, mint ő, nem is igen van, aki ennyire következetes módon, ilyen robbanásszerü szobrokat csinál. Most már más kérdés az, hogy van akinek nem tetszik ez a robbanó szobor vagy tetszik, kétségtelen az, hogy ő ezt hallatlan következetességgel csinálja. Nyilvánvaló a szándék, a kifejezés és a meggyőződés adekvát, vagyis vallja a dolgozó ember erejét, világmegváltó - hogy ugy mondjam, világ megváltoztató erejét, és amint számos kisebb plasztikája mutatja, ötletességgel hajtja végre.

1021

GYURCSEK FERENC

KÉT KIÁLLÍTÁS

Gyurcsek Ferenc kiállítása az Izzóban

Április 28. és május 12-e között rendezik meg az Egyesült Izzó 4. épületének II. emeletén Gyurcsek Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítását.

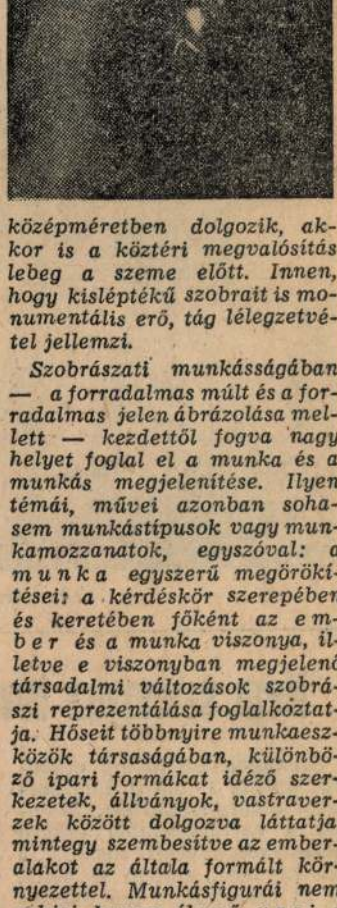

Gyurcsek Ferenc azon művészek közé tartozik, akik a nagy elődök törekvéseihez kapcsolódva tudatot formáló, szocialista művészet létrehozásán munkálkodnak. Alkotásaiban a tartalom, a mondanivaló a döntő — a művészi megformálás minden esetben ehhez idomul, ennek az érvényesülését segíti elő. Gondolatait hol a kő zárt, tömbszerű kompozíciójában, hol a bronz érzékenyebb felületjátékára alkalmas anyagában, hol a rézlemez domborítással és hegesztéssel történt megmunkálásával bontja ki, éspedig olyan előadásmódban, amely a természetelvűség koncepcióján alapszik: ám ugyanakkor számol a plasztikai kifejezés modern vívmányaival is. Szoborépítkezése a magyar aktivisták, elsősorban Uitz Béla roboztus művészetéből merít, abból a dinamikus konstruktivizmusból, amely a kor változó, forrongó atmoszférájának kifejezését, a tömegek és formák sajátos ritmusával, kifejező jelbeszédével örökítette meg. A szobor számára ideológiai és erkölcsi igazságok, társadalmi és szociológiai jelenségek megjelenítője: korkérdések hordozója.

Gyurcsek Ferenc: Sirályok

Közösségi alapállásból eredően elsősorban a monumentális feladatok érdeklik, s ha megbízás híján olykor kis- és középméretben dolgozik, akkor is a köztéri megvalósítás lebeg a szeme előtt. Innen, hogy kisléptékű szobrait is monumentális erő, tág lélegzetvétel jellemzi.

Szobrászati munkásságában — a forradalmas múlt és a forradalmas jelen ábrázolása mellett — kezdettől fogva nagy helyet foglal el a munka és a munkás megjelenítése. Ilyen témái, művei azonban sohasem munkástípusok vagy munkamozzanatok, egyszóval: a munka egyszerű megörökítései: a kérdéskör szerepében és keretében főként az ember és a munka viszonya, illetve e viszonyban megjelenő társadalmi változások szobrászi reprezentálása foglalkoztatja. Hőseit többnyire munkaeszközök társaságában, különböző ipari formákat idéző szerkezetek, állványok, vastraverzek között dolgozva láttatja, mintegy szembesítve az emberalakot az általa formált környezettel. Munkásfigurái nem rabjai, hanem élvező urai a munkának: tudják, hatalom van a kezükben, amelynek birtokában modern Prométheuszként nemcsak a maguk, de az egész társadalom megváltását mozdíthatják elő.

Gyurcsek Ferenc 1967 óta kiállító művész: állandó résztvevője a magyar szobrászat hazai és külföldi bemutatóinak.

Nevezetesebb szobrai a PARASZTLÁZADÓK Vácon, a JUBILEUMI EMLÉKMŰ Szolnokon, a TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI EMLÉKMŰ Gödöllőn, a HUNYADI Burgaszban láthatók. Tucatnyi kiállítási és pályázati díj tulajdonosa: 1976-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki. Művészete az újabb szobrászgeneráció legjobbjainak munkásságában enged értékes kezdeményezéseket, kiforrott eredményeket — és reményteljes távlatokat is kínáló betekintést.

1987 MÁJ 6
IZZÓ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 748, 340-726

K

A TCF 400 típusú fémhalogénlámpák beforrasztása...

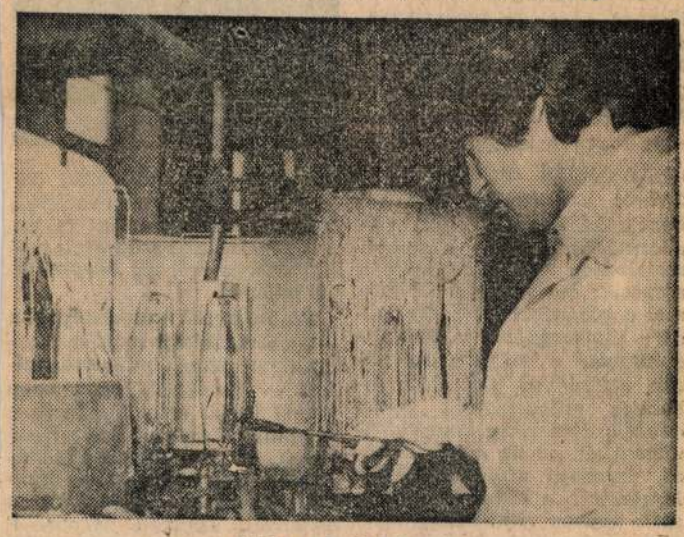

... és szivattyúzása

Nem szennyez tovább a szennyvíz!

Szennyvíztisztító mű működik április 1. óta a zalaegerszegi alkatrészgyárban. Jelenleg a galvánüzemből érkező savas szennyvizet fogadja a szivattyúház, később azonban, az új galvánüzem beindulásával öt különféle anyaggal szennyezett vizet tisztít majd.

Működése leegyszerűsítve: a galvánüzemből érkező szennyvizet a szivattyúház fogadja, majd a fogadótartályból a savas víz a folyamatos közömbösítő tartályokba kerül, ahol a szennyvizet mésztejjel semlegesítik. A reaktorból a közömbösített folyadék az ülepítő és sűrítő tartályokba kerül, ahol mintegy hat óra hosszat pihentetik. Ezt követően az iszapcentrifugában víztelenítik; *a keletkezett iszap konténerekbe kerül, innen az iszaptemetőbe visz az útja.* A szűrt víz visszakerül a rendszer elejére, s az immár megtisztított víz a Gellénházi patakba kerül.

Az új galvánsorok beindulása után a különféle anyagokkal szennyezett vizek szeparáltan érkeznek majd a gyár laboratóriuma is. Ez a labor eddig meglehetősen mostoha körülmények között dolgozott eddig, egy körülbelül 2x3 méteres helyiség állt rendelkezésükre, mindössze egy vegyifülkével. Most tágas, több helyiségből álló munkahelyet létesítettek az itt dolgozók számára, korszerű műszerparkkal, ami lehetőséget ad az összetettebb, érdekesebb feladatok ellátására is. *Az eddig végzett galvánfürdő, kazánvíz feszültségkorróziós vizsgálatok mellett ezután különböző technológiai, fejlesztési feladatokba is bekapcsolódnak; például meg kell találniuk a labor vegyészeinek az alumínium lámpafejek felületkezeléséhez a megfelelő eljárást.*

VETÉLKEDŐ

KI TUD TÖBBET A VÖRÖSKERESZTRŐL? cimmel vetélkedőt rendeztek a közelmúltban az Izzó nagykanizsai Fényforrás- és Üveggyárában, a városi Vöröske-

1021

GYURCSEK FERENC

SZOT-ösztöndíjasok között

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc azon művészeink közé tartozik, akik a nagy elődök törekvéseihez kapcsolódva tudatot formáló, szocialista művészet létrehozásán munkálkodnak. Alkotásaiban a tartalom, a mondanivaló a döntő — a művészi megformálás minden esetben ehhez idomul, ennek az érvényesülését segíti elő. Gondolatait hol a kő zárt, tömbszerű kompozíciójában, hol a bronz érzékenyebb felületjátékra alkalmas anyagában, hol a rézlemez domborítással és hegesztéssel történt megmunkálásával bontja ki, éspedig olyan előadásmódban, amely a természetelvűség koncepcióján alapszik, ám ugyanakkor számol a plasztikai kifejezés modern vívmányaival is.

Szoborépítkezése a magyar aktivisták, elsősorban Uitz Béla robosztus művészetéből merít, abból a ***dinamikus konstruktivizmusból,*** amely a kor változó, forrongó atmoszférájának kifejezését a tömegek és formák sajátos ritmusával, kifejező jelbeszédével oldotta meg. ***A szobor számára ideológiai és erkölcsi igazságok, társadalmi és szociológiai jelenségek megjelenítője — korkérdések hordozója.***

Közösségi alapállásából eredően elsősorban a monumentális feladatok érdeklik, s ha megbízás híján olykor kis- és középméretben gondolkozik, akkor is a köztéri megvalósítás lehetősége lebeg a szeme előtt. Innen, hogy kisléptékű dolgait is monumentális erő, tág lélegzetvétel feszíti — szobrai nemcsak sóvárogják, hanem kikövetelik maguknak a teret, a távlatokat. Eddig megvalósult tucatnyi köztéri műve, köztük a szolnoki *Centenáriumi emlékmű*, a váci *Parasztforradalom*, a gödöllői *Tanácsköztársasági emlékmű* újszerű szemléletmódja, illetve a szobor téralakító hatásának kiaknázása révén jelentékenyen kitágította az emlékműről alkotott eddigi elképzelésünket.

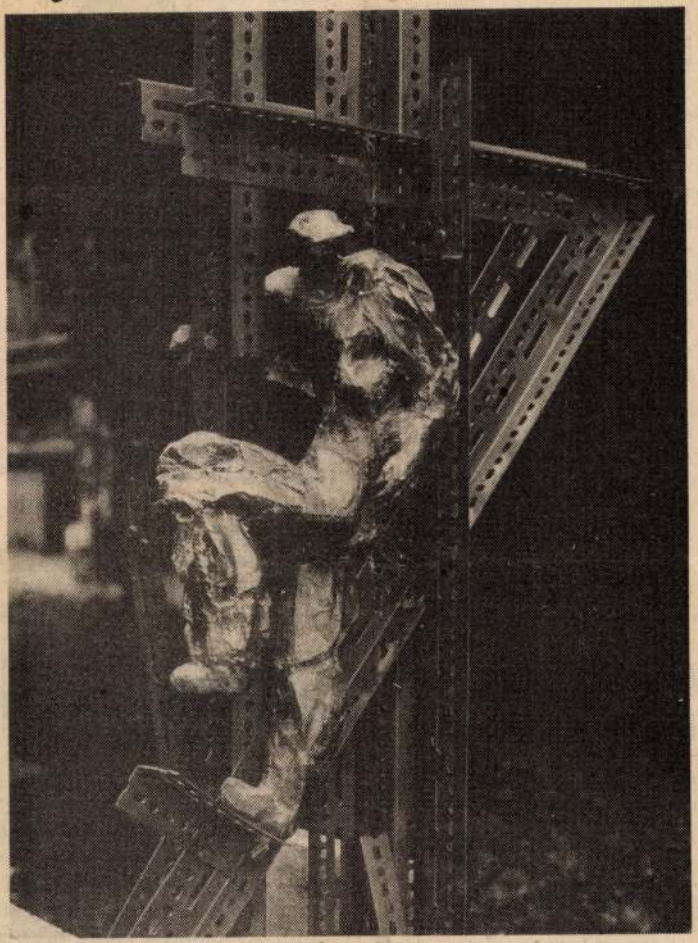

Építőmunkás

Gyurcsek Ferenc szobrászi munkásságában — a forradalmi múlt és a forradalmas jelen ábrázolása mellett — kezdettől fogva nagy helyet foglal el ***a munka és a munkás megjelenítése.*** Ilyen tematikájú művei azonban sohasem munkástípusok vagy munkamozzanatok egyszerű leképezései: a kérdéskör keretében főként az ember és a munka viszonya, illetve e viszonyban megjelenő ***társadalmi változások*** vizuális prezentálása foglalkoztatja. Hőseit többnyire munkaeszközök társaságában, különböző ipari formákat idéző szerkezetek, állványok, vastraverzek között tevékenykedve láttatja, mintegy szembesítve az emberalakot az általa formált környezettel. Munkásai nem rabjai, hanem élvező urai a munkának; tudják, hatalom van a kezükben, amelynek birtokában modern Prometheuszként nemcsak a maguk, de az egész társadalom megváltását mozdíthatják elő.

Gyurcsek Ferenc 1968-ban fejezte be főiskolai tanulmányait Somogyi József növendékeként, s 1967 óta kiállító művész. Állandó résztvevője a magyar művészet hazai és külföldi bemutatóinak. Számos kiállítási és pályázati díj tulajdonosa; a Munkácsy-díj kitüntetettje. Művészete és közéleti munkássága az újabb szobrászgeneráció legjobbjainak műhelyébe enged értékes kezdeményezéseket, kiforrott eredményeket — és reményteljes távlatokat is felkínáló betekintést.

T. A.

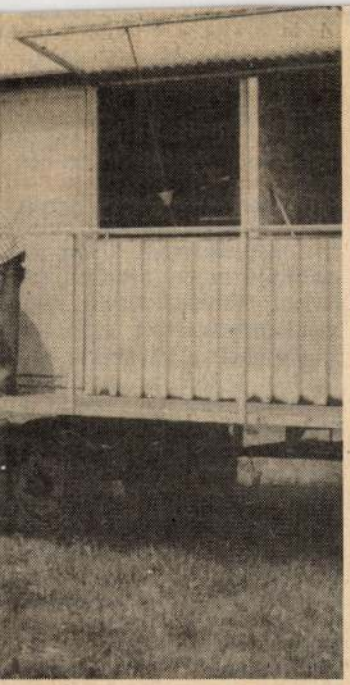

ő pásztor nem mozdulhat el a
gy minden tehenésznek egy, pap-
kkel felszerelt lakókocsit adnak
Csikos Ferenc felvétele

a lépcsőház is őrzi időnként.

— Igen, az üveg még a téli nagy verekedésnél tört ki — fog a visszaemlékezéshez, mint egy népmesében a 80 éves *Füleki Józsefné*, első emeleti lakó. — Múlt hétfőn is ütötte egymást négy férfi a kapu alatt. Hétfő volt, erre emlékszem, mert pont tejért indultam, s már előre szomorkodtam, mennyit mehetek utána.

Mivel a kaputbezárni felesleges — jól tudja ezt némely hívatlan „szállóvendég" —, időnként alkalmi menedék csövezőknek a pince. Mármint a szárazabb fele — mert az utca felőli oldal egy elhanyagolt *csatornaalagúthoz hasonlít*. Orrfacsaró bűz, vastag, fekete üledék, víz a folyosón. Amit beljebb jótékony koromsötét takar. A fenti önkiszolgáló étterem dolgozói már ügyes pallót fektettek le a feljárathoz — mivel itt van az élelmiszerraktáruk —, hogy mégse a

dön. Az édességbolt kirakatát — mint rendesen — betörték nemrégiben. farostlemez. A 10-es ház üvegei is törötték geteg a szemét, az épít melék, amit a Fővá számú Építőipari V hagyott maga után a mú épületben. *Kiss Jó* a Radnóti utcában s hány illatszer- és há rágbolt van rövid távo lül, azért nem kell gy ni.

A körzetben május volt tanácstagi beszám felsorolt gondok zöme elhangzott. Intézkedés ban nem történt.

Takács Lajos, a XII rületi Tanács elnökhel se fellapozza az 5-ös beszámolójának jegyző vét. Helyszín megje résztvevők száma

me
ho
sz
t

1982 JUL 27
NÉPSZAVA
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
MHSAJTÓFIGYELŐ

Bevásárlóközpont a Gyöngyösi úton

Gyarapodik a főváros üzlethálózata

Budapest kereskedelemfejlesztési programja szerint az első fél évben létesített üzletek elsősorban az új lakótelepeken, városnegyedekben javítják a vásárlási lehetőségeket. *Hat új, nagy ABC-áruház nyílt a lakótelepeken:* Újpesten, Békásmegyeren, a XVIII. kerületi Havanna lakótelepen, Rákoskeresztúron, a Nagyvárad tér mellett és a XIII. kerületi Gyöngyösi úton, ahol egyúttal kis bevásárlóközpontot is kialakítottak, hiszen az ABC mellett

mértékben enyhítve a környéken lakók bevásárlási gondjain.

A vendéglátóipari üzlethálózat mintegy 4 ezer négyzetméterrel bővült az elmúlt hat hónapban. A vállalati beruházások túlnyomó részét az első félévben megnyílt *új szállodák* (az Atrium, az Expo és a Rege) vendéglátóipari és üzlethelyiségei teszik ki.

A jelentős fejlesztés ellenére a főváros több pontján még mindig nem megfelelő az ellátás. Gondot jelent pél-

Általánosságban nincs bajom a külföldre távozott magyarokkal; úgy gondolom, döntésük saját *lelkiismeretükre*, illetve egyes esetekben az *igazságszolgáltatásra* tartozik. Akkor már kicsit dühösebb vagyok, ha olyanokról van szó, akik a tejet a vajra cserélték, vagyis itthoni jólétüket sem találták elegendőnek, s ezt a magánügyet közhírré kürtölik. A valaha jól indult *Zenebutik* című televíziós műsor szombati adásában azonban pontosan ez történt: megjelent a képernyőn az orvos-zeneszerző, feltehetően abból az ünnepi alkalomból, hogy tizenöt éve disszidált. Itthon is orvos volt, kinn is az, csak nagyobb a vagyona. A bemutatott zenéből ítélve kint se komponál mást, mint amit itthon, annak idején. Épp ezért nem értem, miért közügy, hogy csodakocsiján hazalátogatott?

No de még nem volt vége a butiknak: megjelent az éne-

1021 Gyurcsek Ferenc
nokrántuszűrés

1984. XI. 2. Kossuth 4.25

Jó reggelt!

- Gyurcsek Ferenc szobrászművész műveiből nyilik kiállitás ma délután a Vigadó Galériában. Ha az alkotót személy szerint nem is, de szobrait nagyon sokan ismerik. Ugyanis kedvelt műfaja a köztéri plasztika. Gyurcsek Ferenccel Lengyel Anna beszélget.

- Utoljára akkor beszélgettünk Gyurcsek Ferenc szobrászművésszel, amikor a SZOT ösztöndijat kapta. Akkor azt mondta, hogy ez azért jó, különösen egy szobrásznak, mert igy nyugodtan, anyagi gondoktól mentesen csinálhatja a dolgát. Tulajdonképpen ennek a SZOT ösztöndijnak eredménye ez a kiállitás.

- Igen. Pontosan erről van szó. Szégyeltem is magam utolsó beszélgetésünkkor, mert ez a munkám még akkor nem volt kész és úgy tünhetett, hogy nem csináltam semmit.

- Na most arra kérem, hogy vezessen végig.

- Közvetlenül mellettünk van a Hidépitő cimü szobrom. Tulajdonképpen apámnak kivántam emléket állitani vele. Apám tetőfedő volt. Egyike volt azoknak az embereknek, akik ezt az országot újjá épitették hihetetlen nehéz körülmények között. Tetőfedő volt, de hát a tetőt képtelen voltam megmintázni, szobornak, ezért egy hidszerkezetet választottam, ami formailag, meg ritmusában nagyon szép egyrészt, másrészt ez is olyan veszélyes magasságban van, mint a tető. Ezt a szerkezetet, konstrukciót igyekeztem összekapcsolni egy szikár figurával, munkásember figurájával.

- Akkor hadd tegyem hozzá, hogy nem messze ettől a szobortól egy olyan kis dombormüve látható, amit nemsokára nagyban az Árpád-hidon fognak fölavatni.

- Igen. Ez egy érdekes összeesés, hogy az első bemutatott szobor hidépitő, amikor még álmámban sem gondoltam, hogy az Árpád-hidhoz egy szobrot fogok csinálni. Ehhez a hatalmas beruházáshoz müalkotások is kerülnek. A feladatom az volt, hogy a Váci útnak állitsak emléket. Én úgy gondolom, hogy evvel a kompozicióval végül is az embereknek sikerül emléket állitanom, azoknak az embereknek, akik a Váci úton, illetve a Váci út környékén éltek, dolgoztak, harcoltak. Sokat mondják rám, hogy munkás ábrázoló szobrász vagyok. Természetes, hogy az is, de úgy fogalmaznám át, hogy emberábrázoló szobrász vagyok. Az, hogy történetesen az ember az munkás, az seznélyes sorsomból, meg származásomból fakad.

- Na most itt nem egy olyan szobra van, ami már köztereken

GYURCSEK

SZOLNOK MEGYEI MÚZEUMOK KIÁLLÍTÁSVEZETŐI

A katalógust szerkesztette:

GYURCSEK FERENC
ZSOLNAY LÁSZLÓ

A kiállítást rendezte:

ZSOLNAY LÁSZLÓ

Fotók:

RUSKA JUDIT

A címlapon:

Jubileumi emlékmű (Szolnok, 1975)

ISSN 0236–70 17
ISBN 963 7225 09 9

Gyurcsek Ferenc

MUNKÁCSY-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ

kiállítása

Gyurcsek Ferenc

SZOLNOKI GALÉRIA

1988. július 28–szeptember 18.

ÉLETRAJZI ADATOK: 1942. november 6-án született Budapesten. Művészeti gimnáziumot végzett, majd 1963–68 között a Képzőművészeti Főiskolán tanult Somogyi József irányításával. 1972-ben két hónapos olaszországi ösztöndíjat nyert, 1976-ban – ugyancsak ösztöndíjasként – Bulgáriában dolgozott két hónapig. Tanulmányúton a Szovjetunióban, Görögországban és Bulgáriában járt. 1967 óta szerepel a hazai és külföldi nyilvánosság előtt; önálló tárlatai voltak 1971-ben Baján és Garán, 1973-ban és 1977-ben Vácott, 1973-ban a Miskolci Galériában (Bálványos Hubával) és Dunakeszin, 1974-ben Újpalotán és Oroszlányban, 1978-ban a Magyar Nemzeti Galériában, 1981-ben a Fővárosi Tanács Vas utcai szoborkertjében és Salgótarjánban, 1983-ban Tatabányán. – A képzőművész-szövetség pártcsoportjának rendezésében közművelődési bemutatókkal jelentkezett több nagyüzemben és oktatási intézményben, így a Műszaki Egyetemen, a váci DCM-ben, a Chinoinban, a Kertészeti Egyetemen és az Egyesült Izzóban.

Köztéri megbízásai: KIMSZ emléktábla (Budapest, 1968), Ekés (Vép, 1971), Úszók (Baja, 1972), Jubileumi emlékmű (Szolnok, 1975), Hunyadi (Burgasz, 1976), Munkás-paraszt emlékmű (Jánossomorja, 1977), Tükröződés (Nagymaros, 1978), Tanácsköztársasági emlékmű (Gödöllő, 1979), Parasztlázadás (Vác, 1980), Táncosok (Barcs, 1980), Bortnyik Sándor síremléke (Budapest, Kerepesi temető, 1983), Felszabadulási emlékmű (Edelény, terv: 1983), Váci úti metróállomás frize (Budapest, terv: 1984), Lenin (Encs, 1987), 3 Tavasz (Edelény, 1986), Hajdúk (H.-nánás, 1988).

DÍJAK ÉS KITÜNTETÉSEK: 1969: Ezüstgerely pályázat – II. díj, Világunk pályázat – a KISZ KB díja; 1970: SZOT Felszabadulási pályázat – II. díj, Stúdió '70 – a SZOT díja, Dózsa pályázat – I. díj; 1976: Munkácsy-díj, a burgaszi (Bulgária) kőszobrász szimpozion nagydíja; 1977: a Kulturális Minisztérium nívódíja; 1981: Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat – a Csongrád Megyei Tanács díja, a gabrovói (Bulgária) humorfesztivál II. díja, a Kulturális Minisztérium nívódíja, Honvédelmi Minisztérium tematikus pályázata – a Munkásőrség különdíja, Fasizmus áldozatai pályázat – III. díj; 1983: a SZOT egyéves művészeti ösztöndíja; 1988: SZOT-díj.

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK

1. Építő – poliészterbeton
2. Konstrukció – poliészter, alumínium
3. Prometheusz – vas, beton
4. Atlasz I. – poliészterbeton
5. Atlasz II. – poliészterbeton, alumínium
6. Időkerék – poliészterbeton
7. Balkáni ének – bronz
8. Mag – bronz
9. Parasztlázadás I. – bronz
10. Homo Ludens – poliészterbeton
11. Széchenyi István – gipsz
12. Bajcsy-Zsilinszky Endre – bronz
13. Apokalipszis I. – gipsz
14. Zrínyi Miklós – gipsz
15. Apokalipszis II. – gipsz
16. Nyitány I. – gipsz
17. Tengely – acél, poliészterbeton
18. Vörös és fehér – poliészterbeton
19. Ég és föld – poliészterbeton
20. Tisztelet Madáchnak – poliészterbeton
21. Parasztlázadás II. – gipsz
22. Lélek madár – bronz
23. Haiku témára I. – márvány
24. Haiku témára II. – bronz
25. Haiku témára III. – poliészterbeton
26. Haiku témára IV. – poliészterbeton
27. Haiku témára V. – poliészterbeton
28. Szerelem – bronz
29. Pár I. – poliészterbeton
30. Pár II. – poliészterbeton
31. Sirályok – poliészterbeton
32. A Kozmoszban – bronz
33. Piéta I. – bronz
34. Piéta II. – bronz
35. Kezdet – bronz
36. Kelet – bronz
37. Díszkút – poliészterbeton
38. Táncosnő – műkő
39. Buda visszavétele – poliészterbeton
40. Csillagkép – bronz
    a bajai Bányai Júlia Kereskedelmi Szakközépiskola tul.
41. Jobbágy ősöm emlékére – márvány, a MNG tulajdona
42. Hídépítő – bronz, a MNG tulajdona
43. Venceremos – bronz, a Damjanich J. Múzeum tul.
44. Harcos – poliészterbeton
45. Uitz Béla – márvány, Szombathelyi Képtár tulajdona
46. Nyitány II. – gipsz
47. Parasztlázadás III. – bronz, a MNG tulajdona
48. Szerelem, élet 1–30. – tus, papír

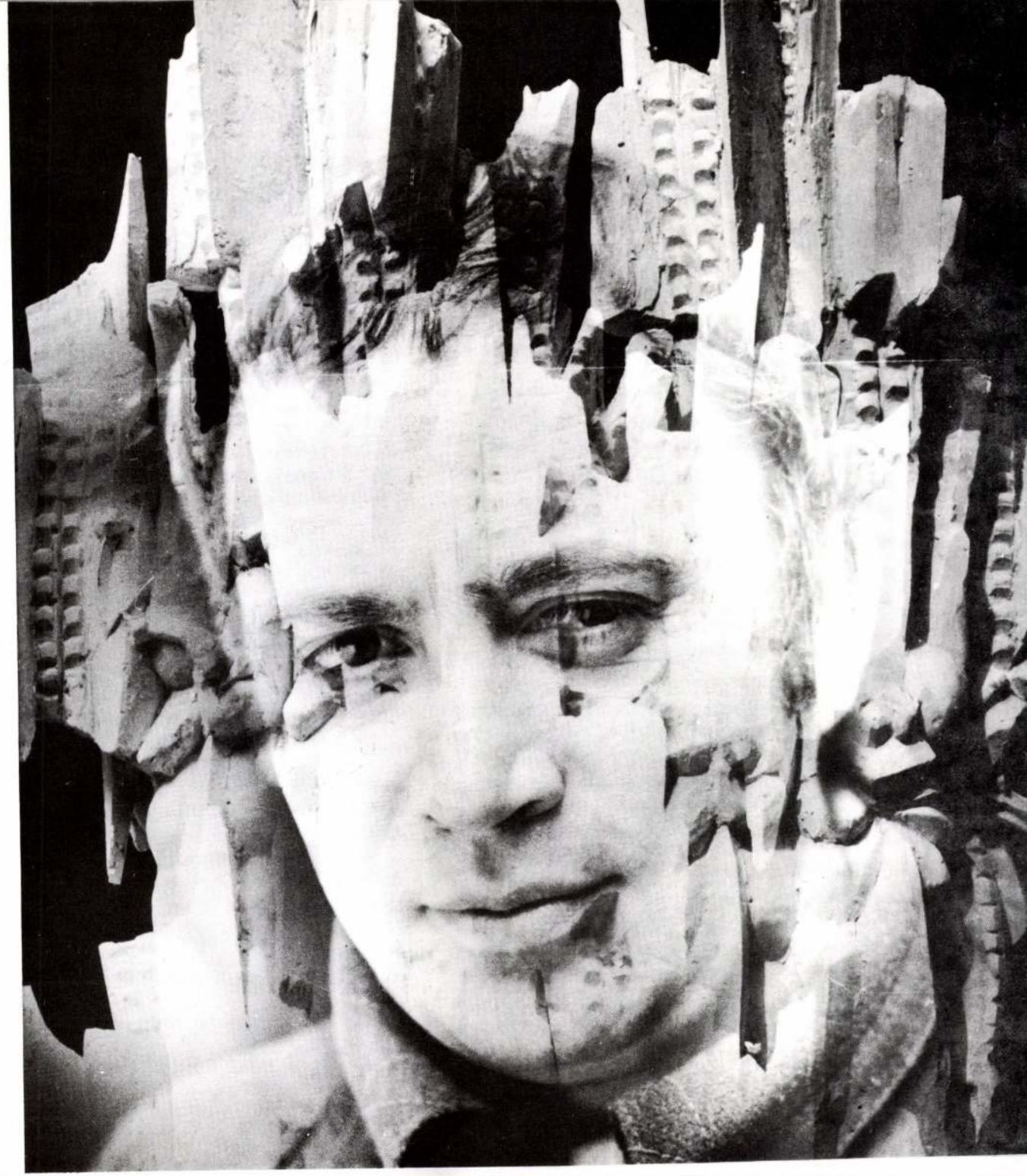

Szolnok művészet szerető közönsége Gyurcsek Ferenc szobrászművész személyében olyan ismerőst, barátot köszönt e kiállításon, akinek alkotásával nap, mint nap találkozhatunk városunkban. Ki ne látta és lapozgatta volna a Jubileumi téren álló Tanúhegyén városunk kőtáblákra írt kilenc évszázados történelmét. A Tanúhegy 1975-ös felállítása óta Szolnok szimbólumává vált. Aradi Nóra művészettörténész városunk új emlékművét így jellemezte: „Gyurcsek Ferenc szobrászművész emlékműve és annak története nem csak szolnoki és nem csak jubileumi kötődésű, hanem művészettörténeti tény: az új városközpontok és az új emlékművek lehetőségének, módszerének, esztétikai tanulságának a végiggondolására kötelez".

E kiállítás tehát nemcsak egy a bemutatók sorában, hanem olyan művésszel való találkozás itt Szolnokon, aki számot ad művészi munkásságának a Tanúhegy felállítása óta eltelt több mint egy évtizedéről, bizonyítva városunkhoz való érzelmi kötődését és bizonyítva azt, hogy pályakezdése óta a tartalmi és stílusbeli korszerűség jegyében, világképteremtő igénnyel, politikus indulattal dolgozik; hogy örökséget vállal, és örökséget folytat, olyan örökséget, amely forradalmi eszményei, az egész emberiséget érintő célkitűzése okán ma is aktuális, életképes.

Gyurcsek Ferencnek tucatnyi köztéri alkotása áll szerte az országban, bizonyítva közösségi érdeklődését, gondolkodását, elkötelezettségét. Munkái monumentálisak; nem méreteikkel, hanem mondandójukkal, anyagukkal, megfogalmazásukkal. Szobrai teret követelnek. Kemény és szókimondó művészetként jellemzik munkásságát, amelyben a tartalom és a forma, a gondolat és az anyag egyre változó, egyre tökéletesedő kompozíciókban jelenik meg.

Cselekvő, kísérletező művész Gyurcsek Ferenc, aki azonban mindig felelősséggel alakítja művészi világát, amelyben meghatározó szerepet a teremtő folyamat ábrázolása kap. Alkotásait tiszta jelentéstartalom, tömondatszerű egyszerűség, szinte képletté szigorodott tartalmi és formai koncentráció jellemzi.

Eddigi munkásságának jelentős állomása, tapasztalatainak összegzése Madách emlékének szentelt dombormű, amely a költő emlékének tiszteletén túl a történelem viharait túlélő, a mindig megújuló embernek a dicsérete is. Ez művészetének alapgondolata és átvezető lírájába is, mely grafikáiban; Szerelem és élet című tussorozatában jelenik meg a legerőteljesebben sajátos színfoltokkal kiegészítve, gazdagítva művészi világát.

Lírai érzékenységét mutatják a japán haiku hagyományok által ihletett témáinak elkészítése, melyek az álmok és realitások drámai kontrasztját vetítik elénk.

A Szolnoki Galériában most bemutatkozó Gyurcsek Ferenc művészetének sokszínűségét érzékeltető grafikái ellenére szobrász, aki nagy fantáziájú formaalkotásról, kísérletező kedvről, de mindenek előtt tudatos mondanivalóról győz meg újólag bennünket.

A Tanúhegy csaknem másfélévtizedes felállítása óta készült alkotásokon túl tehát azzal a művészetében végbemenő folyamattal is megismerteti e kiállítás nézőit, mely munkásságát jellemezte és jellemzi. Úgy gondolom, hogy ezért több e bemutatkozás egy kiállításnál, ezért lett tisztelgő számadás a művészetét szerető szolnoki közönség előtt.

TÁLAS LÁSZLÓ

LÉLEK MADÁR

HAIKU TÉMÁRA III.

VÖRÖS ÉS FEHÉR

HAIKU TÉMÁRA II.

„Könnyű, nyári fű
Harcosok nagy álmai
Így végzik csupán."
(Matsuo Bashö)

HAIKU TÉMÁRA IV.

HAIKU TÉMÁRA I.

HAIKU TÉMÁRA III.

LÉLEK MADÁR

Felelős kiadó: TÁLAS LÁSZLÓ megyei múzeumigazgató
Készült a Damjanich János Múzeum Rotaüzemében

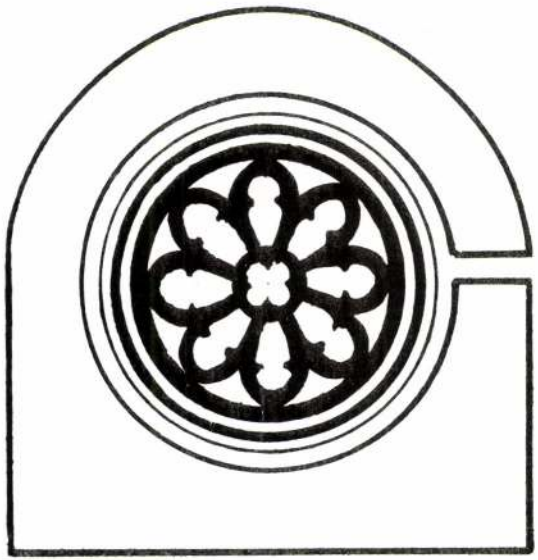

SZOLNOKI GALÉRIA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR 4

NÉPSZAVA
Budapest

1021

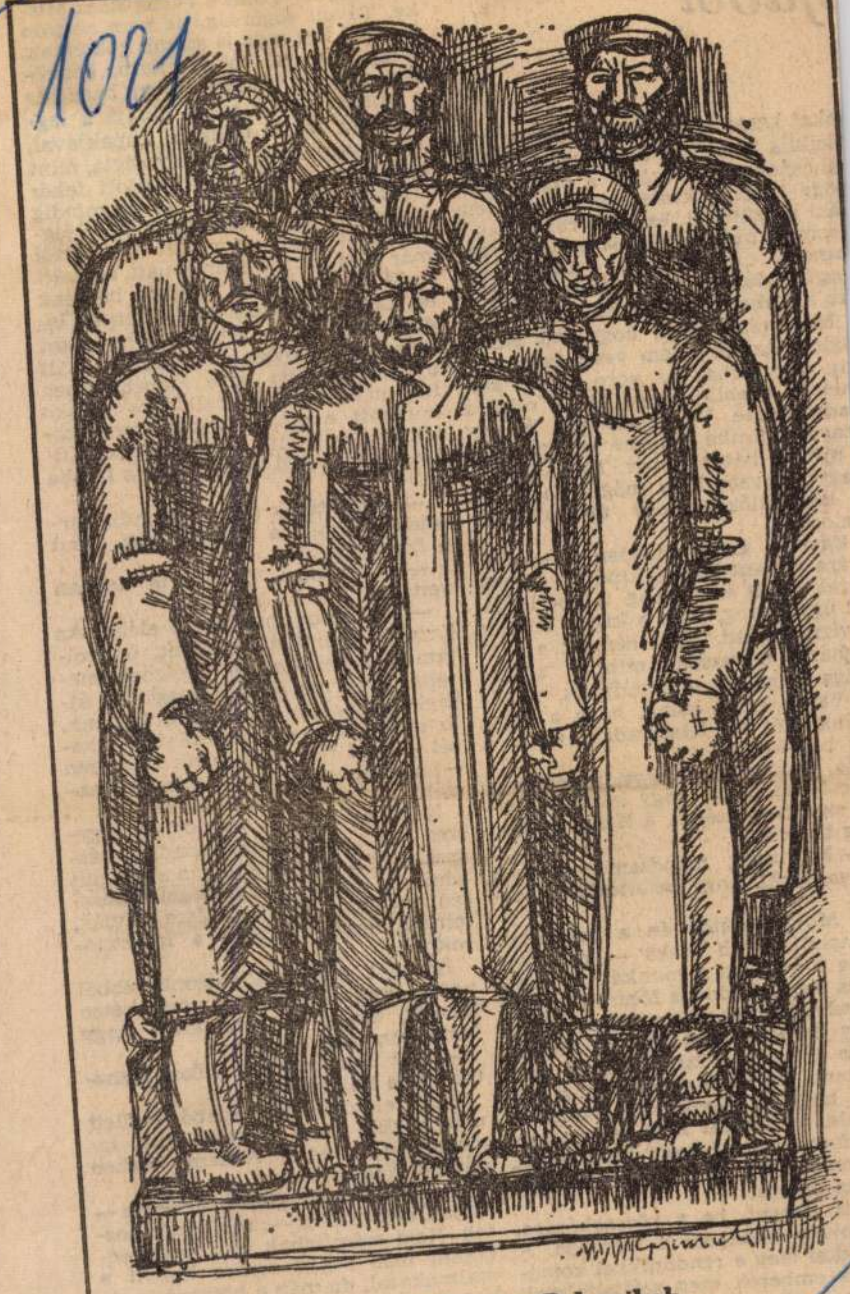

Gyurcsek Ferenc: Bolsevikok

ójából

okat keres rajtuk. Választáskor meg
biciklis kortes és plakátragasztó pa-
rancsnok. Ő dirigálja a cigányokat,
hogy honnan szakítsák le az ellen-
téki plakátokat, és hova ragasszák a
kormánypártét. Van is ennek pénze
mindig, iparosokkal, kupecekkel,
nagygazdákkal meg urakkal kártyá-
zik a kutyafülű Svarcnál.

Most csak fülel, hogy mit beszél
Balog. Az meg nem veszi észre, pe-
dig úgy járnak az apró fekete sze-
mei — a holló vegye ki —, mint a
madmacskáé. Villog ide-oda, és úgy
tszik, mintha elhinné valaki, hogy
milyen bátor ember. Tóth Jóska a
nagy Horváth háta mögül kacsingat
körülállókra, hogy ne szóljanak
Balognak.

Egyszer aztán hirtelen a torony-
ára pislant Balog, kibúvik az em-
berek közül és elkocog. Görbe lábai-
al úgy totyog, mint a kacsa, amikor
vízre szalad. Most bement a köz-
ségháza udvarára, mintha sürgős
olga volna, de — fogadjunk, mond-
a Varga Imre koma, hogy a Han-
yánál köt ki. Kiszáradt a torka a
ok beszédben.

És csakugyan, Varga utánales a
lac téren, látja, hogy kacsázik Ba-
g szembe a széllel, a Hangya-ajtón
eg befordul.

— Na, ugyi, mondtam — nevet
arga. Örül, hogy beteljesült a jós-
sa.

— Majd befűtök én a gacsosnak
mondja Tóth Jóska —, dehogyis
pja ő meg azt a munkát. A múlt-
r is panaszkodott a főbíró úr, hogy
sszul csinálták meg a kisgáti árkot.
Egy darabig most már ez beszélt,
én messze álltam tőle, és nem
ettem, mert ennek meg az a szo-
sa, hogy az egyik szót hangosan
ndja, a másikat meg úgy suttog-
mintha valami nagy titok volna,
it csak ő tud, de másnak nem köt-
i az orrára.

z is elment, be a községházára,
szokott lézengeni a folyosón. A
dúkkal meg a rendőrökkel koma-
Az emberek meg széjjelfolytak
óbb csoportokra. Mink öten ma-
tunk, Szabó Gábor koma, Varga

gény volt ez a Miska, félrecsapott kalapban, fényes csizmában járkált még hétköznap is, a zsebéből meg félméteres hosszú sallangos zacskó csüngött, a pipája szárán piros bojtok lógtak, mint a béreseknek. Különben tanyáról kerültek be a faluba is.

— Hallottátok már — mondja hirtelen —, hogy a német hadat üzent a franciának?

— Mink nem, de hát te honnan vetted?

— A kántor mondta az elébb. Az Erzsink gyerekét temettük, én voltam a funerátor, és útközben mesélte, hogy ma reggel olvasta az újságból. Az olasz már mellettünk van, az angol levette a kisántántról a kezét — lord régóta dolgozik már ezen —, a német meg most elintézi a franciát.

Nemigen hittünk a dologban. Egyszer azért, mert Rácz mondta, másszor meg a kántor szavára sincs mit adni. Ez, amíg végiggyalogol a hosszú utcákon, ha temetésre hívják, mindig beszél valamit a funerátoroknak.

Így hát csak hallgattunk, ebből ugyan még nem lesz a jövő héten kenyér. Szabó komám azért nagy komolyan megkérdezte:

— Azt nem mondta, mikor mehetünk oda kubikolni?

Rácz elcsoszlatott, Szabó mellett nem sokáig fogja a hely, mert kimacerálja világra. Hanem közben odajött Nagy Gergely.

— Kötelet a Gergelyek nyakára — támad neki Szabó —, rossz időt hoztak. Nem számítanak arra, hogy énnálam már régen orrára bukott a szalmakazal, de még a hóseprő is elkopott...

Lassan így eltelt az idő. Az ember a déli oldalon észre se vette, hogy

Gyurcsek Ferenc

Vitarsarok (szobor, repró)

Tiszatáj 1968 I. n. IV műmell.

MDK

Gyurcsek Ferenc

Munkás, terr.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Gyurcsek Ferenc

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 okt.29.

Gyurcsek Ferenc

A Jánossomorjai Községi MSZMP Bizottság székhazához tervezett figurális dombormüvéit nincs jutalmat nyert.

– A Kulturális Minisztérium képzőművészeti... Művészet, 1979. május – 46. lap.

Gyurcsek Ferenc

„Parasztlázadás" 1973"
Bronz és Zé, 60 cm.
110. Zéj.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Gyurcsek Ferenc

A Fővárosi Szabadtéri Galériában szerepel alkotása.

...Gyurcsek Ferenc *Jakobinus rószájának* dinamikus ritmusa, vagy *Föld* című fémgömbje már átmenetet képez az olyan, teljesen elvont alumíniumlemezhajlítás felé...

Magyar Hirlap 1979/88/9

Wagner: Szabadtéri szoborgaléria

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

Kiállít a váci Művelődési Központ
Nyári Tárlatán
cikk: "Helényi Tibor grafikus muvész"
cimszó alatt

"Nyári Tárlat, Vác, Művelődési Központ"
cimű cikk Lobonci Miklóstól
Új Tükör 1978. IX. 17.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

Kiállít a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

„Viharsarok" c. szobra (emlétve)

cikk: „Szalay Ferenc festőművész" cimszó alatt

Halász Miklós cikke: „Vásárhelyi Őszi Tárlat" cimmel

Pesti Műsor, 1978. X. 18

Gyurcsek Ferenc

A gödöllői Stromfeld Aurél sétányi lakótelep részére Tanácsköztársaságemlékművet hirdetett.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1979. október – 47. lap.

Gyurcsek Ferenc, szobrán

L: Tarr Miklós

– Újabb képzőművészeti alkotások.

Nérszabadság. Bp. 1980 jan. 10.

7.

Gyürcsek Ferenc

Bolgár Kulturális Központban rendezett tárlaton részt vett.

Gyurcsek Ferenc Balkáni énekéről — erről a sodró iramú, sokfigurás körtáncról — máskor is megírtuk már, hogy rendkívül expresszív és magával ragadó.

Magyar Hirlap 1980/6/20/6

Wagner: Művészeink Bulgáriáról

Gyurcsek Ferenc

A magyar és a horvát nép életét idézi a barcsi határállomásra készülő hatfigurás kőkompozíció, *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész alkotása

Magyar Hirlap 198o/1/11/9

Gyurcsek Ferenc festőművész

Részt vesz munkáival a szentendrei Pestmegyei Tárlaton

(cikket l. „Barcsay Jenő festőművész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. XI. 15

Gyurcsek Ferenc, zobrász művész

Részt vett műveivel a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

cikk: „Igotha Margit grafikus művész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Megnyilt az Őszi Tárlat" cimmel

Pest Megyei Hirlap, 1978. X. 10

Gyurcsek Ferenc, Kobrán

A mű:

Repr.

Gyurcsek Ferenc: Tanácskörtársaság emlékmű Borító 3

Jászkunság, kolnok, 1979 maré XXV/1.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

Grafika: Repz

Gyurcsek Ferenc: Vázlat a tanácskoztávsasági emlékműhöz — Cimoldal Borító 1.

Jászkunság, Szolnok, 1979. marc — XXV/1.

Gyurcsek Ferenc

GYURCSEK FERENC Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap Vácott, a művelődési központban. A tárlaton a művész húsz kisebb méretű alkotását és köztéri szobrainak gipszmásolatát állitották ki.

Magyar Hirlap 1979/142/8

Gyurasek Ferenc

Kallò →
Mazaroff →

T. A.

Együtt a Duna mentén

Csoport kiállítás a Bolgár Kulturában

[Kallò Viktor, Gyurasek Ferenc, Mazaroff Miklòs]

Népszava 1985. febr. 13. 9.

on a conceptual plane
pression of the Weltg
est works of this tre
the essence of the er
hind, which is as unm
course as problematic
of Monet or Rodin, Ri
From this point of vie
may be summed up as fo
philosophy who has no
Cézanne."[8]

Lukács's vi
been considerably infl
his personal contacts.

GYURCSEK Ferenc

„Együtt a Duna mentén" Gyurcsek Ferenc[n.]; Kalló Viktor[n.]; Marsanoff Miklós festőművész és Bp. Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központ, 1985. jan. 31. – febr. 20. Bp. Bolg. 1985
[8] p.-ll

KATONA ISTVÁN
VÁC, PÜSPÖKI PALOTA

kesegyháznak megtörtént 17
ebben az évben ünnepeltük
dulóját.! A sz
asszony tiszteletére és Sz
szentelték fel. A Boldogas
ősrégi, Szent István, ille
magyar nép különösen is ti
den valószinüség szerint e
ket arra, hogy az egyik ti
szony, a másik pedig, mive
ról elnevezett templom már

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Az utóbbi években inkább az anyag megmunkálásának technikai és tematikai racionalitása látszik új kutatási terepnek és ez itt-ott közvetlenül hat a munkásábrázolásra.

Akár úgy, mint a művész szobor-munkajelenetein (1975–1977), ahol az állványzat, vagy a nehézáram porcellánja új értelmező funkciójú posztamens szerepét tölti be. (említve)

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a mai képzőművészetben

Népújság (Tolna). 1978. máj. 7.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L: Vilt Tibor

Aradi N.: Szobor és történelem

Népszabadság, Bp. 1978 aug. 3.

15.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

Szolnokon kiállítás nyílt a művésztelep vendégművészeinek munkáiból. Eddig egyetlen szobrásznüvész dolgozott Szolnokon, Gyurcsek Ferenc. Szolnok 900 éves jubileumára felállított „Tanulnegy" (említve) munkája összefonódik nevével. – „Menekülők" – „Emlék" – „Tükröződés" c. műveit láthattuk. (említve)

Egri Mária: A művésztelep vendégművészei. Szolnok Megyei Néplap, 1977. okt. 29.

Gyurcsek Ferenc

Szerepelt a Budavári Palotában Magyar Képző-
művészek Bulgáriáról c. tárlat n.

Szerencsére így is magával ragadja az érdeklődőt *Gyurcsek Ferenc* tömör stílusú figurális szobra, a *Balkáni ének*, amely sodró erejű körtánc révén ábrázol egy történelmi sorsfordulót.

Magyar Hirlap 1978-86-6
Wagner: Jubiláris tárlat a Várban

Gyurcsek Ferenc, [ ]

l.: Bujdosó Enő

(Schiffer) Studio de Budapest

Esti Hírlap,

Br. 1978 márc. 17.

2.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Az utóbbi években inkább az anyag megmunkálásának technikai és tematikai racionalitása látszik új kutatási terepnek és ez itt-ott már közvetlenül hat a munkásábrázolásra. Úgy mint a művész szobor-munkajelenetein (1975-77), ahol az állványzat vagy a nehézáram porcelánja új, értelmező funkciójú posztamens szerepét tölti be, szakítva a szárados gyakorlattal, a szobor talapzata tartalmilag semleges formaelem. (említve)

Áradi Nóra: Munkásábrázolás a mai képzőművészetben.

Csongrád Megyei Hírlap, 1978. máj. 21.

Gyurcsek Ferenc

nivódijat kapott, a Kulturális Minisztérium megbizására készitett elkotásáért.

Magyar Hirlap 1977 272-8

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc portrait
mutatta be a tárlaton.

Losonci Miklós: Nyári tárlat.
Új Tükör, 1978. szeptember 17 – 4 lap.

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc szobrait a Magyar Nemzeti Galéria Műhely sorozatában állította ki.

Hazaungozó Márta: Gyurcsek Ferenc szobrai.
Új Tükör, 1978. június 25 – 3 lap.

Gyurcsek Ferenc

Hidépítő, Darus vagy a Munhás szobrai futuriszlikus-kubisztikus formajegyekkel kialakított egyenletlen figurák.

Harangozó Márta: Gyurcsek Ferenc szobrai.
Új Tükör, 1978. június 25 - 3 lap

Gyurcsek Ferenc

„Jakobinus rózsa"
(repro)

Hanangozó Márta: Gyurcsek Ferenc mohai.
Új Tükör, 1978. június 25. – 3 lap

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

a Fiatal képzőművészek Stúdiójának 35 művésze mintegy száz alkotással szerepel Párizsban, a Grand Palais-ban rendezett bemutatón. — A művész szobraival részt vesz a tárlaton, — a művész Vácott alkot.

Mészáros Géza: Fiatal képzőművészeink Párizsban.

Pest Megyei Hírlap, 1948. márc. 30.

Gyurcsek Ferenc

A művész munkásokat akar ábrázolni, de sem érzelmileg, sem gondolatilag nincs sok köze a mai magyar munkás létéhez.

Hanaugozó Márta: Gyurcsek Ferenc szobrai.
Új Tükör, 1978. július 25 – 3 lap.

Gyurcsek Ferenc
festőművész

Tamádi Attila:
Gyurcsek Ferenc szobrai
a Nemzeti Galériában

Népszava, 1948.
jún. 30.

Gyurcsek Ferenc

Duna Galériában közös tárlaton szerepelt

A szobrászat terén *Gyurc Ferenc* ezúttal is a reá jellen expresszivitással mozgat m tömböket. Dinamikus plasztikái könnyen elképzelhetők — vasbetonból kivitelezve — közte ken is. Mindezt nem mondhat-

Magyar Hirlap 1980/5/27.8

Gyurcsek Ferenc

A Csongrád megyei Tanács munkajutalmában *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész, a M...

Magyar Hirlap 1981/1o/13/6

Kornidesz: Alkalmom a szánvetésre

Gyurcsek Ferenc, nobrán

[redacted] emlékeztet

A lázmérőnek ez a tulajdonsága különösen a kórházi gyakorlatban értékes: az orvos vagy a nővér megvárhatja, amíg a beteg a mérést elvégzi, s ezzel időt, fáradságot takarithat meg. Az is előnye a filmhőmérőnek, hogy a beteg a lázmérés eredményét nem manipulálhatja (a higanyos lázmérőt a beteg feldörzsölheti, a rosszul beszorított hőmérő pedig kevesebbet mutat). Mindemellett a filmhőmérő viszonylag olcsó is.

VVV: Vázsról vázsra vetélkedő 885.
[4.]

Élet és Tudomány, Bp. 1981. júl. 10. XXXV/28

Gyurcsek Ferenc, nobrán

min.

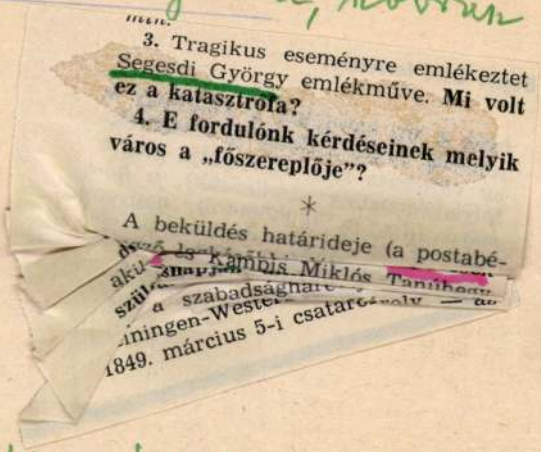

3. Tragikus eseményre emlékeztet Segesdi György emlékműve. **Mi volt ez a katasztrófa?**

4. E fordulónk kérdéseinek melyik város a „főszereplője"?

*

A beküldés határideje (a postabé-
[illegible] Kampis Miklós Tanúhegy
[illegible] a szabadságharc [illegible]
[illegible]ningen-Wester[illegible]
1849. március 5-i csatar[illegible]

ÚVV: Városról városra vetélkedő
[4.]

885.

Élet és Tudomány, Bp. 1981. júl. 10. XXXV/28.

Gyurcsek Ferenc, nabrák

L: Stróbl Alajos

-: Új közteri nabrak, ... 4.

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 12.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L: Vitt Tibol

– Díszkút a Moszkva térre 8.

Esti Hírlap, Br. 1980 jul. 11.

Gyurcsek Ferenc

Megbízták a művészt, hogy a „Parasztlázadás" című művet Vácon a Danyanich téren állítsa fel.

— : Közteri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. felmár — 58. lap.

Gyurcsek-Ferenc, szobrászművész

Az idén ismét megnyílt a Fővárosi Szabadtéri Galéria, a Vas utcában. – A művész „Jakobinus-rózsá" – ja c. műve érdekes kísérlet haladó hagyományaink korszerű megidézésére. /említve/. A pop-art rusztikusabb eszközeivel formált „Föld" c. szobra a gondolati közlés mellett épületdíszítési feladatok ellátására is alkalmas. /említve/.

T. A.: ~~Gergely Mihály~~: Szabadtéri szoborgaléria.

Népszava, 1979. ápr. 27.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

A nagymarosi szoborsétány Gyurcsek Ferenc kezdeményezésére létesült, akihez Kaubek Péter is, társult. Aki arra jár márvány-kő-beton és granitszobrokban gyönyörködhet.

Losonci Miklós: Márványból faragva, bronzba öntve.
Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 7.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Vác a szép szobrok városa. – A Vácott áthaladó országút szoborstafétája Somogyi József felszabadulási emlékműve (említve) és Gyurcsek Ferenc „Parasztlázadás"-a (említve). Most harmadiknak csatlakozik hozzájuk Blaskó János „Ölelkezők" c. plasztikája (említve), mely bronzból készült, a Madách Imre Művelődési Központ előtt áll, tavaly, dec. 8.-án avatták.

Losonci Miklós: Vácott áthaladó út szoborstafétája.
Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

l.: Nagy Gábor

Vadas J.: Három a...

13

Élet és Irodalom Bp. 1984. nov. 30. XXVIII/48

Gyertyák Ferenc szobrászművész

A Műcsarnokban rendezett Országos képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művész portréi, a realizmus finomításának új eszközeivel dolgozik, jól, hatásosan.

Losonczi Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

az idei Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon láthatók Gyurcsek Ferenc és Domankos Béla művei: minden vizek összes halászáról mintázott portréi.

|említve|.

Losonczi Miklós: Halászat a festészetben.
Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Gyurcsek Ferenc, grobtáramüvész

A Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon szerepelnek Domonkos Béla és Gyurcsek Ferenc művei, - minden idők összes halászáról mintázott portréi. /emlitve/.

L.M.: Halászat a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. jál. 25.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

SZOBORAVATÁS. Pénteken a barcsi határátkelőhelyen leleplezték Gyurcsek Ferenc szobrászművész Népek barátsága című szoborcsoportját. A délszláv és magyar népviseletbe öltözött, ember magasságú két pár a szomszédos népek barátságát szimbolizálja.

– : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1980. dec. 6.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tizedszer került megrendezésre. – A hagyományos munkásábrázolás idealizáló erőt sugárzó motívumkörébe sorolhatók Gyurcsek Ferenc, Kiss István és Kirchmayer Károly munkái.

|említve|

Krunák Emese: A salgótarjáni tavaszi tárlatról. Napjaink, 1980. 6. 38. old.

Gyurcsek Ferenc

SZOT-díj 1985

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

Budapest 1985. IV. 26.

Gyurcsek Ferenc zobráz

A 30 éves jubileumi kiállításon szerepelnek műrci, pörölyös Sigurosát és Ulitzi portréja

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1975. máj. 16.

c
Gyursek Ferenc

szobrászmüvésznek kiállitása lesz 1975 augusztusé
ban Nagymaroson.

Magyar Hirlap 1975/188/6
Bojár:Müvészélet Nagymaroson

Gyurcsik Ferenc szobrászmüvész

készülő jubileumi emlékmüve Szolnok kilenc évszázadát ábrázolja.

Magyar Hirlap 1974/255/6

Gyurcsek Ferenc

Hídépítő c. művével vett részt 1975-ben a Nemzeti Galériában rendezett fiatal képzőművészek tárlatán.

Népszava, 1975. máj. 16. 103. erj. 113 m. Gp.

Gyurcsek Ferenc (szobrász)

A Műcsarnokban 1975. máj-ban rendezett jubileumi kiállításon rész vett.

Népszava, 1975. máj. 4. 103. évf. 103. sz. 8p.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

A "LILA" Iskolában, XV., Kavicsos köz 4. sz. alatt augusztus 13.-ig megtekinthető Bujdosó Brnó festőművész és Mihály Gábor szobrászművész kiállitása.

A Nagymarosi Művelődési Házban augusztus 3.-án nyilik meg Baska József festőművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállitása.

A Toldi Moziban augusztus másodikán lesz a megnyitója Kiss grafikusművész kiállitásának, közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 2.
XIX. évf. 31. sz. 8. lap.

Gyurcsek Ferenc

A nagymarosi Művelődési Házban a nyári tárlaton részt vett Czelényi Vilmos, Kárpáti Éva, Sós- Kemény házaspár politikai plakátokkal, Baksa József non figuratív alkotással, Jakab Eszter zománckompozicióval, Kiss Nagy András kisplasztikával, Gyurcsek Ferenc Bányászok - márványalkotással.

Magyar Hirap 1973/224/6

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Szolnokon augusztus 20-án
avatják fel a művész dombor
művekkel díszített szolnokom-
pozícióját.

—: Művészet
Tükör, 1875. jul. 15 - 7 oldal.

Gyurcsek Ferenc

és Kaubek Péter egy-egy plaszkikája
az alkotóház előtt partszakaszon került
elhelyezésre Nagymaroson, ezeket a müvészek
ajándékozták.

Magyar Hirlap 1975/188/6
Bojár: Müvészélet Nagymaroson

Gyurcsek Ferenc

A XV. ker.-i Lila iskolában, a Fiatal Képző-
művészek utóbbi években készült munkáiból
nyílt kiállításon szerepel a művész műve.

Esti Hírlap, 1975. jún. 14.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szerepel alkotása.

Harangozó Márta: Jubileumi képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban, Napló (Veszprém), 1975. máj. 3.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

A Jubileumi Képzőművészeti kiállításon szerepelnek művei. „Ulitz" portréja (említve)

Horváth György: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet, 1975. ápr. 27.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A nagymarosi alkotóház művész vendégei műveket adományoznak ezzel járulnak a tág és a művészet egymást lendítő kapcsolatához. A művész szobrot adományozott a községnek.

Losonci Miklós: Téli napok a nagymarosi alkotóházban.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 9.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

A Műcsarnok Jubileumi Képzőművészeti kiállításon szerepelnek művei.

Harangozó Másta: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1975. máj. 4.

Gyurcsek Ferenc szobrász
a Műcsarnokban rendezett jubileumi
kiállításon szerepel műve.

Tamádi Attila: Képzőművészetünk
jubileumi szemléje.
Népszava, 1947. máj. 4.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

Baska József festőművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállítása a Magyar Művelődési Házban tekinthető meg aug. 3.-án.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, Budapest, 1945. aug. 2.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész a Jubileumi kiállítás megnyílt a Műcsarnokban. A szobrászati anyag lényegében a Köztulajdonban c. kiállítás folytatása. A művész alkatását látjuk.

Harangozó Márta: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Somogyi Néplap, 1975. máj. 4.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész
a Műcsarnokban rendezett Jubileumi
Képzőművészeti Kiállításon szerepel
műve.

H. M.: Jubileumi Képzőművészeti Kiállítás
a Műcsarnokban.

Keletmagyarország, 1945. május 11.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati fellúvásra készült műveket bemutatja a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, melyen szerepel műve. „Hidépítő" (emlétve és repr.) – A Szakszervezetek Országos Tanácsának díját kapta a művész

Pogány Gábor – Molnár Zsolt: Fiatalok a Nemzeti Galériában.

Magyar Ifjúság, 1945. máj. 30.

Gyurcsek Ferenc
festőművész

Az 1963-64-es tanév 1 éves
hallgatója volt a Főiskolán.

Kő Pál: Mire tanított Somogyi.
Művészet, 1975. április - 7.oldal

Gyurcsek Ferenc

A Képzőművészeti Gimnázium
tanulója volt az 1959-60-as tan-
évben.

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Művészet, 1975. április - 7. oldal

Gyurcsek Ferenc
nohász

Gyurcsek Ferenc az Iparmüvészeti
gimnaziumban 2 évig volt So-
mogyi mester növendéke.

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Müvészet, 1975. április - 7. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobán

A Képzőművészeti Főiskolán
Somogyi növendék lett Gyur-
csek Ferenc.

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Müvészet, 1975. április - 7. oldal

Gyurcsek Ferenc
nolrán

„Sigue uros" (repro)

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Müvészet, 1975. április - 7. oldal

Gyurcsek Ferenc, nobrán

Szerepel a Műcsarnokban,

Harangozó Márta: Számadás harmine
évről 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 21.

Gyurcsek Ferenc

A Studió Galériában a fiatal képzőművészek stúdiójának szobrász szakosztálya rendezett kiállítást, melyen szerepel márvány jobbágy fej-portréja. (említve)

Láttuk, hallottuk.
1942. IX. 1. 18.47 D. VRH.

Gyurcsek Ferenc, szobrán

Kiállítására nyílt meg kedvelcon.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 4.

Gyurcsek Ferenc, [ ]

Parasztházasság c. műve
figyelemre méltó.

Nagy Zoltán: Stúdió '72

4.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 12.

Gyurcsek Ferenc

a legutóbbi Ernst muzeumban rendezett tár-
laton mutatta be „Parasztlázadás" cimü művét.

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of
young artists. The New Hungarian Quarterly,
Budapest, 1973. 50. sz.

1911

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

Szállítása nyílt ma

Vácott a Val Bottyán Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 április 4

14. old

Gyurcsek Ferenc

A Nemzeti Galériában Dózsa György emlékezetére rendezett kiállításon alkotása szerepelt.

Losonci Miklós: Augusztusi körkép

Pest m. Hírlap, 1972. aug. 31.

Gyurcsek Ferenc szobrász

a Stúdió Galéria 72 kiállításon, melyet a Dürer-teremben rendeztek, „Jobbágyfej" c. műve szerepelt. (emlékre)

Losonci Miklós: Augusztusi körkép.
Pest m. Hírlap, 1972. aug. 31.

Gyurcsek Ferenc

Sobrás szerepelnek
a Miskolci Galéria Kiállításán

Magyar Nemzet 1973 február 3
Szold.

Gyurcsek Ferenc

Dózsa szobor kompozíciója szerepel a Studió '72 kiállításon az Ernst Museumban - neve említve -

Népszava 1973 január 14
9. old

Gyürcsek Ferenc

szobrászművész alkotásaiból nyílik kiállítás a kazincbarcikai Ingressy Béni Művelődési Központban március 7-éig.

Északk.-Magyarország 1973/55 7old.

Gyurcsek Ferenc

Nobrán

Vácott a volt szerb templomban,
amelyik kiállítóhelyül szolgál
tartotta tárlatát Gyurcsek Ferenc.

-.-: Kiállítási naptár:
Művészet, 1973. március - 46.oldal

Gyürcsek Ferenc 1

Életkorát, pályáját tekintve fiatal, ez a mostani kiállítása bemutatkozás. Rézdomborítást, fafaragásokat, gipz, kő, márvány, cement és bronz plasztikai műveket állított ki. A szobrok többsége munkásábrázolás. A fiatal szobrász tudatosan a munkáló embert állítja művészete középpontjába.

Papp Lajos: Mértékük: a munka.

Északmagyarország 1973/32 4 old.

Gyürcsek Ferenc 2

Ezt írja a kiállítás katalógusába: „Azt tudom, hogy apám, anyám, minden rokonom, hozzátartozóm munkás. Számomra a párlosságot a hozzájuk, rajtuk keresztül osztályomhoz, a munkásosztályhoz fűződő ezernyi szál jelenti. A szocialista művészetet pedig ettől nem tudom különválasztani, mert ha ettől fosztom meg. értelmét szüntetem meg..."

Papp Lajos: Mértékük: a munka.

Észak-Magyarország 1973/32 4 old.

Gyurcsek Ferenc

A X. VIT-tiszteletére a KISZ kb-ésa Fiatal Művészek Stúdiója pályázatot hirdetett képzőművészeti alkotásokra. A Dorogon megrendezett tárlaton szerepel műve: „Győzelem" c. szobra (amlitve).

-csalnoki- Fiatal művészek kiállítása Dorogon.
Dalgozók Lapja Komárom, 1973. máj. 31.

15 1 2

Gyurcsek Ferenc, [ ]

Kiállít.

— : Tárlat Nagymaroson 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. júl. 18.

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Gyurcsek Budapesten született 1942-ben. A Képző és Iparmüvészeti Gimnáziumban és a Képző müvészeti Főiskolán Tomogyi József volt a mestere.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

„Parasztlánadás"
„Pufajkások"
„Jobb ágy ösöm emlékére"
} repro

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc
Művészet, 1973. július – 26 oldal.

Gyurcsek Ferenc
szobrász

1967-ben állított ki először a Vásárhelyi Őszi Tárlaton. 1973-ban kollektív kiállítása volt a Miskolci Galériában Bálványos Szebával.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
festőművész

Gyurcsek többször nyert Stúdió
díjat. 1972-ben művészeti
lakást kapott Vácon, azóta ott
él és dolgozik.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. július - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobász

Önálló gyűjteményes kiállításai voltak 1971-ben Bajan, Gaván, Budapesten a Műszaki Egyetemen, 1973-ban Vácott.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

A „Parasztlázadás I. és II.
című egészalakos kompozi-
ción és az arcszeletekből való
felépítést látjuk.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc
Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek, Ferenc
szobrász

„Ernlik" című fehér márvány
szobra egy fiatal leányfej füg-
göleges arcszeletéből van hörhörös
formára megszerkesztve.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc

Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
Nobrán

A Dózsa-forduló alkalmából
Gyurcsek három kompozícióval
is megpróbálkozott. Nem Dózsa
alakja izgatta, hanem a lázadás-
nak a megfogalmazása.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. július - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
nobász

Kifejező erejű a „Jobbágy ősöm
emlékére" című kompozíció.
A „Szirena" című vörös már-
vány nobra feifialakot ábrá-
zol.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Az „Eszmélet" című műve tél
iskolás. Nagyméretű kompozi-
ciója az 1945 című réidombo-
ritás.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrán

A „Pufajkások" két változata, meglehetősen szmatékus, ez vonatkozik a „Bolsevikok" és az „Építők" című műveire is.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

I olgozó figuráinak legtöbbje a napszámos kategoriába tartozik ilyen a „kerges herü" kompozíciója is.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
nohrán

Gyurcsek a főiskola elvégzése után, öntőműhelybe ment dolgozni, hogy a nagyüzemi munkát és munkást is megismerje.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet.1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Elinciyanyagainak két össze-
tevője van az egyik a nyomot
a szemvedés, a másik az ebbe
való kiputásé, az anyagi és
szellemi felemelkedésé.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.

Művészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrai

Feláldozásra kerülő áll. „1945"
című szobra, amely Vépre a
Mezőgazdasági Szakiskola elé
kerül.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Művészet, 1973. július - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Közöri munkái a KIMSz-tábla
a budapesti VI. kerületi Tanácsháza
fokán

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc.
Müvészet,1973.julius - 26.oldal

Gyurcsek Ferenc

szobrász

Gyurcsek Ferenc apja tetőfedő volt, anyja parasztlány. Vele-menye szerint ősei jobbágyok voltak. A nagymor gyermekkor át végig hiszcite.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc

Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Vitz Ludditája hatással
volt Gyurcsek Ferenc munkás-
ságára.

Horváth Béla: Gyurcsek Ferenc
Művészet, 1973. julius - 26. oldal

Gyürcsek Ferenc 3

Szobrai erőt, rendithetetlen, s a valósághoz kötödő, munkában edzett erőt ünnepelnek a munkásalakokban. Az erő s nem az elvont szépség emeli himinikus magasságba, nemesíti művészette plasztikai munkait, s ha-különösen a tematikus művek-némelyikében a komor ünnepélyesség, a statikus elrendezettség olykor el is mereviti kissi e szobrokat, fafaragásokat, a művész szándékának, meggyőződésének tisztelete mellőan következetes hordozója valamennyi alkotása.

Papp Lajos: Mértékük: a munka

Észak. Magyarország 1973/32 4 old.

Gyurcsek Ferenc

szobrász

A szocialista mondanivaló megformálása szobrászatában tapasztalható

Aradi Nóra: Utak, zsákutcák, lehetőségek.

Művészet, 1974. április - 32 oldal.

Gyurcsek Ferenc nyobrány

Műveit bemutató Ziállítás

nyílt meg julius 8-án az

újpalotai lakótelep Lila iskolájának

anlájában (XV. Kavicsos Köz 4.)

julius 9
4. old.

Gyurcsek Ferenc

1. Nitt Béla márvány 35
2. Győzelem bronz-vörösréz
50 cm

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Gyürcsek Ferenc

Bolsevikok c. fassobra figyelmet érdemel
(Studió 70, Ernst M.).

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 7. 6. l.

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Műveiben az ifjúságban lévő
dinamikát, az ifjúság lényegét, az erőt kívánja érvényre jut-
tatni.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet, 1973.november - 35.oldal

Gyarcsek Ferenc
szobrász

Munkáján 3 sugárszerűen el-
helyezett tömeget a központ felé
irányít.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
Művészet, 1975.november - 35.oldal

Gyurcsek Ferenc

„Parasztlázadás" c.
szobrának fotói a 10. oldalon

Nápszava 1972 junius 24

Gyurcsek Ferenc
szobrász

Gyurcsek Ferenc művének anyagánál
a betont jelölte meg.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
Művészet, 1973.november - 35.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrász

VIT pályaművének kompozíciója
három fő részre oszlik. Anyaga
beton.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet, 1973. november - 35.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrási

VIT pályaművének repríja

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet, 1973.november - 35.oldal

Gyarcsó Ferenc
szobrász

A művén a VIT pályázaton
1.000 Ft-os díjat nyert.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü

Müvészet, 1973. november - 35.oldal

Gyurcsek Ferenc

Ulitz Béla repr.

Studio '73 Ernst Múzeum

Gyurcsek Ferenc

„Győzelem" (repr)

László Ilona: Lobogás,
Magyar Ifjúság, 1973. jún. 5.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A nagymarosi tárlaton szerepelt „Térdelő nő" c. márványszobra, amely a Duna-parti sétányt fogja ezután díszíteni. (emlétve).

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 24.

Gyurcsek Ferenc
nobrán

Gyurcsek Ferenc „Jobbágyfej"
című művét állította ki
a tárlaton:

Vidos Zoltán: Studio Galéria 72/IV.kiállitása.
MÜVÉSZET,1972.október-november - 65.oldal

Gyurcsek Ferenc

szobrai

A művész a Duna műhely
tagja.

Losonci Miklós: A Duna műhely.
MŰVÉSZET, 1972.december - 12.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrai

Gyurcsek Ferenc „Dózsa"-ja a történelem tömörítését ábrázolja. Az „Írnók" című műve a Duna bajai partján emlékmű lett.

Losonci Miklós: A Duna műhely.
MŰVÉSZET, 1972.december - 12.oldal

Gyurcsek Ferenc
szobrai

"Parasztlázadás" című műve
szerepel a tárlaton.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Gyürcsek Ferenc

és Bálványos Ilúba alkotásaiból

nyílik kiállítás február 3-án a

lliskolci Galéria kiállítótermében.

Észak-Magyarország 1973/27 Told.

Gyurcsek Ferenc.

Tegnap megnyilt a Miskolci Galériában Gyurcsek Ferenc szobrászművész és Bálványos Huba grafikusművész közös kiállitása. A két művész a katalogushoz irt előszavában egyértelmű és bátor hitvallást tesz a szocialista művészet mellett, vállalják, hogy pártos művészek. Mindketten a társadalom közérdékü problémáinak felfogói, tolmácsolói.

Gyurcsek Ferenc és Bálványos Huba kiállitása

Észak-Magyarország 1973/29 4 old.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Bálványos Gyuba grafikussal közös kiállítása szombaton nyílt meg Miskolcon, a Galéria nagytermében, melyen szobrait, rézdomborításait látjuk.

Népszava, 1943. febr. 6.

Gyurcsek Ferenc

Török Károly relief

(repr.)

D. J.: Vásárhely szobrai
a Bethlen gimnázium panteonja

Csongrád Megyei Hírlap. 1971. júl. 27.

Gyurcsek Ferenc

„Pufajkások" c. sobra
emlitve - szerepel az „Uj művek"
kiállitásán a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1971 március 9
4. old.

Gyurosch Ferenc

„Kubilos" a rejta

a 7. oldalon

Népszava 1970 augusztus 8

Gyurcsek Ferenc

„1945" c. szobrával

fotója a 8. oldalon

Népszava 1970 szeptember 12

Gyurcsek Ferenc

„Bányász" c. rajza

az 5. oldalon

Népszava 1970 oktober 3

Gyurcsek Ferenc, nobrász

– 1945. c. nobra a Nemzeti Galériában a SzOT felszabadulási pályázatán

Székely Gabriella: Huszonévesek 25 évről

Magyar Ifjúság, 1970. IX. 11. 13. l.

Gyurcsek Ferenc, nobrász

1945
repr.

Székely Gabriella: Hunonévesek 25 évről
Magyar Ifjúság, 1970. IX. 11. 13. c.

Gyurcsek Ferenc, nolvári

- a Fiatal Képzőművészek
Stúdiójának tagja.

Takács István: FKS
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 12. l.

Gyurcsek Ferenc

„Bolsevikok" (fa szobor)
„Kubikus" (vasbeton)
„Pufajkások" (márvány
„Nagy Balogh emléke / fa dombormű)
c. műve (eml.) szerepel az
alábbi kiállaton az Ernst Muzeumban

Ridep gábor: Studió 70

Nyszava 1970 IV. 10

MDK

Gyurcsek Ferenc, [szobrász]

„A munkába vett fából vagy kőből „kiindulva" vallanak szobrai;
(Bolsevikok, Jobbágyős, Pufajkások).

Székely András: Fiatalok a Csepel Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 29.

Gyurcsek Ferenc

Szíslióta

Tanácsbizt. Diatel Képzőművészet
Szíslióta
Megyertfyjérség, Bo. 1970. ápr. 10.

Gyurcsek Ferenc

Vietnam '72 c. képzőművészeti kiállításon, – melyet okt. 30.-án ujitnak meg, az I. Szentháromság tér 1. dísztermében, – alkotásai szerepelni fognak.

Meglúró, 1942. okt. hó.

Gyurcsek Ferenc ~~grafikus~~ szobrász

művével szerepel a Csepel

Galéria kiállításán

Magyar Nemzet 1970 május 21

Kcold.

Gyurcsek Ferenc

2

„Kirgeslesü"
„Bolsevitok" c. szobrai emlit-
ve.

Magyar Nemzet 1970 május 21
4. old.

Gyurcsek Ferenc

3

„Jobbágy ősőm emlékére"

„Pufajkások" c. vitorai emlékve

Magyar Nemzet 1970 május 21

4. old.

Gyurcsek Ferenc szobrász

műve szerepel a „Studio 70" c. kiállításon az Ernst Múzeum-ban

Nápszava 1970 április 10
2. old.

Gyurcsek Ferenc

Pufajkások c. művé (eml.)
szerepel az
„Új művek" c. tárlaton a
műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett
alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971 III. 9

Gyurcsek Ferenc

„Bolsevikol" c. rajza

a 13. oldalon

Népszava 1970 á prilis 4

MDK

Gynocsek Ferenc, nobrán

Szerepel a Műcsarnokban.
(„érdekes Pufajkások c. kirplasztikája.)

Harangozó Márta: A Szövetség tárlata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

Gyurcsek Ferenc
szobász

„Anya gyermekivel"
(repro)

gg. Kilfele szipszig.
Nők Lapja, 1971. julius - 28 szám

Gyurcsek Ferenc

szobrász

„Emlék" (repro)

Ugrai Béla: Néhány eszrenetel a Stúdió 71...
Művészet, 1972. május - 42 oldal

Gyurcsek Ferenc

„Jobbágyfej" c. kisplasztikája

szerepel a Studio Galéria kiállításán

– emlékül

Magyar Nemzet 1971 szeptember 3

11. old

Gyurcsek Ferenc
~~[illegible]~~ nobrán

„Kirgeshenü" nobrával szerepel
a tárlaton.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

Gyurcsek Ferenc
fafaragó

A népi faragó mesterség éled újjá „Eszmélet" és „Bolsevikok" című fafaragásain.

Soós Klára: A Studio 70.....

Müvészet, 1970.november - 36.lap

Gyurcsek Ferenc
Nobrán

Jóhangulatú hőnobra a „Pufaj-
kások".

Soós Klára: A Studio 70....
Művészet, 1970.november - 36.lap

GYURCSEK FERENC

„1945" c. szobra (eml.) II. díjat nyert a SZOT Felszabadulási Képző-művészeti pályázatán.

Munka, 1970. jan. 10.

Gurcsek Ferenc
notárius

Kompozíciója szerepel a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A SZOT kiállítás.
Művészet, 1971. január - 25. lap

Gyurcsek Ferenc, nobrán

Rénlet a Dóssa-
noborból:

Repr.

Gyurcsek Ferenc: Dóssa-nobrának rénlete

M. G.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 25.

Gyurcsek Ferenc

Munkás terrakotta

50 cm

Dolgozó embrek' között kiáll-

Orust muzeum 1968 jan-

Gyurcsek Irén

Munkás terrakotta

60 cm

Dolgozó emberek között

Képzőművészeti kiállítás

Ernst Múzeum 1968.

GYURCSEK FERENC

„1945" c. szobra elnyerte a szot felszabadulási pályázat 8000 Ft-os II. díját (eml.)

Művészet, 1970. szept.

Gyurcsek Ferenc

Kérgeskezű	beton	80 cm
Bolsevikok	fa	90 "
Pufajkások	ló	30 " (repr.)
Emmélet	fa	95 x 50 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Berecsky Lóránd

Gyurcsek Ferenc

Nobrán

A Szot. felszabadulás képzőművészeti és iparművészeti pályázaton, 1945 ciszű művével a II. dijat nyerte.

— : —

Művészet, 1970. szeptember – 29 lap.

Gyurcsek Ferenc

1945 c. szobra (emel) II. díjat
lapot az alább..

tárlaton

Lidep gábor: hegyjét a szot
lépkőművészeti kiállítása

Nagyszava 1970 VIII. 19

Gyurcsek Ferenc

1945 c. szobra (eml.)
II. díjat (8000 ft) kapott az
alábbi pályázaton

(r. g.): ha nyílik a szót
felszabadulási kép. mův.
pályázatának kiállítása

Nagyszalva 1970 VIII. 18

GYURCSEK FERENC

„1945" c. parasztszobra szerepelt a „Szocialista OT pályázatára elkészült alkotások" c. kiállításon, a Nemzeti Galériában.

Kontha Sándor: Két pályázat – két kiállítás

Társadalmi Szemle, 197?. okt. 90. lap.

Gyurcsek Tevere

Rövist méltatás

Horváth György: A SZOT Lehnoboskulturi...
Magyar Nemzet, Tg. 1970. aug. 23.

Spurcsak Ferenc

"1945" nagy.

Szétely Gabriella: Huszonéves 25 évkerül

Magyar Hírúság, Bp. 1970. sep. 11.

Gyurcsek Ferenc

Rövid méltatás

Szekely Gabriella: Husionévesek
25 évéről

Magyar Ifjúság. Bp. 1970. sep. 11.

Gyurcsek Terenc

II. Díjat nyert a SZOT-pályázaton

Láng Éva: Művészek vallanak...
Egészségügyi Dolgozó, Bp. 1970. sep 5.

Gyurcsek Ferenc

Anya gyermekével c. szobra
(szepró) a Kertészeti Kutató
Intézet budatétényi parkjában
áll

(Gy.): Kétféle szép ság

Nők Lapja 1971 VII. 10

Gyurcsek Ferenc festőművész

I. díjat nyert a Fiatal Művészek Stúdiója „Nagy Balogh János" portrépályázatán.

Magyar Nemzet 1969 november 23
11. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 DEC 3.
VILÁGOSSÁG
Budapest

Világosság

Gyursek Ferenc

1021

A TARTALOMBÓL

Kongresszus után

—

Poór József:
A mai magyar protestáns teológiáról

—

Papp Zsolt
Az „evilági eszkatológia" repríze

—

Az ökológiai válságról

—

Sándor Pál:
A vallás helye Hegel filozófiájában

—

Pardi Anna:
Himnusz jövő időben

—

Ancsel Éva:
A felelősség „visszavételéről"

—

Jézus Krisztus és az esszénusok

—

Melléklet

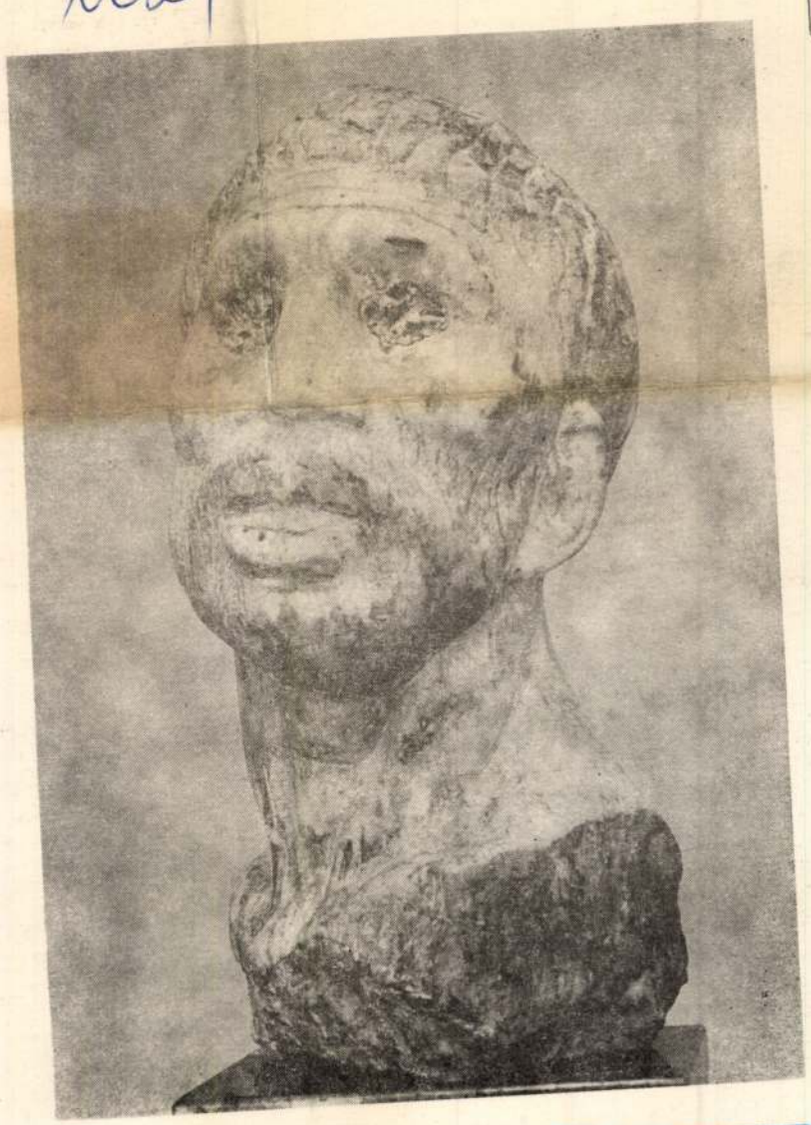

12

TIZENEGYEDIK ÉVFOLYAM • 1970 • DECEMBER

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat

●

Megjelenik havonként

●

Szerkesztő bizottság:
Ádám György, Balló István, Benkő Károly, Hahn István, Koroknai Zsuzsa, Köteles István, Lukács József (főszerkesztő), Mátrai László (a szerkesztő bizottság elnöke), Munkácsy Gyula, Róka Gedeon, Zoltai Dénes

●

Szerkesztőség:
Budapest, V., Münnich Ferenc utca 26
Telefon: 110-800, 117-201*

●

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3
Telefon: 343-100, 142-220

●

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

●

Terjeszti a Magyar Posta

●

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül, vagy csekkbefizetési lapon (csekkszámlaszám: egyéni 61.237, közületi 61.066), valamint átutalással a KHI. MNB. 8. sz. egyszámlájára

●

Egyes szám ára 5,— Ft

●

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft

●

70.4535
Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Címlapunkon:
Gyurcsek Ferenc: Jobbágy ősöm emlékére

●

A hátlapon:
Bálványos Huba: A gyermek

705 Kongresszus után

708 A „szolgáló egyház" teológiája ● *Poór József*
Vázlat a mai hazai protestáns teológiáról

Vita

717 Az „evilági eszkatológia" repríze ● *Papp Zsolt*
Hogyan emancipálja Helmut Gollwitzer a marxi valláskritikát

Ember és világ

723 Ökológiai válság: komolyan, de pánik nélkül

724 *Lynn White:* Korunk ökológiai válságának történelmi gyökerei

729 Megmérgezett környezet

731 Pacem in maribus

Fórum

733 Hivő vagy hitetlen volt-e Hegel? ● *Sándor Pál*
A vallás helye Hegel filozófiájában

Emberi szó

743 *Pardi Anna:* Himnusz jövő időben

A vallások történetéből

744 Jézus Krisztus és az esszénusok

749 „Békesség a földön . . ." ● *Komoróczy Géza*
Egy ókori keleti szertartási mondás Lukács evangéliumában

751 Így látja a Világosságot: *Nagy Richárd* ● *Fényes Imre* ● *Pándi Pál*

Élet és erkölcs

754 A felelősség „visszavételéről" ● *Ancsel Éva*

Tudomány és világnézet

758 A szabadság technológiája III. ● *Murányi Mihály*
A döntési képesség és a személyiség gazdagodása

Tükör

765 „Befejezetlenül" ● *Vitányi Iván*
Egy film tanulságai

Könyvekről

767 *Bitó János—Sinka József—Szabó Gábor:* Világegyetem és tudomány ● *Erdős István*

Melléklet

Gyurcsek Ferenc

Résztvesz a csepeli kiállításon

Lékely András: Fiatalok a Csepel Galériában

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 29.

Gyurcsek Ferenc

1. József Attila hő 30 cm
2. Sróke hő 30 cm
3. Pufajkások hő 30 cm

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

MDK

Gyurcsek Ferenc, [ ]

Kompozíció!

Kepr.

Gyurcsek Ferenc: Che Guevara emlékére
M. 12.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest
1970 JUN 14

1021

Portrévázlat egy fiatal szobrászról

Huszonnyolc éves. Művésznek, embernek egyaránt fiatal. Persze ő erre azt mondja, hogy Michelangelo húszéves korában faragta ki Pietáját. Nem mintha magát Michelangelóhoz akarná hasonlítani, ezzel csupán azt kívánja jelezni, hogy a fiatalság nem ment fel semmi alól, sőt ma még talán többre is kötelez, mint más, kevésbé dinamikus korban.

Gyurcsek Ferenc ezt a többet is vállalni szeretné. Két éve végezte a főiskolát. Mestereire tisztelettel és hálával gondol, szellemi atyjának, művészi példaképének mégsem őket, hanem a festő Uitz Bélát vallja. A közelmúltban sikerült személyesen is megismernie a szocialista képzőművészet nagy öregjét — újságolja örömmel.

A főiskola elvégzése óta, már e rövid két esztendő alatt felfigyeltek munkáira. Jóformán ahány pályázaton csak részt vett, mindegyiken nyert valami díjat. Néhányat fel is sorol a legutóbbi egy esztendő díjai közül: első díj a Stúdió „Kompozíció" elnevezésű pályázatán, a Nagy Balogh-pályázaton, és ugyanilyen eredmény a Stúdió felszabadulási pályázatán, a Vallomás önmagunkról címűn. A Stúdió '70 kiállításon bemutatott műveiért pedig a Szakszervezetek Országos Tanácsának díját kapta. Elégedett? Ellenkezőleg. Nem a díjakat, a sikereket kevesli, hanem azt a lehetőséget, hogy „szobrot" csináljon, mert szerinte a szobor csak valahol felállítva kezdi meg a valóságos életét. A kiállításokon megnézi néhány száz, esetleg néhány ezer ember, de a négy fal között, jól vagy rosszul megvilágítva, egy szobor igazán nem tud a közönséghez szólni.

— Lassan olyan leszek, mint egy jó versenyló, amelyik különböző futamokon elindul, és különböző díjakat nyer. A két év alatt még egyetlen munkát nem kaptam.

Pedig ő szobrokat szeretne csinálni, és nem szobadíszül használt kisplasztikát. Nem készít érmet sem.

— Ha pénzt vernének belőle, vagy a sportolók nyakába akasztanák, akkor igen, de csak azért, hogy egy éremgyűjtő betegye a vitrinjébe, hogy egy éremben felhalmozott emberi tapasztalatot, tehetséget valaki, mint magántulajdonát, egyszerűen csak kisajátítsa, nem.

Goldmannra és Mészárosra hivatkozik, milyen nagy művészek lehettek volna, ha megcsinálhatják műveiket nagyban — így azonban csak mint a szocialista képzőművészet „kezdeteit" emlegetik őket. József Attilával és Derkovitscsal folytatja a sort, akik munkásságukkal kiteljesítették a szocialista művészetet.

Ő is elkötelezett művésznek vallja magát. A Józsefvárosban született, apja nyugdíjas tetőfedő. Művészetének központi alakja a munkás. Azok a munkái, amelyeket én ismerek, és amelyeket a közönség is megismerhetett, kivétel nélkül valamilyen közvetlen politikai mondanivalót is hordoznak magukban. Nem beszél rébuszokban, egyértelmű kifejezésre törekszik, ugyanakkor azonban nem is egyszerűsíti mondanivalóját primitív sémákba. Az ő munkásfigurái nem hellénisztikus görög szobrok, kalapáccsal a kezükben, hanem mai emberek. De a közérthetőséget nem is áldozza fel semmiféle formai ügyeskedés vagy vélt modernség kedvéért.

Elégedetlen fiatalember, de elsősorban önmagával elégedetlen. Tudja, hogy amit eddig csinált, ha nem is kevés, de még nem elég. A tervei? Felszabadultan merészek, fiatalosak. Többedmagával kiállításra készül legfiatalabb városunkban, Leninvárosban. Oda dolgozni is szívesen lemenne, mert izgatja, érdekli az alakuló új élet. Eddigi sikerei nem tették elbizakodottá, csak elszántabbá, hogy teljesítse, amit vállalt, a közösség iránt érzett felelősséggel fejezze ki önmagát.

És valami külsőség, ami e vázlatos portré végére kívánkozik: ha szobrász lennék, megmintáznám a portréját. Hálás plasztikai téma lenne kerek, szabályos koponyaalkata, melynek formáit homlokára, arccsontjára feszülő bőre még jobban kiemeli.

Rideg Gábor

— mag
lítás nyí
ban. A
mai mag
tásait m

Vált
71-es
útvo

Hét
útjavítás
sítják a 70-es jelzésű autobuszok útvonalát. A terelőút a XV., Horváth Mihály utca—Esthajnal utca—Szántóföld utca—Sipos Dénes utca. Ugyancsak hétfőtől részben megváltozik a 71-es autóbusz eddigi útvonala is. A kompjárat felé menet az útvonal: Tanácsház utcai végállomás—Kossuth Lajos utca—Széchenyi utca —Bajcsy-Zsilinszky utca —Guszev kapitány utca, majd tovább az eredeti útvonal. Visszafelé: Guszev kapitány utca—Bajcsy-Zsilinszky utca—Széchenyi utca—II. Rákóczi Ferenc utca—Tanácsház tér—Koltói Anna utca—Kiss János altábornagy utca és a Tanácsház utcai végállomás.

— A keszthelyi zenei hetek programja, a balatoni nyári játékok nagy érdeklődésre számot tartó eseménysorozata szombaton a Mozart-hangversennyel megkezdődött.

lyeknek energiája körülbelül 9 millió elektronvolt.

Freskók a III. századból

Szőnyben, a vásártéren, a leletmentő ásatások közben az egykori római polgárváros, Brigetio területén III. századbeli lakóház freskóira akadtak.

— A Bulgária várja önt című kiállítást a budapesti Bolgár Kulturális Központban szombaton R. Lazarov, a Balkantourist kirendeltségének igazgatója nyitotta meg.

A világ legkeskenyebb háza

A Német Demokratikus Köztársaságban, Quedlinburg város középpontjában áll a világ legkeskenyebb háza. A háromemeletes épület homlokzata mindössze 1,8 méter széles.

AUDIOVIZUÁLIS KONFERENCIA

Tizenhat ország negyven képviselőjének részvételével, kétszáz magyar szakember közreműködésével tartják Egerben a nemzetközi audiovizuális konferenciát. A június 23-a és 27-e között tartandó összejövetel programját dr. Nagy Sándor, a konferencia előkészítő bizottságának titkára ismertette pénteken a Magyar Sajtó Házában. Mint elmondta, az idegennyelvű, szinkron tolmácsolású rendezvénysorozat fő célja, hogy az Iskola-tv, a rádió műsorainak szerkesztői, az oktatófilmek alkotói találkozzanak egymással és a gyakorló pedagógusokkal.

JÚNIUS 14

N. G. RUBINSTEJN
orosz zongoraművész és karmester 135 esztendeje született.

SALVATORE QUASIMODO
Nobel-díjas olasz költő halálának 2. évfordulója.

OLÁH MIKLÓS
humanista történetíró 402 esztendeje halt meg.

MECHWART ANDRÁS
építészmérnök, a malomipart forradalmasító hengerszék feltalálója, a Ganz-gyár legjelentősebb fejlesztője halálának 63. évfordulója.

GERGELY SÁNDOR
Kossuth-díjas író 4 esztendeje halt meg.

D. BLAGOEV
bolgár marxista forradalmár, a Bolgár Kommunista Párt megalapítója és vezére születésének 114. évfordulója.

A. NY. OSZTROVSZKIJ
kiváló orosz realista drámaíró, az orosz nemzeti, népi színházművészet egyik megteremtője 84 esztendeje halt meg.

JÚNIUS 15

A HELYI TANÁCSOK
30 esztendeje alakultak meg Budapesten és 19 megye székhelyén.

SALAMON BÉLA
színész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze halálának 5. évfordulója.

M. EMINESCU
román költő, a román irodalom legnagyobb lírikusa 81 esztendeje halt meg.

SZÁSZ KÁROLY
költő és műfordító születésének 141. évfordulója.

ERKEL FERENC
zeneszerző és karmester, a romantikus magyar operairodalom legnagyobb képviselője, a Himnusz megzenésítője 77 esztendeje halt meg.

EDVARD H. GRIEG
kiváló norvég zeneszerző születésének 127. évfordulója.

BRONISLAW HUBERMANN
világhírű lengyel hegedűművész 23 esztendeje halt meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1971 JAN

1021

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc: Kérgeskezű

gazdasági célok elérését. (Pl. elég ahhoz, hogy a dinamikus fejlődésre kijelölt vállalatok munkaerőellátása biztosítva legyen stb.)

Ezen a ponton jelentkezik a kérdés egy másik aspektusa is. Köztudott, hogy népgazdasági szinten törvényszerű, nagyjából egyenes arányú összefüggés áll fenn a termelékenység növekedése és a reálbérek emelkedése között. Ez az összefüggés vállalati szinten már nem ilyen közvetlen és egyértelmű. Egyrészt a népgazdaságnak nemcsak a termelő szektoraiban végeznek társadalmilag szükséges munkát, másrészt pedig feltétlenül biztosítani kell a termelő és nem termelő szektorok közti helyes kereseti arányokat. Ebből következik, hogy a termelő szférában a munkabérek átlagszínvonala csak kisebb mértékben emelhető, mint ahogy a munkatermelékenység növekszik. Enélkül ugyanis nem lehetne fedezetet biztosítani a nem termelő szférákban dolgozók jövedelmének emelésére.

A vita során *Falusné Szikra Katalin* arra mutatott rá, hogy az iparágak közötti nagy bérkülönbségek az eltérő termelékenységnövelés lehetőségei miatt sem engedhetők meg, mert ez sértené a dolgozók igazságérzetét. Épp ezért központi alapot kell teremteni azon iparágak részére, amelyek a bérnövelés feltételeit maguk nem képesek megteremteni. A munkabér funkciója a szocializmusban egyfelől a jövedelemelosztás, másfelől az ösztönzés. A reform sikeres bevezetése után az ösztönző funkciót kell erősíteni. Mindmáig megoldatlan pl. a gazdasági vezetők hosszú távú ösztönzése. Olyan nagyvonalúbb ösztönzés kialakítására kell törekedni, amely tartós tendenciákhoz igazodik. Ez a jelenleginél jobban elősegítené a műszaki fejlesztést, nagyobb megbecsülést és kedvezőbb morális hatást eredményezne.

Nem ilyen pozitív
egyéb szempontoka
szünk. *Komló Lász*
figyelmet, hogy ha
dalságban realizált
nala nincs összh
erőkkel. A foglall
százaléka — a mezőgazdaságban dol-
gozók — nagyon sokszor korszerűtlen technikával, a munka alacsony termelékenysége mellett éri el az ipari munkásokéval azonos szintű személyi jövedelmét. Ez más szóval azt jelenti, hogy itt egy jövedelem-újraelosztás történik a parasztság javára. Ezzel szemben a fejlett tőkésországokban a lakosság öt—hét százaléka állítja elő az élelmiszert, és így jut az ipari dolgozókkal azonos jövedelemhez.

A közvéleményben különböző — sokszor ellentétes — vélemények keringenek a lakosságtól származó, „láthatatlan" mellékjövedelmek (borravaló stb.) nagyságáról. A Gazdaságkutató Intézet, az ágazati szakszervezetek és az OKISZ véleménye alapján — amelyekre *Nyilas András* hivatkozott — a valóságban ezek a jövedelmek nem jelentősek. Összegszerűen mintegy 3—4 milliárd forintra, tehát a lakosság összjövedelmének 2—3 százalékára becsülhetők. Ez nem jelenti azt, hogy egyes rétegek jövedelmi helyzetére az ilyen jövedelmek nem gyakorolnak jelentős hatást. Végeredményben — többek között — ezek a jövedelmek azok, amelyeket közvéleményünk joggal kifogásol, és amelyek bizonyos társadalmi feszültséget is kiváltanak.

*

Összegezve megállapíthatjuk, hogy az MTA 1970. évi ülésszaka fontos és aktuális kérdéseket tűzött napirendre. A szocialista fogyasztási modell problémáját természetesen ez az ülésszak nem oldotta meg, de ezt nem is lehet egy ülésszaktól elvárni. (Igaz ugyan,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Gyurcsek Ferenc

Népszava
1972 JUN 24

1021

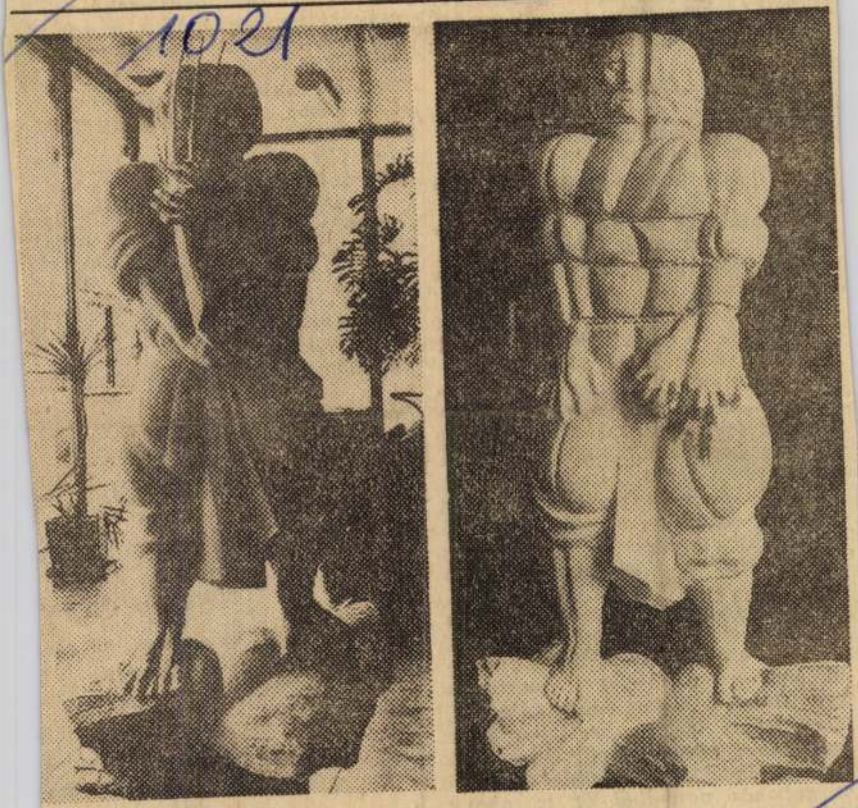

Gyurcsek Ferenc: Parasztlázadás

volna mást, felmás
mellé. A föld itt m
nyörül, de hátha
ég?

A legény, Dózsa
nét vágta le a fár
Éltetőt szabadította ki hirtelen.

Közben már kiáltozott:

— Ruhát ide, zsiványok, asszonyi ruhát!

A zsoldosok nem is értették, de anélkül se mehettek volna sehova. Ostobán bámultak Dózsára, mint a bornyú az új kapura.

— Nem halljátok? — s hirtelen a legközelebb eső zsoldosnak ugrott. Megfogta a bekecsét a nyakánál, s lehámozta róla. Közben kettéroppant a zsoldos bal karja. Most meg már az ordítozott. De ki törődhetik ilyenkor egy ordítással? Senki. A legény bepólyálta Éltetőnét a bekecsbe s ölébe vette. Vérbe borult szemmel nézett erre, arra, irgalmas Isten, ezt az asszonyt immár hova tegye? Hol az ilyen asszonynak a helye?

Mária felszaladt a templomból a toronyba, s mindezt úgy nézte most, mint a tébolyult. Nem tudta felfogni, nem tudta megérteni, miért van úgy, ahogy van. Mit vétett az anyja, akit szeme láttára becstelenítettek meg a zsoldosok, hogy kevés idő múlva éppen avégett rángassák elő a gabonás veremből őt is, ahova bújt? De nem tudott gondolkozni se. Csak a szerelmesét látta, aki előtt úgy lapultak az idegen zsoldosok,

ver, aztán felitta.

— Mit csinálsz? — kérdezte a kapitány hüledezve.

— Hogy én mit csinálok, kapitány? Hát ide nézz! Ez itt egy keresztet. Élő, eleven kereszt. Ami addig él, ameddig én. Vagyis hogy.. örökké él, mint hogy én örökké élek a fiaimban, és unokáimban. Úgy segéljen éngem az egy örök Isten, hogy bosszút állok feleségemér

Tamás Menyhé

DÓZSA BÚCS

Elvégeztem, mi rá

Ég veletek, hű ord
ti vesztetekben is
Tűrésem fogytán.
a szégyen, mit elvis
szöges koronámnál
térdre-rogyó nyüszí
az, mitől végzetté
mordul m
hogy nyakatok ily
Kik parázsló hús

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 JUN 30

Gyurcsek Ferenc

1021

DÓZSA

születésének ötszázadik évfordulóját ünnepli az ország. Alakja a magyar művészetben is megkülönböztetetten fontos. Ennek jegyében hirdette meg a KISZ központi bizottsága és a Mozgó Világ szerkesztősége fiatal írók részére a Dózsa György irodalmi pályázatot. Dózsa-összeállításunkat e pályázat legjobb műveiből válogattuk.

RÉSZLET GYURCSEK FERENC DÓZSA-SZOBRÁBÓL

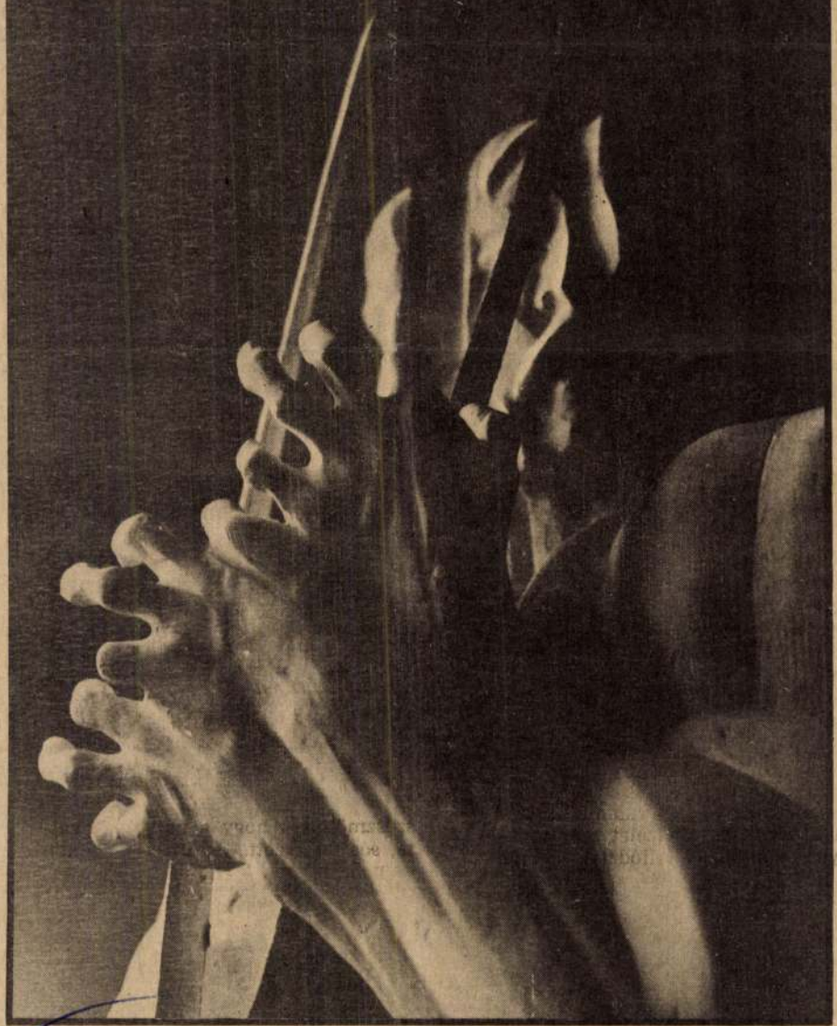

8500 rohamrendőr támadta meg a tokiói egyetem egyik épületét, amelyet a sztrájkoló diákok tartottak megszállva

munkások
ó. – Kü-
sújtja az
lőtlen bér
tal mun-
000 yent
fizet tíz-
z kétszer
kell leg-
elemészti
ncsejáték.
ládalapí-
öldi útra
a? Most
t Japánt
a dollár-
elentősen
lés növe-
gább lett
zók szen-
t a kapi-
igyekez-
profitjai-
tenzitást,
közszük-
ors emel-
semmissé
kat, ame-
ünk. Ter-
is érzik
a világ
elt és ki-
gy talán
nden ut-
rendőrök
relése és
itott tás-
k a bűn-

hirdetnek, mondván, hogy ez az ősi japán szellem. És ha valaki már nem képes tűrni tovább, annak odaállítják a gyárkapuhoz a tulajdonos szobrát, természetesen gumiból, hogy üsse, ha akarja. Töltse ki rajta a mérgét, de ne sztrájkoljon, ne tüntessen, mert akkor már őt ütik.

Kétségtelenül rafinált megoldás. Nemhiába állítják egyes nyugati Japán-szakértők, hogy a gyors gazdasági fejlődés sikere a sajátos tradícióikból táplálkozó életerő mellett, elsősorban annak köszönhető, hogy a japán burzsoázia létrehozta a „bürokratikus, de mégis rugalmas kapitalista vezető apparátus" mintapéldányát. Ez az erősen centralizált, s jórészt láthatatlan szervezet behálózza az egész társadalmat és meglehetősen ügyesen manipulál. De ezzel nemcsak azt éri el, hogy új kifejezéssel gazdagíthatja a közgazdasági irodalom szókincsét („növekedés japán módra"), hanem hozzájárul ahhoz is, hogy a társadalom különböző rétegei egyre inkább felismerjék közös érdekeiket.

Japán Egyetem RT.

Modern szamurájok az

kül – mondta Yasuhiro Kimoto, a Zengakuren diákszövetség elnökhelyettese. Meggyőző érvelésből kiérzett, hogy a brosúraízű fogalmazás ellenére nem szólamokat mond, hanem a gyakorlatban testet öltő szükségről és akcióegységről beszél.

– Az 1 600 000 diák háromnegyed része magánegyetemeken tanul, s hússzor, harmincszor, sőt az orvosegyetemen százszor annyit fizet, mint az állami egyetemen, ahol évi 12 ezer yen a tandíj. Az alkotmány biztosítja a tudományok szabadságát, de ezt a kormány is megsérti, például azzal, hogy bevezette a kötelező katonai oktatást, nem is szólva a nagytőkésekről. A magánegyetemeken lassan már nem is beszélhetünk tudományos képzésről. Az egyetemek átalakulnak vállalatokká, ahol oktatás helyett szó szerint „diáktermelés" folyik a trösztök érdekeinek megfelelően. A Japán Egyetemet például, ahol 70 000 ember tanul, a diákzsargon nem is nevezi másként, mint „Japán Egyetem RT". Itt már nincs más cél, mint a nyereség, ezért olyan helyzet alakult ki, hogy „minél többet fizetsz, annál alacsonyabb színvonalon tanulsz".

– De hiszen ez a tőkések távolabbi érdekeit is sérti – próbáltam meg vitatkozni. – Hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
1970 AUG 31

NÉPSZAVA
Budapest

1071 Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc: Kubikos

mi kölcsön erejéig. Gáspár azonban ... Végül ha megtépázva is, de lelki-

Simon István

HAZA, NÉP, IRODALOM

Irodalmunk rövid áttekintése

13. Zrínyi magyar eposza

Az irodalmároknak szinte kézről kézre adja a föladatokat a történelem. Amikor néhány fejezettel elébb a *haza* irodalmi szerepét s egyáltalában a jelentőségét egy földrajzilag nagy területet átfogó körrel jeleztük és Janus Pannonius életművével kezdődően helyeztük el a körben az irodalom kiemelkedő teljesítményeit, haladását is jelezni próbáltuk. Az időbelit. Kétszáz és micsoda kétszáz esztendő telt el Hunyadi halála óta! A világhatalommá erősödött Mátyás-kori Magyarország romjaiban is alig volt már meg. Az egységes haza csupán az irodalomban létezett. S már-már utolsó kísérletképpen, hogy mégis föltámassza, egy kardjával és tollával egyaránt hatalmas egyéniség jelentkezett: *Zrínyi Miklós*. A reformáció nagyobb hullámai már elültek. Az ellenreformáció látszatra győz, de az ország, mint államalakulat, a legsiralmasabb állapotban van. A teljes széthullás előtt, az önálló országért — a török és Habsburg hódítók ellen — a csáktornyai vezér még megkísérli a lehetetlent. Mint hadvezér is, de mi most a költőről szólunk elsősorban. Tollával ugyanis nem kevesebb dicsőséget szerzett, mint következetes diplomáciájával és seregeket irányító vezéri képességével.

A vallására katolikus és származására nézve horvát Zrínyi szintén a a jezsuiták iskoláit járta ki, mint Pázmány Péter. S ha neveltetése körülményeit, a szellemi környezetét nézzük, melyben a világraeszmélésétől kezdve világnézetének kialakulásáig a legfogékonyabb esztendeit eltöltötte, jellegzetesen az ellenreformáció gyermekévé kellett volna, hogy legyen. Nem az lett mégse. Pedig amíg Pázmány élt, az agg kardinális tartotta szemmel

A Szigeti veszedelem bevezetőjében így vall szándékáról és élete céljáról: „... az én professióm, avagy mesterségem nem az poesis, hanem nagyobb 's jobb országunk szolgálatjára annál". Amikor a Zrínyiászt befejezte, huszonhat éves volt mindössze. Ha nem ismernénk későbbi gigászi harcát a fölszabadulás érdekében, az önálló Magyarországért, a klérus és a Habsburg-császár ellen, — önmagában ez a munkája is, a benne kifejtett nemzeti program az egyedül helyes és járható út lehetőségének fölrajzolása maradt volna. De Zrínyi azzal, hogy a török kiverését és az ország egyesítését elősegítő harccal a szegény köznép összefogásának szép gondolatát fejezi ki, találóan és érvényesen fogalmazza meg a közösségi ember felelősségének, társadalmi moráljának alapvető ismérveit. Amikor arról beszéltünk, hogy Zrínyi jóval túlnőtt az ellenreformáció csak vallási érdekekre szűkülő programján, e szép emberi és írói tulajdonságára, a magasabb rendű közéleti tevékenység erejébe vetett hitére gondoltunk. Nemcsak általában mutatott a célra, hanem először is kitapogatta a bajok gyökerét, hogy valójában mi is gátolja a szent célok megvalósulását.

Nagy hírű munkája alapmondanivalója ugyanis az, hogy Isten is mostohán bánik a megromlott erkölcsű néppel, de a széthúzást, az önző egyéni érdekeket képviselő hatalmasokkal is. Bűnhődni kell minden közösségi érdekkel szemben elkövetett bűnért. Szulimán csak isten akaratát teljesítené, megbüntetné az ősei tiszta erkölcsét odahagyó népet. De a szigetvári hősök éppen más emberek. Hiszen a

Gyurcsek Ferenc

Pufajkások c. mű ve (eml.)
szerepel az alábbi

Táslatan

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őszi
Táslatról

Csongrád megyei Hislap 1969 X. 19

Gyurcsek Ferenc:
Útépítők

Gyurcsek Ferenc

Világosság 1970 IV. 6.

várom a jólismert hangokat. . . Befordulok a kisajtón és barátságos, de Idegen Emberek jönnek elém.

ÁLOM

. . . B. professzor telefonált, hogy keressem fel. Öreg édesanyám ügyében szeretne beszélni velem. Egyúttal menjek el a Continental szállodába, néhány napja ott lakó anyámat ügyesen csempészszem ki a portán szolgálatot teljesítő *nyilas pártszolgálatos elől*, ültessem taxiba és vigyem ki a klinikára. A szállodaszámlát fizessem ki, mert már nem lesz szükségem szobára. Azért ne ijedjek meg, *jó híre* van számunkra.

A klinikán — anyám jelenlétében — közölte velem, hogy még ma sor kerül az operációra, és *minden remény megvan rá*, hogy anyám a műtétet nem éli túl, hanem narkózis közben szép csendesen *örökre elalhat*.

Anyám fáradt szeme felragyogott. Gyerekkoromból ismerős hangján nevetni, becézgetni kezdett, simogatott, csókolta a szájamat. Örömkönnyei végigcsurogtak az arcomon. Nagyszerű érzés volt, csodálatosan vidámak, gondtalanok és boldogok voltunk — bár búcsúzkodtunk. Mindketten — sőt mindhárman — tudtuk, hogy így, ezzel a műtét alatti csendes halállal anyám elkerüli a rámpát, a szelektálást és a krematóriumot.

Aztán végetért az álom.

— *Figyelmeztetem: saját érdekében kerülnie kell a kellemetlen gondolatokat! Ne foglalkozzék a rosszal; az embernek minél több örömérzésre van szüksége! Csak a szépre emlékezzék!*

Gyurcsek

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 20

LOBOGÓ

Budapest

1021

Ígéretes szárnypróbálgatók

Nehéz dologra vállalkozik a szemlélő, aki mindent magába akar fogadni, mindenről véleményt akar formálni a Stúdió '70 (Fiatal Képzőművészek Fóruma) — Ernst Múzeum-beli kiállításán. A képzőművészetnek szinte minden ága képviselve van itt; az alkotókat, még kevésbé a kiállított alkotásokat, számszerűleg lehetetlen megjegyezni.

A tehetségesek vannak e kiállításon túlsúlyban, s ennek egyértelműen örülnünk lehet.

Az ember azt hinné például, hogy Gyurcsek már megette kenyere javát, olyan érett higgadtsággal formálta meg gondolkodó munkását, a Kérges kezűt, vagy másik körplasztikáját — a Pufajkásokat. Egyetlen okos-indulatos dobbantás a Bolsevikokja. Fegyelmezett és elszánt-öntudatos munkások tömött soraiban úgy központ Lenin, hogy nem válik jelentéktelenné az első szocialista forradalmat végigharcoló munkásember.

A cikk terjedelme nem engedi, hogy a tehetséges alkotók sorát elemezzük. Akik látták Benedek György Télutó — 1945 meghökkentően újszerű, drámai, nagy méretű festményét vagy Kádár János egyszerű, intelligens forradalmárát, Lenint — azok azt vallják, amit a hatvani pedagógusok egy csoportja: „Ez a tárlat nem olcsó lakásdíszítő elemek gyűjteménye, hanem magas nívón megfogalmazott ön- és társadalomismeret művészi felmutatása..."

Az ígéretes szárnypróbálgatók megérdemlik, hogy odafigyeljünk rájuk.

V. I.

(Nádaski Hermin felvétele)

Történelmi magánügyek

Mi kell a boldogsághoz?

Főszereplő:
RUTTKAI ÉVA
Básti Lajos, Kálmán György, Mensáros László, Somogyvári Rudolf

Rendező:
KELETI MÁRTON

Bemutató: május 28.

A LÁNG GÉPGYÁR

felvételre keres alkalmazotti állományba mérnököket és technikusokat vegyipari kazán- és gőzturbinaszerkesztési osztályaira. Gépészmérnököt energia osztályvezetői beosztásba.

Fizikai állományba öntőket, famintakészítőket, horizontálesztergályosokat és villanyhegesztőket.

Jelentkezés: Budapest XIII., Váci út 152.

ELEKTRONIKUS MÉRŐMŰSZEREK GYÁRA

Budapest XVI., Sashalom, Cziráky u. 26—32.

Gyurcsek Ferenc

Ökölvívó és gipsz kisplasztikája (ennek) díjat kapott az „Ernstgerely" pályázaton

N.N.: Az új Ernstgerely díjasok

Magyar Hirlap 1969. V. 9.

MDK

Gyurcsek Ferenc

Viharsarok, cem.

Anya, kő

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Mun.

1968. aug.

Gyurcsek Ferenc

„Győrelem"

Emberi szabadságot
Világosság Rp. 1969. szept.

Gyurczek Ferenc

Említve

Szabó Ernőtve: Jubiláris kiállítás
Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1969. aug. 17.
6 l.

Gyurcsek Ferenc

I. díjat kapott a Fiatal Művészet Studiója Nagy Balogh portré-pályázatán

Magyar Nemzet 1969 XI-23

Gyurcsek Terez

Halászok terrakotta 20 cm

Szegedi nyári tárlat

Gyurcsek Ferenc

Résztvesz a csepeli kiállítás

h. gy. Fiatal képzőművészek a
Csepeli Galériába
Magyar Nemzet, Ms. 1970. máj. 21.

Gyurcsek Ferenc szobrász

a Stúdió Galéria évi szeregszemléjén szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Stúdió 75.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

Gyurcsek Jerenc, nobrún

L.: Fóth Ernő

– : Kikintelések 2.

EST I HIRLAP, Bp. 1976 ápr. 7 2,

Gyurcsek Ferenc, robotn

h.: Tóth Ronó

— " — és művészeti díjasok 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 3.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L.: Bortnyik S.

— : Szerződés 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 5.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Kösteveink díszítésére a fiatal művészek is mind több megbízást kapnak. „Üszö nők" köszobra Bajára kerül. (említve)

Magyar Hírlap, 1974. dec. 12.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A Stúdió Galéria ~~se~~ évi seregszemléjén szerepel a művész munkája. A Vácott alkotó művész is a KISZ Központi Bizottságának díját kapta.

Losonci Miklós: Stúdió 75.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc: D. A. Siqueiros

Társadalmi Szemle, 1975. szept.

uralmuk helyreállítására törekvő francia gyarmatosítókkal szemben kellett az ellenállási harcot megszervezni — a Vietnami Dolgozók Pártjának (akkor még Indokína Kommunista Pártjának) vezetői a hosszan elnyúló függetlenségi háborúra készültek fel. Erre a küzdelemre már jóval előbb szervezetileg is felkészítették a pártot. A függetlenség kivívására irányuló nemzeti demokratikus forradalom előkészítésekor, még 1941-ben, Indokína Kommunista Pártja Vietnam három nagy földrajzi övezetéhez (Bac Bo — Észak-Vietnam, Trung Bo — Közép-Vietnam, Nam Bo — Dél-Vietnam) igazodva szervezte meg a párt irányítását. A három övezetben életre hívott területi irodák a Központi Bizottság határozatainak megfelelően önállóan szervezték, irányították az ellenállási harcot. A VDP Nam Bo-i, déli irodája az 1954-es genfi egyezmények után sem szűnt meg Vietnam déli övezetében, hanem szervezte, irányította a küzdelmet a genfi egyezmények rendelkezéseinek végrehajtásáért.

A francia gyarmatosítók agressziójával szemben vívott nyolcéves ellenállási háború befejezése után kialakult új helyzet feladatait a párt legfelsőbb fóruma, a VDP III. kongresszusa határozta meg 1960 szeptemberében. A francia gyarmatosítók agresszív háborúját lezáró 1954-es genfi egyezményeket követően — amikor az Egyesült Államok Vietnam déli övezetében a genfi egyezményekkel ellentétben megszervezte a neokolonialista törekvéseit kiszolgáló államgépezetet — a vietnami kommunisták között vita folyt arról, hogy Északon át kell-e térni a forradalom szocialista szakaszára, amíg nem vívták ki Dél függetlenségét. „Az új helyzetben — mutatott rá Truong Chinh, a VDP PB tagja »A Marx Károly megjelölte úton« című tanulmányában — két nagy kérdés állt a párt előtt: a szocialista forradalomra való áttéréssel várni kell-e az ország újraegyesítéséig; az északi országrésznek a szocializmusba való áttérés előtt végig kell-e járni a kapitalista fejlődés szakaszát."

Gyurcsek Ferenc szobrász

A Nemzeti Galériából a váci Vak Bottyán Múzeumban vendégeskedik az „Ifjúság a Szocializmusban" c. kiállítás, melyen szerepel a Vácon élő alkotó műve

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pest Megyei Hírlap, 1975. jún. 25.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Az idén megalapításának 900. évfordulóját ünneplő Szolnok vasútállomása előtt készül a Vácott élő művész emlékműve.
(említve)

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1975. jún. 10.

Gyurcsek Ferenc, Munkácsy-díjas szobrászművész

Balassagyarmaton a művész nyitotta meg éppen Blaskó György szobrainak kiállítását.

Nógrád, 1974. május 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

1977 MÁJ 28

1021 Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc:

HIDÉPITŐ

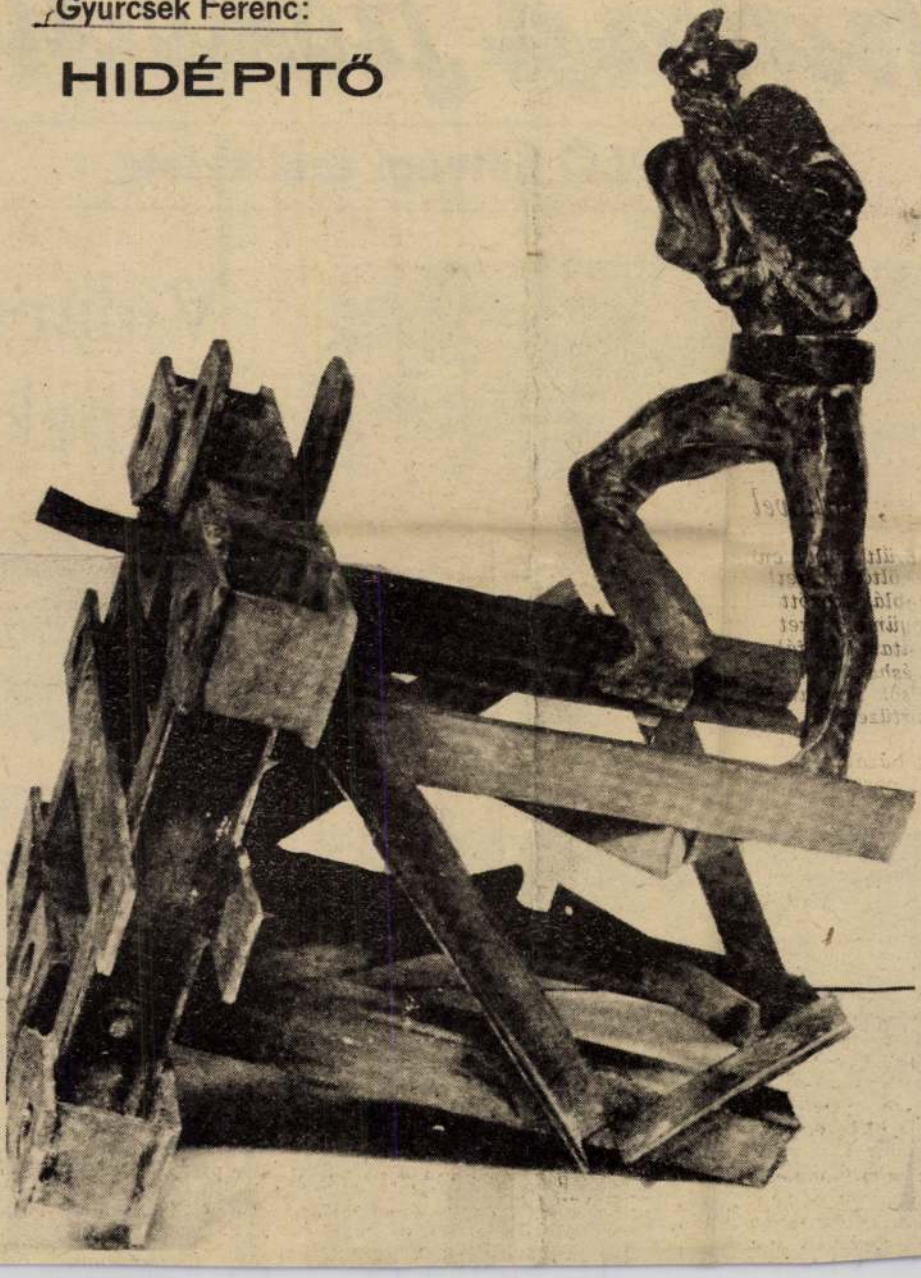

szabad
A NAPLÓ hétvégi melléklete

Vidám képek

Schéner Mihály kiállítása Veszprémben

Riviéra

Nagy László „Schéner hály festő-, szobrász- és lapgyűjtő művésznek" aj lott verse, a Vidám üze tek címéből kölcsönözti ide. Mert találóbban, n költő-barátja, aligha sűr nénk egyetlen kifejezé — a Veszprémben most mutatkozó — Schéner ké nek jellemzőjét.

A képcsarnok Dési Hu termében látható festmén játékos ritmusukkal és f színeikkel, napfényes tájá kal vagy gyermeki báj kal felvidámítanak. Aká balatoni vitorlások, a fü móló, a fürdőzők, csend tek virágai, akár vászo és tűzzománcra örök

1977. [illegible]gusztus 13. Kossuth 12,00 Áné

Déli [illegible]ka

- Remeljük, hogy a kellemetlen időjárás miatt nem volt haszontalan programjavaslatainkat összeállitani.

- A napsütés természetesen igen sok embert a vizparton talál majd holnap. Ha mégis amolyan kiránduló időre ébredünk érdekes lehet többek közt az USC természetbarátainak turajavaslata: Magyarkut, Katalinpuszta, Naszály, Vác. 6 óra 10 perckor találkoznak a résztvevők a Nyugati pályaudvaron a "B" vágány nögötti ivókutnál.

A verőcei stranddal szemközti Duna szigeten pedig a vizimotoros természetjárókat várják kétnapos találkozóra ma délután 2 órától. Szállás saját sátorban a szigeten. Program: bólyakörüli ügyességi és gyorsasági verseny, tábortüz, valamint motoros vizituràzók ki mit tud, turista-totó.

Vizizene elnevezésü koncerthajó indul ma este a balatonfüredi mólótól. Müsorán természetesen szerepel Händel Vizizenéje is. Emellett Bach H-moll szvitjék hallhatják az utasok.

A szolnoki Tisza ligetben kutyakiállitás lesz vasárnap. Ma Pomázon pedig kertbarát kiállitást rendeznek.

Szabadtéri szoborkiállitást nyitnak meg Gyurcsek Ferenc alkotásaiból holnap 11 órakor Nagymaroson a Dunaparti sétányon.

Kecskeméten a harmadik nemzetközi zománcmüvészeti alkotótelep müvészei mutatkoznak be vasárnap 10 órától a Széchenyi városnegyedben, az Akadémiai körut, és a Stádium utca kereszteződésénél. 11-től pedig a megyei müvelődési központban.

Az esztergomi nemzetközi gitár fesztiválon résztvevő magyar előadómüvészek holnap este 7-től a Petőfi müvelődési központban adnak hangversenyt. A csehszlovák, görög és japán vendégmüvészekkel pedig ma este 6-tól a tatai vár lovagtermében ismerkedhet meg a közönség.

Ma este nyilnak meg a nyirbátori zenei napok a nyirbátori müemlék templomban a fél nyolckor kezdődő hangversennyel.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A váci nyári tárlaton Pál Mihály és Gyurcsek Ferenc megint újított szobrásval. Kamolyan vezik azt a következményt, hogy választott szobrászi eszmét hiánytálanul lehet csak megvalósítani.
„Dante" c. (említve).

Losonci Miklós: Tárlatok Nagymaroson és Vácott, Pest Megyei Hírlap, 1977. júl. 20.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére rendezett képzőművészeti kiállításon sze repelnek a művész alkotásai. „Nyitány" c. művét díjazásban részesítették. (emlitve)

Molnár Tsolt: Magyar Művészek Tárlata a Mucsarnokban.
Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 13.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállításon szereplő műveiért a művészt nivódíjban részesitették.

Nagyos István: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Hírek, 1977. nov. 19.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

A Műcsarnakban rendezték meg az Októbert köszöntő tárlatot, melyen szerepel a művész műve.

Tasnádi Attila: Ünnepi tárlat-tanulságokkal.
Népszava, 1977. nov. 20.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 NOV 13

KISALFÖLD

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

1021

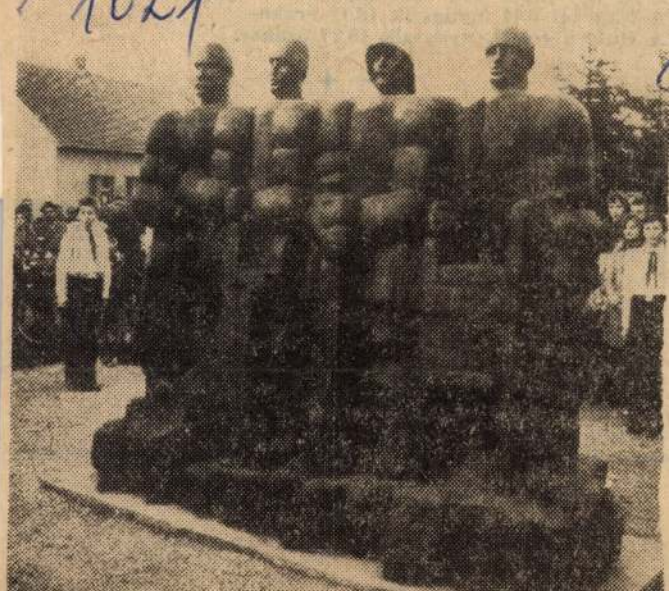

Ahogy lapunk tegnapi számában tudósításban már beszámoltunk róla, ünnepélyes szoboravatás volt pénteken Jánossomorján. Gyurcsek Ferenc szobrászművész vörös betonból készített alkotása a munkás-paraszt szövetséget jelképezi.

1977. nove
A Nap ké
A Hold k

A várható
ős, borult,
ati, majd r
legmagasa

Ausztriában a reggeli köd feloszlása után nyugat felől megövekszik a felhőzet, és éjszaka már futó záporok is várhatók. A DUNA vízállása Dunaremeténél szombaton 277 centiméter volt, Győrnél a RÁBA 114 centiméter, mindkettő apadó ellegű.

✦ ✦ ✦

1977. november 14., hétfő, Aliz napja.
A Nap kél 6.47, nyugszik 16.10 órakor.
A Hold kél 9.57, nyugszik 19.32 órakor.

RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓMŰSOR

GYŐRI RÁDIÓ: 8.30: Lapemle. — Hangos portré: a tefonközpontos. — Minitörvénykönyv. — Könyvekről, folyóiratokról. — Lemezfigyelő. — Ünepekre készülve. — 9.50: Nét műsor.

KOSSUTH RÁDIÓ: 7.23: Emléztető — gyógyfüvekre, kuzslókra, orvosokra. — 8.10: Öt ontinens hét napja. — 8.26: enryk Szeryng hegedül. — 9.02: lvastam egy novellát. — 9.27: Az RT énekkara énekel. — 9.45: ersek. — 10.03: A rézorrú tün-

II.: 18.00: Sítanfolyam. — 18.30: Dok. film. — 19.30: A Munsters-ek. — 20.00: Könyvbazár. — 20.15: Prizma. „Egy házasság története". — 21.50: Szájkosár nélkül.

MOZIMŰSOR

ASVÁNYRÁRÓ: Állami Áruház (m.), 3, Robin Hood nyila (sz.), 5, 7. **BÓSÁRKÁNY:** Háry János (m.), 5, Szabálytalan szabályos (USA), 7. **BELED:** A tizedes meg a többiek (m.), 10. Sellő a pecsétgyűrűn I—II. 3.

Gyurcsek Ferenc

Méltatás.

Szekely András: Kiss István kiállításához.
Új Tükör, 1977. október 30 - 24. lap.

Gyarasch Ferenc | szobrász

L.:Fóth Ernő

/h.m./Kilátás a ROSZTA ablakából 2.

Esti Hirlap, Bp.1977.nov. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUN
KISALFÖLD

Gyurcsek Ferenc

/ 1021

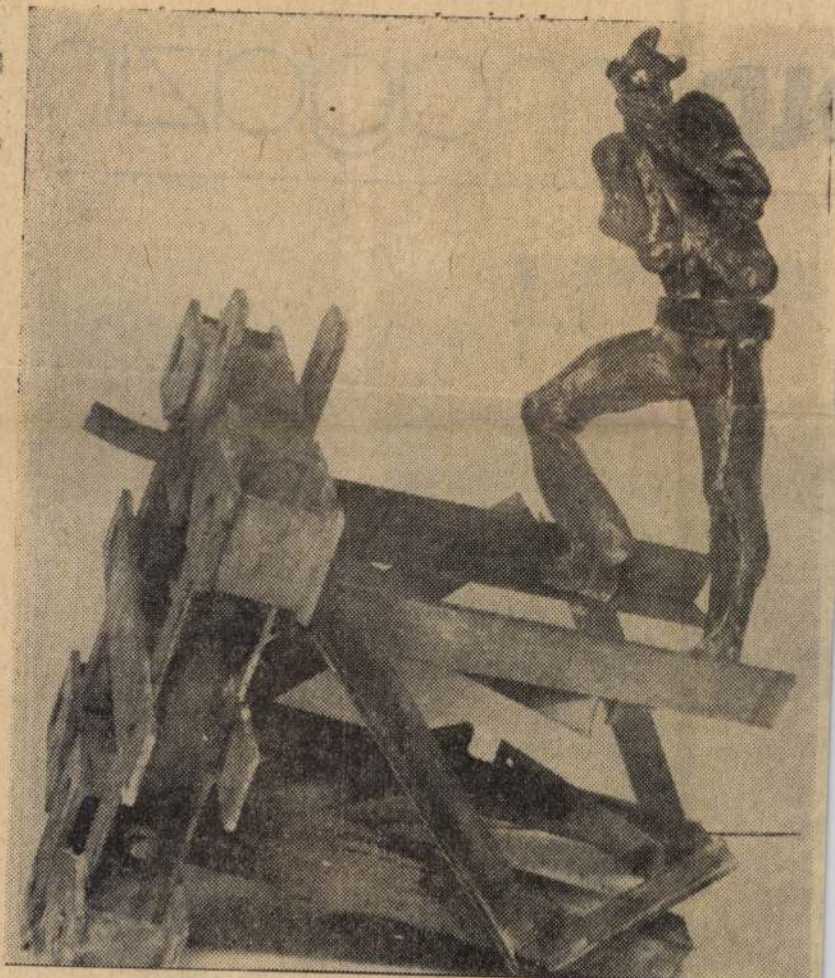

Gyurcsek Ferenc: Hídépítő

ÖLD magazin

5 északnyugati lakótelep.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 DEC 3 1

NÉPSZAVA

Gyurcsek Ferenc

azi szenzáció, de ... ithetetlen emlék maradt. És annak is a fehékek, ... it művelték az emberek! Is- se lehet tudni...

10021

Gyurcsek Ferenc: Hídépítés

ıegszervezé
mikor a N
Széchényi
apításának
yfordulóját
ó esett a
var képzőn
reformkor
ımjává vál
ti Múzeumnak. A hazai mű-
elődéstörténet eseményei
égis úgy alakultak, hogy
íg a Nemzeti Múzeum egyes
akgyűjteményei már a múlt
ázadban önállósultak, *a*
emzeti képtár létrehozásának
feladata a szocialista Ma-
yarországra várt.

Amikor húsz esztendővel
előtt a forradalmi munkás-
ıraszt kormány életre hívta

Bernáth

kívül tanulságos — példáu
— a régi magyarországi mű-
vészet jellegzetes termékeinek
a felsorakoztatása. A román
kori kőtöredékek mellett fő-
ként a gótikus, reneszánsz és
barokk képek, szobrok együt-
tese kelt mély benyomást a
régi idők magas színvonalú
művészeti tevékenységéről.
Ebből az anyagból állandó
jellegű kiállítást múzeumaink
eddig még nem tudtak a
nyilvánosság elé tárni. *A ter-*
vek szerint 1978 folyamán ke-
rül abba a helyzetbe a Galé-
ria, hogy a régi művészetről
átfogó képet adhat látogatói-
nak, de a kiegészítő beruhá-
zások meggyorsulásával re-
mény van arra is, hogy két

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 887-748, 340-726
1977 AUG 27
NÉPSZAVA
Gyurcsek Ferenc
Munkácsy-díjas szobrászművész.
1021

ALKOTÓMŰHELYBEN

Témája: a forradalom

Gyurcsek Ferenc 1942-ben született Budapesten, szegény munkáscsaládból. Apja tetőfedő volt, anyja parasztlány. Ősei feltehetően mind jobbágyok. Mosókonyhában nőtt fel, s a nyomor akkor sem tágított mellőle, amikor később a Baja melletti Gara községbe került.

A felszabadulás után végbement változás természetesen kihatott a maga és családja életére is. Ő már tanulhatott, s ideje eljövén, érettségit tehetett, majd művészeti pályára adhatta a fejét. Élményanyagának ilyetén *két* nagy összetevője van: az egyik a nyomoré, a szenvedésé, a megaláztatásé, a másik a mindebből való kijutásé, az anyagi és szellemi felemelkedésé. Ahhoz, hogy közvetlen élettapasztalatait megérthesse, múltban és jelenben kutatta azokat az erőket, amelyek életének és környezetének színeváltozását létrehozták. Így jutott el a *forradalmak szerepének a felismeréséhez, s korunk társadalmának legforradalmibb bázisához, a munkásosztályhoz*, amelyhez érzelmileg már gyermekkora óta kötődik, s amelynek kezdettől fogva emberi, művészi elkötelezettjének tartja magát.

Jóllehet, felnőtt korában, a főiskola elvégzése után ő is elment öntőműhelybe dolgozni, hogy megismerje a nagyüzemi munkát és munkást, a munkásosztály mégis inkább szűkebb, családi környezetének emberein keresztül jelenik meg művészetében, ami bizonyos leszűkítését jelenti a munkásság fogalmának, viszonyainak, szellemi és lelki magatartásának. Dolgozó figuráinak legtöbbje a *napszámos kategóriához* tartozik, markában a kétkezi munka olyan ősi eszközével, mint az ásó. A fejlett munkagépekkel, a modern munkakörülmények között dolgozó munkás csak újabban jelent meg típustárában.

Dolgozó figurái között fontos helyet foglalnak el a kubikosok, a kétkezi földmunkások. *Ülő kubikosa* tömör fogalmazású figura, aki előtt kifejezően hatnak a sugarasan széttartott ásónyelek. Nagyméretű kompozíciója, az *1945* című rézdomborítás, amelynek háromágú, hajdan lóvontatású ekéjén töprengő, elgondolkozó alak ül, a korviszonyokat kiválóan megéreztető alkotás. A művész bátran szakít a hagyományos témaelképzelésekkel, s egy rokkant mellű, gondokkal teli, idős férfit tesz meg művének főszereplőjévé. Ebbe az alakba szerencsésen sikerült belesűrítenie a háború utáni idők ellentmondásos hangulatát, az újrakezdés sok-sok gondját-baját, a fizikai és lelki élet temérdek nehézségét, kétségét.

Kifejezőerőben ezen is túltesz *Jobbágy ősöm emlékére* című kőfeje, melyben a Trajanus kori római domborműszobrászat expresszív vonásai mélyülnek el a modern expresszionizmus szellemében. A diadalívek és szarkofágok csatajeleneteinek elbukó, legyőzött és meggyötört, de még teljesen el nem pusztított szerencsétlenjeinek egyike kerül itt elénk, szinte a lovak lába alól, nyomorult alázatával, esdeklésével maradék életének megtartásáért. Gyurcsek a középkori jobbágysorsra alkalmazva a gesztust, a teljes jogfosztottság és kiszolgáltatottság irányába mélyíti el a képet, egyetlen arcba sűrítve bele emberi mondanivalóinak szuggesztív erejét.

A Dózsa-évforduló újabb témát hozott számára, a forradalomét, a jobbágyfelkelését, a paraszti háborúét. Három munkát is készített ebben a témakörben. Nem Dózsa alakja izgatta, mint a legtöbb művészt, hanem a *lázadás kifejezése*. Életnagyságnál nagyobb *Parasztlázadása* voltaképpen kétnézetű szobor, amely két, kévéken álló, háttal egymásba épülő parasztfigurából áll, egyes tagok megsokszorozásával. A főnézetnek szánt, kaszákat fogó, elülső oldalon három, a túlsó, lekötözött, lebilincselt parasztot megjelenítő oldalon négy kézzel, míg lent megduplázódnak a lábak. A fej arcélekből, arcszeletekből került összeállításra, tehát ugyancsak formasokszorozás eredménye. E sokszorozással, amelyben Uitz művészetének és a futurista szobrászatnak hatása érvényesül, a lázadás tömegességének, a *tömegerő kifejezésének* végletekig fokozása volt a célja, amit — bár kissé erőszakoltan, végül is sikerült elérnie.

Gyurcsek Ferenc: Parasztlázadás

Vácra költözve ismerkedett meg a kőfejtők életével, munkájával, s a Naszály gyomrát kivájó munkások nem egyikét örökítette meg, így a robbantáshoz fedezékbe csúszó figurát, vagy a kőhegyet belező bányászt; egyikben kifejező mozdulatokat, magatartást, helyzetet ragadva meg, a másikban a bányamunkát inkább jelképes értelemben állítva elénk. Hogy jó érzéke van a modern köztéri emlékművekhez is, azt Szolnok számára készített, s nemrégiben felavatott jubileumi emlékműve bizonyítja.

Gyurcsek munkásságát egész sor érdekes portré, kisplasztika teszi ezentúl teljessé. Sokoldalú alkotó, aki a realizmus útján haladva egyre önállóbb témafelfogással, egyéni ötlettel, egyre sajátosabb és merészebb formalátással, kompozíciós elképzeléssel lep meg, s ha felkínált megoldásai nem is mindig kielégítőek, *állandó haladásról* tesz tanúbizonyságot. Nyilván ezt ismerte el kulturális kormányzatunk, amikor tavaly — nemzedékéből elsőnek — Munkácsy-díjjal honorálta.

Horváth Béla

1977. augusztus 27.

Koroda Miklós

Kis bolt a Dárda utca sarkán

Kis bolt áll az Országház utca és a Dárda utca sarkán. A szállást nyújtó boltíves ház nem oly nevezetes, mint a szomszédos *Fekete holló* copf stílusú hajléka, avagy a konzolos-ívsoros gótikus párkánnyal ékeskedő Országház utca húsz. Ám nekünk, a Várfertály lakóinak, s főként vásárlóinak, felettébb kedves. A szűkös fűszerüzlet egyszerre őrzi a Vár hangulatát és a hazai kereskedővilág legjobb hagyományait. Amikor annyi dühös bírálat éri a különféle közérteket, ez a kettősség nem kicsiny érdem. Miért is kellett bontás s újítás lázában elsöpörni vagy felismerhetetlenségig átszabni a patinás boltokat? Megférnének az ABC-áruházakkal — mellesleg efféle a Várnegyedben is elkéne. Ám az erre a célra szánt egykori patikát raktárnak használják. A tervezgetés óta megnyílt az új gyógyszertár, s felépült a Hilton... Nekünk, szemlélődve vásárlóknak, megfelelnek a kis boltok, mint amilyen a *Vörös sün* ház bűvös-bájos könyvesboltja, az Országház utcai megejtően finom Amfóra és a kényelmünket szolgáló szerény sarki fűszeres.

Fiatal házaspár vezeti eme egy műszakos boltocskát. A sürgő-forgó, repdeső Katinka és a rendíthetetlen nyugalmú Dénes, a kényes szakma szerelmese. Árujuk friss, a választék, a helyiség méreteihez képest, bőséges. A sütés-főzéshez nélkülözhetetlen kellékeken, liszten, cukron kívül kora tavasztól őszutóig gyümölcs, zöldség, cseresznye, Pándi-meggy, sasadi barack kandikál a vevőre.

Ide jártunk Lengyel Józsefreinkben mit sem számít korkülönbség, az a tucatny esztendő, csupán a képessé mértéke. A szellemi rang nem merem leírni: villám küldene tar főmre az Olüm poszról, az asszonyszájról ol édesen csurgatott Józsika pe dig férfiatlan bizalmaskodá a Mester címért bottal kerge világgá, ha vagyon fütykös A humanista Magiszteren de rült, aztán ennyit mondott:

— Szólíts komámuramnal

Most kapok észbe, milye messzi ragadtak az emleke zés leányai. A sarki fűszeres boltról írnék, s Lengyel Jó zsef alakját idézem. Talá azért is esett imigyen, mive mostanában múlt két eszten deje, hogy Farkasrétre kísér tük. Sokan voltunk, írók, ol vasók, veteránok, ifjak. Vár beliek is. Szalatnyay Jóska, legigazibb Lengyel-portr festője, a prózában mondot siratóénekek után belém ka rolt:

— A Várban kell utcát ad ni Lengyel Józsefnek. Ott ta lált otthonra hányatott élet vége felé. Mondjuk, a Dárd utcát.

Kicsi utca, nem is utca, in kább köz, jobbadán sikáto Ám a szelíd Tóth Árpádé vadgesztenyepagodás bástyasé tány, Móra Ferenc megkap ta az arasznyi Casino utcá Hatvany Lajosé lett a rövi Kard utca. Lengyel Józsefhe valahogy illenék a Dárda, szá mos várbeli közelharc, város védő küzdelem színtere. „kicsi, mérges öregúr" ner sértődnék meg. A Parnasszus ról nézve szűk minden utc

Azóta is összefutunk a Dár da és az Országház utca sar kán Szalatnyay Szepivel. kis boltban vásárolunk válto zatlanul, közben terítékre ke rülnek pátriánk és a nagyvi lág dolgai. Találkozunk szomszédból átlibbenő Mester házi Lajos Krisztájával Bánk Laci filmrendező An nájával, néhanapján Élesd Pistával, a Vár piktorával, é a sokoldalú Bojár Ivánna Olykor szorongunk, annyia vagyunk, ám mindenkor tesz szük a szépet a kosaras fe hérnépnek, vidáman trécse lünk, s teli hálóval, tarisz nyával folytatjuk utunkat, kedves szó megfizethetetle ráadásával.

Gyurcsek Ferenc szobrász

az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '75 kiállításán szerepeknek művei. A KISZ KB-díját Gyurcsek Ferenc, Nagy Gábor és Sárosandrás Miklós kapta. – Gyurcsek 1968-ban végezte a Képzőművészeti Főiskolát. Diákkora óta rendszeresen szerepel kiállításokon. „Szerelő" c. szobrát kétféle anyagból; a figurát bronzból, az állványt alumíniumból alkotja. [említve]

Wagner István: Stúdió '75

Magyar Hírlap, 1975, dec. 23,

Gyurcsek ferenc, nobrán

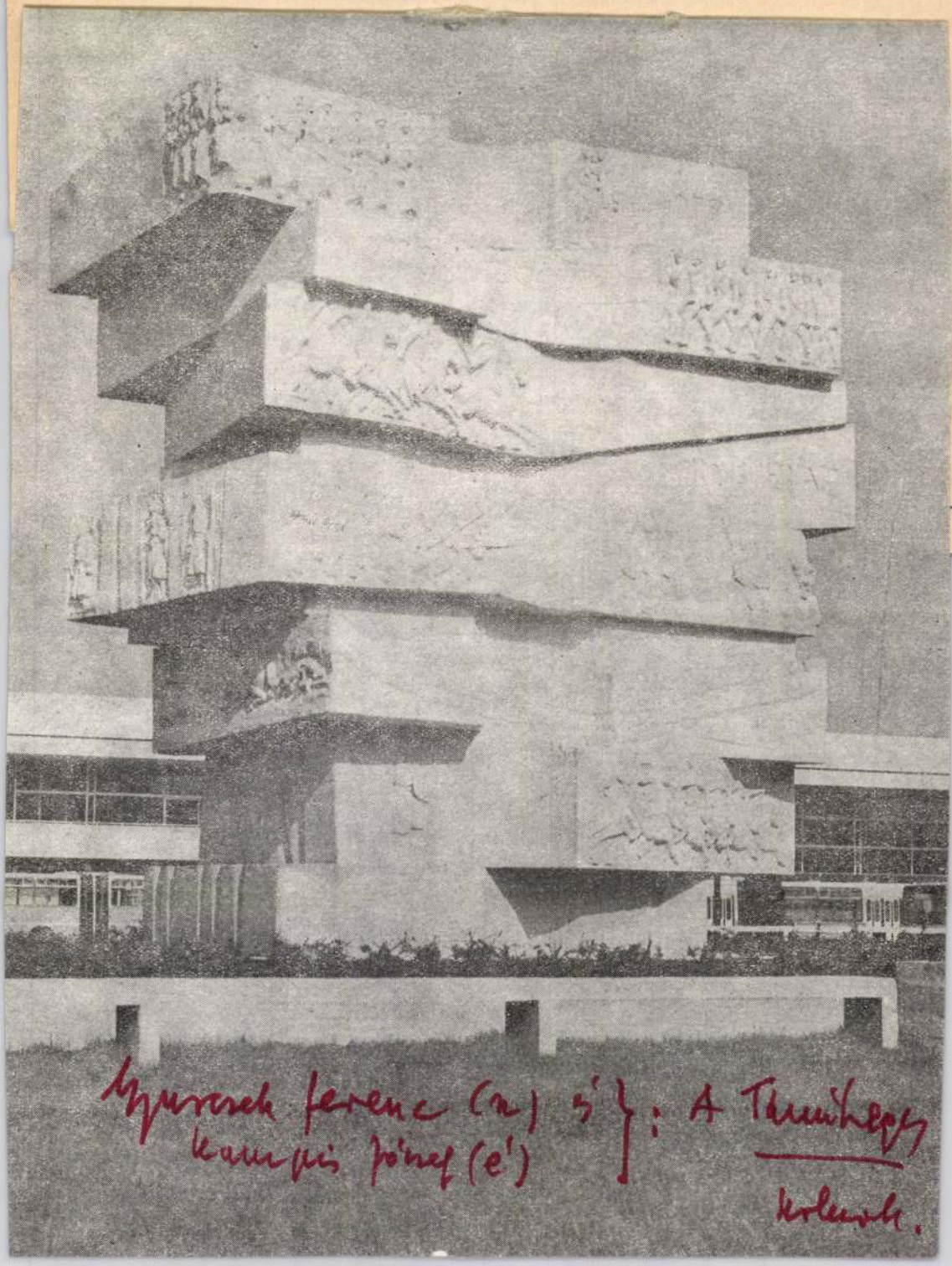

Gyurcsek ferenc (n) és
kampis József (é) } : A Tanítóegy
kolmok.

mok voltak itt. Építették az állomást, a teret, s építették az emlékművet is. Merthiszen ez inkább építmény, mintsem egy hagyományos értelemben vett szobor. Hogy mi az, ami megragadja ebben az embert? Nehéz megfogalmazni így röviden, de talán az, hogy azokat az embereket, azoknak az embereknek a munkáját, sorsát, életét, egyszóval történelmét ábrázolja, akik e tájon éltek, élnek dolgoztak, dolgoznak ma is... Ebből az életből nőtt ki ez a szobor. Idevalósi.

Lakatos Mihály, tanuló, Tiszabura

— Idejárok iskolába, kollégista vagyok. A hét végén mindig hazautazom. Már a faluban is beszélnek róla, hogy Szolnokon van egy nagyon szép emlékmű. De az iskolában is szó esett már az emlékműről. Érdekes, mindenki mást fedezett fel rajta. Abban azonban valamennyien egyetértettünk, hogyha egy szóval kellene megfogalmazni, azt mondanánk róla: tanúhegy... Úgy tudom, a lepusztult környezetből megmaradt magányos hegyeket nevezik így. — Az emlékmű persze nem társtalan — annyi

sul. Az osztály[illegible]
zom.

Kis Mihály, segédmunkás, Törökszentmiklós

— Már sokszor láttam ezt az emlékművet. Én még abban a korban is éltem, amit ábrázol. Magyarán mondván: én is kivettem a részem a paraszti életből, mert paraszti munkát végeztem. Arattam, kapáltam. Szóval én éltem akkor. Ha nézem, saját régi életem elevenedik meg bennem.

Vajon Józsefné, MÉK-begyűjtő-válogató, Tiszasüly

— Én még ilyent életemben nem láttam. Mikor ránéztem, elcsodálkoztam. Édes kisfiam, higgye meg, sok évet megéltem, de még ilyent nem látam. Úgy mondják, a történelmet mutatja, a küzdelmet, meg a harcot, amit Szolnok megért. Hát csakugyan azt...

Trigola Istvánné, óvónő, Szolnok

— Szolnok történelmét idézi, de maga az emlékmű is történelem — immár. Az

Gyurcsek Ferenc, szobrász 1-2

emlékek az élet kövei. Ezek nélkül soha nem tudnák meg például azok a kicsinyek, akiket én is tanítok, hogy milyen erőfeszítéssel épült Szolnok.

Kelemen Mihályné, háztartásbeli, nyugdíjas, Szolnok

— Tanúhegy. Ezt mondták róla az átadáskor. Hát így is van, tanúskodik az elmúlt századok történelméről, de tanúja a jelennek is. Mozdulatlan, hangtalan tanúja, de mi, akik itt élünk a környékén, érezzük állandó jelenlétét.

1-2

A véleményeket összegyűjtötte:

↓: Akivel az utca emberé létjön"

Kardos Ernő,

Gulyás Ferenc

ed: Gyurcsek Ferenc.

ARADI NÓRA

A kritikus szemével

81-83
XX1
ö 4.

Százhuszonöt éve országos gyűjtést indítottak, hogy Ferenczy István szobrász megvalósíthassa a Mátyás emlékmű tervét. Elenyésző volt az érdeklődés és a közadakozás: az össztársadalmi helyzet nem tette lehetővé az emlékmű létrehozását. Mégis megjegyzendő, hogy ez az első kísérlet hasonló társadalmi összefogásra a nemzeti történelem egyik legizgalmasabb korszakának mozzanata. Mint távoli előzményre emlékezhetünk rá akkor, amikor a kollektív igény és anyagi vállalás annyi nagyszerű jelenkori példájának sorában az egyik legnagyszerűbbet, a szolnoki emlékmű létrejöttét idézzük fel.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész emlékműve és annak története nemcsak szolnoki és nemcsak jubileumi kötődésű, hanem művészettörténeti jelentőségű tény: az új városközpontok és az új emlékművek lehetőségének, módszerének, esztétikai tanulságának a végiggondolására kötelez.

A köztéri, politikai emlékmű jelenkori története sajátos és érthető ellentmondásokkal küszködve és kiváló alkotásokkal indult. Az ellentmondás lényege, hogy az új társadalom építésének küszöbén, szinte azonnal támadt igény a legfontosabb eszméket és történelmi tapasztalatokat összegező, mintegy jelképi tömörségű, évszázadokra szóló, tartós, nyilvánosságnak szánt emlékművekre. Vagyis akkor, amikor az igényt formáló társadalmi tapasztalat is a kezdet kezdetén volt. És olyan művészeti körülmények között, amikor — igen kevés kivétellel — azok az alkotók, akik ennek az igénynek a kielégítésére készültek, s arra tudatilag-szemléletileg alkalmasak voltak, nem lehettek korábban abban a helyzetben, hogy hasonló feladatok szakmai megoldásában tapasztalatokat szerezzenek. Az ellenforradalmi korszak emlékműveit általában nem azok a szobrászok alkották, akiknek teljes művészi kibontakozásához az új történelmi korszak, a szocializmus építésének lehetősége adott lendületet. S érthető, hogy az új művekkel szemben támasztott igények formai oldala, az elvárásokban megfogalmazódó ízléskritérium is hosszú éveken át inkább a megszokotthoz tapadt. Kerényi sátoraljaújhelyi partizánemlékműve (1946—1948) mintegy ellenpélda, de sokáig, tulajdonképpen napjainkig tartott a folyamat, hogy új művészetünk nagyszerű nyitányaként tartsa számon a köztudat, a legtágabban értelmezett közvélemény. Az ötvenes évek elején hősalakká érlelődött az új munkástípus: Somogyi József Martinásza 1953-ban született, s az évek során magának az alkotásnak kellett közönséget formálnia ahhoz, hogy szűkebb hazája, Dunaújváros ne csak elfogadja, hanem emblémájává emelje.

Vannak persze — szükségképpen — nyitott kérdések, amelyek az együttesre vonatkoznak: mennyire színtartó a fehér beton, amiből az emlékmű-építmény és a dombormű készült; mennyire színtartóak a környezet új lakóházai, amelyek két nézetből is háttérként szólnak bele a szobor hatásába; helyes volt-e ennyire rokon színben összefoglalni az emlékművet és a házakat stb. De kár most adott dolgokon töprengeni: néhány év múlva többet tudhatunk a mai összhatás tartósságáról, vagy változásáról, az anyagok viselkedéséről. Nem szólván arról, hogy tovább érlelődik az emlékmű helye, a hozzá vezető városkép és úthálózat. A városközpont újjáépítése még nem befejezett, de a már meglévő hangsúlyos csomópontok is sejtetik, hogy az emlékmű vízuális-érzelmi megközelítését, előkészítését nemcsak a hangulatos pályaudvari épület határozza majd meg, hanem mindaz, ami új Szolnokként már ma is látható és hamarosan készen áll. Ez nem változtat persze azon, hogy a szobor a pályaudvarról közelítve, az egyszerűségében is szellemes kertészeti-környezeti megoldásban, a hozzávezető utakkal tartósan nagyszerű „szolnoki nyitány", amely mindinkább szerves része lesz az ujjáépülő városnak. Végső soron, nagyobb távlatokban gondolkodva, nem a kilencszáz éves városi jubileum megünneplésének egyszeri mozzanatát, nem a jubileumi előkészületek hosszú folyamatát fogja jelképezni, hanem a múltat értékelő és az előzményekben szelektálni tudó, folytonosan építő jelenkor felelősségérzetét.

Visszatérve magára az alkotásra, Gyurcsek Ferenc munkájára, szólamszerűnek érezném — ennyire fiatal művész esetében —, ha összegezésről, alkotói csomópontról stb. beszélnénk. Hiszen a szobrász minden eddigi bemutatkozása meglepetésekkel szolgált, nagy fantáziájú formaalkotásról és kísérletező kedvről tanúskodott, s mindenekelőtt tudatos, pártos mondanivalóról, amely a legfrappánsabb formai vagy technikai megoldásoknál sem engedte még csak fel sem merülni a „szakmai kaland" gondolatát. Az emlékmű készítésének folyamatáról írt jegyzeteiben a művész utal arra, hogy milyen szakmai-technikai fázisok jellemezték az alkotás folyamatát, milyen közbülső

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-724

NÉPSZAVA
Budapest

GYURCSEK FERENC

OKT 3

1021

Gyurcsek Ferenc: Bányász

Királyok é

Budavárához g
lak fűznek. Szép
ka, a Dísz tér 12-ben szülte nagyanyámat. Anyám már valamivel lejjebb: a vízivárosi *Három nyúl* kaszárnyában született, engem pedig a Rózsák terén tartottak keresztvíz alá. Bulyovszky Lilla, a színésznő és írónő volt a keresztanyám. Gyermekkoromat az ódon garamújfalusi házban töltöttem, ahol Kossuth volt az isten, „Magyarok Mózese", apai nagyapám bálványa; ifjúságomat Pusztazámoron, szépanyám házában, melyet Vörösmarty Mihály emlékezete lengett át, idejárván a költő a közeli Puszta-Nyékről, tenni a szépet a bimbódzó Etelkának. Apám Reviczky Gyulával indult a magyar Parnasszus ostromára, Arany János levelével útitarsolyában.

Családom mindkét ágára rácsavarodik a megszépítő emlékezés és az irodalomtörténet indája, ideje lenne már kibogozni. Megírni legendát és valóságot; ideje már, míg nem késő. Am most visszakanyarodnék a Várba, ahová, engedve a vonzásnak, s históriai hajlamaimnak, haza-haza tértem. Diákkoromban a Werbőczy utcába, később a Dísz térre, átellenben nagyapám szülőházával s kerek öt esztendeje az Úri utcai középkori Lakótoronyba, amely körül többet változott a világ, mint az építése óta eltelt ötszáz esztendőben.

S vele a Vár. Amikor először kérítettem szállást, amolyan főbérleti albérletet: Werbőczy nevét viselte a Bécsi kaputól a Vörös sün házig tekergő utca, melyet a középkorban Szombat utcának hívtak, a Szombat kapuról, majd Zsidó utcának, a száműzetésükből Budavárába visszaköltözött zsidókról. Mármint az egyik felét, a másikat a kereskedők és világjáró kalmárok védszentjének, Szent Miklósnak az oltalmába ajánlották s még az ötvösöknek is szorítottak helyet. Ötvös utca lévén a Duna felőli oldal. Békésen megférték egymás mellett. Egyidőre. Később Szent Mártonra keresztelték az utcát s mikoron a Szombat kapu kilépve a szolgálatból, a Bástyába olvadt s felállították a Bécsi kaput, arról nevezték el az egész utcát. S csak valamikor a kiegyezés körül vette birtokba Werbőczy. A hetedik lett az igazi: a Werbőczy szellemével s utódaival verekedő Táncsics Mihály kanta

könnyen oldódik a nyelv, a venyi
harmata permetezi a lelket. Ódai il
letésű zöldszilvánit mértek, de akk
az öreg Buchinger kadarkáját ittu
ha hinni lehet a bortörténészeknel
valami ehhez fogható, azaz inkább ha
rapható lehetett a többször emleg
tett budai törökvér. Én tisztán ittai
két decit, s csak azután tértem kis
fröccsre, Bárány János bácsi má
fröccsözött. Mondtam, hogy szegről
végről várbeli atyafiak lennénk
Szomszédok.

— Csak szögről, mivel én kevi em
ber lennék, a Werbőczy utcában csal
tanyázom. Ötödmagammal.

Igazi szálláshely ez a híres utca
királyitól, fűtő szállásig minden ta
lálkozik benne. Egyszer csak az
mondja az öreg: — Kossuth apánk i
ott tanyázott. Na, nem a maga aka
ratából, hanem a király parancsolat
jára. Hegyeztem a fülemet, amely
ugyan színre inkább rózsaszínűt mu
tathatott, de tapasztalás dolgában
vájatában zöld, akár a Vérmező
gyepe májusban. Azt hittem, ugrat
visszavágtam:

— Talán bizony vele tetszett ülni?

— Nem hiszi? Megteheti! De ak
kor jöjjön velem. Éppen abban a
szobában hálunk, ahol ő töltötte az
időt. Mármint az első fertályt.

— Honnan tudja? — tamáskodtam
makacsul. Mire a kevi nagy kún va
lami affélét dünnyögött kajla baju
sza alatt: az uraktól, akik múltkori
ban jártak ott, valami emléktábla
dolgában.

Felhörpintettem még két deci ka
darkát tisztán, aztán kedvéért ké
vagy három kisfröccsöt, hogy egy
vallásón legyünk s elballagtunk a
tetthelyre. Szomszédolni. A macska
köves udvarról benyitottunk a föld
szint hatos számú helyiségbe. Jáno
bácsi az ajtó apró rácsára bökött
amolyan kémlelő nyílásra. Azóta
már tudom, tapasztaltam, cirklinek
hívja az ilyet a börtön nyelv. Meg
tátikának.

— Láti? Most se hisz nekem?

— Ez lenne?

— E', bizony.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1970 SEP 12

nak, csak Rici rohangál, mint a kutya, mindig a labda körül van, soha nem passzol a hülye! „Add át!" — kiáltom neki, persze nem hallotta. A labda a lényeg, a labda, amely most kerül a másik térfélre, Rici előreszalad, elveszi Zoltántól, és ő viszi tovább, már a tizenhatoson be-

szemet torolgeti.

Intek neki, ő azonban nem vesz észre.

Mindegy, gondolom, majd megbékél. Anya megbékíti, úgyis nagyon megértik egymást, én pedig elindulok a pályára, megmutatom ezeknek a majmoknak, hogyan kell focizni.

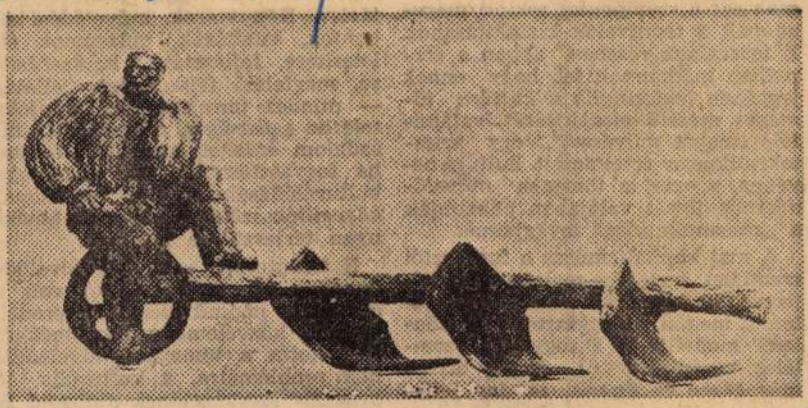

Gyurcsek Ferenc: 1945 *(A SZOT-kiállítás anyagából)*

ban a formában, hogy
túra tennivalóit ha
gyunk *átengedni* vala
zumkultúrának", a sz
mében vett *szórakozt*

Ezt a tendenciát az
erősíti, amely m
lis tényezőt a ku
tása szempontjából a
csak ezt a szempontot tekinti mér-
adónak a tennivalók kialakításához.
E torzulások *részben* abban a for-
mában bukkannak fel, hogy ennek
jegyében *lekicsinylik a kultúra tö-
meges méretű elsajátítását*, valami-
féle „magas művészet", egy aris-
tokratikusan értelmezett kultúra ne-
vében, s ezzel a tömegek művelő-
désének ügyét valójában odadobják
a „konzumkultúra" lovagjainak.

A mai kapitalizmusra a fogyasztói
szemlélet terjedése-terjesztése, a jel-
lemző, s ennek következtében szü-
letett meg a „fogyasztói társada-
lom" modellje is. E fogyasztói szem-
lélet korántsem új dolog, hiszen
már *Marx* és *Engels* is így jelle-
mezte a Kommunista Kiáltványban
a kapitalizmust: abban minden
áruvá válik, a barátság, a szere-
lem, a kultúra is; mert minden az

tására. Kon
pontok, színházak, múzeumok stb.
létesítése, fejlesztése, korszerűsíté-
se, megfelelő felszerelése, ellátása
— mindez természetesen alapfelté-
tele az egészséges, a szocialista tár-
sadalom érdekeit szolgáló „kulturá-
lis fogyasztásnak". S a tömegek
kulturálódásához jól funkcionáló
közvetítők szükségesek, akik hatéko-
nyan terjesztik a kultúrát.

E tekintetben — a közművelődés
ügyében fontos mérföldkő volt az
országos népművelési konferencia,
mert a közvélemény figyelmét rá-
irányította a tömegek művelődésé-
nek problémáira, a kulturális fo-
gyasztás szerkezetének alapvető fo-
gyatékosságaira, például azokra a
rétegekre, területekre, amelyek ki-
esnek a közművelődés terjesztőinek

Gyurcsek Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1971 AUG 12

Egy kiállítás után

Olvasom Gyurcsek Ferenc szobrászművész Baján, július utolsó napján befejeződött kiállításának vendégkönyvében az egyik látogató elismerő sorait.

Szívesen szorítanák meg sokan e fiatal és tehetséges művész kezét azok, akik végignézve alkotásait, maradandó, szép élménnyel gazdagodva hagyták el a kiállító termet.

A művész alkotásai nagy, kifejező erőről tanúskodnak, a laikus szemlélő részére is láttatják mondanivalóját.

Figuráit nem a mai modern irányzatok jellemzik, ábrázolás módja egyszerű, közérthető, de művei aprólékos kidolgozásúak.

Sokoldalúsága mellett szól, hogy a kemény márvány megmunkálásában legalább olyan otthonosan mozog, mint azt fából készült szobrainál láthattuk.

Tovább lapozgatva a vendégkönyvben, a látogatók láírásai között, városunk elismert művészeinek dicsérő és biztató bejegyzéseivel találkoztam.

E lap hasábjain kívánunk a művésznek további eredményes, jó munkát, szeretnénk alkotásaival a jövőben is találkozni.

—erdélyi—

komm
való
szovje
nyek
ve tá
Az il
enyhé
tobas
lamok
zött
párbeszéd folyik számos problémáról. A párbeszéd rendkívül fontos és rendkívül nehéz, egyrészt a problémák természeténél fogva, másrészt annál fogva, hogy eredményes megoldásukhoz mindenekelőtt bizalom szükséges. De mi az, ami nagyobb csapást mérhet a bizalomra, mint a rosszindulatú diplomáciai manőver, a kulisszák mö-

kor lesz alap arra, hogy komolyan vegyük Washington kijelentéseit békeszerető szándékairól és jóakaratáról. És nem vitás, hogy egy ilyen fordulat pozitív értékelésre találna a Szovjetunióban is. A szovjet emberek nemcsak megértették, de mindenkor teljes egészében támogatták is az enyhülésre irányuló őszinte polit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 AUG 8
PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Kiállítási napló

1021

Gyurcsek Ferenc szobrai

Gyurcsek Ferenc

Baján, a József Attila Művelődési Központban és a garai művelődési házban mutatkozott be alkotásaival Gyurcsek Ferenc fiatal szobrászművész.

Született, tanult és él — szűkszavúan ennyit mond magáról.

Keze alatt az anyag politikum ábrázolására hivatott — ezt az első pillanatban érezni. A politikus mondanivaló megformálása kapcsán viszont jogosan felvetődik a kérdés, hogy az ötvenes évek után lehet-e újat, újszerűen mondani? Lehet, bár az új és az újszerű közül sok fiatal művész az utóbbit tartja „fontosabbnak". Mert tudjuk, a formákkal bánni könnyebb, mint a súlyos tartalmakkal. Gyurcsek Ferenc politikus tartalmú mondanivalói ezért izgalmasak.

Őt is az EMBER és LÉTÉNEK viszonya érdekli, az, hogy a környezet milyenné formálja az önmaga felszabadításáért vívott szüntelen harcban. Művészetében ennek elmondásához találta meg az anyagban rejlő szimbólumokat. Az Eszmélet című alkotásában az omlással fenyegető valóság tömege az embert — gondolkodásra, feleszmélésre kényszeríti. A drámai kompozícióból, az élet egyensúlyának megtartásáért folyó szüntelen küzdelem vállalásának mély, emberi kötelessége sugárzik. Egyetemes, humánus jelkép ez több alkotásában is. Gyurcsek Ferenc művészi alkata nem a könnyed formaművészé, aki bizarr harmóniák után kutat. Mesterségbeli tudást és művészi alázatot mesterétől, Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművésztől tanult. Nem a rossz epigon módján, de érződik szobrain, hogy rendkívül nagy hatással volt rá mestere.

Legszebb szobra a „Jobbágyösöm emlékére" címet kapta. A márványba faragott fej erős és megkínozott. A szólásra nyíló tátott szájból kivert fogak és a kitépett nyelv ürege kiált. Tekintetében a szem helyén ólom — hatása sokk-erősségű — példázza a parasztforradalmár ősök mártiriumát.

Gyurcsek Ferenc többször szerepelt már alkotásaival kiállításokon — főleg a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlatain. Első önálló kiállítását mégis Baján é gyermekkora kedves falujában, Garán rendezte. Ars poeticaja: — nem kizárólag az alkotás örö-

Gyurcsek Ferenc a bajai tárlaton

mért vállalt művészi t vékenység az igaz, hane a közösség, az emberel iránti kötelességből fakadó. Reméljük, további pályafutása során sem tér le erről a nagy alázatot követelő útról.

Csató Károly

egyveres terrorista ban-
ák szervezkedése és svéd-
rszági tevékenysége el-
en.

Az igazság az, hogy a
diplomaták elleni merény-
letek kalandorok, nemegy-
szer bűnözők, egyes ritka
esetekben talán félreveze-
ett és politikailag éretlen
emberek cselekedetei. Em-
lékezni kell arra, hogy
1918-ban, amikor a fiatal
szovjet állam élethalál-
harcát vívta az interven-
ciók ellen, kalandor, anar-
chista elemek úgy akartak
egyrészt nehézségeket tá-
masztani a szovjet kor-
mánynak, másrészt „meg-
büntetni" a német kor-
mányzatot, hogy meggyil-
kolták Mirbach gróf moszk-
vai német nagykövetet. A
gyilkosság elkövetői így
akarták kifejezni tiltakozá-
sukat a bresti béke meg-
kötése ellen, azaz szembe-
helyezkedésüket Lenin po-
litikájával.

A gyilkosság után az Iz-
vesztyija munkatársa fel-
kereste Lenint és megkér-
te, mondja el véleményét
az ügyről. Lenin kijelen-
tette: „Ez a bűnös, terro-
rista lépés és a lázadás tö-

szakadékba taszítaná a né-
pi Szovjet-Oroszországot a
baloldali eszer kalandorok
bűnös taktikája".

Persze a német kormány
igyekezett a maga politi-
kájának támogatására is
felhasználni a követgyil-
kosságot és azt követelte,
hogy a szovjet kormány
egyezzen bele egy német
vadászzászlóalj állomáso-
zásába a követség szom-
szédságában „hogy megvé-
delmezzék a diplomatákat".
Lenin természetesen elutasította ezt a követelést, de
a szovjet kormány a maga
megfelelő fegyveres ala-
kulataival megerősítette az
összes diplomáciai képvise-
letek védelmét.

Mindez persze ma már
történelem. Ami napjaink
történetét illeti, kezdjük a
diplomaták elleni merény-
letek sorát egy kudarcot
vallott kísérlettel. A tör-
ténet időpontja 1970. már-
cius 29-e, színhelye Buenos
Aires, főszereplője pedig
Jurij Pivovarov, a Buenos
Aires-i szovjet kereskedel-
mi képviselet helyettes ve-
zetője.

(Következik: Húsvétkor, Buenos Airesben)

térdig,
állva
rögzíte
métere
rású
alig
be, s
zott
csik
kilo
görc
mer
bát is
kocsik — egy eg
ség vonult át — akár 100
kilométeres sebességgel is
vágtathattak volna...

Az „ellenség" — mint
várható volt — támadásba
lendült. A repülőgépek
egymás után csaptak rá a
hídra, s levegő-föld raké-
tákkal tüzet zúdítottak a
védtelennek tűnő építmény-
re. A folyami flottilla na-
szádjai heves géppuskatűz-
zel fogadták a támadókat,
s eközben a csehszlovák
légvédelmi tüzérség is ak-
cióba lépett. A folyó fö-
lött a híd füstbe, lángba
burkolódzott, csak a légvé-
delmi ágyuk ugatása, a fo-
lyami flottilla géppuskáinak
kattogása, s a „támadó" re-
pülőgépek bőgése hallat-

pa
mazható. Egy
részt vevő három hadsereg
katonáinak összetétele is
azt bizonyítja, hogy fegy-
verbarátainkkal képesek
vagyunk megvédeni né-
peink békéjét. A katonák
fele két és három időszakos, fele pedig újonc katona volt. A kívülállónak, a
hozzá nem értőnek, csak az
impozáns gyorsasággal és
pontossággal végrehajtott
feladat nyerte meg a tet-
szését, ám a katonai szak-
emberek, tábornokok úgy
ítélték meg, hogy ez az
együttműködési gyakorlat
kiválóan sikerült, mind ka-
tonai, mind műszaki szem-
pontból. **Gémes Gábor**

Gyurcsek Ferenc, szobrász 3

szobrokon „próbálta ki" elképzeléseit. S ha felidézzük ezeket a „melléktermékeket", mint például az 1975-ös jubileumi képzőművészeti kiállításon bemutatott Siqueiros-portrét, amely voltaképpen egy Siqueiros-műszobrászati transzponálása, vagy a technikai szerkezet és emberalak olyan plasztikai együtteseit, mint amilyeneket 1975-ös nagymarosi kiállításán bemutatott, vagy korábbi, futurista eljárással megoldott Dózsa-fejét és Parasztfelkelőjét, azt hihetné az ember, hogy Gyurcsek Ferencnél a lényeg a szinte meghökkentő-szokatlan új. De ebbe az újba beletartozik az 1975-ben Budapesten és Moszkvában is kiállított Uitz-portréja, világos bizonyítéka a nagyfokú önkontrollnak, mely nélkül nem születhettek volna meg a meglepőnek tartható kompozíciók, s nem érlelődött volna meg az a fegyelem, amely a szolnoki emlékmű látszólag parttalan lehetőségeit alárendelte a konkrét és reálisan befogadható közlés szándékának.

A Tanúhegy tömegeinek réteges elhelyezésében nehezen választható el egymástól az építészeti és a szobrászati alkotómunka. Ez természetes, mert a köztérre alkotó szobrász nem vonatkoztathatja el tervét a környezettől, s az építészeti tervezés — a városrész — és a várostervezés korában — ugyancsak nem mellőzheti az épületek együtthatásának plasztikai jellegét. A történelmet és jelenkort felidéző domborművek pedig nemcsak formai kiegészítések, hanem mintegy megalapozzák a tartalmi-hangulati hatást. Szaggatott, vagyis nem összefüggő szalagban való elhelyezésük részint az emlékmű építmény-jellegéhez, nézeteihez, megközelítési-befogadási feltételeihez alkalmazkodik, részint lehetővé teszi a legkülönfélébb, különálló kompozíciók összehangolását, a motívum-anyagnak a felvonuló tömegből a gépelemig terjedő változatosságát. Nemcsak maguk a domborművek, hanem az azokat hordozó tömegek, rétegek egymásfölöttisége, a szoboregyüttesen belüli léptékrendszer is lehetővé teszi — a körüljárhatóságon túl — a már említett sajátosságot, hogy az alkotás nemcsak minden nézetből, hanem minden elérhető távolságból újat ad, élményt kelt.

A jelenkor művészettörténeti tapasztalatai alapján feltételezhető, hogy korszakos mértékkel mérve tartós érték született. S ha azt mondom, hogy „feltételezhető", ez nem leplezett kétségből vagy tartós óvatosságból fakad, csupán azt jelzi, hogy a művészetörténész nem jósol és nem jósolhat: a mai alkotómunkában úgy igyekszik tájékozódni, hogy a közelmúlt és a jelen tapasztalására épít.

Az elmúlt években egyre több terv és állandó nyilvánosság számára realizált alkotás érvel amellett, hogy emlékműszobrászatunk megújult; nemzetközi kiállítások tanúsítják, hogy a nálunk született művészi kezdeményezések túlnőnek a mai magyar képzőművészeten, sőt, hatni kezdenek nemzetközileg is. Az új közlésmód és módszer keresése annyira sokoldalú, hogy nincs szó valamiféle újfajta formai modellről, amely a sablonná válás veszélyével fenyegetne. Ez különösképpen vonatkozik arra a nem nagyszámú, de nagysikerű, tartós visszhangot ígérő alkotásra, ahol az emlékmű lényege — mint Szolnokon is — konkrét társadalmi tartalmat hordozó elvont forma. Egyetlen eddig megvalósult, ilyen jellegű alkotás sem válhat „modellé", mindegyik egyszeri megoldásra alkalmas, nem ismételhető (legfeljebb utánozható) koncepció. S ez azért jó, mert nem sémák, hanem alkotások születnek. Ami nem könnyíti meg a további emlékműtervezést, hanem egyre inkább növeli a művész és a közönség igényét, kitágítja az alkotó képzelet megnyilvánulásának terepét, egyre több kommunikációs lehetőséget teremtve, egyre szorosabbá téve művész és befogadó kapcsolatát. Ez fokozza a társadalmi igényt, amely a jelentős alkotások születésének anyagi-társadalmi-tudati feltétele s az új mondanivaló, művészi megoldás lehetőségének a biztosítéka.

NB.: A tűlső (84.) oldalon a felvágás Adolf-cikke.

tonatiszt rajza örökítette meg. [illegible]
Szolnokra, de olyan erős hatást gyakorolt rá a Tisza-Zagyva találkozásánál települt kisváros, hogy két év múlva újra felkereste, s ezután még harminc évig tért vissza hosszabb rövidebb időközönként a művészetét megtermékenyítő bővizű forráshoz. Olyan tájat talált itt, amely még ismeretlenül, felfedezetlenül kínálta magát a század első felében kialakult „paysage intime", a hangulataiban megragadott, bensőséges tájfestés kedvelőinek. A Párizs melletti Barbizon falucska közelében akkor már második évtizede folyt a táj közvetlen élményének vászonra hódítása. Megindult az akadémikus kompozíciók, szabott világítási effektusok, patetikus témák kötelmeinek bomlása — s a festők felfedező utakra indultak az erdők, falvak természetes világa felé.

„Szolnok kiválasztásában azonban bécsi szemmel nézve döntő szerepet az a „közeli távol" és vonzóerő játszotta, amely a lajtántúliakban Magyarország iránt mindig élt. Itt az ég és föld párbeszédének lenyűgöző erejét, a fényt a maga kíméletlen, ugyanakkor mindent átlényegítő ragyogásában s nem utolsósorban a kis emberi életet igazi élményként lehetett átélni..." — írja Hans Aurenhammer, az Osztrák Galéria igazgatója a kiállítás katalógusának előszavában. S ezek a fényviszonyok, festői hangulatok, országutakon és a fehérfalú házak udvarain készen kínálkozó témák valójában egyszer és mindenkorra meghatározták a Szolnok körül kialakult művészet fő tendenciáját. Ugyanis a múlt század végére a reális hűséggel visszadott, de csak motívumként kezelt témát éppen a festői eszközök révén meleg érzelemmel töltötték meg. Felfedezve a színek kezelésének szuggesztív hangulati lehetőségeit, megadták a majdani szolnoki művésztelep alapvető irányát. Az úttörő Pettenkofent követve jöttek baráti biztatására és közvetett hatására egyaránt osztrák művészek, közöttük is az egyik legjelentősebb egyéniségű Tina Blau. Nála olyan oldott formákkal, érzékeny színekkel találkozunk, amelyek majd csak később válnak festői stílussá. Magunk is meggyőződhetünk, hogyan olvadnak egymásba a kontúrok, a foltok Tina Blau képein, ha a kiállítás anyagában szereplő munkáit

Tanúhegy

A SZOBRÁSZ FELJEGYZÉSEIBŐL

1973. szeptember 7.

A szolnoki Városi Tanács és a Képző- és Iparművészeti Lektorátus közösen kiírt pályázatára beküldött tervek elbírálása. A város 900 éves történetét megörökítő és szimbolizáló emlékműre érkezett pályamunkák közül hat kapott díjat: Simon Ferenc szobrász és Pintér Béla építész közös terve, Illés Gyula szobrász elképzelése, Kis István szobrász és Vellay István építész Jászkun című terve, Sallai Mátyás és Linkóczy Tibor építészek, valamint Bálint Antal modellező Tiszája, Kovács Tibor építész munkája, és az én Tanúhegyem, melyet Kampis Miklós építésszel készítettem közösen.

A pályázat második fordulójára a fent említett alkotókat hívták meg, megemlítendő, hogy az „Uránia" terv fejlesztésébe bekapcsolódott Borbás Tibor szobrászművész is.

Az újabb forduló elbírálása után a zsüri a „Tanúhegy" tervet fogadta el.

Az emlékmű tömegét eredetileg betonból terveztük, amelybe pirogránit domborműveket akartunk foglalni. A zsüri és a megrendelő határozott kérésére a tervet át kellett „hangszerelni" kőre, ezért újabb tervet készítettünk. Tekintve, hogy egyrészt az anyagi lehetőségek kötve voltak, másrészt a kivitelezés határideje is rendkívül szoros volt, egymást alig fedő kőlapokból alakítottuk ki a tervet. Ebből következett, hogy a tömegek mozgása minimálisra csökkent, a plasztika lemerevedett.

Újabb zsürizés után azt a feladatot kaptuk, hogy térjünk vissza az eredeti tervhez, építsük bele azonban a második forduló tanulságait is. Az emlékmű anyaga legyen beton.

1974. június 13.

Az ismételt zsüri végleg elfogadta a tervet, feladatom az volt, hogy készítsem el a domborművek 1:1 léptékű kartonját és a dombormű egy 1:1 léptékű részletét.

1974. július 30.

A zsüri elfogadta a bemutatott kartont, érdemben hozzáfoghattam az emlékmű elkészítéséhez. Erre maradt pontosan egy évem.

Néhány szót az építésszel, Kampis Miklóssal való együttműködésemről. Rögtön az elején megállapodtunk, hogy egymás meggyőződését és munkaterületét a legmesszebbmenőkig tiszteletben tartjuk. Az én feladatom elsősorban az emlékmű tömegének és domborműveinek kialakítása, az övé pedig az emlékmű térbe helyezésének, környezetének tervezése, valamint a kivitelezés mű-

Spurcsek
Ferenc

Gyurcsek Ferenc, épülő

824.

XXXVI/26.

VVV: VÁROSRÓL VÁROSRA VETÉLKEDŐ

A múlt heti számunktól kezdve **nyolc héten át** egy század eleji **képes levelezőlapot,** egy nemrég alkotott **emlékműről** vagy **szoborról** készített fotót és a településsel valamiféle kapcsolatban levő személytől vett **idézetet** közlünk valamelyik városunkról.

Azok között, akik a nyolc városból **hetet** felismernek, **egy darab 500 forintos, két darab 300 forintos és három darab 200 forintos vásárlási utalványt** sorsolunk ki. (Miután nyolc városból hétnek a felismerése is elegendő, olvasóink még most is bekapcsolódhatnak a fődíjakért folyó versenybe!) Azok között, akik bármelyik héten nemcsak egy városnevet küldenek be, hanem a várossal kapcsolatos **három kérdésre** is megfelelnek, **hetenként egy-egy 200, 100 és 50 forintos könyvutalványt** sorsolunk ki.

2. FORDULÓ

1. Gyurcsek Ferenc szobrász és Kampis Miklós építész közös műve a város egyik új jelképe. **Mikor és miért éppen abban az esztendőben állították ezt fel?**

2. Egy a városért vívott csatáról írt feljegyzésből idézünk a következőkben. **Ki volt a csatában a magyar csapatok vezére?**

A kenyerszapori…
mint köztudomású, az evangéliumi *Jézus* tetteinek sorában találkozunk újra, az olajszaporítás csodáját pedig Illés tanítványával, Elizeussal kapcsolatban emlegették. Mindamellett Elizeus egy sunemi asszony fiát is hasonlóképpen támasztotta fel, mint Illés az özvegyasszonyét. Ugyanígy Jézus is *Jairus* lányát, sőt *Pál* apostol is a troászi *Eutichuszt*. Azok a legendák tehát, amelyek Illés és tanítványa, Elizeus körül kialakultak, egy egész bibliai műfajt alapoztak meg.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Gyurcsek Ferenc
1972 FEB

1021

GYURCSEK FERENC. Emlék

Az évad második magyar bemutató hullámának három érdekessége volt. 1. Új, egyben végleges helyén megkezdte évadját a 25. Színház – és első bemutatójaként a *Fényes szelek* színpadi, színházi változatával köszöntötte közönségét. 2. Páskándi Géza békéscsabai, Sütő András kaposvári premierjével a romániai magyar irodalom két jeles alkotója kapott színházi alkalmat a még teljesebb bemutatkozásra. (A két előadás elemzésére későbbi számunkban térünk vissza.) 3. A mai magyar költészet egyik reprezentánsa megkísérelte színpadra álmodni *A helység kalapácsát*. Simon István első színpadi játékát a veszprémi Petőfi Színház mutatta be. A Thália Színházban pedig a költői dokumentumdráma, a *Bartókiána* rajzolta a nagy zeneszerző útját, s a kor meghatározó arculatát – a magyar szellemiség kiemelkedő képviselőinek gazdag felvonultatásával.

A második magyar bemutató-hullám érdekességi rétegződése – a műsorválasztás szintjén – már a puszta címekből is igényes, ötletes választékot mutat. A jó elgondolások vonzását, színházba csábító figyelem keltését.

A helység kalapácsa

Petőfi művének dramatizálása, feltehetően nem túlzunk, még 1971-ben is erőt próbáztató vállalkozás. Az, mert ha tüzetesebben szemügyre vesszük az első olvasásra megkapóan mozgalmasnak, cselekményesnek tűnő alkotást, azonnal kiderül, hogy a könnyeden iramló sorokban színpadra áttehető történés jórészt alig van. És ez nem véletlen. Petőfi 1844 nyarán írta *A helység kalapácsát* művészi érvként a romantika ellen, és kigúnyolásként a tulajdonképpeni semmiséget öltözteti a romantikus eposzok történelmi magasztosságába, zengzetességébe.

Egyszerű dramatizálásról tehát nem eshet szó; arra a választott mű nem alkalmas. A járható út, az újraálmodás, az újraalkotás, amelyben a megtartandó fontosabb nem is a mű szószerinti hűsége, hanem az alkotó gondolati – és tegyük hozzá: költői – tisztelete.

Simon István ezt választotta. Nem dramatizálta a szó hagyományos értelmében, nem színpadra alkalmazta *A helység kalapácsát*, hanem „Petőfi eszméi nyomán" írt egy hűségében is szuverén komédiát; megírta a mai Fejenagyok történetét.

A tyúkpör Petőfinél alig több egy mellékesen elejtett költő-megjegyzésnél. Simon István erre a már-már nevetségesen kisszerű esetre építi a játékot. Nem történetet farag belőle, ahhoz kevés lenne az ötlet lendítő ereje, de többé, nagyobbá növeszti; tükörré, melynek torzító villogtatásában nem az álarcként magunkra növesztett mosolyok lengenek vissza, hanem a leleplező valóságos fintorok. A tyúkpör jelentéktelen esemény,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 JUN 30

Pestmegyei Hírlap

Gyurcsek Ferenc váci szobrászművész

1021

Dombormű a KISZ-klubban

A váci városi tanács megvásárolta *Gyurcsek Ferenc* váci szobrászművész *Építők* című fadomborművét, melyet a KISZ-klubban helyeznek el.

Járási labdarúgás

1972/73. évi végeredmény

Dabas

1. Dabas L. ker.	18	15	1	2	67-13	31
2. Örkény	18	13	2	3	59-24	28
3. Bugyi KSE	18	9	3	6	43-31	21
4. Pusztavacs	18	9	2	7	40-40	20
5. Felsőnémedi						

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 10

Pestmegyei Hírlap

Gyurcsek Ferenc szobrász-művész

Szobrok a nagymarosi korzón

Szép elképzelés valósul meg hamarosan Nagymaroson: szobrokkal díszítik a Duna-parti sétányt. Az elsőt Gyurcsek Ferenc váci szobrászművész ajándékozta a községnek: a nőalakot ábrázoló márványfigurát augusztus 20-án akarják leleplezni.

Máris számos ígéretet kaptak több, a szép fekvésű községet szerető szobrásztól arra, hogy Nagymarosnak ajándékozzák egy-egy alkotásukat.

Ez a hagyományos versenysorozat évről évre több résztvevőt vonz. Míg 1966-ban 1,2 millió 6—13 éves és 500 ezer 14—18 éves indult, tavaly e két korcsoportban már 3 millió 682 ezer. A viadal hasonlít a mi úttörő-olimpiánkhoz, csak szélesebb a korhatár, több

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek Ferenc: Jobbágy ősöm emlékére

27

életművet; a háromtörzsű fát.

Első törzs: „Erzsike"-szobrok és rajzok. „Esküvőjük Moszkvában volt, 1932-ben. Ez a csodálatos, viruló szépségű asszony azóta is életének középpontjában áll, élettárs, modell, mindezeken túl ihlető és múzsa egy személyben", írja Genthon István.

Élettől duzzadó, lüktető, érzékeny, erőteljes, érzéki és monumentális női figurák sora. Az asszony, csupa nagy betűvel írva. Asszony, mint a termékenység, az élet szimbóluma. Csupa húsból és vérből gyúrt földasszony. Megannyi vallomás az asszony testéről a mintázó-tapintó férfi kezével.

Danae 1936, Atalanta 1937, Lépő nő 1939, Női akttorzó 1939, Zsuzsanna 1940, Evokáció 1945, Géniusz 1955 stb.

Látványos, megejtő, izgató törzs az, feldolgozásra vár a „művész élettársa és a mű" című tanulmánykötetben.

Második törzs: portrék és érmek. Egy klasszikus kultúrájú, óriási rajztudású, rendkívüli érzékenységű művész tiszta kapcsolatteremtése barátokkal, ősökkel és óriásokkal. A társ-kincskereső ember kérdései és válaszai papíron, agyagban és bronzban.

Ady 1919, Lenin 1930, Bartók 1936, a művész-érmek sora, Petőfi 1948, író, költő, zenész barátok portréi az 50-es évekből, mind mérföldkövei a század magyar portréművészetének.

Nézzük a harmadik törzset, a legvékonyabbat, a legkevésbé látványosat, ahol a főmű is található. Az önvizsgálat törzse ez. Játszó fiúk 1947. 52 cm, bronz. Kétalakos kompozíció. Két meztelen fiú. Az egyik kuporog, a másik

Szymczek Ferenc

Mikrolit, 1993. jul. 65

937-ben született az álló fiú elődje, a
". A különbség csak annyi, hogy
talán fiatalabb és nem balra, hanem
ajtja le a fejét. A következő évben állt
két figura egy akvarellben. Majd 39-ben
ompozíciót teszi az „Önportré" érem
ra. A végleges szobor csak 8 év múlva
t meg 11 éves érlelődés után.
miért olyan fontosak Ferenczy Béni-
ek az alig mozduló, szemlélődő fiú-

ső törzsön az asszony-termékenység-
a második törzsön a társ-ember-
omhoz való viszonyát olvashatod a
nyelvén. A harmadik a befeléfordulás,
sgálat sora. Saját magát keresi, helyét
nét a világban.
és nemlét kérdésre válaszolnak ezek
urák. Ruhátlanok-védtelenek, fejük
izmaik lazák, erősek és megrontatla-
ró Dávidok, akik tudják, hogy meg
ik Góliátot. Legszemélyesebb szobrai
najdnem személytelen fiúgyermekek.
zy Béni költő-szobrász volt. Nem,
znált irodalmi elemeket, igazi szob-
et beszélt (rajzaiban és akvarelljei-
de költő-módon alkotott.
ive belülről épült fel és a földből
ott — mint a fák.

Farkas Ádám

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

1973 MÁR 27

Pestmegyei Hírlap

Gyurcsek Ferenc kiállítása

1024

A főtéri kiállítóteremben április negyedikén, 11 órakor nyílik meg az idei első tárlat, Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállítása. Megnyitót Kiss István Kossuth-díjas szobrászművész mond.

lás
járias
okat,

Szekszárdi u. 19.

Gyömrön vagy Mag-

19.73 ÁPR 4

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc szobrász-
művész

Magyar Nemzet

✠

Gyurcsek Ferenc szobrász-
művész műveinek kiállítása
ma délelőtt 11 kor nyílik meg
Vácott, a Vak Bottyán Mú-
zeum főtéri kiállítótermében.

1021 Ferenc Gyurcsek

VEB
Zeitungsausschnittdienst GLOBUS

SÄCHSISCHE NEUESTE NACHRICHTEN

Dresden

6. Aug. 1970

Baugebundene Kunst aus Ungarn

Eine kleine Ausstellung im Dresdner Schloß

Der 30. Jahrestag der Befreiung Ungarns vom Hitlerfaschismus war auch für die Kunstentwicklung dieses Landes entscheidend. In den letzten drei Jahrzehnten schufen Künstler rund viertausend Werke allein in der baugebundenen Kunst. Einen kleinen Einblick in diese Entwicklung gibt eine Ausstellung im Pretiosensaal des Dresdner Schlosses.

Fotos von Freiplastiken, Gobelins, Bronze-, Stahl- und Kupferkleinplastiken, Mosaik- und Keramikwandarbeiten und Kartonentwürfe für Wandbilder wurden für diese Schau ausgewählt. Gerade die baugebundene Kunst ist am engsten mit der gesellschaftlichen und industriellen Entwicklung verknüpft. Und hier in Ungarn ist auch in der Kunst deutlich ablesbar, wie sich dieses Agrarland zu einem sozialistischen Industriestaat umformte. Neben dem inhaltlichen Qualitätssprung ist ein künstlerisch-ästhetischer zu verzeichnen, nämlich die Neubelebung vergangener und vernachlässigter Techniken wie am Beispiel der Wandbilder, wo Fresken und Mosaike als dekoratives Element immer mehr an Bedeutung gewinnen.

Während bei den Freiplastiken noch eine starke Monumentalität und heroische Darstellungsweise auffällt, finden bei den Kleinplastiken individuellere, dynamische Lösungen Eingang. Ferenc Gyurceks Bronzeplastik „Bauernaufstand" gestaltet so ein großes historisches Thema ganz eigenwillig. Frontal- und Rückansicht bestehen jeweils aus einer Bauernfigur, die sich einmal aus ihren Fesseln befreit und zum anderen Garben erntet, die alte und neue Zeit symbolhaft verkörpernd. Istvan Kiss' Kupferplastik „Pferdegruppe" fällt durch ihre grazile Bewegtheit auf. Jozsef Engels Kupferentwurf einer Frauenstatuette durch ihre raumgreifende Haltung. Interessant auch Jeno Kerenyis „Mutter", eine Bronzeplastik, die auf einfache kubische Formen reduziert ist und recht urwüchsig und lustig wirkt. Die Raumplastik Balint Jossas ist eine durch offene Chromstahlringe zusammengehaltene Kugel, deren Volumen durch die Durchsicht von allen Seiten Leichtigkeit verliehen wird.

Maria Tury zeigt unter dem Motto „Künste und Frieden" einen Kartonentwurf für ein Wandfresko. Es besitzt einen hohen malerischen Reiz durch seine dekorative Farbigkeit in einer Rot-Gelb-Skala, die durch Grauwerte gedämpft wird.

Originell auch der „Fischbrunnen" Janos Perecs' in seiner Überkreuzstellung zweier eiserner Fische. Leider bietet die räumliche Begrenzung nicht für mehr Werke Platz, so daß der Eindruck von der Fülle der ungarischen Baukunst nur beschränkt sein kann.

Zu sehen ist die Ausstellung noch bis zum 8. August, täglich 13 bis 18 Uhr.

-mann

Gyurcsek Ferenc szobrai a Nemzeti Galériában

Lassan két éve már, hogy a művészetünk klasszikusait bemutató állandó kiállítások mellett a Nemzeti Galéria vezetősége megszervezte a kortársi magyar művészet legfrissebb törekvéseit nyomon követő *műhelytárlatok* sorozatát. Ezeken a két-három hétig nyitva tartó, kísérleti jellegű bemutatókon főként olyan alkotókkal ismerkedhet meg a közönség, akik akár a hagyományok továbbfejlesztésével, akár azok meghaladásával valami *újat* akarnak megvalósítani napjaink művészetében. Bár a korszerűség keresése nincs életkorhoz kötve, a sorozat eddigi, legemlékezetesebb kiállításai többnyire fiatal művészek neveihez kötődtek, ami arra figyelmeztet, hogy a közelmúltban indult művészgenerációk számára nemcsak természetes, de kötelező igény is a tájékozottság, a világművészet eredményeinek ismerete. Persze — tegyük ehhez rögtön hozzá — a legújabb formalehetőségek adaptálása még nem tesz senkit jelentékeny művésszé, mert a művészi minőség sosem a stíluson, hanem a műben kifejeződő állásfoglalás, vélemény fontosságán, az *alkotó szemléletén* múlik...

A sorozat legutóbbi kiállítója, *Gyurcsek Ferenc* mindenesetre azon művészeink közé tartozik, akik a nagy elődökhöz kapcsolódva *tudatot formáló*, szocialista művészet létrehozásán munkálkodnak. Alkotásaiban a tartalom, a mondanivaló a *döntő*, a művészi megformálás minden esetben ehhez idomul, ennek az érvényesülését segíti elő. Gondolatait hol a kő zárt, tömbszerű kompozíciójában, hol a bronz érzékenyebb felületjátékra alkalmas anyagában, hol a rézlemez domborításával és hegesztéssel történt megmunkálásával bontja ki, olyan előadásmódban, amely bár a természetelvűség koncepcióján alapszik, számol a plasztikai kifejezés modern vívmányaival is. Szoborépítkezése a magyar aktivisták, elsősorban *Uitz Béla* művészetéből merít, abból a *dinamikus konstruktivizmusból*, amely a kor változó, forrongó atmoszférájának kifejezését a tömegek és formák sajátos ritmusával, a futuristák feltalálta *formasokszorozás* módszerével oldotta meg. Szobrai általában több nézetűek, az egyes mozdulatok és gesztusok megismétlése, az erőteljes tagolás jellemzi őket.

Tematikailag főként az ember és a munka új viszonyának, illetve történelmünk forradalmi mozgalmainak és egyéniségeinek megjelenítése foglalkoztatja: előszeretettel időz el a kétkezi emberek, a darusok, villanyszerelők, hídépítők világában, s eleveníti fel a Dózsa-felkelés máig aktuális tanulságokat hordozó levegőjét, indulatait. Hőseit többnyire munkaeszközök társaságában, tevékenység közben láttatja, ábrázolásaiból azonban kitetszik: ezek az emberek nem rabjai, hanem élvezői, *urai* a munkának. Tudják, hatalom van a kezükben, amelynek birtokában modern Prométheuszokként nemcsak a maguk de az egész közösség megváltását mozdíthatják elő. Így lesz egymásnak szerves tartozéka Gyurcsek szobrászi felfogásában az egyén és a társadalom; a megsokszorozott mozdulatok azt bizonyítják: haladni csak közösen, a dolgokat *egy emberként vállalva* lehet!

Tasnádi Attila

a tröszt vezetői fogadták. A látogatás célja a mezőgazdasági és élelmiszeripari gépgyártás fejlesztésére vonatkozó, két évvel ezelőtti párthatározat végrehajtásának ellenőrzése volt.

A vendégeket *Gurbán* [illegible] gépgyár Központját kereste fel, ahol *Boros János* vezérigazgató tájékoztatta a vállalat gazdasági és politikai munkájáról. *Borbély Sándor* vendéglátói kíséretében megtekintette a gyár több üzemét.

Le Thanh Nghi Budapesten

Le Thanh Nghi, a Vietnami Szocialista Köztársaság miniszterelnök-helyettese, a magyar—vietnami gazdasági műszaki-tudományos együttműködési kormánybizottság vietnami tagozatának elnöke csütörtökön Budapestre érkezett a bizottság VII. ülésszakára. A Ferihegyi repülőtéren *Borbándi János*, a Minisztertanács elnökhelyettese, a bizottság társelnöke fogadta. Ott volt *Nguyen Phu Soai*, a Vietnami Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete. *(MTI)*

KITÜNTETÉS

Az Elnöki Tanács *Tóth Istvánnak*, a Kohászati Alapanyag Előkészítő Közös Vállalat igazgatójának nyugdíjba vonulása alkalmából eredményes gazdasági és társadalmi munkája elismeréséül a *Munka Érdemrend* arany fokozata kitüntetést adományozta.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Jakab Józsefnét*, az albertfalvai Cérnázógyár igazgatóját a textiliparban végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenységéért, nyugállományba vonulása alkalmából a *Munka Érdemrend* arany fokozatával tüntette ki.

A kitüntetést csütörtökön adta át *Szabó Imre* könnyűipari miniszterhelyettes. *(MTI)*

Szociálpoliti

A SZÖVOSZ, a KP

Csütörtökön a Belkereskedelmi Minisztériumban tanácskozást tartottak *dr. Sághy Vilmos* belkereskedelmi miniszter, *dr. Krekács György*, a Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezete főtitkára, valamint *dr. Molnár Frigyes*, a SZÖVOSZ elnökének vezetésével, a minisztérium a KPVDSZ és a SZÖVOSZ vezetői.

A megbeszélésen több fontos témát tűztek napirendre. Megvitatták a fővárosi kereskedelmi vállalatok és szövetkezetek gyermekintézményi ellátottságát; megállapították, hogy a fejlődés ellenére még mindig magas a kielégítetlen igények száma. Az óvodai, bölcsődei elhelyezési gon-

A MINISZTERT

Rendelet

és a

Ki ne tapasztalta volna már, mennyi utánajárást,

írt?", mindez szóba került. Komolyan megvitattuk ezeket a problémákat. S öldiek lévén, hamar szót értettünk. Mivel pedig egyetlen író—olvasó-találkozó sem tarthat sokáig — ha csak az író nem *bor* és *Czirják György*. Úgy gondolom, mert minden érdek nélkül történt, ez a felsorolás, bizonyára a teljes valóságot tükrözi.

Ha néhány év vagy évtized

Gyurcsek Ferenc, rézkarc

38 Az érvénytelen évekről — hetvenen túl
Őrszigethy Erzsébet szociográfiájának befejező
része

KÉPZŐMŰVÉSZET

43 Pólya Tibor rajzai 1918—1919-ben —
Bemutatja Kaposvári Gyula

TÉKA

47 Hatvani Dániel: Füst száll fölfelé
(Vígh Márton)
48 Serfőző Simon: Amíg élünk (Körmendi Lajos)

KÉPEK

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 11
Telefon: 337-746, 340-726

1978 DEC 31

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Gyurcsek Ferenc
szobrászművész

1978. december 31. SZOLNOK

1021

Mi történt a Tanúhegy óta?

Beszélgetés Gyurcsek Ferenc szobrászművésszel

Gyurcsek Ferenc szobrászművész, a Tanúhegy alkotója ismét Szolnokon dolgozik. A művésztelep egyik vendégműtermében készíti legújabb szobrát: a Tanácsköztársaság győzelmét hirdető emlékoszlopot, amelyet Gödöllő egyik modern lakótelepén állítanak fel. A művészt a szolnoki műteremben kerestük fel.

— *Szívesen jött újra a városba?*

— Örömmel, ám kicsit a kényszer is belejátszott mostani vendégeskedésembe. Váci műtermem kicsi és túlságosan zsúfolt egy ilyen óriási munkához. Az idő is sürget. Különböző okok miatt csak két hónappal ezelőtt kezdhettem hozzá az emlékmű elkészítéséhez, s jóllehet még a munka neheze hátra van, márciusra be kell fejeznem.

— *A tanácsköztársasági emlékművet — akár a szolnoki Tanúhegyet — betonból öntik ki, így nyeri majd el végleges formáját. Szeret ezzel az anyaggal dolgozni?*

— A betont ma már világszerte használják nagy köztéri szobrok kivitelezéséhez. Nem vallom azt a nézetet, hogy a szobor legyen inkább kicsi, de nemes anyagból faragják.

— *Kisplasztikákat nem is készít?*

— Keveset. Szeretem, ha szobraim valóságos társadalmi igényt elégítenek ki, sok emberhez szólnak. Ezt leginkább köztéri szobrokkal lehet elérni. Éppen ezért nem vagyok híve a kiállításoknak sem, a tárlatokat nem tartom megfelelő önkifejezési formának. Érzek bennük valami „kirakodóvásár" jelleget. Borsózik a hátam attól a gondolattól, hogy szobraim valakinek a vitrinjébe vagy kandallójára kerüljenek. Nem ez a célom.

A tanácsköztársasági emlékmű agyagmakettje

— *Eddigi munkái alapján úgy tűnik, szívesen vesz részt pályázatokon.*

— Valóban így van, s ez az előbb mondottakkal függ össze. A pályázatok kiírása már meglévő igényeket feltételez.

— *Ha most elsétál a Tanúhegy mellett, milyennek látja ezt a munkáját?*

— A szolnoki emlékmű pályám egyik jelentős mérföldköve volt, lezárta a felkészülés időszakát. Szeretem, de már „túl vagyok rajta". Úgy érzem, sikerült tovább lépnem.

— *Az elmúlt időszakban készített szobrai közül melyeket tartja a legjobbnak?*

A kész emlékmű egy részlete

— 1976-ban Burga nemzetközi márványsz ziumot rendeztek, eze is részt vettem. Nagy vel és lelkesedéssel d tam a várnai csata s nyadi János emlékét szobromon. A szobor el te az első díjat, ma gaszban látható. S é minap kaptam a hírt, a Jánossomorján felá ötfigurás munkás-p emlékművem megkap Kulturális Minisztérium vódíját. De szívesen tem azt a munkáma amely a Dózsa paraszt lés évfordulójára kiírt lyázaton első díjat k és a Dante-pályázatra letett Beatrice című s kompozíciómat, amely korábbiakhoz képest te új formai megoldással készítettem.

— *Sikeres évek voltak...*

— Az igazsághoz tartozik, hogy jó szobrok mellett rosszak is készültek. Ez örökös formai kísérletezőkedvemből adódik.

— *S mit hoz az új esztendő?*

— Vácról visszakerülök Budapestre, új műteremben kezdhetek munkához. Nagyon örülök neki, hisz pesti lévén állandó „honvágyam" volt a főváros után. Megbízásaim is vannak. Barcsra — a határállomásra — a két szomszédnép közeledését szimbolizáló nyolcfigurás kőszobrot faragok. Közben várom, hogy milyen eredményt hoz a pusztaszeri földosztási emlékműre kiírt pályázat, amelynek utolsó döntőjébe került a pályamunkám.

— *Szolnokon találkozhatunk-e az alkotásaival?*

— Nyáron szabadtéri kiállításon mutatom be munkáimat a szolnoki közönségnek.

Török Erzsébet

en hová vinné azt a nagy ha-
és kinek...
od mit? Legyen a tiéd.

ú elcsodálkozott:
nagy hal? Az enyém?
sze. Anyád jó levest főz majd
pád is örülni fog. Nem min-
kerül az asztalra ilyen hal.
igaz — mondta a kisfiú. — De
a bácsinak?
n. Elég volt megfogni.
ú tétovázott, aztán felcsillant a

nap majd elmesélem, hogy mit
nozzá!
van — mondta és kivette a ha-
ákból. Aztán elindult a bisztró
y végre megigya a jó hideg
amire már olyan régóta vá-
t.

iú pedig hazavonszolta a halat
utcába. Kipirult, levegőért kap-
verejtékezett az erőfeszítéstől,
e volt rá, hogy megbirkózott a
l.

a kertben ült egy fehér hinta-
a napernyő árnyékában. Ami-
látta, felállt.
csavarogtál ennyi ideig?
ikötőben voltam.
ez? Mi ez a kezedben?
an lerakta a fűre a halat és
csillogó szemmel állt felette.
ur. Legalább nyolc kiló!
szony közelebb lépett és cson-
lős arcán leplezetlen undorral
te a halat.
hiszen ez döglött! — kiáltotta.
n egészen — mondta a fiú.
, egy dögöt cipeltél idáig! Hon-
ezted?

ú kihúzta magát. Már nem mo-
makacsul megvillant a szeme.
arátomtól kaptam. A szakállas
ól! Azt mondta, csináljunk be-
st. Mindig ilyen nagy halakat

lt, megismogatta az állat fejét.
ny ellökte, olyan durván, hogy
csaknem elesett.
nyúlj hozzá! Mérgezést kapsz!
rgezést, te hülye!
okolai Dénes három barátjával
on kártyázott. Felállt, kinézett
, lerakta kártyáit az asztalra.
mi az már megint — motyogta
ottan. — Miért kiabálsz, Irén?
zd, mit hozott a fiad! Egy dög-
t! Ki tudja, hány napja hever
...
i odament, leguggolt a hal

ép példány — mondta elisme-

g! Már biztos rohad belül!
zzük csak — mondta a férfi. Ki-
e a hal kopoltyúját, aztán meg-
fejét.
iss ez — mondta. — Egészen
kopoltyúja!
m érdekel! Mit értetek ti hoz-
vagyunk dögevők! Azt se tud-
y kitől kapta!
barátomtól — mondta a kisfiú.
szony a homlokát tapogatta,
anatra mintha elgyengült volna

GYÁRFÁS ENDRE:

Busójárás

Bak-bika-kos-kanördög
furkófogú dönyhe dög
szakadék-száj, sarjú-szakáll
saskeselyű-szemöldök

Csonka rönk a szarvatok
perzselt szérű arcotok
aszály kútja szemetek
viharfelhő hajatok

Kergessétek kergessétek
janicsár-félelmeinket!
Ránktámadót szipolyozót
sohasem a tökély büntet

Mitől magatok is féltek
attól reszket ellenségtek
merjetek hát megformálni
minden megálmodott rémet

Amíg bent morajlik — rontás
amint feltör — igaz forrás!
tárgyat lelve borzongássá
csapódik le a szorongás

Bak-bika-kos-kanördög
furkófogú dönyhe dög
szakadék-száj, sarjú-szakáll
saskeselyű szemöldök

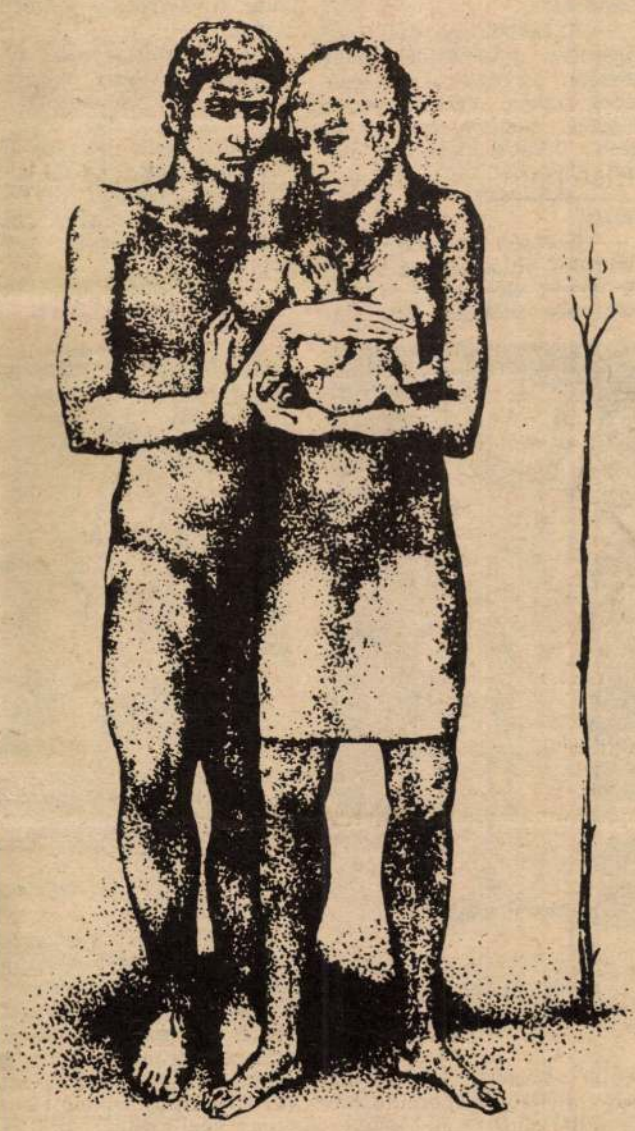

CSALÁD (Révész Napsugár rajza)

Győző, a munkaadó

Öt óra. „Most jönnek, naná" — állt félre Győző a fal mellett, hogy maga elé engedjen egy mikrobuszt. Csörrennek az edények a kocsi alján.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 25

Népszava

Gyurcsek Ferenc

1021

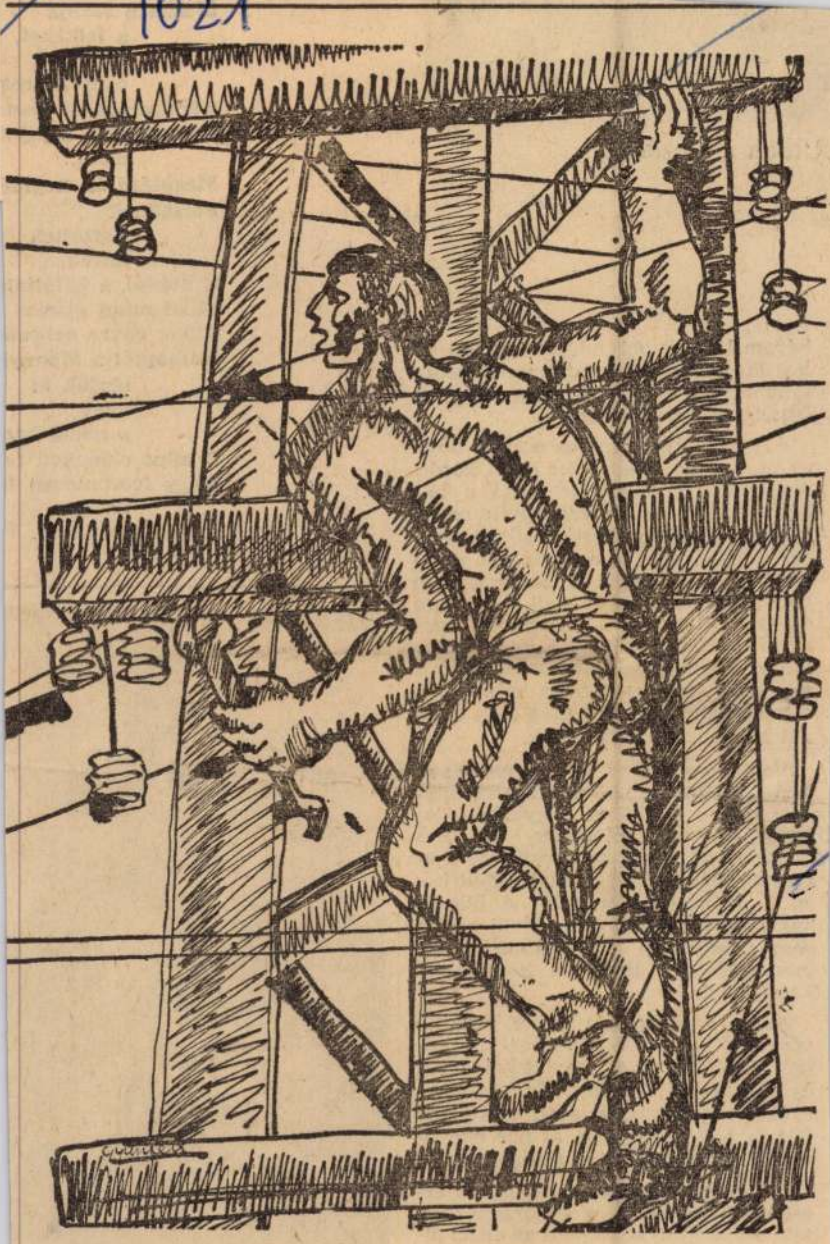

Gyurcsek Ferenc rajza

Útban a mezőre

három legnagyobb odúját foglalta el. Három bagoly elrejtőzött, kettő pedig kint maradt a védtelen kis madarak legnagyobb riadalmára.

Azt várhatta volna az ember, hogy az utolsó, évszázados luc lakói között élethalálharc kezdődik majd a helyért, odúért; ámde valamiféle csoda történt: a közös szerencsétlenségben összezárva, erősek és gyengék megbékéltek egymással. A baglyok nem bántották kis szomszédaikat, hanem elrepültek máshová zsákmányt szerezni. Előfordult, hogy a kakukkcsalád közös odúba költözött az énekes rigóval. A mókusok néha betévedtek a nyest odújába, s az még csak a fogát sem vicsorította rájuk.

Valóságos talány volt a sas viselkedése. Miután hosszú ideig kóválygott otthon nélkül a hegyekben, leszállt a vén lucfenyőre, és híres büszkeségét leküzdve beköltözött az énekes madarak és a sárgarigók közé... Képzeljék csak el: a büszke sas, amelyik a felhőkön kívül senkit sem ismert el barátjának, most szomszédságba került a könnyelmű kakukkokkal!

Az is várható lett volna, hogy a vérengző sólymok kihasználják ennek a sok tollasnak szorult helyzetét, és megtámadják őket, de a legnagyobb meglepetésre azok a túlzsúfolt fa fölött köröztek, és bár éhesek voltak, másfelé néztek táplálék után.

Így még a szilaj sólymok is megértették, hogy ez nem közönséges fa, tele zsákmánnyal, hanem az erdei állatok „Noé bárkája".

(Hárskuti Éva fordítása)

roriadnak
agysejtek
testek.
E naptól, a halottak
Mind-mind glóriát
Időnk egyre nehezü
Holnaptól a Menny
lépjük át
vagy
a pokol kap
S mint cipőnket, le
Hogy fennmaradt h
odaát.
Leghátul.

Evtim Tom

GYURCSEK FERENC

1942. november 6-án Budapesten született. 1963—1968. között Somogyi József növendékeként végezte művészeti tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Megrendezték kiállítását Baján, Garán, Budapesten, Vácott, Dunakeszin és Nagymaroson. Kitüntették Munkácsy-díjjal (1976).

Lakcíme: Budapest III., Vörösvári út 3.

Parasztlázadás, 1974, bronz, 220 cm
Pest megyei Tanács tulajdona

Magyar ifjúsági kiállítás Bp. 1978. Műcsarnok V.5-28.

Gyurcsek Ferenc, szobrász-
művész

1021

1979.III.2o.Televizió 2.MÜSOR 2o.55 Gné
TV Hiradó 2

- A Tanácsköztársaság önvédelmi harcát a gödöllői kastélyból irányitotta a vöröshadsereg parancsnoksága. A vezérkar május elejétől augusztusig működött itt Strmmfeld Aurél irányitásával. Stromfeld nevét ma lakótelep őrzi Gödöllőn, ahol hétfőn délelőtt a Tanácsköztársaság katonai vezetőinek és a névtelen forradalmároknak emléket állitó szobrot avattak, Gyurcsek Ferenc alkotását. Az avatáson Katona Imre a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára koszorut helyezett el a Tanácsköztársasági emlékmü talapzatánál.

1980. III. 15. 12.00 Kossuth K.L.né.

1021

Gyurcsek Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész

Déli krónika

- Szoboravatás Vácott.

- Varga Pált hallják.

- Vác város lakossága is méltóan, szépen emlékezett népünk, nemzetünk szabadságharcaira. Azért beszélek többesszámról, mert délelőtt 11 órakor a Damjanich téren avatták fel a Parasztlázadás cimü szoborkompoziciót. Gyurcsek Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész bronzba öntött alkotását. Vác ma igazi város. Valamikor azonban, az is mezőváros volt és a lakosai közül sokan voltak ott Dózsa seregeiben, a Rákóczi szabadságharcban, be árták Esze Tamás és talpasai útját, és a 48-49-es szabadságharcban is ott voltak Damjanich tábornok zászlaja alatt. D a váci és a Vác környéki p rasztok is szolgálták a T nácsköz társaság ügyét, vöröskatonaként, 1919-ben. Igy tehát a mai szoboravatással, népünk szabadságharcainak egyetemes szimbólumát foglalta keretbe, a fiatal váci szobrászmüvész, Parasztlázadás cimü alkotásával.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1979 JUL 10

Gyurcsek Ferenc,
szobrászművész

Hírlap 1021

Losonci Miklós

1979. JÚLIUS 10., KEDD

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

Távlatok és lehetőségek

Gyurcsek Ferenc és Fekete Mária művei július 12-ig láthatók a váci művelődési központban, a X. nagykanizsai nyári tárlat július 22-ig tekinthető meg a művelődési házban.

Gyurcsek Ferenc szobrai

Gyurcsek Ferenc nem ismeri a tétovázást, minden gesztusa határozott. Nincsenek kételyei, ő a mi világunk pártos, elkötelezett művésze, innen a vonalvezetés magabiztossága is. Tudja azt, hogy mit akar, s várakozás nélkül azonnal meg is csinálja. Mondhatná valaki; szobrai olykor a plakát harsányságát hordozzák, de ez a kor karaktere, ő pedig korára akar hasonlítani elsősorban. Ritkán törekszik arra, hogy felülete esztétikus legyen, de ha kell, azt is maradéktalanul megvalósítja; eszményi nőalakjaiban, portréiban. Ha ekére, diadalkapura, Balkánra, Siqueriosra, 1919-re gondol, akkor a mű heroikussá válik, nagyvonalúan darabossá, de ez nem műgondhiány, hanem jelleg. A kor és a szobrász közös természetrajza.

Új művei közül figyelemre méltó a „Lovas" alakja, ahol izgalmas szobrászi párhuzamot talált a ló és a férfi közös drámájára abban a pillanatban, amikor a küzdelem hevében buknak. Mindez nem pusztán a hajdani csatatér szobrászi ábrázolata, hanem összefoglalás abból, amit életnek nevezünk.

Gyurcsek Ferenc szobra

Vasárnap a Dominátor nyergében

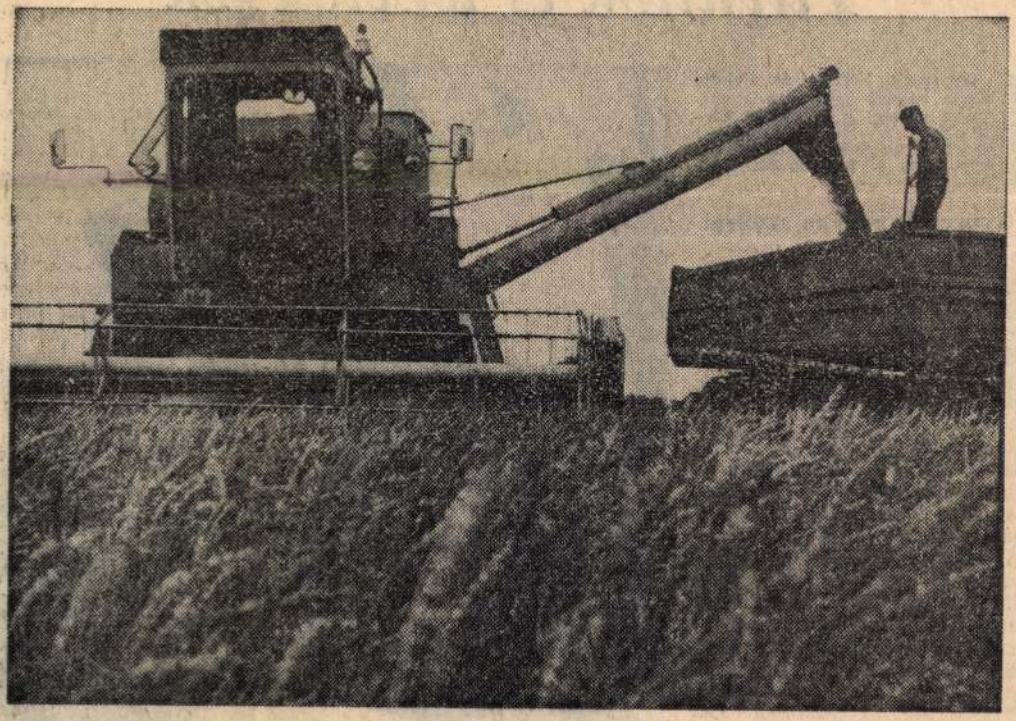

Folyamatosan haladnak az aratási munkálatok a kiskunlacházi Petőfi Tsz 30 hektáros tábláján is. A munkálatokat egy hét múlva befejezik.
Halmágyi Péter felvétele

Eltelt egy hűvös, szeles va- | rodtak ki éjjeli szálláshelyük- | pésznek. Előző este korán, már nyolckor lefeküdt. Nem kocsmázik, a cigarettát ki nem állja. Pontosan dolgozik, talán a tavalyi géptörés miatt is nagyobb benne az igyekvés, ami inkább a gyakorlatlanságának, mint figyelmetlenségének tudható be. Emiatt majdnem kihagyták az idei csapatból.

Zöldből pirosba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc,
1980 FEB 4
Hétfői Hírek
szobrászművész

1021

KŐBE FARAGJÁK

Amit a művész megálmodott, azt a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat köszobrászai faragják végleges formára. Képünkön: készül Gyurcsek Ferenc alkotása, a barcsi Felszabadulási emlékmű

(Apostol Péter felv.)

tájáról

◆ *Jól ugatott... Autótolvajokat üldözött három társával Orsa svéd városka közelében Gynnar Tynell rendőr. A tolvajok egy sűrű erdő közelében zsákutcába kerültek: kiugrottak az autóból és bevetették magukat a fák közé. Tynell három társa utánuk, ő azonban nem. Az erdő szélén megállt és kiáltani kezdett: Ha nem adjátok meg magatokat, rátok eresztjük a kutyákat! Némi várakozás után dühödt ugatásba kezdett, olyan „élethűen" — jelenti a svéd lapok nyomán a DPA —, hogy az autótolvajok felemelt kezekkel bújtak elő a fák közül...*

◆ **Egy méter mély és tíz** méter széles, forró „csokoládé tavon" kellett átlábolniuk a minap a tűzoltóknak az egyik legnagyobb chicagói édességgyárban. Az üzemben ugyanis tűz ütött ki, s a feldolgozásra váró csokoládétömbök megolvadtak a hőségben. Az „átkelés" nem volt veszélytelen: két tűzoltó súlyos forrázási sebekkel került ki a forró folyadékból.

◆ *Útra kelt a moszkvai olimpiára Olibarto Choce perui sportoló, egykori országos kerékpárbajnok. Most Mexikó felé tart, onnan repülőgéppel Portugáliába megy, ahol ismét kerékpárra szál, és Spanyolországon, Franciaországon, az NSZK-n, az NDK-n és Lengyelország*

● Megkezdődtek Havannában a Portugál és a Kubai Kommunista Párt küldöttségeinek tárgyalásai. A portugál delegációt Álvaro Cunhal, a Portugál KP főtitkára, a kubait Osvaldo Dorticos, a Kubai KP KB Politikai Bizottságának tagja vezeti. (TASZSZ)

● **Egy zsúfolásig megtelt vonat tetején utazva 17 ember életét vesztette az észak-indiai Assam államban. A vonat egy hídon haladt át, s a híd alacsonyan levő keresztrúdjai „lesöpörték" a tetőn utazókat. (Reuter)**

● Jasszer Arafat, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet Végrehajtó Bizottságának elnöke vasárnap a szaúd-arábiai Rijadba érkezett. Mint ismeretes, Arafat ezt megelőzően Irakban járt. A Rijadban tartózkodó Bruno Kreisky osztrák kancellár megkezdte tárgyalásait Fahd Ibn Ibdul Aziz szaúdi trónörökössel. (AFP)

● **Amerikai újságírók szivárogtak be Iránba, annak ellenére, hogy az amerikai sajtó képviselőinek kiutasítására vonatkozóan január 14-én kiadott rendelet változatlanul érvényben van, jelentette be a teheráni tájékoztatási minisztérium. (AFP)**

● Több mint egyórás tűz pusztított a New York-i Martinique Szállóban. Mire a tűzoltóság megérkezett, több tucat szoba lángokba borult. Mintegy 20 személyt — köztük 15 gyereket — szállítottak füstmérgezéssel és égési sérü-

- Mitics Ferenc a Magyar Népköztársaság Müvészeti Alapjának igazgatója. Ezt a mühelyházat, mert már igy beszéltük itt a Rajk László utca sarkán és a hozzátartozó kiállitó termet önök épittették. Mennyibe került ez a Müvészeti Alapnak?
- Részben mi épittettük, 15 millió forintért, s 10 millió forint állami támogatást kaptunk hozzá.
- Honnan van a Müvészeti Alapnak 15 millió forintja ilyesmire?
- Az ilyesmi nem jó kifejezés, ilyesmire mindig kell hogy legyen pénz, egyébként a Müvészeti Alapnak négy vállalata van. Ezeknek a négy vállalatnak a forgalma biztositja az Alap jövedelmének körülbelül 80 %-át. Ebből fedezzük mindazt, amit fedeznünk kell.
- Mihez a jövedelemhez a müvészeknek maguknak milyen közük van?
- Hát ebből két vállalatunk az Iparmüvészeti Vállalat, és a Képcsar-

nak. Vállalat mükereskedelemmel foglalkozik.
- Ez azt jelenti, hogy ezt a pénzt részben maguk a művészek teremtik elő.
- Igen. Kétségkivül.
- Magyarországon ma egy művész miből él? Hogyan él, hogyan szerzi meg azt ami az egzisztenciájához szükséges.
- Hát mint általában azt hiszem a világon minden művész, hogy eladja az alkotásait. Szocialista országba talán annyi változás van, hogy a művészek támogatásába az állam a társadalom nagyobb részben vesz részt, kevésbé magán jellegü a mükereskedelem, mint mondjuk egy kapitalista környezetben.
- A támogatók között nyilván ott van a Művészeti Alap is.
- Igen.
- Hány tagja van a Művészeti Alapnak, hány képző-, és iparművész tagja van.
- 3.4oo körül van e pillanatban.
- Ez sok, vagy kevés?
- Sok, én azt hiszem egy kicsit talán sok, igen nagyok azok a terhek, amelyeket a társadalomnak, az államnak és kicsit az Alapnak magára kell vállalni, de igyekszünk vele megbirkózni, mert, mert hiszük azt hogy jó ügyet szolgál ez a támogatás. Akkor is, hogyha természetesen a művészi teljesitmény e mögött a szám mögött nem azonos.
- Tudják-e önök a Képzőművészeti Alapnál, hogy kik azok, akik, akik magas jövedelemből tudnak megélni, tehát az ő munkájukkal magas jövedelmet tudnak biztositani a maguk számára, és kik azok, akiknek a jövedelme nem éri el az ugynevezett létminimumot. A közvélemányben elterjedt az, hogy aki művész az jól él, ugy van-e?
- Igaz is nem is. Én azt tudnám itt mondani, ami persze minden ilyen globális számtól szép, hogy 1978-ban ebben az országban képző-, és iparművésznek honoráriumként, tehát müalkotásért közel 5oo millió forintot fizettek ki, különböző állami, társadalmi szervek, igy az Alap is, ebben benne vannak az Alap vásárlásai is. Ez az összeg ha ugy veszem, hogy 2.4oo képző-, és iparművész között oszlik meg, akkor nagyon soknak tünik. Most kétségkivül azt lehet mondani, hogy hogy biztositja egy-egy művész megélhetését. Természetszerüleg a jövedelem elosztás nagyon szoró, ebbe vannak igen magas jövedelmüek, és vannak olyanok is, akik a létminimum körül kerosnek. Talán a reális kép kedvéért még azt hozzá kell tennem, hogy természetesen ebbe az összegbe mütermi eladások, és más jövedelem források, például ha valaki valahol dolgozik, nem szerepelnek, dehát nem biztos, hogy csak ebből élnek a művészek.
- Itt a XIII. kerületi műhelyházban olyan 3o-4o-5o év közötti művészekről van szó, akik már letettek valamit az asztalra, és akiknek megvan a lehetőségük ahhoz, hogy alkossanak, és most igy például is, hogy itt műhelyt kaptak.

1979. VI. 5. TV. 20.50 /D./
Művészeti Magazin

- Legalábbis mi ezt hisszük.
- Mi volt a feltétel ahhoz, hogy megkaphassák itt ezeket a műhelyeket.
- Hát egyrészt az első feltétel volt, hogy ismerjük alkotó munkásságát. Tehát valamit alkotásban már nyujtott másodsorban és talán ezt főszempontként kellett elfogadni, hogy rendelkezik-e munkahellyel. Azok akik kaptak, azoknak lakásuk van, műtermük nem volt. Úgy gondoltuk, hogy a 12o jelentkezőből, persze százszázalékos igazságról beszélni nem lehet, mert 18 műtert 12o felé nem lehet elosztani. Mert mi hisszük, hogy az a 18 művész, aki megkapta az egy nagyon segítséget és támogatást kapott a további alkotó munkájához.
- Itt most körülöttünk a 18 itt dolgozó művész alkotásai láthatók, ez egy ideiglenes kiállitás, önök mit szánnak, mi lesz a sorsa ennek a kis teremnek.
- Mi ebbe a terembe kiállitásokat szeretnénk, nem kereskedelmi kiállitást kiállitásokat, bemutatókat, most szeretnénk ezzel a környékkel, ahol galéria nemigen van, egy kicsit jobban megismertetni a kortárs művészetet, képző-, és iparművészetet egyaránt.
- A 18 műterem közül az egyiket Gyurcsák Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész kapta. Ismeri-e a kollegáit, akik önnel egyidőben ide költöztek dolgozni.
- Szerencsére régóta ismerjük egymást. Zömében olyan kollegákkal kerültem össze, akikkel már művészeti gimnáziumba, főiskolán együtt jártunk, tehát 2o éve körülbelül ismerjük egymást.
- Tehát egy korosztály,
- Nagyjából. Egy-két 5o év körüli kollegánk is van.
- Egy szobrászmüvész azt hiszem nem lehet meg műterem nélkül. Ön különösen nagyméretü szobrokat készit, hogy tudja kihasználni itt most ezt az uj helyet.
- Hát elég szükösen, azt hiszem látszik a szobrokon, hogy valóban megcsinálni még valahogy megcsinálom, de hogy hogy fér ki, azt nem tudom, akkora ajtaja van, mint egy fürdőszobának.
- Valahogy majd csak megoldódik. Itt látom a polcokon a régebbi szobrainak a modelljei közül is a kiállitáson is láttuk hogy nagyon sok munkás portrét készitett, és ez a téma érdekli, ez itt egy igazi munkás környezet, hogy tudott megbarátkozni vele.
- Furcsán indult a barátkozásunk, első éjjel nem fért, este költöztem ide, nem fért be egy csomó szobrom, reggelre gondos munkával összetörték őket ugy, hogy remélem ez, a jövőben megszokják, hogy itt művészek is laknak, s nem mi vagyunk ellenségek.
- Ez nem lehetséges, hogy kritika volt ez a szobortörés.
- Lehet, hogy kritika volt, de hogy nem volt, de hogy nem voltak nagyon felkészült kritikusaim az valószinü.
- Mi az ami önt leginkább érdekli, izgatja, mikor szobrot csinál?
Utóbbi időben elsősorban azt hiszem látszik is a ritmusukon, mozgás és idő érdekel. Valahogyan szeretném megfogalmazni a korunk emberének

érzés világát. Tehát arra gondolok, hogy az a például bizonyos termékeny pillanat, diszkoszvető Mirónak, s számomra valahogy nem kifejezési forma. Tehát hogy egy mozgás fázisból kiragadott egy termékeny magába sűrít, ami az összes többi mozgásformát magába sűríti és azt rögzítem. Valahogy megpróbálom a mozgást térben és időben megfogni.
- Erre nagyon jó példa itt ez a makett. Hova kerül majd ez a szobor.
- Ez Bácsra kerül, a jugoszláv magyar határállomásra. Feladatom az, hogy a két nép közeledését, kulturáját, baátságát megfogalmazzam. 2 méter körüli magasságu kőplasztika lesz, itt is nagy szerepet szánok a mozgásnak, dinamikának, és különösen azért érdekes helyzet, hogy erről az oldalról jönnek, másik oldalon jönnek vissza, illetve jönnek-mennek, a mozgást átélik gyakorlatilag, igaz, hogy csak autóból látják, mert itt müélvezni nem lehet, de azért tudatosan egy ilyen plaszkikát készitettem.
- És a másik makett, ami itt van a hátunk mögött?
- Az egy nagy pályázat volt az utóbbi időben Pusztaszerre a földosztás emlékmü, azt hiszem a második fordulóra csináltam. Egy ékből szervezett vihar mintha a leveleket kavarná, ilyen történelem sodrását, vagy hangulatát akartam megfogalmazni, ezekkel a feszes acéllemezekkel, amivel utalni mind egy forgó váltó ékére is, s ebből bontakozna ki egy ilyen történeti figurát idéző jobbágy, gyalog, vászon figura. Ez egy emléke a régi parasztmozgalmaknak, és a modern szerkezetnek.
- Milyen méretü lesz ez a szobor?
- Hát nem lesz sajnos, mert az már biztos, hogy nem lesz felállitva, de elég nagynak képzeltem, ugy képzeljük el, hogy itt átmehetett volna egy ember.
- Vajon a többiek is megtudták-e teremteni maguknak azt az egzisztenciális feltételt, ahhoz, hogy ilyen müvet például fönntartsanak.
- Hát ez személyenként azt hiszem erősen változik. Ha egy szobrász, ha van munkája, akkor kitudja fizetni, de erre semmi garancia nincs. Tehát ha nincs munkám, akkor nem tudom miből fizetem ki, egy festő pedig az szerintem valószinütlen, hogy havi 1500.- forintot fűtésre ki tudjon fizetni. Tehát valahol itt változtatni kell majd, fülülről szerintem.

szaki szervezése. Természetesen a nagy tömegek kialakításánál is fontos volt a véleménye, különös tekintettel a statikai és kivitelezhetőségi problémára. Talán a nagy távolság, talán a szerencsés találkozás okozta, hogy ugyan viszonylag ritkán konzultáltunk, együttműködésünk végig eredményes volt.

Munkámban nagy segítség volt a Lektorátus egy különös újítása — mivel a folyamatos zsürizést (hetenként kellett volna) a hagyományos módon nem lehetett megoldani — egy konzultáns bizottságot rendelt mellém, melynek tagjai: Rideg Gábor művészettörténész, Kiss István szobrászművész és Szabó István szobrászművész. Feladatuk az volt, hogy az esetleg felmerülő elvi — szakmai problémákat velük közvetlenül megbeszélhessem, elébe menve a hivatal lassabban forgó gépezetének. Kapcsolatunk olyan harmonikus volt, hogy gyakorlatilag szabadon, gátlások és beleszólások nélkül csinálhattam a dolgom.

Több tonna agyagot és gipszet kellett feldolgoznom, ezért segítőket vettem magam mellé, fiatal, szobrásznak készülő, vagy éppen főiskolát végzett embereket. Célom volt az is, hogy a közös munka során egy közös eszmeiségű alkotó csoportot hozzunk létre, ennek kudarcát azonban más alkalommal kellene elemezni.

Ami ez alkalommal döntő volt; a munkát sikerült megszervezni. A szobrok mintázásán kívül szervezési, könyvelési és gazdasági feladatok is felmerültek, valahogy olyan szinten, ahogyan a korai kapitalizmus kialakításának idején lehetett.

A műterem hamarosan szűknek bizonyult, ezért kibéreltem a romos váci zsinagógát, ahol egyszerre 15—20 m^2 domborművön dolgozhattam. A munka ritmusa az volt, hogy amíg én egy mezőt mintáztam, addig segítőim a másikat öntötték. A munka a szó szoros értelmében látástól vakulásig ment.

1974. október. 7.

A zsüri elfogadta a domborművek már leöntött gipsz negatívjait, ezzel a munka váci szakasza lezárult.

A téli hónapok kísérletezéssel teltek el, meg kellett oldani azt, hogy a domborművek felülete tökéletesen sima, valamint azt, hogy a beton víz- és fagyálló legyen. Külön feladatot jelentett, hogy a megrendelő kívánságára fehér cementet kellett használnunk. Fontos volt a szemszerkezet, a cement—kavics—víz arányának tudományos kikísérletezése.

Ezekben a munkákban nélkülözhetetlen volt a Szolnok megyei ÁÉV segítsége, az, hogy egy házgyárat bocsájtottak rendelkezésre gépekkel, laboratóriummal és emberekkel. Legnehezebb munka itt az volt, hogy megoldjuk a gipsz vízmentes szigetelését, nehogy a gipsznegatív elszívja a vizet a betonból. A negatívot t. i. nem áztathattuk el, mert akkor nem bírta volna ki a beton több tonnás nyomását. Mivel a negatívokat sok kis darabból a helyszínen állítottuk össze, nem használhattunk rázópadot sem; kézi vibrátort kellett alkalmaznunk. Feladat volt még olyan speciális vas fülek tervezése is, amelyeknél fogva a daru felemelhette a 3—4 tonnás elemeket. Kísérleteink úgy folytak le, hogy próbakockák helyett gyorsan mintáztam egy szobrot, amelyet leöntöttünk, és gipsznegatívjában próbáltuk ki a különböző eljárásokat. Így született pl. a „Siqueiros" vagy a „Magyar Jakobinusok" c. szobrom. Így az eredetinek meg-

újabb fogásokra jöttünk rá, a munka izgalma mindenkire átragadt, a szobrok mindnyájunk ügyévé váltak. (Sokan jöttek be dolgozni vasárnap is, társadalmi munkában.)

1975. április

A szobrok készen voltak, nem egészen három hónap alatt.

Ekkor kezdték az emlékmű alapozását, majd építését. Itt újabb feladat jelentkezett. Az elv a következő volt. Deszkából ácsok elkészítik az illető szint keretét, a megfelelő helyre daruval behelyezzük az immár kész domborműveket, majd az egészet teleöntjük azonos keverési arányú betonnal. A probléma az volt, hogy a domborművek felülete, ritmusa adott, de a köztük lévő felület nyilván nem lehet puszta deszka zsaluzat, úgy kell megoldani, hogy mind felületben, mind ritmusban a szobrokhoz kapcsolódjék, azokat kösse össze.

Azt találtam ki, hogy a deszka zsalura hungarocellből vágott csíkokból, darabokból „negatívban" kialakítottam a kívánt plasztikát, majd az egészet bevontam pvc padlóval. Így sikerült elérni, hogy tükörsima felület jött létre, rendkívül izgalmas felületi (70 %-ig irányítható) játékkal. Itt kb. 30 % esélyel közbeszólt az esetleges is, szerintem azonban javamra, mert gazdagította az egészet. Hadd legyek elfogult — ha absztrakt lennék — szobornak mondanám az így létrejött felületet (ahogyan annak is tartják a hasonlót sokan), szerintem jól alakítható dekoratív plasztika.

Kialakult a ritmus.

Hétfőn daruval beemeljük a szobrokat, kedd-szerdán az ácsok megcsinálják a zsalut, csütörtök-pénteken én a „különleges" zsalut, szombaton teleöntöm az egészet betonnal. Így minden szombaton készen kell lenni egy szintnek, és dicséretére legyen mondva a munkásoknak, kész is lett.

3

Gyurcsek Ferenc szobrász

Gyurcsek Ferenc

A Magyar Nemzeti Galéria kísérleti kiállítássorozatot indított Műhely címmel. Az Esti Hírlap minden alkalommal tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Holnaptól Gyurcsek Ferenc szobrászművész munkáival ismerkedhet a néző a Galéria D épületének II. emeletén.

Tóth Antal művészettörténész, a kiállítás rendezője mondja: — A válogatás és rendezés két szobrászati problémakört emel ki. Az egyiket témája, a munkásábrázolás után sorolhatjuk ide (Hídépítő, Darus, Prométheusz, Munkás, Viharsarok). A másik kör nem annyira az ábrázolás tárgya, inkább sajátos formai megoldása alapján rajzolódik ki: *Gyurcsek Ferenc* úgy mintáz meg egy portrét, úgy formál meg egy alakot, hogy tagjait egészében, vagy szelvényeiben a központi szobortömeg körül megsokszorozza. A művész *Uitz Béla*, s a magyar aktivisták művészetében jelöli meg plasztikai elgondolása előzményét; örökségük továbbfejlesztését tudatos eltökéltséggel vállalja.

— Csupa túlfűtött indulat, dinamika, feszültség, expresszív formálás jellemzi szobrait. Ez az az érzelmi töltés, amely rokonságba hozza munkáit az elődeinek vállalt aktivisták őszinte, forradalmi művészetével. Gyurcsek kompozícióin a megsokszorozott formák más és más tartalom kifejezését szolgálják. A Parasztlázadásban például az embertömeg áttételesen a lázadás tömegeket mozgató voltára utaló jelzés, a Jakobinus rózsában szimbolikus erővel az eszme elpusztíthatatlanságának kifejező eszköze. Munkásalakjai térben változatosan elhelyezkedő formák (híd, daru, szerkezeteket idéző vastraverzek) között jelennek meg. Sajátosan Gyurcsek felfogására vall, ahogyan érzékelteti e munkásfigurák szellemi fölényét, magabiztosságát s a lényükből fakadó heroizmust.

A tárlat június 25-ig látható. Június 10-én, szombaton délelőtt 11 órától művész-közönség találkozó lesz a kiállításon.

2.

5.

– Gyurcsek Ferenc

Esti Hírlap, Bp

érkezett a zairei fővárosba, aki azonnal csatlakozott Mobutunak a szovjet és kubai befolyás veszélyét fennhangon hirdető rágalmaihoz.

Közben egy másik hír, amelyért a belga sajtó néhány nappal ezelőtt Mobutu elnöktől még a „hazug" jelzőt nyerte el, hirtelen a zairei hírszolgálati iroda (AZAP) telexgépein is megjelent. A belgák annak idején arról adtak hírt, hogy *Mutshatsha* fontos vasúti gócpont még a felkelők kezén van. Az AZAP — „elfelejtve" az elnök zord szavát — világgá kürtölte, hogy Mutshatshat a zairei hadsereg tisztiiskolásaiból alakult egység, kemény harc árán visszafoglalta. Figyelemreméltó jelentés, hogy Zaire egyik legszámottevőbb diplomatája, a kormány volt gazdasági fő-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Neue Zeitung

Ferenc Gyurcsek

1978 MÁR. 10

Statue wiederhergestellt

1021

Im Park des Nagymaroser Hauptplatzes, gegenüber vom Kulturhaus, wollte man in den ersten Novembertagen des verflossenen Jahres eine neue Statue enthüllen. Wer sie beim Aufstellen sah, konnte sie auch bewundern. Jenen jedoch, die am nächsten Tag hierher eilten, um das neue Werk zu besichtigen, bot sich schon ein eigenartiger Anblick. Die ganze gleich: die neue Statue sei mit dem Kopf nach unten hängenden Frauengestalt. Böse Zungen verbreiteten gleich: die neue Statue sie mit dem Kopf nach unten aufgestellt worden. Was war geschehen? Der Bildhauer Ferenc *Gyurcsek*, ein alter Verehrer Nagymaros', hatte der Grossgemeinde 65 000 Forint ausmachende Werk für immer verloren, als sich der Restaurator János *Csengery* vom Visegráder König-Matthias-Museum bereit erklärte, die Statue unentgeltlich wieder instandzusetzen.

Die Rowdies hatten in derselben Nacht auch im Gasthaus und im Industriewarengeschäft eingebrochen. Als sie im Konfektionsgeschäft ihre Tätigkeit fortsetzen wollten, wurden sie von der Polizei gefasst.

Die Statue wird bald wieder in ihrer ganzen Schönheit zu sehen sein.

Sándor Grósz

scheidende Momente bei: er f
nen idealen *Arbeitsplatz* und
tes *Mädchen*, eine geborene
sterin.

Aus der Liebe wurde *Hei*
ist heute schon Vater zweie
Mädchen. Auch in puncto Ar
hat er bisher Glück gehabt:
Ingenieur arbeitet schon da
Jahr im Koordinationsinstitu
chentechnik (SZKI). Im *Laboratorium*
Hardware-Systemtechnik entwickelt er
mit mehreren jungen Kollegen Re-
chenmaschinen, die dann bei der re-
chentechnischen Firma Videoton her-
gestellt werden. Laci begann — wie
alle angehenden jungen Ingenieure und
Mathematiker des Institutes — vor
fünf Jahren als wissenschaftlicher Mit-
arbeiter-Assistent zu arbeiten. Heute
schon ist er *wissenschaftlicher Mit-
arbeiter*, der auch die Möglichkeit hat,
sich an *Forschungsarbeiten* zu beteili-
gen, in verschiedenen *Teams* mitzuwir-

t
e
-
n.
n
i-
e-

au
an einer ... re-
chung teil. Obwohl ich mich mit mei-
nen Deutsch- und Englischkenntnissen
gut verständig...

sein Werk „Widerspiegelung ge-
schenkt. Die Angestellten der Budget-
abteilung erledigten die Vorbereitungs-
arbeiten und es wurde die Statue er-
richtet, die Verdoppelung einer Frau-
engestalt darstellend. Doch noch in
der Nach des gleichen Tages schlugen
einige Rowdies die Hälfte der Statue
ab und zerbrachen sie. Es schien be-
reits, als sei das einen Wert von

Gyurcsek Ferenc, nobrán

4

1975. június 30.

Műszaki átadás, elkezdődhetett a környező terep rendezése. Részemről a munka befejeződött 11 hónap után. Egy ilyen munka talán egyszer van az életben, ez úgy hiszem feljogosít arra, hogy tanulságait is levonjam.

Bebizonyosodott, amit régóta sejtek, hogy az életforma, amibe ma egy művész kényszerítve van, tarthatatlan. Arra gondolok, hogy mennyire más az, ha én a saját műtermemben, saját erőmből, saját anyagomból (a kisárutermelés tipikus jegyei) létrehozok valamit, vagy mennyire más az minőségileg, ha egy kor szintjén felszerelt üzem áll rendelkezésemre egy nagy közösség határozott igényével, anyagával és pénzével. Tudjuk a lét formálja a tudatot. Ennek a problémának a megoldása nem az én dolgom, de azt hiszem a megoldást megtaláltam. Arra volna szükség, hogy az életben ne egyszer, hanem állandóan, nap mint nap, minden művésznek sikerüljön. Mindezt azért írtam le, mert meggyőződésem, hogy számtalan olyan felaladat adódhat, amit csak betonban oldhatunk meg. Bizonyított tény, hogy az ókori Mezopotámiából betonhoz hasonló anyagok maradtak fenn. Az nem vitatható, hogy olyan nyersanyagban szegény országnak, mint mi, nem elhanyagolható, hogy új, esztétikumot hordozó anyagot, saját anyagot is használjon.

Bár nem akarok állandóan beton szobrot csinálni, hiszem, hogy végtelen sok lehetőség nyílik a beton plasztikai felhasználásában. Ehhez azonban nincs recepet.

Az az eljárás, amit mi kidolgoztunk, csak egy a sok közül, ezért minden egyes új feladatot újra, tudományos szinten, laboratóriumban kell kidolgozni. Ez természetesen egy újfajta művésztípust és újfajta társadalom-művész kapcsolatot feltételez.

Vác, 1975. júl. 2.

Gyurcsek Ferenc

Nb. A túlsó oldalon vélemények a műről

77.
XXI
4.

— Hogy egészen őszinte legyek, nekem nem nagyon tetszik. Pontosan nem tudnám megmondani az okát. Kicsit átekinthetetlen, körbe kell járni — szóval bonyolultnak tűnik. Lehet, hogy csak azért, mert „szoborszerű" emlékműhöz vagyunk szokva?

Boros Pál, kubikos, Besenyszög

— Hogy mit mond nekem ez a szobor!? A régen elmúlt időkről „mesél". Ha rátekint az ember, a régiekre emlékszik. Mindent látni rajta, csak ki kell nyitni a szemet.

Dr. Selmeczi Mihály, ügyész, Szolnok

— Még nem volt időm közelebbről megnézni. Érdekesnek, újszerűnek, modernnek tartom. Gondolkodóba ejti az embert. Híven mutatja meg a város fejlődését. A hely megválasztása is nagyon jó, impozánsan tölti ki a teret.

Borzák Béla, könyvelő, Szolnok

— Az elhelyezésével nem vagyok kibékülve, mert az emlékmű és az épületvitelezőnek. Egyben látom azt, amit a történelemkönyvekből megtanultam. Kár, hogy kissé elvész a sok modern, azonos színű és azonos alakú épület között. Minél több ilyen alkotás kellene a városban.

Karcsai László, földműves, Szandaszöllős

— Nekem az tetszik benne, hogy régi viseletű embereket is lehet rajta látni. Én gyakran szoktam farigcsálni, mondják: szép holmikat is csináltam már, de se elvenni, se hozzátenni nem tudnék ehhez.

Nagy Sándor, lakatos, Törökszentmiklós

— Az elképzelés nagyon tetszik, a kivitelezés azonban már kevésbé. A betont nem lehet úgy megmunkálni, mint a márványt. És talán nem is olyan maradandó. Azok pedig, akik a történelem megannyi megpróbáltatását kiállták, keményebbek talán még a márványnál is.

Gymnasek Serenc. Nobrán

Gymnasek Serenc,

57.

XXI
6. 4.

...k, 1975. nov.

Kemény fagy jött, megdermesztett, összeestem,
Karámfánál fáradt lelkem kileheltem.
Koncolhattok, inas húsom vihetitek,
Kutya, madár, marhatjátok sovány testem.
Gyorslábúnak születtem,
Bekeng nevelt föl engem.
Jó soromat ostorra
Mért is kellett cserélnem?

Kényeztettél egykor régen, hogy' szerettél!
„Kedves lovam, szép hátasom" — így becéztél.
Ital vette el az eszed, gyarló ember,
Nincs más hátra, mély gödröt áss, eltemessél.
Gyorslábúnak születtem,
Bekeng nevelt föl engem.
Jó soromat ostorra
Mért is kellett cserélnem?

Gyurcsek Ferenc, Nobrin

52.0.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1955. nov.

XXI
ö 4.

iránt erősebben kezdtem érdeklődni.

Elsősorban persze nem is *Bajkonur*, hanem a tőle keletre 40 km-nyi távolságban levő szomszédos *Karszakpaj* vonta magára figyelmemet. Valamikor itt is egy kicsiny kazak aul — téli szállás — feküdt, mai hírét-nevét azonban aligha ennek, sokkal inkább gazdag rézérc- és barnaszénbányáinak köszönheti. Nevét még a kevésbé részletes térképeken is megtaláljuk.

Azt azonban már az odavalósi kazakok sem sejtik, hogy *Karszakpaj*nak valami köze lehet a vele — csupa véletlenségből — azonos szélességi körön fekvő, de több ezer km-rel nyugatra eső nagykunsági városhoz, *Karcag*hoz. Pedig nem akármilyen ez a kapcsolat, még ha első pillantásra talán véletlennek és esetlegesnek is tetszhet. Mert a *Kunság*, és különösen *Karcag* szülötteinek egyáltalán nem az.

Karszakpaj nevének első tagja — a *Karszak* — ugyanis *Karcag* régi, még teljességgel kun hangalakú nevével azonos! Miként kazak névrokonát, *Karszak*nak hívták azt a kun főembert is, aki családjával, nemzetségével a mai *Karcag* elődjének, *Karcagtelké*nek táján szállást alapított. E szállást aztán róla nevezték el előbb csak *Karszak*nak, majd *Karszakszállás*ának, illetőleg *Karszagszállás*ának. Első megülése idején *Karszak* is téli szállás volt, és csak a kunok állandó megtelepedett életmódra való áttérése után vált faluvá. E korábbi szállást, lakói a hódoltság korában kénytelenek voltak elhagyni, de nemsokára új, mai helyén ismét megülték. Az új szállást aztán — a régitől nevében is megkülönböztetve — *Karszagújszállás*nak, illetve *Karcagújszállás*nak nevezték el. Jelenlegi egyszerű *Karcag* nevét a XVIII. század végén, de főleg a múlt század eleje óta viseli.

A szállásalapító kun nemzetségfő neve egyike a legszebb török személyneveknek. A török-tatár népek — köztük a kunok, kazakok — névadási szoká-

Gyurcsek Ferenc rajza

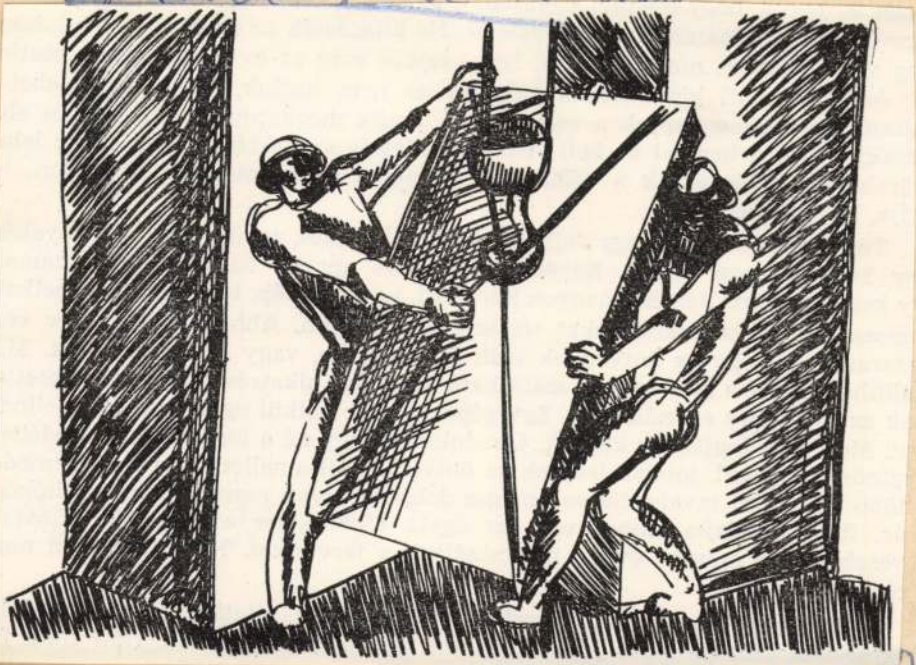

33

XXI

8. 4.

Gyurcsek Jenő, rajzai

Gyurcsek f. : Vak

10.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 197[illegible]. nov.

XXI
ö. 4.

Gyurcsek Ferenc, szobrász.

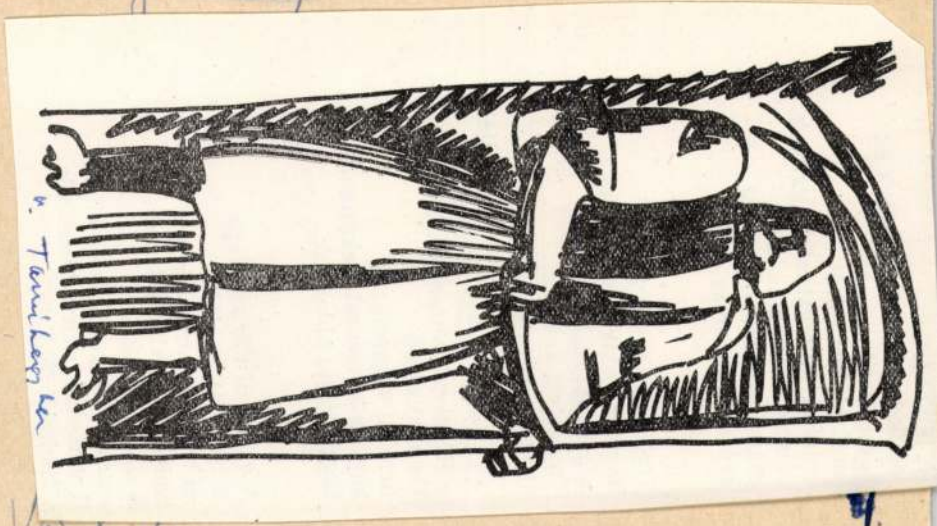

Gy. F.: Vázlat

4.

[4.]

XXI

ö. 4.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1975. nov.

Gyurcsek Ferenc, grafikus,
kolrán

...ei václat

...0 1 nok, 1975 - nov.

3.

XXI
ö 4.

irány,
végem elől
a végtelenségbe.

MAGYAR HADERŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 MÁJ

Társadalmi Szemle

Gyurcsek Ferenc

társadalom vezető ereje

1021

Gyurcsek Ferenc:
Ujtz Béla

SAJTÓFIGYELŐ

F. Kogyionov
jei vízierőr
A. Grigorjan
gyelmének
kongresszus

5. szám

Új eredmény

M. Szuszlov: *győzelmének kora*
L. Szmislajeva: *A termelés fokozásának jelentősége*
I. Bondarenko: *A párt gondoskodása az öntözéses gazdálkodás fejlesztéséről*
Ju. Volkov: *Az SZKP társadalompolitikája*
Ju. Szidorov: *A munka minőségének javításáért*
A XXV. kongresszus külföldi vendégeinek felszólalásai:
Kádár János, az MSZMP KB első titkára
Gustáv Husák, a CSKP főtitkára, a CSSZK elnöke
Herbert Mies, a Német Kommunista Párt elnöke
Sripad Amrit Dange, az Indiai Kommunista Párt Országos Tanácsának elnöke
Ezekiel Papajoannu, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának főtitkára
Nicolas Chaoui, a Libanoni Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára
Americo Zorilla Rojas, a Chilei Kommunista Párt KB Politikai Bizottságának és Titkárságának tagja
Pieter Keuneman, Sri Lanka Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára
Ju. Zsukov: *A szocializmus erejének nagyszerű tanúbizonysága*
F. Petrenko: *A kommunista párt a szocialista társadalomban*
B. Leibzon: *A kommunista mozgalom és a történelmi tapasztalat kapcsolata*
A. Szolovjev: *A forradalom lánglelkű tribunja* (Kirov születésének 90. évfordulójára)

Gyurcsek Ferenc Magyar Ifjúság, 1976. jan. 9.

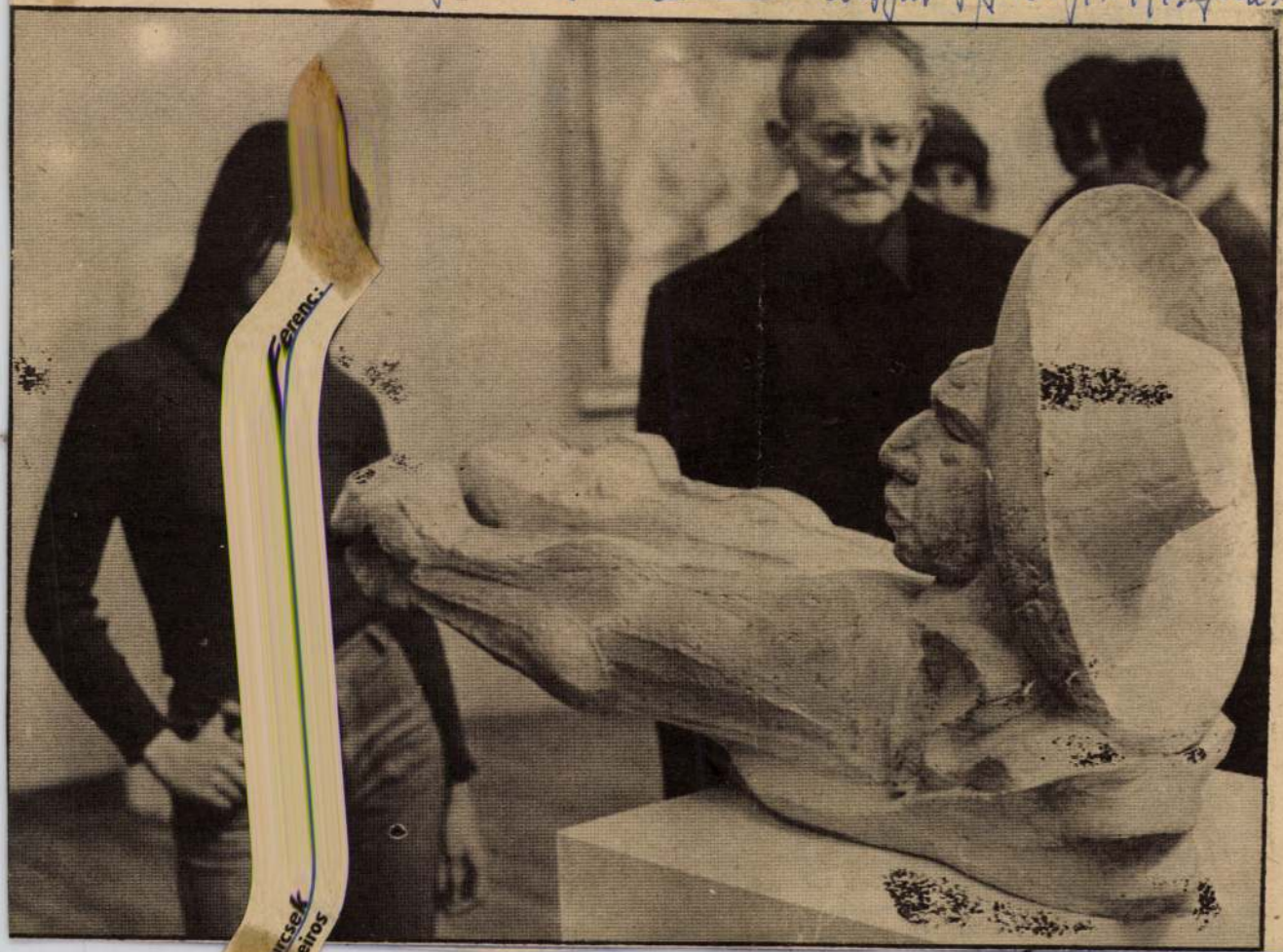

Nincs kalandfilm kaland nélkül

Hogyha a „vivat" hangulatához akarnám nemtetszésemet nyilvánítani, akkor „abcúg"-ot kellene a *Benyovszky-filmsorozatra* kiáltanom. Valahogy úgy vagyunk ezzel a sorozattal, mint néha általában a televízióval: *mindenki szidja, mégis mindenki nézi.* Ne várja azonban senki, hogy emiatt most a nézőknek teszek következetlenségükért szemrehányást, vagy hogy esetleg szellemi képmutatással vádolom őket. Igaz, már csak azért sem tehetném, mert én is közéjük tartozom. Nemcsak úgy általában, mint néző, hanem úgy is, mint aki adásról adásra szorgalmasan nézi a Benyovszkyt, viszont minden adás után — az alkalomtól függően — hol hangosan, hol csak úgy magamban el is marasztalom.

Azt hiszem, csak látszólagos az ellentmondás és fölöttébb kézenfekvő erre a kettős magatartásra a ma-

nálni. Igaz, a klasszikus kalandfilmeknél, a vadnyugati történeteknél sem ritkák a hosszú lovaglások, csakhogy ezek minden esetben arra szolgálnak alkalmul, hogy elhangozzék a film slágernek szánt zeneszáma, és ezek a filmek olyan cinepano- és egyéb ráma technikával készülnek, hogy önálló élmény lehet a tájképekben való gyönyörködés, a televízió viszont — legalábbis még egyelőre — alkalmatlan az ilyen hatás elérésére.

Tévedés, méghozzá műfaji tévedés volt Omachel alakjának beépítése a filmbe. A kalandfilmek egyik titka, hogy hőseik azokat a tulajdonságokat testesítik meg, amelyekkel mi magunk szerettünk volna rendelkezni, sikereik a mi sikereink, ezért kalandjaiknak és ellenfeleiknek is egyenként valósaknak kell lenniük, csak összességük-

LISTA

FONOGRÁF

Már nem kell bemutatni az együttest, most mégis hadd soroljuk fel annak a hat zenésznek nevét, aki első helyezést ért el a Magyar Ifjúság 1975. évi összesített slágerlistáján: *Szörényi Levente, Szörényi Szabolcs, Bródy János, Tolcsvay László, Németh Oszkár, Móricz Mihály.*

Szinte minden számuk siker — ez a „hagyomány" folytatódott az 1975-ös évben és valószínűleg még sokáig így lesz. Zenéjükről — bár nem „problémás" — megoszlanak a vélemények: a slágerek szentimentálisabb változatát kedvelők nehéznek érzik, de hallottam már olyan véleményt

is,
els
tér
ne
po
be
el
Ko
la
cs
dö
lár
víz
an
NI
rá
já
re
fil
m

ZSUZSA

Az énekesek között
helyezést ért el; a lem
a legkeresettebbek. A
vágj ki minden fát szá
még csak most ízlelge
boncolgatjuk a szöveg
dekességeit, az éne
technika finom mego

Gyurcsek Jeremc, grafikus

Gyurcsek Jeremc

Gyurcsek Ferenc (sz. 1942):

■ 151. Szerelő, 1975
bronz, alumínium, 120 cm / a művész tulajdona

■ 152. Prométheusz, 1975
vas, porcelán, beton, 85X40X70 cm / a művész tulajdona

A talapzat, amely valaha a szobor plasztikailag szerves, jelentést hordozó része volt, majd a szobortól szinte független, járulékos forma lett, újabban egyre terhesebbnek bizonyul. Sok szobrász ezt úgy kerüli ki, hogy közvetlenül a földre helyezi a mintázott alakot. Gyurcsek Ferenc más megoldást keres: a munka közegét idéző elemekből formál „talapzatot", a munkásnak és környezetének újfajta viszonyát kutatva, vagyis történelmileg-technikailag időszerű, új attribútumot keres. A fiatal szobrász mindkét alkotása kísérlet a javából; keletkezésük időpontja szerint is a legújabb törekvések közé tartoznak. Alkotójuk tudatosan keresi az újfajta munkásképmást, konfrontálva az emberalakot az általa formált környezettel és élve a lehetőséggel, hogy a képzőművészetben megszűnőben vannak a nyersanyag, az eszköztár értelmezésére vonatkozó korábbi konvenciók. Ezáltal új út nyílik az osztály és a munkásalak sokféleségének az ábrázolására.
A két kisméretű szobor közül a *Szerelő* a direktebb ábrázolás. A *Prométheusz*-on vörösesfehérek a porcelánelemek és a munkás betonalakja, fekete a vas-alap. Az erősárammal dolgozó munkás a mai kor Prométheusza, az energiateremtő erő. A kompozícióba köznapinak tűnő tárgyi elemek kerülnek. Újdonság jellege ellenére is olyan művészi eljárás és módszer ez, melynek formarendje és tendenciája világosan érthető: egyfajta kiútkeresés a munkásábrázolásban általánosan tapasztalt átmeneti tanácstalanság és bizonytalanság után.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

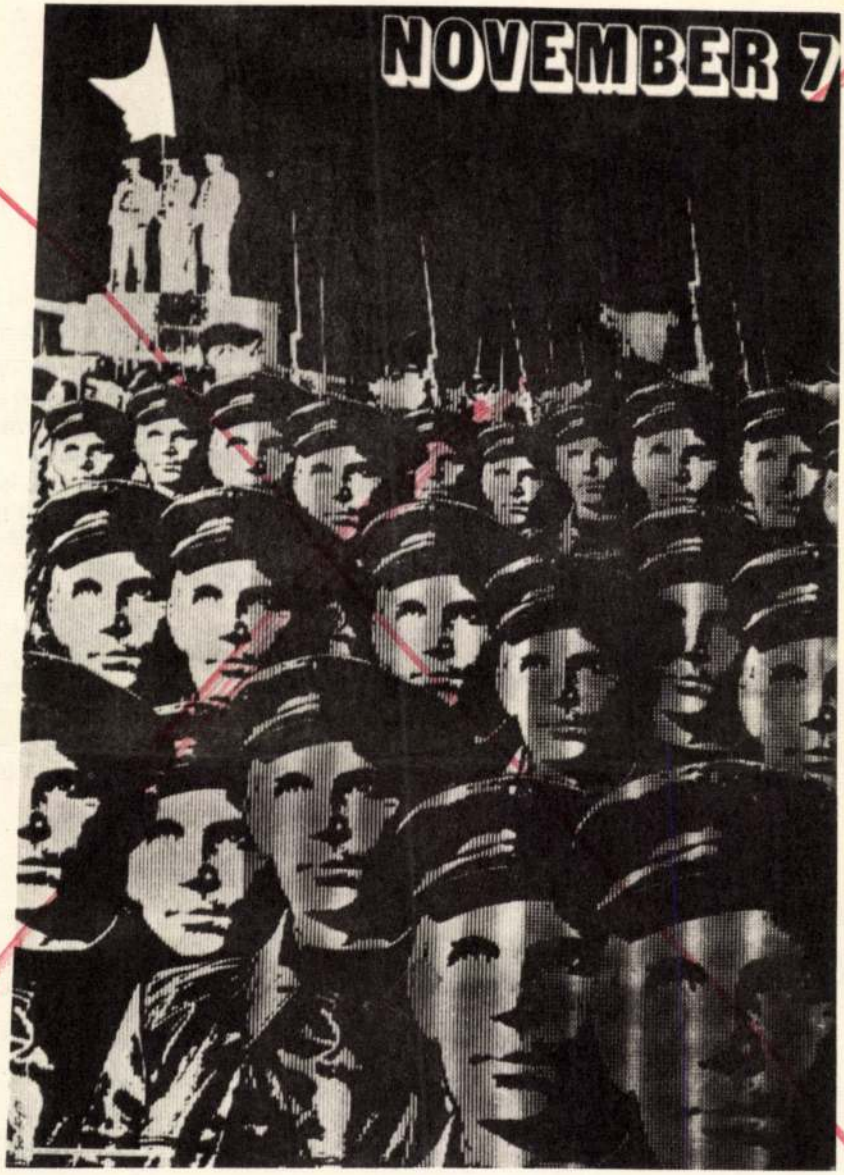
NOVEMBER 7

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726
Gyurcsek Ferenc, debrői
grafikusművész
DÉL-MAGYARORSZÁG
1984-12-8

1021

Szombat, 1984. december 8.

GYURCSEK FERENC RAJZA

letműve

1947-ben csupán pár hónapot, 1956-tól azonban egyfolytában öt évet töltött. Párizs mozgalmas művészeti élete döbbentette rá a sorsdöntő hazai meghatározottságra. Az öntörvényű művészete kialakulásáért állandóan vívódó, magával szenvedélyes harcokat vívó Bálint formanyelve itt alakult ki csaknem végleges formában. Gyermekkorának, szülőföldjének, ifjúsága kedvelt környezetének, Szentendrének élménytöredékei itt alakultak át benne egymásra montírozott látványszilánkokká, melyek évek során egyre egyszerűsödve lassan jelképekké formálódtak emlékezetének szűrőjén. A gyermekségét jelentő mézeskalács, vursli, bádoglovacska, a szentendrei ablakrácsok, kapuk, az ikonok, a sokszínű sváb, szerb, változó érzelmet. Míg kifejezésmódja egyszerűsödik, műveinek jelentéstartalma az egyszerűtől a bonyolultig, a látomásig, a csodáig vezet.

Képszerkesztési módja ma is a montázs. Mint maga írja: „Az én kulcsom papírvágó ollóm... képes papírokat vagdosok össze mint a gyermek"....kendős parasztasszonyokat csonkítok meg arcukat kivágom, és ráragasztom egy asztal lapjára, kivágom egy asztal két lábát, és keresztet alakítok azokból, majd kivágom a Megváltót, és egy csónak keresztalakú fenékpallójára festem fel... Régi zsidó temetők sírkövei között bolyong a képzeletem, megidézi a múltakat, és megidézem a múltamat, amit kivetítek egy olyan jövő fehér kartonlapjára, amelyen az idő cigánykereket hány: a létezőből nem létezőt, a nemlétezőből létezőt hazudok..."

Víziói élete nagy belső válságaiban formálódtak, egyre összetettebbekké váltak, kifejezésbeli eszközei a nagy felfutás a hatvanas évek óta egyre bővültek. Az európai kiállításokon során a hatvanas évektől fogva hozzászegődött a siker. Mindenki mástól könnyen megkülönböztethető festői világa jellemzi műveit az 1949—50-ben festett Jónékok sorozattól főművein — Itt már jártam valahol (1960), Csodálatos halászat (1960), a gyermekkori élményeit visszaforgató Népligeti álom (1960) — keresztül legújabb műveiig, a Triptichon ikonosztáz jelmozaikján á a Csodák csendesen adagolva (1971), Képszonettek (1970) Hommage a Pietro Lorenzett (1970) című alkotásokig, s a 1981-es Hittörténet kollázsig.

Sokat illusztrált, főleg a gyermekek számára. Első nagy külföldi sikerét a Biblia illusztrációival aratta Párizsban, 1959-ben. Díszleteket is festett, és sok fotomontázst készített. Mint írta: „Fényképfragmentumokból egybekomponált képmontázsaim kompozíciós módszere, de néha problematikája is megidézi képeim terét, azt a közeget, amit képzeletem benépesített: általában nagy ré-

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Bildhauer Ferenc Gyurcsek
BUDAPESTER RUNDSCHAU
1984 DEC 3
1021

BR stellt vor

BILDHAUER FERENC GYURCSEK

Ein Dutzend selbständige Ausstellungen, 13 Statuen auf Plätzen und in öffentlichen Gebäuden, 14 in- und ausländische Preise — ein ganzes kleines Oeuvre steht hinter dem 42jährigen Ferenc Gyurcsek, das in Anbetracht seiner Jugend beziehungsweise seiner recht zeitaufwendigen Kunstgattung schon an sich eine beachtliche Leistung ist. Und dies um so mehr, da in diesem Oeuvre trotz der imponierenden Zahlenangaben weniger die quantitativen als die qualitativen Faktoren dominieren, was sich sowohl auf gedanklicher als auf formensprachlicher Ebene, in bezug auf den Charakter der Aussage wie die Intensität des Ausdrucks manifestiert.

Ferenc Gyurcsek arbeitet seit Beginn seiner Laufbahn im Zeichen inhaltlicher und stilistischer Modernität, mit politischer Emotion und dem Verlangen, ein Weltbild zu schaffen; er faßt die Schöpfung als Dienst an der Gesellschaft, als Bewußtseinsformung auf — gleich den älteren und modernen Klassikern der sozialistischen Kunst. Dieser junge Meister verheimlicht nicht, daß er sich, wenn er zum Modellierstab greift, zu einem Erbe bekennt und ein Erbe fortsetzt, und zwar ein Erbe, das nicht nur den besten Traditionen der bürgerlichen humanistischen Kunst ebenbürtig ist, sondern aufgrund ihrer revolutionären Ideen und die ganze Menschheit berührenden Zielsetzungen noch heute seine Lebensfähigkeit und Aktualität bewahrt. Auf diese permanente Aktivität baut Ferenc Gyurcsek, wenn er meint, daß sich die künstlerische Synthese unserer Tage nur mit dem Primat sozialistischer Entwicklungstendenzen realisieren läßt.

Ferenc Gyurcsek fühlt sich in erster Linie zu monumentalen Lösungen hingezogen, und selbst wenn er mitunter mangels Auftrag in kleinen oder mittleren Abmessungen denkt, schwebt seinem seelischen Auge doch die Möglichkeit einer Verwirklichung in größerem Rahmen vor. Hierher rührt, daß er auch seine kleineren Werke mit monumentaler Kraft schöpft, seine Skulpturen sehnen sich nicht nur nach Raum und Perspektive, sondern verlangen geradezu danach.

Ferenc Gyurcsek: In memoriam des Antifaschisten Endre Bajcsy-Zsilinszky

Diesen Eindruck bekräftigen auch seine Werkstoffe, unter denen Marmor, Eisen und Beton vorherrschen. Was seinen Skulpturenbau anbelangt, schöpft er vor allem aus dem kraftvollen und wuchtigen Konstruktivismus der ungarischen Aktivisten, insbesondere Béla Uitz'. Er gestaltet die Plastik bauwerkartig, doch ohne auf die Formenordnung der objektiven Welt zu verzichten, wobei er sie, ähnlich wie seine revolutionären Vorbilder, auch in Sachen Aussage zur visuellen Darstellung vornehmlich grundsätzlicher und moralischer Wahrheiten, gesellschaftlicher und soziologischer Erscheinungen nutzt.

In seiner Darstellungsweise, die fast beständig von einem kubistischen Rhythmus gekennzeichnet ist, bediente er sich Anfang der siebziger Jahre häufig plastischer Lösungen gemäß dem phasenhaften Bewegungsablauf der Futuristen; eine ganze Gruppe von Statuen entstand in diesem dynamischen, formenvervielfältigenden Stil. Von diesem Versuch künden beispielsweise „Siqueiros" und die besonders wirkungsvolle „Bauernrevolte", die er später auch als großes Standbild modellierte: Die rhythmische Wiederholung einzelner Skulpturenelemente symbolisiert zum einen die überwältigende Kraft der Massen und zum anderen die Unbesiegbarkeit der Idee beziehungsweise — im Falle des Porträts von dem großen mexikanischen Maler — die mobilisierende Kraft des Künstlers und der Kunst, ihren Einfluß auf die Gesellschaft.

Attila Tasnádi

nur am Balaton so, sondern auch in Budapest und anderswo, wo sich Touristen aufhalten.

Reisegeld der Ungarn

In den beliebtesten Gegenden des Landes entstehen weitere Hotels, Campingplätze und Urlauberzentren mit den dazugehörigen Strandbädern, Kulturhäusern, Spielplätzen, Warenhäusern, Geschäften, Gaststätten und Sportplätzen, die

ein beliebtes Fotomotiv für

sowohl den Einwohnern als auch den ausländischen Gästen zugute kommen, die von Jahr zu Jahr zahlreicher in Ungarn eintreffen.

Wir selbst haben es aber teilweise auch dem Umstand, daß wir Gäste empfangen können, zu verdanken, daß uns die Welt offensteht. Die Devisenfonds für die Auslandsreisen der Ungarn werden aus den Fremdenverkehrseinnahmen gedeckt. Was voriges Jahr von dem

Joint Venture

Seltron International

In Wien unterzeichneten Vertreter der Österreichischen Philips Industrie GmbH, des österreichischen Handelshauses ELSNER und der ungarischen Warenhauskette Skála-Coop die Gründungsurkunde des von ihnen gegründeten Joint venture SELTRON INTERNATIONAL. In der Geellschaft mit Sitz in Wien verfügt die Firma Philips über relative Mehrheit.

Aufgabe des neugegründeten Handelsunternehmens ist die Abwicklung von gegenseitigen Export- und Importgeschäften; den überwiegenden Teil der österreichischen Ausfuhr werden Philips-Erzeugnisse ausmachen.

Die Kooperation mit Skála-Coop ermöglicht Philips, seine Erzeugnisse von Weltniveau auch auf dem ungarischen Markt erfolgreich einzuführen. Um ihren guten Ruf zu wahren, sorgt die Firma Philips für Service und Bestandteilversorgung ihrer Produkte. In enger Zusammenarbeit mit Skála-Coop versieht sie auch die Aufgaben eines modernen Marketing.

Der dritte im Bunde, das Handelshaus ELSNER — ein 100prozentiges Tochterunternehmen der Genossenschaftlichen Zentralbank AG – trägt mit seinen langjährigen Erfahrungen im Ost-West-Handel zur Arbeit des Gemeinschaftsunternehmens bei.

Skála-Coop, ein Gemeinschaftsunternehmen der 205 größten ungarischen Konsumgenossenschaften, verfügt über ein Großhandelsnetz und lokale Warenlager, aus denen das Sortiment von knapp 8000 Fachgeschäften stammt. Der Warenhauskette gehören derzeit 63 Objekte an, dort werden ungarische und ausländische Erzeugnisse, beispielsweise Lebensmittel, Textilien und Konsumgüter, verkauft.

Als größte Handelsformation Ungarns besitzt Skála-Coop auch eigene Produktionsbetriebe in den Sektoren Lebensmittel und Industrie, das Unternehmen unterhält zu mehr als 60 Ländern in aller Welt Außenhandelsbeziehungen.

Bericht des Ministers

Bilanz der Landwirtschaft und Nahrungsgüterwirtschaft

Über die diesjährigen Ergebnisse der Landwirtschaft sowie die Pläne und Aufgaben der Branche für nächstes Jahr sprach Landwirtschaftsminister *Jenő Váncsa* auf der jüngsten Sitzung der Gewerkschaft der Werktätigen in Landwirtschaft und Forstwesen. Laut vorläufigen Angaben gestaltet sich die Planerfüllung der Agrarwirtschaft günstig, und die Erträge des nächsten Jahres wurden gut fundiert. Im Vergleich zu 1983 erhöhte die Landwirtschaft ihre Produktion um fünf, im Vergleich zum besonders guten Jahr 1982 um zwei Prozent. Die ergänzende Tätigkeit der Betriebe konnte sich im Vergleich zu den vergangenen haperte, wie in der Obst- und Gemüse-Verarbeitungsindustrie, zeigte sich ein leichter Rückstand. Die diesjährige Getreideproduktion Ungarns entspricht insgesamt dem Plan, was unter anderem auch den Betrieben zu verdanken ist, die sich dem Intensiv-Getreideprogramm angeschlossen haben. Dort konnte pro Hektar eine Tonne mehr eingebracht werden. Die Getreidebranche spielt auch in Zukunft eine hervorgehobene Rolle, und zwar nicht nur, weil sie sechzig Prozent der Nutzfläche bebaut, sondern auch, weil sie neben der Inlandsversorgung unmittelbare bzw. über die Fleischproduktion mittelbare Export-

ger ergiebig, besonders groß war der Ausfall bei den Warmkulturen. Dies wie auch spekulativer des Kettenhandel führte auf den Märkten zur Erhöhung der Verbraucherpreise. Um unbegründete Preiserhöhungen zu stoppen, wurden dieses Jahr mehrere Maßnahmen getroffen. Das Ministerium will wirksam eingreifen, um so bald wie möglich einen organisierten, kontrollierten Angebotsmarkt auf diesem Gebiet zu schaffen. gemäß.

Die Schlachtvieh-Produktion erreicht dieses Jahr 2,4 Millionen Tonnen; der Fleischertrag liegt 1984 voraussichtlich 5—6 Prozent höher als letztes Jahr. 1984 gewann vor allem die Schweinefleisch-Produktion an Dynamik, dicht dahinter liegt die Geflügelproduktion.

Der Gewinn der Agrarbranche gestaltet sich plangemäß.

Was die Außenhandelser-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ferenc Gyurcsek,

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

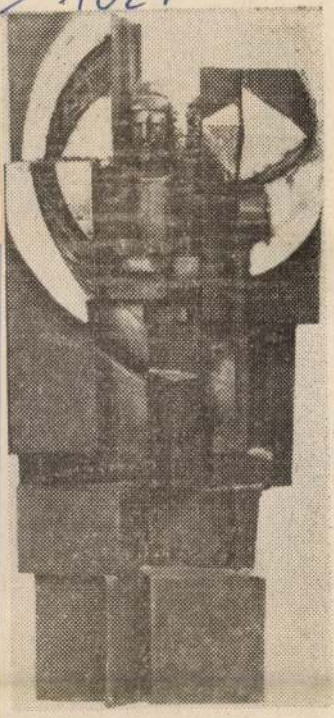

Ferenc Gyurcsek: Grabmal des Malers Sándor Bortnyik

Ein wahres Prachtstück ist ei
Hauptstadt, die „Schlangenap
ulea 2 im V. Stadtbezirk. Ein

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bildhauer Ferenc Gyurcsek

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

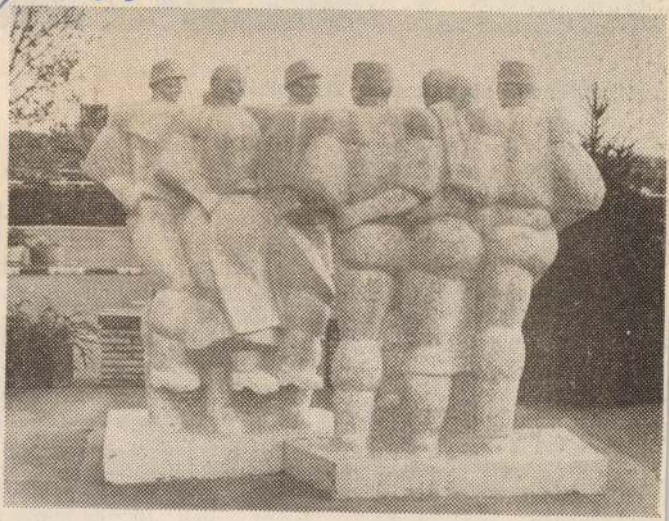

Ferenc Gyurcsek: Tänzer

Auf Zentim

ferenz für
Kulturforu
Helsinki-Pr
sogenannte
renzen. Die
europäische
der Delegierte aus Zypern war bei Redaktionnschluß noch nicht zugegen — den Vereinigten Staaten und Kanada sitzen am Verhandlungstisch, um ein Ereignis des kommenden Jahres, die für sechs Wochen geplante internationale Konferenz, sachbezogen vorzubereiten.

Apropos Helsinki. Die dort eingeführte Praxis wurde in

leichte Aufgaben zu lösen. Die Räume und Säle des Hotels tragen nämlich Namen ungarischer historischer Personen, die den Landesbewohnern zwar geläufig sind, den Ausländern aber offenkundig Schwierigkeiten bereiten. Es fällt ihnen nicht leicht, sich Bezeichnungen wie Endre-, Béla-, Leventeoder Mátyás-királyterem zu

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ferenc Gyurcsek,

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

Auf Seite 10 dieser Nummer stellen wir den Bildhauer Ferenc Gyurcsek vor. Abbildungen seiner in der Galerie der Pester Redoute ausgestellten Werke finden Sie auf den Seiten 2, 4, 6 und 10. Bild oben: Erinnerung

Österr
GLOB
Vertrie
Zeitsc
Höchst
A-1206
LIBRO
UNGA
UND
AUS W
Domga

Schwei
MAGD
Teienw
CH-414

Dänemark:
MUNKSGAARD LTD.
Norregade 8
DK-1165 Kopennagen K.

Finnland:
SOUMALAINEN
KIRJAKAUPPA OY
P. O. Box 2
SF-01641 Vantaa 64

Schweden:
ESSELTE
TIDSKRIFTSCENTRALEN
SUBSCRIPTON
SERVICES
P. O. Box 62
S-101 20 Stockholm 1

WENNERGREN-
WILLIAMS AB
Nordenflychtsvägen 70
S-10425 Stockholm

Wenn nicht extra vermerkt, stammen die Bilder von der ungarischen Nachrichtenagentur MTI

HU ISSN 0007—2893

Ferenc Gyurcsek: Bauernrev

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ferenc Gyurcsek

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

Ferenc Gyurcsek: Bauernrevolte

schürenden
internationa
wie vor wi

(Fort

sbila

sche Länder wesentlich zu, während der konvertible Absatz — vor allem in den Entwicklungsländern — stark abnahm.

In der *Leichtindustrie* stieg der Export ebenfalls, doch mäßigte sich im Oktober das Handelstempo in konvertibler Relation. Rückstände gibt es bei Pappe, Seide und Schuhen.

Der Verkauf von *Agrarprodukten* für harte Währung blieb in bedeutendem Maße hinter dem Stand des Vorjahres zurück. Es wurden weniger Getreide und Schlachtvieh exportiert, und infolge der schlechten Obsternte betrugen die Frischobstlieferungen noch nicht einmal die Hälfte der Menge vom vergangenen Jahr. In der *Nahrungsgüterwirtschaft* ist die Ausfuhr in einzelnen Produktengruppen gestiegen, doch die erreichbaren Einnahmen sanken aufgrund der ungünstigen Preisgestaltung — zum Beispiel im Falle von Schwei-

Auf Seite 10 dieser Nummer
Gyurcsek vor. Abbildungen
Redoute ausgestellten Werke

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ferenc Gyurcsek

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

Ferenc Gyurcsek:
Der Maler Béla Uitz

LA. Die Artikel der Reihe CAOLA HEMOVIT bringen eine neue Nuance in die internationale Konkurrenz der Kosmetika. Die bei ihrer Herstellung verwandten vielfältigen ungarischen Heilwässer sind reich an Spurenelementen. Sie machen das neue Anti-Rheumatikum, die Haarshampoos, die Anti-Pickel-Mixtura für Teenager sowie die Fett- und Feuchtigkeitscremes zu hochwirksamen Präparaten.

T. P. R.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bildhauer
Ferenc Gyurcsek

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

1021

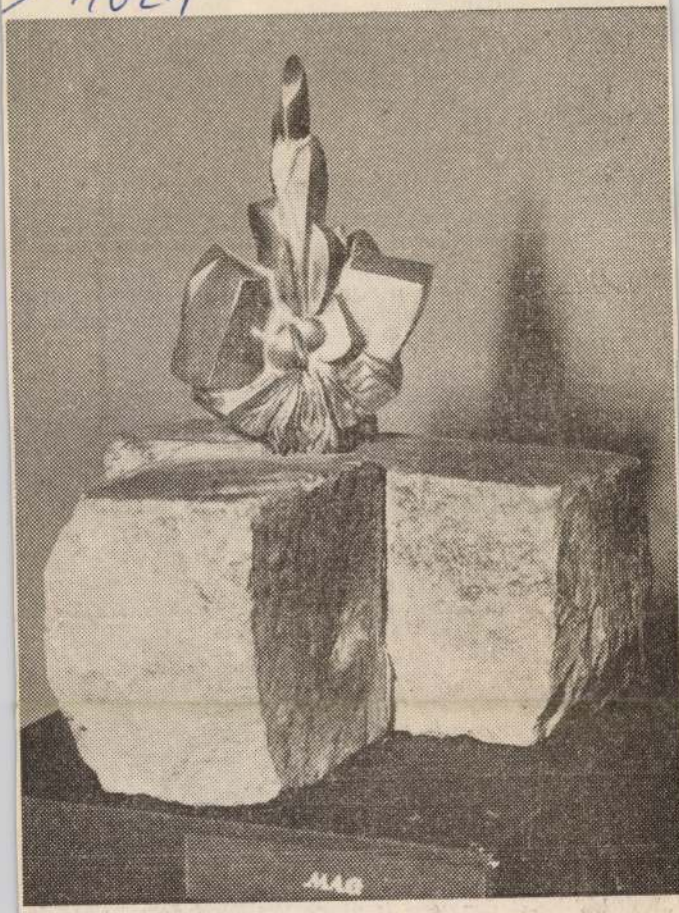

Ferenc Gyurcsek: Samenkorn

Bisher kommt in Ungarn nur in der Budapester Frauenklinik ein Computersystem zum Einsatz, das die Lebensfunktionen von Frühchen im Inkubator überwacht

„Kolibri" heißt der neue tragbare Farbfernseher aus der ORION-Werken, der noch vor Weihnachten auf dem Mark kommen soll

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bildhauer
Ferenc Gyurcsek.

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 DEC 3

/ 1021

Ferenc Gyurcsek: Sterbildn

Ungarn ni
sche Stabi
fentliche S
turschönhe
falt des k
sondern au
mäßig nie
anziehend
Gäste kom
die Dien
Fremdenve
sind als in westlich von Ungarn gelegenen Ländern.

Eindeutig gutes Geschäft

Um nur das prägnanteste Beispiel anzuführen: Nicht nur die Einwohner, sondern auch die Touristen erhalten die meisten Lebensmittel zu Preisen unter dem Wert, kommen also ebenfalls in den Genuß der staatlichen Dotationen. Ehe wir ihnen das neiden, sollen wir lieber daran denken, daß wir gleichzeitig über den Tourismus auch Waren — für Devisen — exportieren, die ansonsten im Ausland keinen Absatz fänden. Außerdem holt sich der Käufer diese Waren bei uns, und wir sparen die Administration für den Export, die Liefer- und sonstigen Kosten.

Und was vielleicht das Wesentliche des Touristikgewerbes ist: Wir verkaufen

**Dieses Jahr stellt das Staatli
strie in Komárom 500 Kohlen
her, die um 10—20 Prozent ef**

RGW-Publikatio

Der Verlag Übersee-Post, Nürnberg, veranstaltete unlängst anläßlich des 65. Jahrestages seines Bestehens eine mit Fachbüchern ergänzte, gut besuchte Ausstellung im Budapester Nationalen Informationszentrum für Technik (ungarisches Kürzel: OMIKK-Technoinform). Bei dieser Gelegenheit wies Verlagsdirektor *Josef G. Schick* darauf hin, daß von den 6000 Fachzeitschriften in der Bundesrepublik Deutschland 30 vom Verlag Übersee-Post publiziert werden. Der Marketing-Dienst bearbeitet mi Hilfe eines Computers mo

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11- 25

PETŐFI NÉPE

Gyurcsek Ferenc, szobrász- és grafikusművész

LOM • MŰVÉSZET

KÁROLYI AMY:

Kép keretben

A fiatal Barcsay képein
ily feketék a fák
és zúgnak némán, óriásan
a képkereten át.
A nagyok vásznain suhan
vagy papírból kinő
és zúg némán, sejtelmesen
a megfestett idő.

•

D. NÉMETH ISTVÁN:

Páros akáca

Páros akáca térdig ködben
lába vedlett fű között,
ritkás hajába — jobb híján —
egy varjúcsalád költözött.

A metsző szél kaszája sújt,
páros akáca földre dől,
ősz van, és egy rakott szekér
sem menekülhet a tél elől.

● **Gyurcsek Ferenc: Szerelem, élet.**

Munkaalkalom

AZ ALFÖLDI TÜZÉP Vállalat ellenőrzési osztálya azonnali belépéssel felvesz minőségellenőrzési ügyintézőt. Követelmény: közgazdasági érettségi. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Kucucz krt. 8. sz. alatt, ellenőrzési osztályvezetőnél. 2516

PORTÁS éjjeliőr munkakör ellátására azonnali belépéssel munkavállalót felvesz a PIÉRT 43. sz. lerakat Kecskemét, Vasút utca 8. Jelentkezés a lerakat vezetőjénél. 2518

MEGFELELŐ szakmai képesítéssel, legalább 5 éves gyakorlattal azonnali belépéssel alkalmazunk üzemgazdászt, és társadalombiztosítási ügyintézőt. Bérezés a vonatkozó rendelet szerint megegyezéssel, juttatások és kedvezmények az alapszabály alapján. Mathiász János Mg Szakszövetkezet Ágasegyháza. Telefon: 15. 2523

FÉLNAPOS elfoglaltsággal könyvelésben jártas nyugdíjast keresünk kecskeméti irodánkba. Leveleket „Precíz munkaerő" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérünk. 2530

A BELKERESKEDELMI Szállítási Vállalat Szegedi Üzeme felvesz kecskeméti munkahelyre árukísérőket és „C", valamint „C" és „E" kategóriával rendelkező gépkocsivezetőket. Jelentkezni lehet naponta 7—14 óráig a TISZA ÉVKV Kecskeméti Fiókjánál, Kecskemét, Kiskörösi út 5. Ügyintéző Muhi Bertalan, és Szegeden a BSZV Szegedi Üzeménél, Szeged, Fonógyári út 10. személyesen vagy a 62-13-310-es telefonon. 2527

A KECSKEMÉTI Sütő- és Vállalat, Kecskemét, Róbert krt. 2. szám alatt üzemelő I péksütemény üzemébe 1985 2-án kezdődő egyműszakos nyergyártáshoz felvesz nő fi munkavállalókat, heti 40 lalkoztatással. Minden hét szombat. A bérezés teljesi ben történik, munkakörtő 18—22 Ft/óra + minőségi Jelentkezni lehet a vállala ügyi osztályán. Szolnoki Valamint azonnali belépés szünk a vállalat gépjárműjavító üzemébe műhelyvezetőt. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet a vállalat áruforgalmi osztály vezetőjénél. Kecskemét Szolnoki út 23—25. 2449

A KONZUM Kereskedelmi Vállalat felvételre keres érettségivel rendelkező könyvelőt és elszámoltatót. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Bánffy u. 26. Főkönyvelőség. 2343

LIKŐRIPARI Vállalat kecskeméti üzemegysége 2 műszakos munkára nőket palackozónak felvesz. Jelentkezni Matkói út 2. szám alatt üzemegység-vezetőnél. 2495

PNYV Szegedi Textilművek Kiskunhalasi Gyáregysége felvesz női munkavállalókat szövő és csévélő munkakörbe. Vidéki dolgozóink beszállítását saját autóbusszal Kecel—Soltvadkert—Tázlár útvonalon tudjuk biztosítani. Jelentkezni lehet a gyár munkaügyi előadójánál, Kiskunhalas, Kőrösi út 19. reggel fél 7—15 óráig. 1868

munkás, lakatos, autószerelő, g csivezető, szállítási rakodómu munkakörre. Fizetés megegyezé rint. Jelentkezni lehet: Kecsk Thököly út 34.

GÉPÍRNI tudó adminisztrátort, t bá hegesztő vizsgával rendelkező lakatost és férfi raktári segéd kásokat keresünk felvételre. J kezni lehet AGROKER Vállalat kemét, Matkói út 3.

GÖNGYÖLEGGYÁRTÓ Vállalat kemét, Rákócziváros 3. szám fűrészgépkezelőket, valamint né tást felvesz.

ALFÖLDI ZÉP V Építőanyag tálya K mét, Nag si u. 32. felvételt hirdet gépíró nisztrátori munkakör betöltésé lentkezés: az osztályvezetőnél.

GÉPÍRNI tudó érettségizett nisztrátort felveszünk. Magya röskereszt Bács-Kiskun megye zetősége, Kecskemét, Katona J

APRÓHIRDETÉSEK

Ingatlan

SÜRGŐSEN eladó kétszobás kertes családi ház. Kecskeméten Petőfi Sándor utcai lakáscsere érdekel. Helvécia, Garai Zoltán u. 9. szám alatt. Érdeklődni szombat és vasárnap 9—15 óráig. 5421

KECSKEMÉT, Puskin utca . számú belső házrész eladó. Érdeklődni 8 szám

ÖSSZKOMFORTOS családi ház eladó. Szabados Jánosné Dunavecse, Fülöp Gy. u. 2. Telefon: 68. 28 210

TÖSERDEI tetőtér-beépítéses nyaraló Rigó u. 21. szám alatt eladó vagy balatonira elcserélem. Kecskemét, telefon: 23-225. 16 óra után. 5478

TELEK eladó Izsákon, Attila u. 3. alatt. (Rendőrség 5312

SÜRGŐSEN vennék 0 km-es Lada 1500-ast. Piros előnyben. Levélcím: 6230 Soltvadkert. Postaládaszám: K—53. 5427

ELADÓ kitűnő állapotú, hosszú platós IFA érvényes műszakival, 452-es Csepel, 5,5 tonnás, kockafülkés, felújítva, esetleg friss műszakival, UTB 650-es traktor pótkocsival és P—21-es motorkerékpár. 3 éves La-

LÁNCHÍD utcában eladó. Érdeklődni K mét, Erzsébet krt. óra után.

TIT modellvasút, te tal, fejleszthető, ela Bodóg Kecskemét, u. 31. Telefon: 25-61

GYÁRI villanypász adó. Érdeklődni: Madách u. 18. Berk

ELADÓ új C—40-es zán. Érdeklődni: mét, Németh Imr Este 6 óra után.

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 347-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc szobrász- és grafikusművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1984 -11- 24

1021

Gyurcsek Ferenc: Szerelem, élet

tikus tünetek képződésében. E téren a szülők magatartása, és nem kevésbé a későbbi élet környezeti hatásai lát-

AJÁNDÉKA

érfi

yel!

rító
ssel!

ÖRÜLKÖZŐT!
letti törülköző
ás esetén
adunk!

tár mosóport
k
Videoton

ÉRTÉKES DARABOK OLC

2-3-4 m széles darabszőnyeg
40 % engedménnyel!

SZEBB KILÁTÁS!

Túrkevei Száda függönyanya
30 %-kal olcsóbban!

MOST ÉRKEZETT!

— **Női, férfi és kamasz irhabundák**
nagy választékban!

— **Vászon és bársony farmernadrág**
különböző színekben és méretekb

— **240 literes fiókos**
MÉLYHŰTŐSZEKRÉNY
KAPHATÓ!

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc, szobrász- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984-11-24

1021

Szerelem, élet

Irodalmi oldalpárunkat GYURCSEK FERENC alkotásaival illusztráltuk

Az a kérdés, miért is állok itt? Miért pont én állok itt?

Kérném, nem lehetne, hogy más álljon itt?

Rajzottak a kérdések a fejemben, de válaszolni nem volt időm, mert egy veszélyes támadást kellett volna hárítanom. (0:1).

A dolog úgy kezdődött, hogy egy napon kihirdettetett az iskolában, hogy osztályok közötti kézilabdabajnokság lesz. A csapatunk villámgyorsan összeállt, mindössze egy poszt volt

A

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc szobrász- és grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 -11- 24

1021

Gyurcsek Ferenc szobra: Parasztlázadás

munkás

ét is döngethetné:
a szakmunkásképz
a arra gondolunk,
énekkar van, akl
ogy éppen az első
– s ez így van
a nehézségek, m
ppen a Szakszervezetek Veszp-
ezte: szervezzenek olyan szak-
mozgalomnak és a nevelésnek
meg alaposan. Az első sikert

zeneszerzők, karnagyok nem ri
sem a ködös novembertől.

Oldal-összeállításunkban a k
ből próbálunk ízelítőt adni.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc, szobrász- és grafikusművész

DOLGOZÓK LAPJA

1984 NOV 17

1021

Gyurcsek Ferenc szobra: Parasztlázadás

Gyurcsek Ferenc rajza: Szerelem, élet

Deportá

1944. március 19-e után, Magyarország német megszállása után a németek egyik legfontosabb célja a zsidókérdés magyarországi „végleges megoldása" volt. Németország 1941-ben döntött az európai zsidóság fizikai megsemmisítéséről, de a magyar kormányok a német megszállásig nem engedtek Hitler követelésének, a magyar zsidóság teljes kiszolgáltatását megtagadták. Goebels naplójából tudjuk, hogy Hitler is elégedetlen volt a magyar magatartással: „A zsidókérdést legkevésbé kielégítően Magyarországon oldották meg. A magyar állam tele van zsidókkal, és a Führernek a Horthyval folytatott tárgyalásai során sem sikerült meggyőznie őt a sokkal szigorúbb rendelkezések szükségességéről". A három magyarországi zsidótörvényt nem követte 1944-ig a nürnbergi törvényekhez hasonló magyar lépés. Az ország német megszállásával megváltozott a helyzet.

Ismert a magyarországi és ezen belül az esztergomi zsidóság tragédiája, most csak a korabeli Esztergom városi polgármesteri hivatal iratai között található „tárgyilagos" és „szenvedélymentes" hivatali aktákat idézzük fel, a negyven év előtti borzalmak előképeként.

1944. május 2-án Esztergom vármegye alispánja az 1610/1944. M. E. rendelet értelmében felszólítja a város polgármesterét, hogy haladéktalanul intézkedjék a zsidóknak egyes, lehetőleg már úgyis zsidók által lakott lakásokba való összetelepítéséről. Ezeket az intézkedéseket a „zsidók sürgős elkülönítéséhez fűződő rendkívül fontos közbiztonsági érdekekre tekintettel, erős kézzel hajtsa végre." Még iktatóg[illegible]

Zsilinszky) utca 4, 5, 9, Kossuth Lajos utca 13, 1 rinc utca 7, Vörösmarty 69 lakást jelöltek ki. A p mondta: „Figyelmeztetem mint a helyi zsidóság m lölt lakásokba a zsidóság napjának délelőtt 11 órá mellett hajtsa végre." A miszerjegyeit a zsidótana ni, és azon keresztül osz gok előtt a zsidókat a t vetlenül egyes zsidók csa tóság előtt, külön-külön tárgyal." A zsidótanács Simor János utca 11-ber gáló helyiséget az Imah szülőotthon céljára szol 35. számú házban jelölön

Az utasítás alapján 398 esztergomi zsidó lak lismarótról, Piszkéről, L nek be szekereken. Az A főispán számára kés hogy az áttelepítés folyt család költözött új hel ből 6 volt 4 szoba-kony 2 szoba-konyhás, 37 db szoba. A katonaság rés

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc
festőművész-grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 NOV 1 7

1021

Gyurcsek Ferenc: Szerelem, élet.

Megyénkből indult

A vezérigazgató

A vezérigazgatóval sohasem láttuk egymást. A találkozót is ennek megfelelően beszéltük meg: Budapesten, az Astóriában adtunk egymásnak találkát. Mert ő Dorogon dolgozik, Tatabányán lakik, s ez, lévén Pesten dolga, jó megoldásnak kínálkozott. Telefonon beszéltünk előtte, s mint a jeligés házassághirdetések partnerei, ismertetőjelben állapodtunk meg. Az ismertetőjel: az asztalra kitett Kelet-Magyarország volt.

Mindketten pontosan érkeztünk, sőt korábban is a megbeszéltnél, ez aztán oda vezetett, hogy háromnegyedórába is beletelt, mígnem végül egy asztalhoz kerültünk. *Tóth Istvánnal*, a Dorogi Szénbányák vezérigazgatójával, volt miről beszélgetnünk. Bemelegítésként szó került a szénbányászat helyzetéről, arról, hogy manapság bőven akad panasz a tüzelőellátásra, ő is elmondta a maga álláspontját, de ez egy másik téma

Aztán, ha n
ról esett szó,
ről érdemes
ról is, hogy
mi az oka ar
szóródott szét
szük, szülőfö
magát ...

Visszakany

— Tartom
mal, ha másk
mindig hazan
leim, és édes
kérte, hogy A
az alkalom h
mel is, hiszen
tól.

Csapong a
kat nézzük, a
re csak a gye
— A falum
szép emlékek
döm ma is a
dom például
ne szabolcsi,
gyen. Pedig
nék, az is a N
nekem csak a
annak igazi a

De nemcsak
Tisza partjáh
hoz, az egyik
másik iskolai
unokatestvére
vannak rokon
ben dolgoznak

— Valahány
lunk, meg. Na
kor még Orm
ott volt csill
lam, de már a
egymásnál ...

Kis szünet,
napoknál járu
csinál még eg
latánál hatezr

— Nagyon
nál inkább, r
mos, egyéb t

Gyurcsek Ferenc

A siófoki városi-járási Művelődési Központban kiállitásat rendezett a Művészet c. folyóirat. Vadas József: "Művészet a Művészetben" c.kritikájában felsorolja "az elmult évfolyamban közölt művészek" nevét és munkáit:
Borsos Miklós, Czóbel Béla, Deim Pál, Gádor István, Gecser Lujza, Gyurcsek Ferenc, Kátai Mihály, Kiss Nagy András, Kő Pál, Makrisz Agamemnon, Molnár Gabriella, Pálfy Gusztáv, Raszler Károly, Somogyi Győző, Somogyi József, Vigh Tamás.
Vadas József cikkét lásd: Vigh Tamás szobrászművész nevénél!

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 24.
XX. évf. 3o. sz. 12. lap.

Gyurcsak Ferenc

Birkás Ákos, Blaskó János, Bodoczky István, Dienes Gábor, Galántai György, Gyurcsak Ferenc, Kaubek Péter, Kéri Ádám, Mészáros Géza, Nagy Előd, Nagy Gábor, Pusztai Ágoston, Simsay Ildikó, Szeift Béla, Szentirmai Zoltán, Turcsán Miklós, Ujházi Péter, Váró Márton, Wahorn András és Zámbó István szerepelnek az Ernst Muzeum nagytermében rendezett, Fiatal Művészek Studiójának tárlatán.

Vadas József: "Sematikus roncsok" címmel részletesen ismerteti az ott résztvevő művészek munkáját.

Az erről szóló kritikát lásd: Wahorn András nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 10. XX. évf. 2. sz. 13. lap.

Gyurcsek Ferenc

A művészeti dijak közül az itt felsorolt művészek a Munkácsy Mihály-dij II. fokozatát kapták:
Bokor Kornélia iparmüvész
Fabók Gyula festőmüvész
Gyurcsek Ferenc szobrászmüvész
Kádár János Miklós festőmüvész és
Mózer Pál belsőépitész.
"Dijak, kitüntetések - 1976" c. közlemény.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. 8. lap.

GYURCSEK FERENC szobrász
Budapest, 1942

1968-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, mestere Somogyi József volt. 1973-ban hosszabb időt töltött Olaszországban ösztöndijasként. 1967 óta jelentkezik a nyilvánosság előtt; egyéni tárlata Baján, Garán (1971), Budapesten (1972, 1974), Vácott, Miskolcon (1973) és Dunakeszin (1974) volt. Több kiállitási és pályázati dij - köztük a KISZ KB Dózsa-pályázatának (1972) - nyertese. - Minden munkája komoly politikai mondanivaló hordozója, a nagy elődökhöz kapcsolódva tudatot formáló, szocialista művészet létrehozásán munkálkodik. Központi témája a munkás ábrázolása. Gondolatait hol a kő zárt, tömbszerü kompoziciójában, hol a bronz érzékenyebb felületjátékra alkalmas anyagában, hol a rézlemez domboritással és hegesztéssel történt megmunkálásával bontja ki. Szobrászi előadásmódja a természetelvüség koncepcióján alapszik, amelybe azonban beépiti a kifejezés uj, korszerü vivmányait is. Eddig három köztéri alkotása került felállitásra.

Művés Életrajzok 1975

Gyurcsek Ferenc

szobrászmüvész a Munkácsy Mihály dij II fokozatát kapta

Magyar Hirlap 1976/8o/4

Gyurcsek Ferenc

1975-ben a KISZ KB díját Gyurcsek Ferenc szobrász, Nagy Gábor festő és Sáros András Miklós grafikus kapta.

Magyar Hirlap 1975/332/2

Wagner: Seregszemle az Ernst Muzeumban

Gyurcsek Ferenc

Gyurcsek 1968-ban végezte a Képzőművészeti Főiskolát, *Somogyi József* irányításával. Diákkora óta rendszeresen szerepel kiállításokon. Szoborkompozícióin előszeretettel ábrázolja az emberalak és ipari konstrukció egymással ellentétes karakterű, egymást mégis kölcsönösen feltételező, szervesen kiegészítő együttesét. *Szerelő* című szobra kétféle alapanyagával is kihangsúlyozza ezt, mert bronzfiguráját alumínium állványra helyezi, s ez plasztikailag látványos hatást eredményez.

Magy ar Hirlap 1975/332/6

Wagner: Seregszemle az Ernst Muzeumban

A Fiatal Képzőművések Studiójának kiállitásán részt vett Váró Márton, Ujházi Péter, Sáros András Miklós, Lisztes István, Nagy Gábor, Gyarcsek Ferenc.

Magyar Hirlap 1975/332/6

Wagner: Seregszemle az Ernst Muzeumban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 JUL 26

Budapester Rundschau

Ferenc Gyurcsek

1021

Kleinplastik aus rotem Marmor
Ferenc Gyurcsek (geb. 1942): Arbeiter
(im Kulturzentrum Siófok)

empfinden. Es ist sch
freilich eine nicht ge
einen neuen Präsi
Manager meinen, da
guter Mensch. Und i
guter Mensch?

Da im republikan
Ford und Reagan unter
len noch niemand sagen, gegen wen Carter
ber anzutreten haben wird. Schon aus diesem Grunde haben sich seine Chancen merklich verbessert, seine Stellungnahmen werden heute nirgends mehr in der Welt überhört.

Wir sind vor allem an seinen Ansichten in bezug auf Weltpolitik interessiert und konnten deshalb mit Beruhigung registrieren, daß er, je näher er an die Präsidentschaftskandidatur heranrückte, sich umso eindeutiger und allgemein verständlicher für den Entspannungsprozeß einsetzte. Mit anderen Worten, er verliert zwar kein gutes Wort über Nixon und seine Partei, versucht aber unterdessen auch nicht, die amerikanische Sowjetpolitik zu den verwerflichen Institutionen zu zählen.

Carters Berater wissen also genau, was der politische Realismus erfordert. Und gerade darin unterscheidet sich das amerikanische vom bundesdeutschen Wahlgelände, wo die Wähler zur Wahl des neuen Bundestages am 3. Oktober ebenfalls zur Urne gehen. Schon infolge ihrer personellen Zusammensetzung spricht die Bonner Opposition mit hartnäckiger Konsequenz davon, jene Außenpolitik rückgängig zu machen, die mit dem europäischen Status quo so gut wie identisch geworden ist. Die CDU-CSU will eigentlich noch immer dadurch Wahlen gewinnen, daß sie jene attakiert, die die deut

GYURCSEK FERENC:

„ANYA, GYERMEKÉVEL"

— Annyit jártam egy bölcsődei férőhely után, hogy térdig kopott a lábam.

(Beküldte: Szőnyi Istvánné, Földes, Dózsa Gy. u. 7.)

ást az

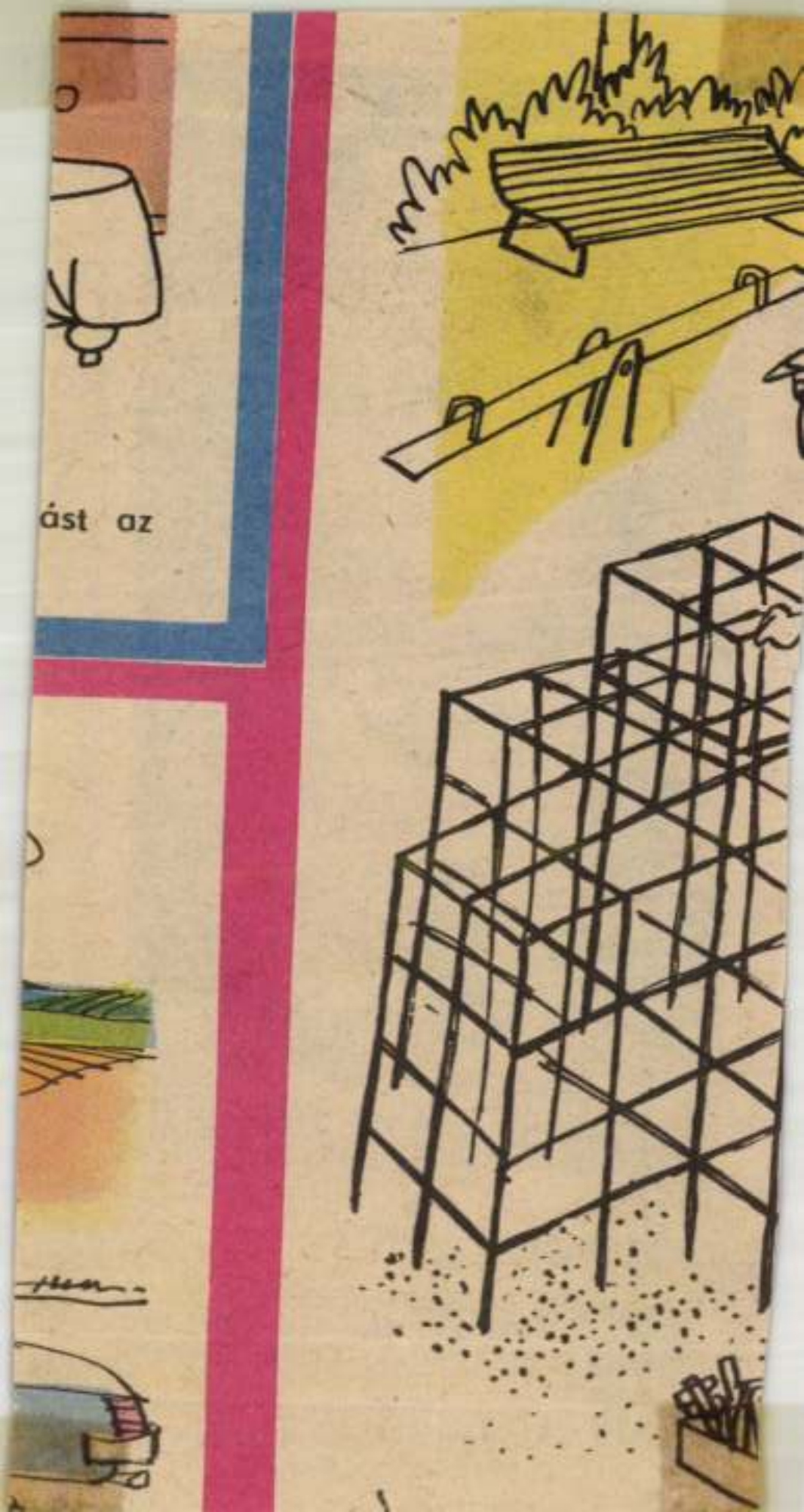

Gejurcsek Ferenc

„Ön szerint mit mond a szobor?"

Ludas Matyi, 1976. szept. 2.

Gyurcsek Ferenc

a Galéria új otthonában a „Realista törekvések mai művészetünkben" c. kiállításon szerepeltek a művész munkái. „Szerelő" c. kompozíciója (említve).

Lánoz Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, 1976. 3. 255. old.

Gyerchek Ferenc

Gyerchek Ferenc – Kampis Miklós megbízást kapott a Mohácsi Vasútállomás előterében elhelyezendő "Jubileumi emlékmű" elkészítésére.

– : Köztéri munkák
Művészet, 1975.december – 44.oldal

Jelzet:

Év:

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Jelzet:

Év:

Gyurcsek Ferenc, zobrász.

A Nagymarosi művésztelep, a Duna partján áll, Nagymaros a szelidség lakóhelye. Az időszakos, egyéni és csoportos tárlatokon kívül, a tanács által tesszezett Duna-parti szobarsétányon „örök" bemutatkozási lehetőséget is kapnak a művészek. Gyurcsek Ferenc és Kaubek László szobrai állandó helyükre kerültek.

(repr.)

Dutka Judit: Művésztelepek.
Magyar Hírek, 1976. jún. 5.

Gyurcsek Ferenc, Munkácsy-díjas szobrász

A váci Duna-műhely jubileumi kiállításán szerepelnek a műrész művei: „Diadalkapu II" (említve és repr.) – „Szarvas" c. (említve) szobrai.

Losonci Miklós: A Duna-műhely jubileumi kiállítása a Madách Imre művelődési Központban.

Pest Megyei Hírlap, 1976. ápr. 15.

Gyurcsek Ferenc, Jestő

L.: Váli Dezső

P. Szücs J.: Eklektikák 6

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 3.

Gyurcsek Ferenc, [novella]

L.: Kemény Éva

Arad: Nőm: A Duna-kanyar... 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. dec. 14.

Gyurcsek Ferenc, nobván

L.: Sáros András Miklós

Gyurcsek Ferenc: Szerelő

Mümelléklet: 4.

XIX/3.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L.: Bortnyik S.

– : Kommunisták képzőművének ... 7,
Népszabadság, Bp. 1976. okt. 9.

Gyevrcsek Ferenc

Dunakeszin Gáros András Miklós közösen állitott ki Gyevrcsek Ferenccel.

Menyhárt László: A vágás dialektikája.
Müvészet, 1976.október - ~~13~~ 10.oldal.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L.: Gadányi J.

Láncz I.: Képzőművészeti ..... 252-256.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc. XIX/3.

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyílo tárlatot megjenk képzőművészeinek alkotásából, melyen szerepelni fog a művész műve is. „Ekés" c. (emlitve) „Bolsevikok" c. (emlitve)

Sasonci Miklós: Pest megyei alkotások Omszkban.
Pest Megyei Hírlap, 1976 jan. 25.

Gyurcsek Ferenc, szobrász.

a XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyílt, melyen szerepelnek a művész művei: „Parasztlázadás" c. (gipsz).

Szabó Endre: A szép és való összhangja. Gondolat Magyar Filozófiai Társaság, 1947. okt. 23.

Ferenc Gyurcsek

ausstellungen:

Nationalgalerie: Plastiken von Ferenc Gyurcsek.

Daily News, 1978. jún. 14.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Az Ernst-Museumban rendezett Stúdió '47 c. kiállításon szerepelnek a művésznő alkotásai.

Magyar Nemzet: Stúdió '47.

Magyar Nemzet, 1946. jan. 9.

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

a művészt a Munkácsy Mihály-díj II. fokozatával tüntették ki.

Átadták az idei művészeti díjakat.

Népszabadság, 1976. ápr. 3.

Gyurcsek Ferenc szobrász

a közeljövőben Pest megyei művészek alkotásaiból nyílik kiállítás a Szarjetunió-beli testvérmegyében az omszki területen. — Vácról szerepelnek a művész művei.

Reggeli Krónika III.

1976. I. 24. Kossuth 7.00 Gné

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

Az ideny kezdetén átadott új siófoki Műv. Központ és Könyvtár, valamint a Magyar Képzőművésnek Szövets.-nek folyóirata újszerű országos szeregszemlét szervezett a nyári idenyre. — Somogyi József hamaraterné-ben „Mire tanított Somogyi?" c. összeállítás alapján két tanítványa Gyurcsek Ferenc és Kő Pál is a közönség elé áll írásbeli vallomásával és kisplasztikáival.

Wágner István: Művészet a Művészetben.

Magyar Hírlap, 1976. aug. 4.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

L.: Altorjai István

Tüskés Tibor: Kerámiaművészek műhelyében 1083-1090. o.

Jelenkor, Pécs 1976. dec. 12/XIX.

Gyurcsek Ferenc

Bolsevikok

Népszava, 1976. november 7.

8. oldal

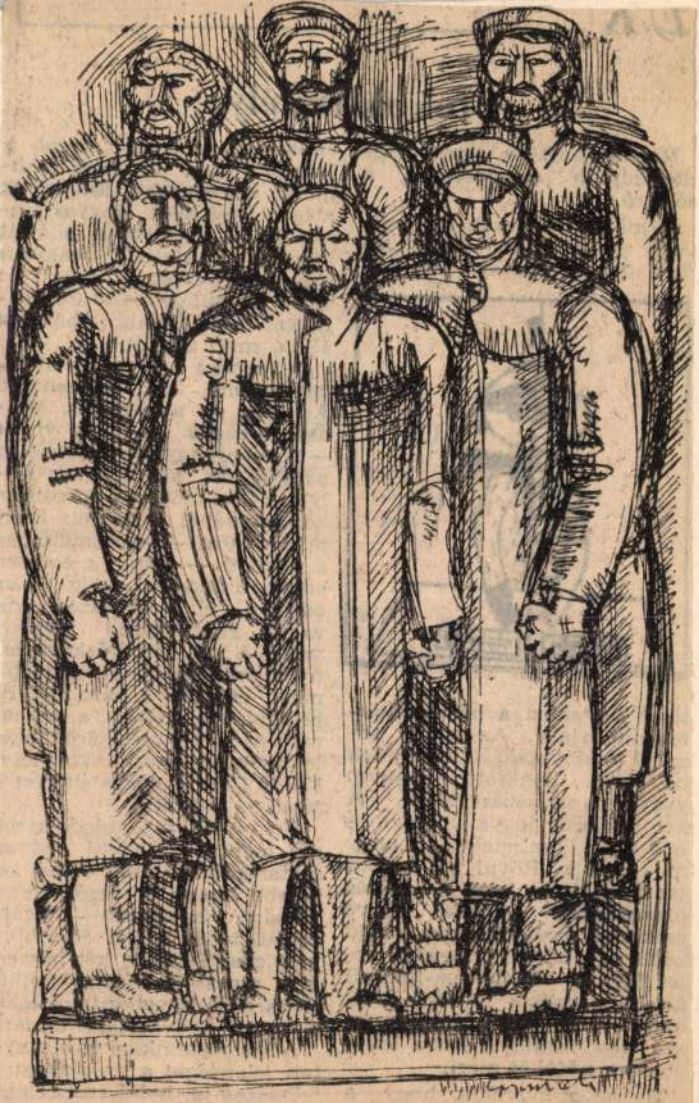

Gyurcsek Ferenc: Bolsevikok

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 NOV 7

Népszava

Gyurcsek Ferenc

1021

Gyurcsek Ferenc: Bolsevikok

E K

A foko

Mindennapjaink egyik leg
elterjedtebb mérőeszköze
hőmérő.

A kísérlethez csak két egy-
szerű szobahőmérő szükséges.
Ezek (ha pontosak) természe-

esen ugyanazt a hőmérséklet
et mutatják. Az egyik hő-
nérő higanyzsákját tekerjétek
e vízzel átitatott vattával
agy papírzsebkendővel. A
ét hőmérőt tegyétek egymás
ellé, és figyeljétek meg, hogy
ú történik. Rövid idő múlva
apasztaljátok, hogy a „vattás
ganyzsákú" hőmérő egyre
ökkenő értéket mutat, majd
áll egy hőfokra, amely je-
ntősen (5—10 Celsius-fokkal)
sebb a másik hőmérő által
utatottnál, ami természete-
n még mindig a szoba leve-
jének hőfokát méri.

Ha az a gyanúnk, hogy a
z, amivel a vattát megned-

meg a kísérletet langyos víz-
zel. Ekkor a vattával ellátott
hőmérő kezdetben valóban
magasabb értéket mutat, de
végül ugyanúgy 5—10 Celsius-
fokkal alacsonyabb hőfokra
áll be, mint az előbb.

A jelenség magyarázatát te-
hát máshol kell keresnünk.
Az igazi ok a párolgás. Min-
den folyadék — így a víz is
— kisebb-nagyobb mértékben
párolog. Ez hőt igényel, me-
lyet a folyadék a közvetlen
környezetéből vesz fel. Ezért
a környezet — kísérletünkben
a hőmérő — lehűl, s egészen
addig hidegebb, amíg nem
párolog el az összes víz,
vagyis nem szárad meg a
vatta. A két hőmérő közti hő-
fokkülönbség annál nagyobb,
minél erősebb a párolgás. Ha
például víz helyett a jobban
párolgó acetonnal (körömlakk-
lemosó) végzitek a kísérletet,
15—20 Celsius-fokos eltérést is
tapasztalhattok.

Ha vízről van szó, a párol-
gás mérete a levegő nedves-
ségtartalmától függ. Minél ke-
vesebb benne a vízgőz, annál
jobban igyekszik magába
szívni, tehát annál erősebb a
párolgás. Tehát a két hőmérő
által mutatott hőmérsékletkü-
lönbségből következtetni lehet
a levegő nedvességtartalmára.

A kísérleteinkkel is bizonyí-
tott jelenséget a gyógyászat is
felhasználja, helyi érzéstelení-
tésre.

Szigeti András

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

A Szolnok megyei képzőművészek Téli Tárlatán szerepelnek a művész művei. Nevét Szolnakon mindenki ismeri, a Szolnok Jubileumi-emléknüvéről. (említve). Betongyári anyagkísérletenek néhány munkájával szerepel a kiállítason. „Örökség" c. (említve) „Beatrice" c. bronz kompozíció (említve)

Egri Mária: Téli Tárlat '76.

Szolnok Megyei Néplap, 1976. dec. 11.

Gyurcsek Ferenc

Altorjai István Kő Pállal és Gyurcsek Ferenccel tíz évig együtt járt a művészeti gimnáziumban és a főiskolán.

Tüskés Tibor: Beszélgetés Altorjai Istvánnal. Jelenkor, 1976. 12. 1088. old.

Gyurcsek Ferenc

nobrász

Szoluck, a város 900 ivis történetének emlékére felállítandó nobrászati, építészeti emlékmű tervpályázatán vett részt.

—: ~~[illegible]~~ Képzőművészeti pályázatok.

Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Semmisítő eljárás alá vonásról és a bírság
- ról, illetőleg ebben a tekintetben a
fővárosi és vidéki pénzügyigazgatóságok
hatáskörének megállapításáról szóló
rendelet

A pénzügyminiszter a következőket rendeli:

1. §

2. §

Gyurcsek Ferenc szobra

Csulik

Kortárs 1972/2 325. old.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Az Ernst Múzeumban megnyílt Stúdió '73 kiállításon művei szerepelnek: Nitz-portré (említve)

Harangozó Márta: Stúdió '73
Esti Hírlap, 1973. dec. 11.

Gyurcsek Ferenc, kolbász

Rákospalotán nyílik meg
tárlata júl. 8-án.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 8.

A XV. ker. Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya,
a Hazafias Népfront XV. ker. Bizottsága,
Fiatal Képzőművészek Stúdiója és a Műcsarnok
szeretettel meghívja 1974. július 8-án délután 18 órakor

GYURCSEK FERENC

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

kiállításának megnyitójára

A kiállítás helye: Budapest XV., Kavicsos köz 4.
(lila) iskola aulája

Megnyitja: KILIÁN TAMÁS,
a Hazafias Népfront XV. ker. bizottságának titkára

Megközelíthető: 96-os és 73-as autóbusszal és a 69-es villamossal

PALOTAI TÁRLAT

A kiállítás nyitva: július 8–25-ig

Megtekinthető:

hétköznapokon 11–18 óráig,

szombaton 9–15 óráig,

vasárnap 9–13 óráig,

szerda szünnap

74-6 fnyv 14 6440

PALOTAI TÁRLAT

Gyurcsek Ferenc

Újpalotan, a Fiatal Képzőművészek Stúdiája és a XV. ker. Tanács évenként nyolc művésznek rendez kiállítást a művész is résztvesz e tárlatokon művéivel.

~~Kis~~ Magyar Ifjúság, 1974. jún. 7.

Gyurcsek Ferenc
szobrász, Parasztlázadása megoldatlan ügyan, de figyelmet kellő azzal, hogy Derkovits Dózsájának plaszlikai megformálására törekszik.

Bojár Ivan: Studió '72 Fratalok az Ernst Múzeumban.

Magyar Ilvilap 1973/2 bold.

Gyurcsek Ferenc
és Balványos Ilúba képzőművészek-
nek közös kiállítása nyílt szomba-
ton a Miskolci Galéria nagytermében.

Magyar Ifirlap 1973/34 12 old.

Gyurcsek Ferenc

Jobbrágyfeje rusztikus, nagy, kemény paraszt arc, félig nyitott szájával, az inas nyak felett elfordúló fejjel, a haydani elnyomatás ősi érzését fogalmazta kőbe. Részt vett a Studió Galéria negyedik kiállitásán, melyen a szobrász szakosztály mutatkozik be.

Láncz Sándor: Kiállitásról kiállitásra

Magyar Hirlap 1972/247 6 old.

Gyurcsik Ferenc

Szolnok város számára tervezett emlékmű-
vén dolgozik.

Neueste Nachrichten, Budapest 1974. IX 17.

Gyurcsek Ferenc szobrász

A Stúdió '43 a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának – évente megrendezett – idei kiállításán szerepel markáns portréja (emlitve)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, Pécs, 1974. febr. 173. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 ÁPR 18
PEST M H

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

1021

Alkotás közben

Gyurcsek Ferenc váci szobrászművész, műterme előtt Úszó nők című kompozícióján dolgozik. A bajai Sugovica partján felállítandó szobrot a művész hatalmas, több mint 4 méter hosszú kőtömbből faragja.

Rózsavölgyi felvétele

szottak, csupán Iklad győzött idegenben, az ÉGSZÖV pedig döntetlent harcolt ki Baján.

Ez a két együttes, most már hazai pályán, ismét kitett magáért, nem úgy, mint a többi négy csapat, amely őszi idegenbeli kisiklását most hazai vereséggel folytatta. Kellemetlen meglepetésként a Bem SE elvesztette tavaszi veretlenségét, s most már csak a Gödöllői Vasas veretlen.

Gödöllő akár a győzelmet is megszerezhette volna

a harmadik helyezett Erzsébeti Spartacus MTK otthonában, de két góljukat nem adta meg a bíró. Az egyiket les címén, a másiknál pedig megismételtette a szabadrúgást a játékvezető arra hivatkozva, hogy nem adott jelt a szabadrúgás elvégzésére. Az ismétlés már nem járt oly sikerrel mint a „sípszó nélküli".

Az NB III-ban sem tündöklöttek a csatárok, ezt bizonyítja, hogy az Iklad és az

lu szerezte a
tőt, mégis kil
tergomtól. A
döllő gólnélk
tot jelentett.
csapatunk ös
vette be a h
més három
fűződik.

Persze, nemcsak az alsóbb osztályokban hiányzik a labdarúgás sava-borsa. Jó volna a szakvezetőknek azon fáradozni — a játékosok közreműködésével —, hogy segítsenek ezen.

Végezetül

a megyebajnokság 20. fordulójának válogatottja,

amely tudósítóink jelentése alapján a következő:

Németh (Perbál) — Mikó (Szigethalom), Nagy (Budaörs), Lukács (Budaörs), Kovács (Pomáz), Erőss (Albertirsa), Kovács Z. (Nagykőrös), Zémann (Maglód), Zeglin (Pomáz), Szabó F. (Csepel Autó), Seffer (Budaörs).

(Reitter)

ÚTTÖRŐ ÁRUHÁZ

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 28

SZOLNOK MEGYEI ~~NÉPLAP~~

Gyurcsek Ferenc, - Munkácsy-díjas szobrászművész

TÁRLATON

Fotó: TKL

1021

Munkás-művész találkozó

Iluh István költővel és Gyurcsek Ferenc, Munkácsy-díjas szobrászművésszel, a szolnoki Jubileumi emlékmű alkotójával találkoztak tegnap este a megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói Szolnokon, a Beloiannisz úti munkásszálláson.

...ipari Szövetkezette
de még a hosszabbítás sem ho
került sor, melyben a jászber
A bronzérem sorsa is csak b
ami mindenképp a mezőny kieg
eredmény: 1. Jászberényi Műs
árokszállási Vas- Faipari Szöve
ke Építő-Szakipari Szövetkezet,
tőipari Szövetkezet, 5. Szolnok
kezet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-248, 340-726
1976 JUN 01

Petőfi Népe
Gyurcsek Ferenc szobrászat

1021

KIÁLLÍTÁSOK ÉS NÉPMŰVÉSZETI BEMUTATÓK

A Bajai Nyár '76 programja

Nemcsak a bajaiak, hanem a környékbeliek, sőt az odavetődő idegenek számára is újra és újra visszatérő élmény, sokféle szórakozási alkalom az immár hagyományosnak mondható Bajai Nyár. A Sugovica-parti városban elkészítették a közelgő rendezvénysorozat programját.

Csaknem négy héten keresztül válogathatnak kulturális és egyéb műsorokban, rendezvényekben az érdeklődők. A muzsika kedvelői két napon keresztül gyönyörködhetnek a kamarazenekarok előadásaiban. Az együttesek találkozóját a Fegyveres Erők Klubjában tartják, június 25-én és 26-án. Majd július 4-én a madarasi fúvószenekar lép közönség elé a víziszínpadon.

Június 29-én nyitják meg a Türr István Múzeumban az Oltványi-gyűjtemény legszebb darabjaiból álló kiállítást. *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész művelt tekintheti meg a közönség, a kirakat galériában. A lakberendezési, élelmezési és sportfelszerelési kiállítás is az idei programot gazdagítja.

Ismét helyet kap a programban a népművészet. Az ismétlődő folklórfesztiválok erre jó alapot teremtettek mostanra Baján. Június 30-án a Szekszárdi Népi Együttes ad műsor a víziszínpadon; majd július 4-én este nyolc órakor a Bácska Együttes szórakoztatja a közönséget, ugyanott.

Mezőgazdasági tudományos tanácskozás, nemzetközi horgászverseny, ejtőernyős bemutató, országos fotótanfolyam, társastánc-verseny, autó-, hajómodell-, bor- és halfőző verseny szerepel még többek között a programban. S a népszerű „aranyponty ünnep', melynek keretében a közönség láthatja majd a Budapest Táncegyüttest s a hagyományos lampionos csónakfelvonulást. Erre az eseményre július 29-én este kerül sor a víziszínpadon.

maradottság csak akkor számolható fel, ha a pénzhez műszaki, szervezési intézkedések társulnak.

Kínálkozó források

A népgazdaság ötödik ötéves terve szerint az országos építési, szerelési tevékenységet 1976 és 1980 között évi átlagban 5,5—6 százalékkal, az építőipari ágazat termelését ennél is nagyobb léptekben kell növelni.

Egy évtizedre tehető az az időszak, amelyre az építés iparosítása visszatekinthet. Az alapok létrejöttek. Most már arra van szükség, hogy a tárcán belül és azon kívül egyaránt tökéletesebb legyen az együttműködés, érvényesüljön az az igazság, hogy ami az építés iparosításának gyümölcseként létrejön, az az egész népgazdaságot gyarapítja.

M. O.

rekre ösztönözzünk. E
vezérelt bennünket a tö
négy és fél ezer lakosú
cséről közölt sorok meg
zásakor is. Amelyek el
után a nagyközség nem
lakosa lelkendezett. Sőt
olyanok, akik tollat fogt
papírra rögzítsék a
környezetükben tapas
melyek nemcsak helyreigazítást,
de más konkrétumokat is tartalmaznak. E levél nemrég érkezett szerkesztőségünkbe.

Írói, akik a Kisfaludy utcában laknak, közlik, hogy a helyi tanácselnöktől származó informá-

igazodó realizálását. Meg arra figyelmeztet: magunkról, dolg inkról mindig csak a legszig rúbb tárgyilagossággal adjunk k pet!

Készülék a villámcsapások fényképezésére

A villámcsapások helyének lefényképezésére készülékeket helyeztek el több szovjet energetikai központban. A készülék a teljes terhelési időszakban önállóan működik, mindössze időnként ellenőrzést és filmcserét igényel. Ha a film elfogyott, a gép automatikusan kikapcsol és jelez.

A villámokról készült fényk pek alapján megállapítható villámcsapás sújtotta távvezeté alállomás, vagy antenna sérül sének a pontos helye. Így a v lámhárítókat is a megfelelő po tokon állíthatják fel.

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 2

Magyar Hirlap

Gyurcsek Ferenc szobrára

900 éves Szolnok

Ünnepi tanácsülés

Tudósítónktól.

Január 1-én, szerdán, ünnepi tanácsüléssel nyitották meg a 900 éves Szolnok jubileumi esztendejét. A díszülésen jelen voltak a megye és a város párt és állami vezetői, a társadalmi szervezetek képviselői, s Szolnok díszpolgárai. A Tisza-parti város társadalmát a jubileumi év kezdetén *Kukri Béla* tanácselnök köszöntötte.

Mint elmondta, a jubileumi intéző bizottság négy évig munkálkodott a 900. évforduló méltó megünneplésének előkészítésén, a történelmi múltú város szépítésén, csinosításán.

Az ünnepségsorozat során, augusztus 20-án avatják fel a jubileumi emlékművet, *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész alkotását. Létrehozásához több mint *két és fél millió forinttal* járult hozzá a város lakossága. 1975 egyébként is a Tisza-parti város gazdag éve lesz. Kialakul az új városközpont, elkészül a vasúti pályaudvar, s számos közintézmény, lakóház mellett átadják az új szállodát s a sportcsarnokot is.

A jubileum alkalmából 22 kiadvány jelenik meg, melyek gazdagon ismertetik a város történelmét, forradalmi és munkásmozgalmi hagyományait, szocialista fejlődését. Az ünnepi tanácsülés az Állami Operaház, a Bartók Béla kamarakórus és a szolnoki Szigligeti Színház művészeinek műsorával ért véget.

káros hatásait, az csak szocialista rendszerünk erejének, a szocialista országok összefogásában és együttműködésében rejlő tartalékok és előnyök felhasználásának köszönhető. Szocialista építőmunkánk eredményeként erős, fejlett gazdasággal rendelkezünk. Megvannak az adottságaink és a feltételeink ahhoz, hogy a jövőben is fenntarthassuk fejlődésünk ütemét.

Gazdasági kapcsolatainkat a szocialista országokkal folytatott sokoldalú együttműködés mellett, a kölcsönös előnyök alapján változatlanul szélesíteni akarjuk a más rendszerű országokkal is. Saját érdekeink is ezt kívánják, de ezzel segíthetjük a legjobban a világban kibontakozó kedvező politikai folyamatokat is.

Idei feladatainkat ennek figyelembevételével határoztuk meg. A külső, kedvezőtlen gazdasági hatások csökkentésének számunkra egyedül járható útja elsősorban munkánk jobb megszervezése, a nagyobb fegyelem és a takarékosabb gazdálkodás. A mind szélesebb körű szocialista munkaversennyel a dolgozók milliói e feladatok valóra váltásában mutatnak példát: gyakorlati tettekkel fejezik ki szocialista hazafiságukat.

Előrehaladásunk és felemelkedésünk záloga volt és marad, hogy pártunk és államunk vezetése népünkkel együtt, a nép érdekében munkálkodik a X. kong-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 10

VALÓSÁG

Gyurcsek Ferenc, szobrászművész

1021

Gyurcsek Ferenc: Jakobinus rózsa

Gyurcsek Ferenc: „Föld"

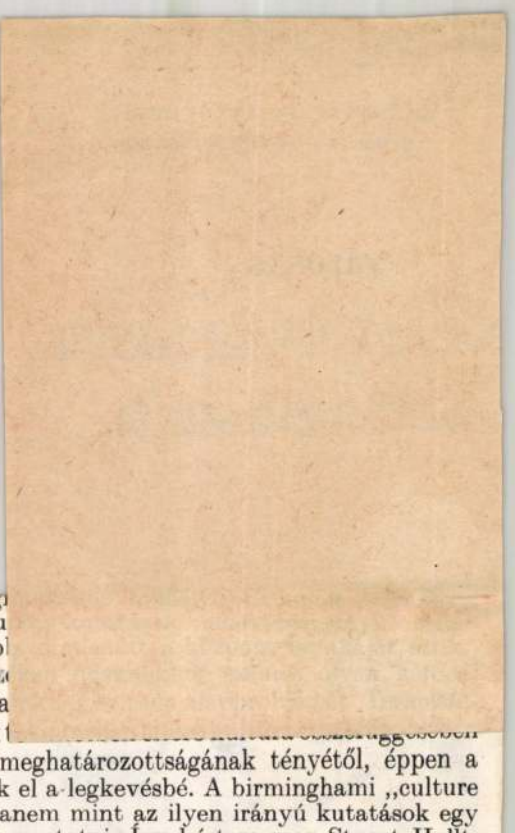

ia, másrészt a kulturakutatas egyik legi
e nemzetközi viszonylatban is. (A „kultu
őtt az irányzattal, hogy ezen hovatováb
birminghami kulturális kutatási tans
izsgálnak, amelyek hazai életmódkutatása
esen mindezt egy másfajta, a mienktől sok
eszik. Ettől, azaz a kutatás kulturális meghatározottságának tényétől, éppen a ultúra elemzésének esetében tekinthetünk el a legkevésbé. A birminghami „culture tudy"-t sem mint *a* kultúra kutatását, hanem mint az ilyen irányú kutatások egy ulturális variánsát látszott célszerűnek bemutatni. Így kértem meg Stuart Hallt, központ igazgatóját egy hosszabb interjúra arról, miképpen értelmezik ő és munkatársai az általuk folytatott kutatásokat annak a kultúrának a tényeként, amelynek eltárására és elemzésére munkálataik irányulnak.

Stuart Hall, miután hosszú időn keresztül a *New Left Review* első szerkesztője olt, a magyarra lefordított könyvével nálunk is ismert Richard Hoggart utódjaként öbb mint egy évtizede vezeti a központot, s a Nagy-Britannia Kommunista Pártja ltal évente megrendezett Londoni Kommunista Egyetem rendszeres előadója. aját kutatásai a tömeghírközlés ideológiai vonatkozásaira, kultúra és politika sszefüggéseire irányulnak.

A központi kérdés, amit beszélgetésünk tengelyébe állítanék: milyen társadalmi-ulturális fejlemények hatására és hogyan alakult ki a mai kultúra angol szociológiai utatása, s mi határozta meg rohamos előtérbe kerülését. Tehát voltaképpen a „kulturális utatások" kulturális elemzésére kérem, s ezt a magyar olvasó számára legcélszerűbb ulán az előzmények felvázolásával kezdeni.

A kulturális kutatások alapvetően a háború után indultak meg, természetesen orábbi hagyományokhoz is kapcsolódva. Kialakulásukhoz az egyik indító lökést az tvenes évek közepén Raymond Williams *Culture and Society* (Kultúra és társadalom) ímű könyvének megjelenése adta meg. Ez a munka alapvetően angol írók, kritikusok, rodalmár teoretikusok egy XIX. századi csoportjáról szólt, akiket az ipari forradaomnak és a brit kapitalizmus fejlődésének különösen a kulturális aspektusai és övetkezményei foglalkoztattak.

A modern műveltségkutatás kiindulópontjaként, legalábbis Angliában, két lapmű tekinthető: az egyik Richard Hoggart *The Uses of Literacy* (angolul: 1957.; agyarul: *Művelődés, gondolkodás, szokások. Az angol munkásosztály belülről.* Gonolat, 1975.), a másik a már említett Raymond Williams egy későbbi könyve, *The ong Revolution* (A hosszú forradalom, 1961.).

Hoggart műve alapjában a munkásosztály kultúrájának elemzése, különösen a áború utáni időszakban, más szóval, a háborút követő jólét és a tömeg-társadalmi áltozások olyan következményeinek elemzése, amelyek messzemenően kihatottak munkáskultúra alakulására. A könyv szervesen kapcsolódott az ötvenes évek egyik úlyponti értelmiségi és politikai vitájához, arról, hogy van-e még munkásosztály, étezik-e munkásosztályi kultúra, vajon a munkáslét felszámolódóban van-e egy elpolgáriasuló" munkásság térnyerésével. Williams munkája, *A hosszú forradalom*

Gyurcsek Ferenc szobrász

1021

Fiatal alkotók – új művek

GYURCSEK FERENC: TANÚHEGY

Gyurcsek Ferenc váci műtermét hatalmassá növelik, kitágítják indulatos szobrai. A traverzekbe zárt darus szétfeszíti kalitkáját: megszabja a mozgás irányát. A hídépítő szilárdan megveti lábát a befejezett konstrukción: a cigarettára gyújtás pillanata feloldja személytelenségét. Szinte megmozdul a föld, ahogy Dózsa vasvillás alakjára pillantunk. A sokfejű, soklábú figura láttán a parasztlázadás névtelenjei vonulnak el előttünk. A sarokban a szolnoki háromemeletnyi magas emlékmű gipszmakettje. A Tanúhegyet a 900 éves város ünnepségein avatják fel.

Gyurcsek Ferenc emlékműszobrásznak tartja magát.

— Legalábbis, az szeretnék lenni. Akadtak kollégáim, akik azzal akartak megbántani, hogy rám ragasztották ezt a jelzőt. Ennél nagyobb dicséretet nem mondhattak volna nekem. Szerintem a szobrász akkor is emlékművet készít, ha nem ezzel a szándékkal lát munkához. Mert magának, vagy valaminek állít emléket. A Dózsa-pályázat ürügyén én például a parasztlázadást akartam megfogalmazni. Valamennyi ősöm jobbágy volt. Tehát ebben az esetben is emlékművet csináltam, őseimnek és magamnak is.

Vallatjuk a szobrokat. A simára csiszolt márványfejet, a vasból hegesztett konstrukciókat, a bronzból kiöntött *Beatricét*, az *Energia* porceláncsigái között feszülő modern *Prométheuszt*, az első díjas szolnoki pályamű betonfrízét. Ahány alkotás, annyiféle anyag. Meglepő a formagazdagságuk, mintha nem is egy művész műtermében lennének. Szervesen illeszkednek egymáshoz, egymásból nőnek ki. Egy pályája kezdetén álló fiatal művész elkötelezett művei.

— Szobraimmal azokra a kérdésekre szeretnék válaszolni, amelyek nemcsak engem, hanem másokat is foglalkoztatnak. Jelenleg két probléma izgat. Az egyik a munkás ábrázolása a fejlett nagyiparban. Míg Pesten éltem, az Acélmű és Csőgyárral volt szocialista szerződésem. Most a DCM-mel van hasonló kapcsolatom. Régebben jól ismertem az építőmunkásokat. A nagyüzem nekem friss élményt jelentett. De nem éppen a legkedvezőbbet. Nem töltött el olyan érzéssel, hogy ezek után csak hősöket ábrázoljak. Úgy akarom ezt az élményt feldolgozni, hogy az üzem szabályosságába, a gépek rideg világába mintegy ellentétpárként elhelyezem az embert a maga szenvedélyességével, indulatával. Mindez lehetővé teszi számomra, hogy ebből a témából szobor is legyen. A másik kérdés szorosan összefügg az előzővel. De hozzáteszem, más élményanyagból táplálkozik, s ezért formailag is másképpen alakult. A festészetben, irodalomban, de főleg a filmművészetben olyan törekvésekkel találkozunk, amelyek a változó világ problémáit a maguk mozgásában ábrázolják. Én sem tudom egy pillanatba belemeríteni mindazt, amit el akarok mondani. Megpróbáltam hát a teret és az időt anyagban kifejezni. Korábbi kísérleteim eredményeit összegeztem a Szolnokra készülő Tanúhegyben.

Egy önfeledt játszadozás adta a szobrász kezébe a formai megoldás lehetőségét. Évekkel ezelőtt egy lányról akart szobrot készíteni. Hiába volt róla fénykép, mégsem tudta meggyőzően maga elé idézni az arcát. Csak részletek villantak föl benne, hol egy száj, egy orr, egy szem. Gyurcsek Ferenc ezeket a részleteket faragta körkörösen márványba. Így többet mondott el a lányról, mintha egy szokványos portrét készített volna róla. Hasonló formai megoldással mintázta drámaivá Dózsa alakját. Arra törekedett, hogy a figura különböző felvillanásaiból álljon össze a szobor, ne csak egy embernek állítson emléket, hanem a parasztlázadás valamennyi részvevőjének. Egyszerre mutatta be a legyőzöttet, a fellázadót, a hatalmon levőt és ennek szükségszerű megismétlődését, hogy újból fellázadjon és győzzön.

DÓZSA

— Amikor befejeztem a Dózsát, akkor írták ki a szolnoki pályázatot. A feladatot itt is az elmúlt idő ábrázolása jelentette, kilencszáz év történelmi pillanatait kellett anyagban megfogalmaznom. Mivel agyam már ebben a gondolatkörben mozgott, világossá vált előttem, hogy a szobor formai megoldása csakis a lányfejhez és a Dózsához kapcsolódhat. Szolnokra jellemző anyagot kerestem, de nem találtam. Elhatároztam, hogy a betonhoz nyúlok. A beton, azt is mondhatnám: megszilárdult föld. Egy löszfalakra emlékeztető Tanúhegyet csináltam; egymást takaró földrétegekből raktam össze a kilenc évszázadot. Adott volt tehát a dekoratív forma. Következő lépésként az adott szintre jellemző, általam fontosnak vélt eseményeket kellett megfogalmaznom. Tulajdonképpen a történelem ünnepnapjait akartam megmintázni. Az emlékmű elején a honfoglaló nomád lovasoktól a mai családig ábrázolom a történelmet. A betontömb hátsó oldalán a korra jellemző mezőgazdasági, ipari tevékenység követhető nyomon, szinte megszámlálhatatlan figurával. A zsürizések alkalmával többször elmondták, hogy iszonyú népvándorlások, harcok, csaták találhatók az emlékművön. Áttanulmányoztam Szolnok kilencszáz évét. Ezt a fontos csomópontot soha nem sikerült megvédeni. Itt mindig kivonultak, bevonultak, mindent leromboltak és újból felépítettek. No, de ez a csodálatos ebben a városban, hogy a pusztítások után ennyiszer felépítették! A folytonosság kifejezésére törekedtem; a parasztés munkásősöknek akartam emléket állítani a feszesen megmintázott figurákkal.

Megforgatjuk a mintázóállványt. Gyurcsek Ferenc váci műtermébe besüt a nap. A fénynyalábok körülfonják a Tanúhegy gipszmakettjét. A szobrász mesterét emlegeti. Somogyi József fejlesztette ki benne azt a készséget, amit ő úgy fogalmazott meg, hogy szervesség.

Gyurcsek Ferenc méltó folytatója legjobb szobrászati hagyományainknak. Mindössze harminckét éves.

Molnár Zsolt

TANÚHEGY

csendeket és lélekzetünket elállító változásokat, melyek a fergeteges komédia robogása közepette egyszercsak ránkzúdítják a jeges félelem fuvallatát. *Csikos Gábor Varravin* tábornok (és *Polutatarinov* kapitány) alakjában felvillantja egy másfajta, intellektuálisabb értelmezés lehetőségeit is. Jordán Tamás több szerepet játszik. Ezek mind megtaposott, emberségüktől, sőt egyéniségüktől megfosztott kihallgatottak, s így igen fontos figuári ennek a megaláztatásról és a félelemről szóló előadásnak. A népes szereplőgárdából *Kristóf Tibornak*, *Marsek Gabinak*, *Kim Borinak* és *Galkó Balázsnak* nyílik még alkalma egy-egy jó karakterfigura megformálására. *Keserű Ilona* groteszk jelmezei és jó játékötleteket sugalló színpadtere harmonikus egészet alkotnak az előadás rendezői elképzeléseivel és színészi játékstílusával.

A 25. Színház új produkciója érdekes, tartalmas színházi estét nyújt a nézőknek. Egyben újabb lépés, hogy színházabbá váljon ez a nagy lehetőségek birtokában levő együttes.

Takács István

---

széles rajzot tudott nyújtani az ellentétek közt választó, választásaiban kételkedő királyról. Adósunk csupán az árnyalatok kimunkálásában maradt. Játéka azonban a jelentős Pósa márki szerep után is színészi gazdagodást jelent. Richárdot, a paraszt-nemesből hadvezérré emelkedő feudális hős típusát *Varsa Mátyás keltette életre*. Számos esetben szerencsésen tudta hangsúlyozni azokat a vonásokat is, amelyek mai hőssé avathatták a nemesi fattyút. Szép orgánuma, jó színészi adottságai — kiérleltebb megoldásokkal párosulva — szép lehetőségekkel biztatnak a jövőre. *Fülöp*, francia király szerepében *Lengyel János*, *Eleonóra* királynéként *Gurnik Ilona*, *Hubert* alakjában *Baranyi László*, s *Constantina hercegnő* szerepében *Szakács Eszter* bizonyított játékkultúrát, a rendező szándékainak biztos tolmácsolását. A többi szerepet megszólaltató színész is ízléssel simult a társulat összteljesítményébe.

Kecskemét mostani vállalkozása is azt bizonyította, éppen egy igen nehéz Shakespeare-drámát juttatva sikerre, hogy nem véletlenül fordult országos érdeklődés legutóbbi pesti vendégszereplésük felé. A kecskeméti társulat tervszerű munka eredményeképpen éri el művészi rangját. Sikerük nem véletlen műve.

Berkes Erzsébet

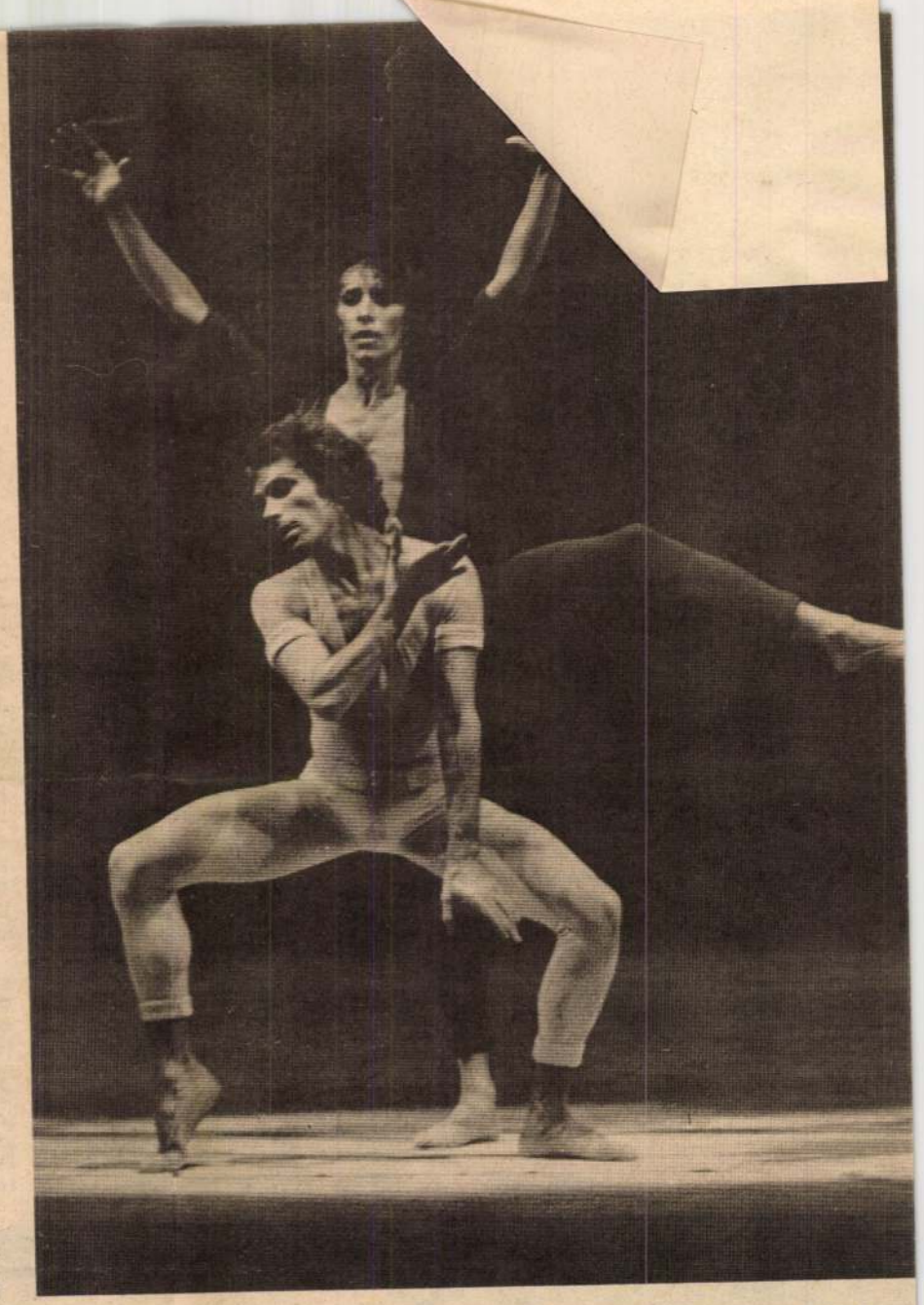

FOTÓ: MEZEY BÉLA

BUDAPESTI BESZÉLGETÉS BÉJART SZÓLISTÁIVAL

Markó Iván, a Tűzmadárban középen (Keveházi Gáborral)

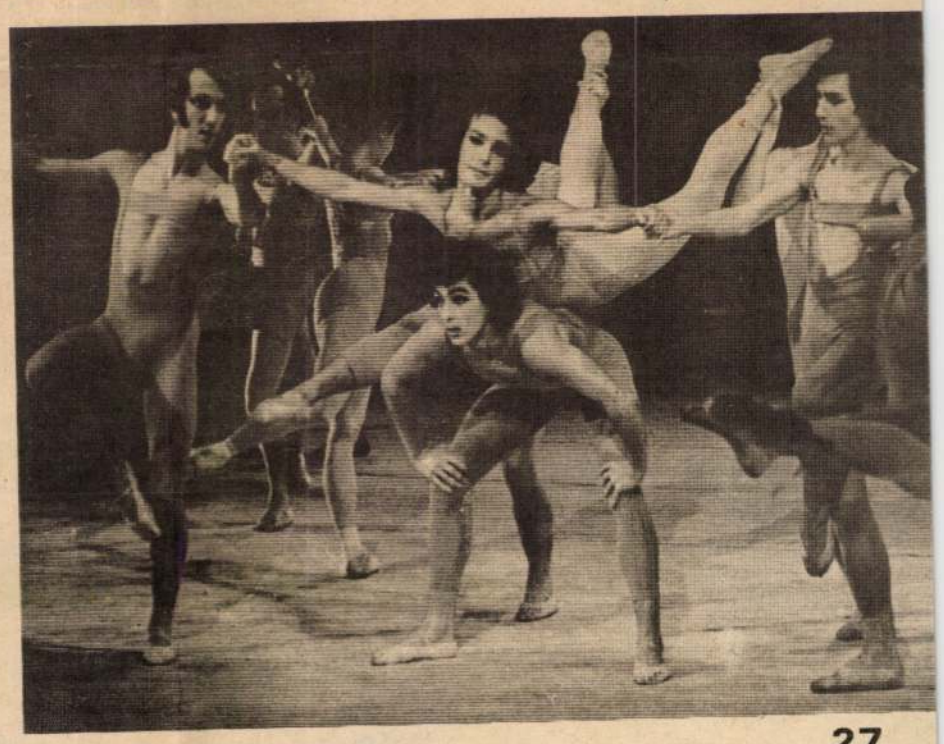

Tizenöt évvel ezelőtt alakította meg *Maurice Béjart* azóta világhírűvé vált együttesét *A XX. század balettjét*. A társulatnak Brüsszelben a Nemzeti Opera adott helyet, de működésük nincs az intézményhez kötve, mert szinte a világot bejárták már. Amikor nemrég az együttes három vezető szólistája látogatott el hozzánk, vendégszereplésük emlékezetes pillanat volt. *Jorge Donn* és *Daniel Lommel* Mahler *Egy vándorlegény dalaira* készült balettet mutatta be és két estén felváltva táncolták a *Tavaszünnep* férfiszólóját. *Markó Iván* pedig — aki immár harmadik éve szintén Béjart együttesének szólistája, a *Tűzmadár* címszerepében lépett fel.

A három fiatal művésszel a nagy sikerű előadás után beszélgettem arról, hogyan kezdték pályafutásukat, mikor kerültek az együtteshez, és mit jelent számukra, hogy Béjart mellett dolgozhatnak.

A 27 éves Jorge Donn Buenos Airesben született, 5 éves korától táncolt és színészetet is tanult. Találkozása Béjart-ral 16 éves korában végső fordulatot adott életének; amikor dél-amerikai vendégszereplésén látta A XX. század balettjét, azonnal megszületett az életre szóló elhatározás. Megtakarított pénzén hajójegyet váltott, és Brüsszelbe ment az együttes után. Béjart szerződtette, és azóta az együttesnek világszerte ünnepelt sztárja.

— Amikor Béjart balettjeit láttam, akkor tudtam meg, hogy tulajdonképpen mi is a tánc — mondta — *addig csak sejtésem volt róla. Béjartnál nem a tánc formai elemei, a látványosság, a szép mozdulatok fontosak, vagyis nem pusztán a gyönyörködtetés. Az ő színpada szellemi, filozófiai és érzelmi tartalmat, mondanivalót közvetít a tánc nyelvén. Neki köszönhetem azt a felismerést, hogy a tánc erre is alkalmas, vagyis tulajdonképpen erre való.*

Daniel Lommel Párizsban született, s a balett mellett képzőművészetet is tanult. 18 éves korától Párizsban, később Hamburgban táncolt, s egész fiatalon sok főszerepet kapott. Béjart-hoz 24 éves korában került.

— Korábbi már az ismeretség Párizsból. Hét éve vagyok az együttesnél, és azóta majdnem minden darabban szerepeltem. Az együttesben mindenki táncolhat szólót, de a legjobb szólista is, ha egyik este főszerepben lép színpadra, másnap beáll a karba. Én is mindkét feladatnak egyformán szívesen teszek eleget, de ezzel Béjart-nál mindenki így van.

Markó Iván is egészen fiatalon lett Béjart világhírű szólistája. Három évvel ezelőtt vendégszereplésre utazott Béjart-hoz, aki azonnal szerződtette. A budapesti Operaház ugyan fájó szívvel mondott le művészéről, s hiányát csak részben pótolja itthoni „vendégszerepléseivel". Első nagy feladata Béjart együttesében a Tűzmadár címszerepe volt, ezt a szerepet a budapesti bemutatón is ő táncolta. Az idei évadban került bemutatásra a Balzac-novellára és Mozart-zenére komponált balett a Seraphita, melynek koreográfiáját Béjart Markó Iván számára készítette.

— Nem hiszem, hogy hangsúlyozni kellene, milyen nagy megtiszteltetés volt számomra Béjart együtteséhez kerülni, amelyben a legkülönbözőbb földrészek és országok művészei között most Magyarországot én képviselem. De mindannyiszor nagy örömmel jövök haza — és Béjart is szívesen elenged, amikor csak teheti, hiszen itthon is az ő balettjeiben táncolok.

Korda Ágnes

Gyurcsek Ferenc, szobrász

A Stúdió '73 tárlatán

(Mitz-portréja)

Harangozó Márta: festék és tehetség 2.

ESTI HIRLAP, Bn 1973. dec. 11.

Gynecsek Ferenc, [ ]

Kiállít az Ernst Múzeumban.

(Nitz-portré.)

Székely András: Stúdió '73 7.

Népszabadság, Bp 1973. dec. 28.

Gyürcsek Ferenc
szobrászművész alkotásaiból nyílt
kiállat Baján, a József Attila Művelő-
dési (Házban) Központban.

Czóbel kiállítás Egerben

Magyar Hírlap 1971/199 6 old.

Gyuricsek Ferenc
szobrászművész kiállítását vasárnap
nyitják meg a bajai József Attila
Művelődési Központban.

Magyar Hírlap 1971/196 Pald.

Gyurcsek Ferenc szobrász

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '72 c. kiállításon Dózsa-kompoziciója szerepel, drámai interpretációval idézi meg. (említve)

Tasnádi Attila: Stúdió '72
Népszava, 1973. jan. 14.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

Megemlítve. (Studió '73.)

Miklós Pál: Képzőművészeti kaszinók
165-173.

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Gyurcsek Ferenc, szobrász

A 900 éves Szolnok jubileumi emlékművét kéníti.

Egy részletről fényképe: Rep

— :(— szöveg — fényképe —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 1.

1021

EMLÉKMŰ SZOLNOKON

1839-ben talán maga Daguerre sem gondolta, amikor Párizsban a francia akadémia előtt bejelentette találmányát, a fénnyel rajzolást, milyen távlatokat nyit meg a képi ábrázolás előtt. Ma már el sem tudnánk képzelni életünket a fotó, a film, a televízió nélkül, divatos szóval a tömegkommunikáció, az információéhség korában, szinte a nap minden percében találkozunk a fényképpel.

Az évszázad találmánya — ahogy akkor, 1839-ben elnevezték a fényképezést —, ma már milliók kedvtelése. Hatalmas gyárak ontják a hipermodern, nagy fényerejű automata fényképezőgépek százezreit, a korszerű színes és fekete-fehér nyersanyagokat. Ma már mosolygunk a 135 évvel ezelőtti fényképezőgép-monstrumokon, és jót nevetünk a fejmerevítővel készülő képek láttán, amire

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG

Budapest

Gyurcsek Ferenc szobra

900. születésnapjára készül Szolnok, s a nevezetes jubileumra közös erővel emlékművet állít a Tisza-parti város. A város tanácsa e célból pályázatot hirdetett: az első díjat Gyurcsek Ferenc és Kampis Miklós közös terve kapta; a megfiatalított városrészbe, az új vasútállomás elé tehát az ő munkájuk kerül. Hatalmas, kemény mészkőből tervezett monumentum; a zárt egységbe fogott kompozíció kilenc egymásra rakódó lapból áll — minden egyes lap száz esztendőt jelképez —, a város múltjának történelmi rétegeit képviseli. Az egyes lapok oldalán domborművek sorjáznak; jelentős történelmi események — például az 1849-es szolnoki csata — elevenednek meg, s régi foglalkozások, mesterségek villannak fel, a város ipari fejlődésének tanúielei. A díjnyertes szobrot 1975-ben, a jubileumi évben állítják fel.

Kép és szöveg: Valkó Mihály

RE

ig Rt.

el

Gyurcsek Ferenc (szobrán)

Fennállásának 900. jubileumát ünneplő alföldi nagyváros, Szolnok új emlékművel gazdagodik. Augusztus 20-án avatják fel Gyurcsek Ferenc szobrászművész alkotását. A szoborkompozíció domborművei az eltelt kilenc évszázad legjellegzetesebb eseményeit örökítik meg *(MTI Fotó)*

Népszava, Gr.

céljából szegik meg. Ezek
a manőverek a vállalatok-
nak hoznak hasznot pél-
dául az adó- és vámren-
delkezések kijátszásával.
A kommunisták egyre
fontosabb feladata az ilyen
ellenségek ellen harcolni.

érdeklődés, megnőtt az elhatározás azért, hogy a párt sorába lépjenek és harcoljanak politikánk, társadalmi céljaink megvalósításáért.

Diósdi László

méter edzett jármű-, építészeti és kirakatüveg kibocsátására képes berendezést a több hétig tartó próbák lebonyolítása után *szerdán hivatalosan átadták üzemelésre.*

Gyurcsek Ferenc

Dutyjkások	kő	30 cm
Sírkő	kő	30 cm

Vasárnapi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Gyurcsik Ferenc

Szolnoki pályaudvar előtt álló jubileumi emlékmű kérítője (fotó is)

Népszava, 1974. szept. 18. 102. erf. 218. 12p.

Gyurcsek Ferenc

1973 nov-ben részt vett a Margitszigeti Nagyszálló halljában bemutatott fiatal képzőművesek tárlatán.

Népszava, 1973. nov. 23. 101. ef. 274 sz. 4 p.

Gyurcsek Ferenc

Pufajtások — XVI. kő 30 cm
Szőke — XVI. kő, 30 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964-73.

Gyurcsek Ferenc grafikus

Művei szerepeltek a salgótarjáni megyei művelődési Központban rendezett Tavaszi Tárlaton.

Napjaink 1974 junius 12.old.

Gyurcsek Ferenc szobrász (Vác)

a Nemzeti Galériában rendezték meg a Vásárhelyi Társulat – az elmúlt tíz év anyagából, – melyen szerepeltek művei.

Lasonci Miklós: Kiállítóteremekben.
Pesti Hírlap, 1944. júl. 24.

Gyurcsek Ferenc szobrász

a magyarosiak kiállításán, – melyet a magyarosi művelődési ház-ban rendeztek, – művei szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1974. VIII. 11. 11,58 D. Tóth

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 8

Pestmegyei Hirlap

Gyurcsek Ferenc szobrászművész

1021

Szolnokra kerül

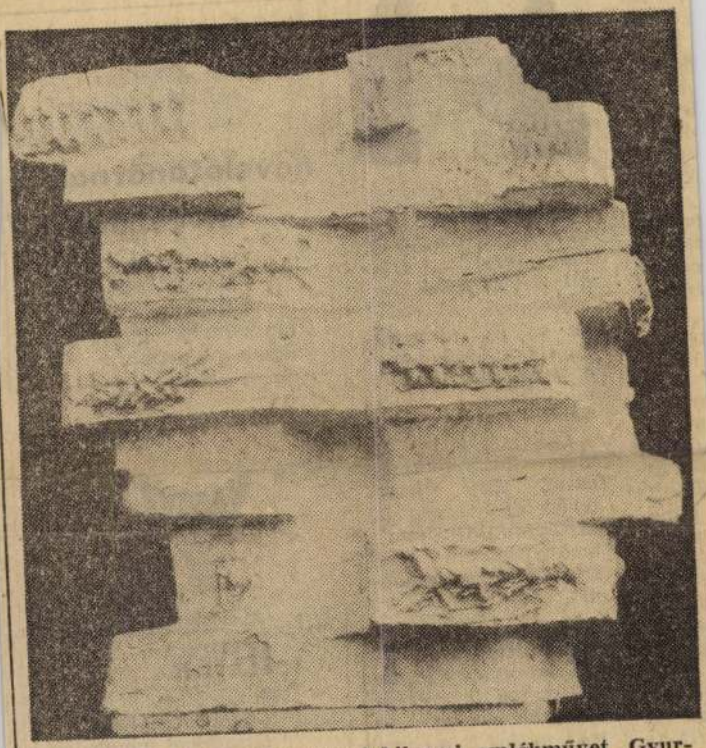

A szolnoki monumentális jubileumi emlékművet Gyurcsek Ferenc váci szobrászművész készíti. Képünkön az emlékmű gipsz makettja látható.

Rózsavölgyi felvétele

k

bdákat

játékos
éltem
tarto-
Rakita,
az al-
lem is
olt. Et-
zpattól
en ki-

ndsze-
tnak a
ésekre.
int a

zeretek
hiszen
a lá-
ovatos-
ta.
ital a
olytat-
elmúlt-
a nő-
mérkő-
1 ará-
t ho-
neknél
csapat-
lkészü-
15-én
ij baj-
nye a
III-as
sokkal
Leg-
ig ve-
zetében
nnma-

radásért küzdöttünk. Aztán Bakonyi István edző irányításával sikerült a negyedik helyre felküzdeni magunkat. Jó volna, ha az új idényben nem lennének kiesési gondjaink, s az élmezőnyben végeznénk.

Ehhez Szabó Tamás is hozzá akar járulni. Egy másik terve: az érettségi, az iparitanuló-iskolai bizonyítványát ezzel szeretné „megtoldani".

Szabad idejében sokat olvas, a vállalati könyvtár tagja. A magnótekercsein nemcsak a beat, de más műfaj is megtalálható. A labdarúgó-világbajnokságon pedig Cruyff volt a kedvence...

Reitter László

pedagógusférfit
másodállásban,
esti elfoglaltsággal
szakmunkástanulókhoz

nevelőtanárnak

felveszünk

Kis létszám.
Külön lakrész
biztosítva.
„Nagykereskedelem H"
jeligére a kiadóba.

A VASÉRT
VÁLLALAT
14 éves kortól,
lehetőleg fiúkat

kereskedő szakmunkástanulónak

FELVESZ

A szociális
juttatásokon felül,
társadalmi tanulmányi
ösztöndíjat is adunk.
Jelentkezés:
a Személyzeti osztályon,
Budapest VIII.,
Üllői út 32. II. em. 8.

GYURCSEK FERENC

Magyar Nemzet
Szerda, 1981. október 28.

Vásárhelyi őszi tárlat

Szobrászat, kerámia, textil

AZ ALFÖLD ábrázolásának a szobrászatban kisebb tere adatott, mint a festészetben — az a „nagy kerek kék ég" vagy az a „kopár szík", mely „ég a napmelegtől": nem plasztikai téma. Embertípusaiban és állatfiguráiban azonban az Alföld jelen volt a magyar szobrászatban — elegendő Medgyessy Ferenc művészetére utalnunk.

S azt a hagyományt, amely klasszikus minták modern átlelkesítésére biztat, ertőn folytatja a jelen hódmezővásárhelyi tárlat kiállítói közül *Kalló* Viktor antik ihletésű, mégis alföldi, mégis magyar *Aurora-feje*. (Másik munkája, *dr. Újvári Béláról mintázott* bronz *fejszobra* is figyelmet érdemel mély jellemzőerejével, s a nyugalmat árasztó Aurora-márványhoz képest a nyugtalanságával.) *Szabó* Iván azzal lepi meg művészete tisztelőit, hogy nem fába véste, hanem bronzba „karcolta" két-kakasos *Asszony*-alakját; ámde ez fémben is fa! Még nem győzött meg a mester arról, hogy mondanivalójához az eddiginél alkalmasabb anyagot talált; talán, ha folytatja, folytatni akarja a zöld patinával „festett" szobrok sorát, akkor a későbbiek visszamenőleg igazolják majd ezt is. Szép lovas érmei (*Ágaskodó, Legelőn*) rideg pusztai levegőt árasztóan hitelesek s mégis van bennük melegség: gyöngédség. *Kákonyi* István *Veszekedő lovak* című kisplasztikája szerencsére többet ad, több bájt, játékosságot ad, mint címe ígéri: lovai bumfordiságukban is kecsesek. *Vezérbika* című másik kis szobra groteszkségével késztet arra a gondolattársításra, hogy ez a bika oly sértődötten felfuvalkodott, mint egy kicsúfolt pulyka... *Máté* Iván réz *Tánc* domborművei túlságosan emlékeztetnek a Medgyessy-előképre. Bálványosan leegyszerűsíti a Medgyessy-hagyományt *Nagy* Sándornak épp *Medgyessy és Móricz* kettősét ábrázoló szoborkompozíciója — a tömbszerű felfogás, takarékos jellemzés mögött már nem elhallgatott, de a művet belülről annál jobban feszítő eszmei tartalmakat érzünk, hanem külsődleges modort és kiüresedést.

A MUNKÁSÁBRÁZOLÁS korszerű lehetőségeit vizsgáztatják technikában-anyagban a szobrászok közül is sokan. Vasárnapi számunkban a tárlat *festészeti* termeit ismertetve, az alföldi művészet e folytatandó hagyományának érvényesülésére is figyelve, kerestük a dolgozó férfit és nőt ábrázoló mai műveket. A paraszti munka megörökítésével, akárcsak a festők, adósak maradnak a szobrászok is; s jóllehet *tény* az Alföld iparosodása, ez még nem indokolja a paraszti téma ilyen fokú háttérbe szorulását. Parasztábrázolás a vásárhelyi tárlaton csak a múltba visszavetítve van: de *Tóth* Béla *Kubikos fej*-e semmi újat nem mond.

Gyurcsek Ferenc *Építő*-je — kis bronz figura nagy vörös Dexion-Salgó állványzaton — érdes érdekességével lep meg. *Rátonyi* József *Hegesztő*-je az emlékmű-szobrászatban képvisel új eszmét: a vélhetően általa összehegesztett csőrendszer kanyargós csövei alatt áll a munkás gótikusan megnyújtott, aszkétikus alakja, középkoriasan ható hegesztőkötényben. *Kiss* István *Munkás*-a a katalógus szerint mindössze 31 cm magas, de nagyobbnak látszik és emlékezetünkben is növekszik — holott fáradtan leroskadt bronzfigurát jártunk körül, de épp a fáradtsága sejteti az erőt!

ELTÖPRENGÉSRE MÉLTÓ munkája még Gyurcsek Ferencnek két bronz plasztika: egyik a *Mag*, mely tömeget mozdító embertömegével filozófiai mondanivalót is rejt, talán magva egy nagyobb szabású tervnek, a másik a *Nyitány*, égbe törő bronz oszlopaival, melyek, akárha szilárd testté tömörült kiáltás volnának, szétrepesztik az addig volt világot, hagymakupolás templomaival, ki tudja, honnan hová tartó lovasaival. Rátonyi József a lehetetlent kísérti, és sikeresen, *Vízi táj* című kompozícióján, tudniillik a táj illanó vízi tükörképét teszi kézzelfoghatóvá — s ugyanakkor mintegy népművészeti stilizációvá. *Kiss* István *Széchenyi*-je az érzékenyen mintázott alak és előtte a túldimenzionált asztal ellentmondását használja ki — és az asztalon kiterítve, mint megoldandó feladat, ott hever a hajdani Magyarország...

És még néhány emlékezetesebb alkotás: *Kotsis Nagy* Margit terrakottái — a *Könyörgés*-ben egységbe olvadó öt asszonyalak és az *Ének a hegyekről*, a halálban magára maradt öt férfival. *Kutas* László *Franciska*, illetve *Kisfiú* című bronzai — az első egy 36 cm magas kompozíció, múlt századi és mégis mai lány jön le rajta egy lépcsőn, a második 13 cm hosszban ültet elénk egy nyurga, lezser, önérzetes kamaszt, tökéletes megmunkáltsággal s a körbejárók számára térbeli meglepetésekkel. *Albert* Ildikó rálelt a kortárs egyiptomias női divatban az óbirodalom szobrászainak stílusjegyeire és okosan megmosolyogtató fafigurát alkotott (a fantáziátlan *Fiatalság* cím alatt). *Sebestyén* Sándor *Küzdők I.* című bronza szellemes síkba-terítése egy bicikliverseny mezőnyének, az oldalnézetből egymáshoz tapadt versenyzők lendületét is „hozza"; *Új lakás* című 21 cm magas kompozíciója is humorával hódít — miniatűr fűtőtest fölött ablakot tisztít egy kis fiatal nő, keze a rongygyal lelkesen fényesíti a levegőt... *Kucs* Béla kedves sokfigurás szoborkompozícióit sorát most a terrakotta *Kötélhúzók* gazdagítja — majdhogynem a Guttmann-nadrág reklámja, az egykori elszakíthatatlané, a groteszkké torzított weimari Proletkult-alakokkal.

CSOMÓZOTT GYAPJÚ falikép *Cságoly* Klára vonzó színezésű *Életfá*-ja és a *Nyár*, mely, akárcsak az előbbi, a népi motívumokat kissé geometrizálja, a kört sikeresen négyszögesíti. Mintha a batik egyenesen arra termett volna, olyan jól sikerült *Jámborné Balogh* Tünde *Nagyapám kártyázik a pópával* című munkája, melynek rajza önmagában is erőteljes, Rippl Rónai-s kontúrokkal, de keletiesebb ihletésű. *Sándor* Eszter *Pávává válván* című textilkölteménye rongydarabokból varrott estélyi ruha, fodrai csíkokból állnak össze és szárnyakká válnak szét. Hogy a vásárhelyi tini lányokat utánzásra készteti-e vagy megértik ön- és közirónját?...

Ugyancsak nem tudható, milyen visszhangot kelt a kiállított kerámiák merész modernsége. Sikerül-e vajon *Orosz* Máriának meggyőznie a helyi közvéleményt arról, hogy egy porcelánkocka is szobor, ha szatyorba húzva, szatyor nélkül, épp csak szatyorban (*Csomag I.—II.—III.*) állíttatik polcra? *Oromszegi* Krisztina *Felhők I.—II.—III.* cím alatt bekeretezett üveglapokat mutat. *Pagony* Rita *Barokk romemlékek* címmel egymásba nyomódott edények halmát hozta létre procelánból. *Schrammel* Imre *Hasáb I.* és *II.* címmel két kivirágozott hasábot küldött be, *Szelényi* Attila *Áthatás I.—II.—III.* címmel három hasábot, furcsán megkövült repesztések nyomaival. *Tuza* László *Saját termés* című tréfája, kukoricacsőnek és ugrókötélnek ez a keresztezése, Salvador Dali továbbfejlesztett ötlete, mégis saját.

A grafikai részlegről vasárnapi beszámolómban megírtam, hogy újat alig tartalmaz. Attól, hogy egy rézkarc alá oda van írva, hogy *próbanyomat*, attól még lehet régi. Igaz, a festmények között is akadt olyan, amelynek a párját már hetekkel ezelőtt árulták Pesten...

A KATALÓGUSRÓL meg kell mondani, hogy technikai kivitele felháborító. Egyes képek reprodukciója helyén fekete négyzetek vannak, melyek egységes folthatását szürke pacnik oldják.

Ember Mária

PLÓ

A győri balett csaknem háromhetes külföldi turnéjáról hazaérkezett. A 18 tagú együttes nyolc napot töltött az NDK-ban, majd onnan Görögországba utazott tíznapos vendégszerepléssre. Berlinben egy nemzetközi színházművészeti fesztiválon az 1400 nézőt befogadó Metropol Színházban két alkalommal telt ház előtt táncoltak, előadásukról a sajtó a legnagyobb elismerés hangján írt.

Premierek az Erkel Színházban

Novemberben mutatják be Offenbach Kékszakáll, vala-

Moszkvai tudósítónk hírmagyarázata

Sietség nélkül

Moszkva, október 27.

Két hét híján egy esztendő választja el a madridi találkozó kedden megnyílt újabb fordulóját attól a naptól, amikor a kimerítően hosszúra nyúlt — hatvanhét napos — előkészítő szakasz után 1980. november 11-én a delegátusok többségének megkönnyebbülésére végre megkezdődhetett a tanácskozás érdemi része. Ha a több hónapos szüneteket nem tekintve csak a munkával ténylegesen eltöltött hónapokat számoljuk, akkor is tekintélyes időtartam kerekedik ki. Ha ráadásul arra is emlékeztetünk, hogy tavaly novemberben, az indulásnál még márciusi zárásban reménykedtek a küldöttségek, teljesen nyilvánvaló lesz, hogy a madridi fórum munkája minden várakozáson felül elhúzódott.

Pozitívumok

A találkozónak ez a maratoni jellege, való igaz, azoknak a nyugati küldöttségeknek a malmára hajtja a vizet, amelyek már a nyári szünet kezdete előtt azért kardoskodtak, hogy egyfajta rövid, tartalmatlan, pusztán formális záródokumentum elfogadásával vessenek véget a madridi munkának. Éppen ezért, most, hogy a spanyol fővárosban ismét összeültek a 35 európai és észak-amerikai ország delegátusai, szovjet részről elsősorban arra hívják fel a figyelmet: bár senkinek nincs kedve terméketlen eszmecserékre fecsérelni az idejét, a madridi találkozó esetében most mégsem az a legfontosabb, hogy a munkának meghatározott időpontig véget vessenek. „Az a lényeg — írta a madridi újrakezdést kommentálva az *Izvesztyija* —, hogy olyan, valóban építő jellegű eredmények szülessenek, amelyek jó szolgálatot tehetnek az európai enyhülési folyamat folytatásának és elmélyítésének."

A madridi mérleget vizsgálva azt kell látnunk, hogy a nem minden hátsó gondolat nélkül megfogalmazott kifejezetten borúlátó értékelések *teljesen indokolatlanok*. A legfontosabb pozitívum az, hogy a madridi találkozó végül is nem vált a Kelet és a Nyugat kilátástalan politikai bikaviadalának a színterévé. Nem járt sikerrel az Egyesült Államoknak és néhány más nyugati országnak az a törekvése, hogy a vitát az európai biztonság és együttműködés igazi problémái helyett olyan témákra összpontosítsa (például az „afgán ügyre", a lengyelországi helyzetre, vagy a szocialista országok által az emberi jogok kérdésében követett politikai elvekre és jogi gyakorlatra), amelyek voltaképpen túlnőnek a munka alapjául szolgáló helsinki záróokmány keretein, és Madridban a konfrontációs hangulatkeltést voltak hivatottak szolgálni.

A korona

Az, hogy Madrid bizonyos mértékig már eddig is sikertémakörében is sikerült jóváhagyni a záródokumentumnak a kulturális és oktatásügyi együttműködésre vonatkozó részét, és számottevő mértékben előre haladt a munka az emberek közötti kapcsolatokra vonatkozó cikkelyek egyeztetésében. Egyelőre nem sikerült még kialakítani az egyetértést az információ cseréjében való együttműködést illetően.

A most megnyílt tanácskozási szakasznak azonban mégsem az a fő feladata, hogy ezeket az utolsó simításokat elvégezze. Sokkal inkább az, hogy megteremtse a szükséges egyetértést a katonai enyhülés és a leszerelés problémáinak megvitatására összehívandó európai konferencia témakörében. Szovjet részről kezdettől fogva hangsúlyozzák, hogy Madrid munkájára a koronát ennek az európai konferenciának az összehívása tehetné fel.

Földrészünk országai érdekeltek az ilyen általános európai katonai-enyhülési fórum megtartásában. Bizonyítja például az, hogy Lengyelország mellett — amely a Varsói Szerződés tagállamainak a kezdeményezését előterjesztette — még négy ország lépett fel e tárgyban önálló kezdeményezéssel: Franciaország, Jugoszlávia, Svédország és Románia.

Abban elég gyorsan sikerült megállapodniuk a madridi tanácskozás résztvevőinek, hogy az európai konferenciát *két szakaszban* kellene lebonyolítani: az elsőben az úgynevezett bizalomerősítő intézkedésekkel foglalkoznának, a másodikban pedig a kifejezetten leszerelési jellegű kérdésekről tárgyalnának. A konferencia színhelyének és időpontjának a meghatározása mellett még egy kulcsfontosságú kérdésnek a tisztázását tartják rendkívül fontosnak szovjet részről. Mégpedig azt, hogy mekkora területre vonatkozzanak a tanácskozáson várhatóan kiterjesztésre javasolt bizalomerősítő intézkedések.

Határok

A NATO-országok kezdettől fogva igyekeznek kizárólag a Szovjetunióra korlátozni a bizalomerősítő intézkedések kiterjesztését. Egyes küldöttségek az európai katonai enyhülés és leszerelés témájával foglalkozó konferencián való részvételüket attól akarják függővé tenni, hajlandó-e a Szovjetunió egyoldalú jelleggel kiterjeszteni egész európai országrészére az Urálig bezáróan a bizalomerősítő intézkedések érvényességét.

A Szovjetunió, amely maga kezdeményezte az ilyen bizalomerősítő rendszabályok zónájának a megnövelését, a madridi tanácskozás sikeréért *nagy hajlékonyságot* tanúsít. Abba is hajlandó beleegyezni, hogy a nyugati államok csak Madrid után, későbbi időpontban, vagy akár a tervezett európai konferencián mondják ki a végső szót arról, [illegible]

Hazaérkezett az MSZMP küldöttsége Párizsból és Madridból

Kedden hazaérkezett Párizsból *Katona* Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács titkára és *Horn* Gyula, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője, akik az MSZMP képviseletében részt vettek a Francia Szocialista Párt kongresszusán.

Hazaérkezett Madridból a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége, amely a Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) meghívására *Cservenka* Ferencnének, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a Pest megyei pártbizottság első titkárának vezetésével részt vett a PSOE XXIX. kongresszusán.

A delegáció október 20—27. közötti spanyolországi tartózkodása során találkozott a Spanyol Kommunista Párt képviselőivel: Ignacio *Gallegóval*, az SKP KB végrehajtó bizottságának tagjával, a képviselőház alelnökével és Leonor *Bornaóval*, a KB tagjával, a külügyi osztály vezetőjével. Az MSZMP küldöttségét fogadta Dolores *Ibarruri*, a Spanyol Kommunista Párt elnöke.

Kambodzsai látogatók Székesfehérvárott

Bou Thong, a Kambodzsai Népi Forradalmi Párt KB Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság propaganda- és pártoktatási bizottságának elnöke vezetésével hazánkban tartózkodó kambodzsai küldöttség kedden Székesfehérvárra látogatott.

A delegációt a megyei pártbizottság székházában *Sudár* Iván, az MSZMP Fejér megyei bizottságának titkára fogadta és tájékoztatta a megye politikai és gazdasági helyzetéről és részletesen ismertette a pártszervezetek ideológiai, oktatási tevékenységét. Ezután Bou Thong és kísérete felkereste a Fejér megyei Hírlap szerkesztőségét, ahol *Nagy* Jenő főszerkesztő arról tájékoztatta, hogy milyen szerepet tölt be a megye társadalmi, gazdasági életében az 57 ezer példányban megjelenő megyei napilap.

A program a megyei pártbizottság oktatási igazgatóságán folytatódott, ahol a vendégeket a pártoktatás módszereiről tájékoztatták. Bou Thong és kísérete végezetül látogatást tett az agárdi mezőgazdasági kombinátban.

A csehszlovák pénzügyminiszter budapesti tárgyalásai

Leopold *Lér*, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság pénzügyminisztere — *Hetényi* István pénzügyminiszter meghívására — október 26—27-én hivatalos látogatást tett hazánkban. A magyar—csehszlovák gazdasági és pénzügyi kapcsolatok időszerű kérdéseiről és a továbbfejlesztési lehetőségekről tárgyaltak. A csehszlovák pénzügyminisztert fo[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurcsek Ferenc

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1978 NOV 26

1021

GYURCSEK FERENC: VIHARSAROK

LŐDI FERENC

ANYAN

Változik

az egységes nemzeti irodalmi nyelv létrehozásának igénye is. A magyar feudális állam kialakulása a magyar szókincsbe igen sok latin szót hozott; a török uralom török jövevényszavakkal, a Habsburgéra német jövevényszavak tömegével vall erről mind a mai napig. A mondatszerkesztés latinos, vagy éppen germán sajátságaival tele van a magyar nyelvművelés irodalma.

Azt írják a nyelvtörténészek: a nyelv külső törvényszerűségek és belső törvények alapján változik. Nézzük most ezeket a nyelvi természetű szabályszerűségeket. A kiinduláshoz újságnyelvi példát hozunk, amit azután elemezni fogunk.

Ha sportcikket olvasunk, s atlétát, úszót vagy kerékpárost stb. faggat a szerző, ilyenfajta kérdéseket és válaszokat találhatunk: „Mennyit mentél (futottál, úsztál, hajtottál)?" „Nagyot (jót, megfelelőt) hajtottam." Vagy: „*Mit* futottál?" „Az idén a legjobbat." (Ha a teljesítmény nem ilyen, nemigen ír róla a Népsport.)

A nyelvtan a *megy, fut, úszik* igéket tárgytalanoknak nevezi, mert általában nem teszünk a mondatokban mellékjük tárgyat. Ritkán ez előfordul, például 100 *métert* megy, *távot* fut, egy-két *hosszt* úszik stb.

Az előbb idézett példákban ezt láttuk: „*Mennyit* mentél?", „*Mit* futottál?" Azt gondolnánk: érdeklődött

GYURCSEK FERENC

Magyar Hírlap 37. évf. 187. sz.
2004. aug. 13. 14. p.

Gyurcsek Ferenc Munkácsy-díjas szobrászművész Antik Témák című kiállítása nyílik augusztus 17-én, 16 órakor a szolnoki Damjanich János Múzeumban. *(mh)*

.....

témafelelős

részéről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

t összeget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
nettó értékeihez tartozó ÁFÁ-t.

Gyurcsek Ferenc

ásért is küzdenek

ykezű gyerekek

– A megfiatalított Vasasban ıdkettőtökre kulcsszerep hárul. lyen érzés az új szerepkör, fő- neked, Barna mint csapatka- ánynak, és mire lehet képes az i alakulat?

– Mindig is vágytam rá, hogy fiatal csapatban egyszer én le- k a rutinos öreg. Ezért is vár- az idényt talán még nagyobb eklődéssel. Természetesen patkapitányként még többet nyújtanom, de úgy gondolom, gy ahol ilyen center *(a Vasas tere Steinmetz Ádám – a szer-* játszik a csapatban, ott nagy nem lehet. A magyar kupa el- lításával és a kitűnő Euroliga- repléssel már várakozáson il teljesítettünk. Mindenre ké- nek tartom az idei gárdát, de rt legyünk óvatosak. A vezetők noki döntőbe várnak minket.

– Ádám, belőled akár sportdiplomata is válhatna, arra most úgyis nagy szükségünk van.

– Érdekel is a dolog, akárcsak a sportmenedzselés. Ki tudja, mit hoz a jövő…

– És számodra, Barna?

– Én sem véletlenül végzem a jogi egyetemet. Érdekel az ügyvédi szakma, szeretek kiállni az emberek igazáért.

– Azt már a vízben is láthattuk. Nem is oly régen az öcsédre szálltak rá a medencében, aminek véres következménye lett. Ezt persze már te sem nézted tétlenül. Az élet minden területén kiálltok egymásért?

– Persze, jó testvérektől ez el is várható. Egy csapatban, egymásért játszunk, és ez így van rendjén.

Szabados Tamás

asas büszkeségei: Barnabás és Ádám

– Érdekes – mosolyog Ádám –, valyi idényben még én voltam apat egyik legfiatalabb játéko- na meg már idősnek számítok, ig közben csak 3 hónap telt el. om, hogy rám is nagyobb sze- hárul megfiatalított csapa- ban, de ez csak lelkesít. Bár a t erősebb volt tavaly, de szív-

Emléktábla Papp László tiszteletére ifjúkorának lakhelyén

Papp László (1926–2003) ökölvívóra, háromszoros olimpiai bajnokra, Budapest és a XIII. kerület díszpolgárára emlékezve, halálának egyéves évfordulóján ifjúkorának lakhelyén 2004. november 4-én emléktáblát avatott a főváros és a XIII. kerület önkormányzata nevében *dr. Tóth József* polgármester. A domborműves emléktábla *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész alkotása.

A háromszoros olimpiai bajnok emberi és sportolói nagyságára a polgármester és *Szepesi György* újságíró, sportriporter emlékezett.

Papp László a Fóti (ma Kassák Lajos) út 48. számú házban, a Klapka utca, a Váci út, a Hungária körút (ma Róbert Károly körút) közötti területen töltötte ifjúkorát. A Huba utcában, később a Lehel utca és Dózsa György út sarkán lévő elemi iskolában, majd a Pannónia utcai polgári iskolában tanult.

Papp László, az ökölvívás kiemelkedő egyénisége 1926. március 25-én született Budapesten. 1945–1948 között a BVSC, 1949–1950-ben a Budapest Lokomotív, 1951-től 1953-ig a Budapest Bástya, majd 1954-től 1956-ig a Vasas versenyzője volt. Ötkarikás aranyérmeit 1948-ban Londonban (középsúlyban), 1952-ben Helsinkiben és 1956-ban Melbourne-ben (egyaránt nagyváltósúlyban) nyerte. Ő volt az első ökölvívó, aki az újkori olimpiákon három elsőséget szerzett. Kétszeres Európa- és hétszeres magyar bajnok.

Profi pályafutása 1957-ben kezdődött, a hivatásosok között hét éven át maradt veretlen, s 1962-ben, 1963-ban, majd 1964-ben Európa-bajnok lett. Sokszor hangoztatott nagy bánatára a profi világbajnoki címért nem mérkőzhetett.

Visszavonulását követően szaktanácsadóként tevékenykedett, majd 1969-ben szövetségi kapitánynak nevezték ki. 1992-ig volt az ökölvívó-válogatott szakvezetője, illetve vezetőedzője. 1970-ben mesteredzői címet kapott, 1982-ben NOB Érdeméremmel tüntették ki. 1989-ben a Boksz Világtanács neki ítélte *A világ legjobb amatőr és hivatásos középsúlyú ökölvívójának járó övet*. 1991-ben beválasztották a Halhatatlanok Klubjába. 2001-ben helyet kapott a Nemzetközi Ökölvívó Hírességek Csarnokában (Hall of Fame).

A háromszoros olimpiai bajnokra Szepesi György sportriporter emlékezett

erekek

– Ádám, belőled akár sportdiplomata is válhatna, arra most úgyis nagy szükségünk van.

– Érdekel is a dolog, akárcsak a sportmenedzselés. Ki tudja, mit hoz a jövő…

– És számodra, Barna?

– Én sem véletlenül végzem a jogi egyetemet. Érdekel az ügyvédi szakma, szeretek kiállni az emberek igazáért.

– Azt már a vízben is láthattuk. Nem is oly régen az öcsédre szálltak rá a medencében, aminek véres következménye lett. Ezt persze már te sem nézted tétlenül. Az élet minden területén kiálltok egymásért?

– Persze, jó testvérektől ez el is várható. Egy csapatban, egymásért játszunk, és ez így van rendjén.

Szabados Tamás

Emléktábla Papp László tiszteletére ifjúkorának lakhelyén

Papp László (1926–2003) ökölvívóra, háromszoros olimpiai bajnokra, Budapest és a XIII. kerület díszpolgárára emlékezve, halálának egyéves évfordulóján ifjúkorának lakhelyén 2004. november 4-én emléktáblát avatott a főváros és a XIII. kerület önkormányzata nevében *dr. Tóth József* polgármester. A domborműves emléktábla *Gyurcsek Ferenc* szobrászművész alkotása.

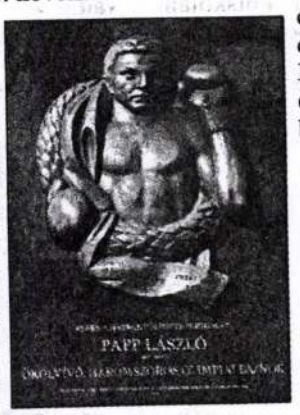

A háromszoros olimpiai bajnok emberi és sportolói nagyságára a polgármester és *Szepesi György* újságíró, sportriporter emlékezett.

Papp László a Fóti (ma Kassák Lajos) út 48. számú házban, a Klapka utca, a Váci út, a Hungária körút (ma Róbert Károly körút) közötti területen töltötte ifjúkorát. A Huba utcában, később a Lehel utca és Dózsa György út sarkán lévő elemi iskolában, majd a Pannónia utcai polgári iskolában tanult.

Papp László, az ökölvívás kiemelkedő egyénisége 1926. március 25-én született Budapesten. 1945–1948 között a BVSC, Ötkarikás aranyérmeit 1948-ban Londonban (középsúlyban), 1952-ben Helsinkiben és 1956-ban Melbourne-ben (egyaránt nagyváltósúlyban) nyerte. Ő volt az első ökölvívó, aki az újkori olimpiákon három elsőséget szerzett. Kétszeres Európa- és hétszeres magyar bajnok.

Profi pályafutása 1957-ben kezdődött, a hivatásosok között hét éven át maradt veretlen, s 1962-ben, 1963-ban, majd 1964-ben Európa-bajnok lett. Sokszor hangoztatott nagy bánatára a profi világbajnoki címért nem mérkőzhetett.

Visszavonulását követően szaktanácsadóként tevékenykedett, majd 1969-ben szövetségi kapitánynak nevezték ki. 1992-ig volt az ökölvívó-válogatott szakvezetője, illetve vezetőedzője. 1970-ben mesteredzői címet kapott, 1982-ben NOB Érdeméremmel tüntették ki. 1989-ben a Boksz Világtanács neki ítélte *A világ legjobb amatőr és hivatásos középsúlyú ökölvívójának járó övet*. 1991-ben beválasztották a

GYURCSEK FERENC

GYURCSEK FERENC
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA
VÁC VÁROSI KIÁLLÍTÓ TEREM
1973. ÁPRILIS 4-22.

KÉZNYUJTÁS EZ A KIÁLLÍTÁS, BEMUTATKOZÁS, ABBAN A VÁROSBAN, AMELY BEFOGADOTT, VÁCOTT. TUDOM, LESZNEK AKIK KEZÜKET NYÚJTJÁK, ÉS SOKAN LESZNEK, AKIK VISSZAHÚZZÁK. MOST AZ ELŐBBIEK ÉRDEKELNEK. SZÖVETSÉGESEKET KERESEK, MERT AZ ÉN ÜGYEM NEM MAGÁNÜGY. ELVÁLASZTHATATLAN AZOKTÓL, AKIK KÖZÜL JÖTTEM - A MUNKÁSOKTÓL. SZERETNÉM, HA A FELÉM NYÚJTOTT KEZEK KÉRGESEK LENNÉNEK.

GYURCSEK FERENC

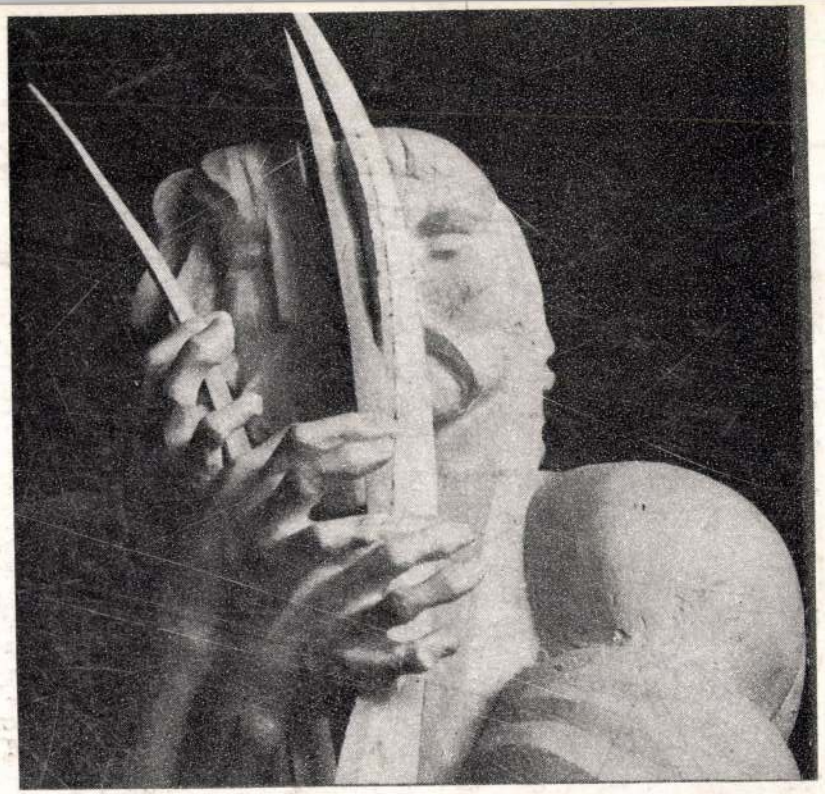

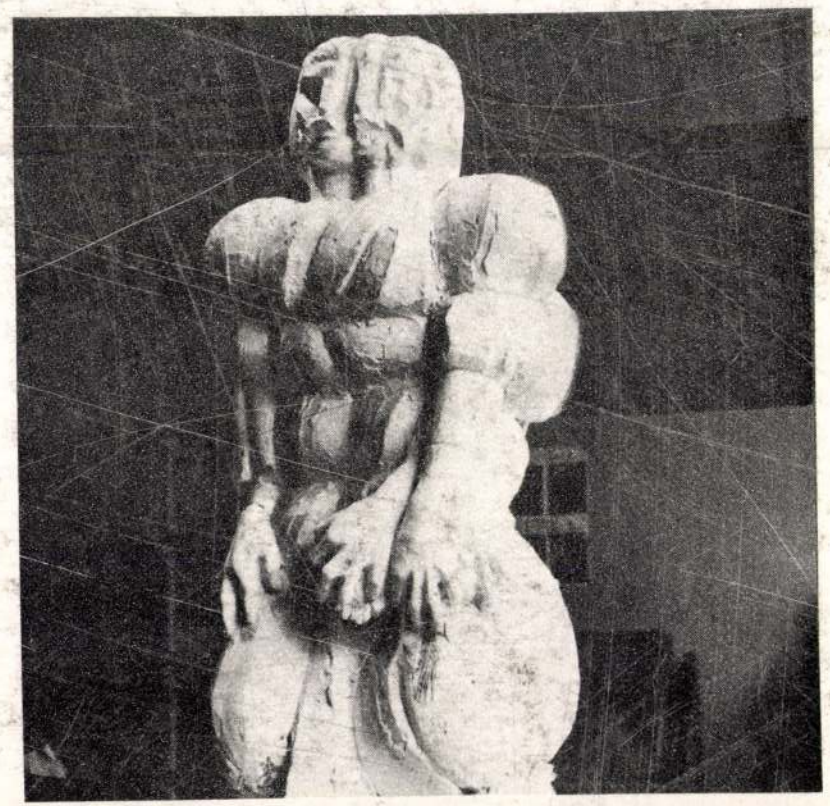

GYURCSEK FERENC

MŰVEK JEGYZÉKE:

1. 1945. II.	RÉZDOMBORÍTÁS	3 M	11. KÉRGES KEZŰ	CEMENT	110 CM
2. 1945. I.	BRONZ	40 CM	12. ESZMÉLET	FA	90 CM
3. ÚSZÓK	GIPSZ	3 M	13. ÉPÍTŐK	FA	90 CM
4. PARASZTLÁZADÁS I.	GIPSZ	2 M	14. NASZÁLY	FA	2 M
5. PARASZTLÁZADÁS	BRONZ	45 CM	15. SZIRÉNA	KŐ	40 CM
6. JOBBÁGYŐSÖM	KŐ	35 CM	16. CHE EMLÉKÉRE	FA	45 CM
7. LÁZADÁS	CEMENT	30 CM	17. FÉNY	CEMENT	120X120 CM
8. EMLÉK	MÁRVÁNY	40 CM	18. GYŐZELEM	BRONZ	25 CM
9. PUFAJKÁSOK II.	KŐ	40 CM	19. SZŐKE	MÁRVÁNY	30 CM
10. PUFAJKÁSOK I.	VÖRÖSMÁRVÁNY	30 CM	20. BOLSEVIKOK	FA	90 CM

1000 — ÁFÉSZ Sokszorosító üzem, Vác 288-73

GYURCSEK

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 17
Daily News

Ferenc Gyurcsik
1021

FOTO MTI — B. MEDGYASSZAY

Der Bildhauer Ferenc Gyurcsik arbeitet gegenwärtig an seinem Werk, das anläßlich des 900jährigen Bestehens der Stadt Szolnok (Zentralungarn) fertig werden soll. Vor dem Hauptbahnhof der Stadt wird das [illegible] aus den 9 Jahrhunderten der Stadtgeschichte darstellen. U. B. zeigt Gyurcsik, der mit Beton arbeitet, bei der Gestaltung des mittelalterlichen Teils.

DAILY NEWS

TREICHEN
ENARBEIT

ergeflogen

**e Außenminister Andrei
eshauptstadt vom Köln/
York weitergeflogen.**

Sowje
Übereinst

Gefang

Nikosia, 16. Sept. (UPI/MTI) — Die griechischen und türkischen zypriotischen Behörden tauschten am Montag 200 kranke und verwundete Gefangene aus.

Der Austausch wurde vor dem Ledra Palace Hotel an der „Grünen Linie" vorgenommen, die den griechi-

Gyurcsek Ferenc, [ ]

L.: Kö. Dal.

—: fiatal . . . .

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 14.

Gyurcsek Ferenc, költő

h.: Boska József.

— : □ Boska József 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jú[illegible] 31.

Szobrász
1021

Betonból öntött történelem

Beszélgetés Gyurcsek Ferenccel, a Tanúhegy alkotójával

Építők

A kilencszáz éves város méltó emlékművet akart állítani történelmének, azaz önmagának, s a sok közül egy szokatlan, de első pillantásra is megragadó terv nyerte el a megrendelők és a zsüri tetszését. Tízegynéhány méter magas szabálytalan formájú építmény, amelynek kilenc rétege egy-egy évszázadot jelképez, egy-egy évszázadról mutatja meg a leglényegesebbet. A felület rétegenként is tagolt, kisebb táblákra oszlik, amelyeken önmagukban is „kész", befejezett domborművek sorakoznak. Aki azonban körbejárja az építményt, felfedezhet bizonyos összefüggéseket egy-egy rétegen belül, érzékelheti a történelem folyamatosságát is.

Amikor felbontották a jeligés pályázatoknál szokásos borítékot, amely a döntésig őrzi az alkotó nevét, s olvasták, hogy „Gyurcsek Ferenc", bizonyára többen is megkérdezték, hogy ki ez a művész?

— A főiskolát 1968-ban végeztem. Somogyi József volt a mesterem. Most Vácon élek, ott kaptam műtermet, lakást.

— Bár Vác úgyszólván a főváros határában van, mégis biztosan megfordult a fejében, hogy jó lesz-e vidéken?

— Pesten ketten dolgoztunk egy műteremben. Megpályáztam a lakást, bár korábban sohasem voltam Vácon. Nem bántam meg. Többek között azért sem, mert csupán a műtermes lakás havi rezsije kétezer forint, s ezt ábrándozással nem lehet előteremteni. Dolgozni kell, s ez megóvja az embert, hogy úgynevezett présszóművésszé váljék, azaz olyan művésszé, ha ugyan ez a szó illik ide, aki mindig a készülő nagy műről beszél, de ez a mű a valóságban sohasem készül el.

— Érzett talán csábítást az ilyen magatartás iránt?

— Én nem éreztem, de a körülményeim bizonyos mértékig ebbe az irányba vontak. Három évig nem kaptam megbízást. Önmagamnak dolgoztam, és sok díjat nyertem a különböző pályázatokon. Szükségből kisplasztikát csináltam, és sikerült is ilyen módon némi nevet szereznem. Kezdtek beskatulyázni ebbe a „műfajba", holott ezt soha nem éreztem igazán a sajátomnak.

— Mit szeretett volna csinálni?

— Olyasmit, amit nem sajátíthat ki egy ember, vagy egy család, esetleg egy múzeum vagy galéria, hanem ami közösségi funkciót tölt be, olyan értelemben, hogy a legszélesebb tömegekhez szól.

— Köztéri szoborra gondol?

— Igen. A közösségi funkció betöltésének egyik feltétele, hogy a szobor valóban a legforgalmasabb helyen álljon, sok ember nézze. A másik pedig az, hogy ne csak dekoráljon, ne csak szép legyen, hanem még közvetlenebbül is mondjon valamit.

— Mit sikerült megvalósítani ebből a szolnoki Tanúhegy előtt?

— Vépen és Baján van egy köztéri szobrom, a szolnoki a harmadik. A negyedik pedig Vácon lesz.

— A szolnoki Tanúhegy ideális feladat olyan szobrásznak, aki ilyen művészi elveket vall.

— Összegzésre ad lehetőséget, hiszen az itt megformált figurák többségét korábban már elkészítettem kisplasztikában.

— Nem lett volna kifejezőbb, drámaibb, ha egyetlen figurával vagy konstrukcióval ábrázolja a 900 éves várost?

— Nem hiszek a jelképben, illetve nem hiszem, hogy egyetlen jelkép képes ábrázolni is. Jelvény lehet esetleg, vagy plakát...

— Így viszont az a veszély fenyegeti, hogy képeskönyvet készít, illusztrációgyűjteményt a város történetéhez.

— Ez lenne a másik véglet. Ha valódi személyeket mintáztam volna meg, például Kossuth Lajost, amint beszédét tartja a mostani Kossuth téren, az valóban csak illusztráció lenne. Ehelyett ott vannak a domborműveken, a honfoglalók, Dózsa parasztjai, a törökök, a kurucok, a szabadságharc honvédei, a Tanácsköztársaság vöröskatonái, a szovjet katonák, vannak építők, földmunkások, van fűrésztelep, mozdony. Mindezek együtt jelképezik a várost konkrét utalások nélkül is. Amikor ismerkedtem Szolnok múltjával, az volt az alapélményem, hogy Magyarország története és Szolnok története olyan szoros egységet alkot, hogy a domborműveken tulajdonképpen Magyarország története jelenik meg. Ez is segített a szükséges mértékű elvonatkoztatásban, a képeskönyvjelleg elkerülésében.

— A Műcsarnok jubileumi kiállításán két munkája szerepel: egy Uitz-portré és egy Siqueiros-szobor. Példaképeinek tekinti Uitzot és Siqueirost?

— Igen. És Derkovitsot említem harmadiknak. Mindhármuk művészete közösségi, agitatív művészet.

— Beszélgetés közben azt mondta, hogy a Tanúhegy összegezés, hiszen minden fontosnak tartott korábbi munkáját beleépítette. Nem korai még a szintézis hétévi munka után?

— Ez nem csak tőlem függ, most jött a megrendelés. Egyébként lehet, hogy korai is, úgy érzem, egy kicsit — jobb szó híján mondom — kiüresedtem. Arra azért jó ez a szintézis, hogy nyilvánvalóvá tette: most valami mást kell csinálni, mert egy korszak ezzel befejeződött.

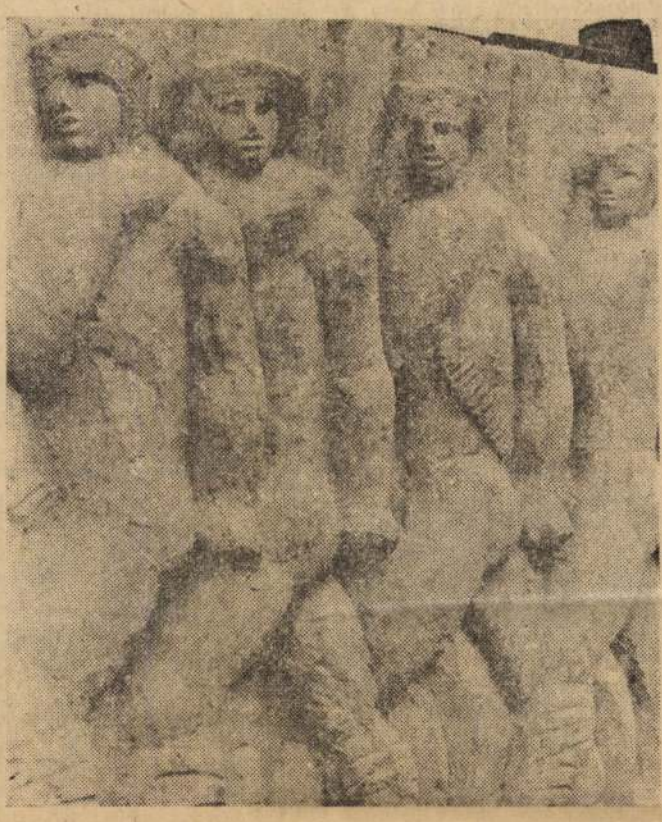

Vöröskatonák

— Van-e már valami jele annak, hogy mi lesz az a „más"?

— Most a szkíta, avar művészet formavilága, ritmikája izgat. Ez a formarend bizonyos értelemben már ott van a Tanúhegy tábláin is. Talán ebből alakul ki valami: valóban más és szerves folytatás is egyúttal.

Bistey András

Szépítik a fertődi kastélyt

Hazánk legnagyobb, s egyben legszebb barokk-rokokó műemléke a fertődi Esterházy kastély. Mai formáját a 18. században kapta meg. Helyreállítására az elmúlt években 50 millió forintot költöttek. A kastélymúzeum rövidesen újabb termékkel bővül, s restaurálják a többi között a régi kínai falfestményeket. Az idén befejeződik a kastély tetőzetének felújítása is. Bádog helyett rézből készülnek az esőlevezetők.

A kastélyhoz 600 holdnyi parkerdő tartozik, ami elég elhanyagolt állapotban van. Helyreállítási terve rövidesen elkészül.

Diákotthon Siklóson

Siklóson kollégium épül. Az emeletes épületben száz általános iskolai tanuló kap majd helyet. A kollégiumra a járás aprófalvas jellege miatt van szükség: több helyen ugyanis megszűnt vagy megszűnik az iskola, s a kisdiákok megfelelő közlekedési lehetőség hiányában nem tudnak eljutni a körzeti iskolába. E hátrányos helyzet megszüntetésére hozzák létre a járási kollégiumot. A siklósi diákotthon várhatóan 1976. őszére készül el.

Heti jegyzetünk

Esztergák, fák, virágok

„Évről évre teljesítettük a tervünket. Az üzem termékei keresetté váltak, s hogy úgy mondjam, egyre többször nézhettünk fel a munkapad mellől. Egyre többször nézhettünk körül, s egyre többször állapíthattuk meg, milyen sivár minden körülöttünk. Talán így kezdődött" — mondja az igazgató.

Igen, valahol ott kezdődött, amikor az újságpapír helyett barna, utóbb pedig fehér selyempapírba csomagolta a munkás a tízórait, vagy a reggelit, s ott folytatódott, amikor felállt egy brigádtag a termelési tanácskozáson és elmondta, hogy „ezt" nem így kellene csinálni, hanem amúgy.

Elkezdődött ott, amikor a földszintes, satnya kis házak helyén emeletes házak nőttek, közöttük pedig frissen vágott gyep illata terjengett. Folytatódott ott, hogy az üzem kapuján belépve port kavart az ember arcába a targonca, s az ebédlőben a műanyagtálcáról a forró víz sem mosta le az olajos kéz hagyta nyomokat.

Egy idő után rájöttek, — ez így nem jó! Hiányzik a „zöld" a gyárból, és jobban esik az ebéd a szépen tisztán tartható porcelán tányérból. Az üzemi park történetének első fejezeteit a kis fák mellé leszúrt támasztó karók jelezték. A következő év tavaszán a folytatást már a portásfülke mellé ültetett petúniák írták. Ma a szolnoki MEZŐGÉP udvarán bátran szippanthat az ember a levegőből, mert a terveljesítés mellett megvalósult itt valami, amire jó lenne, ha egyre több helyen gondolnának! Úgy, mint ahogy azt a szolnoki bútorgyárban teszik — a gyár előtt széles gyep pompázik, s elkészült a betonjárda is — vagy a papírgyárban, ahol a régi gépekből kreált házi múzeum frissíti a szürke betoncsíkok egyhangúságát. De nem szabad kihagyni a cukorgyár facsmetéit sem — mégha kiszáradtak, akkor sem. A szemlélet a lényeges!

H. J.

Nemzetközi népfront-tanácskozás

A román küldöttség Szolnokra készül

Június 18-tól kezdődően — háromnapos programmal — Budapesten kerül sor a szocialista országokban működő népfrontmozgalmak és szervezetek képviselőinek második nemzetközi tanácskozására. Ezzel kapcsolatban dr. Molnár Béla, a HNF OT elnökségének tagja, az országos tanács titkára az alábbi nyilatkozatot adta:

— Első alkalommal 1973-ban Bulgáriában — Várnában — találkoztak az európai szocialista országok népfrontképviselői, hogy megismerjék egymás tapasztalatait a nemzetközi kapcsolatokban. Akkor született a most megvalósuló elhatározás, hogy a következő alkalommal szélesebb körű részvétellel és „hazai téma" megtárgyalására kerüljön sor. Ez a lényege a most Budapesten összeülő tanácskozásnak, amelyre elküldi képviselőit a Magyar Hazafias Népfront bolgár, csehszlovák, kubai, lengyel, NDK-beli, román testvérszervezete, valamint a Szovjetunió baráti társaságainak szövetsége.

— A megbeszéléseken két témában folytattunk tapasztalatcserét. *Az első téma: „A népfront-mozgalom szerepe és feladatai a szocialista demokrácia fejlesztésében"* — ez a Hazafias Népfront előterjesztésében kerül napirendre, s a téma előadója dr. Szentistványi Gyuláné, a Hazafias Népfront országos tanácsának titkára lesz. *A második téma: a propagandamunkában szerzett tapasztalatok összesítése, kölcsönös kicserélése* — Klaus Lenk, a Német Demokratikus Köztársaság Nemzeti Frontja országos titkárságának tagja lesz a téma előadója.

— Kettős jelentősége van a tanácskozásnak: egyrészt azt várjuk az eseménytől, hogy kibővíti a szocialista országok társadalmi együttműködését, másrészt ismétlődő fórumot teremthet a szocialista építőmunka fontos, közérdekű területein szerzett sokoldalú társadalmi tapasztalatok kölcsönös mgeismeréséhez. A tárgyalásokat követően a szovjet delegáció Pest, a bolgár Heves, a csehszlovák Komárom, a kubai Nógrád, a lengyel Győr-Sopron, a mongol Bács-Kiskun, az NDK-beli Fejér, a román küldöttség pedig Szolnok megyében tesz látogatást. E vidéki programok során vendégeink tájékoztatást kapnak a meglátogatandó megyék fejlődéséről, majd baráti találkozókon vesznek részt.

A megyei ipartörténeti és népművészeti kiállításra Busi Lajos népi iparművész a „Túri kantát" formázza a Mezőtúri Fazekasok Népművészeti Háziipari Szövetkezetében

Nemzeti könyvvagyonunk a Budavári Palotában

Könyv, könyv és könyv... Valóságos könyvtornyok. És hatalmas acélszerkezetek a palota két szárnyában. Milliónyi kötetet fogadnak be és bocsátanak ki, ha úgy tetszik — egyetlen gombnyomásra.

Könnyedén, gyorsan mozog a rengeteg kötet, nyomtatvány, kézirat. Modern felvonókkal járja útját, vezessen az akár a raktárba, akár az olvasókhoz. Vagy a IV. emeleti régi könyv- és kéziratтárba, a színháztörténeti-, zenemű- és térképtárba, Esetleg a kiállítótermekbe, ahol a magyar írás- és könyvtörténet legféltettebb emlékeit mutatják be. Mátyás Corvináit, az évszázados kéziratokat...

Az olvasók liften érkeznek a központi katalógusteremhe, ahol benyújtják igényeiket, s mire helyet foglalnak, előttük az olvasnivaló, valamelyik olvasóteremben.

Egyszerre 450-en olvashatnak nyugodtan, zavartalanul, s ki-ki be is vonulhat valamelyik szobába, ahol lehet gépen írni, diktálni, hangszalagra venni a keresett szöveget. A kutatók, akik abszolut csendet kívánnak, külön szobában dolgozhatnak. Aki pedig, néhány órai intenzív olvasás közben elfárad, az a VIII. emeleti klubban pihenhet kávézgatás, tere-fere, vagy éppen napilapok, folyóiratok, a legfrissebb könyvek böngészése közben.

Eszményi könyvtár, eszményi olvasószolgálat — lesz, majd az Országos Széchényi, azaz Nemzetközi Könyvtárban, amikor az elfoglalja várbeli új otthonát, a Palota krisztinavárosi szárnyát.

A költözködés már megkezdődött, tavaly s az idén a könyvállomány egyharmadát szállították át a legkorábban elkészült toronyraktárakba. A palotabeli belső szerkezeti munkák java részét befejezték. Jelenleg az álmennyezetet készítik, közben szerelik az épület gépészeti vezetékrendszerét, a légtechnikai gépházat, a fűtőközpontokat. Az épületet — mint tervezik — három szakaszban adják át rendeltetésének. Elsőként az északi szárnyat, előreláthatóan 1977-ben.

Gyurich István

Budapest

saját akvarell ex lib-
riseivel (és egy akvarell tervvel) rezet vett a
Szent György cék ex libris
Kiállitásán - 1913-ba

irod

Skex-lib.

Nadatio V. 242.

Gyurich István

fotó

1909–12.

Kimisk 1930.83.l.

Gyurich István

iparm.

Évf. 1928

3703. Achille

Sz. Milanóban 1

Tájkép.

Az ábrázolt vidéken jobbr
ekhós szekér van, a melyre
és a melyet nyugvó birkák vesz
pásztor gondjára van bízva. K
támaszkodik, egy pedig balraf
emeletes épületek bontakoznak k
borítják. Jelzése alól balra: »
Vizzotto, Alberti 1905«. E festn
és egy terracotta kanna szemlél

Papiros, méretei 10·4 : 19·7 cm
500 K. — Szana Tamás hagyomány
908). — Átvétetett 1908 márcziu
átvételt jóváhagyta az 1908 márc
(499–908). — Bejelentetett 1909

III

Hay. 1908.

Szana T.

Gyurich István

iparmuvész

belső építész.

A bresti Iparmuvé-
szeti Iskolában ta-
nult. Több kiállí-
tást rendezett a
Szalmássy Galériában
1948-ban.

Személyesen megismer-
kedtem vele
1948. ápr. 5.

Carton
szenrajz

Pécs

~~Lotz Károly:~~

3651 Szent István.

A jobbra fordulta van ábrázol
~~dott~~ és kezében lévő párnára tet
ajánlja fel. Dicskörtől körülvet
nyilt korona ékesiti, haja hossz
ujjú köntösét derekán kardkötő s
tek képei látszanak. A háttérben
Szénrajz, méretei ~~214:128~~
Vétetett az 1905: III. 7-i
(213-905)

A pécsi fiákos egyhar
jarnak keleti falán lévő gyi

, románstyl

Máriának,

1905

Pécs.

V. (után)

246 x 2

Gyurich István iparművész és aquarellista

Szül 1894. Jul. 24 Budapesten

Iskoláit Budapesten végezte az Iparművészeti iskolán az építészeti szakot. Tanulmányuton Német és Olaszországban járt. Résztvesz az 1914ben kitört világháborúban előbb az orosz majd az olasz harcterén, Mint zászlós kerül olasz fogságba.

Több évi fogság után kerül hazá, elősszőr a Lukácsfurdő épít kezésénél működik majd résztvesz a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete megalapitásában mint választmányi tag vagy 18 éven keresztül dolgozik az Iparművészeti közügyekért Kiállitásokat rendez vagy résztvesz a rendezésekben igy jutnak el az Első Iparművészeti Tárlathoz mely Európai visszonylatban is komoly kiállitás volt, majd Művészet az Iparban, „Herend 100 éves", Üveg és fém kiállitás stb. Körben Aquarellekat fest de fő iparművészeti tevékenysége a rendezés marad.

Gyurics Éva grafikus

A Szárados úti hűvésztelepen
él és dolgozik

Sehnecki Tóth János: A Szárados úti
hűvésztelep

Nagymuvelés 1968 VIII. n. 40 old.

Gyurics Éva MDK

Bohócok, litográfia

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gyurics Éva
Grafikus

M.D.K.

Alvó (repro)

Élet és Irodalom, 1962. dec. 8 – 8 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Gyurics Éva
SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT
1982 JUN

1021

Gyurics Éva:
Dosztojevszkij-tanulmány

A IX. Képzőművészeti Kiállítás egyes szobrait a Műcsarnok mögött, a szabadban állították ki

el.

HORIZONT

(Folytatás)

CINEMIRAKLE VETÍTÉSI RENDSZER

A Cinemirakle rendszerű vetítés a cinerama továbbfejlesztése útján jött létre. Igen kismértékben terjedt el; az USA-n kívül Kanadában, Franciaországban és az NSZK-ban működik egy-egy ilyen rendszerű mozi. Az első Cinemirakle filmet 1957-ben Los Angelesben mutatták be.

Mint a Cineramanál, a vetítés ezúttal is három filmszalaggal történik.

A filmkép mérete: 28,20×24,89.
Képablak mérete: 25,70×24,38.
Területe: 676 mm².
Filmszalag sebessége: 44,6 m/sec.
Képváltás sebessége: 26/sec.
Magasság-szélesség aránya: 1:2,67.

Érdekes változás a Cineramával ellentétben, hogy a három vetítőgép egy gépházban nyer elhelyezést. A középső gép merőlegesen vetít az ernyőre, míg a két szélső gép egy 90°-kal elfordított tükörről közvetíti a képet. (1. ábra) A tükrök igen finom állításával elérhető, a szélek pontos beállítása, és így a Cinerama egyik igen szembetűnő hiányossága: a szélek egyvetítőgép dobja 2800 m film [illegible] gadására képes. A 26 képkocka filmsebesség mellett az általában 54 perces műsorok 2400 m film lepergetését teszik lehetővé.

A Cinemirakle film hangleadása 7 hangcsíkos 35 mm mágneses filmről történik. A mágneses csíkok egyenletesen helyezkednek el a két perforációsor között. A vászon mögött elhelyezett 5 hangszóró mellett a terem két oldalán két sor hangszóró az effekt-hangok közvetítését teszik lehetővé.

HENGERES KIKÉPZÉSŰ ERNYŐRE TÖRTÉNŐ VETÍTÉS

Circorama vetítés. Az 1958-as brüsszeli világkiállítás egyik különlegessége volt az amerikai Circorama filmszínház vetítése. A Circorama mozi lényegében köralakban elhelyezett 11 db egymástól 15 cm széles fekete szalaggal elválasztott vetítőernyőből áll. Az ernyők mérete 3,80×3,00 m. A nézőtér belső átmérője 15 m. A vetítőernyő alsó szegélye 2,30 m. A moziépület külső körén nyert elhelyezést a vetítőgépház. A 11 vetítőnyílást a fekete takaró szalagon

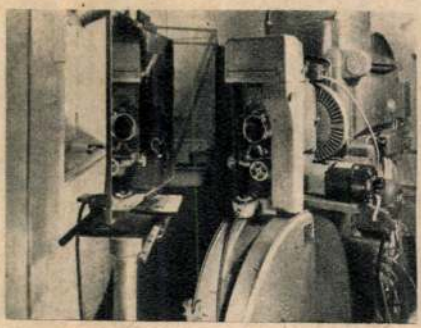

1. ábra

2. ab

MDK

Gyurics Éva

Fej, lit.

Grafikai kiáll. Képzőm.Főisk. 1964.

MDK

Gyurian József
nyomdája

1860-ban,
később Bartalits üzlete, nyomdája a
Lipót és kalap utca sarkán állt. Ekkor Pest
már 12 nyomdát számlált.

Firlinger Károly: Budapest nyomdai
Grafikai Szemle 1894 évf. 1 z. 4 l.

MDK

Gyurián József

nyomdai művezető

1802–1833 ig vezette Landerer Anna nyomdáját.

Firlinger Károly: Hazai könyvnyomdái
Grafikai Szemle 1893 évf 2. 23 l.

Gyurich Istvánné iparművész.

Magyar Nemzet.
1948. III. 19. 3. old.
(:Benczúrné:)

Ø Gyurian József

l.

Kertész nyomtatok

253. l.

263

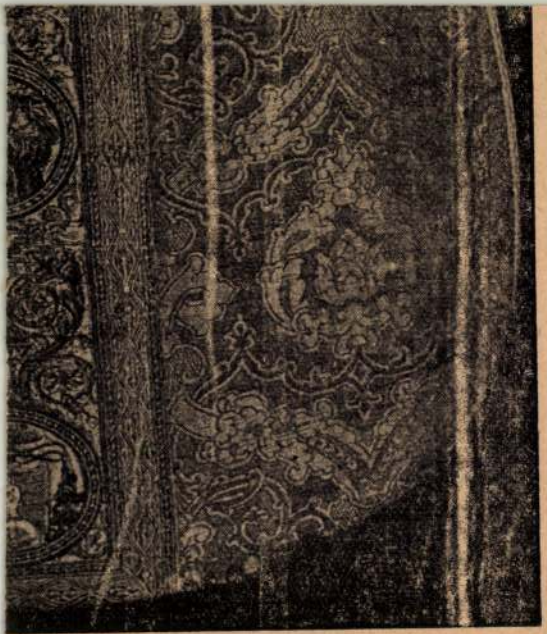

niseruhája, 1500 körül.

1

Gyurián József
nyomdász

l.

Kertész nyomtatott
263. l.

álló alakja, a vízszintes száron két mondatszalagot tartó, térdelő angyal.
Mag. 105 cm.
Északolasz munka, 1420 körül.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Régi és újabb műhímzések kiállítása Nagyváradon. Egyházművészeti Lap, VII., 1881.,

LOLLOK LÉNÁRT MELLKERESZTJE,

aranyozott ezüst, foglalt ametisztlapokkal és zománccal.
Mag. 11 cm.
Bécsi munka 1890 körül. Később Csernoch prímás tulajdonában.

Lepold Katalógus 100. sz.

ÁTHOSZI KERESZT,

fa, talpas jelenetekkel.
Mag. 23 cm.
Áthoszi munka, 1890 körül.
Venczel Antal kanonok adománya, 1905.

BOLTIZÁR JÓZSEF KELYHE,

aranyozott ezüst. Neogót stílű. Dianafejes hitelesítő bélyeggel és HA mesterjeggyel.
Mag. 24 cm.
Bécsi munka, 1894.
Boltizár István felszentelt püspöknek aranymiséje alkalmából ajánlotta fel a főegyházmegye papsága, 1894.
Boltizár ajándéka, 1905.

Gerevich PA, 191. l. — Lepold: Adatok 34. l.

GYURGYIK ZSUZSA

Fantázia gombakalapban

Gyurgyik Zsuzsa tárlata a MűvészetMalomban

Ahogy megnéztem Gyurgyik Zsuzsa kiállítását – majd ráadásként még egy képét a Szentendrei Tárlaton, a MűvészetMalomban –, a fiatalság sugárzott belőlük. Noha gyerekkori álmaink olykor eszünkbe jutnak az élénk színű látomások között, világát mégsem a gyermeki naivság jellemzi. Vad árnyalatai és lágy formái is tükrözik a kettősséget ami benne van: a gyermeket, aki olykor furcsa képekben saját, mesék szülte fantáziájával összegyúrva érzékeli a körülötte zajló valóságot, és az ebben megbújó vagy emellett létező spirituális lelket. Olyan világszemléletet közvetít képein keresztül, mely felé – most, hogy a Vízöntő korba léptünk – az emberek kezdenek kinyílni. Mert ha igaz, amit az asztrológusok is jósolnak, az előttünk álló időszakban egyre többek gondolkodásmódja irányul a transzcendentális dolgok felé. Zsuzsa ebből az életérzésből kiindulva különböző lehetőségeket tár fel előttünk, melyeken a lótuszban meditáló Buddha, a sámán varázslók gombája vagy a kedves, pöttyös ufónak álcázott tiszai halász lehet „vezetőnk". A gomba a mesék galócájaként pöttyös kalapban piroslik, a kéklő Buddha persze Krisna is lehet, a hatalmas szemű idegen pedig barátságosan fogja horgászbotját. Mint a mesében.

Gyurgyik Zsuzsa világát és annak lenyomatát – a vásznon, fatáblán, papíron nem csoda, hogy a „szentendrei öregek", mint ef Zámbó István vagy Novotny Tihamér – is hamar felfedezték. A „vajdáslexikonban", vagyis a Vajda Lajos Stúdió eddigi életét összefoglaló albumban nem sok huszonéves művész szerepel rajta kívül. Mostanában pedig egyre több kiállításon is találkozhatunk képeivel, melyek elvisznek egy furcsa mesevilágba, egy színes, misztikus történetbe.

DÉ

A Vízöntő korban sokan a transzcendens felé fordulnak

KLIKKELŐ

Megszűnhet Macedóniában a Matáv monopolhelyzete

(Stop!) Veszélybe került a Matáv monopolhelyzete Macedóniában, ugyanis négy nemzetközi távközlési cég jelezte érdeklődését a második macedón mobilkoncesszióra, amelyre július 27-éig adhatják be ajánlataikat. A magyar szolgáltató az egyetlen macedón mobiltársaságban, a Maktelben szerzett tavaly 51 százalékos tulajdonrészt. A második macedón mobilkoncesszión való részvételi szándékukat június 2-áig kellett jelezniük az érdeklődőknek; hivatalosan négyen jelentkeztek: az osztrák Mobilkom Austria AG, a görög Hellenic Telecommunications Organization, a brit Mint Telecom Ltd., és az amerikai P-Com Inc. Az országban jelenleg a Maktel távközlési cég hagyományos telefonszolgáltatásának 507 ezer előfizetője van, a mobilszolgáltatást (GSM alapú) pedig közel 110 ezren veszik igénybe.

Új 3Com-megoldások

(MH) A 3Com az internetes kommunikáció olyan új, innovatív termékeit jelentette be, amelyek 20 percen belül telepíthetők a meglévő hálózatokon. Az új termékek javítják az internetelérést és a teljesítményt, csökkentik a csatlakozási és használati költségeket, és elősegítik a vállalati hálózatok nagyobb rendelkezésre állását. Az új web alapú megoldások közé tartozik a SuperStack® 3 Webcache és a SuperStack 3 Server Load Balancer termékcsalád, valamint új szoftververzió a SuperStack 3 Firewall tűzfalhoz. Az ügyfelek az új SuperStack 3 Webcache segítségével akár internetes WAN-sávszélességük 50 százalékát is megtakaríthatják – jelentette ki Lehner Tamás, a 3Com Hungary Kft. ügyvezető

Földü

Tiltott a

Betiltotta az internet használatát az Afganisztán területének 90 százalékát ellenőrző tálib rezsim. A tilalom vonatkozik a hatóságokra és a kormányhivatalokra is. A döntés ugyanakkor nem precedensértékű, a hálót a világ több országában is rendkívül szigorú állami kontroll övezi. Mianmarban például önmagában a telefonmodem birtoklásáért 10 év börtön járhat. Mindennek ellenére akárhogy is törekednek az internet korlátozására a legkülönfélébb rendszerek, a világháló alapvetően szabad médium, s mindig megtalálja a kiskapukat.

Molnár Sándor

Pénteki döntésében iszlámellenesnek nyilvánította és betiltotta az internet használatát a radikális tálib kormány Afganisztánban. „A talibán nem veti el alapjaiban az internetet, ám azt obszcén, erkölcstelen és iszlámellenes tartalom terjesztésére használják, s mi ettől a káros befolyástól kívánjuk megvédeni az országot" – indokolta a döntést Wakil Ahmed Mutawakil, a rezsim külügyminisztere az AIP afgán hírügynökségnek. Habár egy ideig bizonytalanság uralkodott azzal kapcsolatban, hogy az intézkedés vonatkozik-e az országban tevékenykedő nemzetközi segélyszervezetekre, hamarosan kiderült, hogy a tilalom teljes. Ennek megfelelően

Széle társadaln

Az International Demographics amerikai kutatócég vizsgálata szerint az elmúlt három év során a világháló egy komoly demokratizálódási folyamaton ment ke-

Gyurcsik Károly, építész.

Bpesten a József-városi kiállító teremben „Sparósított építészet" címmel, Finta F. – Gyurcsik Károly. – Kasznab Ákos és Kevés György építészek kiállítását márc. 1-ig látható!

Unokáink is látni fogják.

1977. II. 12. 16.05 D. TV.

M.D.U.

GYURGYEV Pál festő

1799 Monostorszentgyörgy gk. t. fal-
képei

Garas XVIII. N. 183, 222. l

Gyurgyik Gyula, [építész] M Dk

A szegedi múzeum megnagyobbítását oldotta meg diplomamunkájában.

G. J.: A tervek elkészültek 8. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 28

MDK

Gyurgyik Gyula né, [építész?]

Fehérgyarmat újjáépítésének rendezési terv vázlata:

Repr.

Orosi István: Ilyen lesz az újjáépülő Szamosköz M. 2.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 21.

M.D.K.

Gyurgyovanszky András
rézmüves

1775-ben tüzfecskendőt csinál

Pécsely Piroska: A kiszthelyi Festetics kastély és belső berendez
71 l.

M.D.K.

M.D.K.

Gyurián - Bagó
nyomdász

1840-es években több nipies metszet van.

Vértes Katalin: A magyar nipies fametszet, 1928.
J5l.

Gyuriás és Bagó
nyomdászok

M.D.K.

1834-ben átvették Landerer Anna
nyomdáját.

Vértes Katalin: A magyar népies fametszet, 25 l.
1928.

M.P.M.

Chambre et Bureau

Imprimerie

1834 - Rue Neuve St. Augustin, 15 bis.

Imprimerie Lacrampe.

Rue des Petits Augustins, 5 bis. 151

Gyurián

MDK

nyomdász

végén

Az 1840-es években a a Gyurián és Bagó-féle nyomda, ahol Petőfi valamikor a Pesti Divatlapot korrigálta, német ujságokat és röplapokat ad ki.

108.o.

Dezsényi Béla-Nemes György:
A magyar sajtó 250 éve.

I. kötet 1964.

Gyurián János
nyomdász

M.D.K

1847-ben adja ki első népi metszetét a
Gyurián-Bagó nyomda

Vértes Katalin: A magyar népies fametszet, 1928. 34 l.

M.D.K.

Gyurian János
nyomdász

Budán működő nyomdájában 1834-
ben a „Négy Istenes Ének" kiadványt említi a könyv-

Vértes Katalin: A magyar népies irodalom, 1928; 31 l

M.D.H.

MDK

Gyurcsek István

Szerepelt a főiskolás fiatalok idei vásárhelyi kiállitásán.

"Az agrárproletár mozgalom emlékére" c. müve

D.E.: Két tárlat a vásárhelyi Tornyai Muzeumben.

TISZATÁJ 1964 szept.

Gyurcsek Tibor

Gyurcsek Ferenc és Kő Pál Somogyi József tanitván yai voltak, Mire ta nitott Somogyi c. összeállitásuk irásbeli vallomás.

Magyar Hirlap 1976-183-4
Wagner:Müvészet a Müvészetben

M.D.K.

Gyurcsik Ferenc, ács

Egerben az 1735-évi, majd az 1800-14 közötti adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335. old.

Gyurkó László

Fa szobrokkal szerepel a szabadkai művészek szegedi kiállításán.

D. Fehér Zsuzsa: Szabadkai művészek Szegeden.

Tiszatáj 1968. VIII. sz. 747.o.

MDK

Gyurcsik Ferenc

Viharsarok, emlékműterv, beton

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

GYURCSIK Ferenc ács. Egerben először az 1795-,ös adóösszeirásban fordul elő neve, majd 1?oo-1 14-ig említik a városi adókönyvek.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 SEP 1

Budapester Rundschau

Ferenc Gyurcsek

1021

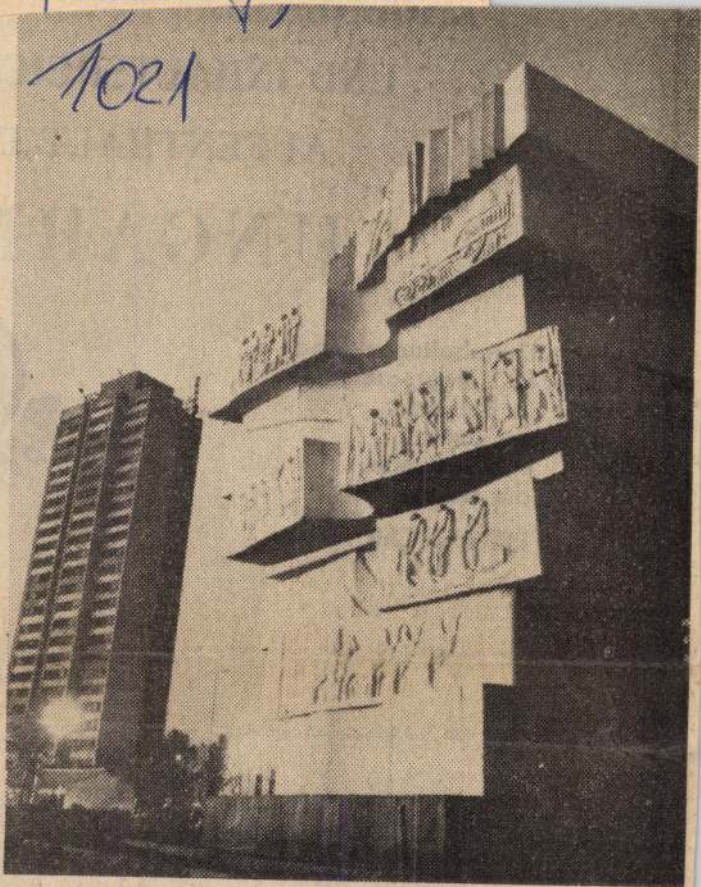

Denkmal zum 900jährigen Jubiläum der Stadt Szolnok (von Ferenc Gyurcsek)

UNGAR

Unterhaltungs- und
Folkloreprogramme
in Budapest
am Balaton
in der Puszta
am Donauknie

RENT A CAR

IBUSZ DIREKTI
1364 Budapest,
Felszabadulás
Tel.: 180-860
Telex: 22 49 7

WENDEN SIE SICH
AN UNSERE VERTRETUNGEN
IN DEN CROSS-STÄDTEN EUROI

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JÚN 26
PEST MEGYEI HÍRLAP

Gyurcsek Ferenc
Molnár Zs.

1021

Váci szobrász szolnoki emlékműve

Gyurcsek Ferenc monumentális alkotása: a Tanúhegy

Emlékmű épül Szolnokon. Az idén kilencszáz éves múltra visszatekintő város — izmosodó jelenének, munkás hétköznapjainak bemutatása mellett —, így tiszteleg a történelem névtelenjei előtt. Az emlékmű betonból készül. Mérete lenyűgöző: háromemeletnyi, mintegy 12 méter magas. Alkotója fiatal szobrász, a Vácott élő *Gyurcsek Ferenc*.

— Két esztendővel ezelőtt, éppen a szolnoki pályázat meghirdetésekor fejeztem be Dózsa-szobromat — mondja a művész. — A mintázás során arra törekedtem, hogy ne csak egy embernek állítsak emléket, hanem a parasztlázadás valamennyi hősének, tehát a figura különböző felvillanásaiból álljon össze a kompozíció. Mivel nem tudom egy pillanatba merevíteni mindazt, amit el akarok mondani, a változó világ problémáit a maguk mozgásában akartam bemutatni. Ezért vált számomra vonzóvá az újabb kiírás, hiszen a feladatot itt is az elmúlt ídő ábrázolása jelentette: kilencszáz év történelmi pillanatait kellett anyagban megfogalmaznom.

Gyurcsek Ferenc hamar munkához látott. Először is a városra jellemző anyagot keresett. Elvetette a bronzot, a fát, választása a *betonra* esett, amely — szavai szerint — képes elhitetni az emberekben a megszilárdult föld erejét. A maradandóságnak akart ezzel is emléket állítani, a pusztítások után mindig kicsírázó életnek, annak a folytonosságnak, amelynek végül is jelenét köszönheti ez a Tisza-parti város.

Áttanulmányozta a históriás könyvek lapjait. — Ha egymás fölé helyezem a történelem csomópontjait — meditált magában —, azok éppen úgy tanúskodnak a múltról, mint a löszfalak réteges földnyelvei. Elkészítette hát az eddig megszokottaktól eltérő formát, most már csupán a tartalmat hordozó eseményeket kellett kiválasztania. Az sem váratott magára sokáig. A *Tanúhegy* címet viselő emlékmű homlokzati része *a honfoglaló nomád lovasoktól a mai család életéig* ábrázolja az idő múlását. A hatalmas, kilencszintes betontömb hátsó oldalára pedig a megélhetést biztosító tevékenységi formák kerültek.

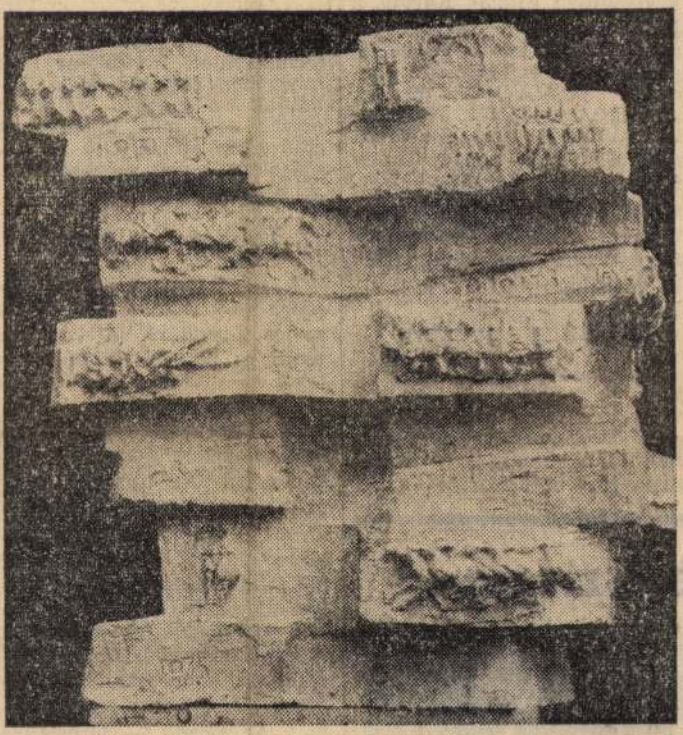

Gyurcsek Ferenc három emeletnyi magas betonemlékművének gipszmakettje elölnézetben.

Érdemes összevetni a két oldal ellentétes ábrázolásmódját is. Míg elöl szinte jelzésszerűen formálódik előttünk a történelem, addig hátul seregnyi figura és eszköz teremt elevenséget az egyes korokat bemutató frizeken.

Az eredetileg gipszben megfogalmozódott terv megnyerte a szolnoki pályázatot. Ma már közel áll a megvalósításhoz. Az építőmunkások — a művész irányításával —a nyolcadik szint öntésénél tartanak. *Augusztus 20-ra* elkészül a teljes alkotás, hogy avatásával nemcsak Szolnok városa, hanem az egész magyar emlékműszobrászat újabb remekművel gazdagodjék.

Molnár Zsolt

kukorica vetésterületén 23, a cukorrépaterület 34, a burgonyaföldek 12 százalékán iparszerű technológiával, rendszerben termeltek. Persze az örömbe némi üröm is cseppent, ezt tartalmazza az írásos beszámoló, s erről szólt a vb-ülésen *Vimola Károly*, a Dél-Pest megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségének titkára. Nem egy gazdaság úgy vélte, minden gondja megoldódik, ha belép valamely termelési rendszerbe, drága pénzen nagy teljesítményű gépsorokat vásárol, holott még *a hagyományos termelési módszerek lehetőségeit sem használták* ki maximálisan.

Az ország „gyökere"

A megyében a kertészetnek nagy hagyományai vannak, s noha a korábbi esztendőkben a zöldségtermelő terület sajnálatosan apadt is, — állapítja meg a vizsgálat —, a

megyei MÉK Vál
Örvendetes — an
Lakatos Tibor
nácselnök-helyette
tett —, hogy *vára*
lül nőtt a primőr
rülete, a tervekb
50 ezer négyzetm
borított veteményes helyett
több mint százezer négyzetméternyire kerekedett a termőterület. Egyébként Pest megyében olcsóbb árut kínálnak a piacok, mint az ország sok más vidékén, a zöldségek átlagára 3 és fél százalékkal volt mérsékeltebb az országos átlagnál.

Többet ér a gyep

A minisztérium értékelésében szó esik *a szőlő-gyümölcs jövendőről* is. Van mit tenni ez ügyben, hiszen szőleink termésátlaga messze elmarad az országostól, ültetvényeinknek több mint a fele kiöregedett, gyenge termőképességű. Az utóbbi négy évben 2100 hektárral fogyatkozott a szőlőterület — jelenleg 26 120 hektár — s ez idő alatt mindössze 48 hektár új szőlőt telepítettek. A helyzet megváltoztatására a megyei mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály *kidolgozta a fejlesztés tervét;* tavaly év végéig — jórészt az időközben megjelent új támogatási rendszer hatására — 923 hektár szőlő telepítésére és 1649 hektár korszerűsítésére nyújtottak be pályázatot a közös gazdaságok. *Fölívelés várható a gyümölcstermesztésben is:* 1975-ig 515 hektár gyümölcsös telepítését tervezik a termelőszövetkezetek.

Értékelték a minisztérium illetékesei a rét- és legelőgazdálkodás helyzetét — kimondva, hogy a 67 ezer 973 hektáros gyepterület fűhozama vajmi kevés, s az eredményesebb szarvasmarha-tenyésztés érdekében éppen időszerű lenne szakszerű ápolással, műtrágyával bőven akadnak — lenne igazán kifizetődő, persze kellő szakmai hozzáértést föltételezve, a juhászat.

Egyenletesen fejlődik a *baromfitenyésztés*, tavaly 29 tsz és két állami gazdaság foglalkozott baromfihús-termeléssel. Az ágazat fejlődésének ütemét a hernádi Március 15. Termelőszövetkezet feldolgozó üzeme diktálja: kiszolgálása — a tenyészanyag beszerzésétől a törzsállomány tartásán át a keltetésig, a vágóbaromfi felhizlalásáig — szoros integrációval lényegében termelési rendszer keretében történik.

Segítő javaslatok

A minisztérium különböző főosztályai elbírálták a növényvédelem, az állategészségügy helyzetét, mérlegelték a beruházások indokoltságát és hatékonyságát, a megyei tanács és a tsz-szövetségek kapcsolatát, foglalkoztak az élelmiszeripari vállalatok felügyeletének kérdéseivel, a termékforgalmazással, a szakmunkásképzés és -oktatás kérdésével, s mérlegre tették a megyei erdő- és vadgazdálkodást, kitérve a természet- és környezetvédelem ügyére is, állást foglaltak továbbá törvényességi-felügyeleti, igazgatási kérdésekben.

A napirendi pont befejezéseként dr. Mondok Pál a végrehajtó bizottság nevében megköszönte a tárca reális és alapos vizsgálatát, a segítő javaslatokat, az útmutatást. *A vb az előterjesztést elfogadta.*

A megyei tanács végrehajtó bizottsága ezután megtárgyalta a *gyermek- és ifjúságvédelem* megyei helyzetét, majd költségvetési és személyi ügyekben hozott döntést.

A. Z.

egesztőgép

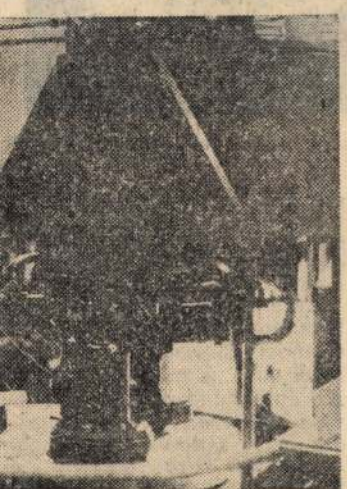

árban új lemezcsomag-hegesz-e. A francia Messer típusú gép ött a munkafolyamat termelé-

Nagy Iván felvétele

jönni hogy kicsoda, cime: különben: Vár Szentháromság u. 2. (a volt Zlöbjárosági épület most múzeum) legjobb 10 és 11 óra között. – Egyébként nagyon kérlek ne nehertelj rám különös hépen, megigérem, hogy még gyűjtöl életrajsokat, de nagyon nehezen megy, meg aztán a hemjérgondot sem állanak mindég a utolsó helyen, ezt azonban csak mellékesen emlitem, lesz még talán jobb is. —

Szablya Sainos különben azt mondta, hogy szivesen közréteni a kari értesitőben az életrajsok beküldésére való felhivast, ha fél vagy egész hi vatalosan átirsz a Iparmüvészeti Társulathoz (hivatkosz rám) Kinizsi u 39. –

Egyenlőre csak ennyit, remélem még fogok többet is küldhetni. – Mégegyszer elnézéred ki sem a hosszas hallgatéséot, remélve, hogy meglorsájtasz kérséges hivednek

Gyuriel Pistának

Gyuriel István
ejtő iparmüvész

Budapest 1949. V. 20

Kedves Gyula Bátyám.

A csodálkozást hagyd a végére, hogy ismét jelentkezem, de nem egészen sajtam munkik a dolog. Bár szivesen elismerem, hogy egy rapszodikus. lüsta és rendetlen főtér vagyok, de, mégis :- Jobb ki sőn mint soha kialtással küldök nagy da rab életrajsot. Egyik miatt már elég régen fekszik az asztalomon de hát azért a jó szándék sem elegendő mindig. – Tele vagyok igérettel a „müvészet" részéről de az mind, úgy látszik olyan mint jó magam, készül készül de soha sem jut hozzá semmiben sem, – mint jó magam. – Az életrajsok közül külön felhivom a figyelmedet a 2. sz. Szablya Sainos életrajzára aki úgyan nem volt iparmüvész, de mint esztetikus és az Iparmüvészeti Tarsulat elnöke nagyon nagyon sokat tett az iparmüvészetért, sokszor szisszifuszi munkával tartotta össze

/.

a művészeket és nevezte meg az egyik kiállítást a másik után. Az I. és II. ik Iparművészeti Tárlatot, „100 éves Hevend" - kiállítást, Művészet az Iparban stb stb. szóval igen megérdemli, hogy munkásságát méltányolják és megemlékezzenek róla mert neki is (sok) sokat köszönhet az Iparművészet és az Iparművészek. - Egyébként Rád bízom a többit.

Jó magam eddig a Várkeli műemlékek romtalanításánál dolgoztam. - Erre külön felhívom figyelmedet érdemes a dologgal behatóbban foglalkozni. - Ha időd engedi sétalj fel egy d.o. a Vár ba és keresd fel Meczner Lajost a Várkeli építési kirendeltség vezetőjét. Okl. építésznérnök de nem szabad építésznérnöknek hívni csak építésznek. De az aztán a javából, nagy művész! kevénysége alá rejti azt a kalletban tudását és művészetét amiral rendelkezik. Ha egyébként nem ismerned, - amit kétlek, - emlitsed meg, hogy én küldtelek. - nekezen oldódik, de aztán kamarosan rá fogsz

Budapest 1948. Junius 6.

Dr Szentiványi Gyula úrnak

ministeri tanácsos

Budapest

Kedves Tanácsos Uó!

Mellékelten küldök ismét egynehány művessi életrajzot. Lajnos sokkal lassabban megy a dolog mint gondoltam, mert collegáim igen kényelmesek, hogy ne mondjam hanyagok, mindent megígérnek és semmit sem csinálnak. —

De azért ha igaz, pöridesen ismét küldök néhányat csak egy kis türelmet kérek, rajtam nem mulik semmi!

Sok szivélyes és tisztelettelyes üdvözlettel

kérséges híve

Nyuriet István

ép. ip. miniszt

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurits Éva, grafikus művész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 JUN 29

1021

DN HÉTVÉGE 9.

Gyurits Éva rajza

DN HÉ

Televízió

Teniszparádé

Wimbledonban adtak randevút egymásnak a világ legkitűnőbb teniszezői. A televízió műsorszerkesztősége igazán nem bánik mostohán e pompás sportággal, s így a jövő héten több mint 10 órán keresztül csodálhatjuk szerdától szombatig a világklasszisok játékát.

Több, hosszantartó sorozat is a finiséhez érkezett. Az utolsó előtti résszel jelentkezik az Anna Karenina, a Hat év történelem, valamint Domaházi hegyek között. Befejeződik a Gólyavári esték, valamint a Pirx kalandjai. Pénteken az olasz sorozat indul: Az emberiség hajnala. Az első rész címe: És hátunk mögött a sötétség..

Kisebb szünet után folytatódik a Charley angyalai; a hét másik krimije az Eurogang filmsorozat új darabja.

A Magyar Televízió Pécsi Körzeti Stúdiójának horvát-szerb magazinját szerdán este 19 óra 5 perckor láthatjuk a második programban.

E.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Gyurits Éva, grafikus

SOMOGYI NÉPLAP

1982. FEB 27

1021

Leány. Gyurits Éva rajza.

Gábor, aki a színház legkedveltebb, legnépszerűbb művészei közé tartozik, miért vállal kockázatot?

Arcán az a kamaszos, majdnem félszeg mosoly, amelyet szerepen kívül gyakran látni arcán. „Civilben" befelé élő, szemérmes művész. Igyekszik háttérben maradni, szerény statisztaként.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurits Éva, grafikus

NÓGRÁD

1981 ÁPR 19.

1021

Gyurits Éva
rajza

nak, akik
zett csopo
ni turistá

— No, n
lek!
Lenocsk
ját — teh
— Nem
bont? — kérdezem
san hízelegve. — Akkor ezt
edd meg a mama kedvéért.

Lenocska továbbra is morcos képet vág.

— Nem akarsz egy szép könyvet? — duruzsolok a fü-

kedvéért.

Lenocska fel sem néz.

— Ha jó kislány leszel, akkor a bátyám elvisz a színházba — folyamodok a leghatásosabb érvhez, és sikert

Hármas portrét, nem lezárt sorként.

Folytatható portrésort, amelyet ki-ki tetszése szerint bővíthet tovább — ezt írni

Útonjáró

Gyurits Éva, grafikus

Vázlat

Népújság, Szekszárd, 1980. jún. 13.

Gyurits Éva rajza

Egy a több tucat „beszélő kő" közül

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurits Éva

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 MÁR 2 3.

1021

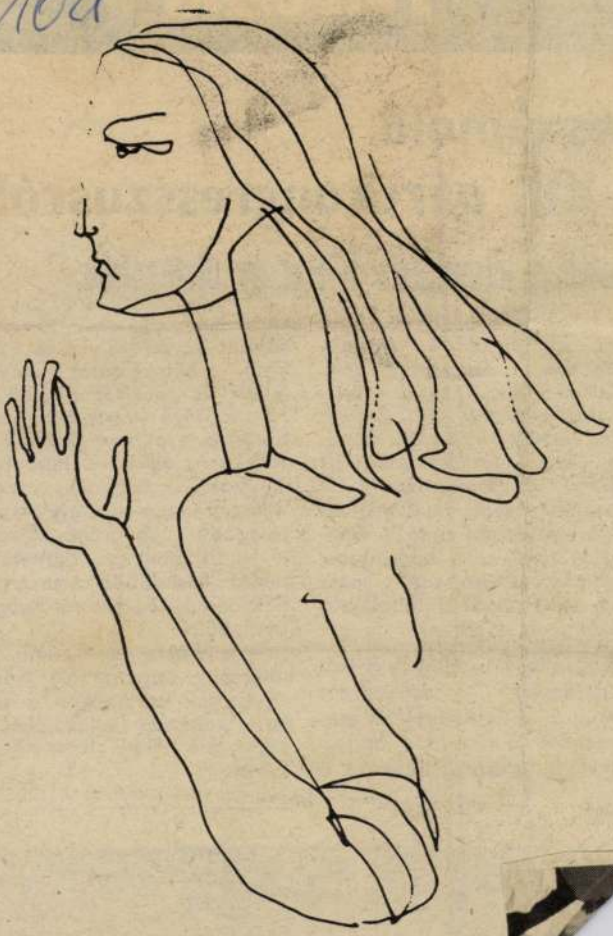

Gyurits Éva rajza

Beszá
a XII.

Pénteken jelentkezik a Hat év történelem

Ha így folytatódik, hovatovább már megszokottá válik majd a nézők számára a hétfői rendkívüli adásnap. Ezen a héten ennek nagyon fontos oka van: tanácskozik az MSZMP XII. kongresszusa. A nagy jelentőségű, mindenkit érdeklő eseményről a MTV nemcsak a rendkívüli adásnapon, hanem a kongresszus egész ideje alatt naponta többször is beszámol a nézőknek.

Megváltozik a héten a Hat év történelem c. sorozat időpontja, a megszokottól eltérően ezúttal nem szerdán, hanem pénteken 20 órakor láthatjuk a sorozat következő részét. Ezenkívül a hét műsorát érdekes filmek és sportközvetítések teszik vonzóvá: folytatódik szombaton este a Jean Gabin-sorozat, vasárnap ismét jelentkezik a Charlie angyalai, szerdán Magyarország—Lengyelország válogatott labdarúgó-mérkőzés a Népstadionból, csütörtökön pedig kosárlabda-csemege, a BEK-döntő közvetítése Nyugat-Berlinből.

A színházszeretők pedig már biztosan izgatottan várják ugyancsak csütörtökön a színházi világnap alkalmából a kaposvári Don Juan-előadás felvételét.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurits Éva,

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1980 MÁR 30.

1021

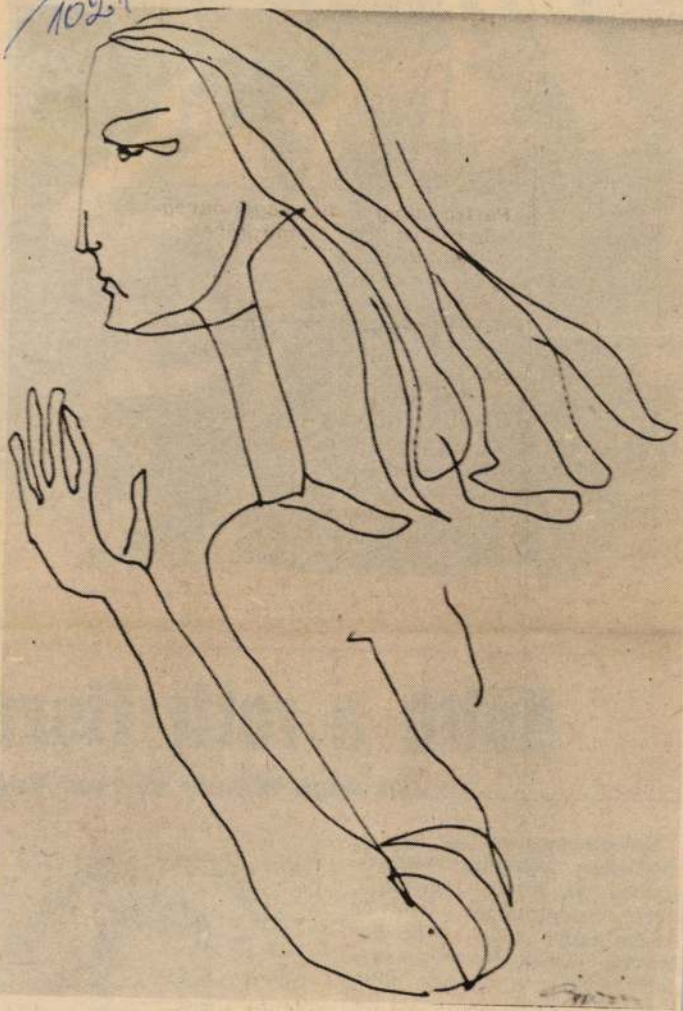

Gyurits Éva rajza

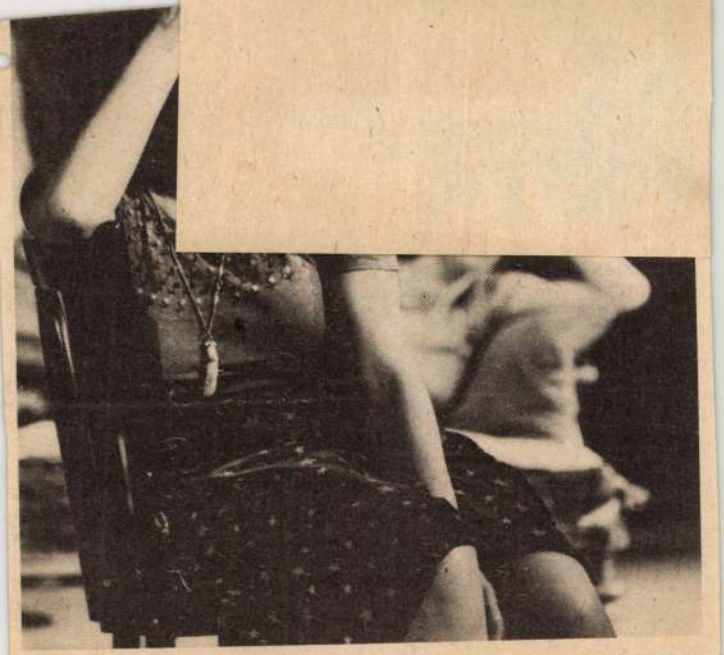

Költő a roffi Tisza

Vitkovics Mihály becses hag

Beleolvasva ez év elején megjelent kötetébe meggyőződhet az olvasó: korának, kora irodalmának jelentős személyisége volt Vitkovics Mihály. Bajza József, a szigorú kritikus, akinek tolla Kazinczy Ferencet sem kímélte, a múlt század negyvenes éveinek elején sürgeti Vitkovics műveinek kiadását, mert: „Epigrammái-

MDK

Gyurics Éva

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

Gyürics Éva

grafikus, a Százados úti művésztelepen él

Selmeczi Toth János: A Százados úti művésztelep

Népművelés 1968/8 41 old.

Gyurics Éva

/Illusztráció Bodó Béla
írásához /repró/

Nagymaya 1965 okt. 24.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyurics Éva

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 OKT 3

1021

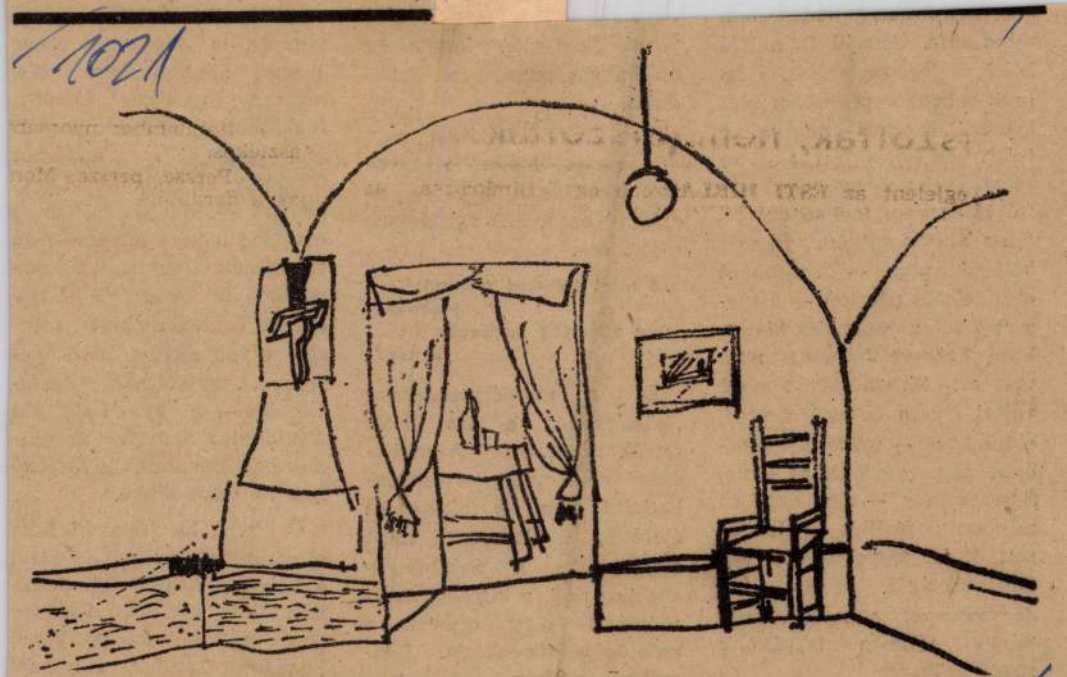

Gyurics Éva: Szoba

mindössze. Csanád Béla ifjú költő, legegyszerűbb, ha őseit-rokonait próbálom elő-kutatni. Francis Jammes, ő talán az egyik ős, a katolikus. És ha magyar kortárssal igyekszem megközelíteni, talán Simon István. Persze, költőnk pap — méghozzá elég felelős poszton — a szamarakkal a mennybe kívánkozó Francis Jammes nem volt az. Simon István részt vállal, nem is akárhogyan, életünkből — költőnk mégis-csak pap, zártabb az élete. S a veszély — fenyeget ez minden papköltőt — fenyegeti őt is: fegyelmeznie kell élményvilágát. Erre sem Jammesnak, s persze még inkább Simon Istvánnak nincs szüksége.

Emberi-költői magatartását talán ez a két sor jel-

venni. Nem ez, hanem dulat.

Van Csa verse. zott barátj ebben ez a két figyelemre méltó sor:

„S mint fölötted a zúgó
jegenyék,
úgy zümmög énekedbe itt
a nép."

Ez a szemérmes-tétova „közéletiség" a kis kötet másik motívuma. A szabadulni nem tudás — és szabadulni nem is akarás — életétől, a kisparaszti múlt emlékeitől. A szénbányászokhoz szól, a kunsági megváltozott tájat dicséri, a cséplőgépet invokálja. Legszebb verseiben — és a legőszintébbekben — arról szól,

gasserl — kapásból írom le csak ezt a két nevet —; ők tanúsítják, hogy a „korrespondencia" élet és isten, ember és isten közt mégsem olyan egyszerű. Nehezebb, bonyolultabb, zaklatottabb — a Ma katolikus költői már nemcsak az egyszerűség szamarán kívánkoznak az üdvösségbe.

Örülnék, ha Csanád Béla a misztikus élményt is azzal a bonyolultsággal tolmácsolná, mint kortársa, Langässer, vagy idősebb paptársai közül Sík Sándor, Harsányi Lajos. És mégjobban örülnék, ha verseibe egyre han-

MDK.

Gyürics Éva

Kiállitási kritika

Jövő Mérnöke 1965 ápr.12. lap -

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726

Gyurisics ~~Anna~~ Éva

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1980 MÁR 16

1021

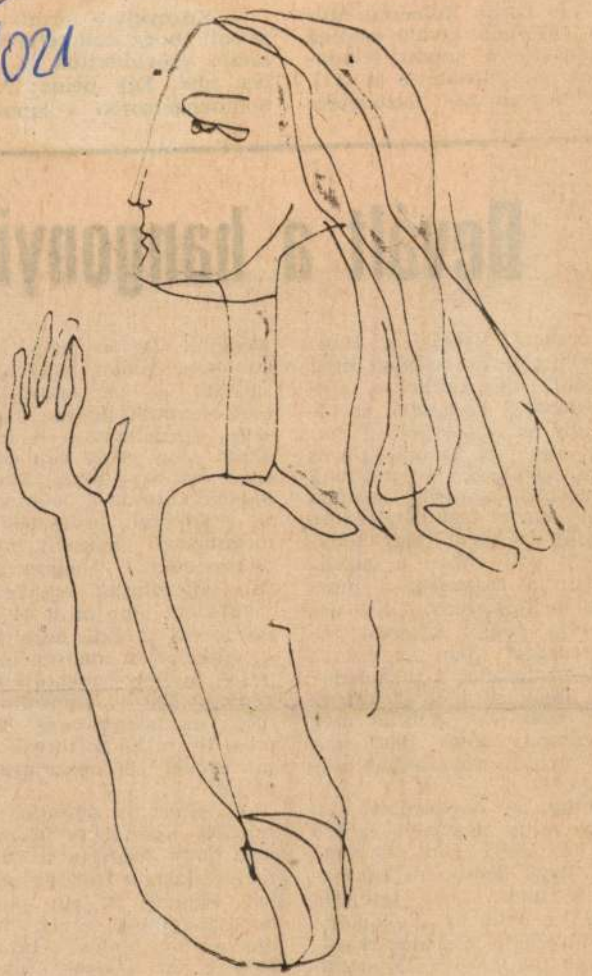

Gyurisics Éva rajza

zőket mondj

— A Leni
vek 1979-be
teljesítette a
tokat, és te
pártkongress

Bővült a hangonyi „

Ferenczi Miklós, a Hangonyvölgye Tsz elnöke nem sértődik meg, amikor a dimbes-dombos hangonyi, szentsimoni és a kissikátori határt csak úgy az országútról szemrevételező, a mostoha természeti adottság minden külső jelével szembetalálkozó vendég azt kérdi, hogy menynyi is volt ebben a gazdaságban a veszteség, a mérleghiány? Szerényen azt válaszolja, hogy: sikerült kis nyereséggel zárni az elmúlt nehéz esztendőt, s bíznak abban, hogy az idei eredmény még jobb lesz. Azután még hozzáteszi, hogy 1968 óta nem volt itt veszteséges esztendő.

Pedig az összterület alig több, mint negyedét kitevő 680 hektárnyi szántó is zömmel olyan dombokra kapaszkodik, amelyeknek tetejéről még az erdő is „lekopott". A művelhető föld alig 26 százaléka található a 17 százalék alatti lejtőkategóriákon. Persze, nem is a növénytermesztésből, hanem az állattartásból lehet és kell itt megélni. De ez sem ment könnyen. Abban, hogy mégis sikerült, s az elkövetkező évek továbbfejlődése, nyereséges gazdálkodása is biztosított, nagy része van az állami támogatásnak. Termelőszövetkezetük a néhány évre rendkívüli fejlesztési támogatásban részesült három dombvidéki, úgynevezett „modellgazdaság" egyike.

1974 óta több mint 44 millió forint értékű beruházás (gyeptelepítés, melioráció, istálló-, műhely-, magtárépítés, gépvásárlás) valósulhatott meg gazdaságukban. Tetemes, 10 millió forintnyi „saját erővel" is hozzájárultak ehhez.

Az elnök is mondja, s a fejlődés számai is bizonyítják, hogy megérte az áldozatvállalást, a feszített munkát. Készült itt egy pontos összehasonlítás arról, hogy mekkorát „léptek" 1973-tól 1979-ig. Az átlagos dolgozói létszám 212-ről 170-re csökkent, az egy dolgozóra jutó havi kereset pedig 1800 forintról 3580 forintra növeke-

Gyurics Éva
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Gera György: Kötözött sonka
Élet és Irodalom, 1963. június 8 - 4 lap

Gyurics Éva, grafikus

□ GYURICS ÉVA grafikusművész kiállítását Kiss Anna költő nyitja meg február 14-én, csütörtökön délután 5 órakor a Csók István Galéria grafikai termében.

-: D Gyurics Éva.

2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 febr. 12.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Gyurics Éva
ÉLET ÉS IRODALOM
1962 DEC 8

1021

Gyurics Éva: Alvó

A FŐPILÓTA TÖRTÉNETE

A MALÉV menetrendszerű, Párizsba közlekedő utasszállító gépe ez év november 23-án 15 óra 15 perckor lezuhant... A gép 13 utasa és teljes személyzete életét vesztette. November 25-én a lapok közölték a lezuhant gép parancsnokának, a 33 éves Kapitány Istvánnak a nekrológját. A főpilóta kitűnő repülő és megnyerő egyéniség volt, három milliónál több kilométert repült és csaknem 10 000 órát töltött a levegőben. Nős volt, két gyermek apja. Személyében kiváló, bátor, nagytudású repülőt vesztett el a magyar repülés.

Ismertem Kapitány Istvánt. Többször utaztam gépén és láttam munka közben. Néhányszor hosszabban beszélgettünk. Önmagáról nem beszélt szívesen, de amikor megtette, akkor is a munkájáról szólt. Egyszer — néhány éve — lejegyeztem, amit mondott. Nem tettem hozzá semmit.

Szenvedély vagy hivatás?

vagy akár fiam. Persze, úgy igazán megszokni nem lehet az ilyen életet.

A levegőben egyedül vagyunk

Az első karácsonyunkat nagyon szerettem volna otthon tölteni a feleségemmel. Ő mondta is, amikor elindultam: nem fogsz te visszajönni időben! De én csak fogadkoztam, hogy még négykézláb is hazamászom a szentestére.

Brüsszelbe kellett vinnem a gépet 24 utassal. Jól feltankoltam idehaza, hogy még Prágában se kelljen leszállnom. Az időjárás nagyon bizonytalan volt. Féltem, hogy bezárnak előttem a repterek.

Útközben megkértem Brüsszel időjárását is. Azt jelentették, hogy közvetlenül a bezárás előtt áll.

Ugyanis minden egyes reptérnek szigorú szabályai vannak, hogyan kell leszállni rá. Függ ez a beton hosszától és hogy a reptér épülete kibul kan előttem a ködből menthetetlenül szétloccsanc rajta.

Levettem a gázt. Intézkec tem, hogy az utasaim kösse meg magukat. A vészféke akartam használni. A vészfél használata azzal a veszéllyel jár, hogy a futómű szétroncsolódik és a gép végzetes ütést kap.

Amikor megláttam végre felém rohanni az épületet, a vészfékkel együtt oldalt rántottam a gépet.

A bal szárnyam néhány méterrel az épület fala előtt állt meg. De megállt!

Féltem kiszállni, mert azt hittem, széttörtem a gépet.

Rohantak felénk és — gratuláltak. Kiderült, hogy csak a kerekek gumija égett le a súrlódástól. Ez pedig aránylag csekély anyagi kár.

Azonnal hazatelefonáltam, jelentettem mindent. - Azt mondták, nem baj. Fő, hogy élünk!

A feleségemnek is telefonáltam. Mondtam, hogy igaza volt. Karácsonyra nem tudok otthon lenni.

A pilóta hétköznapjai

30 éves vagyok. Csendesen élek. Moziba, színházba alig jutunk el.

Nagyon szép lakásunk van itt Ferihegy mellett. Szeretek hazamenni esténként, tanulni olvasgatni.

Csakhogy erre majdnem

Gyurics Éva
Grafikus

M.D.K.

„Szoba"

Élet és Irodalom, 1964. okt 31 - 5 kap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyurits Éva, grafikus

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1980 JUN. 1.

G 1

1021

Gyurits Éva rajza

bányán

Laczó József felvételei

vözletét. Elmondotta, hogy együttműködésük, kapcsolataik jók, éppen úgy, mint ahogy az Ózdi Kohászati

Szociálpolitika a vállalatoknál

Megyei vállalatainknak rendelkeznek ötéves szociálpolitikai tervvel. A végzett munkát évenként felülvizsgálják. Az elmúlt négy évben a vállalatok 270 millió forintot fordítottak szociálpolitikai célokra. Csökkentették a nehéz fizikai munkát kisgépek beszerzésével. Javult a munkásszállások ellátottsági színvonala. Sajnos, a fejlesztésekhez nem mindenütt rendelkeznek megfelelő beruházási eszközökkel. Tervezetet dolgoztak ki a dolgozók lakásépítési támogatásának megsegítésére.

A szociálpolitikai tervek időarányos teljesítése kielégítő. Egyértelműen megállapítható, hogy a szociálpolitikai tervek végrehajtásával javult a dolgozók élet- és munkakörülménye, a biztonságos munkavégzés feltételei, a szociális létesítmények technikai ellátottsága, felszereltsége, a kulturális és sportmunka színvonala. A szakszervezeti szervek is részt vettek a szervezési

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Gyurits Éva

DÉL-MAGYARORSZÁG

1980 MÁJ 18

1021

GYURITS ÉVA RAJZA

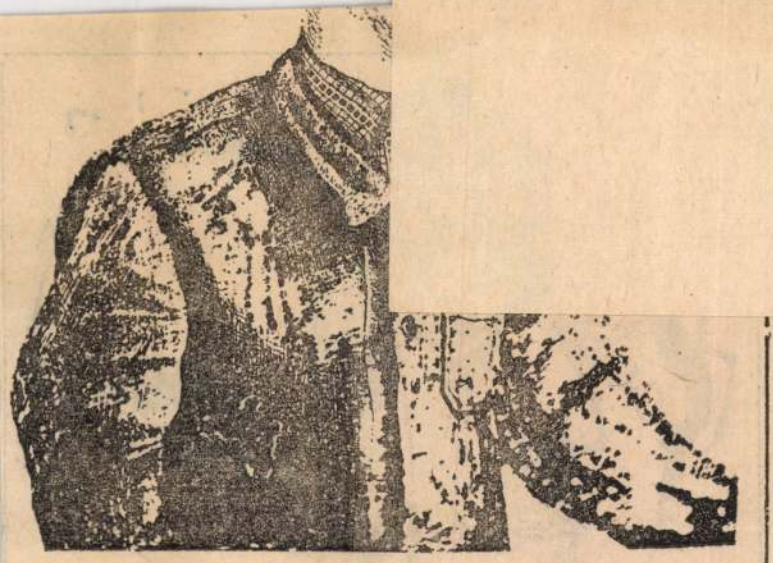

SOMOGYI GYŐZŐ RAJZA

Kismesterek

Madarat tolláról . . .

A hölgy a függöny mögött, csu-
án a hangját hallom. Az viszont
gen megnyerő. Különösen, amit
ond. Elégedett, mert ügyes ke-
ek megszabadítják kínjaitól, s
oldogságában még a hangszíne,
anghordozása is egy fokkal me-
egebb az utcai, hétköznapinál.
átom a gyógyító kezet egy nik-
elezett drótcsipőolló-félével el-
inni, hallom a kíméletlen csat-
ogást, s várom, hogy az ismeret-
en valaki feljajdul, de nem! Sőt,

— Foglalkozása?
— Háztartásbeli.
— Munkahelye?
— Ez az üzlet.
— Tehát alkalmazott?
— Nem. Nincs munkakönyvem.
— Ön hivatalosan nem dolgo-
zik?
— Hát... hivatalosan nem,
vagyis...
— Én most látom, hogy dol-
gozik. Ez akkor most szabályta-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁJ 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Gyurkó Erika (9 éves)

1021

Gyurkó Erika, 9 éves: Jancsi és Iluska

Tizenegy évesen láttam Titaniaként a Klemperer-féle Szentivánéji álomban. Milyen volt a szamárrá-lett ripőkkel mórikálva: nem tudom; csak gyöngyvirágfejékes fényképének negédjéből okoskodhatnám ki. Első benyomásom róla az utolsó felvonás palotajelenetében rögződött: a szilvakékpalástos Oberon karján besiklott középen, a lépcsők legtetején, azon a kanonizált színpadi járáson, ahol revü-, operett- és prózai primadonnák hangsúlyosan vonulnak be közénségükhöz. S amikor lelépett a lépcső felső fokáról, testetlenül, muszlinokban, lenge-puhán, akkor mintha valami nevetséges baleset érte volna a tündérkirálynét, s egy gyors, gyakorlott nyelvmozdulattal helyre kellett volna billentenie gyöngyfüzér fogsorát. Talán így volt, talán nem. Bennem ilyenné rögződött. Nemsokára a Madách Kamarában vendégeskedő nemzeti színházi társulat Lope de Vega-jában Diannaként fergetegesen öregnek hatott a kamaszfiú számára. Fehéreskék fes-

tetrásal, elemzéset m
ránk, hanem inkább s
zök, szóvirágok, szócs
A halála óta megírt e
sek java pedig tovább
a hamis mitoszt, a t
életben szerepét csillog
töltő szépasszonyról,
hogy a magyar színház
ra életében betöltött
elemezték volna. Ezér
még ma sem művészet
szerű, hanem az a divo
lék, melyet magatartás
pez. Eltakarták nagysá
akaratú szépítések. Arra hívják föl a figyelmet, amire nem kellene, és éppen művészetének rendkívüliségét homályosítják el. Így van ez minden legendával: éppen a lényeget torzítja el, hamisítja meg. Pedig Bajor Gizinek, a nagy színésznőnek rangos helye van színjátszásunk történetében.

Szépítés nélkül.
Szépelgés nélkül.

Molnár G'1 Péter

a gyereknezők számára meg nem elérhetetlen gyerekvágyakat; őket jelenítve meg, rakoncátlan álmaikban.

A Bartók Színház legfrissebb darabja, a *Trallala és Lallala* avagy *Most én jövök*, a szöveg (*Janikovszky Éva*), a zene (*Korong* együttes) és a helyszínek (*Köpeczi Bócz István*) megtervezetten könnyed összhangjával (rendező: *Szirtes Tamás*) az évad egyik mesteri produkcióját teremtette meg. Annak ellenére, hogy a játék műfaja egyszerűen: *show*. S bizony a mind rutinszerűbben összekalapált (felnőtt és gyermek, tévé és élő show-kat) mostanában mind reményvesztettebben figyelgetjük.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KORTÁRS

1964 JAN

1021

KÉPZŐMŰVÉSZET:

HORNYÁNSZKY GYULA ÉS MOLNÁR ÁGNES

írta Gyurkó László

Hornyánszky Gyulától mi sem idegenebb, mint a szavakkal elmondható jelképek színnel és vonallal való kifejezése. Sosem eseményeket fest, nem a téma érdekli — a szó irodalmi értelmében —, hanem a látványban, az ábrázolásban megtestesülő gondolat, érzelem, hangulat. Ha a szomorúságról, a magányról akar beszélni, nem a gyorsan kínálkozó, kézenfekvő szimbólumot választja — mondjuk egy magábaroskadt, tehetetlen öregembert. Nem. Fekete és sárgás-fekete, kietlenül sík, mértanian szigorú fal mellett társtalan háromlábú szék áll, rikító zöld színe kiabálva különbözik a faltól. Vagy: Széles, szürke víztükör, a távolban szürke hegyek kontúrja, a víz fölé girbe-gurba, göcsörtös fatörzs hajlik, fekete ágai a levegőbe döfnek.

Mi sem idegenebb tőle, mint az irodalmiság, s képei mégis a költőt idézik, aki gyönyörű képességünkről, a rendről beszél. Hornyánszky világa a rend világa. Tudatos festő, a szónak abban az értelmében, hogy pontosan tudja, mit akar elmondani. Nem a külvilágban keresi, hogy miről beszéljen; megérlelt világképpel, kész ítélettel kutatja a tárgyakat, melyek gondolatait kifejezik.

Ez a nagyon biztos tudatosság — s a festői eszközök ritka érettsége — eredményezi, hogy sosem kiabál, handabandázik, rikoltoz; csendesen, értelmesen, de nagyon határozottan beszél hozzánk. És félreérthetetlenül. A homálynak, a sejtetésnek, az elmondhatatlannak nincs helye az ő világában; gondolatait maradéktalanul akarja és tudja kifejezni biztos ecsetjével. Dési Huber szép summázata illik művészetére: „A festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról beszél." Nagy meglepetés ez a kiállítás; jelentős gazdagodása festészetünknek.

KIÁLLÍTÁSA

DISPUTA

fiatal és az érett Marxot. Ezt az Lefebvrének éppen úgy nem hi- int Jovánovicsnak. Erre bizo- ancsak a Kortársban megjelent *odernizmus haláltánca* című Lefebv- ret bíráló cikkem. Lehet Lefebvret meg- fordítani is, de akkor sem lesz igazuk azoknak, akik a marxizmust a marxi ka- tegóriák ellen kívánják védelmezni.

Ami Marxra vonatkozik, az természe- tesen nem vonatkozik Hermann István- ra. Marx bizonnyal nem írta volna el ezt a pontatlan, fogalmazásban felületes, gondolatilag pedig káros mondatot: „Szol- gálni csak olyan mozgalom ügyét lehet, mely mint a mai kommunista mozgalom, om, hanem az emberiség ászlajára". Ez a vizenyősen dat már csak azért is rossz, agában azt sugallja, ami el- cikk lényegileg hadakozik: a ". Ez azonban nem a óriából következik, mint ezt magyarázni akarja, hanem arxi kategóriával szemben- mondat. Igaz, a cikkből ki- a *nem* helyett *nemcsak* ér- megfogalmazás mindenkép-

lyen határozottan ki kell je- gy továbbra is fenntartom net: ha valaki a realizmus s ellentétet helytelennek m fogadja el a realizmus lmezését sem, mely szerint harcos művészi irányzat. Ha ocialista művészetről beszél realizmus helyett, akkor ab- vetkeztethetünk arra, hogy realizmust *realizmus* nélkül alósítani. Ez különben na- mos a Marx-nélküli marx- orok írója — többekkel el- úgy gondolja, hogy a *szo-* és a *realista* jelzett szó egy- gesek a *szocialista realista* galmában s ugyanígy meg róla, hogy a marxizmus ka-

MDK.

Gyurkó István

Üzemekről készülő rézkarcaikra utalások

Megafon 1965 juli 9.lap -

Rónay Mária

Gyurics /Juris /Ibolya/IV.éves textilszakos hallg/

Nyomott selyemkendő

SZABAD MŰVÉSZET

1951.jul.7.sz. 313.l.

/m.e.: Az Iparmüv.Főiskola növendékeinek kiáll./

M.D.K.

Gyurics M.D.

Lázár szerb fejedelem, fametszet /kisebbitve/ repr.

Grafikus Müvezetők Évkönyve, 1933.
Dragutin Horvat: Müvészi fametszet. ~~xxx~~ 112. l.

GYURICZA GABRIELLA

FIS 68.0.

rággal, of. ; Akt II
Vágy, Dr.Perls Ármin
őszi: Homo neanderth
/észember/ I., Homo
1930.őszi: Portrait
Rosemarie I., Pihenő
/délafrikai/ néger n
Apám II., sz.kr.r. -
Női arckép, paszt. ;
Avar rekonstrukció I
szobor. - 1933.nyár
Fekvő női akt II., K
timus III., Önarckép
működ. - 1933.téli:

Gyurkó László
festő

Méltatás

Losonczi Miklós: Látogatás Korán Jánosnál
Művészet, 1970. prims - 24 lap

Gyurikovits János

ötvös

1828 Kisutca Ujhely ?

Kapmagyarországi ötvösök 361

4510. Adolf Echtler:

Sz. Danzigban 1843 ja

Leányzó virággal.

Mellig látható, kissé b
~~hay~~ kinek kezeiben rozsákból
~~Kinek öltözete nyakéke piros~~
Kontyba tűzött hajának ex
ujjakkal és szürke ruha petty

L

Vászon, mér. 45.5:45
300 K.-- Gróf Andrássy Dénes
(631-913).-- A Magyar Nemz.
~~Átvétetett 1913 április 33-6~~
1914 márczius 30-án (345-914

Gyurics Margit, Lendvai Ferencné

A Stúdió tagja

Abudapesti pedagógusok tejszőmű vész stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
38. o.

Gyurinovits Georg MNK

koronços "Haffner Dreher"

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közremi-

ködött 1882-1937.

68.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs.1959.

Gyuris Margit

ruhatervező

l.:

Budiparrajzisk

1935–36. 36. l.

Gyuritska László

Milyen pályázatokon vett részt:

Milyen megbizásai voltak (vannak):

Jelentősebb müvei:

Kőművesmester XIX. n.
nyugtája felsorolja a végzett
munkákat.

Gerőné Kramer Márta: A bakfalóránt-
házi r. k. templom
Műemlékvédelem 1962 4. n. 239. l.

·dőiv

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

ok müvészetéről: . . . . . .

Dobi István és V. Mohammed marokkói király táviratváltása

Marokkó függetlensége kikiáltásának második évfordulója alkalmából Dobi István, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, táviratban fejezte ki jókívánságait V. Szidi Mohammed ben Jusszef marokkói királynak.

A király választáviratában megköszönte a jókívánságokat és a maga részéről is kifejezte a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének személyes boldogságára és a magyar nép jólétére irányuló jókívánságait.

MINDENKI ANNYIT ÉR...

Mindenki annyit ér, amennyi benne a jóakarat, a becsületesség, a munkaszeretet, az emberszeretet, az emberség. Az emberiség nagykorúsodik. Ez a fejlődési valóság nyilatkozik meg például a gyarmati és félgyarmati népek függetlenségi akaratában és szabadságra való törekvéseikben is. De megtalálható ez a folyamat az egyházon belül is. Az ún. laikus-mozgalomban, azaz a világi renden élő hivő emberek nagykorúsági törekvéseiben, éppen vallási téren. Megvan a kialakult és határozott véleményük az élet dolgairól, a politikáról, a társadalmi viszonyokról és magáról arról, hogy éppen sajátos vallási vonalon mi az igényük, hogyan akarják kapni az igazságokat. Azoknak lényegi és tartalmi változtatása nélkül természetesen.

Barth professzortól Brockmüller jezsuita atyáig, hogy az az antibolsevizmus, antikommunizmus, amit bizonyos körök, egyházi körök is erőltetnek, nemhogy használna valamit a hivő emberek dolgának, de egyenesen árt. Ütközik az erőszak és a háború gondolata a kereszténység lényegével. Aki kardot ránt, az kard által vész el, mondja az Írás. És a kereszténységnek ezt a lényegét büntetlenül megkerülni, elsősorban éppen a keresztényeknek és köztük is legfőképpen az egyházi embereknek nem lehet. Ennek a jelszónak nincs semmi pozitív köze a valláshoz, de annál több a kapitalisták gazdasági és politikai érdekeihez.

Most még csak egy másik kiüresült és a maga tartalmatlanságáig eljutott, de most is, köztünk is lanszírozott szólamra hívjuk fel a figyelmet. E téren is, nemcsak a magunk véleményét mondjuk el, de ugyanez a véleménye például az említett Brockmüller atyának is. Olvassák el az Atomkorszak hajnalán című könyvét a hitetlenkedő hivők. És abban is ezeket a gondolatokat találják: beszélnek és biztatnak bennünket a nyugati kultúra védelmével. — Egyéb vágyálmok között, ilyen vágyálom a nyugati kultúra keresztény volta is. Nézzenek a keresztények a nyugati kultúrának ún. keresztény kulisszái mögé. És meg fogják látni, hogy milyen kevés abban éppen a keresztény vonás. És mennyire téves az a felfogás, amely a helyeset és a jót csak ebben a kategóriában akarja keresni. És mennyire tévednek azok, akik minden rosszat ennek a nyugati kultúrának a felbomlásából magyaráznak. És mennyire helytelen az, ha a Nyugat túlzott individualizmusának a szemüvegén akarjuk látni és megítélni mindazt, ami új élet és új lendület és mint új kultúra születik meg a Keleten. A kapitalista Nyugat gyakorlatilag materialista. Pénzimádó. Üzletimádó. De a gyakorlati materialistában sokkal kevesebb az érdeklődési pont eszmei értékek felé, mint abban, aki elvileg beállított és elvileg küzdő ezekben a kérdésekben. Éppen a hivő emberek nem örülnek annak, ha hitüket akarják pajzsként odatartani egy pusztuló polgári kultúra elé. Ha éppen a hitüknél fogva egy múló világhoz akarják őket kötözni. »Itt az idő — mondja Brockmüller —, amikor az eljövendő kategóriákban, a holnapban kell gondolkodnunk.«

Mi is úgy látjuk, hogy a nemzet egységében is ez a helyes magatartása a hivő embernek is: a jövő kategóriáiban, a holnapban kell gondolkodnunk. Ez a helyes út kezdete.

Horváth Richárd

...ik a VII. kerület ...frontbizottságát

évfordulóink méltó megünneplése, kiállítások rendezése.

Az *Erzsébetvárosi Művelődési Kört, a népfront klubját a kerület kulturális életének egyik központjává kívánják tenni.* A klubban a szórakozás különféle lehetőségein kívül alkalmuk lesz a látogatóknak irodalmi, tudományos és egyéb előadások meghallgatására.

Ezután megválasztották a kibővített népfrontbizottságot, amely 77 tagból áll.

Népfrontbizottság újjáválasztó ülést tartottak a XV. kerületben is hétfő este. A lelkeshangulatú gyűlésen felszólalt *dr. Pesta László*, a Hazafias Népfront budapesti bizottságának alelnöke is.

Magyar Nemzet 1958. márc. 13.
XIV. évf. 61. h.

Gyurkó Pál

A 91 ÉVES SZÁMADÓKANASZ

Három grófot szolgált, betyárokkal társalgott, hetvenöt esztendeje farag

Megilletődve ülök előtte, mint egy eleven időgép előtt. Még alig esteledett be a hatvani *Huszár* utcában, de ő már ágyban van, korán, mint a gyerekek. 91 esztendős már özvegy *Gyurkó Pál* volt számadókanász, jókezű palóc fafaragó, népművész.

Irni-olvasni nem tud, de az, amit a fákra, barkócára és a mocsárfára ír és farag, *évszázadok népi kultúráját testesíti meg.* Hetvenöt esztendővel ezelőtt kezdett faragni. Ahhoz volt kedve, pedig a nógrádi erdők kanászai foglalkoztak bőrfonással is, így készült a híres kanászostor és a bocskor. Bőr azonban bajosan került, fa meg mindig volt kéznél.

Időgép? Emlékezik hajdani földesurakra, akiknek talán már a sírjuk sincs meg. *Panyidarócon*, a *Básti* »nagyságos úrnál« volt kanászbojtár. Aztán a számadóság esztendei: *Forgách grófnál Gácson, Majláth grófnál Gárdonyban, Almássy grófnál Tiribesen*, végül a *Hatvany bárónál* itt, a *nagyteleki uradalomban.* Cseléd volt mindig. 1932-ben kiöregedett, Hatvanyéktól egy fillér nyugdíjat, vagy nyugbért sem kapott. (Most az öregségin kívül, negyedévenként 300 forint alkotói díjat is kap, mint népművész.) A tiszttartók gorombasága kergette egyik uradalomból a másikba, de ő nem tanulta el a gorombaságot, egész életében egyetlen bojtárját ütötte meg (»Elöntötte a vér a fejit«), *akkor fogadta meg, hogy emberhez többé nem nyúl.*

— Keresett-e sokat életében a faragással?

— Az csak a passziómban volt.

Két magahasználta boton kívül nincs otthon egyetlen faragása sem, mind elvitték a balassagyarmati múzeumba és a budapesti Néprajzi Múzeumba, képekről élvezhettem *a kanászfokosok, a tilinkók, ostornyelek, dudák és kürtök* szent türelemmel megteremtett formáit.

Nem sajnál egyet sem, mint a szülő a tőle elkerült, de jó sorban élő gyermekeit. Elismerő oklevelet művészetéért a felszabadulás után még nem kapott. De hát nem is tudná elolvasni. Megelégedett, pedig arra sem gondol, hogy az ő nevét évtizedekig őrzik majd a múzeumi tárgyak, mialatt grófi gazdáinak a neve feledésbe merül. *Jó, napos tavaszról ábrándozik, amikor kiül a kiskertbe bicskájával, faragványaival, körülülik a gyerekek és ő mesél a tiszttartó urakról és a miattuk betyárnak felcsapó Gyöngytyúk Jozsókról.*

Kóródi József

A hagyományos malacsütés

Hej, kanászélet! Hogy is zajlott le a hagyományos malacsütés? Az emlékezéstől szinte megfiatalodik, kisimul az arca, reszketeg kezével megmegpederinti bajuszát.

— Volt ott egy völgy — meséli —, Tiribesen. Ott találkoztunk gulyások, meg kanászok. Elszalajtottunk egy bojtárt a kocsmába a kétliteres gulyakolomppal. Azalatt lecsaptunk egy malacot, nyársra húztuk, úgy forgattuk a tűzön. No, ki eszik belőle a legtöbbet? *Kutyaláb*, ennek hívtuk az egyik kanászt, mert olyan sebesen szaladt, mint a kutya, odaállt a sült malachoz, fokossal a kezében, mink meg próbáltuk elkapni a sültmalacot. De ő a fokossal a kezünkre csapott. ***Aki sebesülés nélkül meg tudta érinteni a malacot, azé lett a legnagyobb darab sült, meg a malac gyenge mája. Gyöngytyúk Jozsó*** volt mindig a legügyesebb, de ő később betyár lett, aztán hatvanéves korában szabadult ki a fegyházból, de akkor sem javult meg, s agyonlőtték.

— Hát ismert betyárokat is?

— Ajaj! Ott fészkeltek az erdőben! Engem nem bántottak. Hordtam nekik kenyeret, zsírt, szalonnát, mint a többi kanász. Csak az urak féltek tőlük. Jók voltak azért, de a halál mindig leselkedett rájuk.

Művészetének él

Ha bort vittem volna, hallhattam volna százéves kanásznótákat, mert Gyurkó Pál számadókanász ma már csak bor mellett tud dalolni. A »borocskában« telik még kedve. Amint kérdve kimondom azt a szót, hogy »menyecske«, görcsös barna kezével betakarja a szemét: ő csak így nézi már a menyecskéket. A faragáshoz azonban mindmáig hűséges maradt, szerszámai ott fekszenek, munkára készen, az asztalán, egy fadarabra meg éppen délelőtt rajzolt kukorékoló kakast.

A napilap szerint a Bermudákon bejegyzett Lauder-féle CME konszern a cseh TV Novát modellként felhasználva a volt kommunista országokban szupertelevíziós láncot kíván létrehozni, és ezért szeretné megszerezni a magyar piacot is.

Az Estée Lauder kozmetikai birodalom magyar származású örököse a Wall Street Journalnak nem kívánta kommentálni

A Nova így rendkívül népszerű lett a cseh nézők körében. A cseh lapok viszont műsorkínálatát szemétnek tartják. Ami pedig a Nova ellen indított vizsgálat kimenetelét illeti, a konzervatív lap szerint Lauder cseh vállalkozása valószínűleg győzni fog – a tévéállomással szerzett befolyásának köszönhetően.

Lovas István

● *Hosszú betegség után, hatvanhét éves korában egy stockholmi kórházban csütörtökön elhunyt Bo Widerberg svéd filmrendező, író, aki újságíróként és filmkritikusként is nevet szerzett. Widerberg 1930-ban született Malmöben. A hatvanas évek közepén forgatott társadalombíráló filmjei nemzetközileg is ismertté tették. Ezek közül az 1967-ben készített Elvira Madigan vált a legnépszerűbbé. Adalen 31 című filmjét az 1969-es cannes-i filmfesztiválon a zsűri különdíjával jutalmazták. A mester hosszú kihagyás után 1996-ban forgatott újra filmet Vágy és öröm címmel; ebben egy tanárnő és tanítványa szerelmi kapcsolatát meséli el. A filmet Oscar-díjra jelölték a legjobb külföldi film kategóriában.*

Akik fiatalon megízlelhetik a siker ízét

Sztárnevelde: színitagozat kisiskolásoknak

Azon szerencsések közé tartozom, akik tudják, mi a közös *Rejtő Jenőben, Karinthy Frigyesben* és *Ránki Dezsőben*. A megfejtés roppant egyszerű: mindannyian egy iskolába jártak, mégpedig a budapesti Kertész utca 30. alattiba. Oda, ahol „mellesleg" *Füst Milán* és *Kodály Zoltán* is tanított. Innen indult el *Kocsis Zoltán, Presser Gábor, Demjén Ferenc* is – és minden jel arra vall, hogy a következő „nagy generáció" is a Kertész utcai nevelde 45-ös tantermének falai közül kerül ki. Itt ugyanis – az országban egyedül – színitagozatos osztály működik három éve.

Bendzsák István osztályfőnök a lelke, a motorja mindennek. Persze az igazgatónak, *dr. Váradi Iván Attilának* a támogatása is elkél, aki amúgy is nagyon fontosnak tartja, hogy a – szociálisan nem éppen a legfényesebb – környék ne tükröződjön teljesen az iskola eredményein. Sőt. Utóbbit elsősorban a színinövendékek jóvoltából érik el. A Nemzeti Színház és az Operaház ugyanis 1938-tól innen választja ki gyermekszereplőit. Ez nem véletlen. Az utánpótlás nagy reményekre jogosíthat fel tanárt és diákot egyaránt.

Nem volt egyszerű bejutni ebbe a speciális osztályba. A felvételi kiírás szerint csak 4,5 fölötti előmenetellel, s verssel, valamint prózával lehett jelentkezni. Így sikerült összeválogatni néhány tehetséges gyereket Pomáztól Máriaremetéig.

Jóllehet van saját repertoárjuk, játszottak már a „világot jelentő deszkákon", a Tháliában is. A motiváló sikereket azonban a Koldus és királyfi, a Sok hűhó semmiért és az Óz, a nagy varázsló hozták meg. Most újabb siker küszöbén áll a 25 fős, életrevaló gyerekhad: május 12-én mutatják be a Budapest Bábszínházban a Légy jó mindhalálig című

A társulat és a tanárok az Óz bemutatója után

musicalt. Nyilas Misit az osztály egyik legtehetségesebbike, *Tóth Anikó* személyesíti meg.

A musical ötletét Bendzsák tanár úr vetette fel az előző évzárón. Mi lenne, ha...? És lett. Először Gyulán, augusztusban nézték meg a Rock Színház videofelvételét, s nyomban ki is osztották a szerepeket. Az azóta eltelt nyolc hónap alatt próbák tucatjai után sikerült színre vinni a darabot a 7/c-seknek. Vacilláltak persze egy kicsit, hogy ne az Emil és a detektíveket mutassák-e be előbb, ám végül a Móricz-mű mellett döntöttek. Helyesen.

És akik nélkül nem jöhetett volna létre ez az előadás: *Bubik István* mint szakmai védnök volt jelen a próbákon, s látta el hasznos tanácsokkal a társulatot. Abban pedig, hogy elvállalta a segítséget, nagyban közrejátszott az a tény is, hogy véleménye szerint az amerikanizálódó Pesten kiemelt szerepet kell kapnia az anyanyelv ápolásának. *Miklós Tibor* dalszövegíró, *Kocsák Tibor* zeneszerző, *Kovács Ilona* tánctanár és *Bakó Gábor* tánckoreográfus segítsége szintén elengedhetetlen volt a felkészülés során.

(bcs)

Könyvtárgy-biennálé Győrött

A könyvek szellemét idéző képzőművészeti alkotások biennáléja nyílt Győrött. A bemutatóra húsz országból csaknem 130 művész küldte el munkáit. A tárlat képet ad arról, hogy miként értelmezik a könyvművészetet Nyugat- és Kelet-Európában, Észak- és Dél-Amerikában. A kiállított munkák egy része kötődik a művészi igénnyel előállított könyvek tradícióihoz. Ilyen egyebek között *Kő Pál* Arany János Kapcsos könyvét megformáló fém kisplasztikája. Ugyanakkor többen, köztük *Huber András, Kiss Ilona* felvonultatnak iparművészeti jellegű alkotásokat és plasztikákat, amelyek a különféle képzőművészeti ágakat ötvözik. A művészi kísérletezés olyan extravagáns produktumokban csúcsosodik ki, mint *Haraszty István* hidraulikával és elektronikával működő „gépeskönyve".

Almási Tibor művészettörténész, a kiállítás rendezője szerint a fémből, kerámiából, papírból, fából készült munkák sokszínűsége kifejezi az útkeresést, amely ezt a művészeti ágat jellemzi. Az eseményt egyébként *Joseph Kadar* Franciaországban élő magyar származású képzőművész kezdeményezésére a párizsi Revue d'Art című művészeti folyóirat és a győri *Xantus János* tervezte. Az anyag egy hónapig Győrött látható, majd Budapestre és a kezdeményező Kadar szülőhelyére, Hajdúszoboszlóra vándoroltatják. Szeretnének a továbbiakban kétéves rendszerességgel fórumot adni a Livres-Objets – szó szerinti fordításban könyvtárgy – műfajban tevékenykedő művészeknek a bemutatkozása, mondta Almási Tibor.

Emlékkönyv-bemutató a Liteában

Gyurkó János emlékére készült kötetet mutat Nagy Tiborné, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal műemlékfelügyeleti igazgatója május 16-án 17 órakor a Litea Könyvszalonban (Fortuna udvar, I. ker., Hess András tér 4.). Közreműködik: Ferencz Éva énekművész és Bánffy György színművész. A rendezvényen a Patak Művészcsoport állít ki festményeiből.

Rovásírás és mitológia

Varga Géza tart előadást május 7-én délután 6 órakor a Szent László Akadémián (Magyarok Háza, V. ker., Semmelweis u. 1–3.). Az írástörténész értekezésének címe: Rovásírás és mitológia.

Grafikák a Ligetben

Rossen Russev grafikáiból rendeznek kiállítást május 9-től 31-ig a Liget Szálloda különtermében (VI. ker., Dózsa György u. 106.). A kiállított munkák a helyszínen megvásárolhatók.

Tisztikereszt Molnár Józsefnek

Molnár József írónak, a müncheni Új Látóhatár című folyóirat szerkesztőjének a Magyar Köztársaság Tisztikeresztje kitüntetést adományozta Göncz Árpád köztársasági elnök. A magas elismerést ünnepélyes keretek között adta át Püspök László müncheni főkonzul. A neves író szerkesztői és kiadói tevékenysége elismeréseként részesült kitüntetésben.

csupán a banknál lévő kötvények kamataiból is busásan megél, nem beszélve arról, hogy egy-egy bank külföldi tulajdonba kerülésével a bank ügyfélkörébe tartozó vállalkozások, sőt nemzetgazdasági ágazatok függőségi viszonyba kerülnek. Ebből következik, hogy a végbement bankkonszolidációk és az ezeket követő privatizációk a magyar társadalom számára korántsem sikersztorik.

Az 1992–1995 között konszolidációra fordított összes állami kötvény 37 százalékát a Magyar Hitel Bank (MHB) kapta. Volt indoka, hiszen a kihelyezett hiteleinek 53 százaléka behajthatatlan volt. 124 milliárd forint állami majdnem háromnegyede a mezőgazdasági nagyüzemekhez és az élelmiszer-ipari vállalatokhoz kötődik. A bank új tulajdonosa a kialakítandó hitelezési politikájával eleve befolyásolási lehetőséggel rendelkezik a hazai mezőgazdasági nagyüzemek és az élelmiszer-feldolgozó üzemek teljes ágazatitermék-kibocsátására. Egy-egy mezőgazdasági idénymunka vagy feldolgozási kampányidőszak elején elmaradó vagy a hitelfelhasználást ellehetetlenítő új banktulajdonosi magatartás a még működő hazai élelmiszer-gazdaság végső ellehetetlenítését is kiválthatja, főleg ha a tulajdonos a mezőgazdasági termelésünkkel riválisa politika érdekérvényesítési mechanizmusai így csírájában elfojtódnak. Az már csak a hab a tortán, hogy az OKHB-t megvásároló új tulajdonos 1992–1995-ben a magyar állam által a beragadt hitelek fejében juttatott 56 milliárd forint értékű bankkonszolidációs kötvényt is birtokolja majd, és ezután 2014-ig a központi költségvetésnek – az állam által garantált – kamatfizetési kötelezettsége is fennáll. Azaz még 15 évig, éves átlagban mintegy 15 milliárdot kell(ene) kifizetni az OKHB új tulajdonosainak az adófizető lakosság és az adózó vállalkozók pénzéből.

A világ számos országában szükség volt már arra, hogy a visszafizethetetlenné vált hiteleket a bankoknak, sem az államnak nem fűződik érdeke, még csak hathatós szándéka sem. A 300 milliárd forint feletti bankkonszolidációskötvény-tömeg kereskedelmi bankokhoz testálása olyan, aranytojást tojó tyúk odaajándékozásához hasonlítható, aminek a megszerzésén túl a minél huzamosabb megtartásában érdekelt a megajándékozott fél. A mesebeli aranytojások nagyon is valós értéke közel 2000 milliárd forint költségvetési kiadást jelent az államnak. Így hát meszszemenőleg nem érdeke a banknak, hogy az aranytojást tojó tyúkból 2014 előtt levest főzzön.

dr. Lentner Csaba
egyetemi docens

Kincstárjegy-aukció

A héten tovább csökkent a három hónapos kincstárjegyek hozama. A szerdai aukción az átlagos hozam 20,64 százalék lett az egy héttel korábbi 20,66 százalékkal szemben. A felajánlott 17 milliárd forintnyi kincstárjegyre a befektetőktől több mint 33 milliárd 900 millió forint értékű ajánlat érkezett – erről tájékoztatta a Magyar Kincstár Államadósságkezelő Központja szerdán az MTI-t. A kincstárjegyek hozama két hete 20,66, három hete 20,70, egy hónapja pedig 20,96 százalék volt. Az átlagos eladási ár meghaladta a 90,66 százalékot. A maximális hozamajánlat 20,76, a minimális 20,20 százalékra érkezett. A benyújtott 159 ajánlatból 128-at fogadtak el. A héten ugyancsak csökkent a hat hónapos kincstárjegyek hozama is. A szerdai aukción a hozam 20,52 százalék lett, a két héttel korábbi 20,71 százalékkal szemben. Az átlagos hozam egy hónapja 20,89 százalék, hat hete azonban 20,51 százalék volt. A befektetők 14,78 milliárd forint értékű kincstárjegyre nyújtottak be ajánlatot. A kincstár 5 milliárd forint értékig elégítette ki a jelzett igényt. A kibocsátott mennyiség megegyezett az aukción értékesített mennyiséggel. A maximális hozamajánlat 19,33 százalék, a minimális 19,01 százalékra érkezett. Az átlagos eladási ár 95,13 százalék volt. Az aukcióra benyújtott 133 ajánlatból 70-et fogadtak el.

A Visa Magyarországon

A Visa International San Franciscóban tartott megbeszélésén *Edmund P. Jensen*, a Visa vezérigazgatója nemrégiben megerősítette, hogy Magyarország a világ leggyorsabban bővülő Visa-kártya-piaca. Nemrégiben adták ki a félmilliomodik kártyát. A vezérigazgató hangoztatta: „Ez a jelentős növekedés elsősorban Magyarország pénzügyi optimizmusának és stabilitásának köszönhető, valamint annak a magas technológiai színvonalnak, amelyet a Visa nagyon ösztönzőnek talál. Az 500 ezer kiadott kártya kimagasló eredmény mind a Visának, mind pedig tagbankjainak. Ez a magyar eredmény nemcsak a régióban, de az egész világon is követendő példa."

Radu Obreja, a Visa International területi igazgatója elismeréssel nyilatkozott a magyar fejlődésről: „A magyarországi bankok és ügyfelek magas követelményeket támasztanak, igen kifinomult technológiával rendelkeznek, és fölöttébb céltudatosak. A magyar felhasználók kezdik felismerni, hogy a Visa-kártya használata személyes és technológiai magabiztosságot szavatol. Ez azonban még csak a kezdet. Hamarosan további új technológiákat vezetünk be."

A közelmúltban kiadott nemzetközi statisztikai adatok szerint a világ leggyorsabban növekvő Visa-kártya-piacainak sorában az első helyen Magyarország áll, olyan fejlődő országok előtt, mint Bahrein és India, illetve olyan, sokkal fejlettebb piacok előtt, mint Nagy-Britannia és Franciaország. A kártyahasználat volumenét tekintve Magyarország 22 hellyel feljebb került az országok közti listán, s így vált a világ leggyorsabban növekvő Visa-piacává.

A magyar felhasználók több mint 850 készpénz-automatát használhatnak, mivel Magyarország rendelkezik a térség legnagyobb ATM-hálózatával. A Cseh Köztársaságban kb. 700, illetve Oroszországban mintegy 300 készpénzkiadó automata található.

Hosszú ideje a magyar felhasználóknak számos bank – a Magyar Külkereskedelmi Bank, K&H Bank, a Postabank, az OTP, a Budapest Bank és a Magyar Hitel Bank – szolgáltatásai állnak rendelkezésére. Magyarországon jelenleg 9 bank tagja a Visának.

Tőkeemelési igény

A Konzumbank Rt. részvényesei egyhangúlag támogatták, hogy a bank tavalyi, mintegy 85 millió forintos adózott eredményét teljes egészében az általános tartalékba fizessék be. Így a pénzintézet tavalyi eredménye után nem fizet osztalékot a tulajdonosoknak. A pénzintézet mérlegfőösszege tavaly több mint kétszeresére, 27,5 milliárd forint fölé emelkedett. Az 1997-es tervek kétféle mérlegfőösszeg-növekedéssel számolnak. Az év végére kitűzött 40 milliárd forintos mérlegfőösszeg eléréséhez nem, a másik terv szerinti 50 milliárd forintoshoz azonban már legalább 1 milliárd forintos tőkeemelésre is szükség lesz.

Japán javaslat

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) soron következő értekezletén elfogadja majd Japánnak azt a javaslatát, amelynek célja a piacot torzító gazdasági akadályok leépítése – írta pénteki számában a Nihon Keizai Simbun című gazdasági napilap. A 29 tagországot tömörítő OECD május végén rendezi miniszteri értekezletét, és ezen vitatják meg a japán javaslatot.

Törvény vagy erkölcs?

Más a törvényesség és megint más az erkölcsösség – oktatta ki annak idején az ÁPV Rt.-s botrány miatt menesztett privatizációs miniszter az újságírókat. Mára bebizonyosodott, hogy a tavalyi év nagy privatizációs sikertörténetének feltüntetett botránysorozat sem a törvénynek, sem az erkölcsnek nem felelt meg. *Suchman Tamás* azonban nem nyugodhat, tovább támad és vagdalkozik. Legutóbb a magyar „energialobbyt" vádolta azzal, hogy akadályozza a villamosipar privatizációját. Nem kell csodálkozni azon, hogy az egykori privatizációs miniszter olvasatában ez a történet így hangzik.

De bizonyára van ennek egy másik olvasata is: a szakértők az ország jövőjét féltik a stratégiai ágazat idegen kézbe adásától, és az erkölcsi érzékük háborog, amikor felelős magyar államférfiak egyoldalú előnyöket nyújtanak a multinacionális cégeknek a magyar vállalatokkal szemben.

Suchman Tamásnak – fogalmazzunk így – mindig is különös érzéke volt ehhez. Személyesen járt közre például abban, hogy a magyar cementipar utolsó bástyája idegen kézre kerüljön. Amikor az öt magyar cementgyár közül négy már svájci (Holderbank), illetve német (Heidelberger-Schwenk) érdekeltségben volt, és a Holderbank Kft. szemet vetett a magyar többségi tulajdonban lévő, utolsó hazai cementgyárra, az ÁPV Rt. lobbyzott a Holderbank érdekében. *Jaksáné Somogyi Margit*, az ÁPV Rt. igazgatója a privatizációs miniszter különleges felhatalmazására hivatkozva 1996. február 8-án megbeszélésre hívta a Hejőcsabai Cement- és Mészipari Rt. többségi részvényeit birtokló magyar konzorcium képviselőjét. A megbeszélésen részt vett *Becker László*, a privatizációs társaság ügyvezető igazgatója is. Előadták, hogy a Holderbank a segítségüket kérte a többségi tulajdon megszerzéséhez. Ezért az ÁPV Rt. – a miniszter egyetértésével – úgy döntött, hogy visszavásárolja a magyar tulajdonosok részesedését, hogy azt továbbadja a Holderbanknak.

Felfoghatatlan, mi szüksége volt az ÁPV Rt.-nek arra, hogy az utolsó cementgyári társaságban is ugyanazok a külföldiek szerezzenek irányító részesedést. Pedig a cementipar stratégiai jelentőségű ágazat, és annak külföldi kézre adása nemzetgazdasági érdeket sérthet. Különösen igaz ez a Holderbank esetében. Az EK Bizottsága 1994-ben hozott kartelldöntésében a Holderbankot és érdekeltségeit – mint a cementkartell tagjait – az előző tíz évben folytatólagosan elkövetett, különösen nagy kárt okozó tevékenységük miatt elmarasztalta és pénzbírsággal sújtotta. Érthetetlen az is, hogyan válhat egy magyar miniszter a multinacionális cégek „kijáró emberévé" és hogyan kezelhetik közintézményeinkben másodrendű emberként a magyar cégek képviselőit. Most ugyanez látszik megismétlődni az energetikában.

Az embernek önkéntelenül is eszébe jut egyik közgazdászunk elhíresült mondása a megvásárolhatóságról. A multikról pedig az a hír járja, hogy tömött táskával járnak.

Elkelhet a segítség a kampányidőszakban.

Sz. J.

Gyurkó János

Elhunyt Gyurkó János

Gyurkó János, a környezetvédelmi tárca korábbi minisztere 44 éves korában szerdán váratlanul elhunyt. Gyurkó János az előző parlamenti ciklusban országgyűlési képviselő, az Országgyűlés környezetvédelmi bizottságának tagja volt, 1993 kora tavaszától 1994 közepéig a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumot vezette. Haláláig az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnökhelyettese, majd elnöki főtanácsadója volt. Gyurkó Jánost a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium saját halottjának tekinti. Temetéséről később intézkednek.

Kedden kétnapos szakmai tanácskozásra Békéscsabára utazott a műemlékvédelmi hivatal főtanácsadója. A konferencia végét már nem érte meg. Gyurkó János pályája elején kutatóként a műemlékvédelemmel foglalkozott, később tervező volt, s mint annyi más kortársát, őt is megérintette a politika szele. 1988 óta az MDF tagja. Az első szabadon választott parlament környezetvédelmi bizottságának halkszavú tagjaként zöldügyekben az MDF belső ellenzékéhez tartozott. A Keresztes K. Sándor vezette környezetvédelmi minisztérium megannyi problémát adott számára. Javasolt, kritizált, dolgozott. A poszt megüresedése után ő volt az egyetlen jelölt, akit mindenki elfogadott. Rövid, egyéves miniszterségе alatt nem tehetett sokat a tárcáért. Legfőbb érdeme, hogy több előkészített törvénytervezet mellett egy működő minisztériumot adott át.

Ö. Z.

Áramcsapolók Ózdon

November 7-én kapcsolják ki a áramot az ózdi Lehel vezér ut cában lévő úgynevezett Cs-épü letben, ahol a 85 önkormányza ti bérlakásból már csupán öt ben működik villanyóra. A há átlagos villamosenergia-fel használása eléri a havi másfé millió forintot, melynek ali egy százaléka a legális fogyasz tás. A házban ugyanis a lakó több helyen „megcsapolták" vezetéket. Az ÉMÁSZ és az ózd önkormányzat tegnapi megál lapodása alapján a következ napokban a rendszeresen fizet öt főbérlőnek felállítanak egy külön villanyoszlopot, s az erről egyenesen a lakásokba vezetett kábeleken biztosítják nekik a villamos áramot – adta hírül miskolci tudósítónk.

Robbantószerek

Audi

Kft.

KARBANTARTÓ MÉRNÖK
Villamos szakterület

Az Ön feladata:
a karbantartó mérnök-team tagjaként a berendezések rendelkezésre állásának, üzemképességének biztosítása, a termelő berendezések karbantartási munkáinak szervezése, karbantartási tervek készítése, tartalékalkatrészek megrendelése, kapcsolattartás a berendezésgyártó és alkatrészforgalmazó vállalatokkal.

Vállalatunk, az AUDI HUNGARIA MOTOR Kft. új mérföldkőhöz érkezett. Az AUDI vezetése új motortípusok és járművek magyarországi gyártásáról hozott döntést. A jövőben az eddigi hengerenként ötszelepes, négyhengeres motorok mellett hat- és nyolchengeres erőforrások gyártását is megkezdjük. A győri AUDI HUNGARIA MOTOR Kft. ezzel anyavállalatunk, a németországi AUDI AG központi motorszállítójává válik.
Ugyancsak gyárunkban készül majd az AUDI nemrég bemutatott két

Közgyűlés előtt a Rizikó Factory

Tőzsdei premier májusban?

Eddig csalódást okozott a befektetőknek a Bankár-csoport által tavaly alapított, kimondottan kockázatos befektetésekre specializálódott Rizikó Factory a két Deviza Factory eredménye alapján kialakult várakozáshoz képest. Várhatóan május végén viszont már a tőzsdén üdvözölhetjük a társaság részvényeit, addig azonban csak a Bankár Kft. vételi és eladási árain lehet üzletelni a papírral. Ráadásul a kezdeti 500 ezer forint helyett már csak 100 ezer forint névértékű részvényre szól az ajánlat, így nagyobb menynyiségű papír eladása vagy beszerzése jelenleg meglehetősen nehézkes.

Lehet, hogy mégsem csökken a tőzsdén szereplő cégek száma az idei év első felében. Három társaság távozása már szinte biztosra vehető, mivel a többségi tulajdonosok már megszavazták vagy hamarosan megszavazzák a kivonulásról szóló döntést, a Nitroil esetében még nem száz százalék a kivonulás esélye. Ezzel szemben idén még csak a Quaestor brókercég részvénye debütált a parketten, áprilisban követi a Gardénia és a Mezőgép, majd információnk szerint a Rizikó Factory Általános Spekulatív Részvénytársaság papírja lehet a negyedik tőzsdére kerülő részvény.

Előélet

A társaság története alig féléves, de előzményei sokkal korábbra nyúlnak vissza. Alapítója az a Bankár Kft., amely a pénzügyi szektorban az elmúlt években az egyik legnagyobb növekedését érte el, nyolc év alatt egy kéjét fektetik be sikerdíj fejében. A Rizikó Factory megalakulásakor a lehető legjobb ajánlólevélnek bizonyult a korábbai Deviza Factory és Második Deviza Factory igen sikeres működése. Ugyancsak a Bankár-csoporthoz tartozik a Bankár I. nyíltvégű befektetési alap és az Első Országos Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár létrehozása is. A Bankár-csoport emellett zárt körben alapított egy külföldön bejegyzett befektetési alapot, a Hungarian Capital Foundot, mely dinamikus növekedési lehetőséggel rendelkező, de akut tőkehiánnyal küszködő, többnyire eladósodott társaságok felvásárlásával és nyereségessé tételével foglalkozik. Néhány napja például a – ma még – tőzsdén is szereplő Goldsun Rt. értékesítésére kiírt pályázat kapcsán került a Bankár-csoport az érdeklődés középpontjába, tavaly év végén pedig a még ma is meglehetősen homályos TVK-ügylet miatt, mely keretében a Tiszaújvárosi Önkormányzat tulajdonában levő TVK-részvénypakett került végül a vegyipari óriáshoz, a Bankár közreműködésével.

A Rizikó Factory alapításakor 300 millió forintos jegyzésre számítottak, azonban senki nem lepődött meg, amikor az elsősorban a két Deviza Factory sikerén felbuzdulva több mint 800 millió forint értékben érkeztek jegyzések. A társaság december 6-án tartotta alakuló közgyűlését. Az alapszabály értelmében a vagyonkezelő a Rizikó Factory esetében is a *Bankár-L Kft.*, mely tíz százalék sikerdíjért dolgozik. A portfólió meghatározása kizárólagosan a vagyonkezelő feladata, bármilyen, akár igen kockázatos tőzsdei és tőzsdén kívüli értékpapírba fektethet vagy határidős pozíciót nyithat.

vélhetőleg az akkor igazán beindult tőzsdei hossz miatt – a részvénybefektetés súlya jóval meghaladta a devizaspekulációét.

Kezdeti sikerek

Az első, január 17-én megjelent eszközérték láttán a befektetők elégedettek lehettek: a társaságnak egy hónapra sem volt szüksége, hogy ledolgozza a tervezettnél magasabb, 40 milliós indulási költségeket, az egy részvényre jutó nettó eszközérték 10 280 forint volt (tízezer forint névérték), az OTC-piacon 101 százalékos vételi és 106 százalékos eladási árfolyamot hirdetett meg a papírra a Bankár Kft. Két héttel később kis híján elérte az eszközérték a 106 százalékot, február 28-án, 20 nappal a tőzsdeindex eddigi maximumának elérése után még mindig 105,5 százalékos árfolyamon vették a papírt a tőzsdén kívüli kereskedelemben. A brókercégek közlései alapján február utolsó hetében a Rizikó részvény átlagára 10 561 forint volt. Ugyanakkor megfigyelhető volt, hogy a tőzsdei áreséssel párhuzamosan egyre kevesebb brókercég közölt vételi árfolyamot a papírra. Március közepére a Bankár-B Értékpapír Kft. maradt az egyetlen, aki vette a részvényt. A vételi árfolyam a március 5-i 103 százalékról mára 94 százalékig esett, a befektetők legnagyobb csalódására. Az április elsejei eszközérték (9595 forint részvényenként) sem ad okot elégedettségre.

A társaság április 18-ai közgyűlésén valószínűleg elégedetlen kisbefektetők kérdései zúdulnak majd a vagyonkezelőre. A hasonló profilú Budapest Növekedési Alap ugyanis ugyanebben az időszakban kimagasló eredsaság megalakulása után a teljes tőkéjét állampapírokba fektette, és csak később kezdett részvényvásárlásokba. (Ugyanebben az időszakban a Budapest Növekedési már tekintélyes részvényportfólióval rendelkezett.) Így a társaság nem tudta teljes mértékben kihasználni a nem várt nagy hosszt. Ezt csak akkor tudta volna megtenni, ha az alakuló közgyűlést követő napon kialakítja teljes portfólióját. (Ettől a naptól kezdve egy hónapon át korrekció nélkül erősödtek az árfolyamok.) Február közepéig ettől függetlenül tisztességes növekedést ért el a társaság, sajnos az azóta tartó korrekciót nem sikerült határidős BUX-eladásokkal kompenzálni.

Változások a portfólióban

Az ügyvezető szerint a Rizikó Factory eredményességét a kezdeti időszak helyett csak több hónap elteltével érdemes mérni. A jelenlegi portfólióban kb. tízszázalékos súllyal szereplő devizakontraktusok aránya, elképzelhető, hogy növekedni fog, de valószínűleg nem lesz több, mint 20 százalék. A 15 százalék körüli súlyt képviselő OTC-részvényekről annyit tudtunk meg, vásárlásuk célja nem rövid távú árfolyamnyereség elérése, hanem egy várható tőzsdei bevezetéssel járó előnyök kihasználása. A kibocsátási tájékoztatóban lehetséges befektetési területként megemlített határidős gabonapiacot a vagyonkezelő túlságosan kockázatosnak tartja, ottani spekulációt nem terveznek. Azt is megtudtuk, a portfólió eddig körülbelül egyszer cserélődött ki, a vagyonkezelő nem híve az „egyik nap vesz, másikon elad" stratégiának.

Reményi Zoltán kérdésünkre válaszolva azt is elmondta, terveik szerint már a május elején esedé-

Creditanstalt-alapcsalád

Hét végi átalakulás

Már rovatunkban korábban szóltunk arról, hogy a *Creditanstalt Értékpapír Befektetési Alapkezelő* az 1992 áprilisában indított CA Értékpapír Magyar Állami Értékpapírokba Befektető Alapot (CALAP) lejárata előtt egy újabb saját alapjába beolvasztja. Akkor a hazai tőkepiacon a CALAP volt az első olyan befektetési alap, amely a befektetési alapokról szóló törvény megszületése után jött létre. A CALAP, mint nevében is szerepel, csak állampapírokban forgatta tőkéjét. A CALAP indulásától 1996. december 31-éig évente átlagosan 26,61 százalékos hozamot ért el, miközben a három hónapos diszkont kincstárjegy ezen időszak alatt 24,17 százalékos hozamot biztosított, és az infláció éves átlagos mértéke 21,63 százalék volt. *Lantos* Csaba, a CA Értékpapír Rt. ügyvezetője elmondta, hogy az első hazai alap futamideje alatt bebizonyította, hogy konzervatív – legkisebb kockázatú papírokat választó – befektetési politikával is magasabb hozamot produkál, mintha ugyanezt egy magánbefektető tette volna. A CALAP egyébként félévente fizetett hozamot befektetőinek, a legutolsó hozam pedig 1997. január 31-én 19 százalék volt. Az alap futamideje néhány nap múlva járna le, amikor az alapkezelő a szokásos hivatalos eljárások szerint az alap vagyonát értékesítheti, végelszámolást készíthet, melyet a felügyelet jóváhagy, és néhány hét múlva az idei évben elért hozammal együtt a tőkét is visszafizetheti a CALAP befektetési jegyek tulajdonosainak.

Az előbb említett procedúra helyett ellenben az alapkezelő azt választotta, hogy a CALAP tízezer forint névértékű befektetési jegyeit átcserélte egy másik befektetési alap jegyeire, mégpedig az év elején indított CA Kötvény Alapra (CAKAL). Ez utóbbi alap nyíltvégű, a jegyeinek névértéke pedig egy forint, és az alapkezelő napontekintélyes tőkeerejűvé vált CAKAL a megszűnt társával ellentétben állampapírokon kívül a legbiztonságosabb társaságok értékpapírjaiba is fektetheti pénzét, ám az összeolvadás okán az alapkezelő továbbra is kizárólag állampapírokban tartja a CAKAL tőkéjét, mégpedig a hosszú lejáratúak helyett rövid, egy éves lejáratúakban. *Lőrincz* Benedek, az alapkezelő osztályvezetője elmondta, a piaci szereplők kamatcsökkenési várakozásai nagyobbak a várhatónál, és most célszerűbb a kevésbé ingadozó rövid lejáratú papírokat választani.

Azok a volt CALAP-befektetők, akik tovább nem akarnak megtakarítani, letéti igazolás ellenében bármely CA Rt. fiókban eladhatják befektetési jegyeiket, immár a naponta közzétett nettó eszközértéket figyelembe véve, mégpedig az eredeti futamidő vége előtt, miközben a végelszámolás még hetekig tartott volna. A volt CALAP-osok egy hónapon át – április 7–május 9.– juthatnak úgy pénzükhöz, hogy nem kell megfizetniük az amúgy szokásos visszaváltási díjat, de csak a cserenapon megállapított befektetési jegymennyiség erejéig.

Az összeolvadással a CA alapcsalád hat tagra csökkent. Lantos Csaba szerint a mindenkori leglikvidebb alapnak a CALAP számított, míg a legsikeresebbként (a korrigált nettó eszközérték alapján) a CA Növekedési Alapot tartják számon. Ennek a futamideje 1998. január 1-jén ér véget, de az alapkezelő már most készül egy, a CA Növekedésihez hasonló konstrukció piacra dobására, amely a kifutó alap jegyeinek lehetővé tenné az újba történő beolvadást.

A CA alapcsalád másik kedvelt tagja a CARAL – döntően részvényekbe fektető befektetési alap –, amelynél a márciusban bekövetkezett tőzsdei visszaesés hatására az alapkezelő a részvényeit eladta, és helyettük állampapírokat

Mit ígér a jövő április 5–11. között?

Kos (III. 21.–IV. 20.): **Munka:** Itt az ideje, hogy kibővítse tevékenységi körét. És mindezt úgy tudja a legkönnyebben elérni, ha érzelmileg azonosul a munkájával, és mindent megtesz, hogy megnyerje a többieket a maga számára. Ezen a héten nemcsak kívánatos, hanem szükséges is teljesítenie azoknak az igényeit, akiket meg akar nyerni magának. **Szerelem:** Az a személy, akit kiszemelt magának, az öné lehet, de csak akkor, ha magához ragadja a kezdeményezést. Ne reménykedjen abban, hogy álompartnere egyszer csak becsönget az ajtón anélkül, hogy bármilyen erőfeszítést tett volna érte. **Pénz:** A profit közös vállalkozásból jöhet leginkább.

Bika (IV. 21.–V. 20.): **Munka:** A szakmai siker ezen a héten nem azt jelenti az ön számára, hogy nincsenek nehézségei, elégedettsége sokkal inkább abból fakad, hogy a váratlanul felbukkanó problémákat meg tudja oldani, az akadályokat el tudja hárítani. **Szerelem:** A partner állandó bírálata krónikus veszekedések forrása lehet. A kritika csak akkor segít, ha van benne olyan ösztönző, amelytől a társa érdemesnek tartja majd, hogy odafigyeljen, netán a viselkedését is megváltoztassa. **Pénz:** Figyelje a napilapok hirdetéseit, a postán kapott üzeneteket, mert új pénzforrásra bukkanhat.

Ikrek (V. 21.–VI. 21.): **Munka:** Bátorítást vagy értékes tanácsokat csak abban az esetben kaphat, ha ötleteivel ki mer állni a nyilvánosság elé, és elébe áll a kritikának. Kérdezze meg szakemberek véleményét, és fogadja el a bírálatot! **Szerelem:** Egy friss szerelem magvainak elültetéséhez ezen a héten termékeny talajt szolgáltatnak a csoportos tevékenységek és a társasági programok. Mindössze az a dolga, hogy magához ragadja a kezdeményezést. Feltűnő érdeklődést mutatni valaki iránt – az első lépés az illető szívének elnyeréséhez. **Pénz:** Módja nyílik rá, hogy hasznos szövetségeket alakítson ki.

Rák (VI. 22.–VII. 22.): **Munka:** Bármilyen sok is a munkája, igyekezzen racionálisan megszervezni az életét. Ossza fel a munkanapokat az ön előtt álló feladatokra, és mindig csak az aktuális munkára összpontosítson. Így több lesz a sikerélménye, és a stressz is elkerüli. **Szerelem:** Attól, hogy egy bizonyos kort már maga mögött tud, még nem kellne háttérbe szorítani a vágyait vagy épp azt megtagadnia, amire eddig egész léte korlátozódott: a szexualitást. Nagy a valószínűsége ugyanis, hogy igényei elnyomásáért előbb vagy utóbb egészségi problémákkal fog fizetni. **Pénz:** Óvakodjon attól, hogy a családért túl sok kötelezettséget vállaljon.

Oroszlán (VII. 23.–VIII. 23.): **Munka:** Megütötte már a bokáját néhányszor, de nem tanult a bajból. Aki szembeszáll a főnökével, magát sodorja veszélybe. Provokáló viselkedése 9-e körül ellenszenvet, elutasítást vált ki, s személye kollégaként egyszerűen nemkívánatossá válhat. **Szerelem:** Ezeken a napokon az sem baj, ha otthagy csapot-papot, és elszánja magát egy kalandos utazásra. Utazás közben pedig ismerkedjen, ahová csak megy! Legyen rámenős, és flörtöljön! Számítson rá, hogy egy teljesen vadidegen helyen talál rá arra a lélekre, akit eddig hiába keresett. **Pénz:** Alaposan fontolja meg, mit ír alá, mert sokat veszíthet.

Szűz (VIII. 24.–IX. 23.): **Munka:** Aki menekülni próbál az útjába kerülő problémák elől, azt veszi észre, hogy azok mindenhová követik. Ha bátran szembeszáll egy problémával, és máris nekilát, hogy megoldja, mihelyt felbukkan, megerősödve kerül ki a helyzetből. Különmunkára, külföldi kiküldetésre, másodállásra számíthat. **Szerelem:** A szerelmi szerencse nem mindig hullik az ember ölébe. Itt az ideje, hogy sokkal aktívabb szerepet játsszon élete irányításában. Beszélgetésbe elegyedni: ez a legjobb módja annak, hogy megtörje a jeget, s új

A Homo Solaris öltözködése

Korona és kalapok

Divatbemutatót a legváltozatosabb helyeken tartanak mostanában, ám talán mindenkin túltett a Girardi kalapház: a budavári királyi palota, a Nemzeti Galéria termeiben mutatta be azt az öltözködési darabot, amelyet az ember nagyon régen használ, s amelynek jelképes értelme is lehet. A cég családi vállalkozás, most ünnepli 25 éves fennállását, a családi tradíciót folytatva már a harmadik generáció készíti a kalapokat, 1990 óta Girardi néven. Klasszikus technikával, kézműves jelleggel dolgoznak, anyagaik valódi nyúlszőr, illetve szalma.

A Girardi életében fordulópontot jelentett két találkozás. Az egyik a magyar szent koronával volt, a másik pedig dr. Lee *Edwarddal*, a korona kutatójával. A tudós szerint a magyar szent korona képes az ember energetikai rendszerének átprogramozására, ezáltal az ember képességének kiterjesztésére. A kalaposmester úgy döntött, történelmi környezetben mutatja be, hogyan képzeli el az új évezredbe lépő ember öltözködését, s asszociációval bemutatja, szerinte hogyan hatnak a kalapok, a ruhák, az ékszerek az ember energetikai rendszerére.

A nagyon látványos és különleges bemutatóhoz *Gyuricskó* Márta, Maria Tereza *Uribe* és *Metzger* Andrea gondoskodott a ruhákról, Csomor Lajos ötvösművész pedig az ékszerekről.

Persze a fő szerep a kalapoké volt, melyek a következőképpen készültek: *„A korona nyújtotta tudást* – a Girardi-ház szerint – legintenzívebben *a fejfedőkön keresztül érhetjük el. Kísérletet teszünk arra, hogy bemutassuk, hogyan alkalmazzuk ezen tudatos bioenergetikai ismereteken alapuló szerkesztési elveket kalapjainkon. Minden bemutatott kalap energetikai rendszerünket erősíti, valamilyen speciális módon."*

R. J.

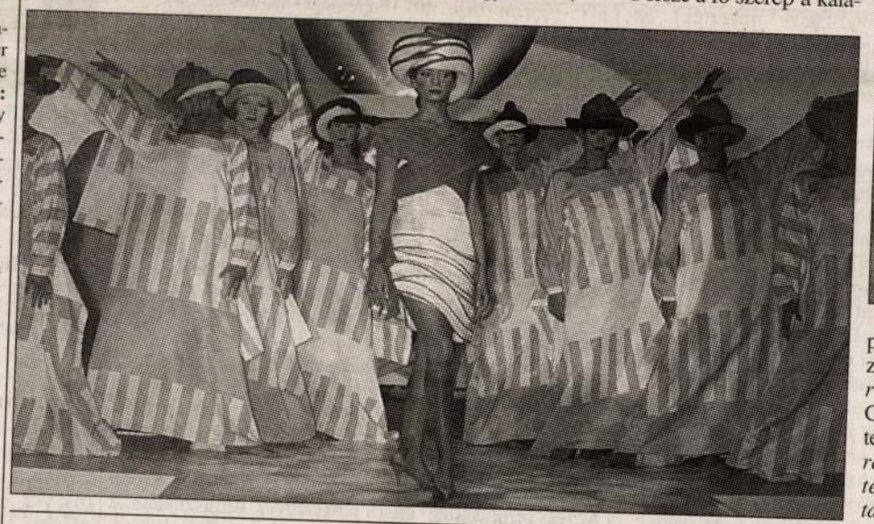

A bőrnyereg, dohány és tábortűz hangulatát idézi

Fanyar-friss, pikáns illat

Új férfiillatot kínál az idei tavaszra a Coty, a neve: Route 66. Egy legendához kapcsolódik az elnevezés. A Route 66 – Amerika főutcája – *az Egyesült Államokban északkeletet köti össze nyu-*

Gyurkó tanos +

Magyar Nemzet

„...a dolgot őt magát nézzük..."

Áratlan

Az embernek kedve volna a homlokára csapni, mint a reklámfilmben: *„Hogy ez eddig nem jutott az eszembe!"* Hát persze! Nem egyszerűen *hézag* van itt, kérem, hanem *joghézag!* Ebben az országban a dolgok jelenlegi állása szerint nem igazán derül ki, hogy *ki* és *mi mivel összeférhetetlen.* Adhat-e tanácsot kft.-ben a minisztériumi főosztályvezető? Nyerhet-e egy nyilvánosan meg sem hirdetett pályázaton olyan cég, amelynek bejegyzését – fogalmazzunk így – rendezetlen adóügyei okán tagadta meg a cégbíróság? Az egészre pedig végképp nincsen paragrafus, mert *nincs összeférhetetlenségi törvény,* a honatyák idestova hatéves adósságaként.

Apáink azt mondták – rájuk is az előző nemzedékekről szállt a tapasztalat –: nem kell elcsapni a tiszttartót, mert az új elölről kezdi az egészet, hogy megszedje magát. És íme, naponta láthatjuk az *eredeti tőkefelhalmozás* újabb és újabb példáit. Némi hézag persze már eleve van a dologban, lévén hogy kapitalizmusunkban a (saját) *tőke* vajmi kevés, ezért aztán a *felhalmozás* módszerei sem túl *eredetiek.* Van közöttük némi *hitel,* jóval több *kapcsolati tőke,* az egészet pedig sűrűn át- meg átszövi a joghézag. Manapság az számít igazán jól értesültnek, aki az éppen *aktuális kiskapukat* ismeri.

Amikor egy számvevőszéki vizsgálat nyomán nyilvánosságra kerültek az ÁPV Rt.-nél folyósított, *kétszázezer forint* körüli havi kistisztviselői fizetések, a hivatalos indoklás úgy hangzott: azért kell az átlagosnak a többszörösét fizetni, hogy ki lehessen zárni a korrupciót. Valószínűleg nem nélkülöz minden alapot az a feltevés, hogy ez a dolog – köznapian szólva – *nem jött be.* Kérdés: most akkor hogyan zárható ki a gazdasági-politikai kapcsolatok egymásba gabalyodása, és egyáltalán érdemes-e kísérletet tenni rá?

Volt egy javaslata *Rubicsek* Sándornak: össze kellene állítani egy „fekete könyvet". Ebben azoknak az üzletembereknek, köztisztviselőknek, bankároknak a nevét sorolnák fel, akik bizonyíthatóan *kárt okoztak* a cégnek, az országnak, bár *büntetőjogilag nem vonhatók felelősségre.* Ezeknek az embereknek számolniuk kellene azzal – véli a *Kormányzati Ellenőrzési Iroda* vezetője –, hogy ezután kevés esélyük lesz felelős, bizalmi állás betöltésére.

Kétségtelen, hogy a *nyilvánosságnak* még mindig van némi visszatartó hatása. Talán ezért is készülnek lassan a képviselők vagyonnyilatkozatai, ezért húzódik el ennyire az összférhetetlenségi törvény meghozatala. Gyanítom azonban, hogy az összefonódások liánjait nem vágja át, nem számolja fel semmiféle lista. Mint ahogyan a mégoly magas fizetések sem bizonyulnak hatékonyaknak egyes köztisztviselők korrumpálhatósága ellen. Bizonyos szempontból hiábavaló a már-már dühödt *törvénygyártási kampány* is, mert nem ülhetnek a képviselők a parlamenti patkóban annyi órán át, hogy minden törvény minden lehetséges kiskapuját sikerülhessen szorosra csukniuk.

Joghézagok ugyanis mindig is voltak, és nem peszimizmus, csak némi realitásérzék kell hozzá, hogy belássuk: *mindig is lesznek.* Mint ahogyan voltak is, lesznek is olyanok, akik szinte sportot űznek ezek

A demokrácia esélyei – két választás között

A politikai mozgástér erővonalai

A magyar politikai életben: a pártok által meghatározott mozgástérben most – több mint két esztendővel a legutóbbi országgyűlési választások után és kevesebb mint két esztendővel a következő választások előtt –, úgy tetszik, az *átrendeződésnek* egy kettős lehetősége és erővonalrendszere rajzolódik ki. Egyfelől már régebben megjelent a *kétpólusú:* baloldali és jobboldali, szociálliberális és konzervatív pártstruktúra kialakulása; másfelől ismét feltetszenek egy *négyes osztású:* szocialista, neoliberális, mérsékelten konzervatív, nemzeti radikális pártpolitikai rendszer körvonalai.

A kétpólusú rendszer minden bizonnyal demokratikus jellegű, és nem idegen a nyugat-európai és észak-amerikai demokráciák berendezkedésétől. Nagy-Britanniában, Németországban, Franciaországban, Spanyolországban és magában az Egyesült Államokban ez a politikai elrendeződés érvényesül. A rendszer alkalmas a hatalmi monopóliumokat felszámoló *parlamenti váltógazdálkodás* létrehozására, ugyanakkor megkövetel bizonyos politikai és intézményi stabilitást: a *demokratikus politikai kultúra* eredményes működésére kell épülnie, máskülönben éppenséggel a többpártrendszer homlokzata mögött létrejövő autoritárius hatalom megszervezését segítheti elő, mint történt ez a két világháború közötti Magyarországon, ahol az ellenzéki erők sohasem voltak képesek megrendíteni a kormányzó párt hatalmát, vagy a közelmúlt Olaszországában, ahol a kereszténydemokraták tartós és ellenőrizetlen uralma az ország súlyos politikai és erkölcsi válságához vezetett.

Talán ezért is jönnek létre több nyugati demokráciában is újabb politikai pólusok, amelyek a szemünk láttára rendezik át azt a kétpólusú hatalmi mozgásteret berendezkedés létrehozása, megerősítése vagy a működőképesség növelése érdekében történő átalakítása általában a többpólusú rendszer kialakításának kedvez. Legalábbis ez történik az egypártrendszert felszámoló közép- és kelet-európai országok többségében. Mindez bonyolultabb politikai mozgásteret hoz

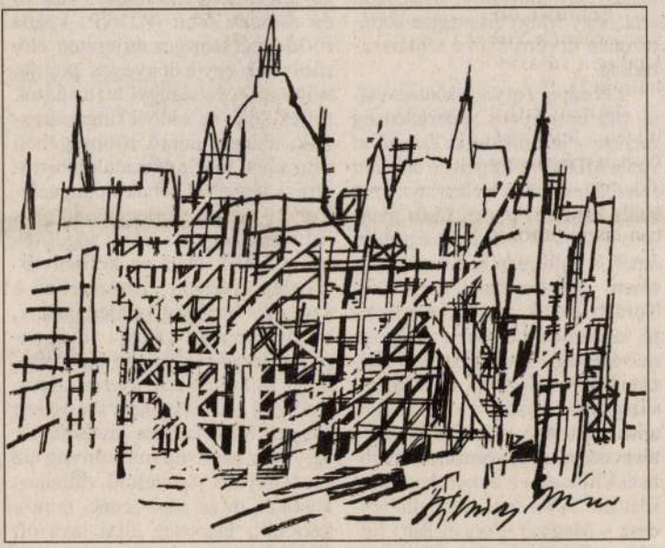

Szilvásy Nándor rajza

létre, és bizonyos *koalíciós kényszerrel* jár együtt, méghozzá egymástól olykor erősebben eltérő politikai filozófiával fellépő pártok között.

Az 1994-es választások után nálunk a kétpólusú rendszer esélyei növekedtek: az egyik oldalon az esetenkénti viták ellenére is mindinkább összecsiszolódó szociálliberális koalícióval, a másik oldalon először a polgári szövetség, később ennek letűnte után egy nemzeti szövetség koncepciója körül. Ez utóbbi koncepciót erősítette meg a kisgazdapárt népszerűségének növekedése, a kereszténydemokraták újólagos létrehozását célzó tendenciák. Mindezt alighanem a közelmúlt tapasztalatai okozzák: azok a látványos *kudarcok,* amelyek a kormánykoalíció szociális és oktatási politikájában voltak érzékelhetők, azok a *gazdasági gondok,* amelyek a pénzügyi stabilizációs politikán kívül szinte minden stratégiai területen (infláció, munkanélküliség, termelési növekedés) jelen vannak, leginkább pedig azok a *botrányok,* amelyek újabban kísérik a privatizációs politikát és nagymértékben rendítik meg a kormányzat hitelét.

De léteznek erjesztő tényezők az ellenzéki oldalon is: a kereszténydemokratáknál elképzelhető újabb vezetési átrendeződés, a Fidesz népszerűségi mutatóinak erőteljes javulása vagy az a tapasztalat, miszerint az *Orbán* Viktor és Szabó Iván körül gyülekező szakértő csoportok *meggyőzőbb stratégiai alternatívát* képesek felmutatni, mint a jobboldali [illegible] voltak ismeretlenek, de amelyeket a pártelnök-miniszterelnök tekintélye és akarata korábban mindig megfékezett. És természetesen mozgásban van az ellenzéki pártok oldala is; ennek a tábornak a jobbszárnya a további radikalizálódástól remél sikert, ez azonban meglehetősen kétséges elgondolás, és könnyen lehet, hogy (legalábbis reményeim és sokak reményei szerint) inkább a *Fidesz* mérsékeltebb: nemzeti liberális stratégiája lesz az erősebb pólusképző erő.

A hazai politikai mozgástér ilyen módon talán ismét *nyitottá* kezd válni. Ebben a térben, meglehet, ismét *négy* politikai pólusképző erő lép fel: a *szocialisták,* akik éppen a nyitottabb erőtér következtében arra kényszerülhetnek, hogy végleg levetkezzék azokat a rekvizitumaikat, amelyeket még az állampárti helyzettől örököltek és az egypártrendszerben kialakított mentalitásból tartottak fenn, következésképp megerősíthetik oly kívánatos modern baloldali: szociáldemokrata értékeiket (amelyek nagymértékben háttérbe szorultak az eddigi kormányzás során!); a *szabad demokraták,* akik nagyobb manőverezési lehetőséghez jutva, legalább részben visszatalálhatnak a maguk eredeti „ellenzéki" értékeihez; a mérsékelten *konzervatív „nemzeti liberálisok"* (Fidesz, MDNP s talán a kereszténydemokraták), akik erőteljesebben képviselhetik a polgári szövetség gondolatát; és a *nemzeti radikálisok* (kisgazdák, MDF), akik talán megszabadulhatnak attól a törekvésüktől, hogy az ellenzéki győzelem érdekében maguk alá kell gyűrni a polgári alternatíva híveit.

Egy nyitott és többpólusú politikai mozgástérben tulajdonképpen többféle koalíciós elképzelés [illegible] talán csak azt lehet

A változatlanság, avagy a hanyatlás költségvetése?

Adókedvezmény helyett magasabb családi pótlék

(Folytatás az 1. oldalról)

A kormányprogramban lefektetett gazdaságpolitika folytatását látta a mozdulatlanságban, noha maga is kitért arra, hogy a hivatalban lévő kormány harmadik minisztere terjesztette be a törvényjavaslatot. Érvelt az SZDSZ azon módosító javaslata mellett, amely *adókedvezmény helyett, a családi pótlék emelését helyezi kilátásba* a három- és többgyermekes családok esetében. *Burány* Sándor szocialista képviselő arról szólt, hogy a nagyobbik kormányzópárt frakciója is helyesli, hogy a rendelkezésre álló 7,5 milliárd forintot adókedvezmény helyett, a családi pótlék emelésére fordítsák.

Kritikusan szemlélte a büdzsé tervezetét *Sándorffy* Ottó kisgazda honatya, aki azt a kijelentést is megkockáztatta, hogy az ellenzék megtévesztésére törekszik az előterjesztés, s nem is annyira a parlamentnek, mint inkább a Valutaalapnak szól. *Lamperth* Mónika szocialista képviselő az önkormányzatok finanszírozásának komplex kérdéseit elemezte. *Huszonkét százalékra javasolta mérsékelni az önkormányzatoknál hagyott szja-hányadot,* rámutatva, a falvak és városok közötti jövedelemtermelő-képesség jelentős különbségére. Az önkormányzati beruházások kapcsán kitért arra, hogy a pénzintézetek *a hosszú távú hitelkonstrukciók megteremtésén fáradoznak*. A kis települések közoktatási problémáira kitérve elmondta, hogy 25 százalékkal emelkednek a normatívák. *Ungár* Klára szabad demokrata képviselő biztató jelnek minősítette, hogy az állami és önkormányzati szférán kívüli vállalkozások beruházási szintje nem esett vissza.

Fekete György (KDNP) sötét színekkel ecsetelte a kultúra helyzetét és számos példát hozott fel az alulfinanszírozásból eredő gondokra, számon kérve a művelődési tárcán a kormányprogramban tett ígéreteket is. Részben külföldi véleményekre alapozva, hivatkozott arra, hogy Magyarországon korlátozottan érvényesül a szólásszabadság.

Két napja folyik a költségvetési vita botrányos érdektelenség mellett – jelentette ki *Zsigmond* Attila MDNP-s képviselő délutáni felszólalásakor. Véleménye szerint a kormány ismét későn nyújtotta be az 1997. évi költségvetést, amely a kultúrára nézve meglehetősen szerénynek mondható. Tovább romlik a családok helyzete, különösen ha van a családban művész vagy tudós. *Bogárdi* Zoltán (MDF) javasolta a parlamenti vizsgálóbizottság felállítását, amely kideríti: miként adott meg téves adatokat a kormány a korábbi GATT-nak az exporttámogatást illetően. *Selmeczi* Gabriella (Fidesz – Magyar Polgári Párt) felhívta a figyelmet, hogy jövőre az egészségügyben semmilyen fejlesztésre nem lesz pénz. *Rott* Nándor (FKGP) szerint népirtásnak megfelelő következményekkel jár a családellenes politika akkor, amikor minden évben egy faluval csökken az ország lakossága. *Hegyi* Gyula (MSZP) elmondta, hogy a szakszervezetek nem ellenzik az államháztartás reformját, ám érdekegyeztetés, szociális partnerség és társadalmi párbeszéd nélkül nem lesz sikeres sem az államháztartás reformja, sem pedig a jövő évi költségvetés. *Barsyné* Pataki Etelka (MDNP) bátortalannak tartotta a kormány lépéseit az adócsökkentés, az adóalap szélesítése és az adóbehajtás hatékonyságának terén.

A társadalombiztosításról szóló törvény módosításának és az egészségügyi hozzájárulás vitájában *Csehák* Judit (MSZP) elmondta: három képviselő, *Kis* Gyula (MDF), *Kis* József (MSZP) és *Semjén* Zsolt (KDNP) közös módosítócsomagot terjesztett elő, melynek egyik lényeges pontja, hogy az egészségügyi biztosítások teljes körét ne adóból finanszírozzák, hanem döntő többségében maradjon meg a társadalombiztosítási járulék. Csehák Judit véleménye szerint mérlegelendő az a felvetés, hogy a szerzői jogdíj és az osztalék után se kelljen tb-járulékot fizetni. Hozzátette: a szociális bizottság kezdeményezi, hogy vezessék be a havi 1800, napi 60 forintos kötelező egészségügyi hozzájárulást. *Farkas* Imre (MSZP) a 4500 forintos fix összeg helyett 3300 forintot javasolt. Ez ugyanis nem sújtaná annyira az alacsonyabb jövedelmű vállalkozásokat, mégis több lenne, mint a szociális bizottság által javasolt 1800 forint.

Akar László pénzügyminisztériumi államtitkár kifejtette: a minimálisan fizetendő fix összeg közgazdasági és társadalmi racionalitást tükröz. Igazi megoldást az jelentene, ha az intézményeket kell olyan helyzetbe lehetne hozni, hogy meg tudják fizetni a munkaerőköltségeket.

Az egészségügyi hozzájárulással összefüggő törvényjavaslatok részletes vitáit az elnöklő *Kóródi* Mária lezárta. Ezzel egyben véget ért az Országgyűlés csütörtöki ülése. A jövő héten szintén négynapos munkahete lesz a T. Háznak.

(b. l.–p. g.)

Tocsik Márta az ügyészséghez fordult

(Folytatás az 1. oldalról)

A bizottság ellenzéki tagjai a vizsgálat akadályozását látták abban, hogy a kormánypártok bizottsági szakértők igénybevételét nem támogatják.

A *Virágh* Attilához intézett kérdésekre adott válaszok is alátámasztották: SZDSZ-támogatással került a testületbe, s tartózkodott azon az igazgatósági ülésen, amelyen külső szakértő megbízásáról határoztak. Virágh annak a háromfős bíráló bizottságnak a vezetője volt, amely Tocsik Mártát hozta ki nyertesnek az utólag kiírt zártkörű pályázaton. Nem értett egyet a közvetítő igénybevételével, ezért tartózkodott. Készséggel válaszolt az üzleti kapcsolatai iránt érdeklődő ellenzékiek kérdéseire is.

Réti Tamás, az ÁPV Rt. igazgatóságának tagja a történteket a törvényi rendezetlenséggel, a kézi vezérléssel magyarázta.

(bodnár)

Elhunyt Gyurkó János

Gyurkó János, a környezetvédelmi tárca korábbi minisztere 44 éves korában szerdán váratlanul elhunyt. Erről a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium értesítette az *MTI*-t.

Gyurkó János az előző parlamenti ciklusban országgyűlési képviselő, a parlament környezetvédelmi bizottságának tagja volt, 1993. február 23. és 1994. július 15. között vezette a minisztériumot. Haláláig az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnökhelyettese, majd elnöki főtanácsadója volt.

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium saját halottjának tekinti, a temetéséről később intézkednek.

A kormány a családi pótlékot növelné

Újabb két személy az ÁPV Rt. igazgatóságában

(Folytatás az 1. oldalról)

Általában a tb-járulék a jelenlegi 42,5 százalékról 39 százalékra csökkenne; a munkáltatónak viszont minden dolgozó után egészségügyi járulékot kellene fizetnie. Egy jogszabály lehetővé tenné, hogy az állampolgárok az adójuk egy százalékát fontos társadalmi célok finanszírozására fordítsák; a kabinet álláspontja az, hogy ennek még nincsenek meg a feltételei, ezért ez a passzus nem lehet a jövő évi adótörvény része.

A Pénzügyminisztérium és az Igazságügyi Minisztérium törvénymódosítást nyújtott be az államháztartási törvénnyel kapcsolatban. Ebben szorgalmazzák a kincstár továbbfejlesztését, másrészt azt, hogy a központi intézmények dolgozói átutalással kapják meg a bérüket. Mint megtudtuk, a kincstár 1997. január elsejétől áttér nettó finanszírozásra. Ha a kincstár hiánya hatvan napon túl meghaladja a kormány által előírt mértéket, akkor *kincstári biztost* kell kinevezni a pénzügyminiszternek.

Kiss Elemér a továbbiakban elmondta, a kabinet kinevezte az ÁPV Rt. újabb két tagjává *Szabó* Zsoltot, a borsodi régió jelenlegi kormánybiztosát és *Mészáros* János közgazdászt.

Végezetül Kiss Elemér – annak érdekében, hogy eloszlassa az MNB lemondott alelnökei körüli félreértéseket – felolvasta *Surányi* György levelét, amelyet az MNB elnöke október 15-én intézett a kormányfőhöz. Ebben arról tájékoztatta a miniszterelnököt, hogy az MNB vizsgálata a két alelnök felelősségét állapította meg, ezért *a felelősségre vonás elkerülhetetlen*. Surányi levelében arra kérte *Horn* Gyulát, hogy foglaljon állást az alelnökök felelősségre vonásának ügyében. Kiss Elemér leszögezte: az MNB nem a kormány felügyelete alá tartozik.

(őszy-tóth)

*

A Kossuth rádió késő esti hírműsorában elhangzott, hogy az MNB elnöke egy későbbi levelében azt javasolta, hogy Horn Gyula a benyújtott lemondásokat a várható külső visszhang ismeretében ítélje meg, s csak 1997 végén kellene elfogadni azokat.

Értéken alul apportált Taverna

Visszaélést talált a Fidesz

(Folytatás az 1. oldalról)

(Az ÁPV Rt. ugyanakkor azt állítja: 400 millió forintos haszon származott az üzletből.) Kósa pártja elnöksége nevében mindenesetre rámutatott: annak idején *Kiss* Elemért – jelenleg a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára – bízta meg az ÁVÜ azzal, hogy (akkor még) *mint ügyvéd készítse elő a pert* a Taverna Hotel miatt. Éppen ezért a Fidesz érdemesnek tartaná megtudni a politikus véleményét arról, mit szól *as székházügyének kivizsgálására. Áder* János, a Fidesz – Magyar Polgári Párt alelnöke tegnapi tájékoztatóján aláhúzta: a kormánypárti többségű vizsgáló albizottság életre hívását egyedül a Tocsik-ügy miatti *visszavágás motiválja*, magyarán a koalíció megpróbál az Állami Számvevőszék által már megvizsgált ügyekben *koncepciós szándékkal* vájkálni. Áder arra is rámutatott, hogy a bizottságban *nem támogatták azt a javaslatát, amely a*

Az Árpád-kori Magyarország építészeti emlékeit igencsak megritkították a magyar történelem viharai: a tatárjárás és a törökkor háborúi, valamint az ezeket követő romeltakarítások. Egyedül a templomok maradtak ránk nagyobb számban, köszönhetően időtálló építőanyaguknak és a közösség életében betöltött fontos szerepüknek. Ráadásul a műemléki és a régészeti kutatások a XIX-XX. században tömegével hoztak felszínre már teljesen elveszettnek hitt emlékeket is. Kétségtelen, hogy ezek a csonkán fennmaradt, esetleg csak kiszedett alapfalaik nyomán ismert templomok igen keveset árulnak el egykori építészeti értékeikről, nagy számuknak köszönhetően mégis fontos tanulságok levonására kínálnak alkalmat. Ez különösen igaz a legnagyobb számban épült és leginkább fennmaradt falusi templomokra. Ezek már eleve szerényebb igénnyel épültek, így viszonylag kicsi a variációs skálájuk. Megrendelőik és mestereik sokkal inkább ragaszkodtak a konvencionális formákhoz, így kevesebb egyéni megoldást tartalmaznak, hívebben tükrözik az ország egykori régióinak és egy-egy korszaknak az építészeti köznyelvét. Az önmagukban sok esetben kevés információt hordozó, összességében azonban nagy mennyiségben rendelkezésre álló emlékek sajátos feldolgozási módszert kívánnak. E feladatra az egyik legcélszerűbb eszköz a statisztika. Gyurkó János arra vállalkozott, hogy a statisztika módszerével próbál választ adni néhány olyan fontos kérdésre, amely az építészettörténetet mindig is izgatta, de igazán egzakt, tudományos megállapításokat eddig senki sem tehetett róluk. Hatalmas adatgyűjtésre támaszkodva jelölte ki feldolgozásának szempontrendszerét. A köztudatban széles körben elterjedt teóriákat bizonyított vagy cáfolt meg, kronológiai, regionális és funkcionális építészeti csoportokra hívta fel a figyelmet.

9789630609302

Árpád-kori templomok a Kárpát-medencében

Gyurkó János

Gyurkó János

Árpád-kori templomok a Kárpát-medencében

Szeretettel hívjuk
október 30-án 18 órára
a Litea Könyvesboltba
(Budai Vár, Fortuna udvar)

Gyurkó János:
Árpád-kori templomok a Kárpát-medencében
című könyvének
bemutatójára

a szerző halálának
tizedik évfordulóján

Közreműködik:

Szvorák Katalin
népdalénekes

Bánffy György
színművész

Ma

Napkelte: 6 óra perc, 40 napnyugta: 16 óra 15 perc.

Zsombor, Gotfrid és ***Kolos*** nevű olvasóinkat köszöntjük.

A Zsombor régi magyar név, jelentése: bölény. A krónikák szerint az erdélyi Gyula vajda apjának neve volt. Manapság újból divatba jött, egyre több fiúgyermek kapja a keresztségben.

A Gotfrid német eredetű, jelentése: Isten oltalma alatt álló. A mindennapi életben alig, a szentek soraiban azonban megtalálni e nevet. Cappenbergi Szent Gottfried rokona volt Németország legjelentősebb fejedelmi és uralkodói nemzetiségeinek. Dúsgazdag ember létére lemondott minden vagyonáról és „Krisztus szegényévé" lett. Rövid élete alatt – csupán harminc évig élt – mindent elkövetett a kapzsiság, a dölyfösség, az úrhatnámság, a visszatetsző emberi magatartás ellen.

A Kolos latin, magyar eredetű név, jelentése: nemzetségnév; az iskolához tartozó, tanító, tanuló. A névkutatók eredetére és jelentésére nézve sokféle változatot feldolgoztak. Nálunk ritka, nem honosodott meg.

Évforduló

Nyolcvan éve, 1916. november 8-án született Peter Weiss német író, esszéíró, festő és grafikus. Fiatalságát Berlinben és Brémában töltötte, 1934-ben Londonba, majd 1936-ban Prágába emigrált. 1939-ben Svédországba telepedett át, többnyire Stockholmban, 1962-től részben Berlinben élt. Művei az abszurd irodalom s Brecht alkotói módszerének hatását mutatták. Nemzetközi hírnevét a Jean-Paul Marat üldöztetése és meggyilkolása, ahogy a charentoni elmegyógyintézet színjátszói előadják de Sade úr betanításában című darabjának köszönheti.

– Orvosi könyvek és folyóiratok kedvezményes vásárát rendezi meg régebbi példányaiból november 13-án az Országos Kardiológiai Intézet orvosi könyvtára.

A Magyar Nemzet 1996. október 26-i számának 16. oldalán jelent meg „A sajnálatos eseményektől a népfelkelésig" című cikk. A cikk első bekezdésében foglaltak szerint Berecz János „ma – hatvanas éveit taposván – üzletember, az Első Magyar–Dél-afrikai Információs és Kereskedelmi Iroda elnöke".

A cikkben megjelent név sajnálatos módon igen erősen összetéveszthető a Magyar–Dél-afrikai Információs és Kereskedelmi Iroda cégnevével, amely a Pest Megyei Bíróság mint Cégbíróság előtt 13–06–419652 szám alatt került bejegyzésre. A Magyar–Dél-afrikai Információs és Kereskedelmi Iroda üzletvezetője Bálint Benedek, elnöki tisztség az irodán belül nem létezik. A két cég között semminemű kapcsolat vagy összefüggés nem áll fent, Berecz János nem a Magyar–Dél-afrikai Információs Irodának az elnöke.

– Szlovák Kultúra Háza nyílik meg Békéscsabán november 15-én. Az épületet a város önkormányzata adta e célra, az átalakítás 40–45 millió forintos költségeinek előteremtésébe a szlovák és a magyar kormány mellett holland alapítványok és magánszemélyek is segítettek. A megnyitó ünnepségére Békéscsabára várják Horn Gyula miniszterelnököt, Ivan Hudecet, a Szlovák Köztársaság kulturális miniszterét és Dusan Slobodnikot, a szlovák parlament külügyi bizottságának elnökét.

– Az idei Ratkó József-díjat Szöllősi Zoltán költő kapja. A három esztendeje alapított díj az ország keleti feléhez kötődő, de műveikkel a provincializmus fölé emelkedő, európai értékeket teremtő alkotókat jutalmazza. A korábbi években Balázs József írót, Nagy Gáspár és Aczél Géza költőt tüntették ki. Szöllősi Zoltán a díjat november 17-én Nyíregyházán, irodalmi est keretében veszi át.

– Japánban a Richter-skála szerinti 6,6-os erősségű földrengés történt csütörtökön hajnalban a Bonin-szigetek közelében, Tokiótól 920 kilométerre délre. A földmozgás epicentruma 19 kilométerre a tenger alatt volt.

– Útnak indult a Mars-űrszonda a floridai Cape Canaveral űrközpontból. A Global Surveyor első azoknak a sorában, amelyek a következő tíz évben indulnak marsi tanulmányútra. Az űrszonda jövő szeptemberben fog ellipszis alakú pályára állni a Mars körül, mintegy négyszáz kilométeres magasságban. Nagy hatásfokú, teleobjektív kameráival folyamatosan fotózza majd a planéta felszínét, s szárny alakú napelemeit fogja fékezőlapátként alkalmazni, amikor behatol a Mars légkörébe.

Lóverseny

Tévéközvetítés a galoppversenyekről

Vasárnap a Leporelló című tévéműsorban két futamot élőben közvetítenek a Kincsem Parkból. A versenynap kiemelkedő eseménye a Lovaregyleti Díj lesz, de nagyon érdekesnek ígérkezik a mérföldes távú Lesvári Díj is.

A szerdai ügetőversenyek eredményei

I. 1. Angol Lady (1), 2. Andy Yankee (3), 3. Aspergislus (4). 10: 10, 12, –, 28. Bef.: 49, 16. H. bef.: 588. II. 1. Zinajda (6), 2. Zelena (5), 3. Zsemlye (4). 10: 23, 12, 24, 17. Bef.: 159, 56. H. bef.: 1926. III. 1. Zombie (8), 2. Zaomi (6), 3. Zenga (7). 10: 74, 17, 11, 11. Bef.: 144, 96. H. bef.: 658. IV. 1. Zefir Star (11), 2. Úriember (6), 3. Uffizi (12). 10: 30, 37, 30, 212. Bef.: 80, 67. H. bef.: 3345. V. 1. Zajongó (7), 2. Usztyinov (11), 3. Vamp (3). 10: 62, 20, 52, 12. Bef.: 75, 43. H. bef.: 1380. VI. 1. Pantera (6), 2. Végvár (4), 3. Rendfőnök (12). 10: 26, 12, 19, 14. Bef.: 38, 74. H. bef.: 537. VII. 1. Timi (6), 2. Vendelin (3), 3. Tearózsa (4). 10: 161, 49, 15, 24. Bef.: 969, 1085. H. bef.: 2[illegible]258. VIII. 1. Honey Plane (2), 2. Szó (4), 3. Ujjongó (12). 10: 59, 23, 11, 122. Bef.: 32, 499. H. bef.: 1833. IX. 1. Rita Bege (4), 2. Makramé (6), 3. Zen (2). 10: 15, 11, 10, 10. Bef.: 102, 90. H. bef.: 377. X. 1. Lope Bege (5), 2. Penészvirág (9), 3. tengerész (12). 10: 173, 16, 21, 13. Bef.: 402, 267. H. bef.: 2231.

– Habsburg Ottó, a Nemzetközi Páneurópa Unió elnöke, az Európa Parlament tagja csütörtök este a Budapesti Műszaki Egyetemen „Magyarország kilátásai és jövője Európában" címmel tartott előadást, s egyben bejelentette: fia, György a jövő héten elfoglalja helyét az Európa Parlamentben, és így már ketten fogják képviselni ott a magyarságot.

– Zenepavilont avatnak szombaton Budapest XI. kerületében, az idős lakosok egyik kedvelt pihenőhelyén, a Tétényi út mellett, a kelenföldi szabadidőparkban található nyugdíjasok parkjában. Az új létesítmény a jövő év tavaszától kulturális eseményeknek ad otthont: zenekarok, énekkarok, szólisták és tánckarok lépnek majd fel.

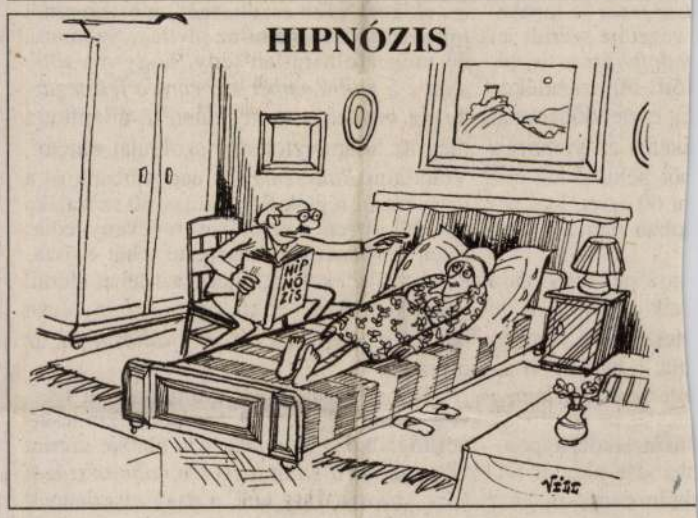

– Hunyd le a szemed, drágám és gondolj erősen egy csirke paprikásra!

Földes Vilmos rajza

– Oscar-díjat kapott Zajácz Magdolna, a Debreceni Orvostudományi Egyetem szemészeti klinikájának professzora azon a filmszemlén, amelyen negyven világhírű szemész műtétfilmjeit mutatták be.

– Cigányok, zenészek címmel Kása Béla fotográfus képeiből nyílik meg kiállítás november 9-én szombaton délután 4 órakor a cigány néprajzi napok keretében a Gödöllői Galériában. A kiállítást Bari Károly költő nyitja meg.

Egy közszolga csöndes távozása

Dr. Gyurkó János volt országgyűlési képviselő, környezetvédelmi miniszter végbúcsúztatása ma délután fél háromkor lesz a pestlőrinci Nefelejts utcai temetőben.

Gyurkó Jánost az MDF országgyűlési képviselőjeként, majd az Antall- és Boross-kormány környezetvédelmi miniszteréként ismerhette meg az ország. Már amennyire megismerhette – hiszen csak megkésve, a ciklus végére jutott kiemelt közszerephez, s azután sem tartozott a hangadó politikusok közé. Miniszter volt, aki e szó eredeti, latin jelentését komolyan véve legfőképp szolgálni és használni igyekezett az üres reprezentáció és hiábavaló retorikai öntetszelgések helyett.

Azoknak, akik közelebbről ismerték, alighanem e póztalan, makacs ügyszeretet marad meg legtisztább emlékül róla. Fanyar mosolya, okos figyelme, józan tetterekészsége és mindenkor tárgyszerű, kissé rekedtes érvelése. No meg, persze, az iratokkal dugig tömött, natúrbőr válltáska, ami törékeny alakjának egykor valódi súlyt, erkölcsi tekintélyt adott. A táska, amivel a változást érlelő nyolcvanas éveket a közügyek szerény önkénteseként fáradhatatlanul végig peregrinálta – ahelyett, hogy mint annyian, saját karrierjét, családi házát építgette volna, hogy műemléki építész létére ne kelljen hosszú éveken át egy csepeli panellakásban negyedmagával meghúzódnia. A táskája, amiben békésen megfért egymással a sárospataki vár általa készített rekonstrukciója a Beszélő még nyomdafriss példányaival, a romániai falurombolók tervek szorgosan gyűjtött dokumentációja a Bős–Nagymaros elleni tiltakozó röpiratokkal.

Az egykori mozgalmár azonban csakhamar maga is belülről tapasztalta meg a kormányzati szerepvállalás csapdáját, amikor Bős–Nagymaros ügye minden igyekezete ellenére éppen az ő miniszterségе alatt futott végleg zátonyra. A tárcát alig egy évvel a kormány mandátumának lejárta előtt már úgy vette át, hogy eleve tudta: végjátékra szerződik, s aligha számíthat folytatásra.

Gyurkó János bizonyára nem tartozott a kimagasló történelmi személyiségek sorába. Politikusnak túlontúl szemérmes volt, pártembernek túl lelkiismeretes, közhivatalnoknak javíthatatlan értelmiségi. Annyit azonban bátran állíthatni róla, hogy a magyar közélet és közszolgálat legderekabb polgári hagyományának volt méltó folytatója. Annak a mára mindinkább kiveszni látszó, reformkori gyökerű tradíciónak, amelyben a haza iránti bensőséges kötődés még európai műveltséggel, a szakértelem feltétlen emberi tisztességgel párosult.

Idő előtti távozása, hirtelen támadt hiánya aggasztóan jelzi: érzékeny, veszélyeztetett fajta ez, amelynek megóvására a „humán környezetvédelem" mindeddig elmulasztott komolyan gondot viselni. Pedig legfőbb ideje lenne, ha a társadalom tömeges „ökológiai" veszteségeit, fenyegető morális, politikai katasztrófáit valóban el akarjuk kerülni.

Egyik utolsó írását maga is ezzel zárta: „Előbb-utóbb mindenkor kiderül, hogy morál, belső tartás, igazságérzet, világos gondolkodás és közérdekű célok nélkül nincs előrehaladás a politikában, sem országos, sem helyi szinten."

Nóvé Béla

TV
17.30-kor:
KOJAK
amerikai bűnügyi filmsorozat
AKI KORPA KÖZÉ KEVEREDIKK
című része
21.15-kor:

Rádió BRIDGE 102 FM
E-mail:

tét fenyegeti Ukrajnában

g hatalma

zte le Jurij *Krav-*
r, a bűnözés egyes
ódott a helyzet, míg
isszaesés is tapasz-
vezetője szerint *je-*
tek feltárása is, hi-
lőtti 50 százalékos
ült esztendőben már
ikeres a nyomozás.
ől például két éve
t 60 ezret, idei pe-
pban már 51 ezret

n a pénzügyi és a
zik a bűnözés, de
teket ölt a nemzet-
tük a határokon át-
verkereskedelem, a
ítás és az autólopás.
nemzetközi kapcso-
handát sikerült fel-
krán–orosz–magyar
amelynek számláját
gépkocsi terheli.
szolgálat adatai sze-
yt a Krímben, Ki-
vipropetrovszk, Lu-
negyében és Kárpát-
vekvő munkanélküli-
lajt biztosít a bűnö-

zés számára, *főképpen a fiatalok körében.* Ugyanez vonatkozik *a hadsereg gyors lé-pítése* következtében utcára kerülő tisztekre, akiknek „felkészültségét" előszeretettel igyekszik kihasználni az alvilág. Szomorú, de megcáfolhatatlan tény, hogy ma *több mint 2,5 millió ember számára a feketegazdaság biztosítja a megélhetést,* állapította meg az állambiztonsági szolgálat elnöke, Volodimir *Radcsenko.* A nagyvárosok és a határ menti régiók fiataljainak 40 százaléka például ebben a szférában tevékenykedik. Ilyen körülmények közepette tehát erőszakos eszközökkel legföljebb azt lehet elérni, vélekedett Radcsenko, hogy *néhány éven belül koncentrációs táborrá változtatják* az országot.

Hrihorij *Omelcsenko*, a parlament szervezett bűnözéssel és a korrupció kérdéseivel foglalkozó bizottságának elnöke szerint Ukrajna ma *a világ legkorruptabb országai közé tartozik.* Úgy véli, a nagy visszhangot kiváltó bűneseteket, amelyekben *magas rangú állami hivatalnokok részvétele is bizonyított tény*, csupán azért nem tárták fel teljes egészében, mert a hatalom legmagasabb csúcsán levők *politikai alkut* kötöttek, a korporatív klánok érdekei fontosabbaknak bizonyultak a törvények előírásainál.

Székely Gergely

Ép testben épp egy miniszter

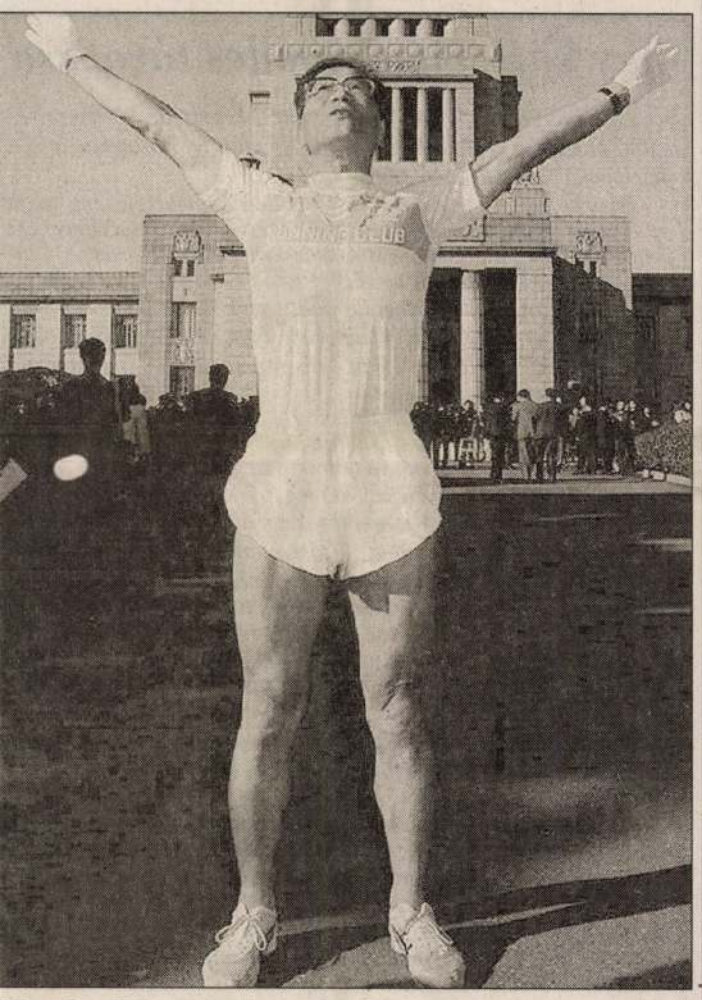

Koszudzsi Takasi, Japán új oktatási minisztere a kocogás megszállottja. Joggingruhában vett részt a parlament azon ülésén is, amelyen a honatyák ismét kormányfővé választották Hasimotót *(MTI külföldi képszolgálat)*

remtése

eopátia

aikat. Később osztrák, francia,
rit, indiai szaktekintélyek is eljöt-
ek Budapestre, s e segítséggel
kezdte meg „hódítását" Magaror-
szágon is a vállalkozó szellemű, s
hagyományos egyetemi oktatást
meghaladni képes orvosok köré-
ben. Ők öt éve hívták életre a Ma-

Sikeres feljelentővonal

A britek is buzgók

A kormány minden előzetes várakozását felülmúlta annak a feljelentővonalnak a sikere, amelyet három hónapja állítottak üzembe, mégpedig a munkanélküliségi-segéllyel manipulálók ellen.

Az eltelt negyedévben *százezernél is többen vették a fáradságot,* hogy ráirányítsák a hatóság figyelmét az állami juttatásokat jogosulatlanul felvevők tevéken-

A **Magyar Nemzet** megkérdezte:

Olvashatják-e lapunkat a világtalanok is?

A látók közül kevesen gondolnak arra: mi mindentől meg vannak fosztva a világtalanok – így például az újságolvasás élvezetétől is. A *Recognita* cég nem nyugodott bele abba, hogy ilyen esetekben csakis a *Braille-írásra* lehet hagyatkozni, s olyan számítógépes programcsomagot fejlesztett ki, amely áthidalja ezt a problémát. *Szuhaj* Mihály szoftverfejlesztőtől – aki maga sem látó – azt kérdeztük: *olvashatják-e lapunkat immár a világtalanok is?*

– Mióta a *Recognita Reader 3.0* programcsomag létezik, *igen.* Ezt kifejezetten látássérült emberek számára fejlesztettük ki egy esztendő alatt, egy 16 fős csapattal. Az én feladatom ebben lényegében az volt, hogy kiválasszam azokat a szolgáltatásokat, amelyek fontosak egy látássérült számára. A programmal egyébként nemcsak például a *Magyar Nemzetet,* de akár szakácskönyvet, nyomtatott levelet vagy gázszámlát is lehet olvasni.

– *Mi az eljárás lényege?*

– Rendelkeznie kell a felhasználónak egy számítógéppel és egy külön beszélőegységgel, amely „kihangosítja" a beszkennelt szöveget. A program képes ennek felismerésére és a magyar hanglejtés szerinti felolvasására. Egyébként pedig – különálló vagy cserélhető beszélőegységgel – ez immár százhét nyelven tehető meg.

– *Képes-e kézírást is felolvasni?*

– El tudja dönteni, hogy kézírásról vagy nyomtatott szövegről van-e szó, s 10–15 fokos ferdeséget is képes korrigálni. S meg lehet tanítani arra is, hogy bizonyos minta szerint írott nagybetűs kézírást felismerjen.

– *S ki juthat hozzá ehhez a praktikus rendszerhez?*

– Mindenki, akinek van otthon számítógépe és beszélőegysége. Magát a 79 ezer forint plusz áfa áron kínált programcsomagot a Recognita Alapítvány jóvoltából Magyarországon minden látássérült ingyen megkaphatja a Vakok és Gyengénlátók Szövetségén keresztül. Az 1991 óta létező *Auge* programunkhoz képest a Readernek az az újdonsága, hogy nem egy, a látók számára készült program segédprogramja, hanem önálló programcsomag.

Szabó Istvánt, a *Recognita Form* projektvezetőjét arról kérdeztük: *kapcsolódik-e másik fejlesztésük a Readerhez?*

– Annyiban igen, hogy mindkét program ugyanazt a felismerési technológiákat tartalmazza, és a Readerhez hasonlóan a Form is képes a lapok kitöltési módjának automatikus meghatározására. A Form ugyanis űrlapok feldolgozására szolgál, s akár hálózatként is kiépíthető. A marketingterület mellett népszerű minisztériumokban és közhivatalokban is – szinte automatizálható általa a léleköl munkafolyamat; csupán a javításba és a mentésbe kell a felhasználónak beszállnia. Szeretnénk munkaszervezési funkciót is kapcsolni hozzá, s a dobozolt termékeken kívül testre szabott telepítéssel, pluszmodulokkal is szolgálunk.

(es. j.)

Történelmi tallózó

A várnai ütközet

A szultán a még Szerbiában időző Ulászlónak üzente, hogy húsz vagy harminc évre szóló békét kötne vele, visszaadná Szendrőt, Galambócot és a szerb földet is a despotának, s a fiait is szabadon bocsátaná... – tudósított egy, az 1443–44-es hosszú hadjáratot I. Ulászló mellett végigküzdő cseh katona.

Való igaz, Murad szultán megalázó békét kért a fiatal királytól, ám az hosszas huzavona után mégis a háború mellett döntött, annak ellenére, hogy Hunyadi Jánoson keresztül békét kötött a szultánnal Szegeden.

Mire leért a keresztények serege Várnához, a szultánnak is sikerült átkelnie Ázsiából. Hunyadiék elhatározták, hogy Várnánál vállalnak csatát, s olyan helyet választottak, ahol a sereg egyik szárnyát a tengerparti mocsarak, a másik szárnyat pedig megerősített szekérvárak védték. Szemtől szemben kívántak megütközni.

Ma 552 éve, hogy 1444. november 10-én összecsapott a két sereg, s Hunyadi hadainak – ha keserves küzdelemben is, de – sikerült a török sereg mindkét szárnyát megbontania. A fiatal király ennek láttán, gyors győzelmet remélve, ötszáz fős testőrségével a szultánt körülvevő tömör, zárt janicsárfalnak rontott.

A szultán már látni vélvén a csata végkimenetelét, el akart vonulni a helyszínről, ám a janicsárok fenyegetésének engedve kénytelen volt a helyén maradni. Percekkel később ért ide Ulászló jócskán megtizedelt gárdájával, s miután a janicsárok fala a királyi testőrség nyomásának engedve szinte ellenállás nélkül szétnyílt, a fiatal király megmaradt embereivel a szultán közvetlen közelébe jutott. Ekkor azonban a rés bezárult, s mintegy gyűrűt alkotva felmorzsolták a törökök a királyi csapatot.

Az elesett Ulászló fejét perceken belül póznára tűzve körbehordozták a csatatéren. A magyarok ennek láttán rémült futásnak eredtek, s Hunyadi is csak váltott lovakkal tudott elmenekülni a véres ütközet színhelyéről.

Bartal Csaba

RAGYOGÓ AUTÓK...
...KÖNNYED ÁRAKON!

Gyurkó P.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növenéke;
beiratkozás éve 1929.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1954, Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 l, 149 l

Gyarkó Pál

M.D.K

pásztor faragó

emlitve

Domanovszky Gy: L'art pastoral hongrois
Bp. 1948, 36

D Gyurkó Pál

1925/26 I.

Ferképzomfoiskèvk

88. l.

Gyurkó Pál

pásztormüvész

életrajz, arckép

lásd

Madarassy László

Müvészkedő magyar

pásztork. Bp. 1934

60 és kv. ll.

EGYESÜLT KŐ- ÉS K
BUDAPEST, V., TÁT
TELEFON: TERÉZ
FEL. NYOMDAVEZET

Forma olvasóihoz!

lyóiratunk első önálló számát, amelynek
a magyar épitőművészeti irodalomban.
tes lapot akarunk olvasóink kezébe adni,
először — állandóan tájékozódhasson az
épitészet uj eredményei felől, megismerked-
tudomást szerezhessen a szakirodalom uj,

ett bizalom módot adott nekünk arra, sőt
ő tartalomban, de külső megjelenésben is
fejlett magyar nyomdaipartól kitelik.
s maradt meddő.
mölcseképen lapunk megfelelő fogadtatást
előfizetőink közé való belépésünket a csa-
az előfizetési dijat átutalni sziveskedjenek.

TÉR ÉS FORMA

M.D.K.

Gyurkó Pál

Csontfaragó

ill. 108.

Fél-Hofer-Csillény: Hungarian peasant art. Bp
1958, 31

Gyurkó Pál kanász M.N.K.

Nógrád megye/

Tanászkürt, karcolt és sárgára szinezett huszár, tölgyfa, őz, virágok s tb. diszitménnyel. /1890-es évek

repr. 7. képrepr.

Manga János: Pásztorművészet Bp. 1963. 7. kép

Gyurkó Pál volt kanász M.D.K.

H atv_an

Ív ób öbre-fából / 1930-as évek / repr.

Managa János:Pásztormüvészet Bp. 1963. 14. kép

MDK

Gyurkóczy M.

Mexikói-út 23.nyaraló; é.m. Gyurkóczy M.
Öv-u. 39. földszintes ház; é.m. " "

Épitő Ipar, 1909.Máj.10. 185.lap

MDK

Gyurkóczy Miklós

Magánépitési engedélyek Budapesten. Vállalkozók Közlönye 1908. aug. 19. 3.1.

MDK

épitész

Gyurkóczy Miklós

Magánép. eng. Bp. V állalk. Közl. 1909. jul. 14. 4.l.

MDK

Gyurkóczy Miklós építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 18. 262. l.

Gy.E. 1957.VIII.

MDK

Gyurkóczy Miklós építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 18. 262. l.

MDK

Gyurkóczy Miklós építész

Magánép.eng.Bp. V állelk. Közl. 1909. jul. 14. 4.l.

Gyurkovics Bea

1984+

...zületett Budapesten.
Végzettség: Iparművészeti Főiskola
Tevékenységi terület: az alkalmazott grafika minden területe

REPRINT

INTER PRESS

Hegedüs 2. László

1950-ben született Nagykalászon.
Végzettség: érettségi
Tevékenységi terület: grafika, film
Lakcím: 6000 Kecskemét, Árpád krt. 2.

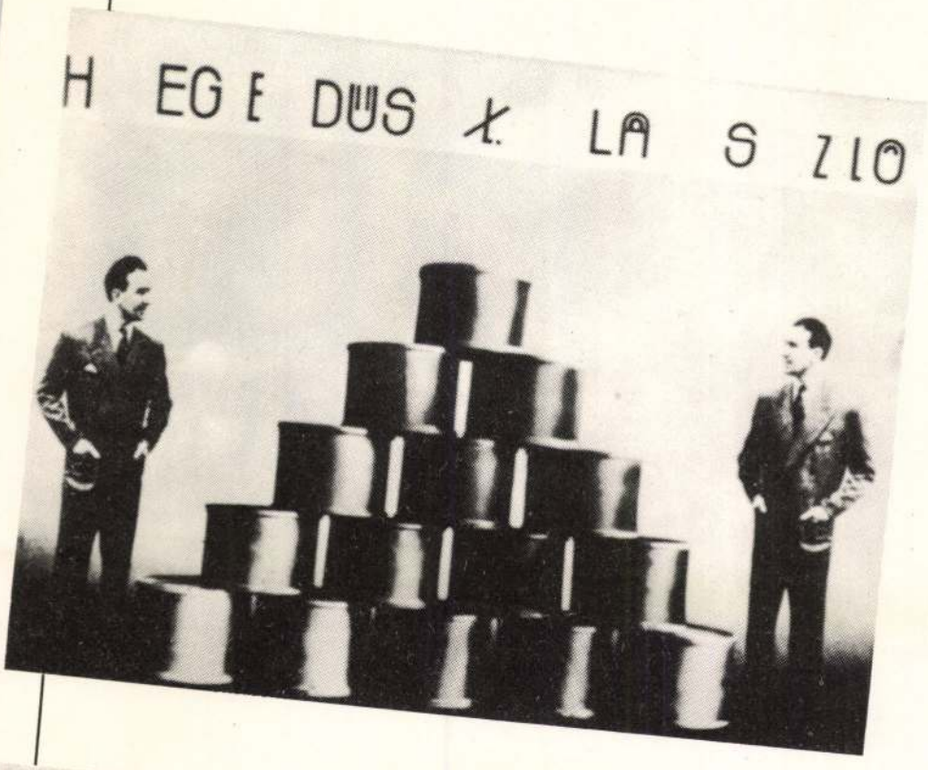

1950-ben születtem Nagykalászon. Grafikával és filmmel foglalkozom. A Művészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának vagyok a tagja. Címem: 6000 Kecskemét, Árpád krt. 2. III. 13. FONTOSABB KIÁLLÍTÁSOK 1979. TIHANY – Balatoni Kisgrafikai Biennálé □ MISKOLC – Országos illusztrációs pályázat (Borsod m. díja) 1980. BRNO – Nemzetközi Alkalmazott Grafikai Biennálé (II. ezüst érem) □ SZEGED – Nyári Tárlat □ MISKOLC – Téli Tárlat □ PÉCS – Rajz-drawing 80. □ 1981. WROCLAW – Drawing Triennálé □ POZNAN – Rajz-drawing □ SZÓFIA –Plakát Biennálé □ SALGÓTARJÁN – Tavaszi Tárlat □ SZEGED – Stúdió 81. (KISZ KB díj) □ 1982. BILBAÓ – Arteder 82. Grabado □ BRNO – Nemzetközi Alkalmazott Grafikai Biennálé □ PÉCS – Rajz-drawing 82. □ BUDAPEST – Képzőművészeti Pályázat. (FMK: III. díj) □ SZENTENDRE – Kollázs □ CSEHSZLOVÁKIA – Grafikai vándorkiállítás □ SALGÓTARJÁN – Rajz Biennálé □ BUDAPEST – Stúdió 82. □ BUDAPEST – Szociografika □□ Ezen kívül FKS, CSOPORTOS és MAIL-ART kiállítások □□ EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK: 1975. KECSKEMÉT □ 1981. GYÖR □ PÉCS □□ Egredi filmem 1979-ben készült el Vázlatok címmel. A film részt vett az 1980-as LILLE-i és CHICAGO-i Filmfesztiválon. 1982-ben a Balázs Béla Filmstúdió elfogadta Epizód című filmtervemet. □□ Publikációk, kritikák: Idea, Nprum Gebrauchsgraphik, Művészet, Mozgó Világ, Élet és Irodalom, Filmévkönyv 79., Filmvilág □ 1982. szeptember

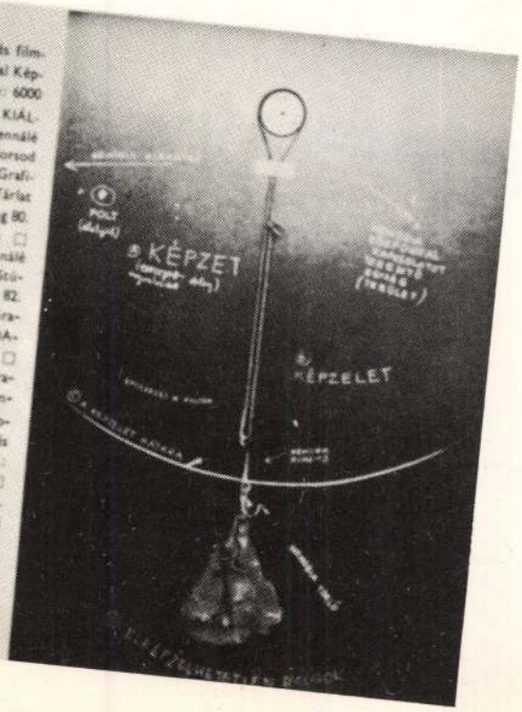

Gyurkovics Hunor

POGÁNY Ö Gábor: Két vajdasági művész Hatvanban. - Délvidék, 19. 1991. 50-51.

Hatvan, Hatvani Galéria. Dudás Sándor szobrai Gyurkovics Hunor festői világ

y, Ilona: *Missalia Hungarica. Régi magyar misekönyvek*. Budapest
938.

enerale degli incunaboli delle biblioteche d'Italia. Vol. I–III compilato da M. Guarnaschelli e E. Valenziani. Vol. IV compilato da E. Valenziani E. Cerulli. Roma 1943–1965.

is československých tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století... Díl Prvotisky [do r. 1500]. Text. Praha 1925.

n, Imrich: *Confessionale Antonina Florentina z roku 1477 v Matici venskej*. Typografia 864. 77 roč., 1974, č. 5, s. 195.

n, Imrich: *Inkunábuly archívov, múzeí a niektorých historických ižníc na Slovensku*. Martin 1963.

n, Imrich: *Inkunábuly knižníc mesta Kremnice*. Martin 1959.

n, Imrich: *Inkunábuly Knižnice Matice slovenskej v Martine*. Martin 52.

n, Imrich: *Inkunábuly Knižnice Miestneho pracoviska Matice venskej v Bratislave*. Martin 1959.

n, Imrich: *Inkunábuly v Košiciach, v Jasove a v Spišskej Kapitule*. šice 1967.

n, Imrich: *Inkunábuly na Slovensku*. Martin 1979.

n, Imrich: *Inkunábuly so slovenskými vzťahmi*. Bratislava 1974.

n, Imrich: *Missale Strigoniense – Hain 11.428*. Beiträge zur unabelkunde. Dritte Folge. Heft 3. Berlin 1967, s. [189] ? obr. tab.

n, Imrich: *Prírodovedné tlače 15. storočia v slovenských knižniciach*. manizmus a renesancia na Slovensku v 15.–16. storočí. tislava 1967, s. 436–444.

n, Imrich: *Výskum inkunábulí na Slovensku*. Knižnica X, 1958, č. . 10–24; aj separát s osobitným stránkovaním: Martin 1958; -[II]s.

n, Imrich: *Výskum slovenskej knižnej kultúry XV. a XVI. storočia*. nboid, 10, 1975, č. 2, s. 70–71.

detű dialektusát beszélő lakosság foglalkozása nagyobbrészt a mezőgazdasághoz kötődött. Az 1910-es népszámlálás idején a területen több mint egymillió lakos élt (magyar nemzetiségű volt 48,5%, német 27,5, egyéb 24%). E terület utolsó hetven évének történetét mutatja be majdnem teljességében ez az új kiadvány.

Maga a terület hovatartozása sokáig nem került szóba. A századfordulón, a dualizmus válságának éveiben jelentek meg nagynémet–nagyosztrák törekvések, amelyek a terület felségjogát Ausztriának kívánták. A bécsi Alldeutsche Tagblatt 1905. február 25-én foglalkozott azzal, hogy perszonálunió esetén Ausztria jogot formál a Hienzenlandra. E lap különkiadásában (Josef Patry: Westungarn zu Deutschösterreich) azt javasolták, hogy Magyarország, Bosznia és Dalmácia ellenében engedje át Nyugat-Magyarországot Ausztriának. A kérdést a magyar parlament és az Alsó-ausztriai Tartományi Gyűlés is megvitatta, majd a téma bekerült a Ferenc Ferdinánd-féle Gross-Österreich kombinációba. Aurél Popovici Lipcsében megjelent könyvében jegyzi meg, hogy a Magyarország nyugati határán élő németeknek Ausztriához kell tartozniuk (1906). Az első világháború alatt a cseh és délszláv politikusok terveiben szereplő ún. „korridor" gondolata ismételten felmerült (Kramarz 1914. július 7-i tervezete egyik elsőként vetette fel a tervet). Az Osztrák Köztársaság Ideiglenes Alkotmányozó Nemzetgyűlése – a Monarchia széthullását követően – 1918. novemberi ülésein foglalkozott a terület Ausztriához csatolásával. Erős agitációt folytatott a terület elcsatolásáért az ausztriai nagynémet párt Westungarische Kanzlei (később Burgenlandi Liga) irodája. A nyugati határvidék hovatartozásának sokrétű gazdasági, politikai, társadalmi hátterét tükröző események felsorolása túlnő e recenzió keretein – a terület sorsát az 1919. szeptember 10-én aláírt Saint Germain-i békeszerződés döntötte el, amit az 1921. október 13-i, Velencei Egyezmény zárt le azzal, hogy Ausztriához került 3967 km^2, 287 ezer lakossal, Sopronról pedig népszavazás döntött. A kialakult új tartomány nevét az első tartományfőnök, dr. Alfred Waldheim adta (Burgenland), mert a magyar megyék német nevében a burg szó mindenütt előfordul (Moson-Wieselburg, Sopron-Ödenburg és Vas-Eisenburg). A hajdani magyar közigazgatási beosztás napjainkig alig változott.

A Grenzfall-Burgenland 1921–1991. írói nagy szakmai tájékozottsággal, széleskörűen mutatják be az elmúlt hetven év összefüggő jelenségeit. Céljuk az objektív bemutatás, és a helyzetből adódó gazdasági, társadalmi, nyelvi-kulturális meg vallási különbségekből eredő meghatározottság, ami nemcsak az asszimilációs folyamatokra, de a gazdasági fejlődés sajátos alakulására is felhívja a figyelmet. A 19 szerző a keretek adta lehetőségeket kihasználva, a történeti kitekintésre vállalkozva elsősorban a mai képét adja ennek a számunkra is fontos területnek, amely összekötő és integráló szerepet játszott és játszik ma is. A kötet szerzői és tanulmányai: Norbert Darabos: A tradíciók és az asszimiláció közt; Elisabeth Deinhofer: Szociálpolitika Burgenlandban; Christiane Gruber: A nyugat-magyarországi németektől Burgenlandig; Susanne Fuchs-Nebel: Cigányok, akiket embernek neveznek; Ulrike Harmat: Búcsú Magyarországtól; Traude Horváth: Interjúk; Wolfgang Jandrisits–Kurt Pratscher: Tendencia: a visszaesés...; Günter Karner: Népmozgalom – mobilitás; Alfred Lang: Képzés, tudomány, fejlődés; Ferdinand Mühlgassner: Határmegállapítás 1921-ben; Eva Müllner: Az ember nemcsak kenyérrel él – kultúrpolitika Burgenlandban; Erwin Nemeth: Táj és környezetvédelem, meg a burgenlandi gazdaság, mezőgazdaság; Eva Nickl: Hitélet (evangélikusok és katolikusok); Ulrike Pröll: A nők élet- és munkakörülményei Burgenlandban; Matthias Schmelzer–Harald Wendelin: Magyarul beszélünk...; Johann Temmel: A Pinka vidék Ausztriában; Gert Tschögl: Mi maradt, mire emlékezünk (a zsidóságról); Wolfgang Jandrisits: Nyitás Keletre. Burgenlandi távlatok.

A kötetet fejezetenként gazdag irodalom egészíti ki. Az irodalom örvendetesen friss, benne magyar kiadványok is szerepelnek. A Grenzfall Burgenland 1921–1991. kötet egyik hajdani előzménye volt Heinrich Kumme: Vohr zehn Jahren. Burgenland. 1929. januárjában megjelent tanumánya. Érdekes szemléleti és feldolgozási különbségeket találunk a mai kötettel összehasonlítva az akkor leírtakkal. Mindegyikből kitűnik a burgenlandiak lokális kötődése, az együttműködés készsége nemzetiségeikkel és a ma már nyitott határokon át minden kapcsolatra kész néppel. A közép-európaiság szellemét is erősítő könyv méltán illeszkedik az együttműködésre építő Európa olvasmányai, kívánatos tudnivalói közé. (Konica–Eisenstadt, 1991.)

Dr. Krisztián Béla

FODOR ANDRÁS:

A kollégium
Napló, 1947–1950

Talán soha akkora érdeklődéssel nem fordultunk még a nemzeti múlt valamely periódusa felé, mint amekkora figyelem és várakozás kíséri napjainkban a legutóbbi negyven év történéseiről, fehér foltjairól számot adó írásokat – legyenek azok dokumentumgyűjtemények, memoárok, naplók vagy értékelő-elemző tudományos igényű munkák. Olyan témák kerülnek most napirendre a tömegkommunikációs eszközök, az írott sajtó és a könyvkiadás jóvoltából, amik hosszú éveken keresztül tabunak számítottak, amikről egy politikai kurzus akaratából (és érdekében) hallgatni kellett, vagy csak félinformációk láthattak napvilágot. Ezért érthető az a fajta információéhség, ami a közvéleményt napjainkban jellemzi. Tudni és érteni akarja a múltat, megismerni a mozgatórugókat. Voltaképpen ehhez a „megismeréshez" nyújt újabb segítséget Fodor András naplója.

Ma, amikor az említett okok miatt újra reneszánszukat élik a memoárok, a történelmi visszapillantások, üde színfoltként hat a könyvrengetegben ez a munka – már csak azért is, mert a napló műfaji sajátosságánál fogva sokkal hitelesebb, mint egy visszaemlékező írás, hiszen – elvileg – utólagos szépítés nélkül tükrözi írójának élményeit, benyomásait, gondolkodásának, viselkedésének azon fázisát, amely az adott történelmi szituációban jellemezte.

A hallatlan előny mellett – tehát, hogy a napló leírt mondatait nem befolyásolják a később bekövetkező események, nem torzítja az idő, hanem egy adott pillanatot ábrázol filmszerű hitelességgel – nem szabad azonban elfeledni, hogy miként a kamera optikája is csak bizonyos mértékig képes visszaadni a történéseket, a napló is csupán írójának akkori információit, s az azokból kialakított véleményét tükrözheti. Ekként azonban az olvasó tökéletesen átélheti azokat az eseményeket, melyeknek a szerző részese. Különös szerencse, ha a napló készítője – miként esetünkben is – irodalomban élő személy, mert ez az ábrázolásban, a megformálásban bizonyos igényességet, olvasmányosságot eredményez.

Fodor András munkája (mely voltaképpen előzménye a korábban megjelent *Ezer este Fülep Lajossal* című gyűjteménynek), nemcsak bemutatja kronologikus pontossággal a szerző mindennapjait, élményeit, benyomásait, hanem azon túlmenően megörökíti az *Eötvös Kollégium* fennállásának utolsó három évét, bemutatja erőszakos megszüntetésének körülményeit; sőt, még ennél is többet nyújt: *keresztmetszetét adja a Rákosi-éra politikai közgondolkodásának, az akkor születő új értelmiség, a „fényes szelek nemzedéke" magatartásának.* A napló lapjain a későbbi elit ismert személyiségei szembesülhetnek akkori önmagukkal. Az olvasó pedig szinte mindennapi kapcsolatba kerül Szász Imrével, Hankiss Elemérrel, Takáts Gyulával, Kormos Istvánnal, Fülep Lajossal, Keresztúri Dezsővel, Sárközi Mártával, Vas Istvánnal, Weöres Sándorral, Falus Róberttel, Pándi Pállal, Óvári Miklóssal stb. Sorsok villannak elénk, karrierek és bukások, napi örömök és emberi tragédiák, mintegy jelzésszerűen ábrázolva a korszak bonyolultságát, összetettségét.

Dráma ez a javából. Hogyan szembesül egy elkábított vagy legalábbis elkábítani szándékolt nemzedék a valósággal. Láthatjuk az agyonpolitizált tanórákat, a hosszúra nyúló „önkritikus" kollégiumi gyűléseket, tanúi lehetünk a korszak nagy irodalmi és művészeti vitáinak (Bartók Béla vagy Lukács György megítélése), az első koncepciós pereknek, melyeket a mindent behálózni akaró rendszer önmaga védelmére provokált.

Ezek azok az elemek, amelyek emberi sorsokba ágyazva felidézik a Rákosi-korszak atmoszféráját, s amelyek újabb és újabb adalékkal járulnak hozzá e vitatott történelmi kor jobb megismeréséhez.

Összességében rendkívül olvasmányos könyv Fodor András naplója. Nemcsak irodalmi értékként maradandó, hanem kitűnő segédanyag lehet a korszak iránt érdeklődők számára. (Magvető, 1991.)

Oláh András

ALMÁSI TIBOR–PUSZTAI REZSŐ:

A mosonmagyaróvári Cselley-ház

Magyaróvár barokk Fő utcájának legszebb, s egyben a városnak legrégibb épülete a kőkeretes ablakokkal és vasrácsos erkélyekkel ellátott Cselley-ház. 1975-ben kezdődött az eklektikus stílusú épület műemléki feltárása, amelynek során kiderült, hogy az épület helyén már a XIII. század végén építkeztek, s a XIV. században készült az a kaputól jobbra és balra eső lakóház, amelynek falrészei ma is láthatók. E két részt a XV. században kapcsolták egybe, ekkor emelték

az udvari szárnyat, az emeletet és az erkélyeket. 1730 körül újabb átalakítás volt, amelyet 1885 körül követett az utolsó jelentős átépítés eklektikus stílusban. A ház nagyságából és igényes kialakításából arra következtethetünk, hogy nem közönséges városi polgárházról van szó. Nem igazolt föltevések szerint az épület kezdetben Károly Róbert özvegyéé, Erzsébet királynéé volt, aki a tulajdonában lévő Magyaróvárt fölszabadította, és 1354-ben a királynéi városok jogaival ruházta föl. 1983-ban költözött a szépen helyreállított épületbe a Hansági Múzeum római kőtára, iparművészeti kiállítása és a Gyurkovich-gyűjtemény. Ez utóbbi a Cselley-házzal összekapcsolt Bástya utcai épületrészben folytatódik.

Félköríves ajtón juthatunk le a kapubejárat alatt a fehérre meszelt gótikus pincébe, amelyben a múzeum első igazgatója, dr. Sztér Ágoston által Moson megyében (Királyhida, Nezsider, Körtvélyes) kiásott IV. századi római temetők megrongált sírköveit helyezték el. Még így csonkán is szépek a kétezer éves halottak belső békét és nyugalmat árasztó arcmásai. Két szép kovácsoltvas ajtón juthatunk be a Cselley-ház emeleti nagytermébe és szobáiba, ahol felvidéki főúri reneszánsz és barokk, valamint empire és biedermeier polgári bútorok fogadják a látogatót. Bécsben, Pozsonyban és Nyugat-Magyarországon készültek a csavart oszlopos födeles ágy, az olasz lábas ebédlőasztal, a párnázott székek és kanapék, asztalok, vitrinek és komódok. Barokk órák, üveg- és kerámiatárgyak, osztrák mesterek vallásos tárgyú képei és a magyaróvári Szále János romantikus festményei teszik változatossá és bensőségessé a tereket.

Az udvari szárnyban kapott helyet dr. Gyurkovich Tibor és felesége, dr. Mika Irén budapesti orvosok képtára és porcelángyűjteménye, amely néhány éve került a város tulajdonába. Dr. Gyurkovich Tibor (maga is ügyes kezű amatőr festő) tudatos és szakszerű gyűjtőmunka eredményeként hozta létre ezt a 160 festményből, tus- és ceruzarajzból álló ritka értékű kollekciót, amelyben nyomon követhető a magyar festészet útja a reformkortól, a múlt század első harmadától a II. világháborúig. Alig van jelentős alkotó, aki arcképpel, történelmi kompozícióval, zsánerjelenettel, tájképpel vagy tanulmánnyal ne lenne jelen. Mindennél meggyőzőbbek a gyűjteményben képviselt alkotók nevei: Barabás Miklós, Zichy Mihály, Mészöly Géza, Székely Bertalan, Benczúr Gyula, Gyárfás Jenő, Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál, Mednyánszky László, Ferenczy Károly, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula, Koszta József, Csók István, Aba-Novák Vilmos, Rippl-Rónai József és mások.

Bécsi, berlini, meisseni, koppenhágai és herendi porcelánokból áll a szemet gyönyörködtető iparművészeti gyűjtemény. Gyurkovich Tibornak, a gyűjtő-mecénásnak állít emléket az utolsó szoba, bemutatva néhány saját keze által festett képét.

Aki e szép kiállításra kíváncsi, szakszerű és tömör kalauzra tehet szert a zsebben hordozható magyar és német nyelvű füzettel. (Tájak–Korok–Múzeumok kiskönyvtára, 403.)

Tuba László

Körösök Vidéke[1]

Ez már a harmadik kötete a főleg a Békés Megyei Levéltárra alapozott Békés megyei honismereti sorozatnak. Ahogy már az előző két szám ismertetésénél megállapítottuk: ezek a kiadványok elsősorban a gyakorlati honismeret, az ismeretterjesztés céljait szolgálják. Ami persze nem zárja ki, hogy a közlemények közé ne csússzon be egy-egy szigorúan vett tudományos publikáció is. Úgy tűnik, hogy ez a „becsúszás" erre a kötetre jobban jellemző, mint az előzőekre. Ezzel a jelenséggel kapcsolatosan vetődik fel bennünk a kérdés, hogy hogyan van az, honnan van az, mivel magyarázható, hogy az elvándorlásról híres, az értelmiséget közismerten nem nagyon becsülő Békés megyében szökött legerősebben és legmagasabban szárba a helytörténeti kutatás, feltárás, és ami talán a legfontosabb: a megjelentetés, a kiadás is. Nem új keletű jelenséggel állunk szemben, hiszen *Haan Lajos, Karácsonyi János, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Göndöcs Benedek, Scherer Ferenc, Veress Endre, Neumann (Nádor) Jenő, Durkó Antal, Implom József, Banner János* és még sokan mások, pl. *Hanzó Lajos, Tóth Lajos, Nagy Gyula, Szabó Ferenc, Elek László, Takács László, Czeglédi Imre, Virágh Ferenc, Szilágyi Miklós, Banner József, Miklya Jenő* jelzik ezt a nagyszerű vonulatot. Ennek az újabb vonulatnak nagyszerű teljesítményei közé kell sorolnunk azt, hogy felkutatták, számon tartották és a megyében folyó helytörténeti-honismereti munkába bevonták a megyéből elszármazott vezető társadalomtudósokat *(Kósa Lászlót* például), illetőleg számos neves kutató figyelmét felhívták Békés megyére, a békési városok, falvak életére *(Bácskai Veráét, Haiman Györgyét, Káldy-Nagy Gyuláét, Benda Kálmánét, Oltvai Ferencét, Szabolcsi Miklósét, Ember Győzőét* és még ugyancsak sokan másokét).

Egy ilyen ismertetésnél nem lehet cél a múlt vagy éppen a jelen leltárbavétele. Felsorolásunkkal csupán arra szerettünk volna rámutatni, hogy a Békésben jelenleg folyó nagyszerű, többrétegű helytörténeti-honismereti tevékenységnek nagyon értékes előzményei vannak mind a távolabbi, mind pedig a közeli múltban.

A Körösök Vidéke 1990. jól szerkesztett, nagyvonalúan szerény, nyomtatott kiadvány. Négy fejezetbe osztva 22 közleményt tartalmaz. A fejezetcímek eligazítanak a tartalmat illetően: *Megyei és települési évfordulók – A Körös-vidék szülöttei, országos és helyi jelentőségű kiválóságai. Jubileumi gondolatok – Gyula első ismertetői, történetírói – Honismereti, helytörténeti írások.* A 22 közlemény közül hármat mutatunk be bővebben.

Elek László: Emlékezés Ballagi Mór szarvasi tanári munkásságára születésének 175. évfordulóján című tanulmánya voltaképpen az első érdemleges Ballagi Mór-életrajz. Széles körű áttekintéssel készült, nagyszerűen helyezi el Ballagit kora magyar művelődéstörténetében. Hasonlóan fontos *Kereskényiné Cseh Edit:* Hanzó Lajos: 75 éve született a szarvasi történész-pedagógus című tanulmánya. Valóban, Hanzó Lajos többet érdemelne tőlünk, hiszen korunk egyik nagyon jól induló, országosan is számon tartott társadalomtörténésze volt. A tanulmány bibliográfiát is közöl, s minthogy az első komoly Hanzó-tanulmánynak tartjuk, hiányolunk néhány adatot. Hanzó Lajos életéről, munkásságáról – egy 25 tételből álló publikációjegyzék csatolásával – elsőnek a Múzeumi Kurírban jelent meg tanulmány.[2] A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum Kiadványai című sorozatban Hanzó Lajosnak nem egy, hanem két könyvecskéje jelent meg.[3] Minthogy ez a két könyvecske tartalmilag szorosan összefügg, mindkettőre utalnunk kell. A kötet tudományos szempontból legjelentősebb, legkiérleltebb, ugyanakkor aktuális tanulmányát *Oltvai Ferenc* írta: A battonyai szerbek optálása 1923–1930. címmel. Gondos levéltári kutatásokon alapuló névsorokat, statisztikai kimutatásokat közlő tanulmány első a maga nemében.

Összegezve az elmondottakat, le kell szögeznünk, a szerkesztő, *Erdmann Gyula*, kiváló, nagy gyakorlatra mutató, koncepcionális szerkesztői munkáját. Maga is két közleménnyel szerepel a kötetben. Erdmann szerkesztői tevékenysége eredményezte a jól felkészült, a helytörténeti-honismereti kutatás-feldolgozás terén jó névvel rendelkező munkatársai (levéltári munkatársak) nagyarányú közreműködését: Draskovich József 3, Elek László 1, Erdész Ádám 1, Gombos János 1, Jároli József 2, Kereskényiné Cseh Edit 2 közleménnyel.

Mint mondtuk, a Körösök Vidéke békési honismereti feladatokat ellátó kiadvány. Azonban általánosságban a szerkesztés módszertanát, valamint a közlemények didaktikusságát, valamint néhány tanulmány tudományos színvonalát és a lokális érdeklődést messze túlhaladó voltát tekintve széles körben is érdeklődésre tarthat számot. Mint ilyen kiadványt, ajánljuk a tudományos kutatók: történészek, etnográfusok, irodalomtörténészek stb., valamint a honismereti mozgalom munkatársai figyelmébe.

Dankó Imre

[1]Honismereti füzet 1990. Szerk: *Erdmann Gyula*. Gyula, 1990. 226. oldal.

[2]*Dankó Imre:* Hanzó Lajos emlékezete halálának tizedik évfordulóján. Múzeumi Kurír 16. Debrecen, 1974. 59–61. old.

[3]A feudalizmus kori árutermelés és iparfejlődés Békés megyében. GyEFMK 5. Gyula 1959. 40. old. és A földkérdés alakulása Békés megyében a XIX. század második felében. GyEFMK 51–52. Gyula, 1964. 80. old.

É. KOVÁCS LÁSZLÓ:

Favágók, cserhántók, szénégetők és fuvarosok a magyarországi Gömörben[1]

É. Kovács László neve fogalom Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, méginkább az ide tartozó, de a nevevesztett szegmentumban, Csonka-Gömörben. A kb. 300-as lélekszámú Gömörszőllősön (azelőtt: Poszoba) lakik.

É. Kovács ifjú éveiben, parasztgyermekként, a sárospataki, a veszprémi, majd a szatmári népfőiskolák neveltje volt. Az 1960-as években megszervezte a szomszédos Keleméren a Tompa Mihály Emlékmúzeumot. Saját falujában is múzeumalapító. Most a falu polgármestere.

Ismertetett könyvében így ír: „Néhai édesapám mellett jómagam is vágtam fát,

[1]Gömör néprajza, XXII. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1990. 80 old.

MDK

Gyurkovich Károly, /1810-1874 Bp/.
festőmüv.

Jókai Mór arcképe

Adatok müvészetünk történetéhez. Müvészet, 1907. 207 l.

dolatai, megoldásai - miké
kenyitőek a kor épitészeti
géből - mely az épitészet
nyat lehet itt felsorolni:
Poissy, 1929-31; Centroszo
lon, Egyetemi város, Páris,
1935; Gyár, Saint-Die, 194
re Dame du Haut-templom, R
Chandigar,/India/, 1952-56;
madabad /India/, 1954-56; J
Mint festő és szobrász erős
geometrikus és sztereometri

Gyurkovics Bea

grafikusművész

Alkalmazott grafika – harmadnov.

Piktogramjai a bélésosahai biennálén

Sass Ervin

ciKc

Szocialista Művéndeit

1982 okt.

Gyurkovics Ferenc

Losonci festőművén.
Szabó Gyulát Tanította

Ladislav Saučin: Szabó Gyula művészete
Irodalmi Szemle, Pozsony, 1967/9
855.o

Gyulaváry Ferenc
festő

Losonci iskolájában Szabó Gyula
festő tanult

Haltenberger Kinga: Szabó Gyuláról
Művészet, 1971. június – 40 lap.

Gyurkovits F.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1903.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

M.D.K.

Gyurkovics Ferenc

festő

112.) Pályi Pál főispán arcképe

(Nográd vm.)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.

Budapest, 1952.

8 l.

M.D.K.

Gyurkovics Ferenc /1876-

200. Udvaron. Vizf. 34.8 x 44.8, papir.

Háborus mütárgyveszteségjegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 23. l.

Gyurkovics Ferenc

1902-ben Párisban járt, és ott önkéntes tedett Rudnay-val is.

Kiss Lajos, vásárhely művészélet

Zp 1957.

141 l.

MDK

Gyurkovics Ferenc

Udvaron, vf.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MDK

Gyurkovics Ferenc

Pályi Pál arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952

 m. D. K.

Gyurkovits Ferenc, festő, 1846

a budapesti, párizsi és müncheni tanulmányainak befejezése után 1910-ben nyváron telepodik le Érdeklődési köre sok irányú, gyorsan és örömmel festi a maga körül látott apró eseményeket azimpresionizmus forma nyelvén. Főleg Losonc és környéke, tájait és Marian Vaross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 46.-47. 48. old.

1960.

38 M. D. K.

Gyurkovics Ferenc, festő 1876

csernécyeit festi, biztos vonalakkal
töltnyire pastőz színekkel. Kisméretű
képei, vázári jeleneteket, bucsut, mo-
zai műhát. s. t. b. ábrázolnak. Festett
portrékat (2 önarchépe) virágcsendéleteket
és nagyszámu szentképet hűtemböző
templomok részére. „Piacon" olaj
1935. 46 old. „képi szokások", olaj 30. as
évek. 407. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné
umenie 1918–1945. 46.–47–48. old.
1960.

GYURKOVICS Ferenc

Bacskai Béla: Guszonai táj II., tusrajz ,1977. (304x434 mm)

Felhasznált irodalom, források

1. *Losonci Hírlap*, és *Národný týždennik* számai.
2. Marián Váross – *Slovenské výtvarné umenie 1918-1945,* SVKL-1960.
3. Kiállítási katalógusok: Gerő Gusztáv, – 1973, Selmecbánya; 1976, Komárom
   Gyurkovits Ferenc – 1976, Losonc.
   Szabó Gyula – 1982, Losonc *(Küzdelem).*
   Szabó Gyula – *Párbeszéd a Holddal,* 1997.
4. Nógrádi Galéria adattára – Ing. Milan Králik tanulmánya.
5. Sólyom László losonci újságíró magánjellegű feljegyzései.

Hushegyi Gábor

Komárom – Kassa – Bécs: „A Szép" (1923)

Tilkovszky Béla egyetemes művészeti, tudományi, társadalmi, irodalmi, esztétikai és kritikai folyóirata

Tanulmányunk tárgya az 1923-ban, Bécsben megjelent *A Szép* című folyóirat, annak értékelése a korabeli szlovákiai és közép-európai képzőművészet-kritika, ill. művészeti szaksajtó tükrében. Egy olyan folyóiratról, ill. folyóirat-próbálkozásról szólunk, amely idáig nem képezte kutatások tárgyát, így kivételtől eltekintve, még a „többek között létezett" típusú felsorolásokból is kimaradt, sőt a puszta létét is kétségbe vonták. Pedig az első Csehszlovák Köztársaság szlovákiai részének első magyar nyelvű művészeti, képzőművészeti folyóirat-indítási kísérletére lelünk benne, amely az országrészt tekintve második a sorrendben a *Kunstverein*, azaz a pozsonyi Képzőművészeti Egyesület (Pressburger Bildende Kunst) – *Pozsonyi Képzőművészet* című hírmondóját követően. Ezen kívül egy eddig feledésbe merült Csehszlovákia – Bécs, Komárom – Kassa – Bécs, ill. Kassák Lajos – Tilkovszky Béla kapcsolatra hívja fel figyelmünket századunk 20-as éveiből.

A „Szép" címlapja

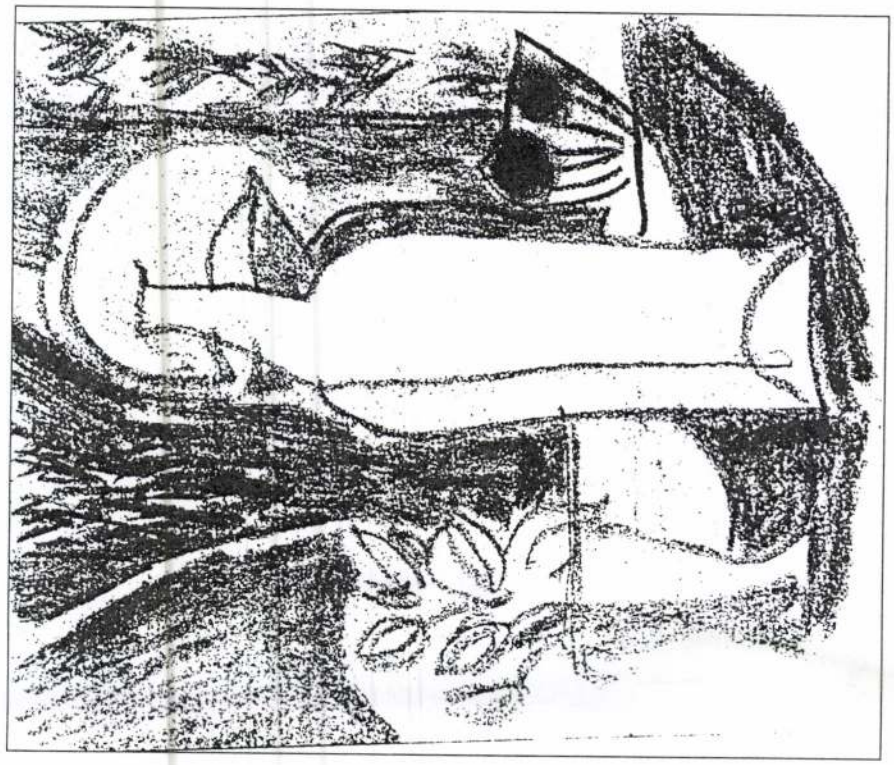

Gandl László: Csendélet palackkal, pasztell, 1960 körül, (30x21 cm)

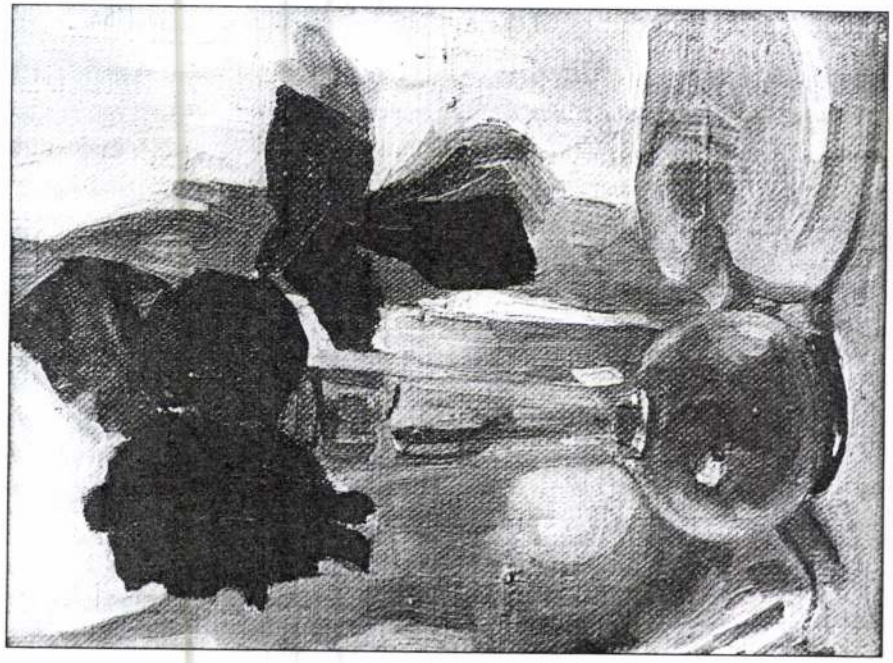

Putra Ede: Rózsacsokor, olaj/vászon, 1910–14. (27,5x21 cm)

Kiállítások Losoncon 1918 és 1940 között

1920 – Cseh I. Lajos december – 1921 január
1921 – Gyurkovits Ferenc – 150 kép, április
1921 – „JEDNOTA" (Szlovenszkói Képzőművészek Egyesülete) – December 9. Angyal Géza, Flaché Gyula, Hermély Viktor, Tichy Kálmán – a városháza nagytermében
1923 – Cseh I. Lajos és Gerő Gusztáv batikkiállítása – márc. – ápr. a városháza nagytermében
– Tichy Kálmán – festmények, június, július
1925 – Stepan Uvarov – III. 22.–III. 29. a városháza nagytermében
– JVUS kiáll. – a városháza nagytermében május 21- június...
Gwerk Ödön, Flaché Gyula, Gyurkovits Ferenc, Cseh I. Lajos, Gerő Gusztáv, Harmos Károly, Tichy Kálmán, Skutezky Döme, Schüle G., Krupec V., Mousson Tivadar, Hetser G., Markovits J., Longino Rafael, Polónyi(né) G., Basilides Sándor, Lenhardt György, Lengyel Z., Staudt Mihály, dr. Sárkány K., Svetenay Antal szobrász, Horn Karol szobrász
1926 – Gerő Gusztáv legújabb képei, Deutsch vendéglő, XI. 12.-XI. 20.
Bánsági Vince – a városháza nagytermében XI. 22.- XI. 29.
– Bánsági Vince, a városháza nagytermében, május
Kotász Károly, YMC A, február 5–14.
Kotász Károly, YMCA, november
Kotász K., Katona N., Iványi-Grünwald B., Zádor I., Erdélyi F. YMCA – február (Szinyei Társaság)
1928 – Rippl-Rónai, Magyar-Mannheimer, Czecze, Süle, Ujvári id. és jr. Komáromi Katz, Neogrády, Herman, Pólya, Udvari, Gaschal, Herrer, Weiner és fia irodáiban, 1928 február
– Flaché Gyula, YMCA, április
– Bánsághi Vince – a városháza nagytermében, április
– Fényes – Mednyánszky – Gerő rendezésében, vándorkiállítás Vígadó, május.
1929 – Gerő Gusztáv YMCA, február
– Orbán Dezső – festmények, YMCA – november
– Karol Sup festmények, a városháza nagytermében, december
– Rutkay-Nedecký Vilmos – festmények, YMCA, február 8.–február.15.
– Szabó Gyula festmények, rajzok – YMCA V.23.-VI.1.
– Miloš A. Bazovský – festmények, YMCA XI. 9.-XI.30.
– Vayszada Károly – akvarellek – Szűsz kávéház, november
1932 – Viktor Krupec – festmények, YMCA IV.12.- IV.20.
1933 – Reiner István – festmények, a városháza nagytermében X.1 – X.15.
1934 – Gustáv Mallý – festmények, a városháza nagytermében IV.8-IV.16.
– Molnár G. László, festmények, a városháza nagytermében XII.8-XII.16.
1935– „Združenie slovenských umelcov" – Alexy, Bazovský, Fulla, Palugyay, Sokol – X.25.-XI.1.
1936 – Jozef Pettes – festmények, Vigadó, II.2.-III.1.
– Perlrott Csaba Vilmos – Városháza nagytermében, június. 14.-21.
– Tauber Blanka - festmények, Városháza nagytermében dec. 16-tól
1937 – Szabó Gyula – festmények, rajzok, – városháza nagytermében ápr. 11-25.
– Bártfay Gyula – szobrok – december
1941 – Chriszt Vilmos – festmények, Rákóczi u. 14. dec. 23-26.
1942 – nógrádi művészek kiállítása – Belán Sándor, Bóna-Kovács Károly, Fayl Frigyes, Chriszt Vilmos, Gerő Gusztáv, Gyurkovits Ferenc, Herman Sándorné, Szabó Gyula, id. Szabó István, Martinko-Vágás Mátyás, megnyitó június 21.

Szabó Gyula: Önarckép (játékkal), olaj, farost, 1943. (98x122 cm)

Szabó Gyula: „Földnyúzás" – fametszet az Ecce Homo-sorozatból, 1945. (18,3x29,5 cm)

A trianoni döntés (békediktátum) után bekövetkezett helyzetben bizonyos rivalizálás alakult ki a „szlovák" és „magyar" művészek közt, illetve azon egyesületek közt, melyekbe tömörültek. Sőt, az egyes magyar társaságok sem értettek mindenben egyet, mint pl. a Kazinczy Társaság képzőművészeti csoportja (Kassa) a „JEDNOTA"-val, amely pedig, bárhogy próbálta maszkírozni, mégis „kisebbségi" csoportosulás volt. Ez a probléma megérdemelne egy külön tanulmányt, mai témánk szempontjából csak arra akarom fölhívni a figyelmet, hogy a művészi élet – mint mindenütt – Losoncon is vajúdott és a „helyét kereste" a társadalomban. Több irányba tapogatódzott és az egyes művészek szinte véletlenszerűen találtak egymásra, tömörültek csoportokba és kísérleteztek kiállítások rendezésével. Mivel a megélhetésükről maguknak kellett gondoskodniuk, minden kiállítás eladással volt egybekötve. Az egyes csoportok versengtek a közönség kegyeiért – a vásárlókért – hiszen a kiállítás költségeit is meg kellett téríteniük.

Nagyon kevés igazi mecénás volt vidéken. Losoncon Herzog Ignác likőrgyáros volt ilyen és Prof. Venený, aki mezőgazdász-magnemesítő létére egész életében gyűjtött festményeket, régi bútort és perzsaszőnyegeket, s gyakorlatilag Szabó Gyula „fölfedezője" és egész életében támogatója volt. Losoncon Kemény Jenő foglalkozott képkereskedéssel. Az, hogy Kotász Károly – nemcsak Losoncon – népszerű művész lett, nagyrészt az ő érdeme. De túl nagy anyagi sikerrel nem dicsekedhetett ő sem. Néhány családnál található Losoncon pár Rudnay-kép, Gyurkovits képei sok lakást díszítettek, de céltudatos műgyűjtő legfeljebb egy volt: Dr. Oppenheimer Rezső fogorvos, akinek a hagyatékából két Csontváry-kép került a Nógrádi Galéria gyűjteményébe.

Ilyen előzményekre épült tehát az a munka, amit a Nógrádi Galéria 1980-ban kezdett meg és 1995-ig eredményesen is végzett. A mai anyagi és szervezési körülmények közt sajnos ez lelassult és elhalványodott, veszített dinamikájából és jellegéből. De ez már a történelem más korszaka.

Ezt az összegzést azonban nem lehetett volna így összeállítani a Nógrádi Galéria archívuma nélkül, melyet Ing. Milan Králik alapozott meg 1980-ban s a galéria azóta is folyamatosan építi az adattárat. Másik „nem hivatalos" forrásunk néhai Sólyom László losonci újságíró magánjellegű feljegyzése, tanulmánya, melyet soha nem publikált, de felhasználásra rendelkezésünkre bocsátotta. További forrásokként a *Losonci Hírlap* és a *Národný týždenník* megfelelő számait említhetjük (híradások a kiállításokról), melyekből a megfelelő cikkeket a Nógrádi Galéria archívumában őrizzük.

Az 1936–45-ös években szürrealizmussal foglalkozott. Bár 1956-ban volt kiállítása Pozsonyban, valószínű, hogy avantgard törekvései miatt méltatlanul kevés figyelmet szenteltek művészetének. Az 1983-ban, a Nógrádi Galériában rendezett posztumusz kiállításához igen nehéz volt elegendő anyagot összegyűjteni.

Vissza kell még térnünk Gyurkovits Ferenc magániskolájához. Itt tanult Reiner István (1911–1976), aki a prágai akadémián (AVU) folytatta tanulmányait. Első kiállítása Losoncon volt 1933-ban. 1950-ben Izraelbe költözött, ahol Štefan Alexander néven sikeres kiállító művészként élt. A legtehetségesebb tanítványok közé tartozott Chriszt Vilmos (1917–1944). A budapesti akadémia elvégzése után rövid ideig a losonci gimnáziumban tanított. Budapesten és Pécsett volt kiállítása. Fiatalon, gégerákban halt meg. Kortársa volt Gandl László. Kálnón (Kalinovo) született 1919-ben. A II. világháború alatt egész családját elvesztette. Csak 1945 után kezdte meg tanulmányait Prágában – Želibský és Sychra professzoroknál –, később Pozsonyba költözött, ahol egy ideig maga is tanított. Elismert monumentalistaként több középületre készített mozaikot. Késői festészetében a gyermekkor tájaihoz nyúlt vissza álomszerű absztrakt asszociatív kompozíciókkal. Nagyon értékes a 60-as évekre datálódó szürrealista korszaka. 1990-ben halt meg. Sikeres pozsonyi, prágai és külföldi szereplésein kívül itt csak az 1980-ban és 1987-ben rendezett losonci kiállításait említem.

Budapesten él Fischer Ernő, aki ugyancsak Gyurkovits Ferenc vezetésével tette meg első lépéseit a rögös művészi pályán. 1914-ben született Losoncon, akadémiai tanulmányait Prágában kezdte, Blažiček professzornál (1936–38) 1939-től Budapesten folytatta Aba-Novák V. és Kmetty J. tanítványaként. A II. világháború után aktívan bekapcsolódott a magyarországi művészeti élet felélesztésébe és a művészeti könyvkiadás fellendítésébe. Amikor létrejött a szegedi Tanárképző Főiskola, ott vállalt tanári állást, s nyugdíjaztatásáig a képzőművészeti tanszék vezetője volt. 1962 óta kiállító művész Magyarországon, valamint külföldön. Losoncon 1981-ben és 1994-ben volt kiállítása. Festészete asszociatív elemek variációira épül, egészen egyedi technikában. A kollázs, festés, rajz, enkausztika, fémberakások segítségével finoman megmunkált felületeket ér el az élet értelmét kutató alkotásain. Ma is aktívan alkot és elméleti tevékenysége is jelentős. Művei külföldi galériák és az esztergomi Keresztény Múzeum gyűjteményében találhatók.

Itt kell megemlíteni Winkler Oszkár építőművészt. Ugyancsak Gyurkovits Ferenc tanítványa volt egy ideig. 1909-ben született Zólyomban, 1970-ben halt meg Losoncon. Tanulmányait Prágában végezte. Losonc arculatát ma is gazdagítják szép funkcionalista épületei.

Harkácson született ugyan 1901-ben, s 1971-ben Budapesten halt meg, de 1930-tól Losoncon élt Vayszada Károly, aki Budapesten Vaszary János tanítványa volt. 1940-ben munkásszázadhoz osztották be. 1945-ben tért haza a hadifogságból s 1960-ig Füleken élt. Itt mint formatervező működött a Zománcgyárban. 1961-től a losonci „Zdroj" kirakatrendezőjeként dolgozott. 1924–30 között a KVT és az UME tagjaként többször állított ki a budapesti Nemzeti Szalonon. 1948-ban Szabó Gyulával és Reiner Istvánnal állított ki Losoncon, 1950-ben Kassán volt jól sikerült tárlata. Nagyszerű pasztelleket készített, de foglalkozott olaj- és akvarellfestészettel is. Figurális kompozíciók mellett tájképeket és csendéletet is festett.

Jellegzetes losonci egyéniség volt Hubacsek Zsigmond. 1906-ban született Budapesten. Losoncon élő, Hábel nevű nevelőapjától tanulta a könyvkötészetet, melyet iparművészeti szinten folytatott. Kötései nemcsak ízlésesen borították a könyvet, hanem bizonyos értelemben illusztrálták is. Fokozatosan önállósította az alkalmazott technikákat, így jutott el a rézdomborításhoz, amit magas művészi színvonalon végzett. Barátja, Szabó Gyula hatására megpróbálkozott az akvarellfestéssel és a linometszet-készítéssel is. Legjellemzőbb, egyéni és magas szintű területe azonban a rézdomborítás maradt, melyben a népi formanyelvből kiindulva ábrázolta a népi élet mozzanatait. Életében a naiv (insit) művészek közé sorolták, ami számára súlyos lelki traumát jelentett. 1972-ben halt meg a Hody-i zárt intézetben. Egyetlen önálló kiállítását már halála után rendezték meg 1972 őszén a zólyomi várban.

1907-ben született Budapesten Szabó Gyula, akit méltán a legjelentősebb „losonci" festőművésznek tart a szakma és a közvélemény. Templom- és címfestő apjától tanulta a mesterséget és látogatta Gyurkovits Ferenc műtermét is. Legtöbbet azonban saját, ösztönös ráérzéssel választott másolataiból tanult (Munkácsyt másolta, s Liezen-Mayert, Grünewaldot). 1930–31-ben aranyozó és plakáttervező tanfolyamokon vett részt Mártonban és Prágában. Ugyanebben az évben volt Losoncon első, bemutatkozó kiállítása. Következő losonci kiállítása az 1937-es pozsonyi bemutatkozása, illetve párizsi útja után 1937 novemberében volt. Szabó Gyula munkásságának és életművének legjelentősebb része később, 1945 után teljesedett ki és érte el azt a színvonalat, melynek köszönhető a nemzetközi elismerés, a gazdag kiállítási tevékenység, s az, hogy halála után is nagy hatással van mindenkire, aki műveivel kapcsolatba kerül. Festészettel, grafikával (fametszettel) és akvarellfestéssel foglalkozott, s jelentős költői hagyatéka vár feldolgozásra. Témái: eleinte a környező világ ábrázolása – táj, portré, szociális témájú zsánerképek, kevés csendélet, szimbolikus kompozíciók, sok önarckép –, később, különösen fametszetein a világ és az emberiség történelmével kapcsolatos filozofikus gondolatok képi kifejezése s végül egy mindent átfogó és reflektáló világérzésnek szimbolikus, szürrealisztikus kivetítése az utolsó évtized festményein.

Szabó Gyula volt az összekötő kapocs a fent említett idős és a háború után felnövő fiatal generáció közt. Látszólagos losonci magányában szívesen fogadta fiatalok látogatásait és megosztotta velük nézeteit, éppen aktuális művészi problémáit, melyekkel foglalkozott. Nagy János, Bacskai Béla, Janiga István, Dúdor István, Szilva József és még sokan mások látogatták. Életműve azok számára is nagy jelentőséggel bír, akik nem kerültek vele ily közeli kapcsolatba, vagy elvetik azt az alkotói attitűdöt, melyet ő képviselt.

A fentiek tükrében Losoncon a körülményekhez képest élénk képzőművészeti élet zajlott. 1920 óta átlagosan egy kiállítás valósult meg évente (ha tekintetbe vesszük, hogy volt olyan év, amikor nem volt kiállítás, máskor pedig egy év alatt 2–3 is megvalósult). Nem vethetjük a losonci közönség szemére, hogy a kiállításokat kissé langyosan fogadta és elvárásai is inkább kommersz jellegűek voltak. Ez egyrészt a kor jellemző jelensége, másrészt annak következménye, hogy itt nem létezett egy olyan intézmény, mely rendszeresen foglalkozott volna a művészettel és bizonyos átgondolt dramaturgia szerint rendezte volna a kiállításokat.

Losoncon tanított. Ő is tagja lett a Szlovenszkói Képzőművészeti Egyesületnek (JVUS) s részt vett a közös kiállításokon. Szorosabbra fűzte barátságát Cseh Lajossal, akivel egy időszakban látogatták a budapesti főiskolát, s közösen batik-műhelyt rendeztek be. Lányoknak és asszonyoknak batikoló tanfolyamokat szerveztek és megpróbálkoztak az iparművészeti technika képzőművészeti érvényesítésével – batik képeket alkottak.

Gerő Gusztávot a tanítás oly mértékben lekötötte, hogy évtizedeken át csak munka után vagy a vakációk alatt alkothatott. „Egy nap – egy kép" érdekében új technikát dolgozott ki: zsírkrétával ért el bársonyos hatásokat. Legkedvesebb témái az erdők, Losonc vagy Selmecbánya környékén, magányos kunyhók a tájban és – különösen a háború utáni években – a menekülő, vagy nehezen dolgozó emberek. Kevesebb virágcsendélet és arckép, s többnyire kisméretű alkotások. Nyugdíjaztatása után kezdett nagyobb méretű kompozíciókat festeni, s ekkor ismerhette őt meg a kiállítások közönsége is Losoncon és Komáromban, valamint Selmecbányán, ahol 1973-ban rendezett kiállítása alkalmából legszebb képeivel ajándékozta meg a múzeumot. 1979 őszén halt meg, így az 1980-ban létrejött Nógrádi Galéria már csak posztumusz kiállításokkal emlékezhetett a losonci erdők megörökítőjére, sokak kedves „tanár urára".

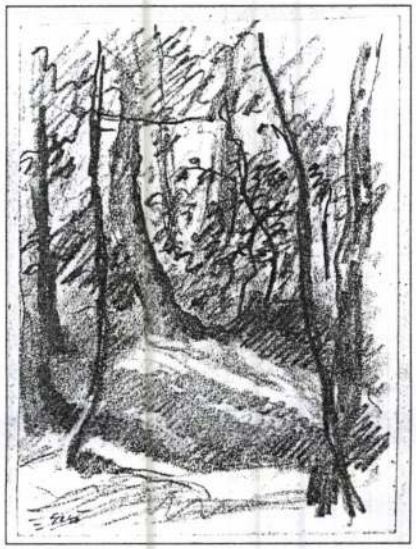

Gerő Gusztáv: Losonci erdőrészlet, ceruzarajz

Cseh Lajos 1888-ban született Nagyrőcén (Revúca). A budapesti főiskolán Zemplényi Tivadar tanítványaként ért el sikereket, különösen az akvarellfestészet terén. Losoncra besztercebányai „bajtársai", Gyurkovits Ferenc és Rudnay Gyula hívták meg. 1920-tól élt itt és tagja lett a Szlovenszkói Képzőművészeti Egyesületnek, melynek kiállításain Gerő Gusztávval együtt részt vett. 1922-ben nagy sikerrel állított ki Prágában is. A háborúban szerzett tüdőbaja miatt nem taníthatott. A polgári társaságban népszerűségnek örvendő művész barátai kedvéért a megrendelt portréktól a színházi vagy báli díszletekig bármit hajlandó volt megfesteni. Erőssége azonban a tájképfestészet volt (olaj, akvarell, pasztell technikákban). Az a nagybányai jellegű plein air-festészet, amit Zemplényi közvetítésével sajátított el, derűssé teszi képeit. Losonc környékén a vidéki parókiák vendégeként megörökítette a hangulatos Ipoly melléki tájakat, falvakat, a színes viseletű lányokat. Bussán, Múlyadon, Galsán festett, de vendégeskedett Abelován és Políchnón is, Božena Slančíková Timrava írónő családjánál is. 1944-ben hazament Nagyrőcére, ahol tüdőbaja a nélkülözések következtében egyre súlyosbodott. Magányosan, szinte nyomorban halt meg 1945-ben.

1925-től 1945-ig tanított Losoncon Martinkó-Vágás Mátyás. 1894-ben született Losoncon, Budapesten tanult a Képzőművészeti Főiskolán rajzot és geometriát.

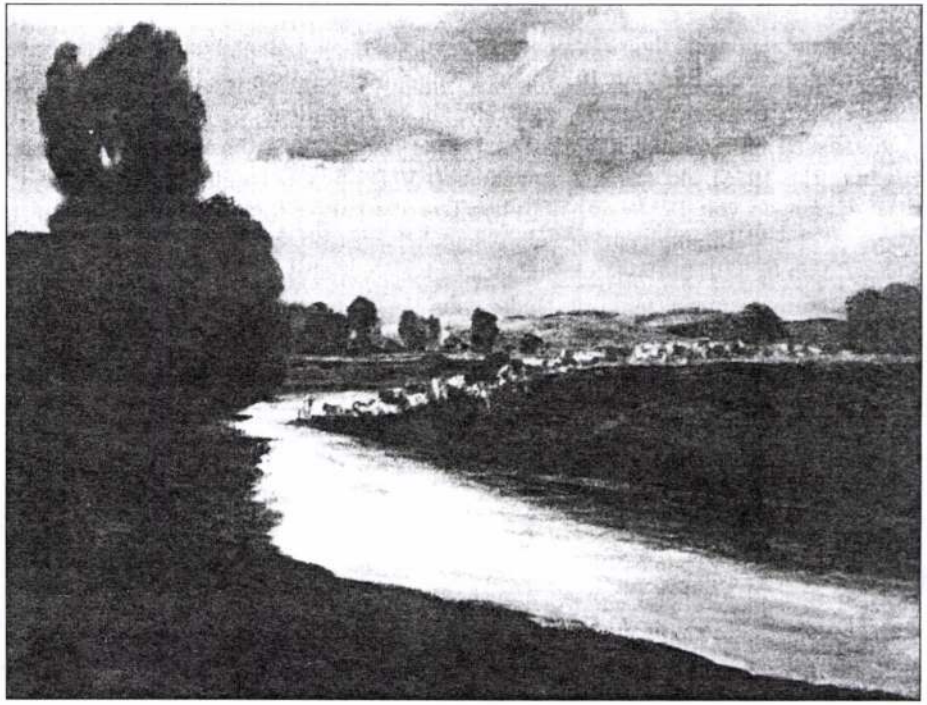

Cseh Lajos: Az Ipoly partján, olaj/vászon, 1928 (32,5x43 cm)

Tanított a Szepességben, Kassán, Ipolyságon. Losoncról 1945-ben távozott Szegedre és ott is halt meg. Itt említem meg Karel Supot (1897–1973), aki Morvaországból származott és 20 évig tanított Losoncon (1918–1938). Jožo Úprka és Cyril Mandel tanítványaként jelentkezett a prágai akadémiára, ahol Thiele és Loukota professzorok tanítványa volt. Már mint sikeres kiállító művész vállalta a losonci tanári állást. Közben a pozsonyi „Umelecká beseda slovenská" tagja lett. 1925-ben részt vett a pittsburgi világkiállításon.

A századforduló előtt született generáció tagja volt Putra Ede (1883–1915), aki Rimaszombat mellett született Hrušov-on. Losonchoz csak családi szálak fűzték, de meg kell említeni, mint Neográdi Antal kedves alkalmi tanítványát. Anyagi körülményei nem engedték meg, hogy befejezze Münchenben megkezdett tanulmányait. A szecesszió nagy hatással volt rá. Tájképein sima felületek mozaikját komponálta, színei tompák. Jó portréfestő volt, sok-sok rajz maradt fenn tőle, remek figuratanulmányok. Rögtön az I. világháború elején besorozták, megsérült és sérülését az otthoni gondos ápolás ellenére sem heverte ki.

A dadaista és kubista művészet egyik érdekes egyénisége, Kudlák Lajos is Losoncról származott. 1890. március 14-én született. Losoncon járt gimnáziumba – együtt Mikuláš Galandával, a modern szlovák festészet egyik kulcsegyéniségével – aztán Prágában és Budapesten folytatott gépészmérnöki tanulmányokat. Később Pozsonyban látogatta az iparművészeti főiskolát, ahol Ludo Fullával ismerkedett meg. Kapcsolatban állt a prágai avantgard művészekkel, valamint Kassák Lajossal.

akinél az akkoriban kialakuló, lassan tollasodó polgárság egy-egy arcképet rendelhetett volna. Az itt vendégeskedő művészt, Gyurkovits Ferencet tehát elhalmozták megrendelésekkel. Portrék, csendéletek, oltárképek kellettek, munka volt bőven. Bánatára gyógyírt jelentett az újabb szerelem is, végül úgy dönt, hogy marad. Az I. világháború alatt behívják Besztercebányára tartalékos tiszti tanfolyamra, itt ismerkedik meg Rudnay Gyulával, Flaché Gyulával, Cseh Lajossal, ami jelentőséggel bírt, mert e barátságok is hozzájárultak ahhoz, hogy a háború után is hű maradjon e tájhoz. Hazatérése után a város elöljárósága nagy történelmi kompozíciót rendel nála az 1849-es tűzvész egyik tragikus epizódjáról (a helyi lapok többször is tudósítanak arról, hogyan halad a mester a 12×8 méteres alkotással). A város elismert és kedvelt egyéniségévé vált. Megélhetése érdekében továbbra is vállal portréfestést, csendéleteket fest, de legkedvesebb témája a losonci piac, a vásárok tarka forgataga. Müncheni befolyásra eredetileg sötét, barnás palettája kivilágosodik. Frissen, lazán, posztimpresszionista stílusban festi a tarka zsánerképeket, a népviseletes alakokat, a paradicsomhegyeket, a tarka fazekas-árut a dinnyehalmok színpompás igézetében. Kijár a losonci ligetbe, ahol a patak hangulatos részleteit örökíti meg minden évszakban, és nagyszerű csendéleteket fest – műtermi részlet, kosár gomba, virágcsokrok (ezek legsikerültebb darabjait sohasem adta el – inkább megfestette a kópiájukat!).

Gyurkovits Ferenc: Piac, ceruza-vázlat 1934. (15x22 cm)

Említésre méltó Gyurkovits Ferenc pedagógiai tevékenysége: tehetséges gyerekek részére „festőiskolát" nyitott. Kezdetleges iskola volt ez: együtt festett a tanítványaival és bele-belejavított munkáikba. Azonban mindenképp pozitív tény,

hogy Losoncon ilyesmi egyáltalán létrejött. Jelentőségét az is bizonyítja, hogy tanítványai közül többen váltak neves művészekké: Szabó Gyula, Reiner István, Gandl László, Chriszt Vilmos, Fischer Ernő. Gyurkovits Ferenc 1968-ban halt meg, mint a Szlovák Képzőművészek Szövetségének elismert tagja. Losoncon 1976-ban, és a Nógrádi Galériában 1986-ban és 1996-ban volt kiállítása.

Gyurkovits Ferenc: Falusi utca, olaj/farost, 1920–25. (11x15 cm)

1921-ben megalakult a Szlovenszkói Képzőművészeti Egyesület (Jednota Výtvarných Umelcov Slovenska). Gyurkovits ennek aktív tagja, egy időben titkára volt. Már az alakulás évében rendezett az egyesület kiállítást a losonci Vigadóban. Az évek során ezt több kiállítás követte: Boruth Andor, Kotász Károly, Tauber Blanka, Jaroslav Augusta, M. A. Bazovský és mások.

Ahogy a posztimpresszionista Gyurkovitsot a tarka vásárok, úgy inspirálták a környék romantikus erdőrészletei Gerő Gusztávot hangulatos tájképek megfestésére. Gerő Gusztáv Selmecbánya mellett, Piargon (ma Štiavnické Bane) született 1889-ben (december 11-én). A selmeci liceum elvégzése után apja kívánságára Budapestre ment jogot tanulni. De egy év után átlépett a Képzőművészeti Főiskolára, ahol (Aba-Novákkal egyidőben) Révész Imre tanítványaként készült a festőművész-tanári pályára. Az I. világháborúban orosz hadifogságba esett, ahonnan 1920-ban szabadult. A hazatérés Szibériából igen kalandos volt: Koreán és az Amerikai Egyesült Államokon keresztül, ami egy életre szóló élményt jelentett. 1921-ben szerzett Budapesten tanári diplomát. Ettől kezdve kisebb-nagyobb megszakításokkal

13. Ld.: Szabó Júlia: *A magyar aktivizmus művészete 1915-1927*. Budapest, 1981, 248. old.; Botka Ferenc: *Kassai munkás*. Budapest, 1969; Mácza János: *Legendák és tények*. Budapest, 1972; Pašiaková J.: *Lajos Kassák. Vývojové problémy a tendencie mad'arskej avantgardy* (Kassák Lajos. A magyar avantgarde fejlődési problémái és tendenciái), Bratislava, 1973; Kiss Szemán Zs.: Jakoby és mítosza. *Kalligram*, 1996. 7-8. sz., 147-153. o.
14. Jaszusch A. Kassán született, képzőművészeti tanulmányait Budapesten az akadémián végezte, majd Münchenben és 1907-ben Párizsban. 1909-ben tért vissza szülővárosába, s az első világháború időszakát leszámítva itt élt és alkotott haláláig.
15. Bauer Sz. Zólyomlipcsén (ma Slovenská Lupča) született, gépészmérnökként dolgozott Kassán és 1918-tól foglalkozott festészettel. Előbb Halász-Hradil festőiskoláját, majd Krón Jenő rajziskoláját látogatta. Kassán a Kelet-szlovákiai Múzeumban 1921-ben rendezett első kiállításának kedvező visszhangja inspirálta őt további alkotásra. Életműve nem egészen egy évtized alatt készült el és idő előtt zárult korai halála miatt.
16. Brogyányi Kálmán: *Festőművészet Szlovenszkón*. Kassa, 1931, 126. o.
17. Brogyányi K.: *i.m.*, 88. o. Meg kell itt jegyeznünk, hogy a művészek rövid jellemzésében már nem mindig ilyen találó Brogyányi értékelése, szembeötlő például, hogy Jaszusch Antal művészetének inkább hagyományos alkotó periódusát emeli ki, s elmarasztalja – a későbbiek folyamán átértékelt – igazán jelentős alkotásait.
18. Váross Marian: *Slovenské výtvarné umenie 1918-1945* (Szlovák képzőművészet 1918-1945). Bratislava, 1960, 663. o.
19. Váross Marian más helyen kiemeli a különböző nemzetek alkotóinak (főleg cseh, magyar) Szlovákia képzőművészeti fejlődésében játszott szerepét (a magyarok közül pl. Pór Bertalan, Schiller Géza, Erdélyi Béla, Bernáth Aurél).
20. Saučin Ladislav: *Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938* (Képzőművészet Kelet-Szlovákiában 1918-1938). Košice, 1964, 217. o. Lásd még Saučin Ladislav: *Elemír Halász-Hradil a umenie jeho doby* (H-H. E. és kora művészete). Bratislava, 1962, 260. o.
21. Saučin Ladislav: *i.m.*, 11. o.
22. Štraus Tomáš: *Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov*. Bratislava, 1966, 213. o.
23. Štraus Tomáš: *i.m.*, 35. o.
24. Štraus Tomáš: *i.m.*, 34-35. o. Štraus kiemelte a kassai művészet jelentőségét, bár egész Szlovákiára kiterjedő mértékben nem tárgyalta azt. Jaszusch Antal művészetét is inkább kelet-szlovákiai és az ottani nemzetközi légkör illetve összefüggések alapján értékelte, s nem kifejezetten a szlovák művészet történetének összességében. Fölöttébb érdekesek még T. Štraus legújabb meglátásai, ahol a kassai művészetet a dél-amerikai művészettel állítja egymás mellé, illetve egymással szembe (ld.: Štraus T.: *Apokalypsa XX. Východoslovenská moderna 20. rokov* /Apokalipszis XX. A húszas évek kelet-szlovákiai művészete./ Kiállítási katalógus. Kassa, Prága, 1996.
25. Abelovský Ján: *Július Jakoby*. Bratislava, 1994; Abelovský Ján – Bajcúrová Katarína: *Výtvarná moderna Slovenska*. Bratislava, 1997.
26. Abelovský J. – Bajcúrová K.: *i.m.*, 148-191. o.

Sz. Haltenberger Kinga

Losonci képzőművészek a két világháború között

Losonc (Lučenec) 30 000-es, vegyes – szlovák–magyar – lakosságú város Nógrád megye északi csücskében, Dél-Szlovákiában. Történelme során sok viszontagság érte: a huszita harcoktól a 20. századi többszörös határkorrekciókig Losonc évszázadokon át szinte a puszta létéért küszködött. Ismétlődő tűzvészek, áradások és politikai „zivatarok" nehezítették lakói sorsát. Az 1849-es tűzvész során szinte az egész város porig égett, s ezután kezdődött erőteljesebb gazdasági fellendülése. Az említett nehézségek nem kedveztek a magasabb szellemi kultúra, s főleg a képzőművészeti kultúra meghonosodásának.

Ennek ellenére a 17. századtól követhető azon egyéniségek sora, akik e tájról származva európai hírűt alkottak s nevük beíródott az egyetemes kultúra „nagykönyvébe". Így pl. Mikoviny Sámuelé, aki ugyan mint kora híres kartográfusa ismert, de Nürnbergben, Puschner-nél szerzett rézmetszési képességét a művészi szférában is érvényesítette (1686, Turičky – 1750, Trencsén). A teljesség igénye nélkül, csak a tájékozódás kedvéért néhány történelmi név: Szentpéteri József (1781, Rimaszombat – 1862, Budapest) 1812–1818 között tartózkodott Losoncon. Madách Imre és Madách Pál, akik szép portrékat festettek, Kubányi Lajos zsánerképfestő (1855–1912), Neogrády Antal, Nyáry Albert, Rusznák Nándor (sz. 1880). Losonc mellett, Gácson volt Csontváry Kosztka Tivadar gyógyszertára, s folytathatjuk a sort Fábián Gyulával (1884–1955), akit szombathelyi festőként, íróként tartanak számon, Ruszti Gyulával (1885-1918), Csordás Józseffel (1862–1909), aki 1893-tól működött Losoncon, Varga Nándor Lajossal (1895–1978) – ezek a művészek többnyire máshol fejtettek ki jelentős tevékenységet, losonci vonatkozásaik ritkán kerülnek előtérbe.

Az I. világháború utolsó éveiben került Losoncra a pelsőci születésű Rudnay Gyula (1878–1957). A rövid idő, amit itt töltött (1919–1921) nagy hatással volt festészetére – itt festette menekülőket ábrázoló festményeit, a felesége portréit, több „Anya-gyermekkel"-kompozíciót – de e tanulmány témája szempontjából még fontosabb megjegyezni, hogy egyénisége ösztönző hatással volt az akkor itt élt művészekre: Gyurkovits Ferencre, Gerő Gusztávra, Cseh Lajosra – akik Rudnay baráti köréhez tartoztak és távozása után is ébren tartották a képzőművészet pislákoló mécseseit ebben a vidéki városban, ahol az emberek legfőbb gondja mindig a túlélés volt.

A fent felsorolt nevek közül elsőként Gyurkovits Ferencet szeretném kiemelni, mint a képzőművészet „meghonosítóját" e városban. Ő volt az, aki bár Budapesten született és Budapesten, Párizsban és Münchenben képezte magát, végül épp Losoncon telepedett le s művészete itt nyerte el jellegzetes koloritját. Balló Ede, Colarossi, Otto Seitz és Defregger tanítványa már Münchenben rendezett be műtermet, tanítani kezdett és megnősült, amikor ifjú felesége hirtelen halála után elfogadott egy losonci meghívást. 1910-ben Losoncon és környékén nem élt olyan festőművész,

MDK

Gyurkovics Ferenc

Schäffer János és neje, pesti polgárok arcképei, olaj

Szent György cóh 14. muk. 1913.

4 l.

M.D.K.

Gyurkovics Ferenc /1876-

112. Pályi Pál főispán arcképe. Olajf. 120x100 vászon.

Elveszett. /Nógrád vm./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 8. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Gyurkovics Ferenc festő * 1876 (kiáre 28) Budapesten, hol tanulmányait is végezte. ∓ Losoncon működik. A bpesti Műcsarnok 1917–8. téli tárlatán Város vége és A balassagyarmati templom belseje, 1918. tavaszi kiállitásán A savanyú bor c. olajfestményeivel vett részt. ⚲

∓ (1896–97 kép. Fiók) Ipm Isk. rézm (1894–96) 1903 – münchenei akad. – Páris. – Losonc. Kármán József. Szod. és Nův. Párs. Tagja, kiállitásain kerepel.

⚲ tit. Imre: Losonci gimn., – Kormányzó Losonci városkára, – 1 műve Pogs. Nuz.

Ankciók:

113

Fogadalmi-oltárkő, római

VI.171.

MDK

Gyurkovits Ferenc

Női arckép, olaj

Szent György Céh IX. aukc. 1911. nov.

17 l.

M.D.E.

Gyurkovits Ferenc

"Önarckép"-ét közli a lap. "A kiváló festőművész a Szlovenszkói Magyar Képzőművészek Egyesületének alelnöke."- irja a lap.
Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1926. nov. 1-7.
XVI. évf. 44. sz. 26. lap.

MDK

Gyurkovits Ferenc, festőm.

Domboldal. Olf. 36x23. J.l.j.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 2o.l.

Gyurkovits Ferenc

A balassagyarmati templom belseje, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Gyurkovits Ferenc

MDK

Város vége, olf.

Miscarnok 1917 téli tárlat

MDK

Gyurkovits Ferenc festőm.

A szlovenszkói magy.képzőművészek kiáll. rendeztek Losoncon. Szinházi Élet, 1925. 4.sz. 45-46 l.

MDK

Gyurkovits Ferenc, festöm.

a csönies, polgári élet genre-képei között megtaláljuk művét.

? kiállítás. XV.terem.
Művészet.1918. 4.l.

Gyurkovits Ferenc, festő

L: Szabó Gyula

Sándor László: Képtár Losoncon 7

Népszabadság, Bp. 1981. okt. 14.

MDK

Gyurkovits Ferenc

Művészet 1918. 4.1.

Irodal

XIX

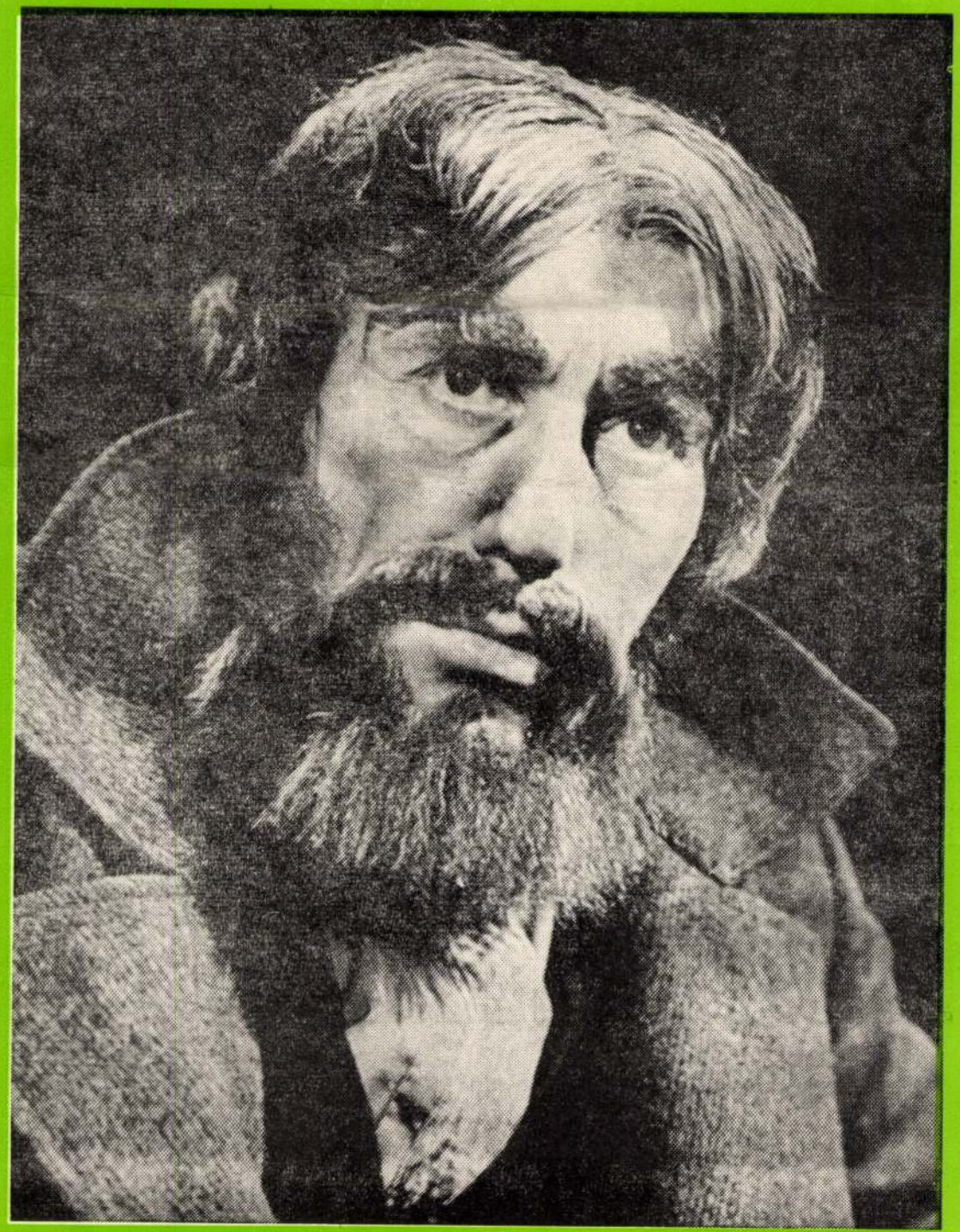

Gyurkovits Ferenc
1021

◀ *Kovács Lajos mint Chevisberi fősámán Otar Taktaisuili, grúz zeneszerző Mindia című operájában* (Írásunk az 549. oldalon)

Gyurkovits Ferenc: Őszi erdő farakásokkal (olaj, 1934)

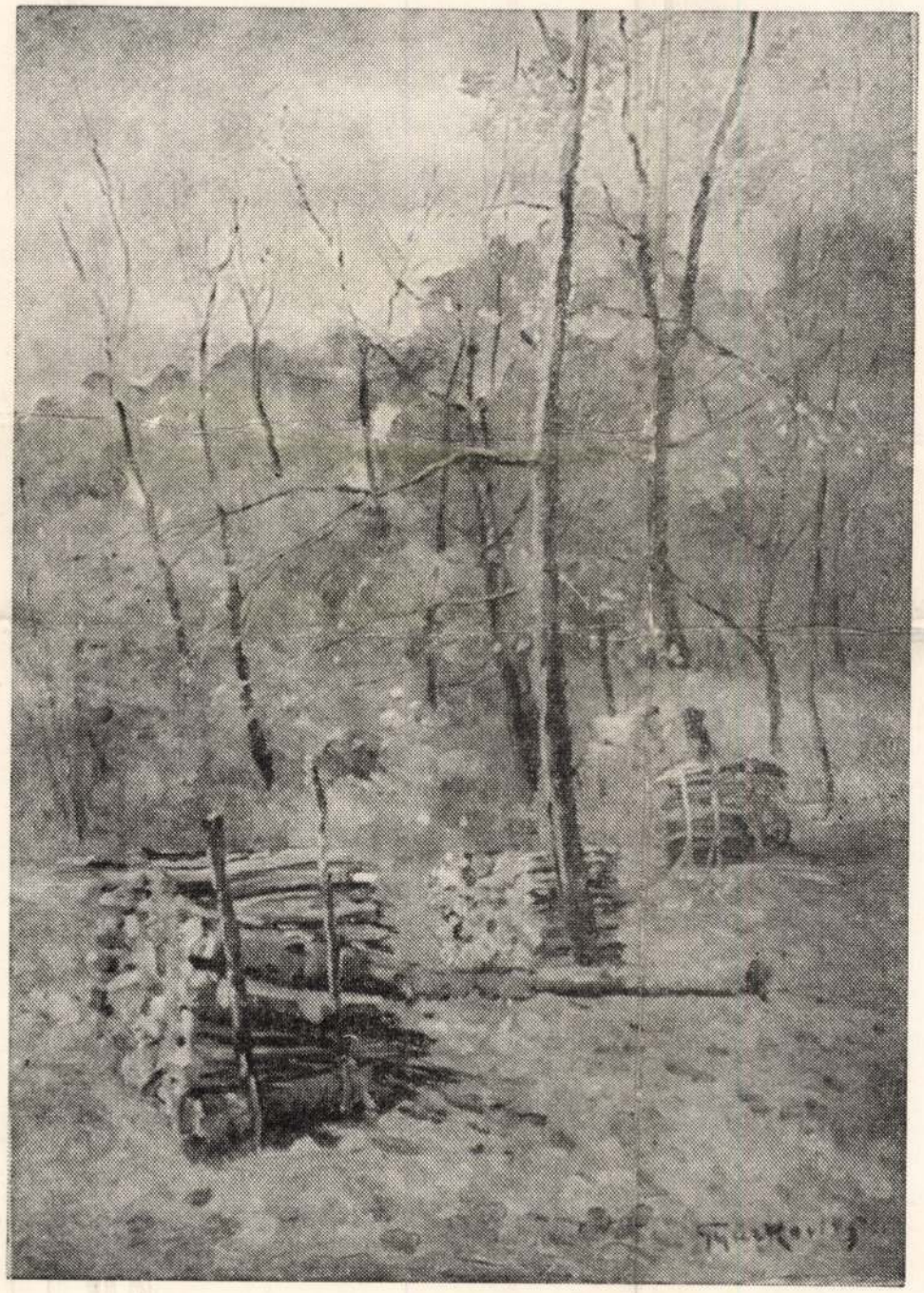

7/7

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 6
IRODALMI SZEMLE

E számunkat **Gyurkovits Ferenc** munkáival illusztráljuk. Írásunk az 517. oldalon

Gyurkovits Ferenc: Önarckép könyvvel (ceruzarajz, 1955)

Gyurkovits Ferenc: Ladói nagy fák (olaj, 1935)

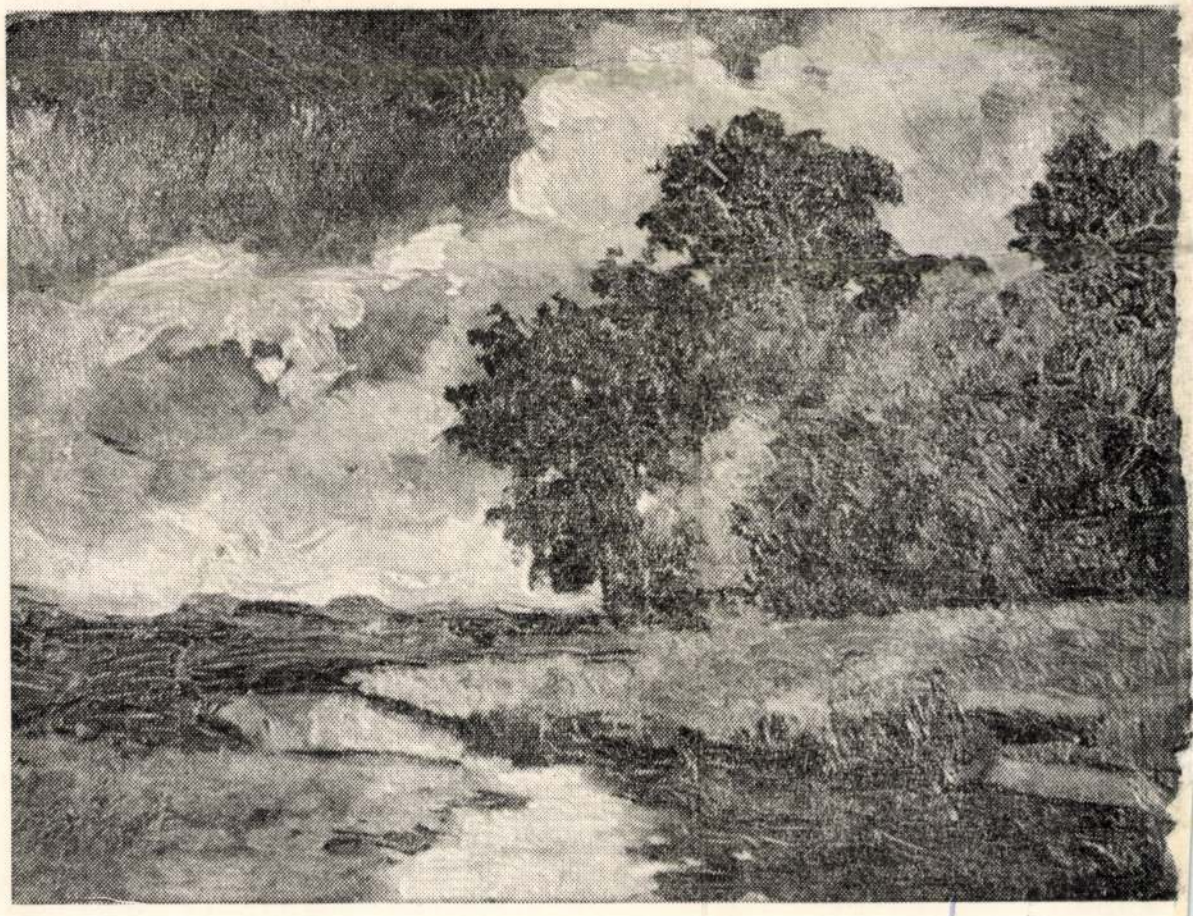

Gyurkovits Ferenc /Budapest, 1876 - Losonc, 1968/: festő.

Első tanítómestere Buchetman, osztrák festő.

1894- ben iratkozott be az Iparművészeti Főiskolára.

1896- ban Balló Ede tanítványa lett.

1902- ben nyerte diplomáját rézmetsző és rézkarcoló szakon.

1902-1903- ban Párizsban folytatja tanulmányait a Julien-Akadémián.

1904-1910- ig a müncheni Képzőművészeti Akadémián tanult Otto Seitz s később Defregger vezetésével. Münchenből számtalan tanulmányutat tett Németország külömböző városaiba. Itt tanulmányozta a rézmetszés technikáját. Freskót és oltárképeket restaurált Roth festővel.

1910- ben telepedett le Losoncon, ahol haláláig, 1968-ig élt és dolgozott.

1920- ban festő-iskolát indított Losoncon, tanítványai voltak: Molnár László, Szabó Gyula, Gandl László, Reiner István, Winkler Oszkár, Ficher Ernő, Chriszt Vilmos. Több mint ötven éven át dolgozott. Sokat tanult Rubens, Velasquez képeinek másolásával a régi mesterek technikájából. 1910 és 1914 között művészetére nagy hatással volt Rudnay Gyula piktúrája. Színhasználatában művészi érzésvilágában impresszionista festő. Figurális kompozícióin a realisztikus tradícióra épít, vázlatait szénnel és ceruzával készítette. Táj- és zsánerképeit olaj, tempera és akvarellben realizálta. Legismertebb képei a losonci piacot, csendéleteket ábrázolnak: Paradicsom-vásár 1932, Losnci vásár 1933, Nevető önarckép 1925,

Kazal a jegenyék alatt /akvarell/ 1955.

Eslő önálló kiállítását 1913-ban Losoncon rendezte meg. 1921-ben a Kisebbségi Művészek Egyesületének titkára lett. Az egyesület tagjainak 1925-ben kiállítást szerveztek a losonci Redutban. 1951-ben tagja lett a Csehszlovákiai Képzőművészek Szövettségének, majd később a Szlovákiai Képzőművészek Szövettségének.

Kiállításai: 1955- ben jubileumi kiállítást rendeznek a művész 80. születésnapja alkalmából Besztercebányán és Losoncon. Eddig kevésbé ismert alkotásaiból a losonci Nógrádi Múzeumban rendeztek kiállítást 1976-ban.

Irodalom: Váross M.: Slov.výtv.umenia 1918-1945 SVKL Bratislava, 1960. Str. 46., 47.,48.

Slovník súčasného slov.umenia, VSFVV Bratislava, 1976.

Dr. Prokop Toman: Nový slovník čsl.výtv.umelců Praha, Tvar 1950. Str.282.

GYURKOVICS Gertrud

Ridtl Bp. Rottay Klub, 1993

ism Pósa Zoltán: Tárlat a fasorban.
Gyurkovics Gertrud lépei alá.
Új Mo. 1993 dec. 27. 9.

GYURKOVICS Gertrud

kiáll. Bp., Rátkai Márton Klub, 1993
ism. I.L.: Gulácsy vinzásában. = Magyar Nemzet, 1993. dec.28. lo.

RICZU Zoltán: Zsidó épületek és emlékek Nyiregyházán. Nyiregyháza : Jósa András Múzeum, 1992

GYURKOVICS Gertrúd

M. Nemzet 1997 dec. 16.

GYUKOVICS GERTRÚD kiállítását a Rátkai Márton Klubban (Budapest VI., Városligeti fasor 38.) tekinthetik meg az érdeklődők.

GYURKOVITS Ferenc fertő (- 1968)

Losonc, Rét kaboni törött

Limes, 1999/2. 81-83. és ill.

a másik *Rimbaud mégegyszer átpergeti ujjai* szerkezeti ötletét.) A kiindulást jelentő "versk

A huszonöt betűs "nemzetközi" ábécé címben jelzett mozdulat felidézése[67] és, (*Változatok homokórára*) egy homokóra asszociálhatunk a sivatagra, ahová Rimb vezetett"[68]. Képzeletben kiegészíthetjük az á lehetőségét is nyitva hagyja,[69] de elsődleg képzetét kelti fel.[70] Ahogy Jeney zongo ugyanennyi hangból álló zenei sorral helyett elv alapján lesz az *a* bé, a *b* e, a *c* d, a fogyatkozik két oldalról, a hiányzó hangok

Gyurkovits Ferenc festő

- a Vytvarný život 1976. ápr. számában Szabóné Haltenberger Kinga emlékezik meg a festőművészről születésének 100. évfordulója alkalmából. Nagy Kortársával együtt, Szabó Gyulával Losoncon élt és alkotott.

(Holmi)

Irodalmi Szemle 1976/7

Gyurkovits Ferenc

1

- 1876-ban született (márc 28) Budapesten
- 1894 - Iparművészeti Iskola -
- 1896 - Balló Ede tanítványa
- 1897-1900 - katonai szolgalat
- 1900-1902 - Iparműv. Főisk., rézmetsző szak
- 1902-1904 - Párizs, Julien Akadémia - mellett Colarossi akt rajzoló tanfolyama
- 1904-1906 - München - Tanára Defregger és Otto Seitz
- első házassága, németországi tanulmányút
- freskofestés, megrendelésekre készített munkák - felesége hirtelen halála
- egy barátja feledni Losoncra hívja
- 1910-ben kerül oda
- 1913-ban feleségül veszi Hermann Irmát
- a háború után Losoncon festőiskolát szervez
- „utódai" - Szabó Gyula, Fischer Ernő, Chriszt Vilmos, Reiner István, Gandl László
- a 20-évek nagyon aktívak - Ekkor lesz a Szlovákiai Képzőművészek Egyesületének tagja majd alelnöke.
- Csoportos kiállításokon vesz részt: Flaché Gyula
- Skutezky Döme, Angyal Géza, Gerő Gusztár, Csek Lajos mellett
- Prágában, Martinban és Losoncon rendez önálló kiállítást 1921-ben
- figyelme a nép felé fordul
- 1945 után az intimebb témák vonzák (család)
- 80-éves születésnapján kiállítással ünneplik
- a családi kör ihleti utolsó képeit is.

Gyurkovits Ferenc

„Losonci híd" – (1925-28, olaj)

Irodalmi Szemle 1978/5

Gyurkovits Ferenc

„A patak télen" (olaj, 1935)
„Akt tanulmány (szépia, 1903)
„Asszonyok a piacon" (ceruzarajz 1934)
„A besztercebányai bástya" (ceruzarajz, 1915)
„Piac" - ceruzarajz (1934)

Irodalmi Szemle 1976/6

Gyurkovits Ferenc

„Őszi erdő" faraktárokkal" (1954, olaj)
„Önarckép könyvvel (cementarajz, 1955)
„Ladói nagy fák" (olaj, 1955)
„Napozó kislányok" (olaj, 1928)
„Három generáció a verandán
(1957, olaj)

Irodalmi Szemle 1976/6

Gyurkovits Ferenc

„Shamyira" – (olaj; 1919)
„A festő és Rola" (olaj; 1922)

Irodalmi Szemle 1976/6

osztályának munkatársai minden gyanúsítottnál házkutatást tartottak. Végül ötmillió forint készpénzt, három darab, különböző típusú személygépkocsit, illetve a sikkasztásból vásárolt ingatlanokat zár alá vették. A fejelentő gazdasági társulásnak – ennek köszönhetően – reménye van arra, hogy a keletkezett kár jelentős része megtérül – tudtuk meg a BRFK sajtószolgálatától. **(k. z. t.)**

r mint tejpor

az MTI. A csalás gyanúja egy APEH-ellenőrzés után merült fel; kiderült, hogy az állati tápszer a könyvelés során tejporrá „alakult át". Szakértői vizsgálat tisztázza majd, hogy az állati táp ártalmas-e az emberi szervezetre. A csalással több tízmillió forintos, jogosulatlan haszonhoz jutottak a gyanúsítottak.

RÁDIÓ FM 102.1 BRIDGE
E-mail:
bridge@radiobridge.datanet.hu
Telefon: 20-102-98

IDE VÁRJUK AZ ÖN HIRDETÉSÉT!
Ára:
18 000+áfa

két Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei körzetben a belvízvédelmi készültséget. Már csak két helyen – Felső-Szabolcs déli és középső részén – van másodfokú készültség, a további öt, belvíz sújtotta térségben elegendő az elsőfokú készenlét. Jelenleg még 2650 hektár földön áll a víz, s abból 1600 hektárnyi a szántóterület.

GYURKOVICS Gertrúd kiállítása a budai Fonó Zeneházban (Bp. XI., Sztregova u. 3.) május 30-ig tekinthető meg.

HÓDOKAT TELEPÍTETT a Gemenc környéki ártéri erdőkbe a Világ Természetvédelmi Alapjának Magyarországi Szervezete. A hód még a múlt században szinte teljesen kipusztult Európában. Magyarországon az utolsó példányokat az 1850-es években lőtték le. Visszatelepítésük azért fontos, mert ez az egyetlen olyan állat, amelyik képes alakítani a környezetét, és különösen az ártéri erdőkben végez hasznos munkát. A harminc példány egy ausztriai hódtáborból érkezett.

GYÉMÁNTOK A PORBAN címmel zenés irodalmi estet tartanak május 17-én, vasárnap délután öt órakor a budai ferencesek Tamás Lajos Kultúrházának nagytermében. (Budapest II., Rómer Flóris u. 4.)

A KISCELLI MÚZEUM (Budapest III., Kiscelli u. 108.) egész napos programot rendez a múzeumi világnap alkalmából május 17-én, vasárnap. Délelőtt fél tizenegytől a Kolompos együttes népzenei bemutatóját, déltől a Piarista Diákszövetség Sík Sándor kamarakórusát, délután egy órától az Óbudai Gimnázium Gázláng leánykarának hangversenyét, két órától az Arsis énekegyüttest, három órától a Company Canario historikus táncegyüttes bemutatóját nézhetik és hallgathatják meg az érdeklődők.

helyettes képviselte.

A SZÉPMŰVÉSZETI Múzeum tájékoztatja tisztelt látogatóit, hogy április 18-án, hétfőn és 19-én, kedden műszaki okból zárva tart.

VALUTAVÁLTÓKRA lett figyelmes az Astoriánál a belvárosi rendőrőrs két civil járőre. Három fiatalember egy idős hölgynek ajánlott üzletet, aminek létrejötte után a pénzváltást kezdeményező férfi elszaladt. A járőrök a menekülőt elkapták, társait pedig feltartóztatták. A kerületi kapitányságon derült ki, hogy az asszony száz dollár helyett csupán egy ezerforintos bankót és pár száz lejt kapott.

TŰZ A CHINOINBAN. Vegyi oldószerek gyulladtak fel pénteken a déli órákban a IV. kerületi Chinoin gyógyszergyár egyik régi üzemében. A tűzoltók a bejelentéstől számított 13 percen belül eloltották a lángokat. Személyi sérülés nem történt, s a környéken élők biztonsága nem volt veszélyben.

HÁROM LÖVÉSSEL kilyukasztotta csütörtökön a déli órákban Budapesten, a VIII., Nagytemplom utca 17. szám előtt parkoló, két tehergépkocsi gumiabroncsait egy ismeretlen, akinek kézre kerítésére a rendőrség nyomozást indított.

MEGSZÜNTETTÉK bűncselekmény hiányában a Petróczki Ferenc nyírbátori polgármester és Hajzer László volt nyírségi rendőrfőkapitány ellen folytatott vizsgálatot. Az ügyészségi dokumentum indoklása alapján Petróczki Ferenc nem valósította meg a terhére felrótt, hivatali visszaélésnek minősülő felbujtás bűntettét, miként Hajzer László sem szegte meg hatáskörét, kötelességét. Mindkettőjüket jelentős erkölcsi, anyagi és egzisztenciális kár érte, ezért pert indítanak a Belügyminisztérium ellen.

Gyászolják: felesége, fia, rokonai és barátai. (T26043)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

EZÚTON mondunk köszönetet mindazoknak, akik **BAJMÓCZI JÓZSEF** vegyészmérnök elhunyta alkalmából mély fájdalmunkban osztoztak. A gyászoló család. (C676878)

EZÚTON köszönjük mindazoknak, akik **GULLER JÁNOS** táncpedagógus, koreográfus temetésén részt vettek, hogy részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. (B026168)

ÁLLÁST KERES

SÉRÜLT, alsó tagozatos gyermeket otthonában tanítanék heti 5 napon. Gyermekszerető, türelmes, gyakorlott tanítónő vagyok. A megbeszélendő fizetségeim ellenében szeretnék előre másfél milliót kérni. Ugyanis új lakásomra a hátralékot június 11-én le kell fizetnem, különben elvesztem. Ehhez hiányzik még másfél milliom. Ezt egy, másfél év alatt munkámmal törleszteném le. Önöknél. Munkahelyemen jó referenciát, baráti körben megfelelő garanciát szerezhetnek. Nem fogják megbánni. Tanárnő, Budapest 1558 Postafiók 86. (C676865)

ÁLLÁST KÍNÁL

SZÁMÍTÓGÉP-KEZELŐI tanfolyam! Irodai munkához szükséges ismeretek! 8600 Ft. 343-8025. (B026016)

A BICSKEI Szent László Általános Iskola pályázatot hirdet tanítói álláshelyre. A pályázat feltételeiről a következő telefonszámon lehet érdeklődni: 06-22/261-333. (T25664)

A TAIPEI Képviseleti Iroda
Tájékoztatási Osztálya titkárnő/fordítót keres. Feltételek: – főiskolai vagy egyetemi végzettség, – magas szintű angol nyelvtudás, – jó kommunikációs készség – szövegszerkesztési ismeretek (Windows, Word 6.0). Angol nyelvű fényképes önéletrajzát küldje az 1088 Budapest, Rákóczi út 1–3. címre vagy faxon a 266-5153 számra. További információk: 266-5151, 266-5878.(T25950)

ÖKUMENIKUS általános iskola magyar–angol és angol–bármely szakos elkötelezett keresztény, keresztyén tanárok jelentkezését várja a következő tanévre. Cím: 1028 Budapest, Községház utca 10. Telefon: 397-4479. (T25956)

AUSZTRIAI munkára keresünk németül vagy angolul tudó programozót, havi 200 E Ft fizetés. NT-MSACCESS-VISULA BASIC 274-4453 vagy info @psi.co.at. (CH-436/98)

SZOLGÁLTATÁS

PARKETTÁSMUNKÁK! 330-1043 (T25053)

DUGULÁSELHÁRÍTÁS 407-0307. (T25311)

TEMETÉSFELVÉTEL, női alkalmi és gyászruhák árusítása a Budapesti Temetkezési Intézet Rt. Kegyeleti Stúdióiban, Budapest I., Batthyány u. 13. (tel.: 201-1019), IX., Üllői út 95. (tel.: 215-0087). (T25326)

REDŐNYÖSMUNKÁK, reluxa, szalagfüggöny, harmonikaajtó, napellenző részletfizetésre. 240-8783, 06/20-287-160. (B025395)

ÉPÍTÉS, felújítás. 06-30-906-053. (T25515)

TETŐSZERKEZETEK felújítása, készítése, tetőtér-beépítés rövid határidővel. 06-30/799-866 (T25521)

SZALAGFÜGGÖNY, redőny, reluxa. 243-3039. (B025618)

VÍZ-, gáz-, központifűtés-szerelés. 06-30/420-828 (T25957)

DUGULÁSELHÁRÍTÁS. 06-30/420-828 (T25961)

LAKÁSFELÚJÍTÁS! Festés, tapétázás, csempézés, padlóburkolás! 294-4808. (B026209)

VÁLLALKOZÁS

DUNAKANYARBAN étterem kiadó. Telefonszám: 06-27/350-935. (T26058)

LAKÁS

BUDAÖRSÖN 7. emeleti, két szoba + étkezős, erkélyes, tehermentes, felújított öröklakás eladó. Érdeklődni: 06-30-310-946.

SÜRGŐSEN eladó egy 33 nm-es, csendes, földszinti, komfortos öröklakás a Népligethez közel, a Delej utcában. Telefon: 113-8389. (T25670)

NOVOTELNÉL 1 szobás, gázfűtéses, komfortos lakás hosszú távra kiadó. Bővebbet reggel, este 175-1009. (C676850)

CSOBÁNKÁN 200-as telek eladó faházzal. Víz, villany van. Telefon: 351-6059, 16–19-ig. (C676880)

VI. KER.-BEN háromszobás, személyzetis, telefonos, gázkonvektoros, magasföldszinti, 95 nm-es öröklakás eladó vagy kisebbre cserélhető. Irányár: 60 ezer Ft/nm. Tel.: 312-1833. (B025996)

ZUGLÓI zöldövezeti öröklakásomat azonnal eladom. 46 nm panel, másfél szobás, felújított. Irányár: 2,7 M Ft. Kiköltözés 3 nap. 222-3352. (T26037)

HOLLYWOOD–KALIFORNIA! Panorámás, 130 n.-öl építési telek eladó vagy hazai ingatlanra cserélhető. Érték: 19 millió Ft. Érdeklődni 329-3305-ös telefonon. (T26048)

VIHORLÁT utcai hétszobás ház hatvanmillióért eladó. 06 (30) 212-563. (B025963)

II. KERÜLET, Bem József u. 8., 32 nm-es, szépen felújított garzon, központi fűtéssel, telefonnal 3,8 millióért eladó. Telefon: 202-3518, este (C676882)

ZIRCEN, a Bakony szívében, 2032 nm telken, 7 szobás, 2 fürdőszobás, összkomfortos családi ház eladó. Érdeklődni: 88/414-223. (C676888)

RÁKÓCZI úti, Astoria közeli 121 nm-es, nagy belmagasságú öröklakás 75 ezer/nm eladó. 06-28/417-680. (C676877)

JÁRMŰ

AUTÓJÁT KARAMBOLOSAN, TOTÁLKÁROSAN MEGVENNÉM LEGMAGASABB ÁRON. 06-30/517-938 (T25008)

TÖRÖTT AUTÓT VESZEK LEGMAGASABB ÁRON 1984-estől. 06-30-319-897. (69301/1K)

PUNTÓT, Swinget, Suzukit vennék. 06-30/495-515 (T25370)

AZONNALI készpénzfizetéssel vásárolnék bármilyen típusú és állapotú személygépkocsit. Tel.: 06-30/433-574, 06-20/262-808. (B025292)

LATVIJÁT vásárolnék. 06-30/334-389. (B025713)

ARÓT, Daciát, Oltcitot vásárolok legmagasabb áron. 06-30/514-998, 06-20/351-073. (B025929)

ADÁS-VÉTEL

RÉGI töltőtollakat veszek május 30-án, Székesfehérvár, Magyar Király Szálló sörözőjében. Gabay 06-1-326-7550. (C676778)

10 Magyar Nemzet

GYURKOVICS Gertrúd

1993. dec. 28

Gulácsy vonzásában Gyurkovics Gertrúd képei

Élénk, egymásba olvadó színek, bizarr formákban megjelenő figurák, szokatlan alakzatokká változó növények, állatok, tárgyak, tájak, terek fogadták a látogatót *Gyurkovics* Gertrúd festményein, a *Rátkai Márton Klubban* rendezett első kiállításán. Lebegő, álomszerű, látomásos, de mégis szembetűnően a valóságos élet kritikus érzelmi állapotaihoz kötődő s a fájdalmasan emberi lét- és lelkihelyzeteket őrző-örökítő-kiemelő festői világ bontakozik ki a falakon függő kisebb-nagyobb akvarelleken. Rokonszenves és értékes törekvések s kísérletek ígéretes eredményeit ismerhettük meg, melyek létrehozásában nagy szerepet ját-

szott a tehetséges fiatal festőnő vonzódása *Boschhoz, Grünewaldhoz, Csontváryhoz* és különösképpen *Gulácsyhoz*. Erős humanista érdeklődés jellemzi az öregek, főként a nők sorsa iránt. A képeinek több mint negyedrésze róluk ad hírt. *(Penészes konyhában varró öregasszony; Szoborban kutató öreg feleség; Szélben olvasó öreg nő.)* Mély részvét, bensőséges azonosulás és érzékeny magatartás jeleit látjuk mindenütt. Érdekesek, megrendítők és elgondolkoztatók a bibliai, a mitologikus és a folklorisztikus hagyományok értelmezésére tett kísérletei. *(Imádkozó Jónás; Keresztet szorító Jézus; Léda kitépi Zeusz tollait; A kékszakállú herceg szétporladt ruhában.)* A kiállítás január 7-ig tekinthető meg.

I. L.

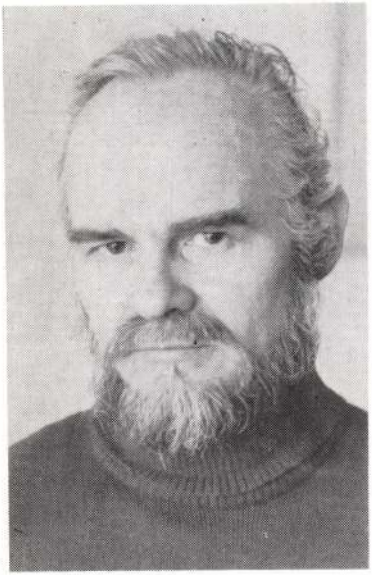

Gyurkovics Hunor

(1941, Pécs)

Teslina 68.
24000 Szabadka
Jugoszlávia

Fák alkonyatban

Huchot, Ghislian

5 Impasse Renoir
57100 Terville
Franciaország

Groteszk

Gyurkovics Hunor

A jugoszláv-magyar kulturális kapcsolatok keretében Pécsett megnyílt a szabadkai képzőművészeti kiállítás, melyen alkotásai szerepelnek. A művész pécsi születésű.

Földessy Dénes: Szabadkai művészek kiállítása a Technika Házában.

Dunántúli Napló, 1972. febr. 22.

MDK

Gyurkovics Imre

"Szakköri foglalkozás"

Szerepelt a Kulturház tárlatán.
g.f.: Az egyéni meglátás érvényesitása szép alkotásokat eredményezett.
Ikarus. 1962. okt. 25.

Gyurovics István MDK

Résztvesz az 1957 jul. 14-23ig Békésen a járási kulturotthonban rendezett kiállitáson.

B.I.: Vasárnap nyilik meg Békésan a járás festőművészeinek kékiállitása.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG, 1957, jul. 13.

Gyurkovics János

építén a Tanácsköztársaság alatt részt vett a fővárosi műemlékek felvételében.

Dr. Barcza Géza: Műemlékvédelem a magyar Tanácsköztársaság idején, Bp. 1964.
453. o.

Ø Gyurkovics János

Gyurkovics Lajos

székesfehérvári szur-
szabók

l. Györffyszür

197. l.

Gyurkovics János

épitén. A Tanácsköztársaság idején
részt vett a fővárosi müemlékek
felmérésében.

Barcza Géza: Müemlékvédelem a Magyar Tanácsköztársaság alatt. Bp. 1964. 443-465. l.
/Klny. Építés és Közlekedéstudományi közl./

453. l.

Gyurkovits Jenő

Képgyűjteménye

** *(Gyurkovits Jenő)* udv. tanácsos gazdag képtárt gyüjtött össze a leghiresebb mesterektől. A nagy képtár öt szobában van felállitva lipót-utczai házában, s igen szivesen mutogatja Gy. a műbarátoknak. Rembrandt, Michael Angelo, Tizian, Rubens, Rafael, s más leghiresb művészektől vannak remekei. Taval egy angol hetvenezer forintot igért e képtárért, de ő nem akar ettől megválni, annál is inkább, mert Rafaeltől két oly műdarabja van, mely 20—20 ezer forintot magában is megér.

Vas. Lyc. 1869
105. l.

BUDAPEST
1918 JAN 15
LKd
4
LKd

Gyurkovics Beáta, grafikus

L. Papp Gábor

Rózsa gy.: Csikós, jón oszloplábakon 13.

Nirszabadság, Br. 1978 árr. 16.

Gyurkovics Beáta

(Bp. 1954.-

Címe: 1113 Bp. Bartók B. út 72.

Az Iparművészeti Főiskola hallgatója. Arányos plakátpályázaton I. díjat nyert.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállítás, Munkácsy Múzeum, 1978. IV. 2-V. 28.
-Katalógus a könyvtárban-

Gyurkovics Bea, grafikus

Gron István

Rózsa Gyula: Plakát művészet 14.

Nipszabadság Bp. 1978 aug. 20.

Gyurkovics Bea

A műnapi plakátok közül kiemelkedik Gyurkovics Bea terve, melyet egyszerűség, szükszavúság jellemez.

Havas Valéria: Politikai plakát '76.
Művészet, 1977. június – 35. oldal.

GYURKOVITS György

Pápa tájegy nép látkeppel ~~1784~~ 1808

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3: kötet
134-135.

Gyurkovics Hunor grafikus

(Pécs, 1941-

1969-ben végzett a belgrádi Iparművészeti Akadémia grafikai tagozatán

Műve szerepelt a Szabadkai Művészek kiállitásán Szegeden/1978.IX.17-X.2./ és Szabadkán/1978.X.8-XI.30./

-katalógus a könyvtárban-

KISALFÖLD 1998. IV. 3

Gyurkovits-gyűjtemény

A mosonmagyaróvári Széchenyi Polgári Kör ma este 6 órától tartja soron következő összejövetelét a Cselley-házban, ahol *Matusz Péter* művészettörténész mutatja be a Gyurkovits-gyűjtemény múlt századi festményeit. A kör tagjai ekkor emlékeznek meg március 24-én elhunyt tiszteletbeli elnökükről, *dr. Szöllősy Lászlóról.*

igazgatója,Antal atya félt ettől a lehetőségtől... Visszahelyeztek a rendbe, s újra tanulni kezdtem. Másfél év alatt végeztem el a Hittudományi Akadémiát. Így az ávó jóvoltából – mivel gimnáziumban nem taníthattam – teológiai tanár lettem. Ezután – a Hittudományi Akadémián – újra tanítottam.

– Eddig alig esett szó az Ön tudományos tevékenységéről, pedig szakmai körökben köztudott, hogy az egyik legtermékenyebb, leggyakrabban publikáló egyháztörténészünk.

– Bizonyos mértékig a véletlen műve az én kutatómunkám. 1969–ben az egyházak iratanyagát, és benne a szerzetesrendekét visszaadták az egyházmegyei levéltáraknak, mert nem tudták szakszerűen gondozni. Ez azonban itt, a rendnél sem volt egyszerű, mert nálunk sem volt szakképzett levéltáros. Ekkor, mint történelem szakosra, rám esett a választás. Elvégeztem egy tanfolyamot, így levéltáros is lettem. Rendeztem az anyagot, s levéltári kutatások alapján kezdtem el mélyebben foglalkozni a jászberényi Ferences–templom történetével. Lassan összegyűlt egy szép anyag, melynek kiadására Kamill testvér vezetésével jászberényi hívek gyűjtötték össze a pénzt. De a kiadás egyéb akadályait is el kellett hárítani. Én akkoriban egyszerűen nem publikálhattam, ez csak Horváth Richárd békepap közbenjárásával valósulhatott meg. Unokaöccse tanítványom volt, aki ugyancsak rászorult a támogatásomra, minek fejében Horváth Richárd elintézte, hogy a templom története megjelenjen. Az, hogy a továbbiakban publikálhattam, szintén nem az én két szép szememnek szólt, hanem sokkal inkább a vatikáni zsinaton elhatározott oktatási reformnak köszönhettem. A Püspöki Kar ennek nyomán a hetvenes évek elején úgy döntött, hogy a teológia tantárgyait nem latin, hanem magyar nyelven kell tanítani. Mindehhez megújult, modern szemléletű tankönyvekre volt szükség. 1972–ben összejöttünk mi, teológiai történelemtanárok, és elhatároztuk, hogy közösen megírjuk a szükséges tankönyvet. Négy részre: keresztény ókorra, középkorra, újkorra és legújabb korra osztottuk fel az anyagot s az egy–egy tanár által megírandó fejezeteket. Mindenki vállalta, de eltelt egy év, és a többiek nem írtak egy sort sem. Akkor Szalai János, a győri teológia tanára rábeszélt, hogy az Isten szerelmére, legalább én ne hagyjam abba, hanem írjak már. Így végül az egész tankönyvet én írtam meg. Miután ezt tudományosan feldolgoztam, elhatároztam, hogy még szakszerűbbé teszem, s így született meg a Katolikus egyház története című háromkötetes munkám. Lényegében 1974–től íródott intenzíven, és nagyjából 15 évig dolgoztam rajta.

– Gondolom, ennek következtében sokfelé megfordult a hazai és külföldi levéltárakban. Feltételezem, hogy többször kutatott a Vatikán levéltárában is.

– Az utóbbival kezdem, ott személyesen nem voltam, mert nem engedtek ki. Nem kaptam vízumot. A Katolikus egyház történetéhez hazai levéltárakon és könyvtárakon kívül más forrást nem használhattam.

– Mindez annyit jelent, hogy az egyháztörténet egyik első számú hazai kutatója nem juthatott el az országhatárokon túlra?

– Az utóbbi éveket leszámítva, kisebb megszorításokkal ez a valóság. Külföldre először 1967–ben mehettem IBUSZ–szal és teljes felügyelettel. Mielőtt elindult volna a vonatunk, két nyomozó felszállt a kupéba, s minden nyomozási engedély nélkül, de széttúrták a holmimat. Egy év múlva Komárom megyei papok zarándoklatával a Szovjetunióban jártam. Amikor megérkeztünk Moszkvába, csomagjainkat különvették, és azok nem velünk utaztak a szállodába. Megérkeztünk a szálló nagy halljába, és mindenkinek ott volt a csomagja, mindenki megtalálta a bőröndjét, csak az enyém hiányzott. Ezután egész napos városnézésre mentünk, engem egész úton evett a penész. Leginkább azon imádkoztam, hogy ne tegyenek bele semmit, mert akkor végem van. Estére megkerült a csomagom. Át volt kutatva, de nem tettek bele semmit sem. Tehát ennyire figyeltek, s ez a figyelem lényegében mostanáig tartott.

Gyurkovics Hunor rajza

seknek két kolostorunk és két gimnáziumunk maradt. A ferenceseknél az ország középső része a Margit körúti rendházi központhoz, a keleti rész a Kapisztrán, a nyugati a Marián rendtartományhoz tartozott. A nyugati tartományhoz tartozó esztergomi gimnáziumnak nem volt különösebb gondja, megvolt a megfelelő tanári kara. A mariánusok főnöke – aki megoldhatta volna a másik, megfelelően képzett tanárokkal nem rendelkező szentendrei gimnázium gondjait is – nem vállalta, hogy átirányítson tanárokat. Átmenetinek tekintette a kialakult helyzetet, olyannak, amely csak néhány hónapig tart, s azt guggolva is kibírjuk – vélekedett. Amint ez köztudott, nem neki lett igaza. A jászberényi rend 1950 szeptemberében szűnt meg, mi a Margit körúti rendházba kerültünk. Részben ehhez a rendházhoz tartozott a szentendrei gimnázium, s többen innen jártak ki tanítani. Mivel nem volt elegendő tanár, mi, fiatalabbak vállalkoztunk arra, hogy megszerezzük a tanári képesítést. El is végeztem az ELTÉ-n a tanári szakot az akkor szokásos négy év alatt. Sőt mi több, szerzetes létemre vörös diplomával végeztem 1954-ben történelem–földrajz szakon! Természetesen szeptemberben és is megkezdtem a tanítást a rend szentendrei gimnáziumában. Középiskolai tanárkodásom viszonylag rövid ideig, 1960. november 15-ig tartott.

– Miért, mi késztette az újabb módosításra?

– Közben volt 56. Az 56-os forradalom. Én tevékenyen nem vettem részt természetesen, de néhány rendtársammal mindenütt ott voltunk, mert kíváncsiak voltunk. Láttuk, hogy húzták le a Sztálin-szobrot. Azután ott voltunk október 28-án a parlament előtti borzalmas lövöldözésnél. Szerencsére be tudtunk bújni egy kapualjba, így azután megmenekültünk. Ezzel 56 részemről lényegében lezajlott. Csináltunk ugyan néhány röpcédulát, de ezt nem tudták meg. Mikor engem begyűjtöttek – mert azért biztos, ami biztos, begyűjtöttek –, nem tudták, hogy ezt is csináltuk, legfeljebb sejtették. Azt mondták: Szántó, maga nagyon sokat nyüzsgött! Mást azonban nem tudtak mondani, mert fegyveres harcokban nem vettünk részt. Ezzel akkor elengedtek. 1956 őszén újra megindult a tanítás. Természetesen a diákjaim sok mindenben részt vettek, de nagyobb dolog nem történt. Az országos sztrájkfelhívásnak eleget téve nem jöttek iskolába, de ez csak később lett vádpont ellenem. 1957 novemberében kezdődik az a történet, melynek következtében elítéltek. 57. november 1-re, mindenszentek, és november 2-re, halottak napjára Szaniszló atya, a gimnázium igazgatója szünetet adott. Elrendelte, mindenki menjen tanulmányi céllal valahová, keressen fel valami kegyhelyet vagy egyéb nevezetességet. Mi az osztállyal Kossuth és Táncsics mauzóleumának megtekintése érdekében úgy döntöttünk, hogy a Kerepesi temetőbe megyünk. Teljesen gyanútlan voltam, hiszen magam is jónak láttam, hogy ez alkalommal az 1848–49-es szabadságharc hősei emlékének adózunk. Nem is sejtettem, miért ajánlották a fiúk a Kerepesi temetőt! No ki is mentünk, minden fennakadás nélkül. Sok ávós lődörgött ugyan, én a Kossuth–mauzóleumnál történelmi előadását tartottam, jó másfél órás beszélgetés után jöttünk visszafelé. Ahogy elhaladtunk egy kis parcella mellett, kokárdát tűztek ki a fiúk. Felvilágosítottak – mert én ezt addig nem tudtam –, hogy itt vannak eltemetve a forradalom áldozatai. Ettől aztán rögtön libabőrös lett a hátam. Mindez úgy végződött, hogy a kapunál a fiúkat kiengedték, engem azonban az ávó lekapcsolt. Odabenn azzal vádoltak: Maguk elmentek a huligánok sírjai mellett! Életemben akkor hallottam először ezt a szót. Mi az a huligán? Kik azok a huligánok? Azok az ellenforradalmárok, akik a Magyar Népköztársaság ellen fellázadtak! Hát, mondtam, ne haragudjanak, de én ezt nem tudtam. Azt sem tudtam, mielőtt ide eljöttem, hogy az 56-osok itt vannak eltemetve. Mi semmiféle megjegyzést nem tettünk, meg nem álltunk, ott nem mondott senki beszédet, imádságot sem mondtunk. Elmentünk a sírok mellett. Addig-addig magyarázkodtam, míg végül elengedtek. De természetesen nem felejtették el az esetet. Így taníthattam tovább, de éreztem, hogy nemsokára következik a végső begyűjtés időszaka.

– Ehhez mit kellett tenni?

– Húsvét másnapján a tanítványaim el szoktak jönni meglocsolni. 1958 húsvétján is így tettek. Amikor felkerestek, már volt bennük néhány légkör. Sokfelé jártak, ittak, és látszott rajtuk, hogy be vannak csípve. Nagyon pörgött a nyelvük. Kezdték mesélni, hogy mennyi röpcédulát szórtak. A hidakról pedig leszedték a vörös zászlót, és bedobálták a Dunába. Erről akkor értesültem először, s arról is, hogy fegyvert szereztek, és rendőrt akartak lelőni. Egyikük elmesélte: izgalmában elsült a kezében a pisztoly, és akkor lefogták. Nem vettem komolyan ezt a beszámolót, elintéztem magamban azzal, hogy be voltak rúgva. Később sem tulajdonítottam ennek különösebb jelentőséget. 1960 tavaszán kirándulni mentünk Sopronba és környékére, amelynek megközelítéséhez akkoriban még határsávi engedélyre volt szükség. Észrevettem, hogy figyelnek bennünket. Sokszor 10–12 ember falkában járt utánunk, akármerre mentünk. Tudtam, most már végem lesz! 1960 őszén megkezdődött a tanítás, és november 15-én volt a negyedévi osztályozó konferencia. Este 7 óra körül értem haza, telefonon kerestek. Egy durva, kamaszos hang szólalt meg a készülékben: Konrád atya? Igen, mondtam. Erre letette a kagylót. Fél órán belül 50 ávós vette körül a rendházat, s bejöttek vagy heten a szobámba. Letartóztattak és elvittek.

– Mi történt ezután, mivel vádolták?

– A temetői látogatás volt a legfőbb vád ellenem, ami akkoriban tüntetésnek számított. Azonkívül volt egy növendékem, akinek az apját el akarták vinni. Az apa katonatiszt volt, és ő maga is sokat lázított. A növendékemet – aki akkor már leérettségizett – megfenyegették. Ha nem vallott volna ellenem, akkor az apját is bevitték volna. Így ő azt vallotta, hogy azon a húsvét másnapján pénzt adtam nekik röpcédula készítésére. Végül ez volt a legsúlyosabb vád, s szervezkedés és lázítás miatt ítéltek el. Másodfokon másfél évet kaptam. Előbb a Fő utcában, majd a Markóban voltam, végül 1962. május 15-én szabadultam Márianosztráról. Természetesen egy napot sem engedtek el a büntetésből.

– Hogyan alakult sorsa a kiszabadulás után? Gondolom, mint priuszos nem állhatott újra katedrára.

– Így van. Pontosabban, Esztergomban taníthattam volna, de a gimnázium

Gyurkovics Hunor

Hortobágy mellyéke

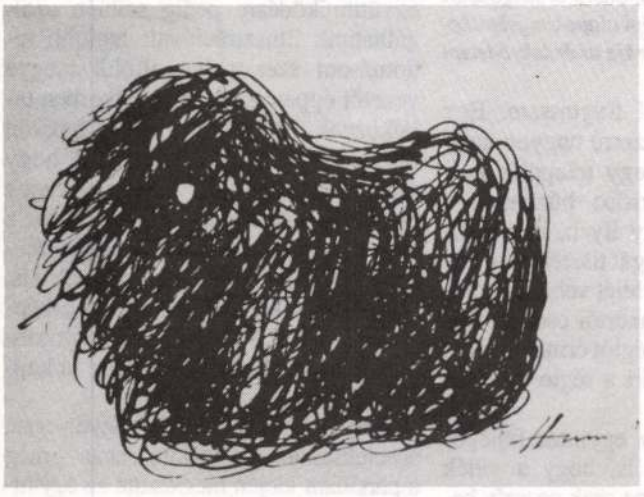

Kiss Tamás versei

Egy röntgenlelet hátlapjára

„A cervicalis csigolyákon már
ott az osteoporosis" – (ritkulás),
az egyik oldalon persze csak,
a másikon viszont ott a mész:
„hát igen, van itt elég baj, bácsikám",
így a kis lenge–nádszál doktornő,
olyan emancipált absztrakt tünemény,
mintha nem lenne édesapja se,
(mert hát ilyet a szemembe vágni tán
illetlen dolog volt, úgy hiszem).
Azért így szólok: „elhiszem",
hisz gép látta mindazt, nem is ő,
egy skála mérte azt is, hogy a vér
mutatója jobbra–balra tér,
a rész észlelt itt, és nem az egész...

El kell mondani mégis valamit:
nem kell nekem kölcsön–sors senkitől,
van akibe még belekarolok
az utcán. Lovagoltatom a térdemen
cseperedő unokáimat,
van lábam lenn, fejem idefenn,
sugárzom is... de nem sorolom, ím
nem fogytak el még a rímeim,
verset írnak lámcsak még ezek
– égre furcsa jelt – a vén kezek,
fellebbezek, hát fellebbezek.

élesztése úgyszintén a felemelkedéshez vezető egyik út a sok közül.

Németh P.: Végül is az itt élő emberekben van az az erő, ami segíthet, hogy az Alföld szinte a saját hajánál fogva magát kirántsa ebből az ájultságból. Ötleteink vannak, mint többek között az, hogy visszaállítani a kunmadarasi legeltető állattartást a közbirtokosság rétjein, erre egy húsfeldolgozót telepíteni, és a portékát a madarasi reptérről a kívánt helyre szállítani. Nekünk csak önálló tárgyalási és üzletkötési jog kell, törvényben elismerten, a többit megszervezzük, hogy véget vessünk az „orvlehalászásnak", ami itt folyik, ahelyett, hogy a maga izzadtságán a Kunság maga gyarapodna. És szükségünk volna arra a jogra is, hogy a tisztességtelen üzletelőt mi magunk kitilthassuk innen. Az olyat, aki a helyzettel visszaélve gazdagszik meg most is a bárányainkon.

Blaskó L.: Valóban így lenne jó, külső segítségre egyébként sem lehet várni, az itt élőknek kell ezeket a feladatokat megoldaniok, így az élelmiszeripar fejlesztését, a kereskedelem talpraállítását. A régió szervezze meg önmagát, és lépjen túl az alapanyagtermelés elnyomorító gyarmati gyakorlatán. Ebbe természetesen én beleértem a bejövetelre kész tőke előtti ajtónyitást is, de ennek előkészítését nem szabad idegen kupecekre bízni, vagy nekik átengedni.

Farkas J.: Ha már az Alföld jövőképénél tartunk, én nem feledkeznék meg a mezőgazdaság és az erre alapozott feldolgozás mellett az idegenforgalomról sem. A kunmadarasi reptérről ugyanis a Tisza–tóhoz is le lehet vinni a vendégeket, de itt vannak az Alföld hőforrásai és kastélyai, amelyek a gyógy–idegenforgalomban kapcsolhatók egy programba össze. A falusi turizmus lehetőségeinek kiaknázásában is alig–alig tudunk egyelőre felmutatni valamit, holott néhány évre a világkiállítástól már ezen is javában kellene dolgoznunk.

Bellon T.: Három évtizede élek e tájon, de most először került sor arra, hogy különböző szakterületek képviselői így leüljünk egy asztalhoz. Rettenetesen hiányzik a természetes kapcsolatoknak akár informális rendszere is. Lám, a világkiállításra is ilyen módon kellene együtt „szervezkednünk", mert ha egymásról mit sem tudva, minden településen fölállítanak vendégcsalogatónak egy tájházat, azzal nem sokra megyünk. Meg kell tanulnunk együtt az Alföldben gondolkodnunk, akár már most a legelső lépésben is: az irántunk megnyilvánuló érdeklődés közös felkeltésében. Termálvizeink és egyéb értékeink hasznosítását semmi esetre se engedjük át Pestről vezérelt közvetítő cégeknek!

– Ha finoman fogalmazok, azt mondom, ebben a gondolatban nem más rejlik, mint az Alföld öntudatra ébredésétől vezérelt önkormányzat igénye, de valahol mélyen nem búvik–e meg máris valamiféle elkülönülés, tájegységi önállósodás? Hogy ne mondjam – a volt szocialista országokban másutt főleg nemzetiségi alapokon jelentkező – szeparatizmus csírája az érdekvédelem lepellevelében?

Bellon T.: Hadd folytassam. Egy érdekvédelmi rendszerre nagyon nagy szükség van. Egy–egy település polgármesterét még csőbe húzhatják a „ragadozók", de egy ilyen, az önkormányzatok önállóságát tiszteletben tartó szervezet ennek elejét veheti, kiváltképp, ha az egy szakértői csoportot is működtet, amely a régiót érintő üzletek megkötésénél kiszűri a régió érdekeit sértő passzusokat.

Blaskó L.: Ez az együttes fellépés lehetővé tenné azt is, hogy a vidék kezdeményezője, s ne csak passzív befogadója legyen a tőkemozgásoknak.

Németh P.: Olyan a helyzet ma, hogy ha van egy épkézláb ötlet, azt keresztül is kell vinni, lehet, hogy ez egy év múlva már sokkal nehezebb lesz. Most fontos igazán a célirányos és tisztességes kapcsolatrendszer kiépítése, közösségek teremtése, és a tájhoz kötődő tudatra alapozottan az emberek együttműködésének megszervezése.

Bellon T.: Valamiféle Alföld–tudatban ugyan nem hiszek, de igenis vannak olyan tradíciói ennek a vidéknek, amelyek az összetartozás érzését, a közös múltból táplálkozó kötődést erősítik, és ez is termelőerővé válhat. Első lépés a települési, a kisközösségi tudat felébresztése, mert ez éltető erőként kezdhet működni, másfelől az alulról való építkezés is csak úgy képzelhető el, ha még egy–egy településen belül is mindenféle körök és egyesületek kezdik meg újra a tevékenységüket, a felnövekvő nemzedékeknek a haladó hagyományokat átszármaztatandó, átplántálandó. E nélkül az ifjúság jövőre való felkészítése is veszélyeztetett marad.

– Elfogadható, hogy értelmiségi körökben – az értelmiség rendszerváltó felelősségének felvállalásából fakadóan – egyre inkább körvonalazódnak a halaszthatatlan változtatások, de vajon „találkoznak–e" ezek az értelmiségi körökben kelt törekvések az önkormányzatok, s főként a polgárok akaratával, elképzeléseivel?

Németh P.: Példaként említem a nagykunsági városok polgármestereinek rendszeres konzultációját, amely lehetővé tette azt is, hogy legutóbb együtt és egységesen lépjenek fel a régi rendszer gazdasági vezetői, a tsz–elnökök által indított hatalom– és vagyonátmentő földeladási akció ellen. A Bellon Tibor által említett nagytérségi együttműködésre pedig szintén szolgálhatunk illusztrációval: legjobb tudomásom szerint hat alföldi megye vezetői éppen most szeptemberben találkoznak Félixfürdőn négy, határon túli, romániai megye vezetőivel, hogy szándéknyilatkozatot szövegezzenek meg és írjanak alá. De szervezkednek a Jász–Nagykun–Szolnok megyei megyegyűlésből kimaradt városok is, hogy érdekeiket megvédhessék. Elképzelhető, hogy e szervezetek szorosabban vagy lazábban egymáshoz is kapcsolódjanak.

Bellon T.: A hat alföldi megye – igaz, speciálisan az Alföld–kutatásban – még a pártállam idején megkezdte az együttműködést, de csak ezért azt, ami jó, ami célirányos, kár lenne kidobni az ablakon.

Németh P.: Ez az alföldi véd– és dacszövetség ugyanakkor a belső ellentétek feloldásának is fórumává válhat. Térségi menedzser–szervezet kellene leghamarabb. Ennek szükségességét tulajdonképpen a politikai vonal vetette fel, mert e nélkül a törekvések nélkül légüres térbe kerülnek, széthullanak a régiók is, mindenki magába zárkózik. Információáramlás kell, és szervezett kapcsolatrendszer. Természetesen legelőször is egy mozgékony csapatot kell alakítani, amely a fővárosban dolgozik, tárgyal, szerzi meg a szükséges információkat, és élteti a kapcsolatokat. Még az Alföld–törvénynél is hamarabb kell egy Alföld–iroda.

Bellon T.: Igaz, nem bízta rám senki a zárszót, de én ezt a befejezhetetlen témát azzal zárnám, hogy több lépcsős, több csatornás érdekvédelmi rendszert kell kiépíteni a településektől kezdve a kisebb tájegységeken át a nagyobb régiókig, mert csak ezek együttese teremtheti meg a civil társadalom építőköveiként az emberi kapcsolatok új rendszerét. Ehhez a munkához azonban itt az Alföldön a mozgástér mezsgyéinek törvényi kijelölése nélkül a legvállalkozóbb szelleműek is csak nagy–nagy bizonytalankodással láthatnak hozzá.

Rám ismersz–e majd?

Rám ismersz–e majd, Istenem,
vén pásztorra a számadón?
Kinek nyája is szétszaladt
s botorkál már csak társtalan,
törött bottal és mezítláb
a csillagvárosok során,
milliom éven át feléd,
távol–reménylő kék egen.

Hisz szólni is alig tudok,
nem lesznek többé érveim,
bizony, csak mutogathatok
a vérre, mi fentről hullt le rám.

Ugye megismersz, jó Uram,
tekinteted rajtam megáll
egy szempillantásra csupán.
Megmutatod a helyemet:
a hátsó sorban – a jobbodon.

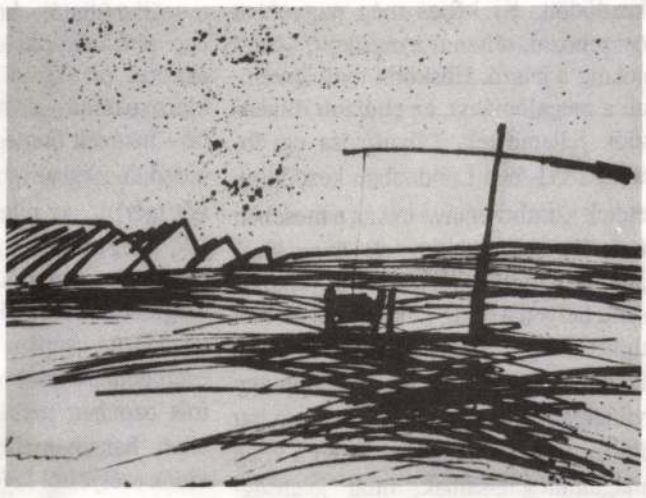

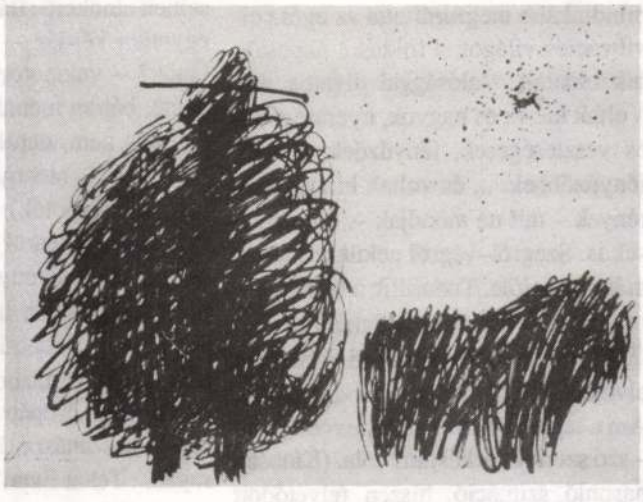

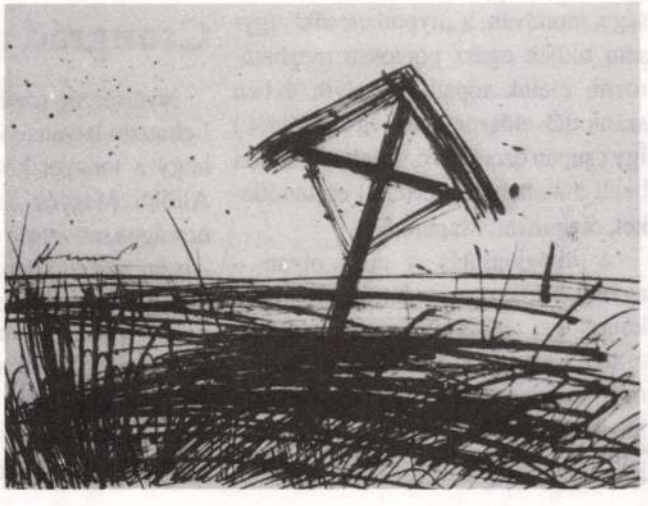

Técsi Zoltán

Nesze nekünk Expo!

Világkiállítás alulnézetből

Keresetlen szavaim: ... franciák és angolok történelmi vetélkedésével kezdődött. Ki képes még nagyobbat összehozni, túltenni a másikon? – volt sokáig a jelszó. Hőskorát nyilvánvalóan a megalománia, az eltúlzott dimenziók jellemezték. Pályafutása egyébiránt 1851–ben Londonban kezdődött, ennek szimbólumává lett az a mesebeli Kristálypalota, amelynek üvegfedele alatt először halmozták fel ugyanazon szűk helyen a világ kincseit, az emberi tudás „tárgyi bizonyítékait". De mint köztudott, az Eiffel–torony is épp egy világkiállítás apropóján magasodott Párizs fölé 320 méterre. Aztán a világ magamutogatásainak, mint jelenségnek, szaporodásával és fejlődésével mindinkább megfordította az egész civilizációs világot, a földteke naposabbik oldalait. Valósággal divatba jött. Voltak kicsik és nagyok, nyereségesek és veszteségesek, fényűzőek és még fényűzőbbek. ... és voltak bizony szerények – mit ne mondjak –, szegényesek is. Szegről–végről nekünk is akadt már egy belőle. Tudniillik a Millenniumi Tárlat is amolyan világkiállítás–félének indult, amit a korabeli Parlament elvetett, majd újra napirendre tűzött. Ám a legfelsőbb szintű huzavona miatt – szó szerint – lekéstünk róla. (Kínosan hasonló szituáció, hiszen felvetődött akkor is az egyéves csúsztatás lehetősége, mondván, a „nyomkeresők" úgysem tudják egész pontosan meghatározni, eleink lópatkói melyik évben szántották először a hazává lett földet.) Így csupán ezeréves országhatárainkon belül ünnepeltük ezer(egy) esztendőnket, magunkat. Magunkban.

A világkiállítás – mint olyan – egyébként nem abszolút fogalom, így kimondva jószerivel értelme(zhete)tlen, jelentés nélküli kifejezés. Lényege sokkal inkább méreteiben, részleteiben rejtezik. De talán nem is magáról a világkiállításról kell beszélni, hanem annak kedvező, indukáló hatásairól. Az már népszavazás nélkül is megállapítható, honfitársaink egyre nagyobb hányada úgy véli, hogy egy ekkora, országnyi vállalkozás szinte kiprovokálná – de minimum gerjesztené – nemzeti önmegvalósításunkat, kimozdultunkat az álmos holtpontról. Jövőt ígér! ... Az ellenkezők pedig állítják, megvalósulása az „Expo–építő" struktúrát konzerválná, a valóságban a meglévő görcsös állapotok lassú halálát odázná csupán. Vagyis múltat vet, ezért nem biztos, hogy jövőt arat! Ez az írás azonban nem az „örökölt" ötlet ellen, hanem mellette foglal állást, a vidék esélyeiről faggatva annak avatott „gazdáit", az alföldi megyék közgyűléseinek elnökeit. (Bár a körbehordozott, egyetlen kérdés – Hogyan készülnek Önök? – vakmerően korainak is tűnhetne, bátran mentünk a dolgok elébe. Ha más nem, derüljön ki az egészből csak annyi, mennyire távol vagyunk még az Expotól.) Mert a valcerben táncpartner nélkül maradt Expo–királynő egyre bizonyosabb, hogy – csak azért is – magyar honba látogat, és az Alföldre is lekocsizik. Remélhetőleg nem csak átutazóban, és ha mégis, akkor sem csupán olyankor áll meg egy szusszanásra, ha fiákere kátyúba ragad... Tehát Expo! Pontosabban: először le délre.

Csongrád megye

Nyárország fővárosában, Szegeden, Lehmann István nyit ajtót, aki azon túl, hogy a megyei közgyűlés elnöke, az Alföldi Megyék Szövetségének – az országos szövetség egyik szekciójának – is megbízott koordinátora. Elmondta, hogy úgy egyesületi körben, mint – tudomásával – minden megyei közgyűlés előtt győzött az Expo gondolata, állásfoglalásaik egybehangzóan a világkiállítás mellett szóltak. Bár erre irányuló közvéleménykutatás sehol nem előzte meg a döntéshozatalt, az utca, a falu hangja a testületekben helyet foglaló polgármesterek révén feltehetően beleépült a határozataikba. Mindazonáltal Csongrád megyének különleges szerepet kell vállalnia az Expo megrendezésében a területén lévő 1100 éves államiságunkhoz kapcsolódó történelmi helyszín, Ópusztaszer folytán. Csongrádban ezt úgy is magyarázzák, hogy azért lesz ez a világméretű seregszemle a miénk, hogy méltó ünnepe legyen az országnak, a honfoglalásnak. Tervezik a Feszty–körkép rekonstrukcióját is, mintegy 600 milliós költségvállalással Az első nemzetgyűlés környezetét hatalmas idegenforgalmi és kultikus bázissá kívánják fejleszteni, azzal a szándékkal, hogy oda életében legalább egyszer minden magyar ellátogasson. Nem is csupán eszmeisége, hanem a vidék természeti, táji szépsége miatt. Egyébként Szűrös Mátyás elnökletével ezt a kezdeményezést kívánja pártfogolni az Ópusztaszeri Emlékbizottság. Végeredményben a megye szeretné kiharcolni, hogy egyik központja lehessen az 1996–os eseményeknek – a főváros közelségét élvező Csepel–sziget mellett. A megye potenciális helyszínei közül megkülönböztetett lehet Szeged is, hiszen az ország egyik legnagyobb szellemi és kulturális fellegvára, igazi megyeszékhely. De a megye általában is jó idegenforgalmi kondíciókkal bír. Kapu dél és kelet felé, határátkelőhelyei frekventáltak. Ezt tovább súlyozhatja a déli autópálya–tervezet átadása. Lehmann István összefoglalva véleményét úgy zárta mondatait: ilyen erőfeszítésekre szükség van mind az ember, mind az ország életében, hiszen ezek a fejlődés mindenkori letéteményesei.

Békés megye

Békéscsabán dr. Simon Imre fogad. Megerősíti: a vidék akarja a világkiál-

Tartalom

Zalán Tibor: A kor falára (esszé) 1. és 72. old.

Kőváry E. Péter: Hogyan lobbyzzunk az Alföldért? (kerekasztal–beszélgetés) 3 old.

Gyurkovics Hunor: Hortobágy mellyéke (rajzok) 8 old.

Kiss Tamás: Egy röntgenlelet hátlapjára; Rám ismersz–e majd? (versek) 8 old.

Técsi Zoltán: Nesze nekünk Expo! (cikk) 10 old.

Horváth László Zoltán: A középosztály alkímiája (vitacikk) 12 old.

Erdei-Szabó István: Válasz nélkül is...; Látlelet a vasárnapról; Labirintus előtt; Egyetlen kérés; A lélek kavicsai; Állapottöredék XIX. (versek) 16. old.

Fekete-Szabó Sándor: Az időskorúak életviszonyai a Dél-Alföldön (tanulmány) 18. old.

Szabó Imre: Ember és történelem (dokumentum) 21. old.

Szenti Ernő: Hajolj ki a látványból; Fahángsutánzatú álmok (versek) 23. old.

Furmann Imre: Félfeudális vállalkozók? (szociográfia) 24. old.

Kása Csaba: Kísérlet a katolikus egyháznak az államszocializmus rendszerébe való integrálására 1950–51-ben (tanulmány) 29. old.

Pethő László: Az egyháztörténet professzora (interjú) 34. old.

Kása Csaba: Hullámhegyek és hullámvölgyek... (interjú) 37. old.

Zelei Miklós: Egy másik égbolt (tévékritika) 42. old.

Rigó József: Mítoszon innen – és túl (színházkritika) 42. old.

Molnár H. Lajos: Ez a Danubius, ez a Danubius!... (rádiókritika) 44. old.

Rideg Gábor: Szobrokról, szobrászatról – több tételben (művészetkritika) 45. old.

A borítón, a 2., 8., 9., 28., 36. oldalon *Gyurkovics Hunor* rajzait közöljük.

A piktográfiákat és iniciálékat *Györfi Sándor* tervezte.

Ecseki Jánosné: Rólunk írták c. cikkbibliográfiáját mellékletként közöljük.

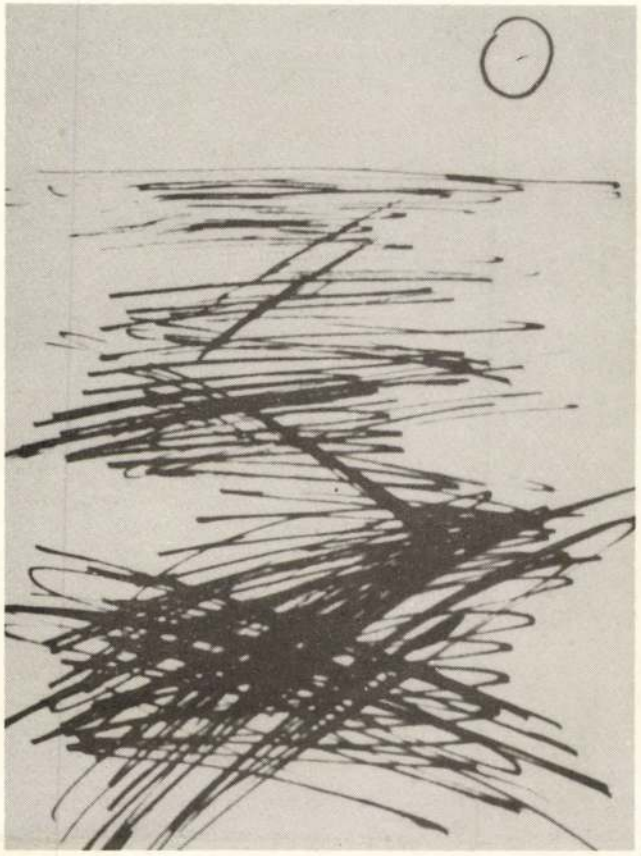

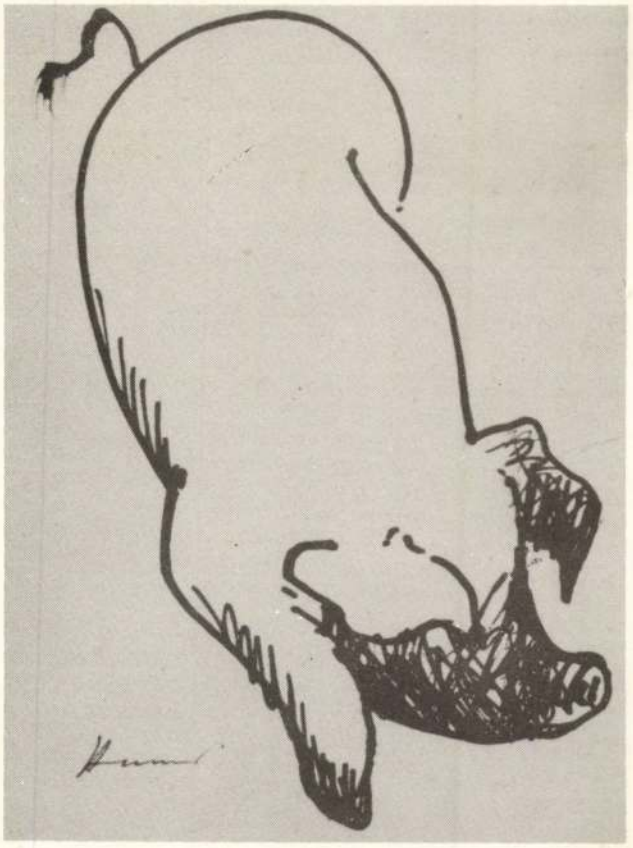

Gyurkovics Hunor rajzai

Jászkunság

Társadalmi és kulturális folyóirat. 1991. augusztus XXXVII. évfolyam 4. szám. Megjelenik kéthavonta 48 oldalon, a/4-es nagyságban.

A szerkesztőség címe: 5000 Szolnok, Kossuth L. út 2. fszt. 65.

Szerkesztőségi fogadóóra: szerda 10–13 óráig

Főszerkesztő: Körmendi Lajos

Olvasószerkesztő: Dorkovics Ágnes

Technikai szerkesztő Dede Géza

Szerkesztőbizottság: dr. Botka János, Csatári Bálint, Fekete-Ssabó Sándor, Györfi Sándor, dr. Kerékgyártó T. István, Körmendi Lajos, dr. Mrena István, Sarusi Mihály, dr. Szabó László

Kiadja a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, 5000 Szolnok, Kossuth tér4 . Pf. 139 Telefon: (56) 41-333.

Felelős vezető: Demeter Miklósné

Megvásárolható Jász-Nagykun-Szolnok megye közművelődési intézményeiben (könyv.árak, művelődési házak, múzeumok). Előfizethető rózsaszín postautalványon a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár címén.

Egyes szám ára: 38.-Ft

Előfizetési díj egy évre: 228.-Ft

ISSN: 0448-9144

Jászkunság

társadalom, kultúra XXXVII. évfolyam, 4. szám 1991. augusztus

Ára: 38 Ft

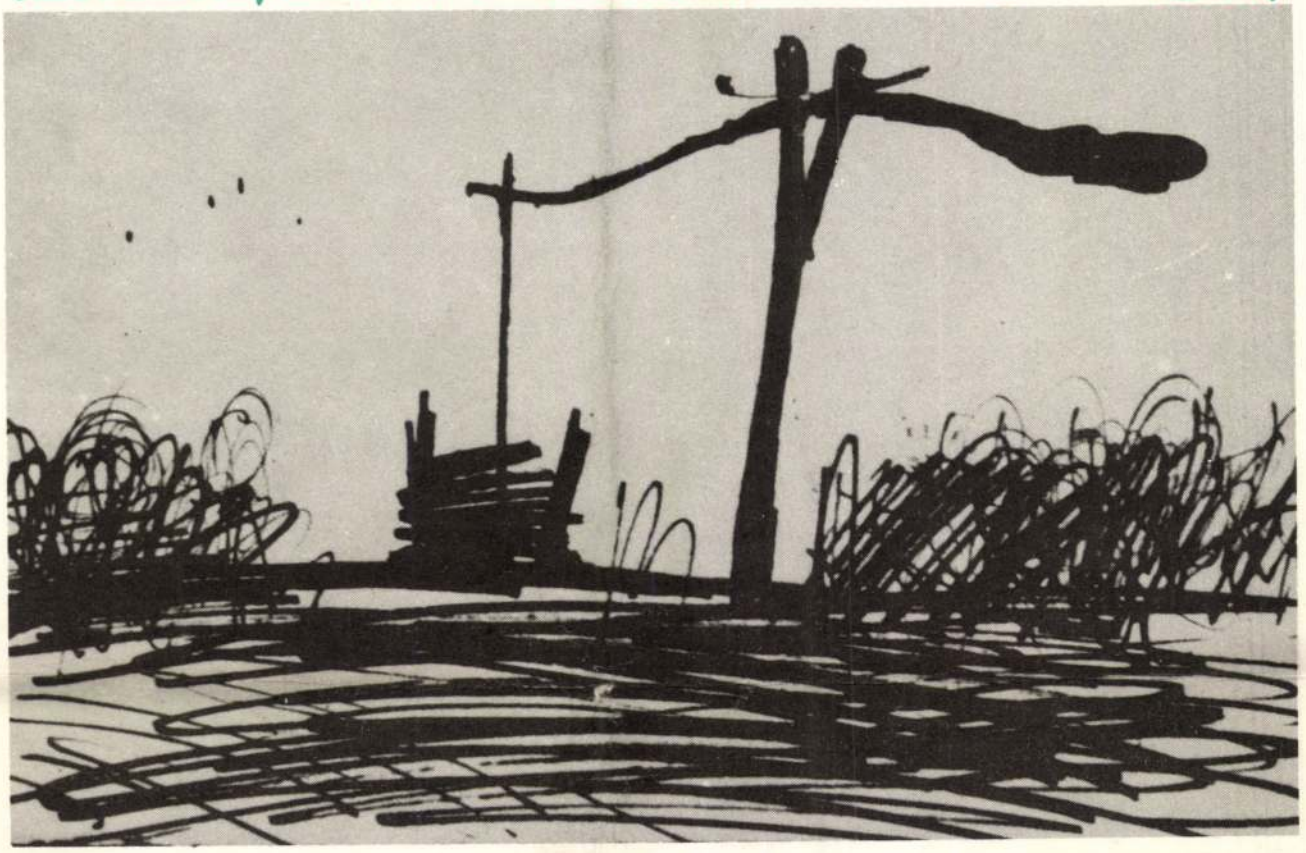

Hogyan lobbyzzunk az Alföldért?
(3. oldal)

Hogyan készülnek az alföldi megyék a világkiállításra?
(10. oldal)

Az időskorúak életviszonyai
(18. oldal)

A majdnem megalakult Jászkun Köztársaságról
(21. oldal)

GYURKOVICS Humor

A KOR FALÁRA

Zalán Tibor

(Te kommunista!)

Te pedig a kommunistákat véded – nevet a szemembe ravaszkásan a barátom, akit legalább tíz éve ismerek és szeretek, akivel annyi mindent éltünk át együtt. Mennyi mindent? Hát annyit, s ha hatványára emeljük ezt, akkor sem sok, túlzás, vagy modor, vagy micsoda (ehhez hasonló). Nem póz, mert volt az átéléshez kellő kényszer és elgyötört terep. Mondom ezt, aki meglehetősen gusztustalannak és gyávának és olcsónak tartja az eluralkodott bolsizást, kommunista–cikizést, gúnyt és humort, noha az alapjait sejti és a létjogával tisztában van. Aber – mondja egy másik nyelv – nem teljesen mindegy, kiknek a szájából hangoznak el ezek a szellemességek, élességek és élcsességek, leleplező kijelentések. Sajnos, uraim, vannak személyek, akikkel még a legszentebb dologban sem vagyok hajlandó közösködni – inkább támadjanak, ítéljenek, legyintsenek, csalódjanak – kell most elmondanom. Mondják

Folytatás a 48. oldalon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 AUG. 13

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Beáta Gyurkovics

1021

Beáta Gyurkovics: 7. November (Plakat)

KUNST '78

Im ersten Halbjahr kamen 4,8 Millionen Ausländer nach Ungarn; das sind 1,7% (79 000) mehr als in der Vergleichsperiode des letzten Jahres. Überdurchschnittlich wuchs der Touristenstrom aus Österreich und Jugoslawien, dagegen kamen bedeutend weniger Touristen aus der CSSR und aus Polen zu uns. Auch die Zahl der Durchreisenden hat sich erhöht, gesunken ist dagegen die Zahl der Kurzurlauber. Die meisten Gäste treffen mit dem Auto in Ungarn ein

Gyurkovich Ferenc

naturalista festő

hosszu ideig Losoncon élt. Szemen pikkelyhályog volt. Szent Imre c. képét a losonci gimnazium részére festette. Nagy szegénységben, tengődve élt

Csomor Ernő szentsimoni rk. plebános

közlése 1948. júl. 20.

~~Báthory~~ Zsófia ~~IV. 198, 199, 200,~~

Gyurkovich Ferenc

vézmetsző

Jeles eredménnyel
végbiz. nyert.

Értimisk 1901/2. 25. l.

Isk. pályázaton vézmetszésből dicsérét.
alakrajzból I. díj.
u. o. 26. l. 27. l.

Külföldi tanulmány-
uton volt.

u. o. 1902/3. 46. l.

Római sarkophag VIII. 147

GYURKOVICS 1. *Ferenc*, festő, * Budapest 1876 márc. 28. Tanulmányait ugyanitt végezte, azután Losoncon telepedett le. 1917 óta kiállítója a Műcsarnoknak (Város vége, A balassagyarmati templom belseje, A savanyú bor stb.).

E. G. I. 432 l

Hadjárat 1848/9-ben:

A kápolnai csa

~~A elő~~

huszárok küzde

legerőkel és gy

és lovaik ~~[illegible]~~

ben az egymás

nen város láth

uralja ~~vallt ki~~. Felir

„Schlac

1849

s alól jobb ~~balra~~: „

Könyoma

Lth

Gyurkovics Ferenc

1896/97

Ferképzomfoiskèvk

88. l.

Gyurkovics Ferenc

festő

1894–1901

Éinisk 1930. 83. l.

Gyurkovits Ferenc

Pesti Hirlap 1939. máj. 26

— **A kormányzó arcképe Szombathely és Losonc közgyülési termében.** Szombathelyről jelentik: A város közönsége megfestette a kormányzó arcképét. A kép most elkészült és azt ünnepi diszközgyülés keretében junius elsején leplezik le a város közgyülési termében. *Losoncról* jelentik: A város képviselőtestülete megfestette *Horthy Miklós* kormányzó életnagyságu arcképét. A jól sikerült arcképet, *Gyurkovits Ferenc* festőművész alkotását, a közgyülési teremben helyezték el.

Pesti Napló 1939. máj. 26

— **Losonc és Szombathely megfesttette a kormányzó képét.** *Losoncról* jelentik: Losonc város képviselőtestülete megfesttette a kormányzó életnagyságú arcképét. A jól sikerült arcképet, *Gyurkovits* Ferenc festőművész alkotását, a közgyülési teremben helyezték el. — *Szombathely* megyei város közönsége egy régebbi határozatával megfesttette a kormányzó arcképét. A kép elkészült és azt ünnepi diszközgyülés keretében június elsején leplezik le a város közgyülési termében.

BUDAPEST 4
CIMNYOMDZŐ
939 MÁJ. 10-8

Gyurkovics Ferenc

festő

Losonc

Lásd okr.

Szépművészet

1941. 178. l.

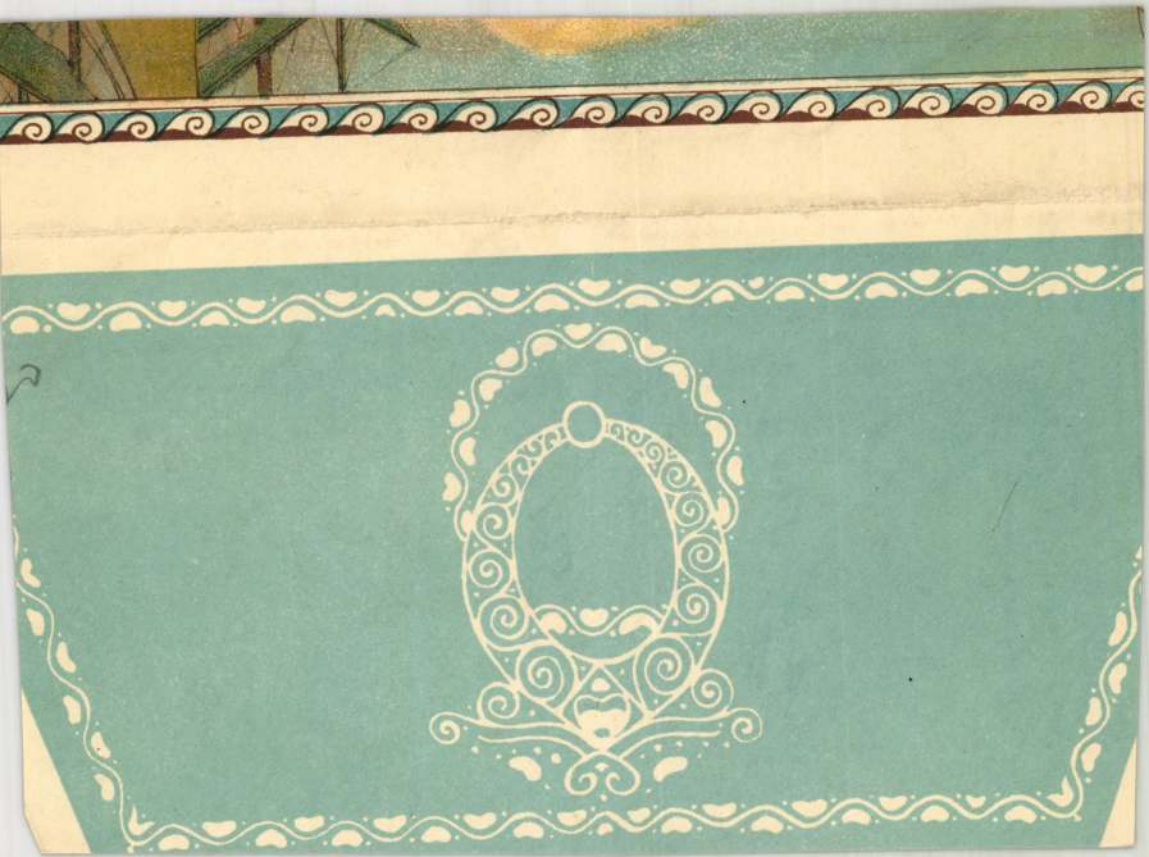

Lyuskovics Ferenc

festő

Losonc

l.

Könyvbarátok Lapja

1927-28. 94. l.

Alapy-adat

...LAP BIZOMÁNYOS
PALICSFÜRDŐ

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gyurkovits Ferenc

festő XX. sz.

Egy műve kiállítva az alábbi múzeumban.

Kat. Bratislava

289. l.

Sbierky 37. l.

Gyurkovits Ferenc

festő

szül. 1876.

Bpesten, München-

ben és Párisban tanult.

Nemesvári 49. l

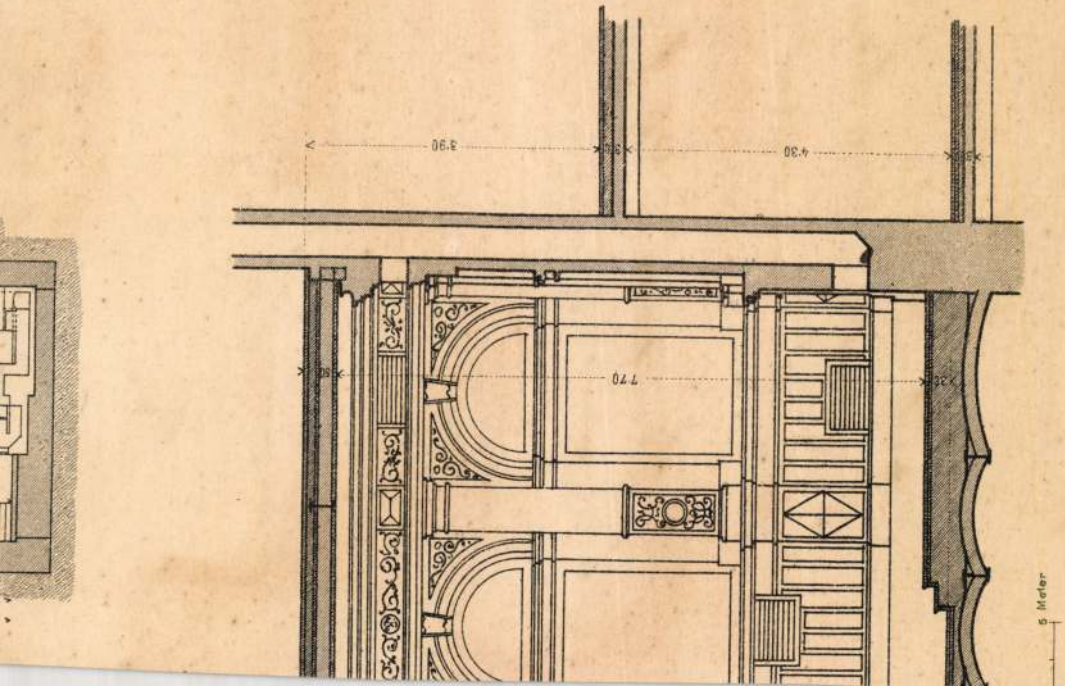
3.90
4.30
7.70
5 Meter

szül. Budapest

Gyurkovits Ferenc, ~~magyar~~ festő; 1876 márc~~ius~~ 28~~án~~ ~~Budapesten~~. Tanulmányait Budapesten végezte s azután Losonczon működött. A budapesti Műcsarnokban többször kiállitott.

Gyurkovics Ferenc

festő

vül Pest 1876. marc. 28

érod

Toman 173. l.

Lyurkovits Ferenc

festő

182. Proletár fiú,

olaj. 53 × 41

Almásy-Teleki XII. 1943

Gyurkovics Ferenc

fertő

Losonc

Műcsarnok

1917 - 18 téli

Utiszá

Procurator monetae v. Augusti

V. 256.

Gyurkovics Hunor, festő

Kompozíció: Rep

Gyurkovics Hunor: Kompozíció

Műmelléklet: 1.

XVII
5.

JELENKOR, Pécs, 1974. május

Gyurkovics Hunor, festő

sz.: 1941

Reklámgrafikusként kezdett dolgozni.
Megemlített művei: Kerek, Meghótott galamb, Vörös Nap, kompozíciót.

Székelyhidi Ágoston: Két jugoszláviai festő
448 – 449.

XVII
5

JELENKOR, Pécs, 1974. május

Gyurkovics Hunor

a Hajdúsági Múzeumban gazdag gyűjteményt őriznek azokból a művekből, melyek e tájat szinte felleltározzák! + mint a művész alkotása is - az idén is megérkezett a hajdúsági művésztelepre a művész, Jugoszláviából.

Székelyhidi Ágoston: Mozaik a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepről.

Hajdúbihari Napló, 1974. aug. 4.

Gyurkovich Tihamér

A makói alkotóközösség
újjáalakításában, 1974 -
1978-ban vett részt.

Gyetvai Ágnes: Csoppban a tenger
Művészet, 1978. november - 3. lap.

Gyurkovics Ilunor

Böszörményben töltötötte az idén is az egy hónapot.

M. B. Tizevés a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep.

Alföld 1973/9 81old.

Gyurkovics Hunor (szabadka

a 900 éves Tokaj jubileuma alkalmából Török Sándor szabadkai művésszel közös tárlata nyílik.

Dolgozók Lapja Komárom, 1973. máj. 31.

Gyurkovics Tamás

Takaj jubileuma alkalmából, a szabadkai művész, alkotásaiból nyílik kiállítás.

(MTI): Takaj 900 éves.
Hajdúsági Napló, 1973. jún. 1.

Gyurkovics Hunor festőművész

A Topolyai Művésztelep jan. 25-től febr. 10.-ig tartott téli táborozásán részt vett a művész.

Magyar Szó, 1974. febr. 24.

Gyurkovics Hunor

két műve a tájélmény visszaadására lö-
rekszik, a Hortobágy az ihletője, mála a
szín képezi a fő szervezőerőt. A „Hortobágyi
hid" verista szemléletről, a „Gémeskút" ezzel
ellentétben az absztrakt művészet, elsősorban
Klee színekre redukált műveinek tanulmá-
nyozásáról árulkodik

Sz. Kürti Katalin: A Hajdúsági Nemzetközi
Művésztelep kiállításai

Alföld 1972/10 90old.

Gyurkovics Ilona, Jugoszlávia

Parasztszekér

Alföld 1972/10 borító 2 old.

Gyurkovics Flumot (Szabadka)

a szabadkai Városi Galéria szervezésében okt. 22.-én megnyílik a szegedi és szabadkai képzőművészek II. közös kiállítása, melyen a művész munkái szerepelnek.

Magyar Szó, 1942. okt. 20.

Gyurkovics Hunor

Grožnjanban a Szabadkai Képzőművészek Találkozójának második kiállításán – meg aug. 10-én nyílt meg, – a művészalkotásai is szerepeltek.

M.M.: Szabadkai Képzőművészek Grožnjanban.

Magyar Szó, 1976. szept. 1.

Gyurkovics Hunor, festő

GYURKOVICS HUNOR jugoszláviai festőművész alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt meg pénteken a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Házban. A művész 1979 óta minden évben a balmazújvárosi alkotóház vendége; most is ott festett alkotásait mutatják be.

– Hk

20.

Népszabadság, Bp. 1981. nov. 7.

Gyurkovics Hunor, grafikus

4 rajz: Repr.

Gyurkovics Hunor: Nő I–IV. Borító 3.

Alföld, Debrecen, 1979. dec. XXX/12.

GYURKOVICS Hunor

GYURKOVICS HUNOR FESTMÉNYEI

Hajdúböszörmény, Városi Művelődési Központ

A Szabadkán élő Gyurkovics Hunor, aki a belgrádi Iparművészeti Főiskolán szerzett grafikusi diplomát, harmadszor mutatkozik be a Hajdúságban. Munkásságára technikai sokszínűség jellemző.

A böszörményi művésztelephez, a balmazújvárosi alkotóházhoz kötődő művészek számára általában a Hortobágy jelenti a legnagyobb élményt. A képeit *Hunor* szignóval ellátó Gyurkovics mostani tárlata is a puszta világát tükrözi. Egyaránt törekszik a „nagy sömmi" monumentalitásában rejlő nyugalom és a részletek gazdagságában rejtező mozgás megjelenítésére. A föld-ég kettősségében megjelenő stilizált motívumok hitelesen tárulnak a Hortobágy szerelmesei elé. A festő elcsodálkozik a táj sajátos növényvilágán: a zöldesbarna szamárkórón; a hatalmas horizont alatt a sziki liliom sárgáján; a sóvirág liláján. A szántóföldek és a szikes legelők felületét, sajátos faktúráját több festmény is elemzi. A téli puszta fehérbe és ibolyába öltözik, s a halott vidék misztikus erőt sugároz. A faluvégek házai kifejező sziluettjeikkel a vonal művészi erejét igazolják.

Gyurkovics Hunor képei nem epikus jellegűek. Élmények sűrítései: indulatait és az általuk átírt valóságot mutatják meg.

Tarczy Péter

UJ TÜKÖR, XVIII.évf. 51. sz.

reszolgálat

számára sziveskedjenek

Gyurkovics Hunor

A Maros menti művésztelep szerdán ismét megnyílik. A kétheteś foglalkozáson részt vesz a művész.

Csongrád m. Hírlap, 1973. aug. 7.

GYURKOVICS HUNOR
Végtelen puszta (1988), olaj, 70 × 100 cm, Hb. MK
Szimbólumok (1990), vegyes techn., 65 × 70 cm, Hb. MK

Délibábok hazája IV.

Debrecen, Déri, 1992

Gyurkovics Hunor: Végtelen puszta, 1988

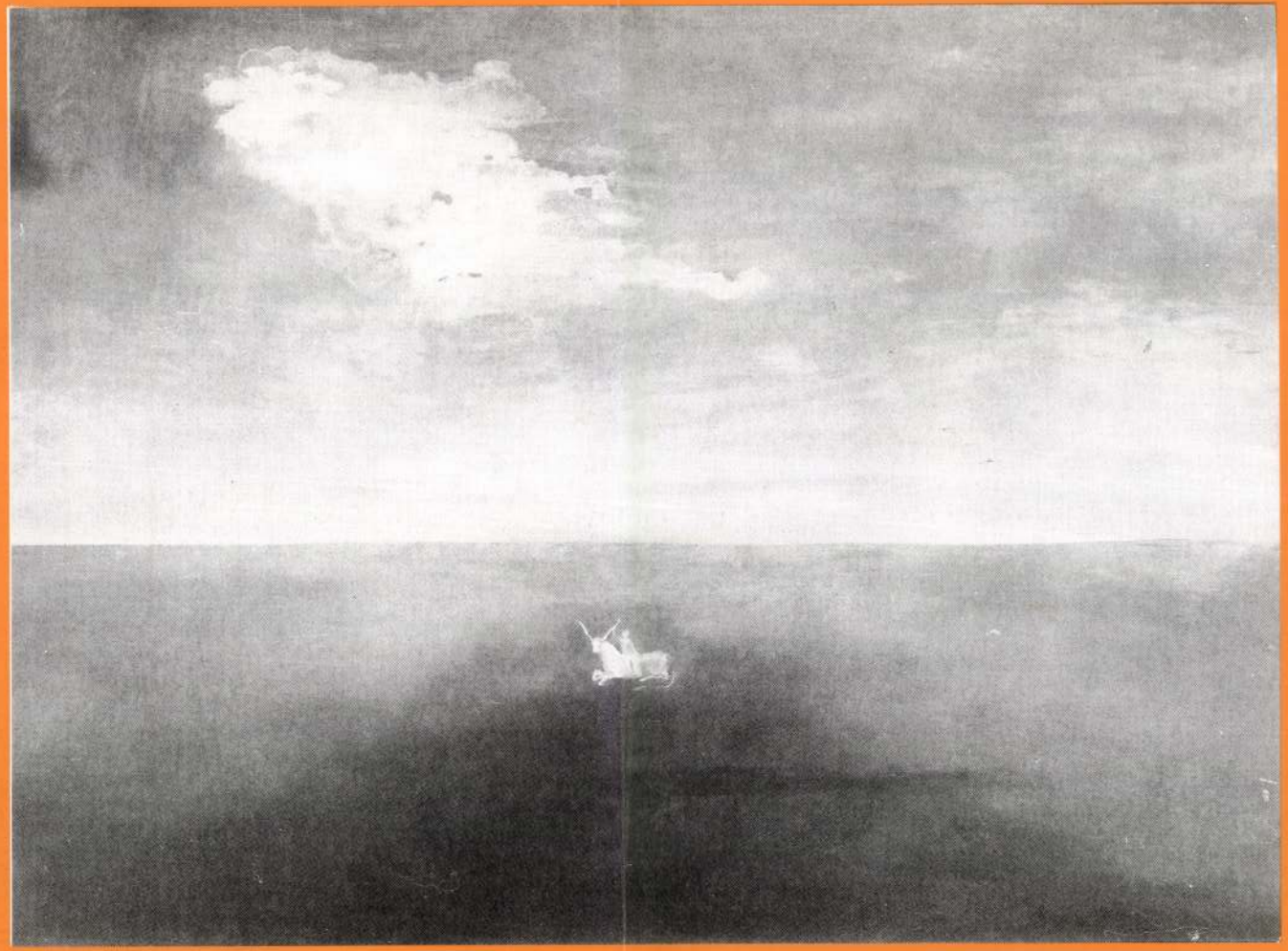

Dobi Piroska: Európában, 1989

MDK

Gyurkovics József, festöm.
XIX.sz.

Női arckép. 9o x 72

Magy. Nemz. Reneszánsz Tárc.I.aukciója. Bp.1921.

Kat. 13.1.

Gyurkovics Hunor festő

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

FÜGGETLEN NAPILAP

L. ÉVFOLYAM, 158. SZÁM

ÁRA: 14,80 Ft

1993. VII. 9., PÉNTEK

A TARTALOMBÓL

Ifjúsági kultúra, klubövezet, bizonytalanság
A volt Meteor mozi sokat látott épülete további lehetőségeket rejteget 3. oldal

Kevés a búza, ráadásul gyenge a minősége
A szövetkezetek sok helyütt kivárnak a kenyérgabona értékesítésével 5. oldal

TV PLUSZ
A HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ MŰSORMELLÉKLETE

Űripari együttműködés

Downey [USA] (MTI) – Tizennyolcmillió dolláros együttműködési szerződést kötött a Rockwell amerikai és az NPO Enyergija orosz űripari konszern annak a dokkolóberendezésnek az átadására és kipróbálására, amelyet a tervek szerint az egyik amerikai űrrepülőgép és a Mir orosz űrállomás 1995 nyarára előirányzott összekapcsolásához használnak majd. A Rockwell kaliforniai székhelyén kiadott jelentés szerint a munka haladéktalanul kezdetét veszi; a szerződés alapján az amerikai cég az orosz vállalat dokkolóegységét építi be az űrsikló zsiliprendszerébe. Az NPO Enyergija tervezi és állítja elő a hasonló nevű hatalmas hordozóeszközt, a Szojuz–TM és a Progresz sorozatú űrhajókat, a Mir űrállomást és a kidolgozás alatt álló Buran űrrepülőgépet. A Rockweellnek szállítandó berendezést eredetileg ez utóbbi típus Mir-dokkolásaihoz dolgozták ki.

Felújítják a villamospályát a Piac utcán

Buszok szállítják az utasokat, a menetrend és a menetidő nem változik

Debrecen (HBN) – **Elkezdődtek csütörtökön az elhasználódott villamospálya felújítási munkálatai a Petőfi tér és a Péterfia–Hunyadi utca kereszteződése közötti területen. Üzemkezdettől villamospótló autóbuszok szállították az utasokat.**

Lanczinger Gyula, a Debreceni Közlekedési Vállalat forgalmi osztályvezetője arról tájékoztatta lapunkat, hogy ezen a szakaszon, július 11-én huszonnégy óráig befejezik a felújítási munkákat. Az elkövetkező napokban kicserélik a villamospályán a síneket és a paneleket, ami miatt szüneteltetni kell a villamosforgalmat, buszokkal szállítják az utasokat az érintett megállók között. A villamospótlókat az eredeti menetrendnek megfelelően indítják, de megpróbálnak igazodni a mindenkori forgalmi viszonyokhoz, ha szükséges, sűrűbben indulnak a járatok. „A pályafelújítás ideje alatt a menetrend és a menetidő nem változik" – ígérte az osztályvezető.

Annál inkább számítani lehet a közúti forgalom torlódására az úttest egy sávra szűkülése miatt. A közlekedést rendőrök segítik, így remélhetőleg nem alakulnak majd ki nagyobb forgalmi dugók. Ennek ellenére nem árt, ha – akiknek lehetőségük van rá – elkerülik az érintett útszakaszt a belvárosban.

Némi bosszúságra azért nem árt felkészülni...

Fotó: F. Szilágyi Imre

Amman: Husszein jordán király elhagyja a helyi kórházat azok után, hogy szívpanaszait kivizsgálták. Jobbján amerikai születésű felesége Fotó: AP

Ellentmondó információk a húsembargóról

A korlátozás Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megyére vonatkozik

Budapest (HBN – Sz. T.) – **Mint a Földművelésügyi Minisztérium (FM) sajtóosztályán lapunk munkatársa megtudta, még nem kapott hivatalos értesítést a tárca az Európai Közösség illetékes bizottságának a szabolcsi és korábban Békés megyei sertéspestis miatt hozott, várhatóan korlátozásokat is tartalmazó döntéséről.**

Az MTI brüsszeli tudósítója egy nappal korábban arról értesült, hogy Szabolcs, Hajdú-Bihar és Békés megye kivételével feloldják az élő sertés és a sertéskészítmények exportjának a tilalmát a közösség országaiba. Bár az FM-ben tudnak az illetékes bizottság ilyen jellegű javaslatáról, ám magát a döntést nem ismerik, annak részleteiről (például a korlátozás alá vont megyékről, a korlátozás várható időpontjáról) nincs hivatalos információjuk – mondták a sajtóosztályon.

Az EK várható döntéséről szóló beszámolók többsége egyébként szinte örömmel nyugtázza, hogy „csak" három keleti megyét érintene az embargó. Ugyanakkor tudni kell, hogy a három megye – különösen Békés és Hajdú-Bihar – a legnagyobb sertéstartó megyék közé tartozik az országban.

Az MTI-t a Naplóval egy időben arról tájékoztatták, hogy várhatóan pénteken ismét indulhatnak hazai élősertés- és sertéshús-szállítmányok az Európai Közösség országaiba.

A korlátozás ettől kezdve már csak Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megyére vonatkozik – állította a Földművelésügyi Minisztérium állategészségügyi főosztályának egyik munkatársa.

Az Európai Közösség illetékes bizottságának szerdai döntése értelmében már csütörtökön megindulhatott volna a szállítás, amit az EK az egész ország területére vonatkozóan, a májusban Magyarországon észlelt sertéspestist követően tiltott be. A szállítás azonnali megindítását a nemzetközi testület határozatában előírt adminisztrációs követelmény hátráltatta. A bizottság ugyanis az állatok egészségügyi bizonyítványának – a származási helyre vonatkozó – bonyolult kiegészítését írta elő.

Ezt azonban a szakhatóságok várhatóan csak péntektől tudják elkészíteni.

Csapatkivonás

Vilnius (MTI) – Litvániából augusztus 28-ig kivonják az orosz katonákat – jelentette be csütörtökön Audrius Bautkevicius, a balti ország védelmi minisztere. Az utolsó távozó katonák a Kaunasban állomásozó ejtőernyősök lesznek – közölte vilniusi sajtóértekezletén a miniszter, hozzáfűzve, hogy már csak 7800 orosz katona tartózkodik Litvániában. Az AFP jelentésében emlékeztet: Litvániának – szemben Észtországgal és Lettországgal – sikerült elérnie, hogy Moszkva az 1991-ben vállalt kivonási menetrendnek megfelelő ütemben telepítse haza katonáit a balti államból.

HÍRSAROK

● **SZÁZMILLIÓ DOLLÁROS LOTTÓSZELVÉNY.** Százmillió dollárt, az Egyesült Államok történelmének egyik legnagyobb nyereményét veheti át a Power lottó egyetlenegy hattalálatos szelvényének tulajdonosa – közölték csütörtökön a szerda éjjel megtartott sorsolást követően. Egyelőre nem ismeretes, hogy a Wisconsin államban vásárolt lottó egy személyé-e, vagy többeknek kell osztozniuk a hatalmas pénzösszegen.

● **BETINTÁZTÁK MAO PORTRÉJÁT.** A kínai rendőrség őrizetbe vett egy férfit, aki csütörtökön tintával lelocsolta az 1976-ban elhunyt kínai vezető, Mao Ce-tung hatalmas portréját a pekingi Tienanmen téren. A helyszínen lefogtak egy külföldi szemtanút is, elkobozták továbbá egy kínai fotóriporter filmjét, aki lefényképezte a nem mindennapi esetet. Hivatalosan nem erősítették meg a történtek tényét.

Múltunk értékeit jelenünkbe plántálja

Megnyitották az idei Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepet

NAGY TÜNDE

Hajdúböszörmény (HBN) – **Immár 30. alkalommal invitálták a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepre a képzőművészeket. A háromhetes rendezvénysorozat tegnap este, Gyurkovics Hunor kiállításának megnyitóján kezdődött el.**

A Sillye Gábor Művelődési Központ kiállítótermében Nyakas Miklós, a hajdúböszörményi múzeum igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket, majd Zalatnay István, a Határon Túli Magyarok Hivatalának alelnöke tekintett vissza a művésztelep elmúlt 30 esztendejére.

Kiemelte, hogy a rendezvény már akkor is fontos szerepet játszott a nemzetközi és a „magyarközi" kulturális kapcsolatok ápolásában, amikor ezutóbbi eszmerendszert még fenntartásokkal kezelték hazánkban. Hajdúböszörményben otthonra leltek a nemzeti hagyományainkat ápoló és a kelet-európai sajátosságokat össz-európai közegbe illeszteni próbáló művészek. Hazaiak és határainkon túl élők egyaránt.

A művésztelepre az idén is érkeztek külföldről, így Romániából, Kárpátaljáról és a Vajdaságból amatőr és hivatásos alkotók. A huszonöt festő, grafikus és faszobrász Burai István debreceni grafikus vezetésével tevékenykedik majd az óvóképző főiskolán. A tábort a Sillye Gábor Művelődési Központ munkatársai a városi önkormányzat támogatásával rendezik meg. A nyitó kiállításon Gyurkovics Hunor szabadkai festőművész mintegy ötven alkotása látható.

A művész tavaly a tábor legeredményesebb résztvevőjeként elnyerte a város által alapított Káplár Miklós-emlékérmet, és ezáltal a jogot az idei önálló kiállítás megrendezésére.

Gyurkovics Hunor is (balról) Zalatnay István megemlékezését hallgatja Fotó: Iklódy János

MAI KÉRDÉSÜNK

Van-e változás a kabai csapatnál?

Még néhány nap és véget ér az NB II-es kabai labdarúgók szabadsága is, július 12-én elkezdi a felkészülést az előző bajnokságban 5. helyen végzett gárda. Milyen változások történtek az elmúlt hetekben? – érdeklődtünk Molnár Ferenc klubelnöktől.

A kabaiak mindig szolgálatkész sportvezetője elmondta, a bajnokság befejezését követő szakosztályi értekezleten öt játékossal, Quirikóval, Horváth Istvánnal, Nagy Bélával, Szentmiklósival és Berkivel közölték, hogy csak amatőr státust tudnak nekik felajánlani. Ugyanakkor az együttes megerősítéséről is gondoskodtak, hiszen az eddig csak szaktanácsadóként működő és a jövőben vezetőedzői tisztet ellátó Varga Zoltánt követi Kabára három egykori kazincbarcikai játékosa, Ternován Ferenc, Csipke Zsolt és Balogh József. Rajtuk kívül még másokkal is tárgyal a kabai egyesület.

Szerény vasutasnap

Debrecen (HBN) – Debrecenben a 43. vasutasnapot Sárdi Gyula, a MÁV Keleti Üzletigazgatóságának vezetője köszöntötte. A meghívott vendégek között ott voltak a szegediek, miskolciak, kecskemétiek, de a fuvaroztatók is. Köszöntőbeszédet Matolcsi Lajos, a Hajdú-Bihar megyei közgyűlés alelnöke mondott. Visszatekintett a vasútépítés Debrecentől Szolnokig tartó történetére s arra az időszakra is, amikor még nem jó szívvel fogadták a mozdonyt, a „tüzes ördögöt". Hangsúlyozta, hogy a vasutasok önérzete szakmájuk iránt mindig is megvolt, s megvan ma is. Közlekedés vasút nélkül meg nem lehet immár. Ez az ágazat csak előretörhet a fejlődésben annak ellenére is, hogy most megtorpant a vasút. Itt is sűrűn kopogtat a munkanélküliség. A rövid ideig tartó ünnepség végén Sárdi Gyula bejelentette, hogy a kitüntetések közül jó néhányat a vezérigazgatóságon adnak át. Soron kívül 119-en léptek elő.

Forintleértékelés

Budapest (MTI) – A forint 3 százalékos leértékeléséről döntött csütörtöki ülésén a jegybanktanács. Az ülést követő sajtótájékoztatón Bod Péter Ákos elmondta: az intézkedés azért vált szükségessé, mert az első fél évben az export nagymértékben csökkent, és a folyó fizetési mérlegben jelentős, 1,5 milliárd dollár körüli hiány alakulhat ki. A Magyar Nemzeti Bank az idén már negyedszer értékeli le a forintot a valutakosárral szemben. Az első devalváció februárban 1,9 százalékos volt. Márciusban 2,9 százalékos, júniusban 1,9 százalékos leértékelésre történt. Mindezt összevetve az idei esztendő során 7 százalékkal csökkent a forint értéke a nyugati valutákhoz képest.

A devalvációval párhuzamosan a jegybanktanács arról is döntött, hogy 3 százalékkal emeli a nyílt piaci műveletekben alkalmazott rövid lejáratú – úgynevezett repo – hitel kamatait.

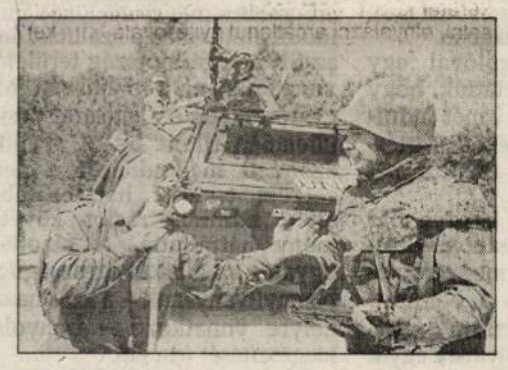

Hammelburg, Németország: A német ejtőernyős ENSZ feliratú sisakban beszélget egy „szomáliaival". Utóbbi azonban ugyancsak német katona, hisz' az ejtőernyősegységek éppen azt gyakorolják, hogyan viselkedjenek majd Szomáliában az ENSZ-békeerő tagjaiként Fotó: AP

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Főszerkesztő: **Bakó Endre.**
Főszerkesztő-helyettes: **Porcsin Zsolt.**
Vezető főmunkatárs: **Gulyás Imre.**
Szerkesztők: **Magyari Vilmos, Sípos Ferenc, T. Szűcs József.**
Tervezőszerkesztő: **Bőde Gábor.**
Rovatvezetők: **Porcsin Zsolt** (társadalom), **Szakács Tamás** (gazdaság), **Erdei Sándor** (kultúra), **Csubák Zoltán** (sport), **Iklódy János** (fotó).
Szerkesztőség: Debrecen, Dósa nádor tér 10. Telefon: 312-144, sportrovat: 317-152, telefax: 312-326.
Budapesti szerkesztőség: Inform Stúdió, Budapest (ISB). 1054 Budapest V., Báthory u. 7., III. em. 8. Telefon: 111-4475.
Szerkesztőségvezető: **Dombrovszky Ádám.**
Hírügynökségek: Magyar Távirati Iroda (MTI), Associated Press (AP).
Kiadja a Napló Lapkiadó Kft., Debrecen, Dósa nádor tér 10. Postacím: 4001 Debrecen, Postafiók 72. Telefon: 312-144, telefax: 317-985.
Felelős kiadók: **Thomas Koch és Bakó Endre.**
Ügyvezető igazgatók: **Fábryné Mészáros Katalin és Szabó Imréné.**
Reklám és hirdetés: **Pápai András.**
Terjesztés: **Machlik Aranka**
Nyomás: Inform Stúdió Kft., Debrecen, Balmazújvárosi út 11. Telefon: 313-101.
Felelős vezető: **Szabó Tamás** ügyvezető igazgató.
Terjeszti a Debreceni Postaigazgatóság, 4046 Debrecen, Bethlen u. 1. Telefon: 06 (52) 312-111.
Igazgató: **Kovács József.**
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokban, hírlapüzletekben, hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel u. 11/A; közvetlenül, postautalványon vagy átutalással a Postabank Rt. 219–986 360 21.02 799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 315 forint, negyedévre 945 forint, fél évre 1800 forint, egy évre 3408 forint. Áruspéldányok ára: 14,80 forint. (Az árak az áfát is tartalmazzák).
Index: 25 627. **ISSN 0133–1051**

Amerikai segély Oroszországnak

A „Hetek" csütörtökön közzétett politikai nyilatkozata

Tokió (MTI) – A hét vezető ipari ország állam – és kormányfői csütörtökön közzétették a „biztonságosabb, emberibb világ" megteremtését célzó nyilatkozatukat. A tíz pontból álló dokumentumot a tervezettnél jóval később hagyták jóvá, a nyilatkozat Boszniával kapcsolatos, enyhének tartott megfogalmazásait a hírek szerint elsősorban Francois Mitterrand francia köztársasági elnök kifogásolta. A nyilatkozatban egyetlen mondat érinti közvetlenül a volt központosított gazdaságokban folyó reformokat, az ipari országok „elő kívánják mozdítani együttműködésüket a reformok további bátorításában és reményüket fejezik ki, hogy demokratikus, stabil és gazdaságilag erős országok jönnek létre".

A Hetek csoportjának csütörtökön közzétett politikai nyilatkozata az alábbi fontosabb gondolatokat tartalmazza: – Erősíteni kell az ENSZ-nek a megelőző diplomáciában betöltött szerepét. – A Hetek bátorítják Kelet-Európában a további reformokat és együttműködnek ezek előmozdításában. – Határozottan támogatják Borisz Jelcin reformpolitikáját. – Kiállnak Bosznia-Hercegovina területi integritása mellett és adott esetben még keményebb intézkedéseket hoznak Szerbiával szemben. – Nem lehet a boszniai válságot a muzulmánok rovására megoldani. – Felszólítják az arab országokat az Izrael elleni bojkott megszüntetésére. – Észak-Koreát az atomsorompó-szerződés előírásainak betartására sürgetik. – Irakot, Iránt és Líbiát a nemzetközi kötelezettségek, az ENSZ BT határozatainak teljesítésére szólítják föl.

Tokió: Kohl, német kancellár és Jelcin orosz elnök a fényképészek tüzében azon a vacsorán, amelyet Akihito császár adott a tőkés csúcstalálkozó résztvevőinek tiszteletére Fotó: AP

Bill Clinton, az Egyesült Államok elnöke csütörtökön a hét vezető ipari ország állam- és kormányfőinek tokiói csúcstalálkozóján 100 millió dollár amerikai segélyt ajánlott fel Oroszországnak atomerőművei korszerűsítésére. A Reuter jelentése szerint a felajánlott összeg felét közvetlen segélyként kaphatja meg az orosz fél, a fennmaradó 50 millió dollárhoz az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankon (EBRD) keresztül juthat hozzá.

Megalakult az NDSZ megyei szervezete

Debrecen (HBN – N. M.) – A sikeres és történelmileg példátlan rendszerváltás keltette öröm együtt járt egy vereségélménnyel, ami a munkanélküliség, a létbizonytalanság, az infláció, a romló gazdasági helyzet következménye. Ezért inkább keserűséget, csalódást, semmint derűt éreznek az emberek. Az, hogy még mindig stabilnak és megbízhatónak tűnik az állapot, amelyben élünk, annak köszönhető, hogy a nép felelősségtudata felülmúlja a politikai elitét – jelentette ki Pozsgay Imre, a Nemzeti Demokrata Szövetség (NDSZ) választmányának elnöke azon a fórumon, amelyet Merre Magyarország? címmel tartott csütörtökön a tanítóképző főiskolán.

Ugyanakkor a jövőt illetően bizakodóan nyilatkozott a politikus:

– Hiszem, hogy Magyarországnak meg van az esélye arra, hogy állampolgárai békésen folytassák tennivalóikat az élet különböző területein, igent mondhatnak a következő években is arra, amire a fordulat idején igent mondtak.

Pozsgay Imre előadásában elemezte hazánk bel- és külpolitikai helyzetét, pártjának politikai programját, céljait.

– Nem vagyunk parlamenti párt, de még ebben a ciklusban azok lehetünk – jelentette ki.

Az előadást és vitát követően megalakult az NDSZ megyei szervezete. A párt országos választmánya ideiglenes megyei ügyvivőnek Szentgyörgyi Jánost nevezte ki.

Pozsgay Imre a Napló kérdésére válaszolva elmondta, hogy a pártnak 3500 tagja van jelenleg, ám folyamatosan nő a taglétszám. Éppen ezért látszik szükségesnek a megyei szervezetek létrehozása. A most megalakult szervezet a fővárosi, a Borsod-Abaúj-Zemplén és a Somogy megyei után a negyedik az országban.

Korszerűsödik az Intercity-forgalom is

Segítség a MÁV-nak a Bécs–Budapest vonal korszerűsítésére

Budapest (ISB – S. Z.) – **Több magyar vállalatnak – elsősorban a diósgyőri acéliparnak – ad majd munkát a Bécs–Budapest vasútvonal korszerűsítése, amelyhez 450 millió márka hitelt nyújt egy frankfurti bank. Erről írtak alá tegnap megállapodást Budapesten.**

Kétszáznyolcvanmillió márkát fordítanak a pályaszakasz felújítására, amelyen óránként 160 km-es sebességgel közlekedhetnek majd az ugyancsak német hitelből – mintegy 170 millió márka értékben – vásárolt korszerű személyszállító vagonok. Csárádi János, a MÁV vezérigazgatója sajtótájékoztatóján elmondta, hogy a szerződés szerint a magyar ipar 25,5 millió márka értékű alkatrészt gyárt a vagonokhoz. A beruházások révén három és fél év múlva már két óra alatt tehetik meg a nemzetközi vonatok a Budapest–Bécs utat.

A MÁV illetékeseitől lapunk azt kérdezte, milyen, a belföldi forgalmat is érintő fejlesztések várhatók a közeljövőben, különös tekintettel a keleti országrész és a főváros közötti vonalakra. Zaránd György csoportvezető elmondta: egy német céggel közösen 50 millió márka értékben gyárt majd a Ganz-Hunslet modern Intercity-vagonokat, amelyek várhatóan már decemberben közlekednek a hazai vonalakon. Ezek légkondicionált, korszerű, termes kialakítású személyszállító kocsik lesznek – tájékoztatott a MÁV szakembere.

A vasutak nemzetközi bankjától is kap hitelt a MÁV 70 darab belföldi forgalmú kocsi vásárlására, amelyek többek között a Nyíregyháza–Debrecen és a Miskolc–Budapest vonalakon közlekednek majd. Ugyancsak a belföldi forgalom minőségét javíthatja, hogy a nemzetközi vonalakról kivont és felújított kocsikat az Intercity-közlekedés céljaira használja fel a MÁV.

Az egyetemi felvételik alsó ponthatárai

A KLTE Természettudományi Kara és a Debreceni Orvostudományi Egyetem

Budapest (HBN – N. T.) – A Művelődési és Közoktatási Minisztériumban tegnap az ország egyetemein működő természettudományi karok és az orvosegyetemekre pályázók sorsáról döntöttek. Az érintett intézmények képviselői és a minisztérium munkatársai a következőképpen határozták meg a Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karának szakjaira, illetve a Debreceni Orvostudományi Egyetemre felvehetők alsó ponthatárát.

A természettudományi karon tizenkét szakon, szakpáron indul a következő szemesztertől képzés. A következőkben a felvehető és a jelentkező tanulók számát közöljük, zárójelben pedig a ponthatár olvasható. Biológus szakra 70-en pályáztak, 23-at vehetnek fel (107 pont), fizikus/üzemfizikus szakra 20-an jelentkeztek, közülük 16-an kerülnek be az egyetemre (105 pont), informatikus könyvtárosnak 39-en és 26 a felvehetők száma (108 pont), matematikusnak 35-en és 25-öt vehetnek fel (112 pont). Programozó matematikusnak 236-an jelentkeztek, a felvehetők száma 100 (105 pont), vegyésznek 50-en pályáztak, 37-et vehetnek fel (100 pont), 138-an szeretnének biológusok lenne, de csak 43-at vesznek fel közülük (109 pont). Fizika szakra 46-an jelentkeztek a 34 helyre (95 pont), földrajz szakra 166-an adták be kérelmüket, 53-at vehetnek fel (104 pont). Informatika szakra 40-en jelentkeztek, 24-et vehetnek fel (105 pont), kémia szakra 67-en szeretnének bekerülni, 50-nek ez sikerülhet is (100 pont), matematika szakra 233-an pályáztak, 151-et vehetnek fel (102 pont).

A Debreceni Orvostudományi Egyetem általános orvos karára 108 ponttól, fogorvos karára 104 ponttól kerülhetnek be hallgatók (mindkét ponthatár országos szinten a legalacsonyabb). Az egyetem főiskolai képzéseire pályázóknál a következő ponthatárokat állapították meg. Általános szociális munkásokat 84, diplomás ápolókat 80, egészségügyi ügyvitelszervezőket 99, védőnőket pedig 85 ponttól vehet fel az intézmény. A jelentkezők és a ténylegesen felvett hallgatók számát egy későbbi számunkban közöljük.

Országgyűlés

Budapest (MTI) – Az Országgyűlés csütörtöki plenáris ülésén folytatta és egyúttal le is zárta a felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitáját.

A felszólaló képviselők többsége – a beterjesztett módosító indítványokat indokolva – a felsőoktatási intézmények autonómiájával, az egyetemi és főiskolai vezetők kinevezésének miként jével foglalkozott. Az egyetemi autonómiáról szólva a képviselők egyetértettek abban, hogy ennek teljes körűvé tételével fokozott felelősség hárul majd az egyetemi tanácsokra. Többen szóba hozták a felsőoktatási és tudományos tanács működésének kérdését, és a szabad demokraták részéről indítványozták a testület jogkörének bővítését. Mint Fodor Tamás (SZDSZ) ezzel kapcsolatosan rámutatott: helyes lenne, ha a felsőoktatást érintő kormányzati döntések esetében kikérnék a felsőoktatási és tudományos tanács véleményét. Ugyancsak az SZDSZ részéről vetették fel, hogy a törvény tegyen különbséget a felsőoktatási intézmény létesítése és elismertetése között.

A felsőoktatás finanszírozásának területét érintve az MDF-es Petronyák László azt szorgalmazta, hogy a művelődési tárca részletesen dolgozza ki a felsőoktatás fejlesztésének prioritását.

Több képviselő is kitért felszólalásában a felsőoktatás irányításának kérdésére. A képviselők többsége azon az álláspontón volt, hogy az ágazati irányítás helyett a jövőben egy tárcához kell kötni az egyetemek és főiskolák felügyeletét. Egyedül a 36-ok részéről hangzott el olyan értelmű indítvány, hogy az agrárfelsőoktatás – legalábbis a felsőoktatás átalakulásának időszakára – továbbra is az illetékes mezőgazdasági tárca felügyelete alatt működjön. A fiatal demokraták viszont azt szorgalmazták, hogy a helyi önkormányzatok nagyobb szerepet kapjanak a helyi felsőoktatási intézmények működtetésében. A szocialista képviselőcsoport részéről felszólaló Jánosi György azon a véleményen volt, hogy a törvényjavaslat jelenlegi formájában nem felel meg az európai normák szerint szokásos tagoltsági szinteknek. Álláspontja szerint ugyanis nem biztosított az egyetemek esetében az oktatás, a kutatás és a tudományos továbbképzés hármas egysége. A szocialista képviselő – több ellenzéki felszólalóhoz hasonlóan – nem értett egyet a rektori kinevezéseknek a törvényjavaslatban vázolt rendjével.

Kósa Ferenc (MSZP) a kulturális bizottság támogatását is élvező módosító javaslatot ismertetve azt indítványozta: felvételi vizsga esetén a kitűnő és jeles érettségi bizonyítvány birtokosai kapjanak mentesítést.

A törvényjavaslat részletes vitájának lezárását követően Zsíros Géza (36-ok) a mezőgazdasági bizottság elnökeként kérte, hogy a törvényhozás egyelőre vegye le napirendjéről a szövetkezeti törvény módosítására vonatkozó előterjesztést. Zsíros Géza mindezt azzal indokolta, hogy bár jó néhány alapelvben sikerül megegyezniük a pártoknak, néhány kérdésben továbbra sincs konszenzus a mezőgazdasági bizottságban.

Gyurkovics Mihály

xer. Hortobágy 60×90

Hortobágyi Alkotótábor
1992
Debrecen

Gyurkovics Hunor (Szabolcs)

kiáll. Este
Hideg nap
Falu a völgyben

rep.

8. Nemzetközi Plein Air
Kalapátaljai 1991

GYURKOVICS HUNOR festő

Jászkun Krónika '97. máj. 12.

5

MŰVÉSZTELEP BEREKFÜRDŐN

A fából faragott festőfi

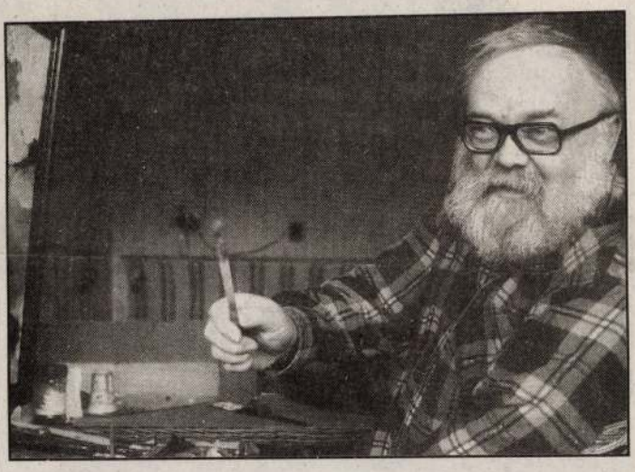

K.L.

Harmadik éve jönnek művészek Berekfürdőre, hogy egy jó héten keresztül dolgozzanak a közkedvelt fürdőhelyen. A nagykun nemzetközi művésztelep alkotói közül többen telepről telepre járnak egész éven keresztül.

Ilyen például *Gyurkovics Hunor* szabadtéri festőművész, aki februárban kezdi meg évi rendes vándorlását a Szabadka melletti Bucka Gányóval, aztán következik a Hortobágy, majd Berekfürdő, Ómoravica, Hajdúszoboszló, ismét Bucka Gányó, aztán az erdélyi Magyarlápos, az ugyancsak erdélyi Szentkatolna, majd Makó, Abádszalók, Ómoravica, Zenta, Kárpátalja.

Amikor éppen otthon van, három gyermekét neveli a jóra, egy főiskolán pedig több tucatnyit tanári minőségében. Mint mondja, Berekfürdőben mindig jól érzi magát, sokat fest.

Petkes József Nyíregyházán élő festőművész is nagyon jól érzi magát a művésztelepeken, látogatja is őket becsülettel, de az együtt festés kedvéért ő hajlandó elkalandozni németországi, franciaországi és svédországi telepekre is. Berekfürdőben kényszerűségből lett a telep vezetője, Torok Sándor betegsége miatt hárult rá ez a feladat.

A csíkszeredai *Gál András* is a nagy vándorlók közé tartozik. magyarországi, kárpátaljai, vajdasági, erdélyi és franciaországi művészkolóniák lakója, két kiruccanás között pedig tanít. Néhány nap alatt is sok képet festett Berekfürdőben.

— Berekfürdő nagyon jó hely — mondja. — Ilyen művésztelepen még nem voltam, ahol kellemes gyógyvízben lehet fürödni. Ebben az időszakban még csendes ez a hely, lehet dolgozni.

Egyáltalán nem jár művésztelepre *Bényi Árpád*. Berekfürdő a nagy kivétel. Szereti ezt a helyet: szép, csendes a fürdő májusban, no meg a benne élő erős kunsági nosztalgiák és a most is a feje fölött csivitelő fecskék miatt jár ide. Bényi Árpádot nagyon megragadja a tavon kiskacsáit végigúsztató vadkacsamama, a nyíló természet, a tavasz zöld forradalma. Hogy miért jár ide? — tűnődik. Talán az öregség elől menekül, mondja. Az biztos, hogy „menekülés" közben csodaszép képeket fest a Debrecenben élő művész.

A püspökladányi *T. Kiss Eszter* is csak a berekfürdői művésztelepre jár, ahol olajképeket fest.

— Itt az élő művészettörténet vesz körül — mutat az idősebb mesterekre.

Polyók Tamás a művésztelep legfiatalabb alkotója. A huszonhat éves fiatalember épp most mesterképzős a képzőművészeti főiskolán. Berekfürdő tetszik neki, sokat rajzol, vázlatokat készít.

Szorgalmasan dolgozik *B. Mikli Ferenc* bajai festőművész, akinek a Rudnay Gyuláról szóló visszaemlékezéseit szívesen hallgatják a telep lakói, s van bőven élményanyaga, hiszen a nagy mester tanársegédje volt.

A holland *Ineke Verheggen* a nagy visszajárók közé tartozik: mindhárom berekfürdői művésztelepen részt vett, de más magyarországi helyeket is felkeres a Hortobágytól Hajdúböszörményig. Ezt-azt már magyarul is megtanult. Szereti a magyarokat, mondja egyik művésztársa.

A karcagi születésű *Bod László* festőművész késve érkezett Berekfürdőre Németországból, s a kunsági fürdőhelyen találta földijét, a Karcagon élő *Tyukodi Lászlót*, amint diófából éppen egy kalapját emelő vándort faragott. Talán a telep művészeit jelképezi a figura: megemelik kalapjukat a kis település erőfeszítései, szándékai előtt.

FOTÓ: TARPAI

KULCSRAK

DUNA HÁZ

(NÉHÁNY KULCS MÉG GAZDÁRA VÁR

MEGJELENT A CÍMERREL HI

KÖZBESZERZÉSI ÉR

A KÖZBESZERZÉSEK TANÁCSÁNAK HIV

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
12 HÓNAPRA: 26 400 Ft
9 HÓNAPRA: 19 800 Ft
6 HÓNAPRA: 13 200 Ft
3 HÓNAPRA: 6 600 Ft

III. ÉVF
199

Április 30-án új kiadó gondozásában, az
lényegesen gyorsabb átfutási idővel és ke
megjelent a KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ ez évi 16
a közbeszerzéssel kapcsolatos pályázatok
egyetlen hivatalos és hiteles forr

A KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ előfizethető vidéken valamennyi
Budapesten a Magyar Posta Hírlapüzletági Igazgatós
irodáiban, a Helirnél (Budapest VIII. ker., Őrc
a Népszabadság Rt. közönségszolgálati iro
(Budapest III. ker., Bécsi út 122–124. és VIII. ker., Blat
valamint megrendelhető az alábbi szelvényen, melyet
visszaküldeni: Népszabadság Rt. Terjesztés, Budapest

Gyurkovics Pál

Női arckép
„Pinxit Paulus Gyurkovics
1820."
jelzéssel dr. Justh János
v. főispán tulajdonában.
Hungaria pensio
Erzsébet körút 9.

Ukáná nézni ki volt ez
és értesítem róla a
tulajdonost

1934. máj. 12.

találta meg erős támaszát
voltunk a megszem
ő Szechenyi. S meglud
csodát, kürdött, dolgozót
ornágot. Buzdító nova
lelkében. S könyvcinek
Agyában megfog
vitte. Meghonosította a
egyesületeket, kaninák
indultak a gőzhajok a
rendszabályozta a ka
Az ő áhna volt a L
ívben, borúl a csillogó
ti létét az Akadémia
S kiben ennyi vo

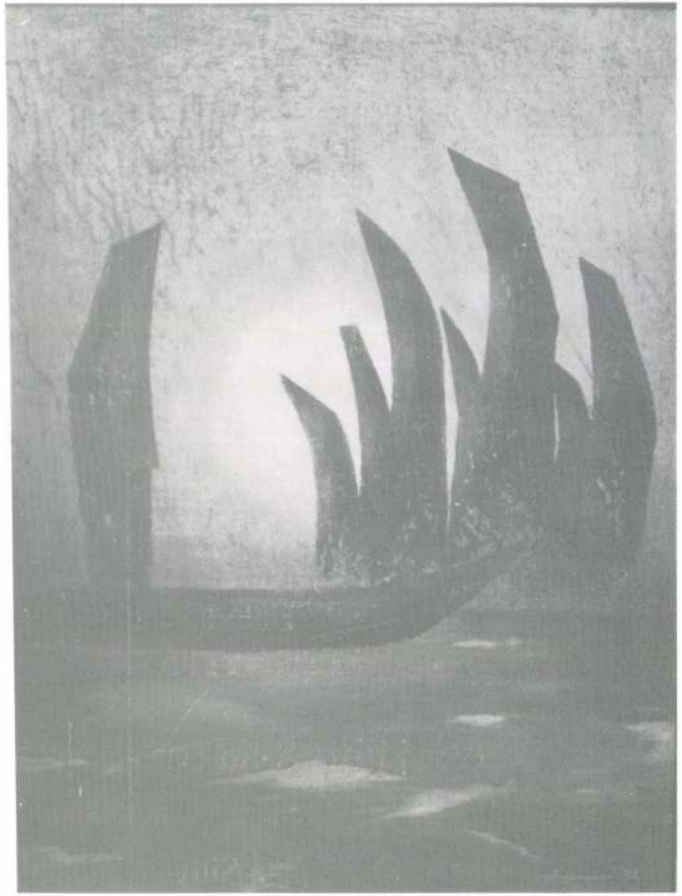

KOPJAFÁK 70x50 cm olaj 1992

GYURKOVICS Hunor

A HAJDÚSÁGI NEMZETKÖZI
MŰVÉSZTELEP
ALAPÍTVÁNYÁNAK
TÁMOGATÓI:

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
ÖNKORMÁNYZAT

MŰVELŐDÉSI
ÉS KÖZOKTATÁSI
MINISZTÉRIUM

ÓVÓNŐKÉPZŐ INTÉZET,
HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

SILLYE GÁBOR
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT,
HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

Foto: SÁNDOR MARGIT

CENTER-PRINT KFt. (52) 347-030

HAJDÚSÁGI NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEP
HAJDÚBÖSZÖRMÉNY
30

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA,
A HAJDÚSÁGI NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEP
KURATÓRIUMA
ÉS A SILLYE GÁBOR
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját

a
HAJDÚSÁGI NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEP
30. nyári időszakának
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1993. július 8-án 18 órára

a Sillye Gábor
Művelődési Központ
kiállítótermébe

A művésztelepet és

GYURKOVICS HUNOR
festőművész

kiállítását
megnyitja

ENTZ GÉZA
államtitkár
művészettörténész

Közreműködik:
Nagy Attila
tárogatóművész

A kiállítás megtekinthető
1993. július 25-ig
naponta 10–18 óráig

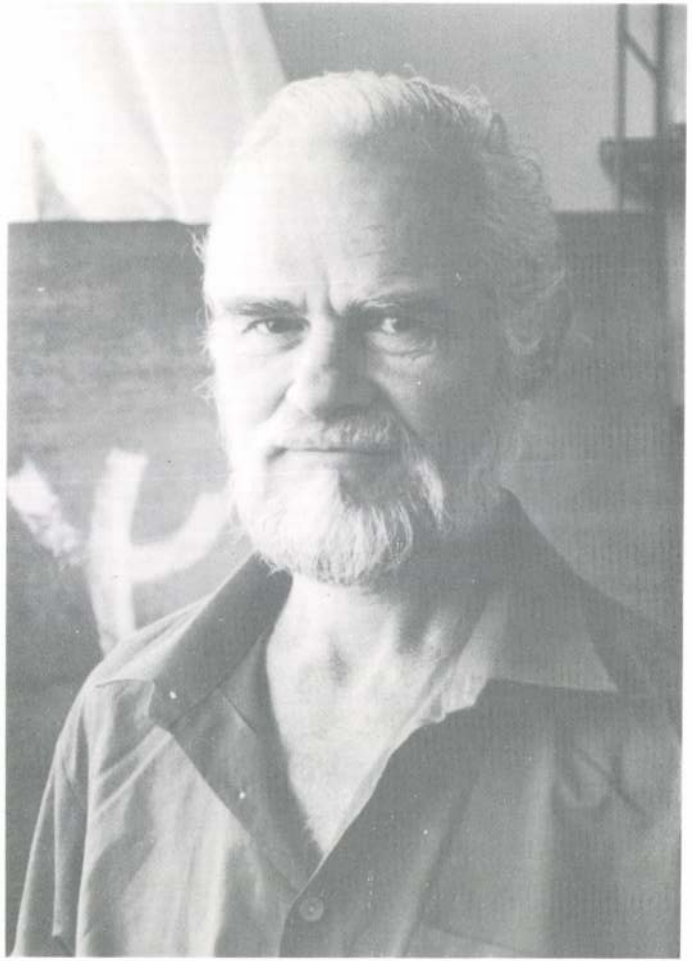

Nagy Zsigmond

5. Nagy Zsigmond: Shylock.

Műcsarnok 1900/1. téli tárlat

255. Bruck Lajos: Sacristia di san Marco.

GYÜGYEI NAGY ZSIGMOND

88 Csendélet olajf. 800.—

Koll: 1907 nov. Nagyvas kálán

1916 Grad

1911 apr. Művészotthon

1912 Páris

1914 Paris – George Petit Salon

1915 Madrid 1925 Paris, London, Liverpool

Hamburg

1926 Mucs 1929 Vallay 1928 Berlin Bürlitz Salon

1931 Mon 1930 [illegible], Pécs, Fenek

1934. eml. kiáll

Nemzeti Szalon

Fearon Gallery okt. NY

Chicago 1927

román hírnie

Csendélet kiáll. 1932 febr. marc

megvett „Napjuste"

„ajándékba vagy kerb

Miráthnak

Mon dajkó

1929 Barcelona

Grad Prix

1966. Bihari Sándor:

Elhagyatva.

Az előtérben, homa
kapufélfához támo
temetve. Gesztenye-
rózsaszinű szalag
csikos szoknyája pi
meit törölgeti, fek
a sáros utczán ker
az udvaron lévő fá
utolsó ház ablaka
gulat ömlik el. Tel

Vászon, mér

Vétetett az 19
tal 1500 koronán. (1/90

Az elszámolást

delet. (554/901.) Az 1901: XI. 16-
I. 10-én kelt 92507 ex
Szeged városi muzeumnak

Nagy Zsigmond

Műcsarnok Budapest

1891 – Csendélet, of Tanulmány I-III. r.

1899 – 1900. téli kiáll.

1900. tav. kiáll Koldusok, of

1900 – 1. téli kiáll. Shylock, of

1901. tav. kiáll { A normak Jézus az irástu-anyalurmai kiójdik kört, of

1901 – 2. téli kiáll. 42 (57) 401, 402, 405, 406 (486). → %

1902. tav. kiáll. 136. Ymádkozó karátok, of

1902 – 3. téli kiáll. 107 – 109, 132, 535, Merítelen, az utolsó darab kezér, Somogi kanár, of – Iskolakerülők, of. Illanyi. Bezpaje műcsiber, tusz

Nap keleti bölcsek, rajnap – 1903. nyszel. kiáll. of

1903 – 4. téli kiáll. 123 Bolyggó hollandi

1904. tav. kiáll. 97 Elhagott család, of

1904 – 5. téli kiáll. 586, 603 Reb Elcazar, Nagy apó mesel, of

1905. tav. kiáll. 109. Kritica, of

~~1905 – 6. téli kiáll. 360 – 262~~

1906. tav. kiáll. 156 Falu rózsái, of

1906 – 7. téli kiáll. 508

Az almafa alatt

1901-2. Téli: Öreg zsidó rajz
Los éves olasz anyag "
Hittérítő
Tudós

Jó madarak
De profundis ... of
Tánczsnő

Felsőmagyarországi szobrászat

VI. 303.

Nagy Zsigmond

~~Ag.~~ Mücsarnok

Madarász V arch
Archép

— 1908-9. téli kiáll. 204, 732.

— 1909. tav. kiáll. 247 Pincsivel játszó
Zmodell nőrak

~~kiáll~~ 1909-10. téli kiáll 164, 449 csud a
Vezi fics nap a tiszetek, Golgotháin

— 1910. tav. kiáll. 76., 486, Fészek, Holdas
és az Alföldön

— 1910-11. téli kiáll 112, 562 Házőrző
Judás

~~kiáll~~ 1911. tav. kiáll. 372, 373, 375-377, →
~~kiáll~~ 474, 553, 566, 567 %

1911-12. jub. kiáll. 204, 423, 424, Rózsák
Mimmel csak vivő lány
429, 433, 484, 670. Harakárás a forrásnál

1912-13. téli kiáll. 548, 565.
Fiz hatásokat of

1913. tav. kiáll. Pans.
Jézus elhalad Magdolna háza előtt
252

1913-14. téli kiáll. 218, 560

Magdolna
Leipik L. arch.

Péter és Pál apostolok
Judás Falusi
ekkel
Jézus kaja-
fásnál
of

Lotharingiai Ferenc:

Egész alak, szembe, jobb
ékkövés boglár s körbe rakott kék to
dör, szemöldöke barna, szeme kék
csipőjére támasztja s baljával a
rát fogja. Nyakkendőjének csipke vég
czon az aranygyapjas rendet vis
és kék harisnyájá aranylim
ló rojtos takarója gazdagon hi
gyes vidék terül, hol itt-ott város

Olajfestés, vászonra, mer
Al. Keit. ~~7. és~~ 105.
1896. III. 3. az ezred
honnan 1896. XII. 28–29. ék

1811 Miklós nincs otthon sendi, of
Bürbáné magdolna
Valóvó
2. ifjutáj
Nagyugarak
Vagemotás a F. ezeborme parkán
ezenel a " " "
Vendégszeretet volvane

MDK

Gyurkovics P.

Flrfi képmás, vf.

Ernst 11. sukc. 1920. ápr. 11 l.

GYURKOVICS, Pável ikonfestő

NAGY Márta: Görög feliratos ikonosztázionok és ikonosztázion-töredékek Magyarországon. = Zounuk 6. (1991) 154-157.p. és ill.

Dunaföldvár, Szentlélek eljövetel templom, 1801

Eő si István

J KÁNONOK-SOR

zzék meg a kanonok
gondolkozz
ló, feszengő, jómódról
paloták redőnyei le
bocsátva. Lakos
hasznább, legingyen
k. Aki dolgozik közü
cs is itt. ... Az a nagy
kövér pap, aki csupa
fanatizmus, többet ár
magyar társadalomnak
gyarságnak, mint kilen
alista agitátor s ezer
A többi is egytől egyig.

pompája és a külváros nyomora között. A magas klérus kiváltságait állami törvények védték. A magas klérus gazdagsága – ne ijedjünk meg az agyoncsépelt szótól – kizsákmányolásból fakadt, a szegény sorsú hívek kizsarolásából, és e gazdagság legfőbb forrása az egyházi tulajdonú nagybirtok volt. A magas klérus – tisztelet a kivételeknek – busásan megszolgálta az oltalmazó törvénykönyvek által biztosított hatalmat és dicsőséget, amennyiben megkövetelte a templomaiban térdeplőktől

állammal szemben történő kö
kezetesebb képviseletéért s
tak síkra. Tudomásom sze
egyetlen hivatalosan elis
egyház sem emelt szót azoké
szó szoros értelmében létü
küzdő kis egyházakért, amel
nek az Állam és Egyház
Rendőrség nem adott jog
ványt és forgalmi engedélyt.

Fontos mindezt felelevení
ma, amikor egyházi férfiak
ként csak mártíriumaikat e
getik. Még a szenvedések csi
rasszója, a holocaust is arr

Gyurkovics Rezső MDK

Tanulmányfej, szobor

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Gyurkovics Rezső MDK

Bölcsöd ez s majdan sirod is, szobor
Magyar ifju, szobor

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban, 1929.

MDK

Gyurkovics Rezső, szobrászm.

179. Tanulmányfej. Mgt.

KMTárs. 1923/29. téli kiáll. Kat. 14.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyurkovics Zsuzsa

HÉTFŐI HIREK

1980 JUL 18

nője ő!

Fiatal művészek „honalapítása" a Népköztársaság útján

117

Helyszín: Népköztársaság útja 112. *Idő:* szombat este kilenc óra. *Kezdődik a Fiatal Művészek Klubjának alapító estje...*

A kötetlen műsorban az artista operaáriát ad elő, a színésznő bűvész- és zsonglőrmutatvánnyal káprázatja el a nézőket, a zenész Mona Lisa mosolyát próbálja iskolatáblára varázsolni, a festő zongorázik és koreografál, az író agyagból kedvesét formálja, a szobrász pedig öt perc alatt készült szonettel gazdagítja a magyar irodalmat...

A leglelkesebb „honalapítók" közül *Gyurkovics Zsuzsával* és *Marton Frigyessel* a klub céljairól, terveiről beszélgetünk:

— Sok tehetséges fiatal művész van nálunk, akik egymás munkáját, művészetét alig-alig ismerik. Azt szeretnénk, ha ezek a fiatalok itt kellemes körülmények között kapcsolatba kerülnének egymással; a színészek, artisták, festők, szobrászok, írók, zenészek megismernék egymás munkáját, beszélgetések, viták során tisztáznák problémáikat, s ezek nyomán újszerű ötletekkel termékenyülne meg művészetük.

Ezért állt kezdeményezésünk mellé a *Művelődésügyi Minisztérium*, és ezért bocsátotta rendelkezésünkre a KISZ ezeket a helyiségeket. Mi vállaltuk, hogy a többit magunk előteremtjük.

— A későbbiek folyamán *új írók darabjainak kísérleti bemutatóit rendezzük meg: külföldi művészeket hívunk meg* baráti beszélgetésre, rendszeresen *tárlatokat nyitunk* fiatal képzőművészek alkotásaiból, *továbbfejlesztjük és gazdagítjuk az üzemekbe vitt irodalmi és zenei műsorokat* — hogy ízelítőül csak néhányat említsünk sokrétű programunkból...

Zs.

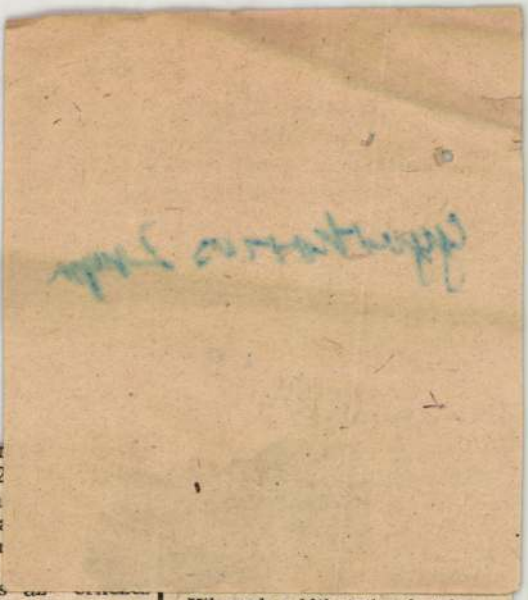

...busz-központ
va teret is. A 2
jában a sorba
kárdoskodó ut
igazat adnunk, n
mint évek óta
gyelmezetten és
rendjében várnak a buszra az utasok. Viszont a 12-es autóbusznál hamar „egyenlített" a másik fél. Az autóbusz beállójában hosszú korlát nyújtózkodik, nyilvánvalóan a sorbaállásra figyelmeztetően. Csakhogy alig törődik vele valaki, alig néhány utas áll sorba, a többi rendszertelenül tolong a kocsi ajtaja körül.

„Ja, kérem, nincs mellettük ellenőr" — mondja a kaján utas. — *„Kis fegyelemre, s nem ellenőrre lenne szükség"* — vág vissza újra az ellenfél, s ebben nyilvánvalóan neki van igaza.

pos utánnézés alapján sem fo-
k fél álláspontját sem. Csak a
eg a végső választ; mennyire
De emlékezzünk vissza az ülő-
inte sok ellenvetéssel fogadott
lelő kijavítása után most már
a módszer. Valószínűleg így já-
uszok utasainak sorbaállításá-

Nagy Lajos

Kik ezek a láthatatlan hatalmasságok, akik a kongói függetlenség kikiáltása után is ilyen szilárd optimizmussal néznek a jövő elé? Az *Union Minière du Haut Katanga* (UMHK) és a mögötte álló *Société Générale de Belgique* képviselői, akik a gyarmatosítás történetében is szinte példátlan kizárólagossággal tartják kezükben nemcsak Katanga, de egész Kongó gazdaságát. Az UMHK termeli — az angol bányaszakértők szerint „fantasztikusan" profitothajtóan — a világ réztermelésének 8, kobalttermelésének pedig 75 százalékát, ezen felül ónt, cinket, szenet, rádiumot és természetesen urániumot. Az UMHK, ez az óriási vállalkozás valójában azonban csupán része egy még hatalmasabb pénzügyi birodalomnak, a Société Générale de Belgique-nek. A Générale, a *Banque de Bruxelles*-lel kapcsolatban levő *Brufina*-csoporttal együtt uralkodik Belgium egész gazdasági élete felett. Kongóban azonban nincsen riválisa, itt ő a legfőbb hatalom. Bányaérdekeltségein felül erdői, textilüzemei van-

Igen igen, immár világ
miért „akar" elszakadni a K
kerbeses, hogy ami nem siker
majd Katangában?

Meghívó

A Pegasus-Art Kft
szeretettel meghívja Önt

GYURKOVICS HUNOR

festő-grafikus művész
kiállítására.

MEGNYITJA

JÁMBOR BALOGH TÜNDE
festőművész

1995. február 23-án,
csütörtökön du. 17.00 órakor.

A kiállítás megtekinthető március 20-ig.

Pegasus-Art
Kft

Képzőművészeti
Galéria

1085 Budapest,
Gyulai Pál u. 16.
Tel./Fax :138-44-96
Nyitva:
H-P.: 9.00-17.00-ig.
Cs.: 9.00-18.00-ig.

MDK

Gyurkovits festő

Jólészi Cházár András arcképét alkotta.Rézbe metszette Prixner rézm.
Megjelent:Annales Evangelici.IX.k. Buda,1803.
Repr.

Magyművelödtört. IV. 411, 647.l.

Művésztelepi kiállítás Makón

Törpék és óriások

Szemtől szemben álltak szerda este a József Attila Múzeumban a Makói Művésztelep Erdélyből, a Vajdaságból, és Kárpátaljáról meghívott művészei és a város közönsége. Az önkormányzatot Marosvári Attila alpolgármester és dr. Keczer Tamás képviselte. A falakról a telep gyűjteményes kiállításának képei tekintettek le az ismerkedőkre. Egyre kötetlenebb, a vidámságot sem nélkülöző beszélgetés alakult ki, melynek során megszólalt művész, műértő, művésztelep-vezető és műgyűjtő egyaránt.

Dr. Nagy Dezsőné, aki generációkat tanított a gimnáziumban, arról beszélt, mennyire fontos számára, hogy olyan képeket nézhessen szobája falán, amiket szeret és megért. Ezért kedveli az első pillantástól kezdve a szabadkai Gyurkovics Hunor akvarelljeit. Varga Sándor elmondta, mélyen nagy hatással van rá Földessy Péter groteszk világa, s megkérdezte a kárpátaljai festőt, mi inspirálja műveit. A válaszból megtudtuk, hogy valójában a világ ilyen, furcsa és változó, s bármilyen könnyed hatásúak is akvarelljei, maga a technika sem könnyű. Dr. Siket István megindokolta, miért jár el évek óta a művésztelep kiállításaira, s hogy milyen gondolatokat ébresztenek benne a nehezebben megközelíthető művek, melyek nem gyönyörködtetnek, hanem katarzist okoznak. A középiskolás Varga Petra Kusztos Endre tragikus emberi sorsokat kifejező fáit csodálta meg, s a városi tv jelen lévő szerkesztő-riportere, Beviz Márta azt a döbbenetet említette, amit Vinczeffy László művei keltenek benne. A legérdekesebb akkor volt a beszélgetés, amikor egy-egy műről többen is véleményt formáltak, mint például Orth István monumentális hagymájáról. Az est folyamán valamennyi művész megszólalt: Nemes Fekete Edit, Miklóssy Mária, Páll Lajos, Sipos László, Plugor Sándor, Fekete Miklós és a már említettek szavai segítettek az alkotások megértésében és közelebb hozták egymáshoz a szemtől szemben állókat: alkotókat és befogadókat. A közönség véleményét Gruber Györgyék foglalták össze: nagyon nagy szükség van az ilyen alkalmakra.

Mialatt a múzeum földszintjén zajlott a művészek és közönség találkozója, az emeleten a már felállított paravánok egyelőre még üresen várják a művésztelep augusztus 20-i hagyományos munkakiállítását. A művésztelep 32 határontúli és két makói résztvevője mintegy 50 alkotást készül bemutatni a tárlaton. A festmények, rajzok, kerámiák és textilek még a műtermekben várakoznak befejezésre, keretezésre várva.

Sipos László: Kakas

Bár a korábbi éveknél kevesebben vannak idén a Makói Művésztelepen –, mert erre is kevesebb pénz jutott, mint annyi másra – a kiállítás érdekesnek ígérkezik. Az érdekességet fokozzák a szokatlan méretek: lesznek tenyérnyi méretű törpék, vagyis miniatűr festmények és lesz két négyzetméteres óriás.

Szokatlan a hely is. A múzeum emeletén – mintegy a helytörténeti kiállításba ágyazva – jelennek meg a kiállított művek, felettük látszanak majd a régóta ismert fényképek a város és városkörnyék legszebb részleteivel. A művésztelep földszinti gyűjteményes kiállítását nem bontják még le, így bárki összehasonlíthatja egy-egy művész idén készült munkáit a régebbiekkel.

A Makói Művésztelep munkakiállítását 1995. augusztus 20-án, délután 6 órakor nyitja meg a makói József Attila Múzeum emeletén dr. Dömötör János művészettörténész, nyugalmazott múzeumigazgató. A megnyitón kerülnek majd átadásra a városi és megyei önkormányzat, valamint pedagógus szakszervezet, a művelődési központ és a Maros Menti Áfész által felajánlott díjak.

JÁMBORNÉ BALOG TÜNDE

Délvilág

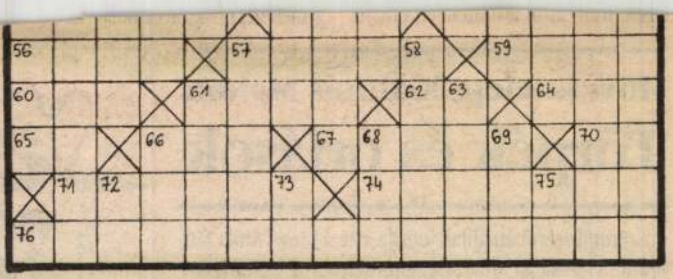

Magával ragad. 32. Harckocsi. 33. Férfinév. 35. Szerbiai város. 36. Nagyváros Portugáliában. 37. Radon vegyjele. 38. Könnyed beszélgetés. 40. Savanykás gyümölcs. 42. Tengeri emlős. 43. ...dant vivia. 45. Fonetikus mássalhangzó. 47. Földet művel. 50. Vas. 51. Azt követően. 53. Bírósági eljárás alapja. 54. Magda, színművésznő. 56. Teanövény alkaloidja. 57. Település a Duna–Tisza közén. 59. Lajos, irodalomtörténész. 60. Amerikai hírügynökség. 61. Filmszínház. 62. Sporttrófea. 64. Etalon azonos hangzói. 65. Foci páros betűi. 66. Régies ital. 67. Fémmel bevont. 70. Nincs vakáció e nélkül! 71. Műt. 74. Jelenlegi. 76. Bűnügyi nyomozástan.

Függőleges: 1. Összejátszás. 2. ..., ein Wort, egy ember, egy szó. 3. Hangtalan név! 4. Mocsári növény. 5. Növényi zsiradék. 6. Afrikai folyó. 7. Fényérzékenységet jelöl. 8. Majdnem ott! 9. Közjogi méltóság volt. 10. Zöld németül. 11. Chile a gépjárműveken. 12. Római pénzegység. 13. Olasz város. 18. Törvényalkotás. 21. Illetéktelenség. 23. Földre hullajt. 26. Semmikor. 27. Halászeszköz. 29. Becézett női név. 31. Egy angolul. 32. Motoralkatrész! 34. Lemázol. 36. Régi váltópénz. 39. Helyez. 40. Táncot jár. 42. Bálvány. 44. Ilyenláz is van. 46. Korelnök a közösségben. 48. Csónakot hajt. 49. Juttat-e? 50. Darazsak támadó szerve. 52. Dátumrag. 55. Meggyőződés. 57. Szent könyv. 58. Letisztít. 61. Bátor. 63. Piszok. 66. Szintén nem. 68. Különböző római számok. 69. Finn hírügynökség. 72. 3,14. 73. Szolmizációs hang. 75. Indiai légitársaság.

KENYERES JÁNOS

Megfejtésül beküldendő: vízszintes 1., 76. és a függőleges 1., 18., 21. sorok megfejtése.

Beküldési határidő: augusztus 23. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra kérjük ráírni: Keresztrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág–Szegedi Napló szerkesztősége. Szeged, Postafiók 625. 6701. A jó megfejtést küldők közül heten könyvjutalomban részesülnek.

Az augusztus 12-ei rejtvény helyes megfejtése: Menyasszonytánc, Királyválasztás, Mikulás-várás, Ólomöntés, Rönkhúzás, Harmatszedés.

Könyvet nyertek: Borbíró Lajos (Földeák, Ady E. u. 15.), Koter Pál (Szeged, Attila u. 16.), Gutpintér Jánosné (Csongrád, Szigligeti u. 8.), Sinkóné Sebestyén Erika (Vásárhely, Ormos Ede u. 13.), Torma Teréz (Csongrád, Kazinczy u. 5.), Vincze János (Makó, Úri u. 4.), Virág János (Szentes, József A. u. 4.).

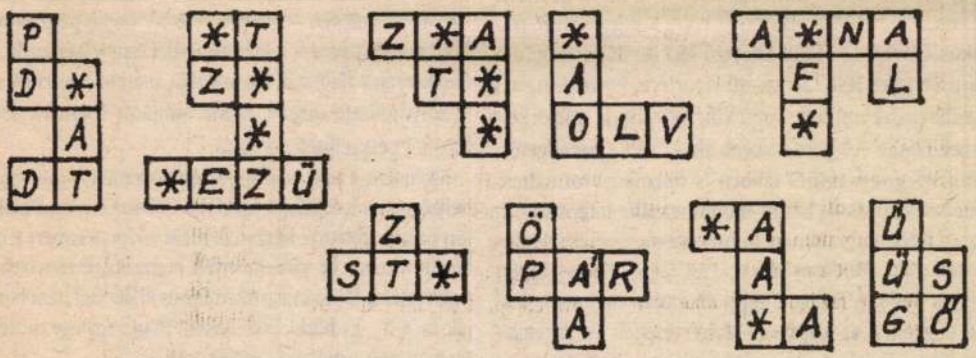

Gyermekeknek
Mozaik

A fenti mozaikdarabkákból rakjatok ki egy 13x4 négyzetből álló téglalapot. Orbán Ottó A víz című verséből kaptok idézetet. (A csillagok szóközt jelentenek.) A megfejtés beküldésének határideje: augusztus 23. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra írjátok rá: Gyermekrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág–Szegedi Napló Szerkesztősége, Szeged, Postafiók 625. 6701. A jó megfejtést küldők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Az augusztus 12-ei rejtvény helyes megfejtése: Balaton-parton.

Könyvet nyertek: Bártfai Rita (Szentes, József A. u. 2/B), Bárkányi Ágnes (Vásárhely, Mérleg u. 6.), Kispéter György (Szeged, Csongrádi sgt. 89.), Kertész Réka (Szentes, Sáfrán u. 6.), Kocsis Etelka (Makó, Kiss E. u. 8.), ifj. Udvari László (Vásárhely, Mérleg u. 6. II/9.).

...amit a nimekben láttam. gyülekezet hívogató cédulája. Az egysze-

Művésztelepi kiállítás Makón

Törpék és óriások

Szemtől szemben álltak szerda este a József Attila Múzeumban a Makói Művésztelep Erdélyből, a Vajdaságból, és Kárpátaljáról meghívott művészei és a város közönsége. Az önkormányzatot Marosvári Attila alpolgármester és dr. Keczer Tamás képviselte. A falakról a telep gyűjteményes kiállításának képei tekintettek le az ismerkedőkre. Egyre kötetlenebb, a vidámságot sem nélkülöző beszélgetés alakult ki, melynek során megszólalt művész, műértő, művésztelep-vezető és műgyűjtő egyaránt.

Dr. Nagy Dezsőné, aki generációkat tanított a gimnáziumban, arról beszélt, mennyire fontos számára, hogy olyan képeket nézhessen szobája falán, amiket szeret és megért. Ezért kedveli az első pillantástól kezdve a szabadkai Gyurkovics Hunor akvarelljeit. Varga Sándor elmondta, mélyen nagy hatással van rá Földessy Péter groteszk világa, s megkérdezte a kárpátaljai festőt, mi inspirálja műveit. A válaszból megtudtuk, hogy valójában a világ ilyen, furcsa és változó, s bármilyen könnyed hatásúak is akvarelljei, maga a technika sem könnyű. Dr. Siket István megindokolta, miért jár el évek óta a művésztelep kiállításaira, s hogy milyen gondolatokat ébresztenek benne a nehezebben megközelíthető művek, melyek nem gyönyörködtetnek, hanem katarzist okoznak. A középiskolás Varga Petra Kusztos Endre tragikus emberi sorsokat kifejező fáit csodálta meg, s a városi tv jelen lévő szerkesztő-riportere, Beviz Márta azt a döbbenetet említette, amit Vinczeffy László művei keltenek benne. A legérdekesebb akkor volt a beszélgetés, amikor egy-egy műről többen is véleményt formáltak, mint például Orth István monumentális hagymájáról. Az est folyamán valamennyi művész megszólalt: Nemes Fekete Edit, Miklóssy Mária, Páll Lajos, Sipos László, Plugor Sándor, Fekete Miklós és a már említettek szavai segítettek az alkotások megértésében és közelebb hozták egymáshoz a szemtől szemben állókat: alkotókat és befogadókat. A közönség véleményét Gruber Györgyék foglalták össze: nagyon nagy szükség van az ilyen alkalmakra:

Mialatt a múzeum földszintjén zajlott a művészek és közönség találkozója, az emeleten a már felállított paravánok egyelőre még üresen várják a művésztelep augusztus 20-i hagyományos munkakiállítását. A művésztelep 32 határontúli és két makói résztvevője mintegy 50 alkotást készül bemutatni a tárlaton. A festmények, rajzok, kerámiák és textilek még a műtermekben várakoznak befejezésre, keretezésre várva.

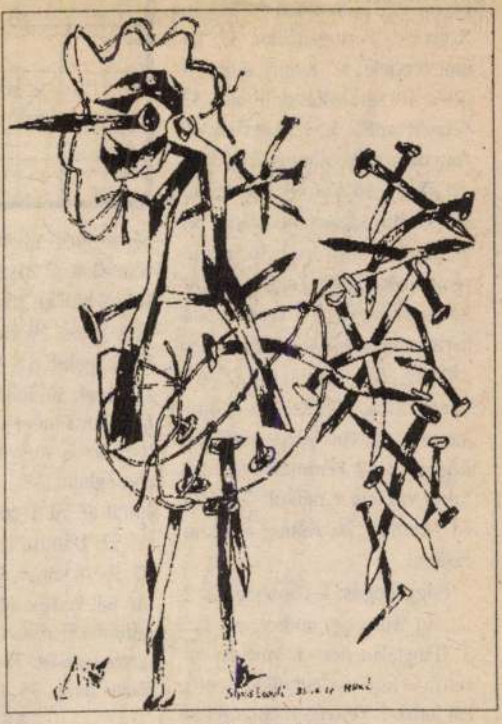

Sipos László: Kakas

Bár a korábbi éveknél kevesebben vannak idén a Makói Művésztelepen –, mert erre is kevesebb pénz jutott, mint annyi másra – a kiállítás érdekesnek ígérkezik. Az érdekességet fokozzák a szokatlan méretek: lesznek tenyérnyi méretű törpék, vagyis miniatűr festmények és lesz két négyzetméteres óriás.

Szokatlan a hely is. A múzeum emeletén – mintegy a helytörténeti kiállításba ágyazva – jelennek meg a kiállított művek, felettük látszanak majd a régóta ismert fényképek a város és városkörnyék legszebb részleteivel. A művésztelep földszinti gyűjteményes kiállítását nem bontják még le, így bárki összehasonlíthatja egy-egy művész idén készült munkáit a régebbiekkel.

A Makói Művésztelep munkakiállítását 1995. augusztus 20-án, délután 6 órakor nyitja meg a makói József Attila Múzeum emeletén dr. Dömötör János művészettörténész, nyugalmazott múzeumigazgató. A megnyitón kerülnek majd átadásra a városi és megyei önkormányzat, valamint pedagógus szakszervezet, a művelődési központ és a Maros Menti Áfész által felajánlott díjak.

JÁMBORNÉ BALOG TÜNDE

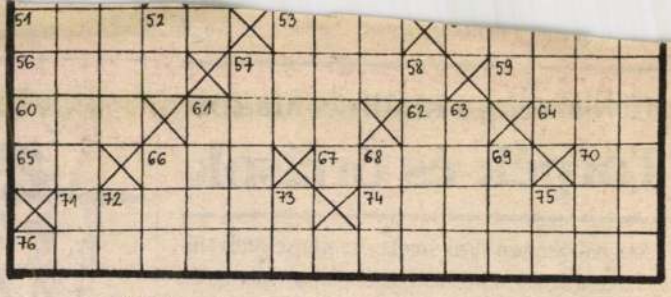

Beszélik. 28. Később I. István. 30. Magával ragad. 32. Harckocsi. 33. Férfinév. 35. Szerbiai város. 36. Nagyváros Portugáliában. 37. Radon vegyjele. 38. Könnyed beszélgetés. 40. Savanykás gyümölcs. 42. Tengeri emlős. 43. ...dant vivia. 45. Fonetikus mássalhangzó. 47. Földet művel. 50. Vas. 51. Azt követően. 53. Bírósági eljárás alapja. 54. Magda, színművésznő. 56. Teanövény alkaloidja. 57. Település a Duna–Tisza közén. 59. Lajos, irodalomtörténész. 60. Amerikai hírügynökség. 61. Filmszínház. 62. Sporttrófea. 64. Etalon azonos hangzói. 65. Foci páros betűi. 66. Régies ital. 67. Fémmel bevont. 70. Nincs vakáció e nélkül! 71. Műt. 74. Jelenlegi. 76. Bűnügyi nyomozástan.

Függőleges: 1. Összejátszás. 2. ..., ein Wort, egy ember, egy szó. 3. Hangtalan név! 4. Mocsári növény. 5. Növényi zsiradék. 6. Afrikai folyó. 7. Fényérzékenységet jelöl. 8. Majdnem ott! 9. Közjogi méltóság volt. 10. Zöld németül. 11. Chile a gépjárműveken. 12. Római pénzegység. 13. Olasz város. 18. Törvényalkotás. 21. Illetéktelenség. 23. Földre hullajt. 26. Semmikor. 27. Halászeszköz. 29. Becézett női név. 31. Egy angolul. 32. Motoralkatrész! 34. Lemázol. 36. Régi váltópénz. 39. Helyez. 40. Táncot jár. 42. Bálvány. 44. Ilyenláz is van. 46. Korelnök a közösségben. 48. Csónakot hajt. 49. Juttat-e? 50. Darazsak támadó szerve. 52. Dátumrag. 55. Meggyőződés. 57. Szent könyv. 58. Letisztít. 61. Bátor. 63. Piszok. 66. Szintén nem. 68. Különböző római számok. 69. Finn hírügynökség. 72. 3,14. 73. Szolmizációs hang. 75. Indiai légitársaság.

KENYERES JÁNOS

Megfejtésül beküldendő: vízszintes 1., 76. és a függőleges 1., 18., 21. sorok megfejtése.

Beküldési határidő: augusztus 23. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra kérjük ráírni: Keresztrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág–Szegedi Napló szerkesztősége. Szeged, Postafiók 625. 6701. A jó megfejtést küldők közül heten könyvjutalomban részesülnek.

Az augusztus 12-ei rejtvény helyes megfejtése: Menyasszonytánc, Királyválasztás, Mikulás-várás, Ólomöntés, Rönkhúzás, Harmatszedés.

Könyvet nyertek: Borbíró Lajos (Földeák, Ady E. u. 15.), Koter Pál (Szeged, Attila u. 16.), Gutpintér Jánosné (Csongrád, Szigligeti u. 8.), Sinkóné Sebestyén Erika (Vásárhely, Ormos Ede u. 13.), Torma Teréz (Csongrád, Kazinczy u. 5.), Vincze János (Makó, Úri u. 4.), Virág János (Szentes, József A. u. 4.).

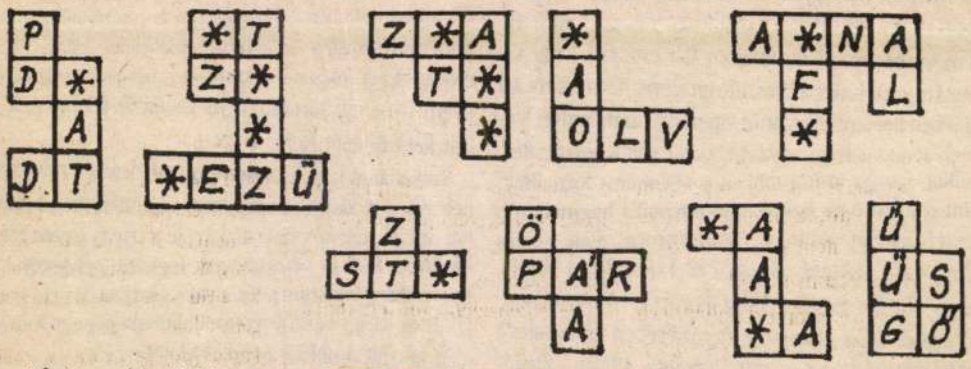

Gyermekeknek
Mozaik

A fenti mozaikdarabkákból rakjatok ki egy 13x4 négyzetből álló téglalapot. Orbán Ottó A víz című verséből kaptok idézetet. (A csillagok szóközt jelentenek.) A megfejtés beküldésének határideje: augusztus 23. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra írjátok rá: Gyermekrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág–Szegedi Napló Szerkesztősége, Szeged, Postafiók 625. 6701. A jó megfejtést küldők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Az augusztus 12-ei rejtvény helyes megfejtése: Balaton-parton.

Könyvet nyertek: Bártfai Rita (Szentes, József A. u. 2/B), Bárkányi Ágnes (Vásárhely, Mérleg u. 6.), Kispéter György (Szeged, Csongrádi sgt. 89.), Kertész Réka (Szentes, Sáfrán u. 6.), Kocsis Etelka (Makó, Kiss E. u. 8.), ifj. Udvari László (Vásárhely, Mérleg u. 6. II/9.).

GYURKOVITS Ferenc festő

Felvidék

Bárka 1994/1-2. 103.

MDK

Gyurkovizs Ferenc, festő.

Domboldal, of.-

Árv.Közl.193o jun.3. rk.sz.- 54.aukc.- 2o.l.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-74

Férfiarckép

Gyermekarckép

Almásy-Tel. Int. 8. sukc. 1942. febr.
15 l.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Gyermekképmás, of.

Őrangyal, of.

Férfi képmás, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

2o 1.

MDK

Gyurkovits Károly festőművész.

Férfiarckép

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rksz. 96. auk.
1o 1.

Gyurkovics Károly

l. Árv. Csarn. 97. ankció
Kat.

U. az 99. ankc. Kat.

" " 104. " "

" " 105. " "

" " 106. " "

Ahynen. Dominicus van.

1955. ~~46.~~ **H. Stacquet.**

(Sz. Bruxellesben 1838. november 25-én.)

Rotterdami részlet.

A háttér felé haladó szűk csatornában, a melybe itt-ott egyes czölöpöket vertek, ~~nagy sokaságú~~ halászbárkák kötöttek ki, melyeknek vitorlái be ~~vannak~~ vonva és a melyeknek árboczain kis lobogók lengenek. A part mentén emeletes házak kötik le figyelmünket, balról, az előtérben a lámpáson túl, gerendák hevernek s az épületeken innen őrház kéménye füstölög. A lámpástól nem messze, a szegélykövön, férfi és nő beszélget. Az asszony főkötője fehér, felöltője szürke és kurta szoknyája sötétkék; a férfi pedig fekete sapkát, kékes-szürke kabátot és pantallót hord. Az égbolt derült. Az épületeket köd veszi körül. Jelzése alul balra: »H. STACQUET.«

Aquarell, méretei 37·8 : 54 cm.

1892: VIII. 385. — 1893: IV. 278. — 1894: IV. 65. —

GYURKOVICH KÁROLY budapesti festőművészről elég részletesen emlékeztünk meg e folyóiratban.

Mint újabban értesülünk, a Gyurkovich életpályájára az szolgált döntő befolyással, hogy ő előtte küzdötte fel magát művészszé Balassa Ferenc, aki 1803-ban került a váci süketnéma-intézetbe, ahol Gyurkovichot is ugyancsak Schönbauer tanár képezte ki, s mint követésre méltó csillagot emlegette azt a Balassát, aki nemcsak Bécsben, de Rómában is tiszteletreméltó nevet vívott ki magának, mikor 1824-ben Gyurkovich a bécsi műegyetemre való felvételét szorgalmazta.

Schwarzer Antal a váci süketnéma-intézet igazgatója a sajtó figyelmét is felhívta Gyurkovichra, s a „Gemeinnützige Blätter" 83. számában határozottan kijelentette, hogy ő van hivatva a Balassa Ferenc nyomdokaiba lépni. Minden ember megtekintheti az intézetben e jeles ifjú rajzait s meggyőződhetik róla, hogy a hozzáfűzött remények nem túlzottak. 1824

Reszler Antal a nevezett budai német ujság szerkesztője fel is rándult Vácra, s örömmel registrálta, hogy a Gyurkovich művészete nagy becsületére válik úgy az ifjúnak, mint az intézet tanárainak s az összes növendékeknek.

Ami a Gyurkovich által festett fogadalmi képet illeti, az a „Művészet" olvasói közt szélesebb körben ébresztett figyelmet.

Legelőször Beke Erzsébet úrhölgy értesített bennünket, hogy a Gyurkovich képe a nógrádmegyei Szentkút nevű búcsújáróhely sekrestyéjében található fel. Kilenc éve, hogy nem látta, s már akkor sem volt kifogástalan állapotban.

A kép érdekében Alk Antal kisterennei plébános váltott levelet Mihályi Cézárral, a szentkúti helyettes plébánossal.

Művészet 1908. 66l.
A cikk folytatását
lásd a Komplettben.

szalonjában. Dec. 8-án nyílt meg a Nemzeti Szalon téli tárlata. 1908 jan. 4-én nyílt meg Zombory Lajos műveinek kiállítása a Könyves Kálmán r.-t. helyiségeiben. Jan. 11-én nyílt meg a Magyar Impresszionisták és Naturalisták körének kiállítása a Nemzeti Szalonban.

VÁGÓ DEZSŐ rajzolta az 1-ső és 34-ik oldal fejlécét.

KEDVEK JÁNOS rajzolta a 40-ik oldal fejlécét

PAP GÉZA rajzolta az 51-ik oldal fejlécét.

LAKATOS ARTÚR rajzolta az 58-ik oldal fejlécét.

GYÖNGYÖSSY ELEMÉR rajzolta a 60-ik oldal fejlécét.

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

PÁRISI LEVÉL. (Törvény a művészek szerzői jogáról. — Művészet az iskolában. — Nordau ferdítései.) A francia művészeti budget tárgyalásakor ismét szóba került a művészi tulajdonjog kérdése és pedig oly értelemben, hogy az idevonatkozó eddigi törvények revidiáltassanak. Másrészt pedig ama szép elvet hangoztatták, hogy „Franciaország itt is statuáljon példát a többi nemzeteknek". Őszintén szólva a franciák eddig sem szűkölködtek az idevonatkozó törvényszerű meghatározásokban, melyek azonban többé-kevésbbé holt betűk maradtak. Az ügy pedig már régtől fogva sürgős, mert mindenfelé, különösképen Párisban, egész csomó művész nevével történik visszaélés.

A Bardoux-féle törvényről esett újabban szó ez alkalommal. E törvényt mintegy tíz év előtt alkották, de gyakorlati érvényesítésére épen úgy nem került

Gyurkovics Károly

szül. Pesten 16 évés

1826

Bècsi akadèmia
[illegible]

Karperecz bronzból, honfoglaláskori

V. 172.

Lyurkovics Károly

l.

Lykanemzromantika

87, 201, 203. l.

BOÉR – SZABÓ
birl[illegible]yosok
TÖR[illegible]KLÓS

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lipperkovics Károly

festő

Irod

2

Tragor Ignác:

Váci bölcsők váci koporsok. Vác. 1938.

7. l.

GYURKOVITS KÁROLY süketnéma festő, 1810—1874. Egy kőrajzát ismerjük, amely A. Karner festménye után készült a bécsi Lith. Inst..ban. Ismeretlen férfit ábrázol. — SzM. Graf. Gyüjt. — Bibl.: Th-B. Kstlex . . . — Tragor I.: Vác műemlékei és művészei. 1930. 81—82. l. —

THON

ÚJ
GYAR
TŐ-
ÉSZET
ÉNETE

Gyurkovics Károly

festő

Revai XX. 335. l.

.GOS BIZOTTSÁGÁTÓL
ÉNA ÚT 41. SZÁM.

Gyurkovics Károly

Művészeti lexikon
317 l.

-a, piros terítővel letakart asztal előtt
ina s szakála barna. Jobb kezében ludtoll
-t s baljával a térdeire támasztott piros
-ely valószínűleg a biblia magyar fordítása.
A szék támlája piros. Lábainál a földön
könyvpolcon hat folians áll. Fölül jobbra
-tól hét sorban ezeket olvassuk:
Illustris Ungarus prope
-entii in quadam Specu ultronea Castigatione
-m quidem sed jugi meditatione Coelestium
-diu vitam egit Superiorum jussu revocatur
-lurib(us) Sanctor. Historiis Ungarico
circa Annorum Christi 1456."

~~[illegible]~~
Murkovics Károly
Halm Antal

l. K. 538

Ernst Mur. Kiáll. X.
Magyar biedermeier-
művészet. Bp. 1913

Aphrodite a kabokon (kasse)
Egressy Gábor arch (Ernst)
tremlér Mihály (1859)
" " né "
Női félakt
" archép
Lovak
Férfiarch

1/.

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLITÁSAI

X.

MAGYAR BIEDERMEIER-MŰVÉSZET

RENDEZTE:

ERNST LAJOS DR. LÁZÁR BÉLA

G y u r k o v i t s K á r o l y
rajzát ismerjük,amely A.Karner ~~Kéxx~~
Lith.Inst-ban~~x~~.Ismeretlen férfit áb
Kstlex.....-Tragor I.:Vác müem

Lyka M.M.

164, 184, 187

5 34

Gros Guerin-t és Ingres-t,s a kezdő
dő romanticizmus kiváló képviselőit
megnyerték az uj grafikai ág propag
lóinak és müvelőinek.Bécsben viszon
igen siralmasan végződtek az első k
sérletek,pedig maga Senefelder prób
kozott meghonositásával.Azonban sok
ő maga sem gondolt müvészi célok me
valósitására,hanem az iparban és ke
reskedelemben való gyümölcsöztetésé

A magyar kőnyomatos müvészet
eléggé nehézkes kialakulását az elő
fejezetben már láttuk.S világos elő
hogy különösen nálunk nem volna hel

süketnéma festő,1810-1874.Egy kő-
k festménye után készült a bécsi
rázol.-SzM.Graf.Gyüjt.- Bibl:Th-B.
lékei és müvészei.1930.81-82.1.-

K

Gyurkovics

GY. 2. *Károly*, festő. * Pest 1810, † u. o. 1874. A bécsi akadémia tanítványa. Pesten letelepedve, sok arcképet festett (Gyurkovics tábornok, Jókai stb.) többnyire miniatűrben.

K. G. I. 4321

Hadjárat 1848/9-ben:

Eszék ostroma
Vezetője N
~~ele~~ ág
kajó és a
~~jak a kiséret~~
~~ei~~ torlasz elle
a küzdelem
~~élénken viszonoz~~
muló ráczoka
előtérben elese
a háttérben (E
két sorban:
„Stürmi
Festung am
ge
alól jobbra: „

Könyom

Gyurkovics Károly

Lásd

Művészet 1911.

425, (L. G.:

Nájak a multból)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a műhelyfőn

8. sorsz. Műhelyi min

Gyurkovich Károly

Lajos

Született 1908.

66.67 (M.K.)

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Gyurkovics Károly

festő

szül. 1810-ben Pesten,
süketnéma. 1825–28.
és 1832. volt az akadémia
növendéke. 1828-ban
Gundel-díj.

Gyurkovics Károly, festő, szül. 1810-ben Pesten, 1825 ápr.-ban iratkozott be és 1828 végéig rendes hallgatója volt a tájképfestészeti szakosztálynak. 1832-ben félévre a tört. festészeti szakosztályba iratkozott be. Akadémiai tanulmányideje alatt évi 300 frt magy. állami ösztöndíjat élvezett. 1828-ban a Gundel-díjat nyerte. Lapszéli megjegyzés: „süketnéma".

Fleischer Béla 48. l.

101

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Gyurkovics Károly

festő

14 képe felsorolva

Ismt

Füzes.

Ezen Plan Einer neu zu
legenden Tiroller Orte, bey F
tervezett templomnak homlokza
zát és gerendázat vázlatát ny
fölül jobbra: Entworfen

Szines rajz, mér. a

Gyurkovics Károly

Ernst Múzeum aukciói

1920 ágr. XI. a. Férfi képmás, virf.

1920. XIII–XIV. Böhm Gustáv a N. Gustáv rend. képm. virf

1921. XV. Férfi képmás

1921. XVI. Férfi képmás (1834) of.

1923. XXIII. Férfi képmás, miniatür

1924 nov. XXVIII. Női képmás (1858) of

1937. 55. Női arckép, of

M. Nemz. Ren. Társ. 1921. I. a.

Női arckép, of

Áro Charu 1938 febr. 2. rk Női képmás of

~~1938. 3. rk Női képmás, of~~

1938. 6. rk. Granyal
Mermek képmás } of
Férfi képmás (sérült)

~~1939 [illegible] 3. rk~~ 1940 jun. Női képmás, of (öny)

1940 dec. 7. rk. Férfi (gyurcs)
Női (öny) képm. of

1941 márc: A művés felesége,
Mermek képmás (sérült) } of
Férfi
Női } "

1942 máj. 104. a: Férfi képmás I–III. of

Gyurkovics Károly

1810 – 1874

209. A művész nagy-
anyja.
Miniatur 7 x 6.
70 P.

Almásy-Teleki V. 1941.

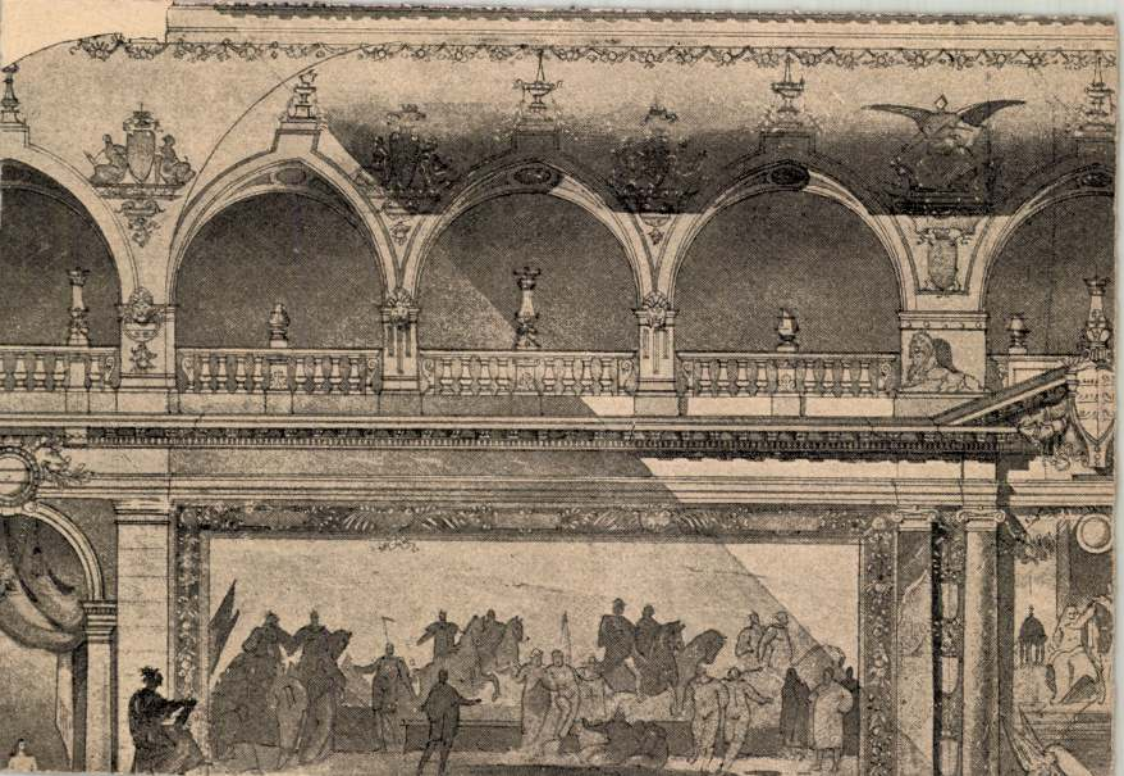

Gyurkovits Károly

pesti 1810 – 1874

Lásd

1942 febr VIII: Férfiarckép 1846
Nemzetarck. 1858) of

Almásy-Tellki

~~X. 1942~~

MÜRKV. 1947 okt. VI.

Férfi képen. of

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Gyurkovics Károly

Olukt

Biederm. kiáll. 1937-38

VIII. terem.

Nagyapja archepé, akv. min.

XX. terem

Női archép, olaff. I-IV
Női archép, olaff.
Női archép, olaff.
Henke Antal archepé olaff. repr. a Katalogusban
Önarchép, olaff.
S.-né Hubert Ernesztin archepé, olaff. 1860
Henke Antalné arch. olaff.
Női archép, olaff.

NIVERSITY

Gyurkovits Károly

festő 1837

l.

~~Mánszdebrkiáll~~

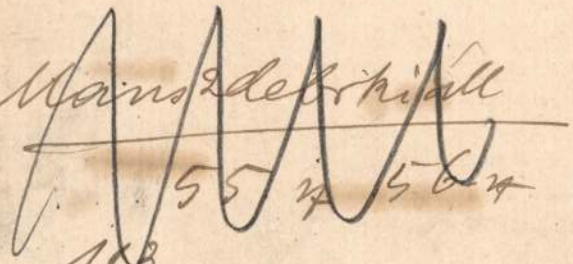

~~55 ~~ 56 ~~

113. ~~

Fův képt 1939 jan.-febr.
(Nitral)

Női képmás (1860) of

Pálffy János hagyom.
Pozsony [redacted] 65.

VI: 85.

~~[illegible]~~
~~30 után.~~
[illegible]dik felebő.

[illegible] szemben ülve

[illegible]e ábrázolt Madonna jobb kezével ~~a ke-~~
[illegible]s a ki jobbjá[illegible] lándzsával ütött
[illegible]pen úgy, mint a szegek helyeiből fény-
[illegible]k fejét dicsfény veszi körül. ~~A kezer,~~
[illegible] kék palást. ~~A mestelen~~ Jézus lágyékára
[illegible]ötve. Az aranyozott háttér mintás.

-- Becsértéke 2200 K
~~[illegible]mánya 1907. november 14-én (1429-908).~~
[illegible]eltárban -- és annak kivonatában VIII:10.

64

~~[illegible]t:~~

NB. imázsam [illegible] al
betétes munka

35

2·2

Gynokovics Ferenc

Műcsarnok Losonc

1917-18. téli kiáll. 298, 304

1918. tav. kiáll. 198

Aukciók

tit. Kőra Cék

Murk. Károly Talán

1911 nov-dec 14.

Női arckép (1859) !!!

tévés!

Mu. Károly

1913. XIV. a:

Schäffer János és neje pesti polgárok arcképe, of ?

Árv. Csarn: 1930. 54. a.:

Domboldal, of

Alm. Tel. 1943. XII. a.

Proletár fiú, of

~~A gyag~~ ~~tanyér~~ római töredékek

[illegible]

~~VI. 266.~~

Gyurkovich Károly

festő

Erőd

Ernst Mur. kiáll.

X. Magyar. bieder-

meier – művészet.

Bp. 1913. 28. l.

Női arckép

családi kép 1 of

Gyurkovits generális (1843)

Férfi arck. miniatur

4

Gyurkovich Károly festő * 1810. Budapesten, † 1874. u.o. A váci siketnéma intézetben tanult, azután a bécsi képzőmüv. akadémia ösztöndíjas növendéke volt s egy mitológiai tanulmányával pályadíjat is nyert. Hazatérve Budán nyitott műtermet s főleg ⌉ arcképfestéssel foglalkozott. Emlitésre méltó művei: Cházár András, Fischer bankárné és Jókai Mór (1872) arcképei. (Farkasfalvi J., Művészet 1907 206, 1908 66. l.)

⌉ miniatür

112

~~Gereben,~~ V. 178.

~~(magyar köblösi~~

4305

7 Gemeinnützige Blätter. 1824. 83. sz. —

206–207. l. — U. a.: Művészet. 1908. 66–67. l. — (1911. 425. l.) 7 Nagy Iván. Magyarorsz. Képzőműv. Szózadok. 1874. 44. l. — Vas. Ujs. 1874. 221. l. (Hazai tárczarészek). — Kukuljević Ivan Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb 1858. 102. l.

287. *id. Markó Károly:* Eszményi táj.

Gyurkovits Károly

129. *Gyurkovits Károly:* Gyermekképmás.

Árverési Közlöny 1938. 6. rk.

414. *Rudnay Gyula:* Cigánytábor.

Gyurkovits Károly

VI

130. *Gyurkovits Károly:* Őrangyal.

Árvecsi Közlöny

1938. 6. sk. n.

Deák Ébner Lajos

33. *Deák-Ébner Lajos:* Ábrándozás.

Arverési Közlöny
1938. febr. 2. sz.

Gyurkovits Károly

49. *Gyurkovics Károly:* Női képmás.

Aro Aam
1938 dec.

Gyurkovics Károly

149. *Gyurkovics Károly:* Női képmás.

Aro Gaza. 1940 jun
94

Kasznár Ring János

195. *Ismeretlen festő, XVII. század:* Hadvezér.

319. *Kasznár Ring János:* Erdőrészlet.

111. *Feszty Árpád:* Holdvilágos táj.

Arv. Körl. 94.n

Gyurkovics Károly

Árverési Közlöny
1940. 3. rk. n

VIII

149. *Gyurkovics Károly:* Női képmás.

319. *Kasznár Ring János:* Erdőrészlet.

123. *Gyurkovics Károly:* Férfi képmás.

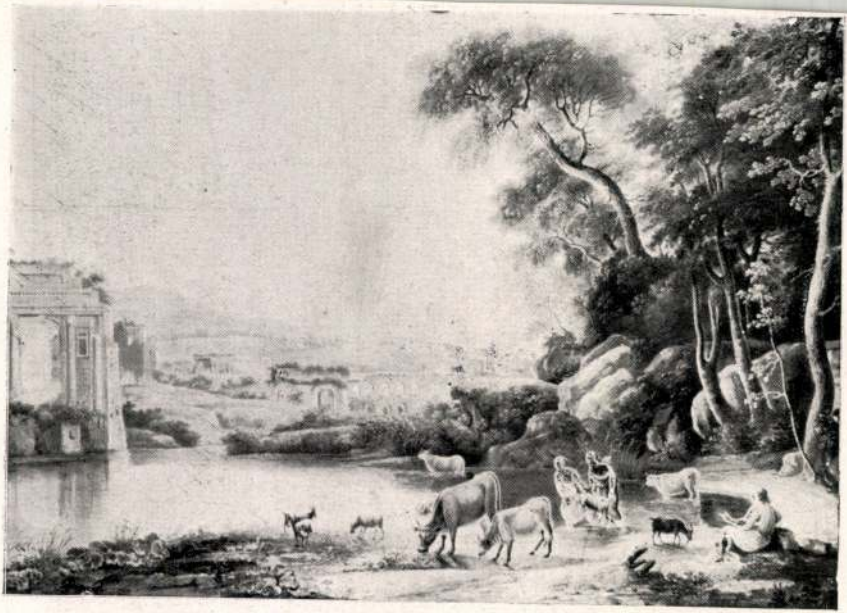

165. *Ismeretlen festő, XIX. század:* Tájkép, legelő nyájjal.

Gyurkovics Károly

(1810 – 1874)

217. Férfi képmás

Vit. 64×100.

Ernst Muzeum aukció

XV.

XXXII

Gyurkovics Károly

Női képmás
c. kép repr.

Árverési Közlöny

1938. febr.
2. rk sz.
XIII. tábla

253. LAMPALELENZO. Ezüst, hímzett betéttel. 575 gr. Bécs, 1830. . . . . 120.—
(Illusztrálva a XX. táblán.)

254. CUKORTARTÓ. Aranyozott ezüst, domborított alakos és áttört díszítéssel, egykorú zöld, csiszolt es festett üvegbetéttel. Augsburg, Joh. Georg Kröner, 1820. Hozzá díszes ar. ezüst cukorfogó 250.—
(Illusztrálva a XIX. táblán.)

255. KAROS GYERTYATARTÓ. Ezüst, egy pár. 2380 gr. Bécs, 1856. . . . . 500.—

256. FÜLES TÁLACSKA. Ezüst, hólyagosan verve. 19. század . . . . . 110.—

257. OVÁLIS TÁLACSKA. Ezüst, domborított díszítéssel. 18. század vége. Osztrák adóbélyeggel a 19. század elejéről . . . . . 60.—

258. OVÁLIS TÁLCA. Ezüst, domborított mythológiai jelenettel. Nürnberg, 18. század első fele 250.—
(Illusztrálva a XVII. táblán.)

259. KAROS GYERTYATARTÓ. Ezüst, egy pár. Bécs, 1860. (Talpa kitöltve.) . . . . . 100.—

260. TYUK. Ezüst, domború és vésett díszítéssel. 19. század közepe . . . . . 50.—

261. GYERTYATARTÓ. Ezüst. egy pár, 730 gr. Bécs, 1806. . . . . 160.—
(Illusztrálva a XVIII. táblán.)

Gyurkovich Károly

1810 - 1874

Štáb. II. 58.

IV. 105, 137, 150

Végleg elintézett

ügyek

K. 163.

Gyurkovics Károly

festő

A magyar képanyag, mint mindig, most is néhány műtörténeti ritkasággal és nagy kvalitású darabokkal büszkélkedik. Az azelőtt úgyszólván ismeretlen *Gyurkovics Károlytól* mostanában egyre több munka kerül elő s egyre teljesebbek lesznek ismereteink róla. A legkülönfélébb modorú és színvonalú arcképek után, felbukkant ime már egy kompozicio is, mely az Örangyalt ábrázolja (130. sz.). Áhitatos, naiv elgondolásában még a nazarénus festők formavilágában él, a tisztavonalúság az ideálja, a világos és derűs színezés, amit egyébként már néhány arcképe után sejteni is lehetett. Ugyancsak tőle való egy kis fiú képe is (129. sz.), szintén ujdonság Gyurkovics oeuvrejében, mert eddig csak férfi- és női-arcképeket ismertünk tőle.

Árverési Katalógus

1932. 6. rk. n 8, l.

Antik bútorok

Árveré

Az árverés napja	Festmények, rajzok, metszetek	Szobrok, plakettek	Kelet
1938 október 24	1–50	—	—
„ „ 25	51–100	—	—
„ „ 26	101–150	—	—
„ „ 27	151–200	—	—
„ „ 28	201–250	—	—

Gyurkovics Károly

Ár veresi Csarnok andreis Kat.

~~40. n. 1927 dec.~~

~~41. [illegible] [illegible]~~

323-325. Ismeretlen mester.
A XVI. századból

~~323-325.~~ Kögl-család siremléke.

előtt térdelve és (olyk

Feszületnél Kögl Farka
Borbála és Magdolna ~~megnégy gyermek~~
~~háttérben~~ város köti le figyelmünk
takozik ki, ~~Az angyalok~~ elseje táb
mea lux Christe et tva mors mea sor
tai: ALS MAN ZELT NACH DER ~~XXXXT~~ VN
4 TAG JANVARII Ao 1587 IN GOTT ENTS
WOLFGANG KÖGL BVRGER VND RATHS FREV
TAG ~~XXX~~ NOVEMBRIS STVRB DIE TVGENDTS
ANNO 1577 DEN 21 JANVARII STVRB DI
MAGDALENA SEIN ANDERE HAVSFRAV VND
BEGRABEN. GOTT WOLLE SIE VND VNSEL
WECKEN. AMEN. ANNO MDLIII DEN XXVIII
UND STVRB DEN... TAG... ANNO 1703 DEN 25
DERZEIT DER KÖNIGLICHEN FREYSTADT
NEVAVFGERICHT ~~továbbá~~ végre a f
(SICVT MOYSES EXALTAVIT SE
FILIVM HOMINIS VT OMNIS QVI CREDIT
AETERNAM. JOHAN III. WOLFGANGUS KÖG
MORTVAE SIBI AC MAGDALENAE CONJVGI

Gypszöntvény, méretei 86
A régiségtárból.
Átvétetett ~~XXX~~ 303/88C) 3

kiknek

~~[illegible]~~ erek és pedig a főtáblán:

[ε, továbbá :ε

A háttérben Jeruz

1810 – 1874

Gyurkovics Károly

1828 Gundel. díj I. fok

l.

LykaMagymű1300-50

Váci Sikeltnincs Int.
Fáy Károlytól tanult rajz

164 184 187 331

1825-32
Lóczban Bécs

Akad. 534. l

Gy. Pál
Bánság
ben élt
arch f.

miniatur
archégeret
fest egy hámban
Chárár András of Váci Sikeltnincs
Fogadalmi képe a nógrádi szt Kút Sekrestyéjében

rézm. is

bejárjuk a Bodolai-hegység szelíd lejtőit, kies erdőit, több történelmileg érdekes helyre találunk. Kopácstól északra ott van Laskó, hol 1544-től kezdv
olasz
Herce
fonto
partjá
Béla
meg.
lette
a Par
tibb
szemb
mentő
nyebb
mohá
határa
mető
M
nemze
Száza

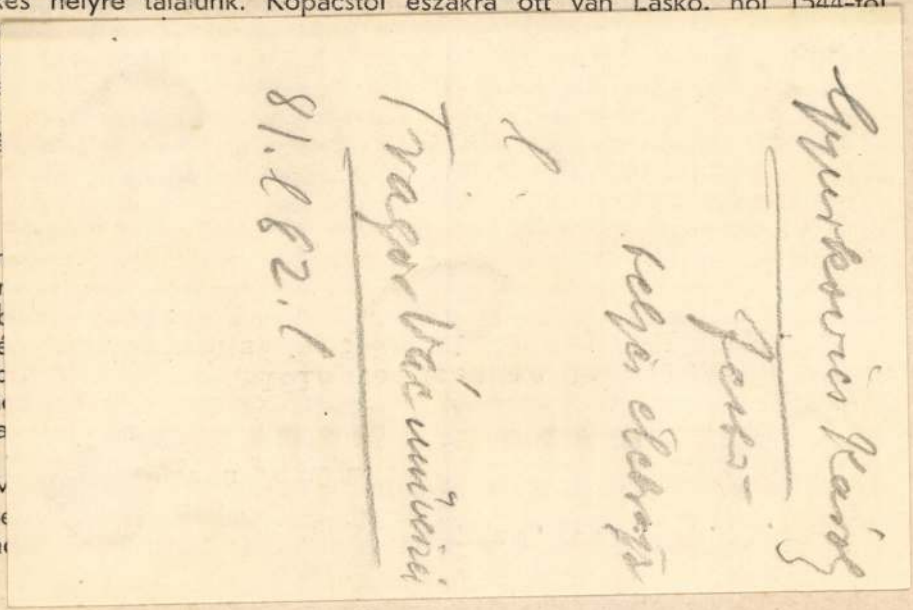

város képét mutatja. Valóban az. Hiszen már a béke évében is Horvát-Szlavonországnak nagyságra nézve második városa volt. Látása egész sor történelmi epizódot juttat eszünkbe. A várost a Kr. u. 8. évben Augustus császár alapította. Ettől kezdve, mint a Dráva egyik fontos átkelő helye, jelentőségében egyre emelkedett. Hadriánus falakkal vétette körül. Próbus innen irányíttatta a Drávaszög mocsarainak kiszárítását célzó és a Pannoniába vezető út emberfeletti munkálatait. Constantinus császár Kr. u. 350, majd 351-ben, ismételten itt győzte le vetélytársát: Vetriánust.

Ebben az időben Mursa már a dunai hajóhad egyik fő állomása. Lakosai és az itt állomásozó cohorsok katonái között úgy látszik, már nagy mértékben el volt terjedve a keresztény vallás, mert püspöki székhely s később is a kereszténység egyik legerősebb gócpontja. Egyes jelek szerint, a népvándorlás hullámverésében az avarok pusztították el, hogy aztán m. e. 300 évig porlassza az Idő. A IX. század végén, a Dráva-Száva közti területtel együtt bolgár-török törzsek birják, de vára csak a XI. század utolsó tizedeiben épül föl és ekkor régi római nevét Osjek névvel cseréli föl.

Aztán jöttek az eseménygazdag, mozgalmas idők, melyek Eszéket sem hagyták érintetlenül. Történetében különös fontosságú a XVI—XVII. század. Az úgynevezett törökkorszak. Még a mohácsi katasztrófa előtt esik török kézre és 1687-ig nyögi az ozmán hatalmát. Ebben a 161 évet

Gyurkovits

Gyurkovits, siket-néma arczképfestő, kit Pesten sokan ismertek, meghalt 64 éves korában.

Nas. Lip. 1874. 221. l.

SIPO
HENR
BÚTO
GYÁR

BUDAPEST,
RÁDAY-UTCA
TELEFON 61

legegy-
a legmo-
ivitelben;
saját terv
karék- és
nelyeket.
tésekkel
zolgálunk

MDK

Gyurkovics Károly, festöm.
1810-1872

183. Férfi képmás. Olf. 60x48. Jelzett.
184. Női képmás. Olf. 78x62.
185. Gyermekképmás. Olf. 102x80. /Sérült./
186. A müvész felesége. Olf. 79x64. Jelzett.
Illusztrálva a cimlapon.

Festmények, rajzok, metszetek. -97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. -Kat. 24. l.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-74

Női arckép, vászon

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 15 1.

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-1874.

Női képmás, olaj

Szfővárosi Képtár uj szerzeményei. N. Szal. kiáll.
1939. jan. 6 1.

MEK

Gyurkovics Károly

Eggenberger aukciói I. 12 l.

Gyurkovits Károly 1810-74 M.D.K.

festő

Pesten, főleg miniatüröket készitett

1) Férfi arckép – Aloys Karner fest.

1830

Gerszi, A magy. körajz 1960 149

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép
Női arckép

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 38 l.

Lengyel /Tolna/

Apponyi-kastély /61.szám/ egy
leten díszteremmel, üvegbolt
tette Apponyi József 1829-ben
Iskola.

(Varga Sándorné, 1954)

M. D. K.

Gyurkovits Károly festő, litogr.

a bécsi Akadémián tanult.

Férfi arcképe – litogr. 7. rép.

Gerni, A magy. Körajz. 26.

MDK

Gyurkovics Károly, festöm.

1858-al keltezett arcképe egy idösebb nöről.

Juniusi aukciós -tárlat.
Ért. Közl. 1940. 3.rk. sz. 10.l.

MDK

Gyurkovics Károly

Henke Antal, festm. repr.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

Gyurkovics Károly MDK

Nagyapja arcképe

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Gyurkovics Károly MDK

Női arckép I-V..

Henke Antal

Önarckép

Henke Antalné

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Gyurkovics Károly MDK

Női arcképek I-V.

Henke Antal

Arcképek

Henke Antalné

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiállí.

Gyurkovics Károly

MDK

Henke Antal, repr.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Фундеанов Кароль

Вояке Ґабел, серг.

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-74.

Női képmás, of.

Férfi " "

Alkony, "

Árv.Közl. 1940.dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

22 l.

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-74.

Böhm Gusztáv képm. vf.

Ernst Muz. 13-14. aukc. 1920. 15. 1.

MDK

Gyurkovics Károly

Önarckép, festm.

Női arckép, "

M.Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

38 l.

1150 Tépe (Hajdu)

Ref.templom homlokzat előtti t
Szószék és padok, XVIII. sz. N
1745-ben és 1788-ban helyreáll

(Kovács J. István: Magyar református
Ezarka László, 1955)

MDK

Gyurkovics Károly

Henke Antalné, festm.

Női arckép, "

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

38 l.

Sárrétudvari (Hajdu)

Ref.templom /1871-1882/. Ezüstpohá

(Kováts J. István: Magyar református
Gábor, 1955)

M.D.K.

Gyurkovits Károly
festő

Női képmás

Bizalkció 1957. Budapest.

16 l.

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 38 l.

oronnyal, kétboltszakaszos hajóval.
Szt.Anna, 1846. A pécsi székesegyház-
1777. Épült 1765-ben.

écs, é.n. 1929, 49 l - Stippek Jó-

MDK

Gyurkovics Károly, festö
1810-1874

Férfiképmás. ~~Jelezve.~~ Olf. Vászon.

v.Ernst Museum VI.művészeti aukció. Kiáll. 1947.okt.
Kat. 13.1. 12-19.

KDE.

Gyurkovics Károly, 1810-74.

Férfi képmás, vf.

Ernst Múz. 15. aukc. 1921. 18 l.

Συγκόνδος Κάτιν, 1810-14.

Τέτη Κέρκυρα, νί.

18 1.

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép

Henke Antalné

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 38 l.

i toronnyal, szentély előtt kétoldalt
l. Épült 1829-ben.

MDK

Gyurkovics Károly

Önarckép

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 38 l.

oronnyal, félköríves szentéllyel.
rézkehely, 18[illegible]1. Négy ónkanna, 179o.
Épült 1785-ben, tornya 1843-ból.

egykár emlékkönyve. Dombóvár,

MDK

Gyurkovics Károly

Nagyapja arcképe

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

22 l.

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép, festm.

Női arckép, "

M.Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

38 l.

Téglás (Hajdú-Bihar)

Ref. templom, homlokzat elő
lyel. Síkmennyezetes hajó.
Épült 17o7-ben, átalakítva

(Kovács J. István: Magyar nép
építészet — Kovács István, 1956)

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép

Henke Antal

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 38 l.

Lengyel (Volna)

Földvár, nagyméretü, őskori.

(Kalog József: Őskori földvár - ...

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-74

Női képmás, of.

Arv.Csarn. 1940. jun. 94.sz.

23 l.

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-74.

Női képmás, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 31 l.

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép, festm.

Henke Antal, "

M.Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

38 l.

Téglás (Hajdú)

Beck-kastély, egyemeletes,
Pál 177o körül. Ma Általáno

(Kovács István, 1955)

MDK

Gyurkovics Károly, festőm.

Lább IV. ~~123~~ 137.1.

NMK

Gyurkovics Károly

Önarckép

Női arckép

Henke Antalné

Női arckép

M.Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató, 1937.nov.

MÜcs. 38 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Gyurkovics Károly, festőm.
XIC. sz.

Női arckép. Vászon.
63 x 55 1/2

Magy. Nemz. Renaissance Tárc. I. aukciójc. Bp. 1921.
Kat. 13.1.

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép

M.Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató, 1937.nov.

Mücs. 38 l.

EA..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Gyurkovics Károly

Női arckép

Női arckép

Henke Antal

M.Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató, 1937.nov.

Műcs. 38 l.

EA..... ltsz. Gyűjtés h

Gyurkovich Károly, xx, 1810-1874

Adatok müvészetünk történetéhez. Müvészet, 1907.

207 l.

MDK

Gyurkovics Károly, Pest

1828. 1.dij Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs, lol. 1.

Aurél.

k életévét betöltött Bernáth Aurél
budapesti Ernst Muzeum termeit ké-

MDK

Gyurkovics Károly, 1810-1874.

Női képmás, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk. 19 l.

MDK

Gyurkovics Károly

Nagyapja arcképe

M. Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Mücs. 22 l.

Gyurkovics Károly

Szerepel a magyar biedermeier kiállításonja Műszaméstan

Nemzeti Lyszág 1937 XII.1.

Gyurkovics Károly (Karol),
~~festő~~, pesti születésű festő,
a bécsi akadémián ta-
nult és 1818-ban kapta az
első jutalmat. További élete
nem ismeretes.

Kukuljević I:

Slovnik umjetnikah
jugoslavenskih od Ivana
Kukuljevića. God 1858.
102. oldal.

Gyurkovitsch Karl

geb. in Pest, 16 J. alt.

1822 - 1823

Bécsi akadémia
könyvtár

1822
16
1806

~~Bronzvéső, tokos füllet VII. 244.~~

Gyurkovics Károly

Művészet 1907

206, 207 (F. I : Gy. K.)

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Férfi képmás, of.

Gyermekképmás, of.

Őrangyal, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
19 l.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Férfi képmás, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

19 1.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Női arckép, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

15 1.

MDK

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-74

Férfi képmás, of.

" " "

" " "

Árv. Csarnok 104. aukc. 1942. máj. 7. 1.

NDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Germekképmás, olaj
Férfiképmás, olaj
Őrangyal, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

21 1.

MDK

Gyurkovits Károly, 1810-1874.

Férfiarckép, festm.
Gyermekarckép, "

Almássy Teleki VIII. 1942.
15 1.

MDK

Gyurkovits Károly festőmüv.

Árv. Közl. 1941. márc. 2.rksz. 97. auk.
12 l.

MDK

Gyurkovits Károly, festöm.
1810-1874

Gyermekképmás. Olf.

Árv.Közl.1940.1.rk.szám 22.1.

Gyurkovits Lajos, kssk

L. Urbán Ferenc

-:Hír

Népszabadság, Bp. 1980 aug. 19. 8.

Gyurkovits Lajos, festő

L: Urbán Ferenc

-:o Kiállítások

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug 18

2

Grafika, rézmetszet, 1846 előtt v. körül

Gyurkovits N. arcképei rézmetszetben ismeretesek,

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Grafika, rézmetszet,XIX sz.e.ff.

Gyurkovits M. festménye /?Ł rézmetszet
ben: Cházár András arcképe.1846.

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészeti

Festészet, önálló táblakép, 1846 előtt v. körül

Gyurkovits N. arcképei rézmetszetben

ismeretesek

Századok 1874. 26–44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművésze

Gyurkovits N. festő, Budán
Arcképei

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Buda

Gyurkovits N. arcképfestő lakóhelye

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Gyurkovits Rezső

Műcsarnok szobrai

1927. őszi kiáll. 168.

Ujpest Deák Ferenc

u. 91.

1928/29. téli kiáll. 179.

Kehely 1818-ból, Georgius Sodomka
besztercebányai ötvös műve, besz-
tercebányai múzeum tulajd.

VIII. 40.

Gyurkovits Rezső MDK

Tanulmányfej,/Weigelle Sándor/

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Gyurkovitsné Kamarás Katalin, keramikus

L. Lakatos Lilla

– Közművelők és népművészek kitüntetése 4.

Népszabadság Bp. 1978 aug. 19.

Gyurman Adolf zerkeztésében
(1848-49 zabban emlékkiállitásából)

mDK.

1848 jun. 1én indul a „Közlöny" minsékelt irányzatu
Gy. A. zerkeztésében

Zabó Dezső: A fab. kaz. idejéből való nyomt-ról
Grafikai Szemle 1891. 10 z. 150 old

Gyuró Béla dr.

fotós

M.D.K

Az 1958-as fotofalter pályázaton a holedik díjat nyerte.

Harsányi Márta: A pécsi fotóművészek

Napló, 1959. május 24 – 7 lap

M.D.K.

dr. Gyuró Béla
fotós

Az 1958. as fotópost pályáza-
ton bronzérmet kapott.

Karsainé Márta: Pécsi fotóművészek
Napló, 1959. május 24 - 7 lap.

M.D.Y

dr. Gyúró Béla
fotós

Kirakat előtt" cenni műve
"szerepel a tárlaton.

Szabás Rezső: A II. Pécsi Országos Fényképkiállítás
Dunántúli Napló, 1958. nov. 23 - 2 lap

MDK

Gyuró István

Táj, rk.

Radnóti illusztr. lav.tus

Táj, diópác

Grafikai kiáll. Képzőm.Főisk. 1964.

MDK

Gyuró István

Tartályépitès, lav. tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

Гдеч: 1234 г. Ноябрь 8.

Кеда, Тер, 1239: Тер, 1239\

Тебе, Ноябрь, сентябрь, 1239\

Ноябрь, Ноябрь, Ноябрь,

002
GRIFF GENTLEMENS
FAX +36 1 3310575
'99 09/20 15:40

MEGHÍVÓ

Griff Gentlemen's Rt.
Griff Art Galéria

Gyuró István

Szeretettel meghívjuk Önt
1999. szeptember 22-én,
szerdán 18 órára
a Griff Caféba
(Griff Áruház, V. Nyugati tér 7.)

GYURÓ ISTVÁN
reklámgrafikáinak tárlata
látható október 6-ig.

Bevezetõt mond
SZIGETI PÉTER
reklámmenedzser.

A Griff Art Galéria
vendége FARAGÓ LAURA
énekesnõ.

Griff Art Galéria
(videoklip)

Közremûködik
SULYKOS MÁRIA
brácsán

Információ:
Gyurkó Éva
kreatív igazgató,
Griff Gentlemen's Rt.
Tel.: 387-7958

Zsombók Margit
mûvészeti menedzser
Tel.: 261-7585

Szeretettel meghívjuk Önt
1999. szeptember 22-én,
szerdán 18 órára
a Griff Caféba
(Griff Áruház,V.Nyugati tér 7.)

GYURÓ ISTVÁN
reklámgrafikáinak tárlota
látható október 6-ig.

Bevezetőt mond
SZIGETI PÉTER
reklámmenedzser.

A Griff Art Galéria
vendége FARAGÓ LAURA
énekesnő.

Griff Art Galéria
(videoklip)

Közremûködik
SULYKOS MÁRIA
bracsán

Információ:
Gyurkó Éva
kreatív igazgató,
Griff Gentlemen's Rt.
Tel.: 387-7958

Zsombók Margit
művészeti menedzser
Tel.: 261-7585

1970 JAN 18
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

102

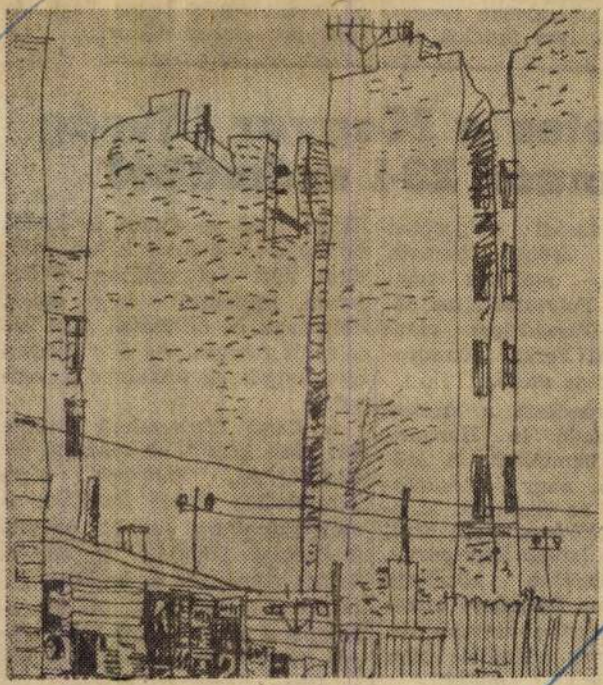

Gyuró István — Tűzfalak

Gyuró Ds Arad

ünnepségen a ...
vesznek szovjet
Márciusban rende-
25 éves fiatalok ta-

...etes a M...
...nuár 23·

...azdasági dolgozóka
...t érdekli Németl
...ke, melynek címe
...s. Folytatódik az If
...Z—Társadalom című
...ulai Ferenc kémsoro-
...—6-os mező.

...egrendezik a székes-
...Made in Hungary
...i bemutatót. A szé-
...iak nagy lelkesedés-
...ek az énekesek, tánc-
...néltó fogadására. Erről
...zó István képriportja.
...részéhez közeledik
...ván: Börzsönyi éjsza-
...dokumentumsorozata,
...agyar ellenállás nagy
...nek állít emléket.
...r Ifjúság munkatársa,

dolgoznak az őslakosok és a betelepült fehérek. Az ő élményeit olvashatják az útikalandok kedvelői.

A fiatal filmrendező, Sándor Pál most készült el második játékfilmjével, melynek címe „Szeressétek Odor Emíliát". A múlt században, egy lánynevelő-intézetben játszódó történetről Somos Ágnes írt és készített interjút a rendezővel. Kötött és horgolt a divat — ezt bizonyára sok fiatal lány észrevette. A női rovatban hasznos tanácsokat és mintákat is találhatnak.

GYÚRÓ István – grafikus

Békés Megyei Hírlap — MEGYEI KÖRKÉP — 1987. 05. 27

Gyúró István grafikái, plakátjai. (n) Gyúró István grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap délben Orosházán, a Táncsics Mihály Gimnázium Galériájában. A művész Orosházán született, a gimnázium növendéke volt, a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után tanított, majd alkalmazott grafikával foglalkozott. Első kiállításának szülővárosa adott otthont 1969-ben, majd több önálló kiállítása is volt, megnyerte a város címerének megtervezésére kiírt pályázatot. Felvételünkön a grafikusművész Imreházi Károlyné tanárnővel, aki osztályfőnöke volt a gimnáziumban

FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

ajánlat

megnő a fogyasztás. Ráfért volna a kocsira egy kicsivel jobb hangszigetelés, ami az árban is visszaköszönt volna.

A futómű mazdásan puha, jól korrigálja a kisebb úthibákat, igazán kényelmes utazási körülményeket biztosít. A kormánymű rásegítője különösen városban tesz jó szolgálatot. Országúton, nagyobb tempónál ajánlatos óvatosan venni a kanyarokat, mert a Clarus hajlamos a „tévelygésre"! Ezt azon-

Limuzinos komfort egy

Néhány hónapon belül a Peugeot két sikermodelljének is piacra dobta kombiváltozatát.

A 306 Break a márciusi Genfi szalonon debütált, a 406-ost pedig februárban mutatták be itthon. Szerkesztőségünk a legkisebb motorral szerelt 406 SL alapváltozatot próbálta ki.

A 406 Break 17 centiméterrel hosszabb a limuzinnál. A növekedés a csomagteret érintette, a 406-os kategóriája legkényelmesebbjei közé tartozik. Az üléseket lehajtva 1740 literes rakteret kapunk.

Példás a 406 Break hangszigetelése, hátulról semmi zaj nem szűrődik a vezetőhöz, a csomagtartó oldalfalait is kárpit borítja. A kerékdobok mögött lezárt rakodórekeszeket találunk, az apróbb KRESZ tartozékoknak.

A 472 cm hosszú, 500 kg

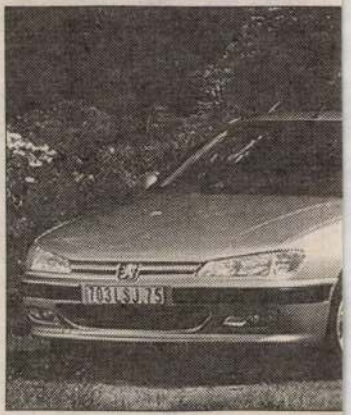

Bőséges, 1740 literes raktér a

hasznos terhelésű Break mozgatásától 4 erőforrás gondoskodhat, az 1,8 és 2,0 literes benzines valamint az 1,9 és 2,1 literes turbódízel motorok.

Tesztautónk 1,8-as,112 lóerős motorja teljes terhelésnél is elegendőnek bizonyult a lendületes autózáshoz. Jó ta-

Gyuró István

Interieur

Békés megyei
Művelődés 1960 11. 2

A Gyulai Építőipari Vállalat

felvételre keres gyulai munkahelyre

1 fő általános gépszerelőt,

aki elektromos és építőipari gépek, valamint autószerelési gyakorlattal is rendelkezik.

Bérezés megegyezés szerint.

Jó állapotban levő ROBUR LO 2500 típusú 2,5 tonnás

tehergépkocsinkat

tipizálás miatt

elcserélnénk

jó állapotban levő GAZ 51/A vagy ZIL 164/A, vagy Csepel-Diesel típusú tehergépkocsira.

Békés megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat,
Békéscsaba, Gyulai u. 2.
Gépjármű csoport.

rik a körülmény
általtabbá vált a
bása. Van, amil
gyelmeztetéssel,
meg, hogy ez is
Azon is lemérh
sértési eljárás új
vekvő hatását, h
idő előtt megfiz

A községi tar
felismerték, hog
het súlya, tekir
nek, ha mindegy
következetesen
lönösen Somogy
tűntek ki az elr
az új szabálysér
kiismeretes
ugyanígy elisr
Szolnok megyéb
tanácsa, ahol eg
ügyet sem talál

Elvétve ugyan
ság, határozatlar
latlan liberális,
bírságolás is
bálysértési ügye
figyelmeztetés
járási tanácso
szerveinek rer
kell nyújtaniuk
csok számára
törvé alkalma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 AUG 25

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Gyuró
István
1021

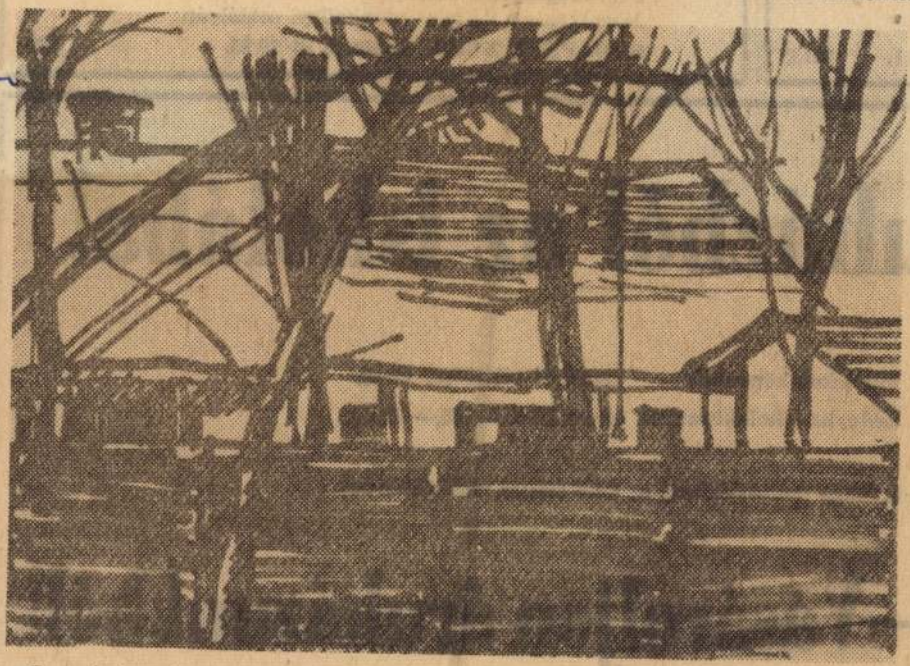

Gyuró István Orosházi ház

a 11. 18135

Bér: megegyezés szerint.
Jelentkezés a vállalat mun
BUDAPEST, XVIII., Gyö

uházból az iskolába!

Fiú iskolaköpenyek 66,50 Ft-tól 150,50 Ft-ig,
Leányka iskolaköpenyek 149,— Ft-tól 160,— Ft-ig

cipők nagy választékban a CENTRUM ÁRUHÁZ-ból

—Vásároljon áruházunkból!

18177

MDK.

Gyuró István

Kiállitási hir

Délmagyarország 1967 juli.1.

MDK.

Gyuró István

Kiállitási hir

Délmagyarország 1967 juli.1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1969 JUL 6

1021 gyúró István

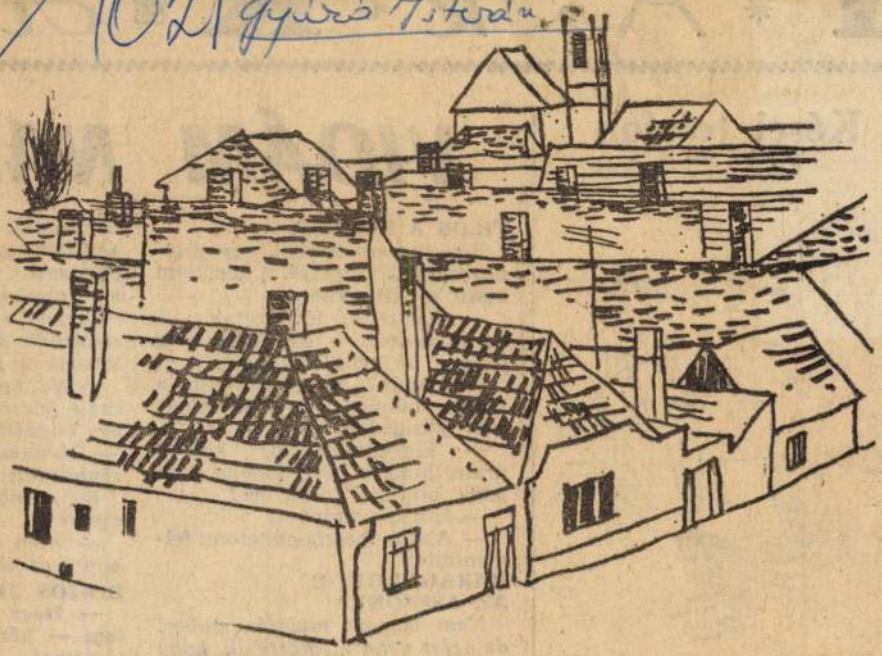

Gyúró István Háztetők

T * A × R * K ▪ A-

Kései telefon

— Halló, mama, mit tegyek,
Fred el akar hagyni?
(A Schweizer Illusztrierte karikatúrája)

VIDÁM NAP

TILOS A KRITIKA

Régi ismerősömmel, egy gebines italbolt vezetőjével kerültem össze a villamoson.

— Képzelje, leváltottak — panaszkodott — és hozzá még eljárás is indult ellenem.

— Igazán? És hogyan áll a becses bűnűgye? — érdeklődtem gyengéden.

— Figyelmeztetem, kedves uram, hogy a bírói ítéletet nem lehet bírálni. Tudja ezt?

— Hogyne tudnám!

— Akkor megmondhatom: felmentettek.

HARAGUDOTT-E AZ ASSZONY?

Nem vagyok mulatós ember, de azért néha megtörténik, hogy kimaradok. A múltkoriban egy értekezlet után együtt mentem el kollegákkal — a főnököm is köztük volt —, s hiába tiltakoz-

kimaradni, a f
nagyon szigorúa
botlásokat. Bizo
volt, amikor ha
Egyszer a fele
sétáltunk az u
tottunk a főnök
— Na ugye, n
kor a feleséged,
sőn engedtünk
— Óh nem, nen
rénykedett a f
Én azonban
gyeztem:
— Nem szólt.
egy szót se szó

BIZTOS JEL

— Hogy vag
tom — kérdezt
társamat.
— Öregszem.
— Hát ezt mi
— Eddig min
dezte tőlem: m

hozza a szel.

1021

Gyúró István

Gyúró István Fej

brecht Miklós előadása
ézilabdaedzők szá

és megyei Kézilabda
tség edzőbizottsága má-
yedévi továbbképző elő-
nap, hétfőn du. 17.30 órai

kezdettel rend
bán a megyei
székházában.

Az előadó Al
magyar férfi kéz
edzője. A kitűnő
sportág legérdeke
nemzetközi kérdés
gyar válogatott
világbajnoki és o
ről tart előadást.

NÉPÜJSÁG
MEGYEI

idegkúti...

lér, Machos, Faragó,
Bödör, Rajna dr.
lmiak a megye minden
ez meghívókat külde-
élik, megdől a szeghal-
úcs ezen a találkozón.
őzés előtt, 15.00 órakor
ny és Füzesgyarmat lab-
sapnak össze. A mérkő-
tében tombolára kerül
nek főnyereménye az
válogatottak által aláírt
da.

táboroznak
kolások

borozásra jelentkezni le-
dzéseken és a sportiskola

Kispályás bajnokság

Mezőberényben is megkezdődött a hamar népszerűvé vált kispályás labdarúgó-bajnokság a szakmaközi bizottság rendezésében. Az első helyezett kupát, a második és harmadik helyezett oklevelet kap.

Az első forduló eredményei: Téglagyár—Aranykalász Tsz 6:0, Fémipari Ktsz—Szövőgyár 2:0. Önállók—Flamengó 3:2, Fiatalok—Vörös Csillag TSZSK 2:2. A Faipari Ktsz csapata az első fordu

Gyuró István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG
1901 JUL 27

Tizenöt rézkarc Szegedről

A Szegeden járó, s Szegeddel megbarátkozó vendégeknek, látogatóknak tulajdonképpen kevés „maradandó" emlékkel szolgálhatunk. A szalámik, papucsok, vagy a szegedi halászlék zamata emlékeztet a városra, vagy inkább a kéttornyú Dóm, s a tövében felcsendülő dallamok. S hogy odahaza újra idézhessék, megnézhessék ezt a kedves Tisza-parti városst, előveszik a színes prospektusokat, kalauzokat. Újabban azonban az ide látogató vendégek újszerű ajándékként elvihetik Szegedet magukkal — albumban.

A Képcsarnok Vállalat kibocsátott egy szegedi rézkarc albumot. A 15 képből álló sorozat neves grafikusaink — Gyuró István, Gacs Gábor, Stettner Béla, Maurer Dóra, Bojtos Károly, Nehánszky József, Kertész István, Hortay Mária és Nausch Geza — alkotásai. Szeged jellegzetes épületeit, a Tiszát, a Dóm teret s egy-egy nevezetesebb darab jelenetét is megörökítették. Különösen szép, gotikusan monumentális Stettner Béla szegedi Dóm tere, Maurer Dóra Bánk bán színpadképe, vagy akár a régi várat megjelenítő konstruktiv alkotása; és megjelenítő erejűre sikerült Bojtos Károly Az ember tragédiája rézkarca — akinek viszont Városháza című képéről nem mondható el ugyanez; a szökőkútnál levő jellemző két szoborcsoport közül az egyik valamiképp lemaradt. S „emeletráépítés" nélkül szerepel a DÁV-ház Gacs Gábor Kossuth szobor című, Klauzál teret bemutató — egyébként mívesen készített alkotásán. Ebben a speciálisan városbemutató albumban a várost ismerő embereknek ezek a hibák „szemet szúrhatnak".

Az illusztris gyűjteményből persze nem maradt ki a dorozsmai szélmalom — Nehánszky József alkotásai — sem Dankó Pista, és még egy nagyon szépen „rajzolt" XVII. szazadi Szegedet is hazavihet a látogató a borítékokkal ellátott, ízléses fekete albumban.

gatást.
el kerül-
s gondol-
észen az
nek nez-
vényekről
A pihe-
ezdett be-
y ott a
rténik. A
megverek-
rekedésnél
ját soha
torkát a
az pedig
kát, aki
lgai hű-
kétlábon
ezer gáz-
és. A mé-

tek, az-
és mégis
zezer ki-
világá-
ra osztó-
szédrend-
zót meg-
elérkezik
zélyesebb
orukban.
világító,
sak pár-
zándéku-
sat.
tudunk
öm azt
ány szót

megijedtem, hogy s
tem mondani. Azt
vált diplomata mód
Sajnos, tévedtem. A
hiszem, hogy viszo
másikról szeretnek
tudni vélik, ami n
akarnak tudni sem
frászt kapnak, ha
olvassák a fejükre,
lyes titkuk."

Tiltakoztam, és k
viszolygok. Fogtam
hány semmitmondó szót. A varázsló kezbevet-
te és sokáig nézte. Én meg a cigarettafüstöt
bámulam és eszembe jutott a ciganyasszony
tenyérjóslása. Most már komolyan megijed-
tem, legszívesebben visszakértem volna a pa-
pírt, de a varázsló megszólalt.

„Nem tirannus típus, de azért ha nagyon
megszorítják, megmutogatja hatalmának kör-
meit. Éles kritikai érzéke van, érzékenyen rea-
gál a felfogásától, véleményétől eltérő szel-
lemi, érzelmi jelenségekre. Ha másként nem
boldogul, elvégzi a másik munkáját is, hogy
rendet érezzen maga körül. Mély, befelé for-
duló érzelmi életet él, emiatt időnként meg-
szakad érzelmi kontaktusa környezetével.
Ilyenkor egyedül érzi magát, idegennek találm-
ja és nyúgnek tartja környezetét. Csak a hu-
morérzéke menti meg a belső széjjelszóródás-
tól. Vigyázzon magára, ezt ne veszítse el, mert
akkor mindent elveszíthet. Nem hord külső
burkot, azért, hogy mögé rejtse gondolatait és
érzéseit. Nyílt, könnyen barátkozó, de gyakran
megtartja a három lépés távolságot. Olyanok
esetében, akiket kellemetlennek vagy érdemte-
lennek ismer."

Gyuró István, grafikus

GYURÓ ISTVÁN grafikusművész munkáiból nyitottak hétfőn kiállítást a dorogi művelődési központ galériájában. A fővárosi művész 40 alkatással, köztük könyvillusztrációkkal és filmplakátokkal mutatkozik be.

8.

– : Hír

Népszabadság Bp. 1982 jan. 19.

Gyuró István
grafikus

„Hibás szerszám - bakset"
(repro)

f.a.: Az utca tartata a Múcsarnokban.
Nők Lapja, 1972. április - 16 szám

Gyuró István

MDK

Házak, gouache

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

MDK

Gyuró István

Hegesztő munkás, lav.tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

Soutman, Pieter Claes
16./: holland festő, rés
nult festeni /talán Rute
ndl. Lapjait főleg Ruben
1624-től 1628-ig a lengy
réin Rubens hatása melle

Soutter, Louis /Morges
svájci festő. B. Constan
élt rajz- és zenetanárké
kákból tengődött, majd l
tében csak szük kör isme
riódusában festett képei

MDK

Gyuró István

Házak, gouache

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. - 12. o.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5. kiáll. Ernst Kus.
1964. dec.
11. 1.

Gyurka István

ötv., Debrecen 1638 – 1647

l.

Zoltán Deb. 12. l.

ALCSVT

Fök. kastély

Csendélet Vlasutkon. VV 1881, 273–284 l.
(képek 273, 277 és 282 l)

Gyurosa István

ötvös, Debrecen

1644

szenátor

Zoltóto Debr. 41. l.

BUDAPEST
940 NOV. -7 15
4
LTH LTH

Gyursa István

ötvös

l.

Zoltóto Debr.

62. l.

Gyursa Ötvös István

Debrecen 1626.

l.

Zoltötv Debr. 72. l.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyúró István

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
1993 MAR 24.

1021

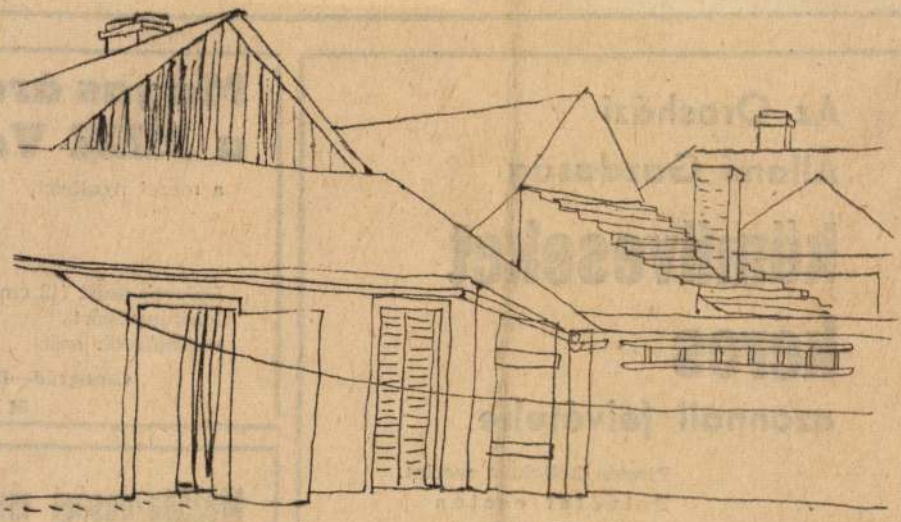

Gyúró István

Udvar

Az Orosházi
Állami Gazdaság

kőműveseket keres

azonnali felvételre

Fizetés kollektív szerint.
Felvétel esetén
útiköltséget térítünk.

Jelentkezés
a gazdaság
pusztaszentetornyai központjában

Magas áron a MÉH Vál

a mezei nyúlbőrt,

s
s

Lófarok szőrt (42 cm ho
lósörény szőrt
marhafarok szőrt

Csongrád—Béké
MÉH

Mezőgazdasági munk
mezőgazdasági gépész
szakmunkásokat

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyúró István, grafikus

1980 AUG — 31

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021 7.

Gyúró István: Filmplakát

Nincs mes
vekkel kö
eknádasd.
nál, egy
maga egy
zt. István-t
a temetők
zázadban é
íres, hogy –
nt — Imre
eg egy va
özben. Iga
an azonban annak lesz ré-
ze, aki veszi a fáradságot
s elballag a 3-4 kilométer-
e fekvő Óbányára, ahová
gy szűk völgyben húzódó
műút vezet. Az erdő, a hegy-
onulat megannyi szépsége,
vadon növényei és mada-
i elfeledtetik az emberrel
modern civilizációból fa-
adó idegtépő csatározáso-
at.

Egyik ismerősöm, a termé-
et szerelmese, kagylóba
rt gyöngyszemnek nevezi
bányát. Túlzása is, igazsá-
is van állításának. A fa-
t és környékét még nem
dezték fel igazán a turis-
k, talán ezért is nagy a
ugalom itt. Igencsak meg-
pődtem tehát, mikor a te-
pülés egyetlen utcáján
éd rendszámú kocsi húzott
mellettem.

Óbányát két oldalról he-
ek kísérik, s csak annyi
lyet hagyott a természet az
élőknek, hogy megépít-

8-tól délután 3-ig van nyit-
va, az italbolt 16 órakor
nyit, jelezvén, hogy az asz-
szonyok jó része háztartás-
beli, a férfiak pedig eljár-
nak a faluból dolgozni.

Az utca a hegyoldalba tor-
kollik, innen turistautak ve-
zetnek a Mecsekbe, amelye-
ken a vállalkozó kedvűek el-
gyalogolhatnak akár Pécsig
is, igaz legalább ötórás egy
ilyen barangolás.

A falu végén meglelem a
svéd családot. A férfi fülig
érő szájjal filmezi övéit. Ma-
gyar barátja mondja:

— Mikor javasoltam ne-
kik, hogy jöjjünk ki, Jo-
hann tiltakozott, de végül
kötélnek állt, hogy legalább
az ebédet együk meg itt.
Most meg nem akar hazá-
menni (Pécsre), azt hajto-
gatja, sátrat fog verni...

Óbányáról Mohácsra igyek-
szem, a 6-os útról két elága-
zás is kínálkozik — Pécs irá-
nyában — ehhez. A Szeder-

Gyursa István [ipazmudrén ?

h.: Szegedi Márton

86-87.

k. Kürti K.: B. Bobrovszky J.: A XVII. sz. mezővárosok ipa. Alföld, Debrecen, 1980. nept. XXXI/9

M.D.K.

Gyuró István
grafikus

Szentendrei piac (repro)

Élet és Irodalom, 1963. 215 - 1 kép

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 AUG — 31

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Gyüró István, grafikus

1021

Gyúró István: Környezetvédelmi plakát

Ba

Vietnam

Szívósak, akár a

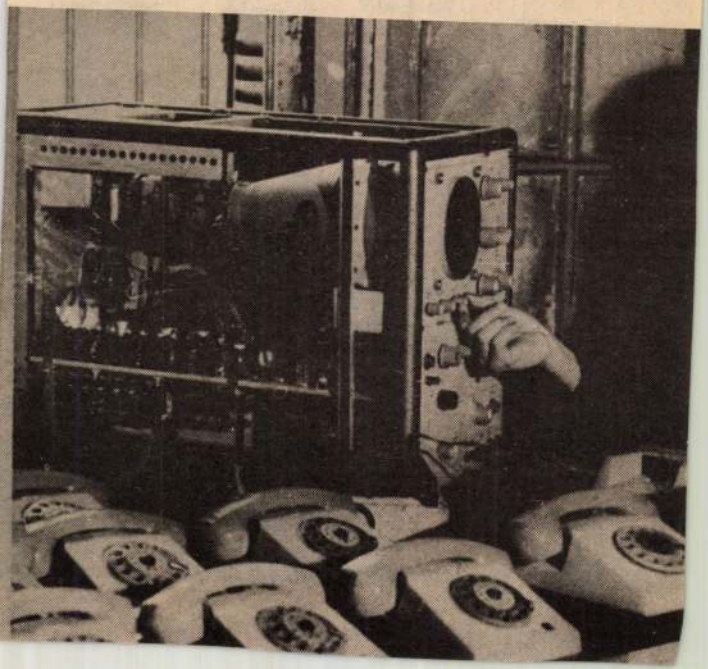

Gyursa Gergely, [ipasmű vén]

L.: Szegedi Máriton

86-87.

Iz. Kurtik: B. Bobrovszky J: A XVII. iz. mezővárosok ipasmű.

Alföld, Debrecen, 1980. szept. XXXI/9

Gyursa Gergely

ötvös

l.

Zoltötv Debr. 81. l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 27. hét

30 Vasárnap		Pál eml. *Pál*
1 Hétfő	**JÚLIUS**	Jézus sz. v. *Tibold*
2 Kedd		Sarlós B. A. *Ottokár*
3 Szerda		Mind. sz. p. *Kornél*
4 Csütörtök		Ulrik pk. *Ulrik*
5 Péntek		Zakkari Ant. *Enese*
6 Szombat		Izaiás pr. *Ézajás*

Mihalik J.: Adalékok hazai ötvösségünk történetéz. Arch. Ért. 1893. 433. l.

Gyursa Gergely

ötv.

l.

Kőmagyötöj.

576. 17.

Gyursa Gergely

ötvös

Pohár 15.7 cm

Sarkadi ref. egyház

tulajd.

Jud

SOPRON

Museum: Római tál, Aurelianus névvel

Bella Lajos: A Soproni Múzeum ... AÉ, X–1890, 364 l.

Kőmagyótoj. 92. l.

Gyursa Gergely
Amos Debrecen

576 **Gregorius Gyursa,** e. 1645.

(Csányi) *a)* Kenyérosztótányér vésett címerrel. — *Hostienteller m. grav. Wappen.* — „1629."

Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Nagybajom. Expos. 1934 : V, 53, 53 (Csányi).

b) Pohár, peremén vésett arabeszk. — *Becher, am Lippenrand grav. Arabesken.*

Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Sarkad. Expos. 1934 : VI, 49, 9 (Csányi).

Gyursa 1. Jergely ötvös 1645 k. Debrecenben.
(Mihalik J., Arch. Ért. 1893 433. l.)

114

~~Fejérpataky László~~ VI. 172

4306

Gyurka (Gíurka) Gergely,
ötvös. 1645. körül Debrecen-
ben működött. Úgy látszik Gy.
János debreczeni ötvös fia volt.

Gyurka Gergely
ob. Debrecen
XVII. 27.

l.

Zoltán deb. 12. 1.

30
81

BALASSAGYARMAT

Megyeház

Grabski Ferencz: Balassa-Gyarmat. VV
1859, 112 l.

Gyursa Gergely

ötvös Debrecen

1645

l.

Zoltötv Debr. 30 l.

R Ajánlott Aranyosmeggyes 52

A Műemlékek Országos Bizottsá-
gának

Budapest

IX. Stöggyes Endre-u 10

Gyurcsa György

ötvös ?

l.

Zoltötv. Sebr 80. l.

Nyilván

arcnos

Gergellyel

(Gregorius)

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 26. hé

23 Vasárnap	Ediltrud *Zoltán*
24 Hétfő	Ker. Ján. s *Iván*
25 Kedd	Vilmos hv *Vilmos*
26 Szerda	János és P *János, Pál*
27 Csütörtök	László kir. *László*
28 Péntek	Ireneus *Arszlán*
29 Szombat	Sz. Pét. és P *Péter és Pá*

CAROLUS GYURRTSIK, textilfestomester

Az 1805-ös céhtörvény alapján a Gömöriek 1817-ben elvál tak Lőcsétől jolsva székhellyel-Jolsva,Nagy-Köce,Kövi, Gömör-Panit,Kun-Tapolca,Ohtina,Ratkó,Csetnek 18 mestere vallalta a céhszabalyok közös költségét.Ezek egyike:
3.-Carolus Gyurtsik,Eltschen Färber /Jolsva/

123.old. 39.jegyz

-

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

-

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Gyutai,

ötvös a XVII. szá adban

Jakab Elek: Oklevéltár Kolozsvár tört. II. és III. kötetéhez. II.k.Bpp 1888.

Ujücky B.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1880.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis

154, Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Gyurka János, ötvös, 1598–1600, Debrecen.

Tört. Tár
1887., 594–607.

Révész: Debreceni ötvösök rendszabályai.

Gyurosa János

ötvös Debrecen
1557

l.

Zolsötv Debr. 38. l.

Grádoh, tpl

XXX

Gyurka János

ötvös Debrecen

1598 - 1600

l.

Zolt ötv Deb. 10. l.

BUDAPEST

I.

Miniszterelnökség

Borostyáni Vándor: Ős Buda. IV 1876, 249 l.

Gyursa János

ötvös Debrecen

1600 – 1644.

laid

Zoltötv Debr. – 12. l.

BUDAPEST I.

koronáról Főtemplom

Zombory Gusztáv: Mátyás templom a Budán. VV 1858, 136-137 l. (Képe 137 l.)

Gyurka János

Otvös Debrecen

1633

l.

Zoltán Deb. 29. l.

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖ

.....szám.

.....melléklet

20.378/1940.III. szám.

A Müemlékek Orsz.Bizott

Gyurka János

otvös, Debrecen

1634

l.

Zoltán Debr. 41. l

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

).951/1940 szám.

III/1.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t.Elnökségének,

Budapest

IX.Hőgyes Endre-u.10.

Hivatalból.
özszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Gyursa János

ötvös, Debrecen 1644

l. Zoltötv Debr. 17. l.

Gyár, stokes

XX

Gyarmati 2. János ötvös 1598 k. Debrecenben működött. (Révész K., Tört. Tár 1887 607.)

11.5

~~Brouzkés VII. 244~~

Gyursa János, [iparmúvén

h. i kegedi Márton

86-87

Sz. Kurtik: B. Bobrovszky T. A XVII sz. mezővárosok iparmúv

Alföld, Debrecen, 1980. szept. XXXI/9.

4307

Gyurza János, ötvös. A XVI. század végén (1598) és a XVII. elején (1633) Debreczenben élt. Működéséről nincsenek közelebbi adataink.

U. o. tt és Révész K. Tört. Tár. 1887. 607. l.

Pam Paméknál vendégségben

Megyünk, a hangok vezetnek. Dallamfoszlányok. Magyar meg román szavak. A fejünket behúzzuk, belépünk. Festett lovai, kutyái, virágai, lakodalmas képei, falusi jelenetei között Árgyelánné énekel. A citeráját, ki tudja miért, nem hozta el. A táncra meg nincs hely a parányi, vakító fehérre meszelt parasztházban. Merthogy sokan eljöttek. A családból, a rokonok, ismerősök. A Pam Pam Pál faragványairól nem is beszélve. (Gyursó Pál becézi így magát; ez a név szerepel műhelye ajtaján is.) Azok aztán teret követelnek! Vadludak repítette kottaállvány, rajta családi fényképalbum, azt is madarak veszik körül. Nemzetiszín mutató rögzíti, az egyik madarat meg lecsavarható drótból készült violinkulcs. Otthon is így áll. Nem beszélve a tizennégy tagú nagyzenekaráról, az Ősatyáink rezesbandájáról! De még a mennyezetről is a fura, sohasem látott hangszermutációi csüngenek. Valamennyi megszólaltathatatlan fúvóshangszer. Ám szétnyitjuk az egyiket, s igazi szájharmonika van benne...

A direktor úr, e művek jó ismerője s általában Pam Pamék nagy barátja, patrónusa – az udvaron lévő másik, jóval nagyobb, módosabb, szintén ragyogó fehérre vakolt házat is telehordta a társak rajzolt, festett, hímzett, varrott, búzaszemekből kirakott, fúrt, faragott, fából, kőből, fémből, sztaniolból megálmodott képeivel, szobraival, s lassan-lassan odateszi mellejük a nekik szentelt tanulmányait, kiadványait is, egyiket a másik után – kérdezgetné a művészt. Pam Pam Pálból ömlik a szó; az áradat a direktort is elsöpri, már kérdezni sem próbál, hagyja a mestert, mondja csak, mondja, csak áradjanak a szavak, ahogyan régen szárnykürtjéből a dallamok, folytatva az apai dobszót, aminthogy az is folytatta az ő apja, aki megint csak az ő apja muzsikálását. És amikor a szárnykürt egy szájműtétet követően elhallgatott – derül fény a néma fúvósok rejtélyére – a szoborhangszerek kora jött el. Amiként a festését és faragását a házassága hozta meg.

Szóval a képek, a szobrok meg a szobrokból álló jelenetek, meg a faragott nem tudom mik egy része a falusi élet munkálatait örökíti meg, mondhatni néprajzi hitelességgel. Egy nagy táblán a cséplőgép, az emberek, a cséplés teljes munkafolyamata – akár művészi igénnyel és sok ötlettel megalkotott iskolai szemléltető eszköz is lehetne. Másrészt számos művével állít emléket a gyári munkásként a Ganz-Mávagban leélt éveinek. (Pam Pam ráadásul szlovák: „tót", vállalja büszkén azon művei címében, melyek származásáról vallanak. Árgyelánné meg román családba született.) De mielőtt belegabalyodnék napjaink eme égető kérdéseibe, jó szorosra zárom a zárójeleket; különben is már invitálnak bennünket a nagy házba. Pam Pam Pálné pogácsát sütött, még otthon, Albertirsán, ahogy illik, meg egy kis édeset is. Bort is hoztak persze.

Gyursó Pál: Apám és én

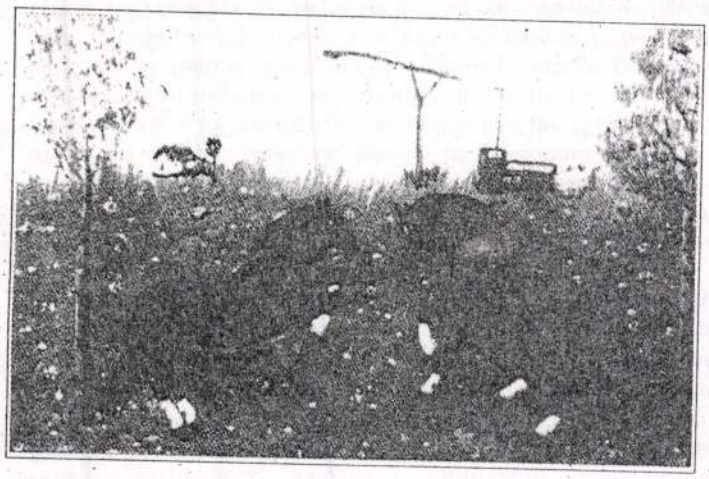

Árgyelánné: Játszadozó lovacskák

Árgyelánné és Pam Pam láthatóan jól megférnek az ősökkel és kollégákkal. Örsi Imre embernagyságú fafigurái között, amelyekkel a mester a rosszemberek s főleg saját félelmei ellen népesítette be a tanyaudvarát. Répás János kvalitásos munkái társaságában, akit a fia halála okozta szenvedés érlelt fémmunkásból szobrászművésszé. A szerencsétlen sorsú Süli András és a másik, később tönkretett zseni, Balázs János és a többiek képei körében.

Aztán ki-ki útnak indult. A művek december elejéig tovább vendégeskednek.

SARKADI ILONA ■■■

MAGYAR NAIV MŰVÉSZEK MÚZEUMA
KECSKEMÉT, Gáspár András u. 11.

ÁRGYELÁNNÉ SIMONKA MÁRIA festő és
GYURSÓ PÁL festő és szoborfaragó
időszaki tárlata

A kiállítást rendezte: DR. BÁNSZKY PÁL,
a Naiv Múzeum igazgatója

Nyitva: december 5-ig, hétfő kivételével naponta 10–17 óráig.

From the second half of the 18th century, great artistic commissions given to Italian artists in northern countries became an exception. It was the royal courts where Italian painters could hold sway for the longest time. The Roman fresco painter *Gregorio Guglielmi* (1714–1773), for example, was commissioned by the Prince of Saxony in Dresden, by the Empress in Vienna, by the Prussian court in Berlin and the Czarina in St. Petersburg. His Viennese masterpiece, the destroyed ceiling fresco of the former University (today Academy) representing the Allegory of the Four Faculties (1755) and the fresco decoration of the gallery of Schönbrunn Palace (1759–60) are a worthy finale to the northern works of Italian fresco painters, and at the same time already reflect the tendencies of a new artistic period[13] (Fig. 24).

The most important field of activity of Italian masters in Central Europe was undoubtedly monumental fresco. Their influence on local artistic development was determinant primarily in this respect. However, besides this predominant genre, Italian masters, mostly from the second half of the 17th century, also played an important role in other areas, such as paintings with secular themes, historical and genre paintings, portraits, battle paintings and vedute. The Venetian painter *Pietro Liberi* (1614–1687) achieved success in Vienna with his mythological and allegorical paintings (1658), and he is said also to have been in Hungary. *Sebastiano Bombelli* (1635–1719) from Udine painted court-portraits in Vienna on imperial invitation. The celebrated Venetian female painter of the period, *Rosalba Carriera* (1675–1757) was received with signal favour in Austria in the 1730s. Her "guest performance" of 1730 in Vienna was prepared by her brother-in-law *Giovanni Antonio Pellegrini*. The peerlessly popular and attractive pastell portraits of Rosalba created devotees and followers of this genre and of the master herself not only in the Empire, but also in Saxony and a whole series of German courts.[14]

The career of *Pietro Rotari* (1707–1762) was accompanied by similar international success. As a painter of attractive genre portraits he visited the European courts, Vienna, Dresden and St. Petersburg, and according to the sources his pictures were also popular with Hungarian aristocrats.[15] The Roman artist *Marcello Bacciarelli* (1731–1818) made courtly portraits and allegorical and historical paintings in Dresden. He spent some years in Vienna and later, for a long time, in Warsaw. Italian masters in Central Europe, primarily *Bernardo Bellotto* (Canaletto, 1720–1780) popularized a particular genre of Venetian painting, the city-scape or vedute. Bellotto, who worked for a long time in Munich, Dresden, St. Petersburg and Warsaw, during his Viennese sojourn in 1759–60, on the commission of the Empress and Austrian aristocrats, made a series of exact and detailed view of Viennese palaces, city panoramas and provincial mansions.[16]

However, the work of these late Italian masters remained isolated in the countries they visited. They had hardly any followers, and they had no influence on the development of local artistic tendencies. In the provinces of the Empire native artistic practices had already developed and strenghtened. With the growth of nationalism and the bourgeoisie, Central European painting became determined by new approaches and tasks.[17] The possibilities of monumental fresco were exhausted at the end of the century, and the new genres of panel painting followed new demands and requirements. Also the territorial unity, the internationalism of Central European painting was broken, and each individual country and nation began to follow different models and traditions. Under the changed conditions the role and influence of Italian masters also vanished, and their hegemony, eventually came to an end. This turn of events was exactly summarized in a plaintive letter of the Italian painter G. P. Zanotti from 1762: "In past times Italy provided rules for other nations, but by now Italian talent has become debased. It flatters foreign countries and becomes their subject. Now strange and barbaric, French and English manners reign over artistic creation, both in architecture and in painting."[18] Beyond the Alps, Austrians, Germans and Central European nations assumed their new artistic autonomy with an increased self-confidence, and they map out their ways in the spirit of Winckelmann and Mengs, The sculptor *Wilhelm Beyer,* in a work published in 1784 in Vienna, emphasizes the need to break the chains put on German nations by Frenchmen and Italians. He states with passion, in the name of national pride: *Alles Gute des Deutschen Geniess wurde durch fremde Stümper, durch das blinde Vertrauen gegen diese Überläufer unterdrückt und vernichtet.*[19] (Everything what is good in German genius, was suppressed and destroyed by these foreign botchers, and by the blind confidence in these homeless tramps.)

GYURSÓ Pál festő, rajzai

NOTES

1. Foru the basic literature see: E. Lavagnino, *Gli artisti italiani in Germania,* Roma, 1943; E. Morpurgo, *Gli artisti italiani in Austria,* Roma, 1962; P.Preiss, "K cinnost italskych freskaru pozdniho baroka v Praze". Umění, 1963, 127; K. Garas "Az olasz mesterek és a magyarországi barokk térhódítása. Művészvándorlás, művészeti kapcsolatok", *Magyarországi reneszánsz és barokk*. Budapest, 1975, 201–229; id.: *Cahiers Baroque Le Baroque en Hongrie* 8, 1976, 47–56; K. Garas, "Rapporti artistici tra Ungheria e Venezia nell'epoca del Barocco", *Venezia e Ungheria nel contesto del Barocco Europeo,* Firenze, 1979, 127–139; K. Garas, "Rapporti dei pittori tedeschi e austriaci col Grassi e colla pittura dell'epoca, *Nicola Grassi e il Rococo Europeo,* Udine, 1982, 116–124; F. Zava-Boccazzi, "Residenze e gallerie. Committenza tedesca di pittura veneziana nel Settecento", *Venezia e la Germania,* Milano, 1986, 171–216; F. Zava-Boccazzi, "Episodi di pittura veneziana a Vienna nel Settecento", *Venezia Vienna,* Milano, 1983, 25; *Himmel, Ruhm und Herrlichkeit. Italienische Künstler an rheiniscehn Höfen des Barock,* Köln–Bonn, 1989.; *Venedigs Ruhm im Norden,* Hannover–Düsseldorf, 1990.

2. Another important element of Italian artistic development, the grand tours of northern artists to Italy, cannot be considered here, nor the influences of Italian artists working beyond the Alps but not in Central Europe.

3. W. Kitlitschka, "Zur Tätigkeit Carpoforo Tencalas nördlich der Alpen", *Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte,* 23, 1970, 208–281; Schemper-Sparholz, "Illustration und Bedeutung inhaltlicher Überlegungen zu den Fresken Carpoforo Tencalas in Trautenfels, Eisenstadt und Namešt a.d. Oslava", *Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte,* 40, 1987, 303–319, 411–414.

4. K.Garas, "Die italienische Malerei in Österreich und Ungarn am Anfang des 18. Jahrhunderts", in: *Actes du XXII. Congrès International de L'Art,* Budapest, 1972, 2, 201–207; G. Galavics "Antonio Galli Bibiena in Ungheria e in Austria", *Acta Historiae Artium,* 30, 1984, 177–263; U. Knall-Brskovsky, *Italienische Quadraturisten in Österreich,* Wien–Köln–Graz, 1984.

5. K. Garas, "Ein unbekanntes Hauptwerk Sebastiano Riccis", *Pantheon,* 20, 1962, 235–241; J. Daniels, *Sebastiano Ricci,* Hove, 1976.

6. K. Garas, "Giovanni Antonio Pellegrini in Deutschland," *Studi di Storia dell'Arte in onore di Antonio Morassi,* Milano, 1971, 285–292; G. Knox, "Pellegrini in Deutschland", *Venedigs Ruhm im Norden,* Hannover–Düsseldorf, 1990.

Gyűdi kegytemplom

P. Ángyán Aurél:

Gyűd vidéke és a siklósi vár eredete történelmi megvilágításban.

Simontornya

1933.

Jd –

cime és leírása

z neve

mszó

			Számla szerinti ár			
technikája	mérete m-ben				pénznem	
	mag.	szél.				

Nagy Zsigmond

festő

Komáromból, 1824-ben

20 éves

Ez nem ugyanaz Nagy,
aki 1872. születtet

Fleischer Bécs 71 l

Nagy Zsigmond

festő

1913 – 19 ← !

Ezzel! Akkor külföldön élt!

Éinnisk 1930. 86.

9431.

akorlat közben és három sor-
vannak ábrázolva. Felirata

rmee.

er Bilderbogen,
er L.E.Petrovits
usgabe No.607.
rbehalten.
k v.G.Freytag & Berndt, Wien.

etei a papirosnak 29.3:43.1 cm.

116-912
912-42
lt.7617.

0.62

Nagy Zsigmond

festő

szül. Nagybánya

1872 márc. 14

† Budapest

1932 nov. 21.

Nekrolog.

Magyar Művészet

1932. 379. l.

Nagy Zsigmond

szül. Komárom 21. évs

1827

Bécsi akadémia
könyv

Kurucz Zászlócsúcs II. 163.

Nagy Zsigmond

Geb. in Komorn

21 J. alt.

1822-23

Bécsi akadémia
Nagy

Külföldi szemle II. 231.

Gyügyei Nagy Zsiga
három kitűnő pássza a kiáll. kimagasló
művészi értéke. (Pompás felhőzet, mélysé-
ges szinakkordban festett erdei képei.)

(„Golgota"
Élvonuló aratók morgalmas csoportja.)

(– – ó): Független Művészek Társasága.
P. H. 931. XI. 15.

Gyürgyi Nagy Zsigmond

a Lord Rothermere aranyérmet nyerte

a nagy ősi kiállításon.

A Független Művészek kiáll. (Neuer Sz.)

P. H. 931. XI. 22

Gyürgyei Nagy Zsiga

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki ki-
állításán.

EK 1931. II. 24.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Holdas éj az Alföldön, of.

Képzőm. Társ. 191c. tav. kiáll. kat. 49.l.

Az iparmuvészeti társulat 1903. nyarán két díszoklevél pályázatot hirdetett, az egyiket a segéd és iparostanuló-kiállítás kitüntetettjei részére, a másikat pedig az iparosok jutalmazásával. Mindkét pályázat ismétlés után is meddő maradt, végül a megbízást Nagy Zsigmondnak ítélték.

Mu vészet, 1904. 426 l.

Fagan

olasz fe

Festő és mintörténész, megh. Firén
zeben 1903.

Nagy Zsigmond

cród

Műcsarnok, 1900-95. l
(A Nadányiné-öntöndij
nyertese.)

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Nagy Zigmond

festő

íród

Műcsarnok, 1901. 113

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Nagy Zsigmond

gyügyei

Hazatérők c.

képe repr.

Magyar Ünnep

1944. 17. szám

SÁSD. (Baranya megye.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Gyűgyei Nagy Zsiga

remek, fényes effektusokban nyilatkozinak kompozicióc. Képviseli az igazi művészetet.

(Dékány András):

Függetl. Művészet a Neuv. Sz. Can.

M. 931. XI. 15

Gyügyei Nagy Zsiga

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

P. H. 1931. II. 21.

Gyügyei Nagy Zsiga

P.H.930.V.9.

— **Klub-kiállítás.** A Független Művészek Társasága a tavaszi nemzetközi vásár alkalmából Erzsébet-körut 41. szám alatti nagy diszteremében tavaszi műtárlatot rendezett, melyet a műértő közönség díjtalanul tekinthet meg. A tárlaton ötven művész szerepel igen változatos anyaggal. A nemrég elhunyt *Pörge Gergelytől* külön falon kisebb gyüjtemény látható, köztük az „Ujpesti vásárrészlet", — a „Baromfipiac", — a „Dunamenti halásztanya", a „Faluvége". — Ismert mestereink közül *Gyügyei Nagy Zsiga* „Anyák" c. szines, szép vászna, *Endrey Sándor* „Vendéglői terrasz"-a, *Heyer Arturtól* a „Fiatal angorák", *Rainerné Istvánffy Gabriellától* a „Kecskegidák", *Náray Aurél* „Madonná"-ja, *Kézdi-Kovács László* több tájkép-poémája, *Kemény Nándor* „Erdőrészlet"-e, *Kiss Farkas Imrétől* egy igen jól megfestett somogyi parasztfej, a Dél-Amerikából hazatért *Viski János* kitünő „Csikós"-a és „Csikófogás"-a, *Lengyel-Rheinfuss* sportképei, *Vitéz Mátyás* kis balatoni vázlatai, *Telegdy Árpád* „Utszéli kereszt"-je, *Sikorszka Zsolnay Julia* virágképe, *Littkei Antal* bájos nevető feje és „Hollondi leány"-a, *Klimó István* tavaszi pasztell-képei válnak ki. A fiatal művészgárdában szerepel: *Udvary Pál* „Lovak" c. vászna, *Spolarich László* finom „Rabszolganő"-je, *Fodor Olga* női aktjai és akt-kompoziciója, *Dukai Takách Jenő* érdekes „Vén cigány"-a, *Gebhardt István* jó pastelljei, *Csallóközi Farkas Lőrinc* téli tabáni részlete, *Szebenyi* intérieurje, *Novinszky* virágos parasztudvara, *Záhonyi* Dunapartja, *Merényi Rudolf* ötletes rézkarca („Nehéz választás"), — *Horváth Endre* két finom grafikája, *Csányi Lajos* tabáni utcája, *Bundschuh Ottó* „Bolgár kut"-ja, *Négely Róbert* napsütéses milanói részlete, *Gaár Vilmos* várromja, *Krem Mátyás* faluvégi tája, *Lakics György* patakpart-ja, *Borsos István* „Vadlibá"-ja. Finom kisplasztikát látunk *Pankotai Farkastól* („Csárdás") és *Gosztonyi Alicetől* („Fürdöző nő"). A tárlat este 8 óráig tekinthető meg.

(K—i).

után 3 órakor lesz a XI. Központi ujtemető halottasházából a róm. kath. egyház szertartása szerint. Az engesztelő szentmise a Szt. István-kórház kápolnájában f. hó 10-én reggel 8 órakor lesz.

Özv. dabasi *Hadász Zsigmondné* szül. balázsfalvi *Kiss Flóra* f. hó 8-án életének 75-ik évében Alsó-Dabason elhunyt. Temetése f. hó 10-én délután 3 órakor lesz Alsó-Dabason a református egyház szertartása szerint.

— **Találkozó.** Közöljük volt osztálytársainkkal, akik-

Gyüngyei Nagy Zsiga
spanyol udvari festő, van fantáziája,
egyéni színkeverési jellemzői.
(Függetl. M. T. kiáll. - a.)

(S. F.):
(Első kiállítás. - (Feuti a N. Sz. - ban.)
Esl. 931. XI. 16

gyügyei Nagy Eliza

a Függetl. Műv. Társ-nak egyik alelnöke fogadta
többed magával a magas vendégeket a N. ö. ns ki-
állitás megnyitása alkalmával.
„Aratas" c. művével elnyerte Lord Rother-
mere aranyérmét.

József Ferenc fhg és Anna fhgnő látogatása a
Nemzeti Szalonban.

N. U. 931. XI. 22.

gyügyei Nagy Zsiga

Nemzeti Szalon emlékkiállításán szerepelt.

EK. 932. II. 21.

Nagy Zsigmond

koll. kiáll. a Fé-
nerben.

cród

Ujság. 1930. nov. 4

Belgrád:

A „Danubio" (A) s a „
tetejét a ~~„Castello" (C)~~ vár koszor
van különösen kiemelve,
el a „Castello"-val (C) s a „Dog
sőtornyok védelmezik. A
innen a „Borgo" (H) irá
A előtérben a sziget körü
lató; balra a Duna par
ülő felé ketten közel ednek
repül. Fölirata a ~~rep~~ lebe
„Belgrad"
s alól ~~balra~~: „A. Danubio
ráiat olvasható.

Rézkarc, méretei a vonalkeri

L'Vngheria Compendiata

pag. 93.

Ltha T. 4142

Nagy Zsigmond

1907. nov. 12 én nyilt meg Estl. Eiállítása a Könyves Kálmánnál.

Művészet 1908. 65. l.

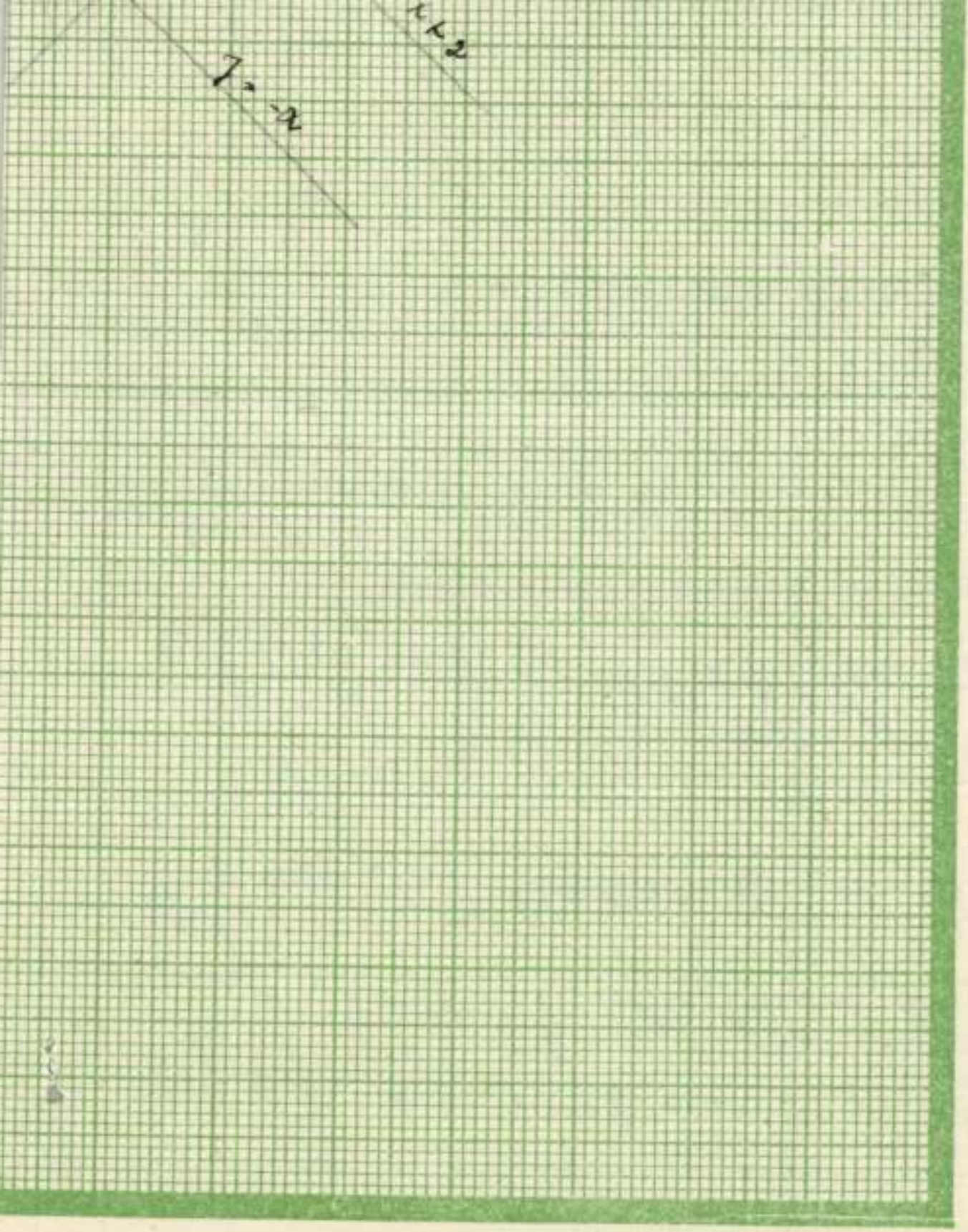
$x_1 + x_2$
$x_1 - x_2$

Gyürgyei Nagy Zsigmond

1. Gyürgyei

l.

Müvészi Élet

1932. nov. 15-

7. l.

jáéledés,

lása, gyökeres átszervezése a magyar-
felfrissülés, amely boldogabb jövőbe
ikor nagy lelkesedéssel az Actio
liért, hogy még sincs olyan folytató-
ltelt idő és a problémák fontossága
tel?...
nézünk,be kell látnunk,hogy valami
nál is és ez a hiány - a bátorság.
ket. Nem merjük bevallani még önma-
iapadhatatlan energiaforrás, hogy
ncseskamra ajtait tárják fel előt-
ogadni és belevinni a gyakorlatba
ldást találna lejtőre jutott életünk
orságunk, amikor nyiltan szembe kel-
ő meggyőződést korunk bálványaival:
erializmussal,szocializmussal,stb...

Nagy Zigmond

Lira

Nemzeti Salon Almanach

136

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

egészen világosan mutatja a flamand befolyást. Egy másik spanyol, helyesebben sevillai munka, a XVI-ik század végéről való két oltárszárny (66 : 117 cm.), egy-egy zenélő angyallal, azt a vélelmet kelthetné, hogy valamely Rafael hatása alatt álló olasz festővel van dolgunk, ámde a belső részek fából faragott szines szent Jánosa és Dávid királya oly meglepő naivsággal vannak formálva, hogy csak spanyol és pedig sevillai művésztől eredhetnek.

A flamand iskola munkái közt időrendben első helyen áll két kis hártyára festett kép (8 : 11 cm.), az egyik valamely öreg ember arcképe, a másik egy szent nő ihletett arcát mutatja, mind a két képecske Rogier van der Weyden modorára emlékeztet. Egy parasztlakodalom képe (fára festve, 68 : 18) jellemzően vall az idősb Piet Brueghelnek, köznéven Paraszt-Brueghelnek módjára, valószinűleg tőle is való. Egy másik kép némi változtatással Teniers brüsszeli „Bucsú"-ját mutatja, ez, mint a névjelzés és sok részlet elárulja, Matheus van Hellemontra vezethető vissza. A Bombelles-gyűjteményből ered két kisebb kép (fára festve, 40 : 30), ezek ott Teniers nevén szerepeltek. Az egyik tekéző parasztokat, a másik a korcsma előtt iddogáló parasztokat mutat. A hűvös szinezés és a kicsinyes előadás Teniers utánzójára, Theobald Michaura utal.

Jordaens modorára vall a gyűjtemény két képe: a kisebbik bacchánst mutat, a nagyobbik, a mely talán magára a mesterre vezethető vissza, éjjeli zenét, ez utóbbin különösen a világitási hatás nagyon erőteljes, de a rajz és szín kissé durva. Egy kánai menyegző (rézre festve, 63 : 51 cm.), a melyen olasz és flamand modor egyesül, derekas részleteivel és hűvös szineivel a Francken-családra és első sorban Frans Franckenre utal. Még több olasz befolyást mutat az „Apolló a muzsákkal" (fára festve, 78 : 47), a mely az első pillantásra majdnem Hendrick van Balenre emlékeztet, a kinek neve alatt eddig szerepelt, de mégis inkább Cornelis Corneliszre vagy ennek iskolájára vall. Az „Istenek lakomája Tempe völgyében" (82 : 52 cm.) azonban egyenest Hendrick van Balentől való, a kinek legjobb művei közé tartozik, úgy hogy igazoltnak látszik az az állitás, hogy mint máskor, úgy e képnél is a Bársony-Brueghel segitett neki s ő festette az alakokon kivül a kép egyébb részeit. Végre itt említhetjük meg Philippe de Champaignenek egy arcképcsoportját is, a mely hűvös, gyöngéd szinezésével és a ruharedők kissé modoros előadásával a művésznek arra a fejlődési szakára utal, a midőn már megszabadulva a flamand befolyás alól, az egykorú francia iskola hatása alá került.

A hollandi iskola művei közül első sorban az itt is bemutatott „Mulatozás" érdemel említést, a mely a rajta levő névjelzés szerint közös munkája Adriaen Brouwer és Jan van den Hecken ecsetjének (119 : 86 cm.). Nemcsak a névjelzés mutatja Brouwer monogrammját és Hecken teljes nevét, hanem a kép maga is kétféle kéz munkája. Az egyik nem elég erős a rajzban, sőt elrajzolásokba is esik, kemények a körvonalai, rikító a szine. A másik kéztől nyilván csak három alak ered: az egyik, a kép közepén levő, teljesen hasonlit Brouwer ösmert arcképéhez, mögötte egy egészen Brouwerre emlékeztető groteszk alak, a kép jobb szélén pedig egy előkelő személyiség, erről azt tartják, hogy van den Hecken képmása. Jól jellemzi Aart van der Neer modorát egy holdvilágos tájkép (fára festve, 45 : 46 cm.), a mester A. V. és D. N. monogrammjával ellátva: nehéz felhőtömegeken törekszik által a holdfény, a mestert jellemző finom fény-homálylyal. Jó a J. Molenaerről elnevezett kép is, szatócsok és korcsolyázók a jégen (fára festve, 39 : 90 cm.), ennek széles ecsetvonásai és kissé széjjeleső kompoziciója világosan Frans Hals befolyására mutat. Csak az épületrészek zavarnak, ezek nyilván más kéztől valók. Ez a rész talán Jan Beerestraetentől ered. Kiváló mű az „Anya és gyermeke" című arcképcsoport, a mely Nicolas Maestól való s a mester névjelzésével is el van látva. A fény-homály még Rembrandt teljes hatását árulja el, de az eleven és erélyes szín s a gyermek pompás mozdulata és pillantása Maesnek erőteljes egyéniségéről is tanuskodik. Sokkal gyengébb a Hendrik Bloemaertről elnevezett „Öreg asszony" (fára festve, 62 : 82 cm.). Meg kell

TANULMÁNY
NAGY ZSIGMOND RAJZA

53

Művészet 1903. Kép

milyen utálatos közelről, épp olyan gyönyörű messziről, bizonyos filozofiai magaslatról nézve. Dramatikus és szindús példája a történelmi ténynek, hogy a genie a nyárspolgár ellenzése közben, sőt annak dacára teremt és megy előre.

Még a legtöbb figyelemre érdemes a mesterségbeli férfiaknak, a szobrászművészek ítélkezése. A mérsékelten reakcionáriusokat értem, a kik között valóban nagyszabásúak is vannak. Ezek egyike így összegezte kifogásait: Az istennek tetszett — úgy látszik passziózott vele — hogy Beethovennek tökéletes, mindent kifejező, belső nagyságát teljesen visszatükröző fejet mintázott. Ez a fej plasztika szempontjából isteni. És ehhez Klinger egy rosszul kosztoló utazó kereskedősegéd vagy ülő életmódot folytató szabó testét mintázza! Ha modern emberrel apollóskodni akar, tessék apollóskodni.

Tehát még kartársainak megértésére — a melyért első sorban szokott dolgozni — még erre sem számíthat teljesen a művész. Még ezek egy része is azt akarta, hogy Klinger úgy ábrázolja a zeneköltőt, mint a hogy ők látjak és érzik. Pedig a szobrásznak a nagysága és kiválósága épp abban van, hogy másképp lát és érez mint elődjei. És a művész jelentősége csak azon fordul meg, hogy mi újat hoz a napvilágra, mivel és mennyivel tágítja mesterségének határait.

Azt kivánják Klingertől, hogy a munkája más legyen mint a milyen ő. De Beethoven teljesen kifejezi Klingert — ő az. A szobrászat, épitészet, muzsika, piktura, metszet és nagyszabású ötvösség egyben. A képzőművészeti termékenyítő bujaság maga. Hogy nem felel meg a monumentális szobrászat létező szabályainak? Természetesen, hogy nem felel meg. A szokottnál szinesebb? Klinger így akarta. Ha ez akarat félben maradt volna, ha vergődnék előttünk, ha tehetetlennek mutatkoznék, nem volna érdekes és jelentékeny: akkor lehetne csak elítélni és lenézni. De mivel ellenkezőképen történt: arra kell törekednünk, hogy úgy lássuk és érezzük mint a hogy ő. El kell felednünk elődjeit, bátorrá kell lennünk és engednünk kell, hogy szemünket az ő egyénisége igazítsa be.

Az föl nem tehető, hogy Klinger, a ki a szobor bronz-trónszékének hátára a klasszikus szépségű emberi testek egész tömegét mintázta: egyszerre béna és tudatlan lesz, mikor a Beethoven torzójához ér. Ha akarja, akár oly husosra és gömbölyűre mintázza mint Canova, olyan izmosra és hullámvonalasra mint Agiszander. De a közönséges felső testtel kétségen kívül azt akarta kifejezni, hogy az a genie mai ember, Bécsben, inkább szobában, fülledt kávéházban és nem Hellasz napsütötte ege alatt szabadban élt. Klingernek ez a szimbolizálás az énje, hogyan követelhetik tőle, hogy akadémikus legyen? Különben a cinquecento nyárspolgárainak szintén szemet szúrtak a Buonarroti alakjainak hősi izmai, végtelen hosszúságú lábszárai. Gigantikus hölgyei megdöbbenést keltettek, a mikor ujak voltak, épp úgy Klingernek ékszer módjára felfogott, de nagyszabású formában készült szobra. Ám azért nem akarom felállítani a paralellát a Beethoven és — példának okáért — a római Mózses között. Klinger mint szobrász ebben a pillanatban legalább nem tartozik még az örökkévalóság tipusai közé. Sokkal komplexebb.

A rendelkezésünkre álló példák szerint az örökkévalóság a művészetben az egyszerűséget, a végkép kitisztult formákat kivánja. És a szobor, melyről beszélünk, még forr. Nem a részletekre gondolok, nem azért, mert a bronz trónszék tónusából kiesik a belehelyezett elefántcsont angyalfej és másképen sem teljes a munkán a szinek értéke és harmoniája. Ez a művész rendkivüli szabadságvágyát az ismert szinhatások alól való fölszabadulását jelenti. Nekünk ez szokatlan jelenség lehet, a mi szemünk szinezése és recipiáló képessége szűk és szegényes lehet hozzá képest. A forrás az egész szoborra vonatkozik és egyszersmind az egész művészre is. Klingerben a képzőművészeti genienek oly hallatlan bősége van meg, hogy akaratának és céljainak főirányai még mindig számosabbak, mint a mennyit egy szobor elbir. Temperamentumának hihetetlen bősége: legfőbb oka műve nyugtalanító hatásának. Ez az ember az egész világot rá akarja mintázni egy karszék hátára. Talán az invenciója is több a kelleténél?

És vajjon találkozik-e valaha a nagy közönség művész-lelke a genie művész-lelkével?

Rendes körülmények között az előbbi századokkal baktat az utóbbi mögött. Ez így van és sem kétségbeesni, sem haragudni nem kell e miatt. Voltaképen még örvendenünk is kell azon, hogy Klingert — és Rodint is — nem állítja a nagy többség bíróság elé, nem küldi gályára. Nagyságuk talán még teljesebb és gyümölcsözőbb volna, ha martiromságot szenvednének miatta. De nem engedik őket. Ha nem is nagy mértékben, de láthatóan nől körülöttük a forradalmár művészek, az alkotó — nem utánképző — geniek testőrsége.

BRÓDY SÁNDOR

VÍZHORDÓ LEÁNY
NAGY ZSIGMOND RAJZA

Művészet 1902. 272. l.
Mép

ÖREG KOLDÚS
NAGY ZSIGMOND RAJZA

Művészet 1906. 236

naságnál, nyilván mostoha apja befolyása révén, gyorsan halad előre. 1854 ben már főhadnagy s anyja hallani sem akar arról, hogy fényesnek igérkező katonai pályafutását művészi szeszélye kedvéért föláldozza. Gundelfinger Gyula mindazonáltal még mint huszárhadnagy 1855-ben Rahl bécsi iskolájába lép, amelynek magyar növendékei közül a legtöbbet Keleti Gusztávval érintkezik. Anyja közben egészen leveszi róla kezét, a fiú erre azzal felel, hogy pör útján nagykorúsíttatja magát. Így jut a bérbe adott krompachi birtok jövedelmének reá eső harmadához s 1856-ban Düsseldorfba megy. Bár nővére, gróf Hardenberg Oszkár felesége, az apai örökség jövedelmének reá eső részét is átengedi neki, művészünket tanulmányaiban csakhamar anyagi gondok zavarják meg. Úgy látszik, hogy mint a huszárságnál, itt is az otthon megszokott nagyúri módon élt, azonfelül, mint afféle nyughatatlan lélek, sokat utazott is. Bejárta a Rajna völgyét, megfordult a breisgaui Freiburgban, amelynek szomszédságában a Guldenfingen nevű faluban ősei nyomát kutatja; mert fogalma sincs arról, hogy családja egész más vidékről s még a XV. században szakadt Magyarországra. 1858-ban félbeszakította düsseldorfi tanulmányait s amint egy későbbi pörei miatt önigazolásul kiadott röpiratban elmondja, kölcsönzött pénzzel kellett visszautaznia, mert anyja ellenezte pályaválasztását és minden támogatást megtagadott tőle. Gundelfingernek az volt a szándéka, hogy apai birtokát maga veszi át, rendbe hozza, jövedelmezőbbé teszi s aztán tovább folytatja tanulmányait. Ám a birtok, „minden felügyelet nélkül hagyva, 24 évi bérlet után szinte teljesen elpusztult, azonkívül elhanyagolt régi proporcionális és egyéb perekkel elhalmozva egyre kevesebbet jövedelmezett". Hatalmas erőségeit lezárolták, mégis boldog boldogtalan pusztított bennük. Művészünk minden jogismeret és tapasztalat nélkül azt hiszi, hogy két-három év alatt „kimenti az atyai vagyont sajnos állapotából". Ám évek mulnak, amíg emberfölötti erővel nagyjában rendbe szedi és jövedelmezőbbé teszi, amikor pedig 1866-ban osztályra kerül a sor, bátyja, aki szüntelenül mostoha apja birtokain élt, oly követelésekkel lép föl ellene, hogy a dolog pörre kerül, amely húsz évnél tovább tart. Nővére kezdetben az ő pártján volt, később azonban bátyja nyeri meg a maga részére s a pör még elkeseredettebb módon folyik tovább.

Kiállításainkon Gundelfinger 1866-ban szerepelt először. Egy tájképet küldött a pesti képcsarnokba, amely a kiegyezést megelőző mozgalmas időben nem sok figyelmet keltett s azért, bár Keleti a király várt látogatására hivatkozva levélben ellenkezik, még a kiállítás bezárása előtt visszakéri, palettáját egy időre szegreakasztja s egész odaadással pörbeli ügyeinek gondozásához lát, amelyek csakhamar a mások érdekében vállalt pörök miatt hihetetlen mértékben megsokasodnak. Krompachi rusztikálása közben sokat érintkezik a szomszédos szepességi földbirtokosokkal. Energiája mindenütt bámulatot kelt s a lőcsei Probstner Adolf özvegye, Jancsó Zsófia talán azért szemeli ki két felserdült lánya gyámjának. Ám a szépségükről s fenkölt szellemükről messze földön ismert lányok apai ágon való rokonai, anyjuk 1870-ben történt halálakor perrel támadják meg a végrendeletet s a maguk köréből akarnak gyámot kirendelni. A Probstner-lányoknak művész gyámjukhoz nagyobb a bizalmuk s a midőn Gundelfingert két fórumon a törvényszék megfosztja gyámi jogától, a legidősebb lány, Mária, bár szerelemről szó sincs köztük, házasságra lép Gundelfinger Gyulával s így játszszák ki a rokonságot. A házasság mindvégig csak papiroson volt meg, s bár férj és feleség többnyire egymástól távol, jó barátságban élt egymással, nagy nyüg volt művészünkre s szabadságában ugyancsak korlátozta. Amikor pedig nyolc év mulva válóper vet véget a házasságnak, Gundelfingernek már ismét van kiért küzdenie. Mostoha öcscse, gróf Szirmay Alfréd ez, aki később elvált nejét feleségül vette. A fiatal gróf 1852-ben született, de Gundelfinger csak röviddel azelőtt ismerkedik meg vele, hogy a Probstner-lányok gyámja lett. Anyjával félig-meddig kibékülve a Szirmay grófok birtokára látogat el, Szirma-Besenyőre. Szíve megesik félig árva mostoha öcscse sorsán, aki a hatalmas Szirmay-vagyon egyetlen örököse s akit állítólag rokonsága befolyására úgy nevelnek, hogy sohase lehes-

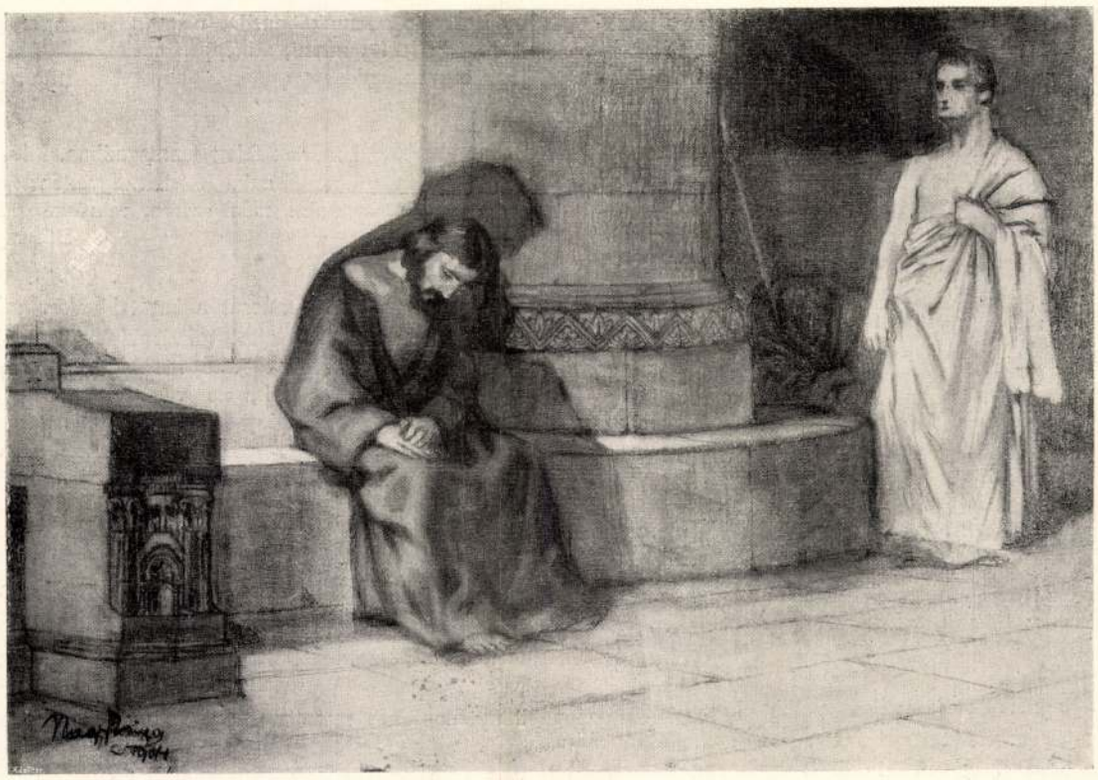

KRISZTUS ÉS PILÁTUS
NAGY ZSIGMOND RAJZA

Nagyon nehéz dolog helyesen ítélni, ha nem egyesítünk messzeterjedő elméletet gyakorlattal e művészet (a festészet) terén: ne csak hajlamaink működjenek közre ennek az ítéletnek megalkotásánál, hanem eszünk is. Nicolas Poussin

*

Midőn művészek mondanak ítéletet művészetről, nyilván kelleténél nagyobb súlyt vetnek arra, hogy olyasmit találjanak, amit a maguk mesterségében értékesíthetnek, amiből valamit tanulhatnak s ami őket előbbre viheti. Julius Lange

*

Nem mindig azoknak a műbirálata a legmegbízhatóbb, akik maguk is gyakorló művészek. Mert, eltekintve az irigységtől és szándékos pártoskodástól, — a kontár a más művében túlbecsüli azt, amit maga is elért, a méltányos művész pedig azt, amit nem ért el s amire törekszik.
Franz Grillparzer

*

Szükséges, hogy az igazi műértő, kivált ha író, egyben gyakorló művész is legyen; igazmondása pedig annál súlyosabban esik a latba, mentül nagyobb az ő művészi készsége.
Friedrich Müller, a festő

Ha egyéni érzéssel megáldott művész tekint meg vagy éppen bámul valamely szép művet, úgy nem csak annak tényleges hibáit veti latra, hanem ügyet vet a műben rejlő élő érzés és a saját érzése különbségeire is. Eugène Delacroix

*

Az aztán csakugyan nevetséges, ha egy nem művész ember, teszem egy filozófus-professzor, mély tudományos komolysággal elemzi és demonstrálja a művészi alkotás folyamatát. Olyan ez, mint amikor egy hibbant elméjű órás az ő automatájának szerkezetét élő emberi szervezetnek tartja.
Ernst Grosse

*

Kontár művészek kölcsönösen bámulják egymást. S azt mondják, hogy ők méltányosak és előítélet nélkül valók. Viszont a nagy művésznek nem fér a fejébe, miképpen lehet életet előadni, szépséget formálni, anélkül, hogy az ő előadási módját használnók. Kritikai erejét az ő alkotó munkássága a saját maga szolgálatában meríti ki.
Oscar Wilde

*

Az a birálat a legkevésbbé megbízható, amelyet mester hoz mesterről. Carl Gutzkow

Művészet 1906. 124. l.

„Miért kicsinyli ön annyira a kritikusokat?"
„Mert kevésbbé előmozdítói, mint inkább kerékkötői a munkámnak. Kritikájuk célja „hibákat" találni. Dagadó önérzettel ítélkeznek oly dolgokról, amikhez nem értenek. Amit tudnak, azt könyvekből szerezték s nem szemlélet révén".

W. M. Hunt

*

A művész tulajdonképpen sohase hallgasson kritikára, legkevésbbé munkaközben. A kritika megrontja az elfogulatlan, naiv biztosságot és aláássa az alkotó erőt. Peter v. Cornelius

*

Sohase engedjünk befolyást mások korrektúrájának, kivéve, ha azok magasan felettünk állanak tudás dolgában. S ez esetben is jóformán csak azt mondhatják nekünk, hogy munkánk ilyen vagy amolyan hatást keltett bennük. Lehetetlen, hogy egy más egyéniség annyira ismerje egy kép előadásbeli fogásait, hogy utat mutathatna nekünk valamely hiba kijavítására. Arnold Böcklin

*

Fontos és szükséges volna, hogy munkánk befejeztekor őszinte barát álljon mellettünk, aki művünket helyesen felfogja s aztán elmondja véleményét: ilyennek kell lennie, amolyanná kell átalakítani. Mivelhogy azonban ennyire beható barátot hiába keresünk, mert minden barátunk szubjektiv, tehát önbirálatot kell gyakorolnunk a magunk munkáján s nagy-komolyan arra kell törekednünk, hogy szinte idegen szemmel nézzük meg alkotásunkat. Pontosan latra kell vetnünk, vajjon azt más épp oly világosnak tartja s tarthatja-e, mint mi.

Moritz von Schwind

*

Ha lehetséges volna, hogy egy kép úgy változzék át, amint azt a kritika kívánja, arra ébrednénk, hogy rosszabb lett, vagy legalább is ritka esetben javult meg. Hisz gyakran nyilvánvaló tökéletlenségekből áll elő az egésznek tökéletessége. De ezt csak az látja be, aki képes az egészet áttekinteni. Christian Ludwig von Hagedorn

*

Minekutána bevégezted volna a munkát, miben néked nagy kedved tölt, helyheztesd azt közönséges és együgyű nép elejben, mondván, hogy ítéljenek. Mivel ezek mind közönségesen látják munkádban, ami felette igen hitvány és nem értik, ami benne jó vagyon. Ha pedig megesméred, hogy igazságot vallottak vala, aszerint cselekedjél és jobb lészen.

Dürer

*

Mindazáltal meg ne vessed az igazságot, jóllehet oktalan mondá és inkább erősen higyjed. Mivelhogy úgy lehet együgyű ember mondja meg neked, miben hibázol vala a munkában. De nem tud bizonyságot tenni és téged tanítani, miképpen cselekedjél, hogy jobb legyen. Dürer

*

Ne bizakodjál mérték felett tenmagadban. Mivelhogy többen többet látnak. Jóllehet egyetlen egy többet érthet, semmint más ezeren, mindazonáltal ritkán történik. Dürer

*

. . . és kérd ki tanácsát a barátaidnak s míg festesz, nyisd meg az ajtót mindenkinek és hallgass meg mindenkit. A festő munkája az egész népnek tetszésére számít, ne vesd tehát meg a tömeg ítéletét és véleményét, míg csak lehetséges annak megfelelni. Leon Battista Alberti

*

Semmi sem csal meg minket annyira, mint saját ítéletünk; mert ez rosszul szolgál, mihelyt saját munkáink felett kell biráskodnia és mindig készséges arra, hogy az ellenfél dolgai felett pálcát törjön, a barátoké felett viszont nem . . . Ha festő vagy, hallgasd meg tehát épp oly készségesen, amit ellenfeleid mondanak a munkádról, mint azt, amit barátaid mondanak. Ha valaki igaz barátod, úgy az a te énednek valódi mása, ennek ellenkezőjét pedig megtalálod ellenségedben; barátod pedig igen könnyen csalódhatik. Van még egy harmadik fajtája is a birálatnak, ennek rugója az irigység, gyermeke pedig a hizelgés, amely dicséri a jó művet a kezdet kezdetén, hogy hazugságával elkápráztassa a munkálkodó mestert.

Lionardo

*

A képíró művészetét senki sem ítélheti meg jól, hanemha jó képíró maga is. Dürer

*

Item okos tanács kell hozzá, ha meg akarod találni a szép dolgokat. Azonban kérjed azt attól, aki maga is jó mester az ő kezével. Mivelhogy rejtett az a tudatlannak, mint neked az idegen beszéd. Dürer

*

A festészet oly nehéz művészet, hogy jeles képzettségű művészek véleménye szerint senki sem mondhat helyes ítéletet bárminemű képről, csupán csak más, még pedig igen tapasztalt mester.

Ludovico David

*

A művész szeme nagyobbára sokkal élesebb látású, mint a legélesebb látású szemlélőé, ez a meggyőződésem. Húsz kifogás közül tizenkilencre úgy fog emlékezni, hogy munkaközben maga is felvetette ezeket, de egyben menten meg is felelt rájuk. Lessing

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Szerelmesek

Spanyol donna

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója.Műcsarnok:

gyügyei Nagy Zsiga

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása- a Műcsarnokban - képével szerepel.
Pihenők a Virághegyen c.alkotása teszi nevezetessé a termet.

Esti Kurir
1930.XII.20.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

A Fészek Klub nagy termében mutatja be ujabb kollekcióját. Hosszu éveket töltött spanyol földön, bejárta Franciaországot, Angliát és Délamerikát s mindenütt hatalmas müvészi sikerrel szerzett dicsőséget a magyar névnek. Az utolsó barceloniai világkiállitáson a spanyol király egyik képét Grand Prix-vel tüntette ki. Uj tárlatán mintegy 40 képet mutat be, valamennyi szinkompozició, a figurális elemnek is csak mint szinfoltnak van jelentősége. Mestere az ecsetnek, tel és izzó szineit bámulatos technikai biztonsággal rakja vászonra és összhatásában a legmerészebb szineffektusok is tökéletesen harmonizálnak. Képei azonban a buja szinek

Nemzeti Ujság ./.
1930.XI.7.

ben is frissen virulnak,mert müvészi raffineriával gondoskodik arról,hogy a lombok sátrán beszürődő fény kellemes,dekorativ és főleg müvészi hangulatot adjon a képnek.

gyűrgyei Nagy Eliza
„Aratás" c. képére Lord Rothermere
aranyérmet osztottak neki.

József Ferenc kir. herceg és Anna kir. herceg
a Nemzeti Szalonban.

B. H. 931. XI. 22.

Gyügyei Nagy Zsiga

koll. kiáll. Pécs.

1930. ápr.

Nikpkiáll

Nagy Zsigmond

József Ferenc főherceg Kratochwil örnagygyal fenti mintermében, ahol festészeti tanulmányokat folytat.

Repr.

Vas. Ujs. 1913. 511. C.

Dr. BERTÓK LAJOS
könyvkereskedése
DEBRECEN, PIAC-U. 4.

ÁRJEGYZÉK.

Méltóságos / Nagyságos Dr. Szentiványi Gyula urnak / urnőnek

a Műemlékek Orsz. Bizottsága titkárának

Budapest.

IX., Ferenc-körút 10.

Nagy Zsigmond

Kiállítások Párisban (Nagy Zsigmond). Jeltelen cikk. Budapesti Hirlap, május 31.

1914

(Művészet 1914. 467. l.)

Tól Miklós 145—152, 241, 287.
9. Zádor István *17*, 84, *173*.
Záhonyi Géza *275*.
Zemplényi Tivadar *226*.
Zichy Mihály *49*, 90.
Ziffer Sándor *28*, 183.
237. Zmij József = Miklóssy József
Zöhrer József 459, 460.
Zombory Lajos *164*.
Zord Arnold *168*.
24, *325*. Zsombolya-Burkhardt Rezső *174*.

Nagy Zsigmond

festő

laid
2

Lexikon

403. B. l.

: 698.

templom fescojának eredeti carronja

előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt 81998

(384/98), a vételár elszámoltatott 1899.

nolást 1900. III. 4-én a 2095 szám. fogadta

1900. XI. 5-én (550/900)

Nagy Zsigmond

N. 4256.

1858. Lotz Károly:

Buda vára visszavételekor
Szűz Mária szobr

Középütt egy gotikus fülké
mely Máriát jogarral és
A fejét kissé jobbra hajtó
gas ruha és vállon átvetett
lágyékát kendő takarja.

Balról a várat megv
a Mária-szobor láthatóvá
san meghajlik és kardját le
dogságo Szűzre irányítja
képpel ékesített zászlót tar
a szobor felé mutat, egy al
és a megsebesült felemelkei

Jobbról az ~~menekülő~~ elesett ága
kereszteny leányával
mellette terdelő ~~nejével~~ és
A háttérben, a ~~[illegible]~~ ~~meghalt~~ kitetlen
várba. Körülök az orszag
~~[illegible]~~ míg az ágyú mögött az őt

és gyermekének

Mária csudái

[illegible]

Nagy Zsigmond

gyüjt. kiáll a

Könyves

Kálmánban

1908?

Vereczeny VIII. 184.

Vasárnap **17** Rainer hv.	
Hétfő **18** Mark. és M.	
Kedd **19** Gyárf. és Pr.	
Szerda **20** Szilvér p.	
Csütörtök **21** Gonz. Alajos	
Péntek **22** Paulin pk	
Szombat **23** Ediltrud k.	

Nagy Zsiga, gyüggyi

koll. kiáll. Pécsett

1930-ban

Emlitve:

Pécsi Képzőmtan 1933 nyár

Nagy Zsigmond

gyűjtemenyes kiállitása

a Könyves Kálmán

szalonjában.

1907.

---

megvan könyvtáramban.

A művész életrajzával

egyidejűleg

dolgozandó fel.

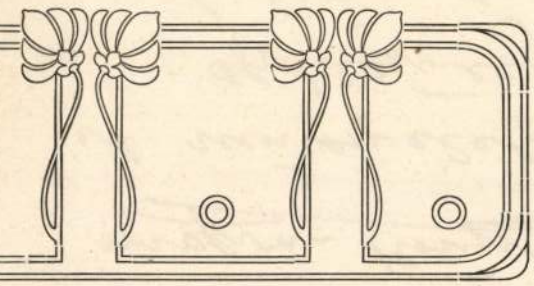

MŰVÉSZ ÚR!

domására hozni, hogy SZENDREI Tudományos Akadémia tagja, a jeles ÁNYI GYULA műtörténész jórészt agyszabású magyar műtörténeti lexi- zadtól kezdve napjainkig élt összes foglalja s melynek első kötete tásügyi ministerium támogatásával

ZEK LEXIKONA

Nagy Zsigmond

Jesto

1907. évi kiállításának katalogusát

lásd

Könyvtáramban

ZEK LEXIKONA

ni.

zigorúan tudományos munka meg-
nértékben támogatni kívánjuk, ezen-
életrajzi adatait a mellékelt íven fel-
borítékban a szerkesztőség czímére

1908 DEC. _ 1

később ..... évi ..... hó ..... ig.
semmiféle előfizetési kötelezettséggel
üvészeti irodalom érdekében is kérve,

ló tisztelettel
3 június hó.

KÉPZŐMŰVÉSZETI
AZGATÓSÁGA

TOR, BUDAPEST.

Nagy Zsiga

festő

a hábom kitörése Párisban érte. Innen ükerült Spanyolországba pitnia, honnan Argentinába mert, ahol évek óta fölig arcrepfeltestől él.

Bayer Ágost Köpléve.

MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

31 NAP. **AUGUSZTUS** 34. HÉT.

VASÁRNAP **17**	
HÉTFŐ **18**	
KEDD **19**	
SZERDA	

Nagy Zsigmond, gyűgyei

emlékkiállítása a Műcsarnokban 1934 márc.-ápr.

Életrajz A világháború kitörése Párisban találta, ahol szép sikerei voltak, de ahonnan mint magyar állampolgárnak menekülni kellett. Spanyolországban talált menedéket, ahol temperamentumos festőmodorát széles körben melegen méltányolták s a királyi család is felkarolta 1920-ban nagyobb kollekcióval Dél Amerikába ment, majd Angol-Francia és Németországban mutatta be művészi munkásságát. 1926. Koll. kiáll. a Műcsarnokban.

OK LEÍRÁSA.

Meghalt Bpesten 1932 nov. 21.

Nagy Zsigmond, gyűjtő

emlékkiállítása a

Műcsarnokban 1934.

KM Tájs. emlék- és

gyűjt. kiáll. 1934.

Életrajz, művek

Hornyánszky Viktor cs. és kir.

olyam

11

őművészeti Társulat

al

s Wolfner

Nagy Zsigmond, gyűnyei festő, társulati társtag

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc, kiáll.

I. 14
1931. tar. tárl. 54, 56
1932. febr. – márc. kiáll. 174

Nagy Zsigmond

Nagy Zsiga.

Ztalnál.O.V.59 x 74.Sign.1897.Kende 1933.III.

eredeti
és a pa
templom
torony
ítélve.
templom
rony m
századb
egyebek
ra s eg
Tiva
Kisarba
ban meg
bi átép
Lajos s
rendezé
rodaiho

Nagy Zsigmond

1911

Április 9-én megnyílt a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek képkiállítása. Ugyanaznap nyílt meg a Művészotthonban Nagy Zsigmond, Oppel Magda és Vas Viktor kiállítása

Művészet 1911. 192. l.

nincs cédula

384. Mária Terézia.

Vállon alól látható, kiss
leomlanak, szemöldöke barna, szeme ké
gyöngyszeme homlokába lóg. Kereken ki
lának csipkefodra kilátszik.

Elefántcsont-miniature, mér

Nagy Zsigmond

1911. április
coll. kiállítása Budapesten.

Az Újság 1911. dec. 31.
2. 78.

Nagy Zsigmond

gyűjtei.

hagyatéki kiállítása.

Képzőművészet

1934. 84. l.

5

Nagy Zsigmond

Művészet 1902 ~~272~~, 289

- 1903. ~~83~~, ~~308~~, 358, ~~426~~.
- 1904. 406
- 1906. ~~124~~, 212, ~~236~~
- 1908. ~~65~~, 70
- 1910. 152
- 1911. 136, 139
- 1915 79

Magyar Művészet

~~1925. [illegible], 492-3 (Madrid)~~

~~1926. 126~~

14),
129
(802).
(574).

Nagy Zsigmond

grügyei
emlékkiállítás

círód
2

Újság. 1934. márc. 3
(c. a.: A Műcsarnok
emlék- és gyűjteményes
kiállítása.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Nagy Zsigmond

U. 4072/b.

Martineau, A: S. des Nag

The Studio

1925 ~~[illegible]~~ tiefe (.h.

Sr. Lieferrel

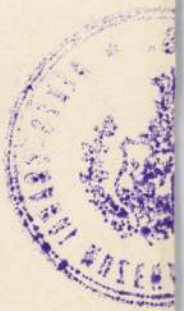

Szekszárd VI · 180.

V. TEREM.

NAGY ZSIGMOND GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA.

Nagy Zsigmond itt kiállított müveit 1914-től 1925-ig Spanyolországban és Argentinában tett tanulmányútja alatt festette és azokat elsősorban Spanyolország nagyobb városaiban, majd Buenos-Ayresben, Párisban, Londonban és Hamburgban állította ki. Tizenkét évi távollét után most jelenik meg legelőször a magyar közönség előtt, kiegészítvén gyüjteményét a magyar népéletből és Spanyolországból vett ujabb tanulmányaival.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

173. Anyaság.
174. Tájkép.
175. Szent István napján.
176. Mese.
177. Ivó.
178. Pipázó cigányasszony.
179. Mise után.
180. Tossa látképe.
181. A kék udvar.
182. Tájkép.
183. A Tajo partján.
184. Tájkép.
185. Andalúziai asszony.
186. A gijoni kikötő.
187. A Magdalena.
188. Narancs-árus.
189. Fogoly nők.
190. Utolsó napsugarak.
191. Gyümölcsárusok.
192. Utcai árusok.

Képzőmű. Társ. 1926.
téli kiáll. tárgym.

193. Májusi nap.
194. Virágok.
195. A Cidreriában.
196. Mosónők.
197. Tájkép.
198. Koldus.
199. Tájkép.
200. Agorio költő.
201. Lemenő napsugarak.
202. Az árnyékban.
203. Hazafias liga.
204. Pepe mester.
205. Ülő akt.
206. Don Aurelio.
207. Szerelmi mesék.
208. San Roque-i búcsúnap.
209. A nagybátya születésnapján.
210. Almaborivó.
211. Tájkép.
212. Fürdés előtt.
213. Keresztanyák.
214. A lebujban.
215. Krisztus.
216. Őszi nap.
217. La-Maja.
218. A politikusok.
219. Hűvös reggel.
220. Dohna gróf. Magántulajdon.
221. Kóbor cigányok.
222. Guadaira-ban.
223. Beatrix spanyol infánsnő. Magántulajdon.
224. Nymphák és Satyrok.
225. Cigánytábor.
226. Ünneplő ruhában.
227. Gazdag teher.
228. Tavaszi mosolygás.
229. Halász.

Gyügyli Nagy Zsigmond

Jestő

12 éves Távol volt

Nagy Zsigmond

Sport és Arsenbe destett

Kéjer, előjöbe kiáll Buenos A. - Páris, London, Hamburg

~~Nincs meg~~

Mincs 1926 téli. nyújt

Bunyaság
Tájkép I-VIII
Szt. Ist. napján
Mese
Jvó
Pipáró sajátosszony
Mise után
Tessa látképe
A kék udvar
A Tago partján
Andaluziai asszony
A gijoni kikötő
A Magdalena
Narancsárás
Fogoly nők
Utolsó napsugarak
Ellenőlesárusok
Utcai árusok
Májusi nap
Virágok

A cidreriában
Mosónők
Koldus
Agorio kikötő
Kincső napsugarak
Árnyékban
Harafias liga
Pepe mester
Ülő akt
Don Aurelio
Szerelmi mesék
San Roque-i buesu nap
A nagy bátra szul napján
Almakorivó
Fürdés előtt
Kerestanyák
A lebejban
Krisztus
Ősi nap
La Maga
A politikusok
Hűvös reggel
Dohna gróf
Kóbor cigajos

Guadairában
Beatrix Sp. infanta
Nimfák és satirok
Cigány tábor
Kiaplo rubában
Gardus Inker
Tao-i mosolygás
Halász
Platyka
Arayos reggel
Lecaroz látképe
Verbéne
Teljes napfényben
Mise előtt
Valenciai asszony
A narancsfa alatt

of

VII. Felső

Nagy Zsiga

Képzőművészet 1932.55.17

GYÜGYEI NAGY ZSIGA: GOLGOTHA

LAT MESTEREI.

50—1899.)

hányszor nevezetes látványosságra tárja meg kapuját
űcsarnok, a nemes kritikustól várja az „ünnepi" cikket.
éterfy Jenő szivesen megirja tárlatbirálatait, mert ez
éjszakai munka, mint a szinházi ismertetés és mert
l bizonyosfokon kiélheti szélesvonalu, de nem min-
mélygyökerű képzőművészeti érdeklődését.

czióba. Arra, amely nem egyéb, kővé vált színészetnél. Hiszen a magyar építészetet olyannak képzeli el, mint amely magyar diszítőelemekkel dekorálja a régi architekturát. Természetesen a renaissancet. Valamikor, régen, a renaissance elevenségének idejében, ez talán lehetséges lett volna. Akkor, amikor kialakultak a renaissance-építés helyi változatai; amikor a renaissance imitt is, amott is nemzeti talajba plántálódott. Nálunk ez az alakulás elmaradt, mi csak egyszerűen átvettük a rennaissance művészetet, de nem honositottuk meg. Ma ez a művészet megkövesedett. A műtörténelemé, a könyveké, az emlékezőké. Már nem lehet elevenné dekorálni. Még magyar elemekkel sem, még magyar lelkesedéssel sem.

A magyarsággal nem törődött sem Bizanc, sem a román építés, sem a gótika, sem a renaissance, sem a barokko, sem a változataik. De igenis, neki esett az elemeinek a modernség. Az individuális művészet, a mely szabadon keresi és eszeli ki a maga motivumait. Az újjá lett stilizáló energia, a mely új naturalista elemeket keres és szépművészetünkben is megtalálja, hogy elvégezze velük azt, amit hajdan például az akantusszal vagy a pálmalevéllel mívelt. Az élő, a mában gyökerező, a szecessziósnak nevezett, az új művészet fogott hozzá a magyar építéshez. Nem dekorálja magyarosan a régi holt formákat, hanem az új harmóniákat magyarul szólaltatja meg. Az új építés magyar ritmust ad az alkotásainak; a vonalat, a felületet megmagyarositja. Új konstrukciók, új matériák új diszitést, új megjelenést követelnek. Ennek az új megjelenésnek formáit szabja meg a magyar építészet. Ez nem magyar stilus, hanem magyar individualizmus. Nevezzük magyar szecessziónak. És erről a sajátos, egyéni művészetről mondja a rektor, hogy a „kitűzött úton és a rendelkezésre álló elemek és eszközök segítségével nem fogja elérni a célját.“ Honnan tudja ezt? Hiszen ennek a művészetnek rendelkezésére álló elemek és eszközök: a magyar naiv formák kincsén kívül az individualitások. Rajtuk mulik, hogy mennyire közeledhetünk a célhoz. Ismeri-e a rektor ezeket az alkotó, teremtő egyéneket és látja-e azokat, akik majd csak holnap lépnek ki a síkra? Megint azt mondom neki, hogy ne a tehetetlen követőket, ne az utánzó tanítványokat nézze, hanem a nagy próbálkozókat. Mert vannak olyanok is. Ismeri-e Hauszman rektor Lechner Ödönt? Persze, hogy ismeri, hiszen igazat is adott nekem, üdvözölt is érte, amikor nem is régen, egy beszédben Lechner Ödönről úgy emlékeztem meg, hogy nem ábrándos stilfaragó, hanem a rabtartó stilustól szabaduló, hogy nem közönségesen magyarra fordító, hanem magyarul, eredetien gondolkozó, önálló, egyéni művészetét érvényesítő építész.

Magyar modernségről van szó, nem magyar stilusról. Magyar individualizmusról, nem magyar iskolaiságról. A holnap dolga az, hogy vajjon stilussá alakul-e ki az, amit a magyar individualizmus addig kieszelt, megkisérlett, bátran, talán vakmerően, megcselekedett. A holnapért senki mai ember nem felelhet, a holnapot mai ember meg nem sejtheti, hanem a mát igenis megértheti és értse is meg mindenki, akinek megadatott, hogy művész lehessen — ma. Értse meg az elevenségnek megértésével. Értse meg, különben szegényen tengődik, mindig csak a tegnapra emlékezvén, egyre a multakon rágódván, az életnek, a mai szépségnek kincses házában. Az építő-mester pedig hallgassa meg Solnes mesternek azt a fogadalmát, hogy ezután csakis otthont épit az emberek számára, csakis lakást adó házakat. Lakást, otthont a mai embereknek, a maguk életét élő embereknek, nem pedig azoknak, a kiknek az élete csupán csak tegnapra emlékezés, csak multakba bámulás, csak máról megfeledkezés.

GERŐ ÖDÖN

TANULMÁNY
NAGY ZSIGMOND KRÉTARAJZA

308

Művészet 1903

1903

kép

GYÜGYEI NAGY ZSIGA MEGHALT. Ismét súlyos veszteség érte a magyar művészetet. *Gyügyei Nagy Zsiga* halálával olyan művész távozott el, akinek a művészet mindenekelőtt következett. Pikturája az impresszionizmus iskolájához tartozott, de nem volt iskolás. Művészetéből egyéniség szóllott a nézőhöz, akit lenyügözött képeinek színpompájával és virtuóz rajztudásával. Művészi pályafutásának nagyobbik fele a külföldre esik. Beutazta egész Nyugat- Közép- és Déleurópát, sőt több évet töltött Délamerikában is. Mindenütt nagy elismeréssel fogadták és portréi számos kitüntetést hoztak mesterüknek. A spanyol király udvari festője lett. Idehaza alig néhány éve tartózkodott. Bizonyos, hogy hazájában sokkal kevesebb méltánylásra talált, mint a külföldön. Lelkében keserűséggel, testében kinzó fájdalmakkal halt meg. 61 éves volt.

szellemi szabadságáról, a művészetnek a politikumtól való függetlenségéről, a műalkotás önmagában valóságáról szólnak.

Mint műbirálónak a célja a legtisztább, a legnemesebb, mert bírálatában mindent félrevet, ami nem állítható be az eszményi művészi cél vágányába, amelynek mintegy központi összefogója a művészi egység s mihelyt ennek hiányát látja, már nem érdeklődik a részletszépségek iránt sem.

Ez a határozott nagyban- és egészben való látás kárpótol néhány kritikai ellentmondásáért, kevésbbé művészettörténeti, hanem inkább irodalomtörténeti és bölcseleti beállítottságáért, de azért is, hogy az ujságírás lázas folyamában néha egy-egy adatnak, vonatkozásnak, kifejezőbb példának nem nézhetett utána.

A magyar műbirálat mesterei között Péterfy Jenő talán a legérdekesebb, de egyben a legtragikusabb lélek, akinek a szép és a művészet talán az egyedüli örökkétartó volt a földön és aki hallatlan önmagát keresésében rövid időre mindig nyugvóponthoz ért, valahányszor idehaza és a külföldön megállhatott a mulhatatlan szépségnek egy-egy művészi kivirágzása mellett. S talán épen ez a végtelen szépségszeretete az, amely ma felfedezteti és vonzóvá teszi előttünk Péterfy Jenőt.

S tegyük ehhez még azt, hogy a magyar műbirálat mesterei

N. 28. *Zsigmond*, festő, * Nagybánya 1872 márc. 14. † Budapest 1932 nov. 21. Budapesten és Párizsban tanult s főképp bibliai tárgyú (A Golgotán, Krisztus és Pilátus, Krisztus mint fo-

857

goly), típusokat karakterizáló (Shylock, Anarkisták stb.) és arcképeket állított ki, a Benczúr-iskola értelmében megfestve. 1914. Párizsban volt kollektív kiállítása. A háború kitörésekor Párizsból Madridba költözött, hol 1916. a királynét festette meg pleinairben, s a madridi, bilbaói és sansebastiani múzeumok vettek tőle képeket. 1920. Dél-Amerikába (Argentína) ment, honnan visszatérve, 1925-től Londonban, Liverpoolban, Hamburgban (1926), New Yorkban, Csikágóban, Berlinben (1928) és Budapesten (1926 és 1929) rendezett kollektív kiállításokat. Spanyolországi tartózkodása óta erős színhatású impresszionista képeket festett. Néhány műve a budapesti Szépművészeti Múzeumban. A Műcsarnok 1934. emlékkiállítást rendezett képeiből.

Hadjárat.

A magyar küldöttség szónok
áll és beszél, mire a bécsi
törnek ki Felirata.

alól: Der ungarische Abgeor
fölül: Uherski Wislanci na
balra: Magy. orsz. küldötts
jobbra: La Deputazione ong

jelzése legalól középütt: M

Kny., alányomással, mér. a

111-91-65

Nagy Zsigmond
gyűgyei.

Victoria Eugenia
spanyol királyné
arcképe és ~~[illegible]~~
Gyolcsot mosó nő c.
képei repr.

Colour

1925. jul–aug.
sz.

tával.

Egyetem Mérnöki és Építészmérnöki Kara a Mérnöki Osztály javaslatára az 1938. évi április hó 29-én tartott VI. rendes ülésében egyhangú állásfoglalással úgy határozott, hogy *dr. Ing. h. c. Rehbock Tivadar* karlsruhei nyugalmazott műegyetemi ny. r. tanár, titkos építési főtanácsosnak a mérnöki tudományok tiszteletbeli doktorává való felavatásához szükséges lépéseket megteszi.

A Műegyetem Rektori Tanácsa és Tanácsa az 1939. évi június hó 27-én tartott 1938/39. tanévi IV. rendes ülésében a Mérnöki és Építészmérnöki Kar eme határozatához hozzájárult és azt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elé terjesztette.

E felterjesztés alapján a Kormányzó Úr Ő Főméltósága folyó évi március hó 30-án, Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a Műegyetem Tanácsa *dr. Ing. h. c. Rehbock Tivadar* karlsruhei nyugalmazott műegyetemi ny. r. tanár, titkos építési főtanácsos urat a műszaki tudományok fejlesztése terén elért rendkívül értékes eredményeinek elismeréséül a mérnöki tudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond, festőm.

565. Jézus Kajafásnál. olf.

Képzőm. Társ. 1912/13. Téli tárl. Kat. 75. l.

Gyügyei Nagy Zsiga

Műcsarnok emlék-kiállításán szerepelt.

Még egy halott mester jelentkezik *Gyügyei Nagy Zsiga* személyében. Ki nem ismerte ezt a szeretetreméltó embert, itt a magyar fővárosban, vagy Párizsban, sőt spanyol földön, ahol a világháboru alatt udvari festő volt? Azután déli és északi Amerikában. Nagybányai szobafestő inasból a legszellemesebb társalgók egyike lett, modorában rapszodikus, pikturájában is az. Leginkább a biblikus festészet érdekelte. „Szentbeszéd" c. képével annakidején elnyerte a Ferenc József-dijat, festett nagyobbméretü genreképeket is, főleg matyó-menyecskéket és cigányokat. A szines-tarka viselet mindig izgatta, ez vitte a matyó nép körébe (ahonnan sok szép tarka vázlata maradt meg), s ez izgatta spanyolföldön is, ahol magyarföldi cigány menekülteket talált. Itt szinekben kitombolhatta magát. Ezt mutatják ottani képei: a „Narancsfák alatt", — „Narancsszüret", — „Bucsun", — „Énekesek", — „Sütkérezők", a „Valenciai leány", — a Goyás „Korsós fiu", a Velasquez törpe-tipusai. Két karakterfejet is látunk tőle: Kánya Kálmán és Rákosi Jenő vázlatos képmásait, — azután „*Hattyuk*" cim alatt finom fürdőző aktokat, egy szép cigányleány-aktot és félaktot s a „*Krisztus a kereszttel*" c. komoly biblikus kompoziciót.

Kézdi-Kovács László.

PH.934.III.3.

Gyügyei Nagy Zsiga

MDK

Judás, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Jézus Kajafásnál, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Péter és Pál apostolok, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Gyügyei Nagy
Zsigmond

Ombet

1927 Tav : Golgótha, Don Antonio Ferreira arch. of
1928 Tav
1929 Tav

Nagy Zsigm.

1930 dec. 1931 jan jub : Pihenok a Virágheges, of
1930 Tav
1930 aug. tot Szere ,,
1931 Tav Vasárosok, Eltöröhöda ao

1932 febr.-mars Résidal, of

Mūcsaruok

1896 - 1904

1922

1926

1932

Nagy Zsigmond

Cv. ref. szul. 1872. Gyügye

1899–1900 — 1902/3

a Benczúr mesterskok tagja.

Múltarnok Paris

~~1926. [illegible] 173–239.~~

~~1927. tav. kiáll. 520, 547~~

1928. tav. kiáll. 39, 42, 424

Arátók Golgota az ugrás-irás nagymestere

Wokerle Sándor u. 22

1929. tav. kiáll. 64, 454, 471

~~1931. [illegible] I. 14.~~

Nyomtatóbélyeg

tüzetelő sárhöziek

Csudélet

Nagy Zsigmond

irod

Benczúr kiáll, 27. l.

1921, Benczúr kiáll -

Az utolsó falat kenyér,
olajf, a magyar korona
Anlajdona -

Rómaiak X. 52.

Nagy Zsigmond, festő stud.
1872 III. 14. Nagybányán. Buda-
pesten, Párisban s azután Benczúr
mesterskolájában tanult. 1899–
1912 Budapesten 1913–14 Párisban
~~[illegible]~~
are és ~~[illegible]~~ kevéket, valamint
(bibliai tárgyú tárgyú ~~[illegible]~~,
egyes alakokat ~~[illegible]~~ festett.
A világháborúk kitörésekor Spanyol-
országban, ennek Argentinában
ment, ~~[illegible]~~ honnan
vynatérve Madridban telepedett
le, hol ~~[illegible]~~ jelenés szinhatásu impresszionis-
ta képeivel (A Zöld csoziak stb.)
aratott sikereket.

~~[illegible]~~

Művészeti lexikon 53/1.

(7

Nagy Zsiga, gyüggei

Mücsarnok Vásárosok
br. Forster Gale

1930. tav. Kiáll. 56, 77

1930. Szt. Imre Kiáll. 255, 256,
Uriatus, Golgota

~~1930/31. jub. Kiáll. 328.~~

1931 febr.-márc. I. 14 Akt

Jászberény h. n. IX. 163.

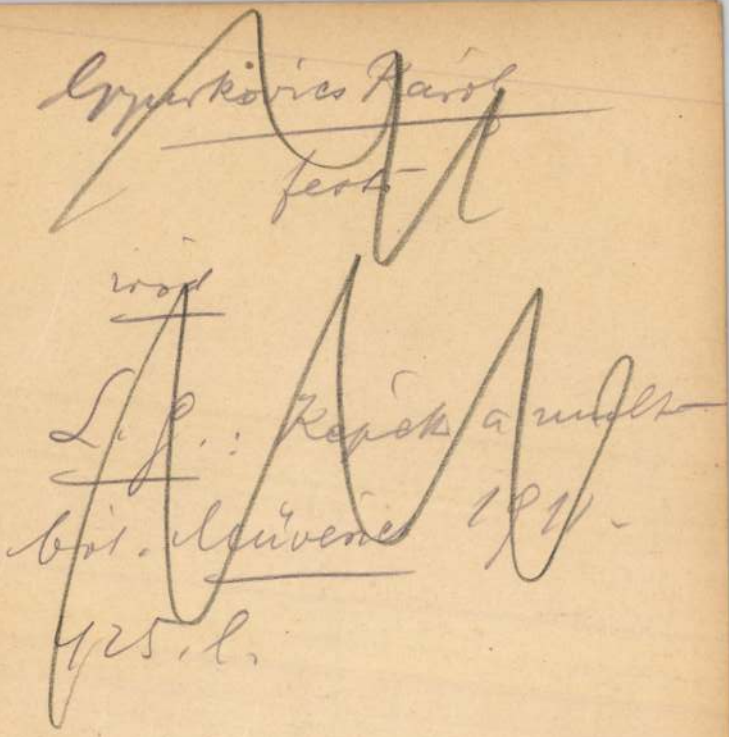

874. Keretek. 2061-909-~~240~~ 241

1 darab oldalt és elől völgyelt keményfa keret két Wertheim-zárral és sarokra járó háttal.

Méretei a belső világitásnak 84.5:59.5 cm, a teljes nagyságnak 91.5:66.5 cm.

Becsértéke.....33 K

Régi leltári száma: 21

Munkácsy Cék

1930 ~~[illegible]~~ nov. (Ernst)

Nem mély a pálak

Gyurkovich Kárly

Müvészet 1908

66, 67

N. Szalon

1930 okt (Független Nincs Társ)
Ez régi dal, of

1932 febr.-márc: Gondolat, of

Gyurkovich Karl

„Jestli
láss sola honsabb
cikket"

Művészet 1907

206–207. l.

+1932 nov. 21 Bp. (Sz. 1872 N[illegible]

Kugyi Nagy Ilyse

OMKT. 1912-13 téli

Jérus hajafásnál, of

1921. Benerúr Ke. és tanito. hiáll

1926 tav. [illegible] Az utolsó falat hegér, of

1931 febr-márc Akt, of

1931 tav: Vásárosok Öltözhöld nő / of

1934 márc-ápr / emlékhiáll:

l. katal-t

Kard vasból IX. [illegible]

Kolozsvárt [illegible] Test: Karlovics és Bihari Páris Julian 1900 Benerúr [illegible] "[illegible]" [illegible] Allam [illegible]

1914 [illegible] 1920 Dél [illegible] Anglia Fr. Német [illegible]

[illegible] 1926 Tav 1930 Pécs és Fesek [illegible] 1934 [illegible]

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Pécs Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932, 6 l.

Gyügyei Nagy Zsiga, festőm. MDK

A lent jelzett lapban megjelent reprodukciók:

Vásárosok. III. l.

Képzőművészet. 1930. május. 30. sz. IV. évf.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Valenciai leány

Korsós fiu

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója.Műcsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Sütkérezők, fürdés után

Énekesek

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Cigányszekér

Akt háttal

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Naracsszüret

Pihenő cigányok

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Hazatérők

Bucsuu

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Anya gyermekével

Kánya Kálmán

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitas
tárgymutatója.Műcsarnok.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga, festöm.

247. Pincsivel játszó modell-gyerek. Olf.

Képzöm.Társ. 1909.Tav.kiáll. Kat. 37.l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Mikor nincs otthon senki, of.

Bünbánó Magdolna, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Képzőművészet 1931. 141.l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Vadorzó, of.

Második ifjuság, of.

Napsugarak, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 42.l.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

"Hattyuk"

Trianon

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőmüvész

Fürdés a tengerben

Narancsfák alatt

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás trgymutatója. Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Naplemente

A toledói szegényházban

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
trgymutatója. Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Mise után

Cigányok

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Keresztut

Pihenő a narancsszüreten

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Politizálók

Fiatal anyák a kertben

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Fürdés után.

Matyó anya gyermekével

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitus
tárgymutatója. Műcsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Hazafias liga

Rákosi Jenő

1934.évi emlék- és gyüjtemónyes kiállitás
tárgymutatója. Micsárnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

,Narancsfák alatt

Szent István napján

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Korcsmában

Vizhordó gyermekek

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Beszélgetők

Matyó pár

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

—

Udvarlás

Ülő leányakt

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Szamaras ember

Pipázó cigányasszony

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Árnyékban

Tere-fere

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója.Műcsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Fél akt

Hazatérés a munkából

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója.Műcsarnok.

gyögyei Nagy Zsigmond festőművész

Akt virággal

Őszi hangulat

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás tárgy-
mutatója.Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Háremhölgyek

Cigányleány

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója.Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

"La Faunesa"

A forrásnál

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Paprikák és almák

Kirándulók a nagybányai hegyekben

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója.Mücsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Krisztus elfogatása

Törpe gitárral

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.

Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Napnyugta

Krisztus a kereszttel

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyllyei Nagy Zsigmond festőművész

Krisztus

Törpe, zöldségekkel

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

gyügyei Nagy Zsigmond festőművész

Majális

Fürdő cigányok

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

GYÜGYEI NAGY ZSIGA

76 Fészek.olajf. Eladó.

Képzőm.Társ.1910.tav.kiáll.kat. 32. oldal.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga, fwatöm.

Anya Gyermekével. Repr.

Ira Nelson Morris U.S.A. "

Képzőművészet. 1930. márc.4. 69-70.l. Reprodukciók.

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond

Jézus Kajafásnál, olaj

KMT 1912/13. téli kiáll. 75 l.

Tata (Komárom)

*Kapucinus-utca

Kapucinus templom, oomzatos homlokz
zattal, felette Esterházy-címer, af
zációja-freskó, legfelül körablak é
torony fazsindellyel. Háromboltszak
és keskenyebb szentély. Barokk oszl
szobrásztól, 1746, két szélén kvali
Ludvig Gode-tól, 1748. Két barokk m
del-kép rokokó keretben 176o körül.
képe: Sz.Mária szeplőtlen fogantatá
sekrestye, itt Antonio Stipperger:
Kuttner József komáromi épitőmester
1746 közt, itt palléroskodott Felln

(Kolinovits, Gabriel: Postuma memoria Jos
246-249 l — Mohl Adolf: Tata plébánia
István: A tatai tanulmányi kirándul
Tata V és MV. Bp. 1952, 6-7 l — Révhelyi Elem
gyar művészettörténeti munkaközösség év

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond

Az utolsó falat kenyér, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 65 l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga
vás. 1937-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai /levélbeli közl. Győr,1943.XI.15/.

MDK

Gyüngyei Nagy Zsiga, festő

1930-ban Pécsett kiállításon volt jelen.

Pécsi Figadó. I. kiáll.-Kat. 6. l. -1932.
A Pécsi Képzőm. és Műb. Társ.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga, festő

372. Mikor nincs otthon senki. Of.
373. Bűnbánó Magdolna. "
375. Vadorzó. "
376. Második ifjúság. "
377. Napsugarak. "

KMT. - 1911 fav. kiáll. - Kat. 42. l.

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Akt, repr.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond

Az utolsó falat kenyér, of.

Benczur Gyula és a nitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 9.l.

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Holdas éj az Alföldön, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga, festő

Krisztus (87. l.)

Illusztráció. Jel. S. de Nagy, ? 1919 ?

Spanyol táncosnő. Illusztr.

(Jel.: S. de Nagy, Madrid, 1916)

Képzőmův. 1934. 87. 88. l. - A Mücs. Emlék- és Gyűjtőnemyes kiállításáról

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Szentbeszéd

Narancsfák alatt

Kézdi Kovács L.: Gyüjtemónyes kiáll. a Mű-
csarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Sütkérezők

Valenciai leány

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll a Mücsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Bucsun

Énekesek

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Tanulmányfejek.Rajz.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 46.l.

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Fészek, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Nagy Zsigmond festő műterméb

— Ah, a szegény ember, mennyire lehet őt szánni!

— Szánni? őt? — óh nem — felelé a mester — de néha a zongoráját és mindig azokat, a kik az ő ritka, bámulatos játékát nem hallhatják.

Ennek a zongora-phenoménnek Európán keresztül tett körutjai gazdagok az incidensekben. De különösen Berlinben történt egy, mely a legfurcsább.

Egy hangverseny végén, egy ottani tekintélyes kritikus, Gumprecht azt állitotta, hogy a bassust lehetetlen ilyen módon kiverni, kell, hogy valami «truc» legyen a zongorában.

Joachim vette védelmébe kollegáját. Azt felelte, hogy a «truc» a kritikus képzeletében van és hogy minden berlini meggyőződhetik róla, ha megvizsgálja a «bűnös» testét.

A hotel kapujánál állandó csődület volt, valahányszor Zichy elhagyta lakását, hogy valahová menjen. A hoteltulajdonos ezt arra használta fel, hogy megszámlálhatatlan mennyiségű márkákat szedjen a kiváncsi berliniektől. Néhány héttel később eladta hoteljét, miután beütött neki a szerencse.

Ez a története a gróf Zichy egyetlen karjának. Ez a félkar ölte meg a szarvasokat, a vaddisznókat és a medvéket . . . diadalmaskodott három párbajban . . . megfékezte a lovakat és kezelte az evezőt . . . vágta szét a szárnyast, [illegible] körmeit . . .

és . . . mé
nak mindi
csétlenek
Meg
hogy meg

RACHE

Az
kezdetén
fekete, b
szurtos z
Családját
Oroszorsz
ből verték
czár kozá
keresésére
egész köz
ugy gond
hosszas
mint egy i
álomra. M
begnének
körötte a
vetés és
kisértetei;

Shylock. Nagy Zsigmond festménye a téli tárlaton.

Rippl-Rónai József

1899 jan. 29. 18.

397, 401, 405 képeskel

(N. Z.)

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Szerkeszti Herczeg Ferenc

V. évfolyam | 1899. január 29 | 5. szám

GIROFLÉ és GIROFLA

Regény

Irta AMBRUS ZOLTÁN (Folytatás)

Azok hamarosan észrevették a tolakodó érdeklődést és védekeztek. Hol a szinházi nagyító-üvegüket tartották az arcuk elé, hol elbujtak egészen. Ha ki-kipillantottak s látták, hogy az ostrom egyre tart, hirtelen elfordultak s a nézőtér másik felén kerestek nézegetni valót, vagy tettetett áhítatossággal temetkeztek belé az Orlovszki herceg nem éppen tündéri szoaréjába. De a legtöbbször, alig mutatkoztak, máris eltüntek. Abban az állhatatosságban, melylyel a nagy bolond angol messzelátó mindenüvé követte őket, mint egy hű kutya, több volt a kómikum, mint a szemtelenség s üldözőjüknek úgy tetszett, mintha ez az enyhítő körülmény se kerülte volna el a figyelmöket.

Bár csak egy-egy pillanatra mutatták meg a fejecskéiket, e pillanat alatt is meglátszott rajtok, hogy tulajdonképpen maguk se tudják: nevessenek-e vagy boszankodjanak?

Sőt mintha, ama nagy buzgalom ellenére, melylyel futottak, menekültek az üldöző tekintet elől, gondjuk lett volna rá, hogy ha egy-egy szempillantásra is, mégis csak megmutassák magukat. Kacérkodtak-e egy kissé, vagy a nőiesség önkéntelen mozdulata volt ez, megnyilatkozása a szendergő asszonyiságnak, melynek örök óhaja: legyőzöttnek lenni? — Vidovics nem volt tisztában vele. De mindegy. Annyit elért, hogy az a minden képzeletet meghaladó s még Vásáros-Berényben is feltünő nembánomság, melylyel már vagy tiz perc óta bőszítette a körülötte ülő hölgyeket, nem maradt eredménytelen. Ha a közönség nem is, ő már látta Giroflét és Giroflát.

S így szólt magában:

— Milyen vakok az emberek! Azt mondani erről a két leányról, hogy egyformák, hogy csodálatosan hasonlók! Igen, egy a fejök nemes formája, a teint-jök, mely szinte áttetsző s hasonlók a vonásaik is. Még a termetük is egy stilü; mind a kettőnek a növésében van valami, ami a prerafaelisták liliomaira emlékezteti az embert, azokra a végtelenül gyöngéd, bájosan karcsu, láthatóan a paradicsom kertjében termett liliomokra, amelyeket mintha egy lehellet is megtörne s amelyeket a valóságban nem, csak ama rég képeken látni. Egyforma végre a hajviseletük s főképpen az öltözködésük. De micsoda barbár az, aki ezt a két fejet összetéveszti! Az egyiknek a haja majdnem szőke, a másiké sötét gesztenyeszinü; az egyiké bágyadtan puha, selyemszerü, a másiké tömött, buja és bársonyos fényü. A szőkének a szeme világos, derűs, nyájasan kék, mint a zürichi tó vize egy áprilisi délelőtt, a barnáé olyan, mint egy melegtüzü zafir. Amannak az ajka egy gyönyörüen megrajzolt csókos ajk, aminőket Fragonard festett, emezé az az édes száj, amely mintha még nem vesztette volna el az anyatej emlékét, az a száj, amelyet a Murillo kedves kis bamba angyalkáin látni.

És mind a kettőnek

más-más a bája. Az egyik egy Régence-alak; ilyen lehetett Madame de Parabère tizenhat éves korában, mikor még leány volt. A másik meg... ilyeneket nem is látni nappal. Csak szerelemmel, mámorral teli, holdfényes éjszakákon, mikor a nő csupa mosolygás, mikor szépünk a gyönyörtől százszor szebbé válik, mikor szemének a ragyogása bevilágítja szobánkat...

Aztán eszébe jutott a festék, a rizspor, a bécsi rongy, a cold cream s így fejezte be monológját:

— Azaz, hogy ma még... Egy félesztendő mulva csakugyan egyformák lesznek.

Valaki megérintette a vállát. Hátra nézett; Sugár Mariska ült mögötte, egy kissé előre hajolva, mintha mondani akarna valamit.

— Ó, jóestét. Bocsásson meg, hogy nem néztem körül, de nem is képzeltem...

— Igen, tudom... Nem ért rá észre venni, sebaj... Hanem hajoljon csak közelebb.

— Parancsoljon.

— Hagyja békében szegényeket!... Ezeket még zavarba hozza az efféle... Meg akarja szalasztani őket?

— Nem hiszem, hogy ilyen ijedősek volnának. Színésznők, akiket ezer szem lát, mikor fölötte nyárias kosztümben vannak, nem szoktak megriadni egyetlen egy szál publikumtól.

— Vigyázzon, a nagynénjük ül mellettem!... Beszéljen egy kicsit halkabban.

— Eltünjek?

— Nem, hanem viselje magát jól. Mindenki ide néz. Hol rájok, hol magára.

— Meg fogok javulni. A fölvonás végéig er[illegible] delmesen a szinpadra nézek s aztán fölmegyek a szin[illegible] páholyba, Apor Ilonkához. Jól van?

— Jól van. Köszönöm.

— Mondja legalább, hogy meg van elégedv[illegible] nevelésével.

— No, büszke éppen nem vagyok magára, [illegible] szeretem, hogy szótogadó.

Mariska visszahuzódott s Vidovics tovább mon[illegible] logizált:

— Odafönn éppen szemközt leszek velök s még közelebbről láthatom őket...

Aztán úgy cselekedett, ahogy igérte.

Apor Ilonka egy kicsit duzzogva fogadta.

— Csakhogy eszébe jutottam végre! Egy hétig színét se látni; azt beszélik róla, hogy talán már meg is házasodott s amikor megjön: tessék, rám se néz! Annyira érdekli az a két leány?

— Mondjon róluk valami rosszat, lelkem.

— Én ugyan nem mondok szegényekről — szólt Ilonka azzal a csöndes, mély szánalommal, melyet a színésznők csak egymás számára szoktak tartogatni — tőlem akár azt is megkivánhatják, hogy az igazgató külön bejárást csináltasson nekik a szinpadra, diadalkapuval, virág-szőnyeggel és fehérruhás kis leányokkal!... Nézze, derogál nekik közénk ülni; mindjárt külön páholy kell nekik!... Pedig jól nevelt nagynénjök már bent ült a szinházban, mikor ők, nem tudom honnan, megérkeztek — úgy látom, Sugár Mariskától kapott helyet — de azért a Patti-nővérek mégis külön páholyt kértek s mivel a nézőtér félig üres, hát kaptak is. Itt nem fértek volna el, a kis kényesek!

— Én még nem láttam színésznőt — felelt Vidovics — aki ne azzal kezdte volna, hogy lenézte a többit. Az első esztendőben mindegyik más, jobb házból való, mint a többiek; később aztán engednek a zárkózottságukból s új színésznők jönnek, akik viszont őket is lenézik. Ez világ sora, Ilonka.

— És nézze, Blindekuh-t játszanak a közönséggel, a kis kedvesek! Elbujnak s aztán kikukucskálnak. »Fogadjunk, hogy nem találsz meg, Dávidkám!« Mintha a közönség törődnék velök! »Fogadjunk, hogy nem kereslek, Eszterkám!« Vagy magával kacérkodnak ilyen kitartóan?

— Meglehet, hogy előlem bujtak el. Amióta feljöttem, nem igen látni őket.

Kopogtattak s Ilonka hátra fordult. A páholynyitogatónő dugta be a fejét.

— A Kati?

— Igen, nagysád.

— Jól van, mindjárt megyek.

A páholynyitogatónő visszahuzódott. Ilonka begyömöszölte selyem-sachetjába a szinházi holmiját: a cukrait, egy huszonnyolc íves szerepet, a messzelátóját, egy üveg Eau de Colognet, meg a *Vásárosberényi Hirlap* legújabb számát s öltözködni kezdett. Időközben, míg Vidovics segítségével fölhúzta uj, angolos szabásu kabátját, mely hirnevére nagyobb árnyékot borított minden éjjeli zenénél, egy bizalmas kéréssel fordult a barátjához:

— Feri, kérem, adjon Bérczlakynénak két forintot. Először, mert tartozom neki, s másodszor, annyi gyereke van szegénynek!... Itt marad? Nem jön be hozzám egy csésze téára?

— Miért? Hogy elaludjék, mint a multkor?

Cordelia ábrázolója igen jó indulatu leány volt, de egy kissé álmos természetü. Ha nem játszott, kilenc óra tájban már megnehezedtek a szempillái s lehettek körülötte huszárok, tüzérek, zavartalanul adta át magát a teljes lelki békességnek. Ha ilyenkor a szinpadon kellett lennie: járt, kelt és beszélt, de Juliáját és Gauthier Margitját az utolsó fölvonásban valami sajátos apathia fogta el, az utolsó tapsviharokat már nem hallotta s mialatt a szinházból cselédjével haza gyalogolt a harmadik utcába, az úton már szendergett.

Azért nem is erőltette, hogy Vidovics elkisérje, hanem a folyosón szépen elbúcsuzott tőle.

— Holnap nézzen be hozzám s beszélje el, mi történt Árokszálláson. Pá, édesem, adok magának egy puszit.

A cselédjét és a sokgyermekü páholynyitó aszszonyt nem tekintette idegeneknek.

Vidovics átszolgáltatta Bérczlakynénak a köteles két forintot s lekisérte Cordeliát a foyerba. Ott elváltak. Shakspere álmos tolmácsolója eltünt cselédjével az utca sötétjében, Vidovics elszitt egy cigarettát, aztán sarkon fordult s újra fölment a második emeletre. Csakhogy most már nem a szinészpáholy felé ment, hanem a folyosó másik oldalára.

Az *Uj Idők* számára rajzolta *Nagy Zsiga*

Tanulmányfő

Heinrich bácsi helyeslőleg ümmögött, Csák azonban nevetve folytatta:

— Tudja mit? Hagyjuk az olajpogácsát és a parafát. Inkább adok egy háromszáz forintos prima váltót . . .

Az ügyletet így hamarosan rendbehozták s Heinrich bácsi udvariasan kikisérte a vendégét az előszoba ajtajáig. Mikor Csák a homályos lépcsőn lefelé kanyarodott, az uzsorás előzékenyen utána kiáltott:

— Ha megszorul, akármikor feljöhet . . . Van még vagy kétezer forint ára hordódongám . . .

*

Csákkal utóbb hihetetlen dolog történt; a fiatal nábob nem fizette ki a váltóját. Olvasóim talán nem hiszik el, amit mondani fogok, de tény: hogy a bírósági végrehajtó megjelent az Andrássy-uti Csák-palotában. Az öreg Csák ki akarta dobni a hatósági személyt, de mikor a fia öt percig összesugott vele, a milliomos közömbösen így szólott:

— Írják föl az íróasztalt és a könyvszekrényt. A pénzpiacon nyomoruságos állapotok vannak . . .

Igy történt, hogy a gazdag poéta neve megjelent a hivatalos közlönyben. Apró petit-betükkel jelent meg, de bizonyos: hogy a legszenzációsabb plakátok se keltettek még ennél nagyobb föltünést. A szerkesz[illegible] ségekben lázasan ujságolták:

— Csákot árverezni fogják a jövő héten!

A poéta utóbb egy kurta korcsmában vacso[illegible] zott s a pincérnek három krajcár borravalót ad[illegible] Mikor vacsora után néhány szűkölködő alanyi kö[illegible] is oda vetődött a kétes tisztaságu asztalhoz, Cs[illegible] hihetetlen jártassággal kezdett beszélni az iroda[illegible] tolvajnyelven:

— Reggel kimegyek a pénzpiacra, — mondta [illegible] hogy ötösöket és ezüstforintosokat vásároljak. . . .

Csák később négy forint ötven krajcárt kért kölcsön egy képes lap vezércikkirójától s mélabús sóhajtással emlegetett egy tizenöt forintos előleget. A jó Isten tudja, miképpen történt, de Csákról utóbb érthetetlen szimpátiával beszéltek. Az alanyi költők méltánylással így szólottak:

— Kedves és talentumos fiatal ember!

Egyik szerkesztő hat forint tiszteletdijat utalt ki egy háromstrófás verséért, sőt később, mikor a *Tengerzúgás* cimü verskötete megjelent, a műitészek is abbahagyták a gúnyos hangot. Néhány lap századvégi Heine-nek nevezte, egy epés kritikus pedig merészen megjósolta, hogy Csák lesz a jövő évtized poétája . . .

Hogy Csákot a *Tengerzúgás* nagy sikere után az irodalmi társaságok is tagjukul választották, ezt önök épp oly jól tudják, mint én. De egyet valószinüleg nem tudnak: hogy a költő most a legsajátságosabb exisztenciát folytatja. Délelőtt százezreket utalványoz, este pedig szegény íróktól kér kölcsön elsejéig öt forintot. Es az öt forintos kölcsön többet kamatoz, mint a százezer forintos tőkebefektetés: sikert, dicsőséget és tapsokat.

Valaki . . .

Valaki elment búcsu nélkül,
Valaki elment messzi tájra,
Valaki itthon úgy siratja,
Valaki egyre visszavárja.

Beck Blanka

A költészet államosítása

A világ bámulatos lépésekkel halad előre. Mentül nagyobb lesz az emberek tömege, annál kifogástalanabb lesz a rend és a szervezettség. Vége a kornak, amidőn még képesítés nélküli egyének vezérszerepet vittek; ma már nem történhetnék meg olyan botrány, hogy például egy Diogénesz, aki soha sem volt beiratkozva az egyetem filozófiai szakosztályára, bölcs hirében álljon; hogy hadapródiskolának és katonai akadémiának szinét sem látó harcosok háborút nyerjenek; hogy akik teológiai tudorsággal sem dicsekedhetnek, új vallásokat alapitsanak és hogy Mózes-féle emberek — minden jogi alapvizsgálat nélkül — évezredekre szóló törvényeket hozzanak.

Ez, nagyon helyesen, nincs többé. Mindenhez képesítés kell. Nagy elégtétel ez nekem, mert most már remélem, hogy rákerül a sor arra a fenkölt eszmére is, amelynek kivívásáért évtizedek óta küzdök és agitálok.

Évek óta sürgetem már a kormányt, hogy tegyen valamit a költészet érdekében. Eddig a költők az államtól legjobb esetben annyi kedvezményben részesültek, hogy haláluk után közköltségen temettettek el őket és ingyen sírhelyet kaptak.

Ez kezdetnek mindenesetre igen szép, de ideje volna már, hogy egy lépéssel tovább menjünk és gondoskodjunk a költőkről — életükben is. Nekem magamnak is van egy csomó költő-barátom, aki szivesen elengedné a disz-sírhelyet egy naponta kijáró cipóért.

Szerény véleményem e kérdésben az, hogy a költészetet államositani kell. Erre nézve alázatos javaslatom, amelynek elfogadására a kormányt e helyen is kérem, a következő:

Állítsanak föl a fővárosban és a nagyobb vidéki központokon magyar királyi költőképesítő bizottságokat. A bizottságok az esküdtszéki intézmény mintájára sorsolás útján a polgárok közül alakíttatnának, azon észszerü okoskodásból indulva ki, hogy egy adófizető polgár mindenhez ért: igazságszolgáltatáshoz és költőképesitéshez is.

A költészeti oklevél elnyeréséhez talán meg lehetne kivánni az ujraoltási bizonyítványon kivül az írni-tudást, az aránylag büntetlen előéletet és távoli harangozás hallását a helyesirási szabályokról.

A képesített költők fokozatosan emelkedő rangosztályba neveztetnének ki. Szervezetüket így képzelem rangosztály és fizetés szerint:

I.	Költőgyakornok	1000 korona
II.	Helyettes alköltő	1200 »
III.	Községi alköltő	1500 »
IV.	Városi alköltő	2000 »
V.	Megyei alköltő	2400 »
VI.	Városi főköltő	3000 »
VII.	Megyei főköltő	4000 »
VIII.	Kerületi vezérköltő	5000 »
IX.	Országos költőparancsnok . . .	8000 »
X.	A legfőbb költő tanács tagja . .	10000 »
XI.	A legfőbb költő tanács elnöke (egyszersmind a főrendiház tagja) .	20000 »

A költészeti ügyek vezetésével a horvát miniszter volna megbizandó, mert úgy sincs egyéb dolga.

A költészet államosításával természetesen kapcsolatos azon elv kimondása is, hogy a költői termékek állami egyedáruságot képeznek.

Eszerint tehát csakis annak lenne szabad verset irni, aki erre oklevele alapján jogosítva leend. Minden költőre nézve meg lenne állapítva azon mennyiség, amelyet előállítani és a kerületi beváltási hivatalokhoz a kitüzendő időben beszállítani köteles.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Péter és Pál apostolok, of.

Mücsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Judás, of.

Műcsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.l.

Gyügyei Nagy Zsiga

MDK

Pincsivel játszó modellgyerek, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Gyügyei Nagy Zsiga
festőművész

Esti Kurir
1930.XI.8.

Gyügyei Nagy Zsiga kiállitása

A Fészek termeiben találkozunk ujra *Nagy* Zsiga képeivel, ahogy legutóbb egy váciutcai üres bolthelyiségbe rakta ki alkotásait ez a különös tüzü, kivételes erejü festő. *Nagy* Zsiga a természet festőművésze. Figura vagy táj nála sohasem öncél, e kettő nála mindig valami harmonikus, sőt annál több, szerves kapcsolat formájában jelentkezik. Az egyikhez ugy tartozik a másik, mint az élethez a levegő. Egyes figurát vagy csoportot is mindig a nagy, végtelen mindenséggel összevetve ábrázol, ezzel is jelezni akarja, hogy az életjelenségeket csak a végtelenséggel együtt lehet a maguk valójában érzékeltetni. Ezt a mikrokozmikus életlátást *Nagy* Zsiga még abból az időből szivta magába, mikor a világhirességüvé vált triptichonja a Golgota utján fejezte ki az ember jelentéktelenségét a végtelen, az istenség nagyságához képest. Amit a lepergett husz esztendő *Nagy* Zsiga képlátásán változtatott, az a szinnek és a fénynek vigasztaló felujjongásában jelentkezik. Komor, drámai szinei megvilágosodtak, kinyitották a dus változatok deritő zsilipét, a fojtó levegőbe napfényt bocsátott be s a lemondás, a csüggedés tragédiája helyett harsogó életigenlés himnusza került palettájára. Nem kétséges, hogy spanyolországi tanulmányai vezették át erre az

Összesen								

Le a bevételt... ...
Kifizetendő összeg

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

ügyosztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

192..... cheque száma.....

A főpénztár:

.....

Gyügyei Nagy Zsigmond
festőművész

Magyarság
1930.XI.13.

*** Gyügyei Nagy Zsigmond kiállítása a Fészekben.** Pár nap óta szivet-szemet gyönyörködtető képkiállitás nyilt meg a Müvészek Klubjában, a *Fészekben:* a *Barcelonában* aranyérmet nyert gyügyei *Nagy* Zsigmond kollekciója, mely eredetiségében és változatosságában igazán élmény, még laikusok számára is. Mintha egy napfényes kertben lennénk, annyi szingazdagság, üdeség, fényszórás fog körül — érezzük a levegő rezgését, a napsütés vibráló aranyát, a vizpartok frisseségét s az emberi csoportok mozgásának bravurosan megfigyelt és visszavetitett ritmusait. Az egyik képen a délvidéki tavasz nedves pázsitja, melyet az első napsugarak csillogtatnak — egy másikon hosszuranyult, mély árnyékok, melyeknek hüvössége szinte fizikailag megcsap... napbarnitott, spanyol halászcsoport, rózsaszinlilás felhőzet alatt, teherhordó parasztok festői menete, aztán ujra tájak, napfényes impressziók... és ujra felhők, felhők, felhőgomolyok szine és játéka, a végtelenséget szimbolizáló ezerféleséggel — a felhőket különösen szuggesztiven festi ez a pompás kolorista, aki ott nőtt naggyá, ahol a természet palettája is pazarlóbb: az égő napfényü *Hispániában.*

Egy sárközi lakodalmas menet duhaj, táncoló legényeivel, a cigányok és parasztok karakterisztikus mozgásmódjával — csodálatos jellemzőerő van belesürítve a legparányibb figurába is! —, két finom akt tökéletes anatómiája, egy napsugaras svábhegyi őszi táj, vend aratók, tarkaruháju vásárosok — valamennyi kép egy-egy csillogó gyöngyszeme gyügyei *Nagy* Zsigmond sokoldalu müvészetének, ami pihenés, öröm és vigasz is a mai „modern irányok" zürzavarában. *(M. E.)*

* **Hegedü-est.** Nagy érdeklődés mellett artotta meg szerdán este szép hangversenyét *Álmán* Mária hegedümüvésznő a Zenemüvészeti Főiskola nagytermében. Veracini Largóját, Mozart A-dur hegedüversenyét, Dvorak-, Chopin-, Debussy- és Bartók-apróságokat és mint ujdonságot Reger Chacoune-ját, — Bach

gyűjtői Nagy Zsiga

Független Művészek karácsonyi vásárán neve szerepelt.

M.930.XII.13.

Gyügyei Nagy Zsiga

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

Gyügyei Nagy Zsiga „Hattyúk" címen, szép, színes vásznon festett le hattyuval játszadozó, fürdőző leányokat; *Szöllősy János* „Fekvő akt"-ját állitotta ki.

PH.929. XO.22.

Gyügei Nagy Zsigmond

festőművész

* **Ismeretlen, középkori magyar festő képét találták meg Debrecenben.** *Debrecenből* jelenti a *Magyarság* tudósitója, hogy a város hires, *Zsibogó* nevü szegénypiacán, ahol könyvek, festmények, mindenféle régi holmi cserél gazdát, szombaton délelőtt az egyik államrendőrségi detektiv három pengőért megvásárolt egy környékbeli parasztasszonytól egy piszkos, régi festményt, amelyről a debreceni Müpártoló Egyesület tárlatán jelenlévő müvészek, köztük Gyügei *Nagy* Zsigmond festőművész, megállapitotta, hogy *a középkorból való s igen értékes, eredeti festmény.* A szakértői vélemény szerint a képen lévő alakok beállitása és a kép egyes részleteinek kidolgozása kizárja, hogy hamisitványról legyen szó. Sőt bizonyos jelek támogatják azt a feltevést, hogy *magyarországi, eddig még ismeretlen középkori festő munkája a felfedezett kép.* A festményt most Budapestre hozzák, ahol a Szépmüvészeti Muzeumban speciális eljárások alapján fogják megtisztitani és tüzetesebben megvizsgálni.

Magyarság

1929 V. 12

utalvány.

.....nak, címe:.....

(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

a által.....

.....ér

.....

.....fizetendő.

.....bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

pest.

M.D.V

Gügyi Nagy
festő –

Hamis Munkácsy rajzokat
csinált

Bényi Rászló: Jegyzetek a Szépművészeti Muzeum ...
Művészet, 1967. junius – 34 lap

Győgyi Nagy Zsigmond

festőművész

Barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.9.

Gyüngyei Nagy Zsiga

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

PfC 1930. III. 15.

Gyügyei Nagy Zsiga

— **Gügyei Nagy Zsiga temetése.** A tragikus hirtelenséggel elhunyt gügyei *Nagy* Zsiga festőművészt szerdán délután 3 órakor temetik a Kerepesi-temetőből a város által adományozott diszsirhelyen. A Független Művészek Társasága, amelynek az elhunyt elnöke volt, testületileg vesz részt a temetésen. A párisi lapok megemlékeznek az elhunyt művészről, akit Párisban is jól ismertek és melegen méltatják munkásságát.

NM.932.XI.23.

Gyügyei
Nagy Zsigmond

Nagy Zsigmond festőművész meghalt

Gügyei *Nagy* Zsigmond festőművész hétfőn este hat órakor elhúnyt Budapesten. 1872-ben Nagybányán született *Nagy* Zsigmond, aki tanulmányait a Karlovszky—Bihari-féle iskolában kezdte el, majd pedig egész fiatalon került ki Párizsba, ahol a

— **Várady József 30 éves szerkesztői jubileuma.** Harminc éve működik a *Pesti Hirlap*nál B. *Várady* József éjszakai szerkesztő, aki Kolozsvárról került Budapestre és éveken keresztül mint parlamenti tudósító, majd mint segédszerkesztő teljesítette ujságfrói hivatását. *Várady* József mindig csendben, feltűnés nélkül dolgozott és hosszú ujságfrói pályáján csak barátokat szerzett. Tollával mindig az igazságért harcolt, valósággal példaképe a „névtelen" ujságfróknak, akit éppen szerénysége miatt fogadtak annyian a szeretetükbe. Várady

MH 932.XI.22.

Gyügyei Nagy Zsigmond

*** Gyügyei Nagy Zsigmond festményeinek folytatólagos kiállítása.** A mücsarnokban nem régen néhai gyügyei *Nagy* Zsigmondnak, a spanyol királyi ház udvari festőjének képeiből a művész özvegye emlékkiállitást rendezett, amely müértő közönségünk részéről nagy érdeklődéssel találkozott. Erre való tekintettel a kiváló magyar művész festményeiből a Wekerle Sándor-utca 22. szám alatti mütermében most folytatólagos kiállitás nyilott meg, amely mindennap délelőtt 10 órától délután 6 óráig dijtalanul megtekinthető.

N.U. 934 IV 22

NU.934.IV.22.

Gyügyei Nagy Zsigmond

— **Gyügyei Nagy Zsigmond-emlékkiállítás.** A mücsarnokban rendezett néhai gyügyei *Nagy* Zsigmond-emlékkiállítással kapcsolatban olyan érdeklődés nyilvánult meg, hogy a kiváló müvész özvegye ugyanazt az anyagot mütermében (Wekerle Sándor-utca 22.) folytatólagos kiállításként bemutatja.

N.N. 1934. IV. 14.

NU. 934. IV. 14.

Gyügyei Nagy Zsigmond

* **Emlékkiállitás.** A Mücsarnokban rendezett néhai gyügyei *Nagy* Zsigmond emlékkiállitással kapcsolatban, a nagy érdeklődésre való tekintettel folytatólagos kiállitás nyilt meg a műteremben, Wekerle Sándor-utca 22. szám alatt. Gyügyei *Nagy* Zsigmondnak, a spanyol királyi ház udvari festőjének ezt a folytatólagos emlékkiállitását bizonyára örömmel veszik azok, akik szerették ennek a kiváló magyar festőnek egészen egyéni művészetét. A kiállitás megtekinthető minden nap délelőtt 10 óráig.

M. 934. IV. 17.

M. 934. IV. 17.

Gyüggyei Nagy Zsiga

Kövével nevezel a kincsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 22.

Gyügyei Nagy Zsiga

A barcelonnai dij egyik nyertese, egy munkájával szerepelt a Független Művészek Társ. kiáll.-án.

M.930.X.5.

GYÜGYEI NAGY ZSIGMOND, festő

A Spanyolorszagból hazatért nagy impresszionistt festő és Jaksa István szombathelyi festő között mély barat ság szövődött. Ennek emlékét őrzi a Bebedor de cidra cimü festménye, melyei Nagy Jaksát megajándékozta.
546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szá,m Szombathely

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond

Csendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 19?
Febr.-Márc.

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Jézus elhalad Magdolna háza előtt, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Gyügyei Nagy Zsigmond MDK

Magdolna, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Gyügyi Nagy Zsiga MDK

Leipik L. arcképe, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Akt, repr.

KMTárs. Müvészcsoportok 1931.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Narancsszüret

Krisztus a kereszttel

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Korsós fiu

Hattyuk

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Képzőművészet 1931. 41. sz. 141.l.

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Házörző, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Nagymosás a F.-csatorna partján, olajfm.
Csend az " " "
Vén kisasszony udvara, "

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 49.lap

Gyügyei Nagy Zsiga MDK

Gyümölcsöt vivő leány, olf.

Hazatérés a forrásról, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Gyügyei Nagy Zsiga

Képzőművészet 1931. 41. sz. 141.l.

MDK

Gyügyei Nagy Zsigmond, festöm.

548. Fényhatások. Olf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 74.l.

gügyei Nagy Zsiga

* **Kiállitás.** A *Budai Szépmüvészeti Társulat* rövidesen második kiállitását nyitotta meg. A kiállitók között sok ismert nevü müvész szerepel. A kiállitók között van: gügyei *Nagy Zsiga*, *Porter* Paula, *Lovas* Lajos budai tájképe. *Guzsik* Ödön munkái. A fiatal festők uj erőket mutatnak be: *Aikelin* Lajos, *Faragó* Endre, *Borbereki* K. Zoltán, *Gyenes* Gitta, *Belányi* festménye, *Cziffery* szürke szinekben megoldott „Parasztlány" cimü képe és *Elekes* Mária szép grafikái.

M.932.III.12.

Gyügyei Nagy Zsiga festőművész

Az Est 1931.IX.20.

— **Őszi tárlat a Nemzeti Szalónban.** A *Nemzeti Szalón* mint minden esztendőben, az idén is megrendezte őszi tárlatát. Ezek a tömeges kiállítások nem annyira a közönségnek, mint inkább azoknak a művészeknek fontosak, akik különben nem tudnának megjelenni a publikum előtt. A sok gyenge kép között feltűnik néhány, amely érdemes arra, hogy előtte megálljanak. Így *Gyügyei Nagy* Zsiga, *Belányi* Viktor, *Feiks* Alfréd, *Hagyik* István, *Chiovini* Ferenc, *Csóka* István, *Berend* Ilona, *Párizs* Ila, *Szendy* Arisztid, *Alberth* Ferenc, *Csabai Róth* Margit, *Faragó* Endre, *Kern* Andor, *Wagner* József, *Áldozó* József, *Emánuel* Béla, *Ö. Bakonyi* Kató, *Nótiné K.* Boriska és mások munkái válnak ki. 16

Gyüjtyei Nagy Zsiga

A Mücsarnok 1927-es
tavasi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Nagy Zsigmond, Gy.

festő.

Gy. Nagy Zsigmond festőművész kiállítása Győrött. Pesti Hirlap 1931. dec. 10.

U. 3140.

Uchány sorban megemlékezik a Győri koll. kiállítás megnyitásáról.

BUDAFEST
AUG 23-7

Gyügyei Nagy Zsigmond

lás Nagy Zsigmond
aldt is.

Koll. Kiáll. a
Fiszek Clubban
1930. nov.

Rajzoktatás
1930. 107. l.

244 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

Vall. és közokt. Minister jelentés végett megküldi a mátraverelétjiek Vérvényér a mátraverelétyi r. kath. templom helyreállítási munkájának végbeltése tb.

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Exp. 192

gyűjtei Nagy Zsiga festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

E.K. 932. II. 21.

Gyügyei Nagy Zsiga

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

N. h. 1931. IV. 26.

Nagy Zsigmond

† Bpest 1932 nov. 21

Révai XXI. 618. l.

Nagy Zsiga, gyüggei

Szefeklex. 208. l.

Elektr. arch.

u. o. 875. l.

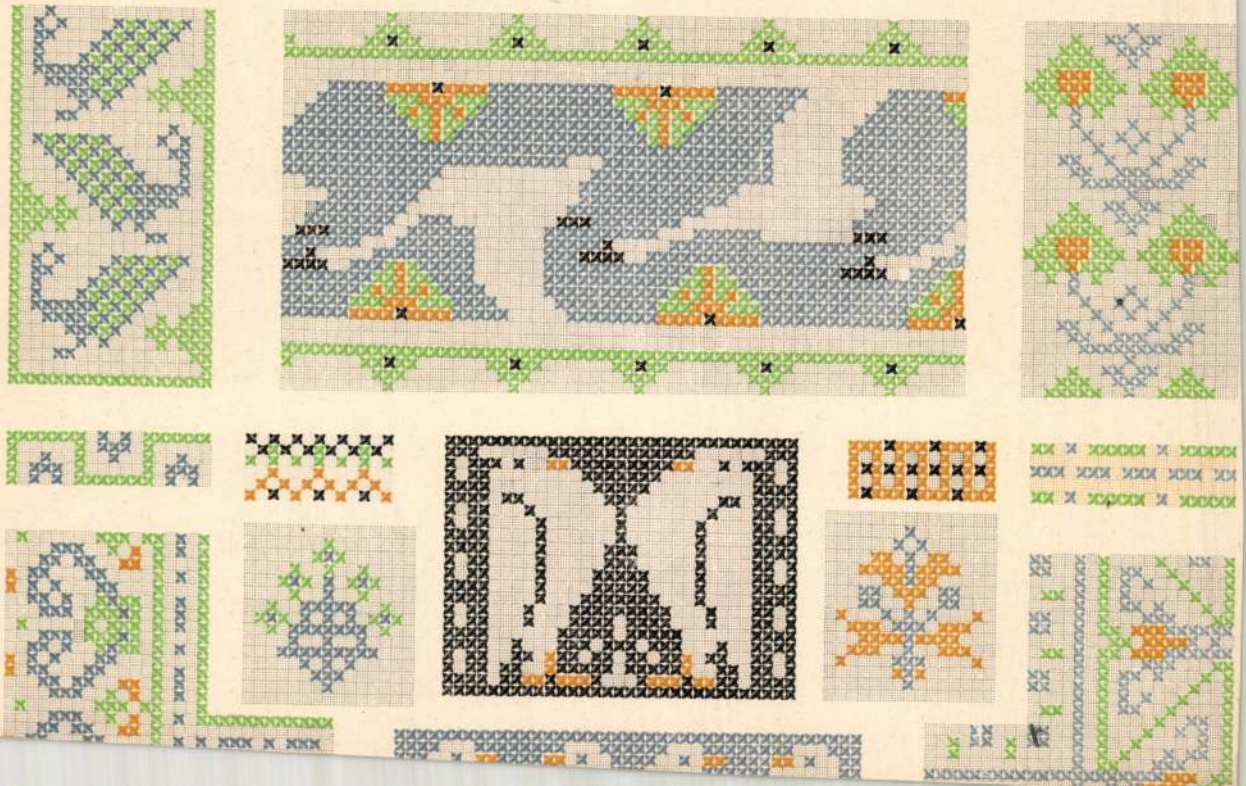

Nagy Zsigmond

Thieme Becker

XXV. 332.l.

(Lyka)

Nagy Zsigmond

Shylock c. tépe

repr.

Uj Idők 1900.

VII. köt. 107.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára Negyedévre 4 korona

VII. évfolyam 1901 december 1. 49. szám.

A TARTODI MEDVEHAJTÁS

Regény

Írta: MALONYAY DEZSŐ Folytatás

— Itt megvár?

— Meg.

Lórika sietett Zsazsa után. Addig kérleli, míg meg nem bocsájt. Mert különben mi lesz belőlük? Gituci is megbánta már, amit mondott. Gituci jó szivü, Zsazsa is jó szívü s a jó Isten nem engedheti, hogy ebből baj legyen.

Istenem! istenem! én úgyis meghalok, — gondolta Lórika, — hogy ilyet meg kellett érnem! Mivel érdemeltem én ezt?!... Már minden olyan szép rendben volt, Gitucit fölneveltük s tessék, Zsazsa megharagszik ránk!... Hova megyünk innen? Miből élünk? Ki veszi feleségül?...

Az a Deégh!

Kivált Deégh Imrére haragudott. Ha az nincs, hát semmi baj. A kis kamarás várhat még néhány hónapig, Gituci majd kiábrándul s aztán feleségül megy a kis kamaráshoz. Csak Zsazsa ne haragudjék!

Igen, de Zsazsa haragudott.

— A méltóságos asszony meghagyta, hogy senkit se bocsássanak be hozzá, — mondotta Marie a komorna s halkabban megkérdezte Lórikától: — Mi lelte megint? Baj van?

Lórika intett: baj, baj, de mekkora!... Istenem! — sóhajtott s a komorna is bólintott. — Nehéz az élet ilyen helyen!

— Én talán mégis bemehetnék?

— Megpróbálhatom.

Marie nesztelenül, óvatosan nyitott be úrnőjéhez. Csakhamar ki is jött tőle. Intett Lórikának, hogy: jaj! jaj! iszonyu! szó sincs róla!

— Ilyenkor jobb is békét hagyni neki.

— Mit csinál? — kérdezte suttogva Lórika.

— Semmit, — súgta a komorna. — Fekszik a diványon, be van hunyva a szeme. Mi lelte?

Hogy mi lelte!?... Lórika is integetett a kezével: jaj! borzasztó!

— Marie édesem, mondta neki, hogy én vagyok?

A komorna bólintott. Mondta, mondta, de rá sem hallgat az ilyenkor az emberre.

— Csak intett, hogy takarodjak előle... Jól mulatunk ma! Nekem pedig még föl is kell öltöztetnem, mire a vadászok bejönnek.

Szent Isten! mi lesz hát most?...

Pillanatig tanácstalanul állott Lórika. Panaszkodni is szeretett volna a komornának, annak a hűséges, jó Marienak, de meg szólni se igen mert Zsazsa ajtaja előtt. Hátha behallatszik!... Nagyot sóhajtott és Marie is sóhajtott.

Lábujjhegyen tért vissza, Gitucit azonban már nem találta a szobában. Bekkukintott az előcsarnokba, — senki, ott se. Hová lett?... Az előcsarnok ajtaja nyitva, künt a fenyves rengeteg, a sötét havasi erdőség. Elbujdosott! — rémült meg Lórika, — az ajtót is nyitva hagyta maga után... Sok regényben olvasott már Lórika ilyen borzasztót. Az ajtóhoz szaladt, lábujjhegyen oda is. Milyen köd! s ez a nedves hideg! biztos hülés! — és borzongva tette be az ajtót. — Istenem, csak meg ne hűtse magát az a szegény gyermek...

Elhatározta, vesz ő is magára valami meleget, talán azt a kapüsonos himalájaköpönyeget, azt a sötétzöldet, amit három év előtt hozott Zsazsa Biarritzból? Zsazsa a tengerparton hordta azt, amikor szél fújt, az jó lesz! — és megy ő is, megkeresi Gitucit, akárhová lett...

Johann jött az előcsarnokba (bizonyára a szivarok közt készült rendet csinálni), ő talán adhatna némi útbaigazítást, merre tünt Gituci.

— Johann, lelkem, nem látta?

— Azzal a Radlen báróval mentek a falu felé.

— Hát nincs egyedül, szegény gyermek, hála Istennek.

De Lórika azért mégis utána megy, csak előbb vesz magára valami meleget.

Fölsurrant a szobájába, még mind lábujjhegyen járt, ott kellemes jó meleg volt, mert már fütöttek és gyöngéd narancsvirágillat érzett a levegőben. Zsazsa minden karácsonyra hozatott Nizzából Lórikának néhány üveg fleur d'orangert; cukorra csöppentve vagy egy pohárka citromos vizben, nagyon szerette azt Lórika és az idegeinek is mindig jót tett. Úgy csillapít! A formás nizzai kék flakon most is ott az ágy mellett lévő asztalkán. Lórika sóhajtott, készült, hogy előkeresi azt a himalájaköpönyeget, de előbb a kék flakonból csöppentett cukorra, most, ilyen esetben, tíz csöppnél is többet, aztán leült egy percre, amíg a cukrot elszopogatja.

Istenem, milyen szerencsétlen is ő!... Bárcsak inkább meghalna... Semmi öröme se volt az egész életben... Legjobb volna meghalni...

És imádkozott is egy kicsit. Aztán, mint esős őszi alkonyatkor a gubbaszkodó tyúk, válla közé húzta fejét s mire a cukrot elszopogatta, elszundított ő is, abban a narancsvirágillatu, kellemes jó meleg szobában.

IV.

Amint Lórika magára hagyta Gitucit, a leány egy pillanatig nem tudta, mihez fogjon. Menjen vagy maradjon?... De hát minek is gondolkozzék! Mint akit az örvénybe taszítottak, annyit még érez, hogy hull, hull, — szinte jól esik neki az a szédítő, sebes zuhanás és nem kiabál, nem kapkod, kéjes borzongással várja a pillanatot, az utolsót, amikor leér és halálra zúzza magát.

Lassan indult s nyitott át az előcsarnokba.

A kis kamarás várta. A jó ember már odébb állt; a vége úgyis csak az lesz, hogy az ő pénzébe kerül az egész komédia; majd megtalálják! hagy keressék!

A leány elhaladt volna mellette, ügyet se vetett rá.

— Gituci!

A leány megnézte. Igen, igen, ez a kis ember, ez!... Nem neheztelt rá, még csak nevetségesnek se találta. Olyan szegényen állt előtte. Inkább megszánta, szeretett volna adni néki valamit.

— Maga megkért? — mondta szeliden. — Feleségül akar venni engem? Mi jutott eszibe?

— Én — —

Azt akarta mondani, hogy „szeretem". A torkán akadt.

— Én csak a javát akarom, — igazolta magát a kis kamarás. — Mind a ketten jobban járnánk... és... és szere — —

— Ádika!? Nem resteli?!

Ott akarta hagyni. Kis göröngy, szinte megbotlott benne. A kamarásban mégis lobbot vetett a néhai Bordbüszkeség, — így rugná félre ez a leány!

— Hát mire számít, Gituci? — mondta izgatottabban.

— Magára, Ádika, nem.

— Mert koldus vagyok, ugy-e? — haragudott a kis kamarás. — Maga is olyan szegény, mint én. Mit akar? Mit remél?... Megkértem a kezét becsületesen, a nevemet adom s ezt éppen maga, Gituci, nem kicsinyelheti.

Gituci ezért se neheztelt meg s éppen ez izgatta a kis embert.

— Kire számít? Deéghnek nincs pénze, az a Radlen se veszi feleségül, arról biztosíthatom.

Mintha végszóra érkeznék, belépett mögöttük, az előcsarnokba Radlen. Prémes bőrkabátjában, szájában kurtaszáru angol pipával. Nem vették őt észre. Megállt az ajtóban.

A kis kamarás izgatottan folytatta:

— Azt tudja jól, hogy itt nincs maradásunk. Én sem bírom már tovább, magát pedig elűzi Zsazsa, mert belébomlott a trubadurba, abba a szemforgató Deégh Imrébe, aki magát is bolondítja.

Gituci végignézte, de úgy, hogy elakadt a kis kamarás szava. És hidegen, parányi indulat nélkül mondta néki:

— Cselédek vagyunk, Ádika, mindaketten. Nekünk itt fölmondtak. Én már pakoltam, nézzen más hely után maga is. Ki-ki cepelje a saját batyuját.

És menni akart.

A kis kamarás — a féreg is fölkunkorodik, ha így rátaposnak — úgy lépett eléje, mintha vállon akarná ragadni.

— Te! — hangzott mögöttük a Radlen, mély, erős hangja.

Akár gerenda zuhant volna a nekipirult emberkére. Gituci is összerezzent. Radlen nyugodtan jött feléjük, szeme az összehúzott bozontos szemöldök alól fenyegetően villogott a kis kamarásra; úgy indult, mintha agyon akarná taposni.

— Mit akarsz? — hebegte Ádika.

— Kérem, — szólt Gituci, ő is ijedten, halkan, — ne bántsa...

A báró bólintott, köszönt a leánynak.

— Látom, készül valamerre, megengedi, hogy elkisérjem?

Gituci vállat vont. Amint tetszik... Pedig inkább azt akarta mondani: nem.

Egy pillanatig kínos csöndben voltak.

A kis kamarás megérezte, milyen lovagiatlan helyzetbe került. Ezt nem tűrheti, elszántan támadt Radlennek:

— Nekem szóltál az imént?

Radlen rá se nézett. Gituci indult, ő követte.

— Megállj! — kiáltott Radlen után.

A báró megállt s csak úgy, a bajusza közt dörmögte:

— Ne alkalmatlankodj itt tovább, mert megrázom a füledet.

— Még számolunk, — fulladozott a kis ember.

Radlen mosolygott. Dermesztően rút volt.

— Kotródj, — mondta, mintha valami vásott kis kölyket kergetne maga elől s ment Gituci után.

— Megölöm, — toporzékolt Ádika, annál dühösebben, mert érezte, hogy fél ettől az embertől Nem az életét félti; a köteles kaszinói bátorságnak csöpp híjja se volt benne s utóvégre, ha mégannyira meg is alkudott már a mindenáron élni kész emberek uzsorás sorsával, — mert éppen az ilyeneket nyúzza a sors, — maradt

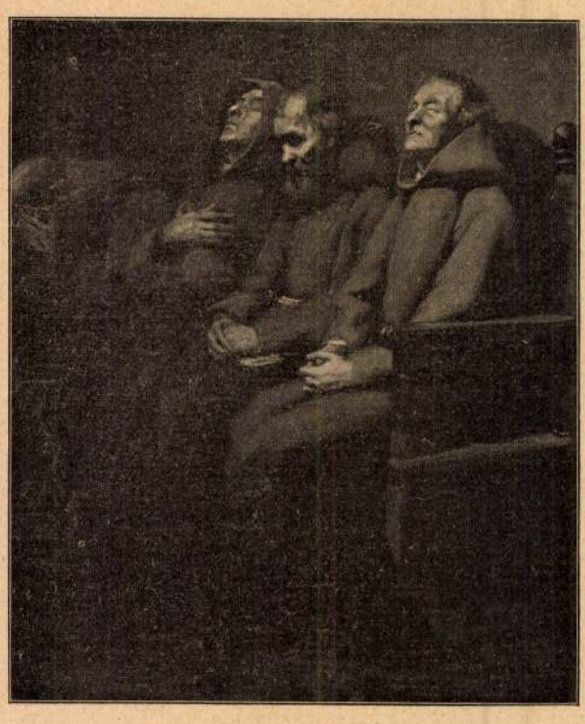

A Műcsarnok téli tárlata
NAGY ZSIGMOND: De profundis

Nagy Zsigmond

UJ. 1901. dec. 1. 49. sz.
482. l.

Szegedi Muz.; Tanulmány kr. r.

~~Egy tanulmány~~

Kissé balrafordult és ládán ülő

III

690 (1768).
818 (51).

1768. ~~Nagy Zsigmond.~~

Sz. Nagybányán 1872 március 14-én.

Tanulmány.

~~Az ábrázolt~~ fiatal asszonyt ábrázol, ki ~~ládán ül és fejét~~ lehajolva nézi fájos ~~ba~~ emlőjét, a melyet mindkét kezével tart. Fejét kendővel kötötte be, réklije bő ujjú, szoknyája rövid, lábait fapapucsok védik. Jelzése a láda jobb sarkán alól: Nagy Zsigm. Paris.

jobb

Vörös krétarajz, méretei 50.5:32.5 cm.

Vétetett 1900: I. 20-án a 4924 sz. leirattal 100 kor.

Elszámoltatott 1900: IX. 3-án (29/900. 457/900).

Az elszámolást elfogadták 1900: XII. 17-én a 14683 sz. vsz. alatt (689/900).

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott a szegedi városi muzeumnak (833-903)

Let.

65

Vid. Muz.

1900

Szeged

10254

Nagy Zsigmond. Szegény magyar fiu vetődött Párisba, üres zsebbel, de töméntelen lelkesedéssel. Művész akart lenni! Hajtotta a vágy a nagy vásznak felé, a Louvre kincsei közé, a modern festés nagy világközpontjába s koplalás árán, sok baj árán neki vágott a zarándok-útnak. A fejében vitt magával egy sor képet: csupa óriás kompozíciót, amiket egy-két tucat frankért könnyen eladhatott volna. De ő nem tette, hanem inkább megmaradt a zsömlyés háztartásánál, csakhogy hű maradhasson a komoly művészetéhez. Végre tudomására jutott egy magyar főúrnak a fiatal művész kemény sorsa, az ő nagy tehetsége és szép ambiciója. A főúr — igenis, vannak még ilyen mágnásaink

Hajviseletek a mult évben

...antól, amely minden eddigi könyvénél alkalmasabb arra, hogy e kiváló író eredeti és értékes egyéniségét megismerhessük. Ez az új munka *A szerelem könyve*, mely a Franklin gondos és izléses sajtója alól az elmult héten került ki.

Az új kis dekameron voltaképpen husz külön és önálló novelette, amely az író legtitkosabb vallomásait és legmélyebb megfigyeléseit tartalmazza a poézis legmagasabb rendü tárgyáról: a szerelemről. Nem szisztematikus lélektani vagy élettani munka ez, nincs is benne csak egy része annak, amit Bársony István az örök nagy témáról tud és gondol. Mégis: egymás után és együtt úgy hatnak ez elbeszélések, mint egy fényes tehetségü költő és jelentékeny gondolkozó egységes munkája, amelynek egyik darabja magyarázza és kiegészíti a más...

...Mindezzel nem akarom hogy az elbeszélőnek nincs szüksége pozitiv tudásra és amikor az ember természetrajzával foglalkozik, mellőzheti a szükséges természettudományi alapot. Bársony ez új könyvének is az ad különös jelentőséget, hogy minden szavának tudja és adja is az urát.

Nincs arra szükség, hogy Bársony Istvánt, mint legjobb elbeszélőink egyikét — új könyve alkalmából — föl fedezzük e lapok olvasói előtt. Sokkal kedvesebb, ismerősebb írója önöknek és sokkal jelentékenyebb alakja az élő irodalomnak. Hiba volna mégis, ha ki nem emelném két nagy tulajdonságát, amely hatalmasan megerősödve jelentkezik új elbeszélés-kötetében. Az egyik: a Bársony István tőrül metszett magyarsága, a másik: az a rendkivül finom, cizelalt, mégis

Wagy Zsigmond

kepei a Szépm-

Müzeumban

Rutot, A. VI. 84.

GYUGYEI NAGY ZSIGMOND, festo

Pelfogasanak jellemzoi tematikaban: Portrék, bibliai jel
lenetek, zsanerfejek, halaszok, stb. muvészi megoldasban
széles ecsetkezelés, foltszerüség, strafozas, sok szin ha
használaza, sarga szinek dominalnak stb. Mindezek a jegye
gyek ez idoben Jaksa Istvan képein is fellelhetök.
546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi muvészportrék, Jaksa Istvan
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám. Szombathely

Gyügyei Nagy Zsiga

Kövér Gyula, Kovács József, Knopp Imre, Kiss Rezső, Kézdi Kovács László, Kacziány Ödön, Juszkó Béla, Poll Hugó, Pentelei Molnár János, Pap Emil, Matkovics Béla, Madarász Viktor, Halmi Artur, Gyügyei Nagy Zsiga, Glatter Ármin, Gergely Imre, Ferenczy Valér, Basch Gyula, Rottmann Mozart, K.Spányi Béla, Teleki Antal, Tölgyessy Artur, Wellmann Róbert, Wittlich Eperjesi Károly, Zoltai-Zeihrer, Aggházy Gyula művészek vettek részt müveikkel a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán.

Gyügyei Nagy Zsiga: "Judás"-a világos zöld és e
eleven sárga ruhában figyelmet érdemel, -Orbán Dezső kritikája szerint.

ÉLET, Bp. 1912. jan. 7. IV. évf. 1.sz. 25-27. lap.

~~B~~ GYÜGYEI NAGY ZSUGMOND, festő

1930-ban kiallitasa Szombathelyen. Nagy impresszionista festő, most tért haza Spanyolorszagból. Jaksa Istvant magaval akarta vinni Spanyolorszagba, Angliaba, Dél-Amerikai is. De ~~xx~~ ez nem valósulhatott meg, mert Nagy Zsigmond 193[illegible] 1932-ben hirtelen meghalt. 546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szá,m Szombathely

GYÜGYEI NAGY ZSIGMOND, festő

1930-ban Szombathelyen nagy reprezentativ kiallitast rendezett a nagy impresszionista festő, aki ekkor tért haza Spanyolorszagból. Jaksa Istvan szombathelyi festő művésszel ekkor ismerkedett meg és tartós baratsag fejjödött ki közöttük. 546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa Istvan 542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szam, Szombathely

Gyügyei Nagy Zsiga

Munkácsy Krisztus Pilátus előtt c. képének alakjairól utólagos alaktanulmányokat készített.

Theisler György: A hamisítók „művészete"; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 19-l.

Nagy Zsigmond
festő

Budai Napló
1931. nov. 10.
(Áll Buda, él
magyar még!)

BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE-U. 10.

419/1941 szám

Tekintetes

XI. ker. Katonai Parancsnokság

Budapest

Nag Zsigmond

l. Déry 1927

12. l –

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Nagy Zsiga

Feleky Géza. Nagy
Zsiga. Nyugat
1911. ápr. 16.

Nagy Zsigmond

festő

diszcímhap az

alábbi műben.

Ferenczi Zoltán.

Báró Eötvös József.

1813–1871. M. Tört.

Eletrajzok. Bp. 1903.

Nagy Zsigmond
festőművész
l.

Forst Erzsébet
10. l.

X. tábla

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nagy Zsigmond
festő
1872–1932

cred

Forum 1934, 110-1
(Budapesti kiállítások 1934.)

I. Ferencz József:

Önkéntes hódolás

Az emelv

kal ül ~~a gyermek~~

nei királyságot

~~tatandó~~ térdre e

osztrák közkaton

vetett s a trón lép

zött kötelet erősen

merpajzsok egyike

fejű sasos oszlop

Felirata a kép a

„Som

a trón lépcsőjén:

„Gi

TE

s fölül jobbra: „T.

Acélmets

Nagy Zsigmond

Gerő Ödön, Londesz Elek

Modern magyar festő-
művészek. Budapest, é. n.
62 l, 64. l,

Bolyó talian c. Egé
repr. 50. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

— egyszerüen megkérdezte, mennyi pénzre van szüksége Nagynak, hogy az ő nagy kompozicióját megcsinálhassa? A szegény piktor megcsinálta az ő szerény költségvetését. Így aztán nyélbe ütődött a sorsa, legalább egy időre. Boldogabb ember sincs e percben Nagy Zsigmondnál, aki immáron megvásárolhatta az ő nagy vásznát s hozzáfoghat az ő Krisztus-kompoziciójának megteremtéséhez.

—

Művészet a vidéken. Szó sem lehetett eddig arról, hogy Magyarországon van művészet. Csak eppen Budapesten volt es van, nem is a közönség, de inkább az állam kegyelméből. A műtárlatok, amikre a művészek összehordják az alkotásaikat, arra valók voltak, hogy a sok kép közül egy par ezer forint árát vásároljon a miniszter. Nem volt eddig művelődési tényező a művészet, a a közönség csak ímmel-ámmal látogatta a kiállításokat. Megesett például az, hogy a Verescsagin-kiállítást, mely nem volt valami fényes, többen látogatták, mint a téli tarlatot, holott itt a *Mednyánszky* nagy képe egymaga többet ért az egész Verescsagin-gyüjteménynél. Hát ezen itt a fővárosban bajos lendíteni. A vidéket kell belevonni a művészet körébe, a vidéket, amelyet eddig kínai fal zárt el festészettől, szobrászattól, művészi ipartól.

Nos, meg lesz ez is. Szeged városáé a dicsőség, hogy megtöri a jeget. Szeged városa az első, amely megnyitja falait a művészeteknek s megalakítja az első vidéki műpártoló-egyesületet. Ez nem ám puszta terv, hanem immár teny. Szinte hihetetlen, de igaz. Szeged *Otthon* című nagy egyesülete meghívta a *Nemzeti Szalónt*, annak elnökeit, hogy megalakítsa velük a műpártoló-egyesületet. *Hock* János nagystilü fölolvasást tartott vasárnap s akör aztán elhatározta, hogy Szegeden évenkint két műtárlatot rendez, amelyre a *Nemzeti Szalón* küldi a müveket. A *Nemzeti Szalón* ezt a nagyszabásu és jelentős akciót kiterjeszti a vidék többi nagy központjára is és idővel Pozsonyban, Kolozsvárott, Szabadkán, Kassán, Debrecenben, Nagyváradon s másutt is műtárlatokat rendez. A derék egyesületnek ezt a munkálkodását pártoló figyelemben részesíti a kormány s azoknak a városoknak, amelyek ily módon érdeklődést mutatnak a művészetek iránt, a saját tulajdonából jeles művészektől származó képeket ajándékoz. Remélhető, hogy Szeged példája számos utánzásra talál s hogy a magyar művészet nem fog ezentúl csak a főváros közönségére és csak az állam támogatására szorulni.

—

MINDENFÉLE

Groisz Gusztáv. Január 21-én meghalt a képviselőház egyik mandátum dolgában ifju, de már havas fejü tagja: *Groisz* Gusztáv, Kolozsvár város egyik képviselője. Szükebb hazájában, Erdelyben, rég tekintély és vezérlő alak volt és neve a jogászkörökben, a Királyhágón innen is, gyorsan ismeretessé vált. Azok közé a képviselők közé tartozott, akik leggyorsabban szereztek maguknak pozíciót, munkakört és elismerést a képviselőházban. Mikor tavaly a sajtó-vita volt, Groisz is ama kormánypárti politikusok közé tartozott, akik önálló meggyőződésüket a kormánnyal szemben is kifejtették. Groisz Kolozsvárt, 1840 julius 15-én született, jogi tanulmányainak elvégzésével a kir. főkormányszéknél gyakornokoskodott, majd gyorsan professzor lett a kolozsvári jogakadémián, aztán 1872-ben a kolozsvári egyetemen a büntető jog rendes professzora. A jogi irodalomban sürün megfordult neve, sok jogi cikket és értekezést irt, önálló munkája *Magyar polgári törvénykezési rendtartás* címmel 1870-ben jelent meg Kolozsvártt. Nevezetes szerepe volt az erdélyi római katolikus státusban, melynek 1866 óta tagja és jelenben a kolozsvári római katolikus egyházközség főgondnoka volt. Egy ideig a kolozsvári szinház intendása volt. Kolozsvár második kerülete 1896-ban képviselőjévé választotta és az öreg Madarásznak jutott az a föladat, hogy a képviselőház elnöki székéből elbúcsuztassa.

—

Divatos hajviseletek

Minden fiatal leány az összes tudományok közül leghamarább megtanulja azt, hogy milyen hajviselet áll legjobban az arcához.

Minden nő — talán már a születése percétől kezdve — tisztában van azzal, hogy öltözködésénél legfontosabb a fésülés. Meg ha a ruhája nem is szép, de a haja csinosan kedvesen van elrendezve, kellemes benyomást tesz. Egy kevésbbé szép arcot is megszépíthet az előnyös fésülés, míg a legszebb arcot is eltorzíthatja egy nevetséges rút frizura. Nagyon jól tudják ezt a nők, azért fordítanak oly nagy gondot a fésülködésre, azért van a frizura divatja annyi változásnak alávetve — és azért tanusítanak a nők ezzel az egyetlenegy divattal szemben annyi önállóságot.

Igen bizony — önállóságot! Figyeljük csak meg; amelyik nő arról van meggyőződve, hogy neki az apró, bodorított homlokfürtök állanak jól, az semmiféle divat kedvéért nem fogja a frufrujját kisímitani homlokából. Viszont aki madonnaszerüen kétfelé simított hajat visel, nem szívesen bodorítja föl haját, mert tudja, hogy ezáltal egészen megváltozik az arca.

Hát öregasszonyokat nem látunk-e konokul ragaszkodni az ő fiatalkorukbeli hajviseletükhez? Egyébben mindenben követik a divatot, nem ósdik, nem elmaradottak, krinolint sem viselnek, de a hajok az úgy van fésülve, ahogy ezelőtt harminc-negyven évvel viselték, ahogy ők megszokták, megszerették és ahogy a régi, ismerős arc néz reájok a tükörből.

Összes szépségeik között legbüszkébbek is talán a nők szép hajokra. Mennyi szeretettel, mennyi gonddal és fáradtsággal ápolják és fésülik; akivel pedig mostohán bánt a sors, az igyekszik amennyire lehet pótolni veszteségét. Nem is lehet kopasz nőt látni, az már bizonyos. No, de valljuk meg, hogy nem is volna kivánatos! Még férfinál sem éppen bájos látvány; hát még ha egy fiatal, csinos arcu nőt elképzelünk nyakig érő homlokkal!

Nem, nem, hölgyeim — csak pótolják inkább a természet mostohaságát, ott, ahol szükséges, de ne részesítsenek ilyen elszomoritó látványban bennünket . . .

Pedig a sok hajsütés és égetés annyira ártalmára van a hajnak, hogy nincs nő, a ki ne panaszkodnék: mennyire hull a haja. De hát nem lehet tagadni, hogy a legnagyobb résznek az áll jól, a könnyedén felbodorított lenge frizura. Ez is volt a mult évben a legdivatosabb, mint azt mai képünkön láthatjuk és az idén is ez maradt az uralkodó divat. Az természetellenes, az egész fület betakaró à la Cleo Merode frizura hál' Istennek kezd mindinkább eltünni.

— *a*

—

Andrássfy Alice. Gyönge, szép fiatal életet oltott ki e héten a halál, egy ifju leánykát, akinek lelke tele volt eszményi szeretettel a gondolatok világa iránt s aki

Uj Idők 1899. V. 5.

Nagy Zsigmond

leányosan bájos talentumával arra vágyakozott, hogy maga is beálljon az irodalom munkásai közé. *Andrássfy* Alice a szép és kedves halott, *Andrássfy* Gyula altábornagy egyetlen leánya. Fiatal, tizennyolc éves élete ideálisan leszűrődött élet volt, a könyvek és a betük világa volt az ő gyönyörűségeinek találkozó helye. Nagy szeretettel csüngött az irodalmon s maga is lelkesen tollat fogott, valahányszor hangulatai úgy diktálták. Az volt ártatlan örömeinek legnagyobbika, amidőn a szerkesztői üzenetek között elolvashatta, hogy cikke a közlendők sorába van fölvéve. Lelkes híve volt az *Uj Idők*-nek is s nekünk is küldött cikket, finom, nagy leányos betükkel irottat, amelyben az ő szép lelkének egész bája benn volt. A virágzó szép ifju életet e héten ragadta el egy heti szenvedés után egy szörnyü betegség: a tifusz. A szép, fiatal lélek emlékét őrizze meg ez a néhány sor s az arckép, amelyet ide igtatunk.

—

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Terpsichore. Az *Első vihar* bemutató előadását február 10-ikére tűzte ki a Nemzeti Szinház igazgatósága.

Legfigyelmesebb olvasó. A választ a szerkesztő irta. A jelzők, melyeket ön a legelőkelőbb irók számára kieszel, azt bizonyitják, hogy a szerkesztőnek szóló bókokat sem lehet komolyan venni.

N. J. Nincs abban semmi vétség az illem ellen, ha a vőlegény elkiséri menyasszonyát, különösen, ha az hugával megy ki a vasúthoz.

Dr. K. A. *Debrecen.* Levelét átadtuk az illető cikk szerzőjének, ki maga fog válaszolni kérdésére.

Bodajkó. A hétszemélyes tábla kizárólag fölebbviteli bíróság volt, a pereket a királyi tábla bírái adták elő, de nem volt szavazati joguk. Itélethozatalhoz a hétszemélyes tábla tizenegy tagjának jelenléte volt szükséges. 1723-ban szervezték újból. Eredetileg csak hét tagból állott, Hunyady Mátyás korában tagjai voltak: a nádor, a primás, mint kancellár, az országbiró, a főtárnokmester, a főudvarmester, a bán és az erdélyi vajda. Az 1723. szervezés folytán a tagok száma huszonegyre emelkedett.

B. Dezső, *Beszlercebánya.* Az idei báli divat férfiak számára a következő viseletet irja elő: Fekete frakk. Fehér piquet-mellény vagy fekete ottomán selyemmelleny, két sor gombos. Fekete pantalló; széles, fehér, síma vászon ingmell, két gyöngygombbal, ugyanolyan mansettagomb, de láncos. Lakk félcipő, széles szalagu csokorral, vagy gombos lakkcipő. Fehér glacé-keztyü, kivarrása is fehér. Cilinder vagy chapeau-claque. Fehér batiszt nyakkendő, a csokrot kötni kell.

R. *Szolnok.* Az első lap már megszünt, a másiknak megrendelésére elég a cime.

Ilonka. Még nem ment férjhez, de szerződtetve sincs sehol.

Louis. Fiatal leány ne viseljen bálon mellcsokrot. Hajába azonban tűzhet egy rózsát.

Mariana. Abban a darabban Márkus Emilia asszony játsza a női főszerepet. A darab szerzője spanyol volt és meséjének tartalma körülbelül az, hogy tettetett közönnyel is lehet szerelmet ébreszteni. A vigjáték cseppet sem frivol és bátran végignézheti bármely fiatal leány. Hogy mikor kerül színre Cyrano de Bergerac, azt tán még a Nemzeti Szinház igazgatósága sem tudja egészen biztosan. Magyar nyelvre Ábrányi Emil ültette át.

M. M. A magyar föld urai cimü regény Szegeden rendelhető meg a szerzőnél vagy Singer és Wolfner könyvkereskedésében (Budapest, Andrássy-út 10. szám). Ugyanott rendelheti meg Dessewffy Arisztid könyvét is.

Sz. Ü. Elbeszélése olyan kezdő iró műve, kiben nagy a fogékonyság a szerzett benyomások művészi kidolgozására, de még küzd a stilus nehézségeivel és nem tudja elég érdekessé tenni témáját. Idővel azonban, ha tanulmányozza a jeles irókat és élettapasztalásra tesz szert, ketségkivül irni fog olyant, ami közölhető.

J. L. *Pozsony.* Ajánljuk önnek olvasásra Tocqueville *La democratie en Amerique* cimü művét amelyben a szerző az igazán ideális demokráciát vázolta, egyúttal azonban a veszélyeket, melyek az igazi egyenlőség hiánya következtében érhetik. Amit keres, meg fogja találni benne.

V. H. Ez a két betü U. S. azon az amerikai torzképen valószinüleg ezt jelenti: Uncle Sam (Samu bácsi), ami az Egyesült-Államok gúnyneve.

Földrajz. 1. Első kérdését nem értettük meg s kérjük, fejezze ki világosabban, hogy mit kiván tőlünk megtudni. 2. A földet először Magalhaes utazta körül. Portugál születésü volt, de spanyol szolgálatba állott és fölfedezte a róla elnevezett tengerszorost. 3. Lyka Károly.

17720. szamu előfizető. A hajhullás ellen a következő szert ajánlják: a fejbőrt higított spirituszszal meglocsolják, közvetlenül utána leöntik a fejet meleg szappanos vízzel és gondosan megszárítják. Hetenkint egyszer a fejbőr és a haj halolajjal megzsírozandó.

L. B. *Ó-Kanizsa.* A zeneművészeti akadémián megkivánják, hogy tizennyolc éves és egészséges testalkatu legyen; megkövetelik a jó hangot és a zene elemi részének ismeretét, a hangjegyek irását, olvasását s hogy zongorázni tudjon.

Ibolya. Mindkét helyen négy évig tart a kurzus. Az angol kisasszonyoknál nincs tandijmentes hely; de a másikban igen, amelyért az iskola igazgatóságának útján a közoktatásügy miniszteréhez kell folyamodni. Többi kérdésére csak az iskola igazgatósága felelhet.

Hű előfizető. 1. Az arcbőr tisztátlansága ellen a legjobb szer hideg víz és mosószappan. Az orr vörössége csak úgy gyógyitható, ha kifundálják a baj okát. Forduljon szakértő orvoshoz. 2. Ha a leány szülőinek nincs az ellen kifogása, hogy a leányt régi ismeretség révén keresztnevén szólitsa, nincs abban semmi vétség az illem ellen. 3. Nem kell.

A kolonia számüzöttje. — Bakonyi előfizető. Megkaptuk és a legközelebbi számok egyikében véleményt mondunk róla.

V. Boriska. Hekatomba görög szó és eredetileg száz marhából álló áldozatot jelentett, melyet az isteneknek fölajánlottak, később pedig elnevezésül szolgált minden gazdagabb áldozatnak, melynél állatok szerepeltek. A modern nyelvszokás ezzel a szóval jelöli a tömeges mészárlást. — Az a mondás, melyről ön megemlékszik, Börnetől való és körülbelül azt mondja, hogy mióta föltalálták a hekatombát, az áldozat szó hallatára mindig reszketnek az ökrök.

Gazdasszonyka. Üveget fémhez gipszszel nagyon jól odalehet ragasztani, csakhogy mindkét anyagnak felületét előbb lúggal gondosan meg kell tisztítani, hogy a zsírnak, vagy petróleumnak nyoma se maradjon rajta. Még jobban fog a gipsz, ha nem vizzel, hanem 10%-os gumiarabikum oldatával csináljuk a pépet.

J. V., *Budapest.* Leghatalmasabb távcsöve a Yerkes-obszervatoriumnak van (Chicago mellett), melynek objektive 135 cm., azután a Lick-obszervatóriumé a Hamilton-hegyen (Kalifornia) következik 121 cm.-es objektivvel; mindkettőt Clark készítette. Egy méternél nagyobb átmérőjü objektiv-lencséje van a következő helyeken levő messzelátóknak: Meudon (Páris mellett) 100 cm.; Potsdam 106 cm.; Nizza 102 és Pulkova 100 cm. Hazánkban a *Konkoly* Miklós-féle ó-gyallai obszervatórium 25·2 cm.-es távcsöve a legnagyobb.

Négyéves előfizető. 1. Ha valami sok akadály nincsen: másfél év mulva eldőlhet a pör. 2. A házassági jogról szóló törvény szerint megindítható a válópör: ha a házasfél házastársát szándékosan és jogos ok nélkül elhagyta, ha házastársa élete ellen tör, vagy testi épségét avagy egészségét veszedelmezteti; ha a házasfelet a házasság megkötése után legalább öt évi fegyházra vagy börtönre itélték; ha a házastárs erkölcstelen eletet folytat. 3. Ott nem köthetnek újra házasságot. Legalább is három hónapig kell valamelyiköknek abban a helységben lakni. 4. Illetőségi bizonyitvány is szükséges, de szüleinek beleegyezése már nem kell.

Lona. Fiatal leány ne járjon éjjel kávéházba, még ha két barátnője és ezek fivére is ellenőrzi. Egyáltalában kávéházba csakis édesanyja kiséretében mehet el.

—

Tartalom

Szöveg: *Giroflé és Girofla.* Irta Ambrus Zoltán. — *A sas.* Irta Anima Sola. — *A váltó.* Irta Szomaházy István. — *Valaki.* Irta Beck Blanka. — *A költészet államositása.* Irta Leander. — *Hamupipőke.* Irta Bányász László. — *A pletykáról.* Irta Hg. F. — *A mesterember.* Irta Lyka Károly. — *Rovatok:* Képeink. — Irodalom. — Művészet. — Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

Képeink: Szövegkép. — Tanulmányfő. — A nagybányai festőiskola munkában. — Rippl-Thék-fele butorok (négy kép). Frankl Nelson Doubleday. — Andrássfy Alice. — Hajviseletek a mult évben (24 kép.)

Keziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: Singer és Wolfner.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 10. szám.

Henneberg-selyem

csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendelik.

fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krajcárig méterenkint; sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb.)

Ruhák s bluzokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.

Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító).

Vagy Zsigmond

MAGYAR MŰVÉSZET
1932. 379.

Lyka Károly: [illegible]
nekrolog.

Malerei.M.24 Schwarz
/3.60/ 1.15

. 84 ganzseitigen Bildbei-
/24.-/ 8.90

REICH

RG.V.Franz Martin.Mit 143 Abb.
/8.60/ 4.50

SS zu St.Stefan in Wien.Mit
/10.50/ 2.20

u St. Stefan in Wien. Mit
.Leinen /10.50/ 2.40

en Kapuzinern in Wien. Mit
r.8.Leinen /10.50/ 3.50

R.1690-1740.v.Hans Sedlmayr.
rgestellt. /18.-/ 5.60

v.H.Gollob.Gr.8.Geb./18.-/ 1.70

ICKLUNG.Mit zahlreichen gut
Geb. /7.20/ 1.80

chtung u.Malerei i.Mittelal-
b.Abb. /3.60/ 1.15

N KLEINASIEN UND KONSTANTI-
bentafeln.Geb. /128.-/ 36.00

Nagy Zsigmond
Jestő

Nőd
z

Magyar Géniusz
1901. 247. l.
(Vallomások.)

118. kép. *Sienai festő, XIV. sz.: Krisztus lé*
a keresztre megy.

Fa, tempera, 76·5×30·5 cm.
Hátoldalán festés nyomai.

SIENAI FESTŐ, XV. század eleje
Remeték élete (119. kép)
Fa, tempera, 78×82 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

A KÖNYVES KÁLMÁN R.-T. JOGOSÍTÁSÁVAL

AZ ALMAFA ALATT
NAGY ZSIGMOND MŰVE

A Kor 1907. 16. sz.

Nagy Zsigmond
festő

Nagy Zsigmond

Koldvook c.
kije repr –

Magyar Múvészet

1900. 513, 514. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Nagy Zsigmond

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. II. 56.

Nagy Zsigmond londoni kiállítása.

II. 492-93 (Madrid)

1546. Van der Stappen Charles:

Sz. Bruxelles közelében
A zsarnok rögeszme.

~~Az ezt~~ Személyesitő ~~nő~~ egy csak
~~ja és a~~ Jobbjában ~~lévő~~ levéltakar
dús haját kontyba tüzte, arcza ki
vállra vetett kendő. A szobor alj
feltámasztó, balkarja egy ülve e
kétségbeesésében haját tépő nő va
a háton balról ez: Ch. Van der Sta

Lalott
Fennek

Márványszobor, magassága
Vétetett 1897: VI. 10-én
~~[illegible]~~
Elszámoltatott 1897: IX.
Az elszámolást tudomásul v
irat (350/97.).

904: V. 5

yt!

Nagy Zsigmond

Jestő

vrod

Magyar Géniusz

1901. 252. l.

(N. Zs. karikatúrája

Márk Lajostól.)

73.

74 A körjegyzőnél

No 151.

Moder

4340 ~~KB~~. Johannes Hermes.

Sz. Berlinben 1842 május 28-

Tópart

~~Mocsaras tuj.~~

~~A jobbról emelkedő és~~
~~vessi körül, a melynek~~ vizét
röződik, egy vén és két fia
csapkodó, ~~\\\\~~ jobbra futó és
elől a partmenti sás felett,
münket. A domb lejtőjén, jobb
négyszögletes toronynyal. A
felhő keresztben fedi. Jelze

Festmény, aranyozott
vaszon, méretei ~~84.6:118~~
annak kivonatában kis szalon

Clichée

J. Hermes Ds
1870.

13

Nagy Zsigmond

MAGYAR MŰVÉSZET

~~1925. II. 156, 192-3~~

1926. 126

~~1931. 311.~~

1929. 233

ki Kr. e. 138-ban a yüe
zaz indoszkitháknak)) a
kén székelő királyához
a hunok elleni szövet-
kailag sikertelen külde-
a művelődési és művé-
n fontos kapcsolat meg-
Kina és a hellenisztikus
. *Kinai művészet.*
csere, pénzváltás.
, a. m. dal. Eredetét a
XI.—XIII. sz.-i fran-
ál wette, melyet mindig
ob időben Ch.-on a fran-
zintén versszakos, végén
E műfajban szeretik a
. — *Chansonette*, ennek
a)), mely tartalomban,
b.
É.-francia város .6000 l.
Finom selyemszálból
atszöges hálós alapon,
ora a XVII—XVIII.
. 1725—89. ú. n. lágy-
k Chantillyben.
Templomszentelés.
Octave (1832—1910). Pá-
rikai mérnök. Jelentős
i tevékenység mellett
Lilienthal (l. o.) sikerein
yakorlatban is foglalko-
tornélküli kétfedelűjének
tanítványai, a *Wright-*
gépüket.
sao Meng Fu), l. *Kinai*
világűr, amiből a min-
Később azt a rendezet-
t értették rajta, amely-
t.

ket. L. *Fiatalkorúak bírósága.*))

Büntetéswégrehajtás. A büntető bíróságok által jogerősen megállapított büntetés wégrehajtása a kir. ügyészség feladata. Csupán a járásbíróság által hozott ítéleteket hajtja wégre maga a járásbíróság, de ez is a kir. ügyészség ellenőrzéséwel.

Büntetőbíróság. A büntető bíráskodásra hiwatott bíróságaink ezidőszerint a következők: 1. a *kir. járásbíróságok* ítélkeznek a csekélyebb súlyú wétségek és a jelentősebb kihágások felett. A járásbíróság ítélete ellen az illetékes kir. törwényszékhez lehet perorwoslattal élni. (L. *Perorwoslat bűnügyekben.*)) 2. *Kir. törwényszékek* járnak el a súlyosabb wétségek és az összes bűntettek ügyében, kiwéwe az esküdtbíróságok hatáskörébe utalt ügyeket. 3. Az *esküdtbíróságok.* (L. *Esküdtbíróság.*)) 4. A *kir. ítélőtáblák.* A kir. törwényszéknek elsőfokban hozott ítéleteit mint másodfokú, a kir. járásbíróságok által első s a törwényszék által, másodfokon elintézett ügyeket pedig mint harmadfokú bíróság intézik el. 5. A *kir. Kúria.* A kir. törwényszékeknél megindult ügyekben mint harmadik, az esküdtbíróságok által elintézett ügyekben mint második fórum jár el. 6. *Közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbíróságok.* A csekélyebb súlyú kihágások felett ítélkeznek. 7. *A fiatalkorúak bírósága.* (L. o.))

Büntető eljárás. A B., másként *bűnvádi* eljárás w. *Bűnvádi Perrendtartás* (Bp.), a büntetőjognak egyik önálló ága, az ú. n. alaki része, mely a büntető igazságszolgáltatásnak az egyes felmerült esetekben való érwényesítésére wonatkozó szabályokat foglalja össze. Közwetlen célja egyfelől az anyagi igazság érwényesítése a büntetőjogszolgáltatásban, másfelől az ártatlan ember egyéni szabadságának oltalma az alaptalan zaklatás és egyéb jogszabályoknak (rendeleteknek stb.)) rendszere, amelyek megállapítják, mely cselekményeket kell bűncselekményeknek (l. o.)) tekinteni és ezek elkövetőit milyen büntetéssel (esetleg más B.-i jogkövetkezménnyel, pl. ú. n. biztonsági rendszabállyal)) kell sujtani. Megkülönböztetnek anyagi és alaki B.-ot, melyek közül előbbi egyértelmű a B.-nek ép körülírt fogalmával, az utóbbi pedig a büntetőtörwénykezési jogot jelenti. Szoros és walódi értelemben azonban B.-nak csak az előbbit lehet newezni. Teljesen különálló rendszert alkot a katonai személyekre érwényes ú. n. katonai B. (L. *Katonai tűráskodás.*))

Büntetőparancs. Abban áll, hogy a járásbíróság, ha wkit a legcsekélyebb súlyú bűncselekmény miatt jelentettek fel s a feljelentő w. wádló a bemutatott bizonyítékokkal meggyőzi a bírót a wád alaposságáról, a terhelt kihallgatása és tárgyalás nélkül azonnal pénzbüntetést (de legfeljebb 40 pengőig) szab ki és meghagyja neki, hogy azt w. fizesse ki, wagy ha a parancsot alaptalannak w. helytelennek tartja, tegyen ellene kifogást. Ha a terhelt kifogást tesz w. enélkül is a kitűzött határidőig sem nem fizet, sem halasztást nem kér, az eljárás a rendes szabályok szerint folytatandó. 1909 óta a közigazgatási hatóságok mint büntető bíróságok előtti eljárásban is életbeléptettük.

Büntetőtörwény. Oly törwényi jogszabály, mely bűncselekmény fogalom-meghatározását adja, arra büntetést szab w. e két tárgyra wonatkozó részletkérdéseket rendezi. Ma a modern államok kódexbe foglaljak a B.-eket. A magyar büntetőjog B.-ei az 1878 : V. s az 1879 : XL. t.-cikkekben wannak összefoglalva, amely két alaptörwénykönywet számos újabb törwény egészít ki.

Nagy Zsigmond

festő

koll. ki áll. Londonban

1925 májusában

U. 4072

cvód

2

Magyarság

1925. máj. 19.

(Magyar festő sikere

Londonban.)

	csak tud
auf nehmen, nahm, genommen	= felszedni, felvenni
die Wolke, t. n	= a felhő, felleg
das Wölkchen, s, t. —	= a felhőcske
hinüber tragen, trug, getragen	= átvinni; itt: elvinni
im raſchen Lauf	= gyors futással; itt: gyorsan
gießen, goß, gegoſſen	= önteni, öntözni; itt: ráhullatni
das Haupt, es, t. "er	= a fő, a fej
als Tau	= harmatként
unbeweint	= megsiratlan, -ul
daß er nicht liege	= hogy ne feküdjék
er brauſt vom Fels in wildem Lauf	= itt: vad zúgással rohan le a sziklákról
das Eigentum, (e)s, t. "er	= a tulajdon
da zieh'n die Stürme ringsherum	= itt: körülzúgják a viharok
heulen	= ordítani, üvölteni; itt: zúgni
und heulen ſie	= itt: s zúgjanak bár
der Nord vagy Norden	= észak
der Süd vagy Süden	= dél
von Nord	= észak felől
überſchallen	= túlharsogni
der Blitz, es, t. e	= a villám

Nagy Zsigmond
festő

U. 4022.

Magyarság. 1925. okt. 16.
(Magyar festők
párizsi kiállítása.)

Ferdi koll. kiáll. spa-
nyolországi képeiből.

Lovas sir, zalaszántói VI. 132.

Gyügyei Nagy Zsigmond

gyügyei Nagy Zsigmond a váratlanul elhunyt kiváló festőművész.

(Labori felvétele.)

MV 1932 november 24, csütörtök

— Eltemették gyügyei Nagy Zsigát. Nagy részvét mellett temették el szerdán délután a Kerepesi-temetőben a főváros által adományozott diszsirhelyre gyügyei *Nagy* Zsigmondot, a kiváló festőművészt. Az egyházi szertartást *Haypál* Béla budai református lelkész végezte s kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt érdemeiről. A lelkész beszéde után a Képzőművészek Egyesülete nevében *Hosszu* Márton festőművész, a Független Művészek Egyesülete nevében *Istók* János szobrászművész, a Budai Szépművészeti Társulat nevében *Sziklay* Dezső festőművész bucsuztatta el a közszeretetben álló művészt. A gyászbeszédek elhangzása után a Munkácsy-lepellel letakart koporsót átadták az anyaföldnek. A sirnál a budai Hollós Mátyás Társaság nevében *Gegus* Dániel ny. főkapitány-helyettes mondott bucsuztatót.

M.932.XI.24.

Nagy Zsigmond

Shylock c. Eife
repr.

Lyka K. Téli tárlat
1900 – 1901.
Bpest. 1901.
15. l.

ÁRLAT

1901

ozőművészeti Társulat

letménye

Nagy Zsigmond

festő

mint szobafestőségéd látogatta az iparrajz szkolát 1891/92-ben 9 hónapon át.

4 elemi, 3 iparisk.
1 téli iparrajzisk.

Iparrajziskola 1892

96

Nagy Tsiga
güngyei
festő

l. élet.

Karczagmagyállam
755. h.

ázolt szentnek fehér egyházi
négyszögletű ereklyetartóban
yitották s a melynek foglalása
ıpolaszerű. Mellette két viasz-
diszitett zöld menyezeten, az
:eresztnél, a szokásos görög
ató.

l·8 cm. — Lelt. sz. 1157. —
.. Resiminitől 100 lirán (89·80 K).
)er 17-én (279-94). — Az elszá-
ırczius 26-iki 12620 és az 1895
őadmányi ivet. — Az elszámolást
28-iki 4561 (635-900) és az
ı. sz. leirat (464—901).
jstr. 7. l. — Verzeichniss Nº 220.

Nagy Zsiga, gyüjtés

1931 dec. 8-15.
koll. kiállás 50
képeből

csetlig lásd

Kató Sándor

Képrönin-
veszeti szemle.
Győri szemle

1932. 65. l.

Nagy Zsigmond

1899/900 – 1902/3

Benczur isk.

Ferképzőművészeti Főiskolai Könyvtár

117. C.

tyéken a fákat paskoló szelet, vihar-
hangulatot és esőt különösen szerette

Nagy Zsigmond

festő

l.

Kuerfélévsz

100. l.

521

1908.

30-án

án Haagában 1656 aprilis ~~havában.~~

a ~~[illegible]~~ hol az (elő- és háttérben ékhomlokzatú házak (Giebelhäuser) vannak. A

ető

áros ~~egy~~ tűz ~~pusztit, a mely~~
üst az égboltot ~~el~~sötétiti. Bal-
ult épülethez hosszú lajtorját tá-
os ház előtt, több asszony tördeli jajveszékelő
~~egy~~ térdelő, ~~egy~~ hátrafordultan ki-
átható. Ez utóbbiak egyike a csol-
ád, másika pedig beteg ~~asszonyt~~ anyokat czi-
~~egy~~ asszony közeledik. A tulsó part felejök.
kötött ki, hová a szomszédos házak-
enekülnek.

.

mber 7-iki 121584 sz. leirat alapján

G. Ritter Hoschek. Prag 1907. No. 45

Nagy Zsigmond

Látogatás Nagy Zsigmond műtermében. Irta Lendvay Károly. Ellenzék (Kolozsvár) szept. 28., 29., sz.

1903

(Művészet 1903. 358. l.)

A RÁDIÓ JÓBARÁT

BUDAPEST 72 A

A TELEFON MAMÁNAK NÉLKÜLÖZHETETLEN

MAGYARORSZÁG

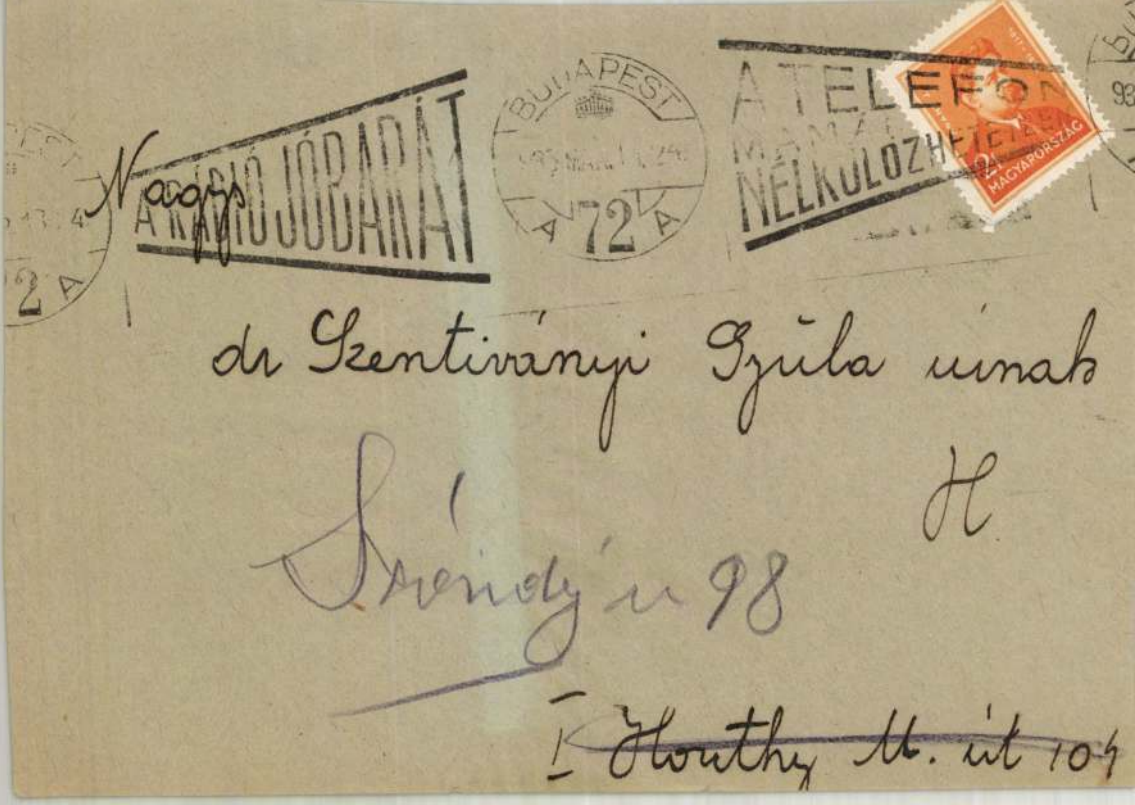

Nagy

dr Szentiványi Gyula úrnak

H

Szóndy u 98

I ~~Houthy M. út 104~~

ARANYLÁNC.

Történelmi regény. — Írta *Avar Gyula*.

VI.

Másnap hajnalban két fáradt vitéz érkezett Vág-Sellyére. A kolostor előtt leugrottak lovukról és egyenest a kapunak tartottak. Az éber Imre páter beengedte őket:

— Mi szél hozott benneteket?

— Károly hercegtől jöttünk.

— Csak nem Kuckländer bárót keresitek?

— Bizony őt.

Imre páter a hűs boltívek alatt hagyta a két katonát és Kuckländer cellája felé sietett. Talán izgatottan ment, de nagyon kopirgott a különben csendes folyosón és így a szokatlan zajra kilépett Kuckländer a cellából.

— Báró úrért jöttem.

— Ki keres?

Imre páter a kapualjra mutatott, amire a báró odament. A katonák fölugrottak ülőhelyükről s mivel fontos mondanivalójuk volt, eltűntek a báróval együtt. Ki tudja, miről beszélgettek, jó is lehetett, rossz is, mert Kuckländer báró sápadt arccal érkezett a kapualjba. (Persze, jó félóra mulva).

Imre páter érdeklődött:

— Rossz hír?

— Jó is, rossz is, tisztelendő atyám. Csak annyit: egy óra mulva elhagyom a kolostort, Vág-Sellyét ...

— S a bárónő?

— Egyelőre itt marad. Nekem sietnem kell s ... az út ... ej, hogy is mondjam: veszélyes.

— Csak nem a török?

— Mit tagadjam! Bent van az országban ...

Imre páter szeméből kibuggyantak a könnyek:

— Szegény hazám ...

Kuckländer szétnézett, mintha attól tartott volna, hogy a falak is meghallják, amit mondani akar, majd Imre páter füléhez hajolt:

— Bécs forog veszélyben. Kara Musztafa Allahra esküdött, hogy a félhold júliusban Bécs legmagasabb tornyán fog ragyogni ... s azt hallom a két vitéztől, hogy a bécsiek megesküdtek, ők megvédik városukat utolsó csepp vérükig.

Imre páter arcán mosoly játszadozott.

— Akkor ... én édes Istenem ... teljesülhet minden magyar ember vágya: Bécs után fölszabadul Buda ...

Imre páter hangja elcsuklott. Hogyne csuklott volna meg, hiszen oly régóta várják minden kunyhóban, minden várban azt a harangszót, amely a bánatos magyarságnak azt fogja kongani: a mienk Buda ...

S Imre páter szíve nem bírta; félrefordult ... hadd hulljanak könnyei! nem csitította szívét. S amíg lopvalopva törülgette könnyeit, édes vigasz szállt szívére; valami azt suttogta: nemcsak Buda fog felszabadulni, hanem sok-sok város s talán az egész ország ... Istenem, de nagy boldogság, talán el sem bírja ... Magyar zászlók lengenek majd ott, ahol most félholdas rongyok éktelenítik el a tornyokat. Imre páter pap volt, szelíd ember, de most örömmel gondolt Gábor szerzetesre ...

Kuckländer meghatottan nézte a szelíd papot, majd gyöngéden érintette vállát:

— Tisztelendő atyám, mi most távozunk; hacsak lehet, küldök majd valakit, aki eljön Mária húgomért.

Imre páter meghajolt:

— Jó helyen van nálunk.

Ugyan igaza volt Imre páternek, de amikor Mária meghallotta, hogy bátyja Bécsbe ment: hirtelenül átérezte azt a veszélyt, amelybe a nagy város került s Mária hazakívánkozott ... igazi otthona Linz volt ugyan, de szívesen tartózkodott Esztergomban, meg is tanult magyarul. A veszedelem minden embert szűkebb hazájába szólít. Mária eleintén elgondolkozott azon, amit Imre páter mondott, de nem volt türelme. Meddig várjon? Hátha nem jöhetnek érte? Nem töprengett sokáig.

— Hiszen itt van még Bottyán — mondogatta magában, — fölkeresem ...

Elhagyta a kolostort s a várba sietett. Az őr ugyan meresztette a szemét, amikor meglátta Máriát, de minden szó nélkül beengedte. Persze, hogy engedelmesen nyitott kaput, hiszen Mária azzal a vitézzel akar beszélni, akitől mindenki fél. Bottyánnak merészsége csodálatot keltett nemcsak Érsekújváron, hanem Vág-Sellyén is.

Bottyán lejött az udvarra. Amikor megpillantotta Máriát, hozzásietett.

— Mit keres bárónő a zord várban?

— Kegyedet.

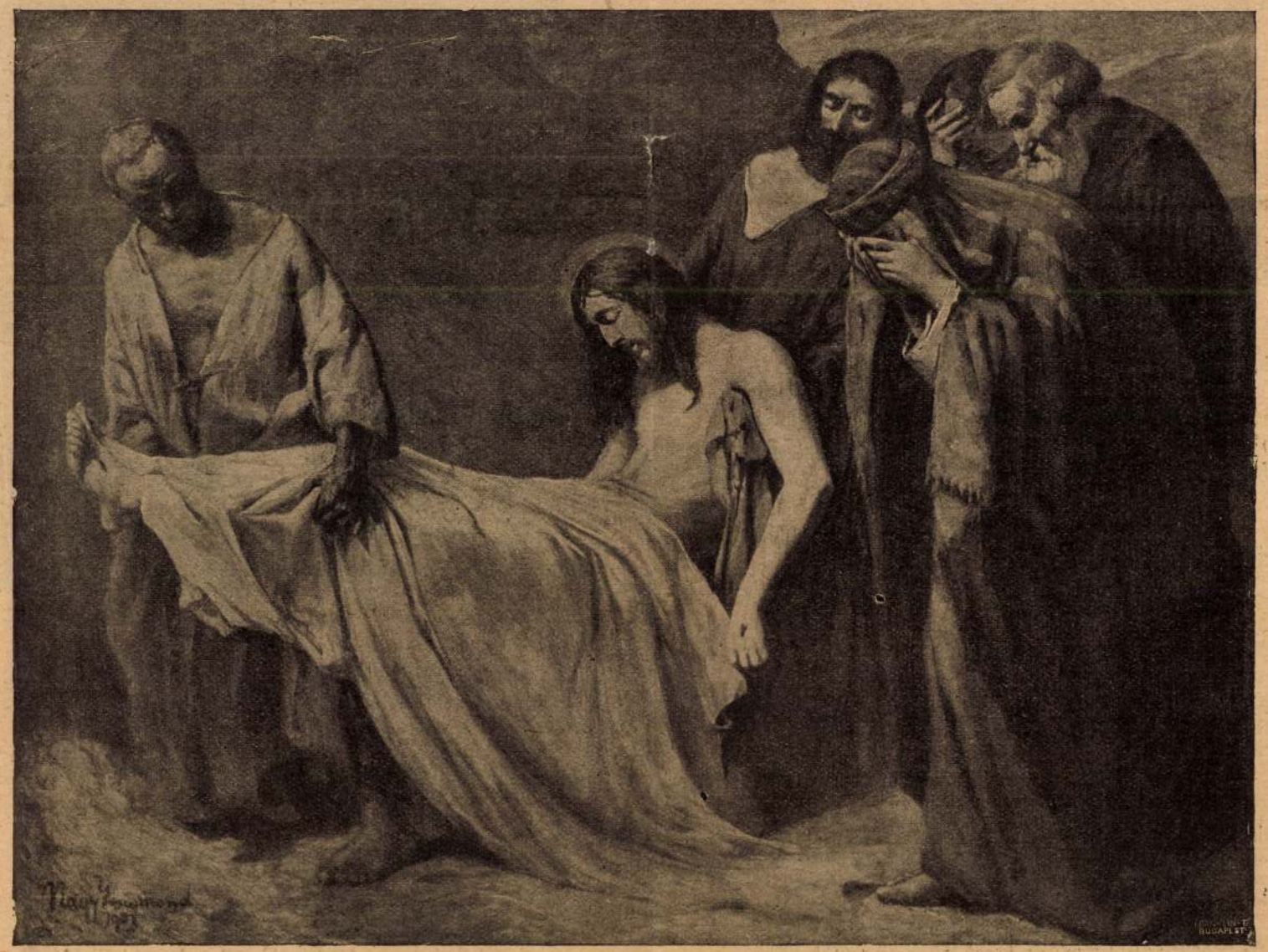

Krisztus sírbatétele. — Nagy Zsigmond festménye.

— Engemet?

— Nagyon merész a kérésem, de kegyed igazi lovag s így remélem, hogy teljesíti kérésemet ...

— Ha nem lehetetlen, akkor örömmel.

— Azt hiszem, sokat kérek. Kísérjen el Bécsbe ...

Bottyán szemén hirtelen fény villámlott:

— Szívesen, bárónő, de figyelmeztetem valamire! A török már bent kószál a Dunántúlon és beleakadhatunk egy-két turbánosba. Háborús világ van, tudja bárónő, ilyenkor nincs kímélet. Könnyen belénk köthetnek. Féltem kegyedet, bárónő. A török sok rabszolgát ad el Stambulban ...

— Nem félek, Bottyán. Kegyeddel harci tűzbe is megyek. Ha nem bíznám kegyedben, el se jöttem volna ... Vág-Sellyén csak egy ember van, akire az életemet bízom: az kegyed ...

Bottyán mélyen meghajolt. Majd egyik katonapajtásának szólt:

— Vezessétek elő a két legjobb lovat!

Azután Máriához fordult:

— Menjen csak előre, bárónő, kevés idő mulva ott leszek a kolostor előtt.

Mária csakhamar elkészült és izgatottan várta a vakmerő katonát. — Istenem, — gondolta — ha utam sikerül, lesz mit mesélnem, s ha nem ...

Mária megakadt. Maga elé nézett s nem gondolt semmire. Szinte örült, amikor előtte termett a vág-sellyei vár félelmes vitéze.

Lóra segítette Máriát, maga könnyedén ugrott a paripa hátára s nagybátran nekivágtak az útnak. A jó Isten tudja, miért, miért nem? Mária teljes biztonságot érzett Bottyán mellett. Úgy képzelte: ez a merész katona megbírkózik akár egy egész hadsereggel. Igaza is volt. Bottyán vakmerősége nem ismert határt. Mária (ahogy egymás mellett lovagoltak) egyszer csak ezzel fordult a hőshöz:

— Igaz-e, hogy nem járja golyó a testét?

— Azt mondják — szólalt meg a bátor katona.

— S ha véletlenül felbukkanna most néhány török, mit csinálna?

— Nem futnék el. Magyar vitéz szembeszáll hét turbánossal is.

— Elhiszem, Bottyán. S látja, azért bíztam kegyedre az életemet. Szívesebben lovagolok kegyeddel, mint bátyámmal. Elhiszi?

A bátor katona elhitte. Tudjuk is, mért? De nem szólt semmit. Nézegette sas-szemmel a tájat: nem nő-e nagy, idomtalan fehér vagy sárga gomba a földből. Mert ha ilyen búvik ki a fák közül, az bizonyára tarfejű pogány s ha meglátja Máriát, gondolkozás nélkül feléjük száguld. A turbános katona zsákmányra gondol ... nem villan az agya arra, no: fűbe is haraphatsz.

Bottyán vére egyszerre csak forrón futott az erekben. Három turbánost pillantott meg.

— Bárónő!

Mária azalatt szintén észrevette a három török katonát, de Bottyán nagy gyönyörűségére, egy arcizma sem rándult meg. Nyugodtan mosolygott. A merész katonának tetszett Mária bátorsága: hirtelenül ezzel fordult hozzá:

— Tiszteletem jeléül megcsókolom kezét.

A török katonák azt hitték, hogy a magyar katona örökre elbúcsúzik Máriától ... azt hitték; azért megnövekedett bátorsággal merészkedtek Bottyán felé. Sejthették-e szegények, hogy az ország legvakmerőbb katonája felé nyargalnak? Hiszen, ha tudják ezt, ellenkező irányban futnának, meg se fordulnának ...

S Bottyán mosolygó arccal nézte őket. Amikor közvetlen közelébe kerültek, azt mondta Máriának:

— Néhány pillanatig várjon türelemmel ...

A törökök meghökkentek. Nem is azért, mert féltek: nem. Mintha azon gondolkoztak volna, hogy mégis csak sokan vannak ... ők hárman és a gyaur magában. (Arra szegények nem gondoltak, hogy az az egy magyar többet ér három töröknél.)

A lovagi becsület felülkerekedett a pogányban, azért nem támadtak hárman a magyarra, csak egy ... Ez volt a legvitézebb. Bottyán szánakozó mosollyal nézte a feléje ugrató tarfejűt. Ez meg széles kardjával Bottyán felé csapott, de a vakmerő magyar hős, villámgyorsasággal megragadta a török csuklóját s olyant csavart rajta, hogy kihullt belőle a kard és a török felszisszent ... lebukott lováról.

Ez sem fog többé kardot!

A két bajtárs (szégyen ide, szégyen oda) együtt támadtak és most pompás eszme villant meg Bottyán agyában. Megismétli Balázs vitéz példáját: lenyisszenti az orruk hegyét ...

Hiába is kapálóztak szegény tarfejűek, Bottyán közelébe sem juthattak. Félelmetesen táncolt az éles magyar kard a pogányok szeme előtt, szinte megvakította őket. Kapkodták is a fejüket jobbra-balra, Bottyán nagy mulatságára, de ez még nem bántotta volna a pogányokat. Ám fölforralta Mária mosolya a vérüket.

Újult erővel csaptak a magyar hősre ; ez meg könnyedén tartotta távol őket, akár a sas hatalmas szárnya a verebeket . . .

Szegény tarfejűek lihegtek már a fáradságtól, de a beléjük fojtott düh kikívánkozott lelkükből és támadtak, szabdalták a híg levegőt, míg Bottyán mosolyogva táncoltatta kardját és ez kétszer félrecsúszott oly halálos biztonsággal, hogy két török orrhegy röpült széles ívvel a földre . . .

Bottyán Máriának szólt.

— Elvehetném életüket, de ez a legnagyobb szégyenük : csonkaorrú katonának sehol sincs helye . . . a maró gúny elüldözi őket . . .

Igaza volt Bottyánnak. A török hódoltság korában (amikor a végek harca folyt) nagy szégyennek tartották, ha valakinek leszabdalták az orra hegyét.

A mi pogányaink is szégyenszemre kullogtak el. De a magyar hős nevét megjegyezték. Ugyanis Mária lelkes szóval fordult hozzá :

— Bottyán, köszönöm. Adja a jó Isten, hogy valamikor meghálálhassam . . .

— Bottyán — mormogták a legyőzöttek . . . de nem fordultak meg. Kevés idő mulva eltűntek a látóhatárról.

— Lássa, Mária, — mondta halkan az érsekújvári hős — ez a három pogány nem kerül Bécs alá . . .

— S mi? — érdeklődött Mária.

— Holnap, azaz július 7-én ott vagyunk. Itt a kezem.

Mária szinte ott felejtette kis kezét Bottyánéban.

— Tehát holnap ott leszünk, — mondta Mária — szinte sajnálom.

Bottyán nem szólt. Lelkében villámképpen fölragyogott Buda és a régi váron látta a nemzetiszínű zászlót . . .

És erre a kemény hős szemében fénylő könnycsepp ragyogott.

Mária észrevette Bottyán csillogó szemét :

— Mire gondolt?

— Ne vegye rossz néven, Mária, Budán időzött a lelkem. Mi holnap a szabad Bécsben leszünk és én a szabad Bécsben a rab Budára fogok gondolni . . .

Mária lágyan, megindultan mondta :

— Bottyán! Én pedig a szabad Budára gondolok . . . meglátja, a török hatalom Bécsnél hanyatlik alá. S Bécs után felszabadul Buda.

— Hiszi? — kérdezte Bottyán.

— Úgy lesz — válaszolt szilárd meggyőződéssel Mária.

A távolban meg-megcsillant a bécsi dóm tornya. De semmi sem jelezte, hogy egy nagy város közelében vannak. Mintha szélcsend ülne a tájon és a lelkeken, pedig Bécs megbolygatott hangyaboly volt : nyüzsögtek benne az emberek és a veszedelmes ellenség, a török 3—4 napi járásnyira volt Bécstől.

S a nagy csendben megszólalt Mária :

— Csaták dúlnak majd, kemény harcok, de egyet megígérek, ha fölszabadul Buda, elmegyek oda . . . abban a reményben, hogy kegyedet ott találom, talán romok között, de a szabad Budában . . .

— És én várni fogom kegyedet, mert akkor igazán, szívből fogok örülni. 150 év után a miénk lesz Buda . . . a miénk . . .

Bottyán nyelve megakadt, de amit még mondani akart, elbeszélték csillogó könnyei . . .

A dóm is, a házak is kezdtek nagyobbodni, nőni és most már megpillantották az embereket is, akik mély árkokból hányták a földet. A falakat javították, vermeket ástak s elrejtve hegyes karókat szúrtak a földbe.

Bent az utcákon valóságos felfordulás! Egymást lökdösték a menekülők, mind siettek. Idomtalan szekerek zörögtek egyre-másra : költözködtek az emberek. Hová? Nyugat felé, ahol nincs veszedelem. A királyi palota körül volt csak felfordulás! Szinte egymás sarkát taposták a költözködők! Fenyegetőztek, botokkal ütötték a királyi kert vasrácsozatát és ordítoztak :

— Nem engedjük! Maradjon itt!

Bent, a palota udvarában, kocsik ragyogtak a júliusi napfényben.

Mária megszólalt :

— Menekül Lipót, a felséges urat nem akarják engedni.

— Kik nem engedik? — kérdezte Bottyán.

Mária a tömegre muttatott.

A kocsisok már a bakon ültek, de nem indulhattak. A tömeg a kapunak dűlt és fékevesztett módon kiabáltak :

— Maradjon itt, nem engedjük!

Bottyán ereiben forrt az indulat :

— Akarja, hogy rendet teremtsek.

Mária szeme haragosan villant :

— Akarom.

Bottyán kihúzta kardját s pompás lovával a királyi palota kupujához ugratott. Botok emelkedtek a levegőbe, hogy megüssék a merész hőst. De véletlenül emberükre akadtak. A magyar virtus beleszállt a meztelen kard hegyibe és a villogó acél oly boszorkányosan táncolt, hogy a botok tompa zörrenéssel hullottak a kövekre.

Nemcsak a kard volt félelmes, de a hang is. Bottyán nagyot kiáltott : — El innen!

Amire a tüntetők (akár a leforrázott állatok) elillantak ; nem akadt ember, aki szembe szállt volna Bottyánnal . . .

S az egy szál magyar hajtotta a tömegeket s az futott . . a magyar hős el is felejtette üldözés közben a királyi palotát, Máriát. Avagy akarattal felejtette el! Lehet. Bottyán nem azért teremtett rendet, hogy megdícsérjék . . . s hogy üldözi a tüntetőket, csak tetszhetik a királynak. Addig szabad az út s mehet Linzbe. I. Lipót és udvartartása elhagyhatta a nagy palotát ; amikor megpillantotta Máriát, mosolyogva kérdezte :

— Ki volt az a csodaember?

— Bottyán . . .

— Bottyán — ismételte gépiesen a nevet. — Nem is ismertem eddig.

— Magyar vitéz. Nincs párja.

— Azt láttam.

— Nem adhatnék neki jutalmat?

— Ó igen, — rebegte Mária — nevezze ki fölséged főhadnaggyá . . .

— Már kineveztem.

Mária mélyen meghajolt.

— Még egyet! — szólalt meg I. Lipót. — Milyen nevet írassak az okmányba?

Mária lassan, betűzve tagolta :

— Bottyán János . . .

I. Lipót hátrahanyatlott a puha ülésen és behúnyt szemmel mondta :

— Bottyán János . . .

A kocsik eltűntek az ódon házak között s Mária csak most kapott észbe, hogy megkeresse Bottyánt. Hiába volt minden fáradozása, a hőst nem találta meg. Kedvetlenül, fáradtan tért haza bécsi szállásukra.

*

S amíg Bécsnél dörögtek az ágyúk, csattogtak a kardok, itthon csend volt ; titokzatos, szinte félelmes csend, amely a vihar közeledését jelzi. A török nem mozdult ki végváraiból, valahogyan azt érezte, hogy Bécsnél kegyetlen dolog történik majd.

A török csenddel szemben jókedv költözött a magyar végvárakba . . . A határhoz közel fekvő erődítések majdnem naponként kapták az értesítést s a hírnökök hovatovább jobb híreket hoztak.

Nagy Zsigmond

ki hős honvédeivel 1849 február 5-én korán reggel már Korotnoknál állt. Ott kezd emelkedni az út.

Hullott a hó a meredek jeges tájra. Istenem, ilyen terepen, van-e csak halvány reménye is a győzelemnek?

Mindenki visszaborzadt volna, nem is kezdett volna bele a támadásba, de honvédeink, élükön a legvitézebb katonával : Guyonnal, habozás nélkül megtámadták a Branyiszkón elhelyezkedett ellenséget.

Ha ellenség nincs e hegyen, ha ágyúkból s fegyverekből nem szórják a halált, úgyis nagy teljesítmény lett volna a hegy megmászása . . .

«Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak.
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.»

Igen, mert «Isten után legszebb név a honvéd nevezet» és Branyiszkónál kiérdemelték ezt a hős fiúk.

Reggeltől éjfélig tartott a titáni harc s hőseink egymás után elfoglalták az osztrák állásokat, ágyúkat. Megszalasztották a sokkal nagyobbszámú ellenséget és Schlicknek a branyiszkói győzelem után ki kellett ürítenie Kassát.

Támadás az osztrák hadállások ellen a branyiszkói csatában.

De a honvéd nem ismerte a félelmet. Szuronyszegezve törtek felfelé. Az erős állásokban levő ellenség háromszor szorította vissza lelkes fiainkat, de újra támadtak s velük volt az Isten. — Erdősi Imre piarista lelkész, kezében a feszülettel, mindenütt előlment Guyonnal. Hogyan maradhatott volna el tőlük a honvéd?

Dalolva törtek felfelé, mert tudták, hogy így :

«A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez!»

Sokan elestek, de az elől haladó piarista páter kezében lévő feszületen megnyugodott a haldoklók tekintete s hős lelküket mosolyogva áldozták a hazáért. Boldogan haltak meg, mert érezték, tudták, hogy :

Magyar ifjak, hős honvédeink mai unokái! Lélekben zarándokoljatok el velem dicső multunk legszebb emlékéhez : Branyiszkóhoz s kérdezzük meg ugyancsak Petőfivel :

«Mi most a magyar? . . .»

Csak : «holt dicsőségünk halovány kísértete», hiszen szent helyeinken idegen, ellenség az úr s apáink, kik szabadságunkért bátran haltak meg, ott a branyiszkói közös sírokban vajjon nyughatnak-e?

Ez a kérdés éljen lelkeinkben, magyar ifjak! És hős apáinkra gondolva, ereszkedjünk térdre s üzenjük meg buzgó imában a magyarok Istenének :

«hogy rabok tovább nem leszünk!»

Nagy Zsigmond: Koldusok.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TA

Vas. ujs 1900. 229. l.
kép

enök a nyilt kapun át barátsá-
ék Márton bácsit. A bácsi mor-
ély tekintettel vizsgálgatta az

stersége van az öcsémnek? —

etre. A Schultz és Weber czég
agyok, a fölszerelő-osztálynál.
vesen szolgálhatok.
zerel uraságod?
a grádicsra és szeretetteljesen
kék szemeit az uráról az unoká-
ot se szólt, mert remegett. Ő ezt
en képzelte.
m is reggeliztél, édes fiam? —
véért.
keresztbe tette lábait az asztal
lt:
a puha burzsoá csemegéje, mi,
danom, tartalmasabb eledelek-
izmainkat.
rősítik az izmaikat uraságtok?
olgálatára.
dó igyekezettel mindjárt közbe

fiam, igaz. Hol is van az eszem?
bben a perczben.
Isten, akár a testéből odaadott
b húst, csak hogy összebékél-

mondta uraságod «mi». Kik

oczialisták, a jog előharczosai,

ltet nyelve, mohón koczogtatva
átságosabban, oktatólag elegye-
ton bácsival.
listák: a kik harczolnak a fran-
a nagy vívmányaiért: a szabad-
lőségért . . testvériségért . .
szülve a nagy falattól, akadozva

— En? Én szoczialista vagyok. Ott a hazám, a hol jól megy a dolgom. A többi ostobaság és sifli . . .

Márton bácsi lassan, segítség nélkül fölemelkedett. Valósággal félelmesen meredt a ficzkóra. Mily nagy lett! A pipát kiejtette a kezéből s kivörösödött az orczája. A néni önkénytelenül melléje simult s a kezét a vén ember homlokára szorította. Az erek lüktettek mind. Az ajaka szederjes lett.

— A haza . . . a haza . . . — rebegte Márton bácsi. A mellét kifeszítette s a fejét fölvetette. Valósággal fenséges és daliás lett egy perczig.

Egy perczig csak. Aztán összeesett s a néni segített, míg a székbe beültethette. A bácsi hangtalanul rebegte:

— A haza . . . a haza . . .

Aztán mintha nem is tudna semmit az unokájáról, bizalmasan Cziczához fordult:

— Látja a bűnöm büntetését? Látja-e, Cziczа?

És kifeszített karral a nyitott ajtóra mutatott, oly mélyen és erővel tekintett a ficzkóra, hogy lehetetlen volt félreérteni őt.

S kisérte, kisérte a szemével, a míg Dagobert vissza-visszafordulva lustán kisompolygott . . .

S mikor kihaladt a kapun, a bácsi szemeiből két kövér csepp buggyant ki. A néni eltakarta az arczát.

De egy szót se szóltak felőle.

A bácsi eltolta később a pipáját is, a mit Cziczа alázatosan átnyujtott Márton bácsinak.

— Nem beteg maga, Márton? — kérdezte.

KÉPEK A PÁRISI KIÁLLÍTÁSBÓL.

A párisi nagy világkiállítás rendezői bőségesen gondoskodtak arról, hogy a kiállítás necsak tárháza legyen annak, a mit a világ minden tájáról tudomány, művészet, ipar összehordott, hanem egyúttal a művészi érzéket is kielégítse

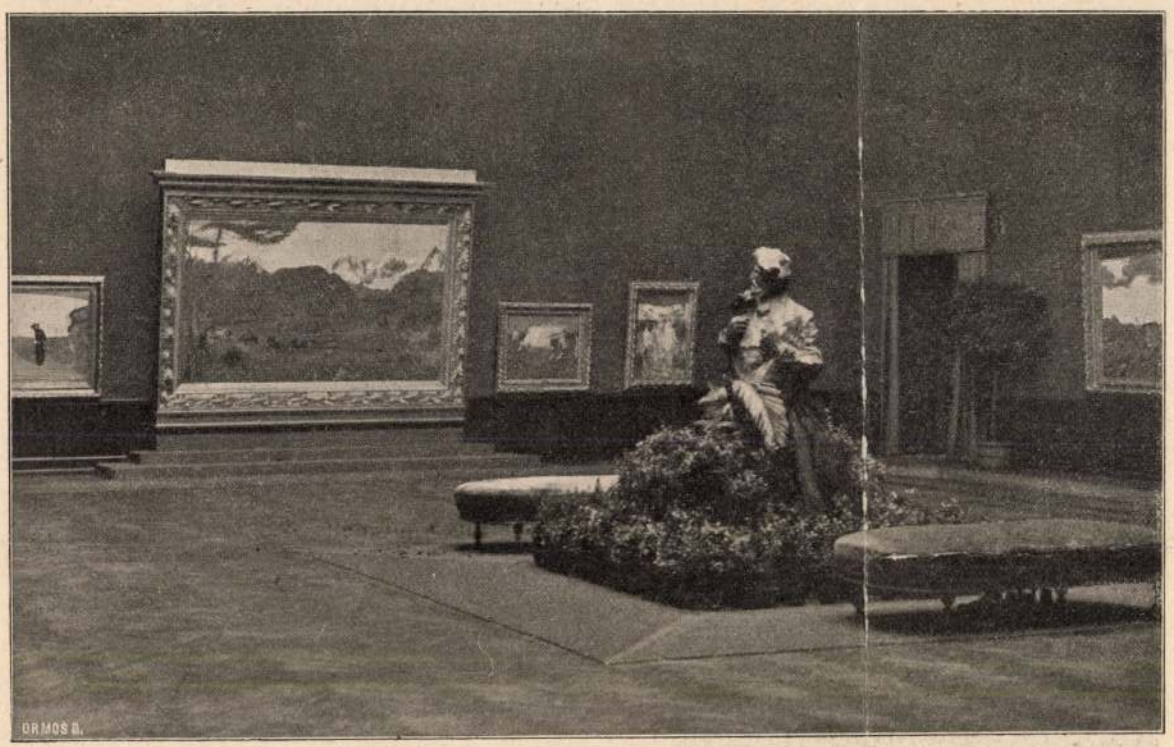

Részlet a Segantini-teremből.

szépen szaporodik a bosnyák hegyekben. Most még gondosan kimélik a féltett állatokat, míg föl nem szaporodnak annyira, hogy vadászni lehet rájuk.

Mindezeknél sokkal különösebb és sok tekintetben a furcsaság jellegével bir az a divat, hogy a vadaskerteket mindenféle exotikus állatokkal népesítik be. Az angol nagyurak s az őket mindenben majmoló amerikai milliomosok mintegy tiz éve már, hogy szarvast, őzet alig tenyésztenek vadaskertjeikben, hanem idegen világtájak mindenféle állatait: *zebrát, bizamot, éjszakamerikai* és *fokföldi bivalyt,* stb. s a legnagyobb nehézségektől és költségektől sem riadnak vissza, hogy óriási kiterjedésű parkjaikban, legalább disznek, meghonosítsák az

Mások ismét az idegen világrészek háziállatainak egyikét-másikát próbálták meghonosítani, igy például a tapirt, melynek igavonó erejéhez, a gazdaságban használhatóságához egyes német gazdák sok reményt fűztek. A kisérletekből azonban az tűnt ki, hogy a tapir nem bir a mi éghajlatunk alatt meghonosodni.

EGYVELEG.

* **Az angol király** és a királyi család egyes tagjai külön fizetéseket és jövedelmeket kapnak az angol nemzettől. Maga Viktória királynő 385,000 font sterlinget kapott az udvartartási költségekkel együtt, a walesi herczeg és családja 86,000-et, a többi herczegek és herczegnők, köztük Frigyes olasz főnemességből, 100 svájczi gárdista, 30 tűzoltó, 100 zsandár és 100 «guardia palatina» (palotaőr). A legnagyobb résznek természetesen nincs dolga.

* **A földgömb újabb fölmérése** 30 évi munka után véget ért. A mérés szerint az egyenlítői átmérő 12,755·515 kilométer hosszú, s az egyik sarktól a másikig gondolt átmérő 12,712·093 kilométernyi, azaz a föld a sarkaknál laposabb. A tudományos munka közel harmadfél millió koronába került.

* **Messze utazó palota.** Vanderbilt Frigyes, amerikai milliomos megvásárolta a híres Malmaison palotát, a hol egykor Napoleon lakott s elszállíttatta Amerikába. Maga a szállítás és felállítás több millióba kerül s még most sincsenek teljesen készen vele. Az új helyre vitt palota 90 méter hosszúságú, 3 emelet magasságú s jelenleg Vanderbilt parkjában egy dombon emelkedik. A nagy értékű benső fölszerelést, meg a szobrászati mintákat és fafalazatot is gondosan szedték le s rakták helyre ismét.

* **A méhkasok népességét** még eddig senki sem kisérlette megszámolni, a becslések pedig temészetesen nagyon eltérők egymástól. Régebben azt hitték, hogy egy méhkasban 10—30,000 méh van, ma azonban már e számot nagyon csekélynek tartják. Számitások szerint, egy kilo sulyra átlag 10,000 méh jut, rajzás idején pedig, midőn mézzel vannak telítve, körülbelül 9000. Buttel-Reepan kutatásai szerint rajzás idején 3—4 kilónyi suly megy ki egy kasból, a mi 27—36,000 méhnek felel meg s mivel feltünő, hogy a kasban legalább fele a méheknek visszamarad, egy kas népességét 60—75,000-re tehetjük. Meglepő nagy számok ezek s bizonyos fokig magyarázatát adják annak, hogy a méhek oly nagy munkaeredményt tudnak létrehozni.

* **A veszedelmes kivánság.** A marokkói szultán kegyetlen ember, ki legnagyobb örömét kivégzésekben és kínzásokban találja. Egy híres indiai szemfényvesztő jött a palotába, hogy mesterségét a szultánnak bemutassa. Az érdekes mutatványok sorát az indiai ember azzal fejezte be, hogy egy hófehér és egy szürke galamb fejét levágva, a fehér galamb fejét a szürke galambra, emennek fejét pedig a fehér galambra illesztette, mire a két galamb nyomban elrepült, mintha semmi bajuk sem történt volna. A mutatvány nagyon megtetszett a szultánnak, ki két rabszolgát, egy szerecsent és egy fehért elővezetvén, a szemfényvesztőnek meghagyta, hogy az imént bemutatott mesterséget a két rabszolgával tegye meg. A szemfényvesztő meghökkent ugyan, de magát hirtelen feltalálva, az udvari tolmács által ekkép válaszolt: «Bocsánat felséges uram, de ma használt műszereim csak

a mint a fogékony lelkű irónő leírja, — Bécsből Maros-Vásárhelyig, télvíz idején! Akárhányszor ökröknek kellett a hóban és sárban rekedt kocsit kivontatni, s az útazóknak paprikás szalonnával beérni. Mindamellett az útazás kitörölhetetlen emlékkel véződött be az akkor hét éves lányka lelkébe. Bécsből Pestre érkezvén a gőzhajón, először pillantotta meg fogadására ideérkezett unokatestvérét, az akkor 14 éves *Vay* Ödönt, a kit a végzet később férjéül rendelt.

A forradalom vihara elől az árván maradt család először a Vayak ősi fészkébe, a borsodmegyei Alsó-Zsolczára menekült báró *Vay* Lajoshoz és neje, született gróf *Teleki* Lillához. De maradásuk ott sem volt. A suhanczkorban levő Wurmbrand fiúk tüntettek osztrák és császári érzelmeikkel; kalapjaikon sárga-fekete kokárdát viseltek s «Éljen a császár»-t kiáltoztak. Így történt, hogy egyszer kaszás emberek támadtak az úri hintóra s fenyegetődzések közt követelték túszúl az idősb fiút. A legválságosabb pillanatban kiszállt a hintóból a szépségben sugárzó anya, s rövid beszédet intézett a támadókhoz, hivatkozva arra, hogy ő is magyar nő s védtelen özvegy; a tömeg lovagiasságához fordúlva kérte, hogy engedjék őt és övéit nyugodtan Pestre útazni. Bátorsága, szépsége nagy hatást tett a népre, mely nemcsak hogy sértetlenül engedte tovább útazni gyermekeivel, hanem kiséretet is adott melléjök Pestig.

Ámde Pest már meg volt szállva Görgei csapatai által; a tovább menekülés lehetetlen volt, itt kellett maradniok s megszállottak a mai Erzsébet-téren. Lakásuk előtt a hóban rakott sátrak alatt és tábori tüzek mellett honvédek táboroztak. A szép Teleki grófnő és lányai tépést készítettek a sebesültek számára s maguk hordták nekik a meleg levest. Többre nem telt az erszényből, mert az öreg Teleki Ferencz csak 1000 aranyat tudott összeszedni leánya számára, Bécs felől pedig nem lehetett pénzhez jutni. Addig tartott ez az állapot, míg a császáriak, s velök a rég nélkülözött s várt nagybácsi, Wurmbrand Henrik, a daliás dragonyos kapitány is, be nem vonúltak Pestre.

A császár szolgálatában találta a forradalom b. Vay Miklós két fiát is, a még csak 16 éves

Nagy Zsigmond: Andaluziai leány.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

katonákat, kiket, hogy fellépésüknek nagyobb hatást adjanak, most tüzelésre vezényelt tizesem, mely spiritista működéseért érte. «Legalább — úgymond — kényszerűlve voltam a katholikus egyház intézményeit és állapotát jobban megvizsgálni s érett megfontolás után drága anyám és szeretett férjem egyházába, a református felekezetbe léptem át, a mit soha sem volt okom megbánni.»

Érdekes, hogy spiritista tanulmányaira is, melyekkel 25 éves kora óta kezdett foglalkozni, az első buzdítást anyósától, Vay Geymüller Katalin bárónétól kapta, a ki halála előtt egy évvel összes médium-följegyzéseit átadta neki. Ez a ritka nő, ki bécsi eredetű létére teljesen magyarrá lett, 54 éven át valóságos jótékony nemtője volt Golop vidékének, orvosa és vigasztalója a betegeknek. Ugyanez az emelkedett, humánus gondolkozásmód jellemzi Vay Adelina bárónőt is, a kiben nemcsak a világhírű médium érdemli meg érdeklődésünket, hanem mint irásainak minden sora tanúsítja, a finom és gyöngéd asszonyi lélek is. Erre a tökéletesen harmonikus lélekre vall gonobitzi otthona is, terjedelmes park közepette, melynek szelíd őzeit ő maga eteti. A dolgozó-szobából a kastély nagy kettős ablakán át a tattenbachi romokra, az országútra és kertre nyilik szép kilátás. A szoba indiai vászonnal van behúzva, a falakon sorjában 16 tükör, a bútorok rokoko-korbeliek. Érdekesek az üvegszekrényben a ritka szép meisseni és ó-bécsi porczellánok, melyeket a grófnő nagy gonddal gyűjt ép úgy, mint a régi órákat is, melyekből 28 különböző darab van birtokában, köztük egy márvány empire óra, melynek mutatójáról azt tartják a családban, hogy mindig megáll, valahányszor a család valamely tagja meghal. A kandalló mellett barátságos zugoly fogadja bizalmas társalgásra az úrnő gyakori vendégeit; odább egy rokokoiróasztal s kényelmes kerevet, előtte asztalka, melyen képek, virágok hevernek szerteszét . . .

V. S.

VADÁLLATOK TENYÉSZTÉSE.

Az állatkertek, állatseregletek és czirkuszok részére nagy mennyiségű különböző vadállatot fogdosnak össze a világ minden részén, kezdve

Gyügyei Nagy Zsiga

N. U. 932 XI/24

— **Eltemették Gyügyei Nagy Zsigát.** Mély részvét mellett temették el szerdán délután a Kerepesi-uti temetőben az elhunyt *Gyügyei Nagy* Zsigát, az európai hirü magyar festőt. A gyászszertartást *Haypál* Béla református lelkész végezte. A gyászoló özvegynek *Tihamér* Lajos dr. miniszteri tanácsos tolmácsolta a kultuszminiszter részvétét. Testületileg vett részt a temetésen a Magyar Képzőművészek Egyesülete, melynek nevében *Hosszu* Márton festőművész, a Független Művészek Egyesülete nevében *Istók* János szobrászmüvész mondott gyászbeszédet. A koporsót a gyászszertartás alatt a *Munkácsy*-lepel boritotta. A gyászszertartás után a koporsót a sirhoz vitték, ott elhantolták.

NU.932.XI.24.

gyügyei Nagy Zsiga

PH - 932 XI/24

— **Eltemették Gyügyei Nagy Zsiga festőművészt.** Nagy részvét mellett temették el szerdán délután a Kerepesi-temetőben, a főváros által adományozott díszsírhelyen *Gyügyei Nagy Zsiga* festőművészt. A gyászszertartást a református egyház szertartása szerint *Haypál Béla* református lelkész végezte s ugyanő mondott megindító gyászbeszédet: „A művész sorsa, — mondotta — küzdés, diadal. Gyügyei Nagy Zsigmondot a küzdés el nem fárasztotta, a diadal el nem kábította. Lelke a bibliai alakok között lakozott s látta és láttatta a Biblia örök igazságait. Távoli országokban is dicsőséget szerzett a magyar névnek." A gyászoló özvegynek dr. *Tihamér Lajos* miniszteri tanácsos tolmácsolta a kultuszminiszter részvétét. Testületileg vett részt a temetésen a Magyar Képzőművészek Egyesülete, melynek nevében *Hosszu Márton* festőművész; a Független Művészek Egyesülete, melynek képviseletében *Istók János* szobrászművész mondott gyászbeszédet, továbbá az elhunyt művész budai barátai és a Budai Képzőművészek Egyesülete. A koporsót a Munkácsy-lepel borította.

PH.932.XI.24.

Gyügyei Nagy Zsigmond

PH. 932 XI. 22 9

— **Gyügyei Nagy Zsigmond festőművész meghalt.** A magyar képzőművészet súlyos gyászát jelenti az a hir, mely hétfőn az esti órákban mindenütt nagy részvétet keltve terjedt el a főváros művésztársadalmában, hogy *Gyügyei Nagy Zsigmond*, a kiváló festőművész, hirtelen meghalt. Gy. Nagy Zsigmond 1872-ben született Nagybányán. Már kora ifjuságában elárulta festői hivatottságát és festőművészeti tanulmányainak budapesti kezdetei után Párizsba ment. A francia főváros művészeti élete döntő jelentőséggel volt festői pályájára és egész életére. E pálya kezdetén különösen kompozíciókkal vonta magára a figyelmet, különösen a *Golgotán*, *Krisztus és Pilátus* című alkotásai emelkednek ki akkori munkásságából. Nagy szeretettel és jellemző erővel festett különböző jellemtanulmányokat, melyek közül *Shylock* és *Anarkisták* című festményei arattak nagy sikert. Művészi fejlődésének ez az időszaka a Benczur-iskolával hozza rokonságba. A háboru kitörése is Párizsban érte a művészt, mely valósággal második hazájává lett idővel. A franciák azonban mégis internálták és nagy nehézségek árán sikerült csak eljutnia Madridba, ahol megkezdődött tulajdonképpeni karriérje. Az eddig inkább akadémikus hajlandóságu festő itt, a délszaki nap ragyogásában, felfedezte a tobzódó szinek örömét és bár ezután sem vált hütlenné a bibliai kompozíciókhoz, ugy ezeket, mint a spanyol és magyar életből vett jeleneteit, tájképeit a forró, buja szinek, a spanyol muzsika ütemeire emlékeztető mozgalmasság fütik át. Gy. Nagy Zsigmond nagy sikereket aratott Spanyolországban és *a volt spanyol király udvari festőjévé is kinevezte.* A háborut követő esztendőkben hazatért és itthon kiállitott spanyolországi munkáival ugy a közönség, mint a kritika körében nagy sikert aratott. Vissza-visszatért ugyan még Spanyolországba, de idejének javarészét az utóbbi években Budapesten töltötte, ahol a képzőművészek mozgalmaiban is élénk szerepet játszott. Elnöke volt a *Független Művészek Társaságának.* Gy. Nagy Zsigmond halálával nagy veszteség érte képzőművészetünket.

PH. 932. XI. 22.

állami tanárok ellátásának rendezéséről szóló 1924. évi XXVIII. t.-c. ismertetése és magyarázata. E cimen ujabb szakmunka jelent meg dr. *Rüblein Richárd* ny. miniszteri tanácsos, a korábbi müveiről ismert nyugdijügyi szakiró tollából. Ez a munka nemcsak a törvényt és azzal kapcsolatos rendeleteket tárgyalja a legbehatóbban, hanem ismerteti a törvényjavaslatnak a nemzetgyülés által a régi nyugdijasok javára tett módositását, magyarázza e módositás jelentőségét és ebből folyólag a nyugalmazott tanitókra, özvegyekre és árvákra háramló előnyöket, miért is a tanitóság és tanárság, valamint a jogászkörök legnagyobb érdeklődésére tarthat számot. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, Csalogány-u. 50. Ára 6 P. Tanitóknak és nyugdijasoknak 3 P.

Nagy Zsigmond

Az Iparművészeti Társulat a nyár folyamán két díszoklevél-pályázatot hirdetett, az egyiket a segéd- és iparostanuló-kiállítás kitüntetettjei részére, a másikat pedig az iparosok jutalmazásául. Mindkét pályázat ismétlés után is meddő maradt, végül a megbízást Nagy Zsigmond festőművésznek ítélték.

Művészet 1903. 426. l.

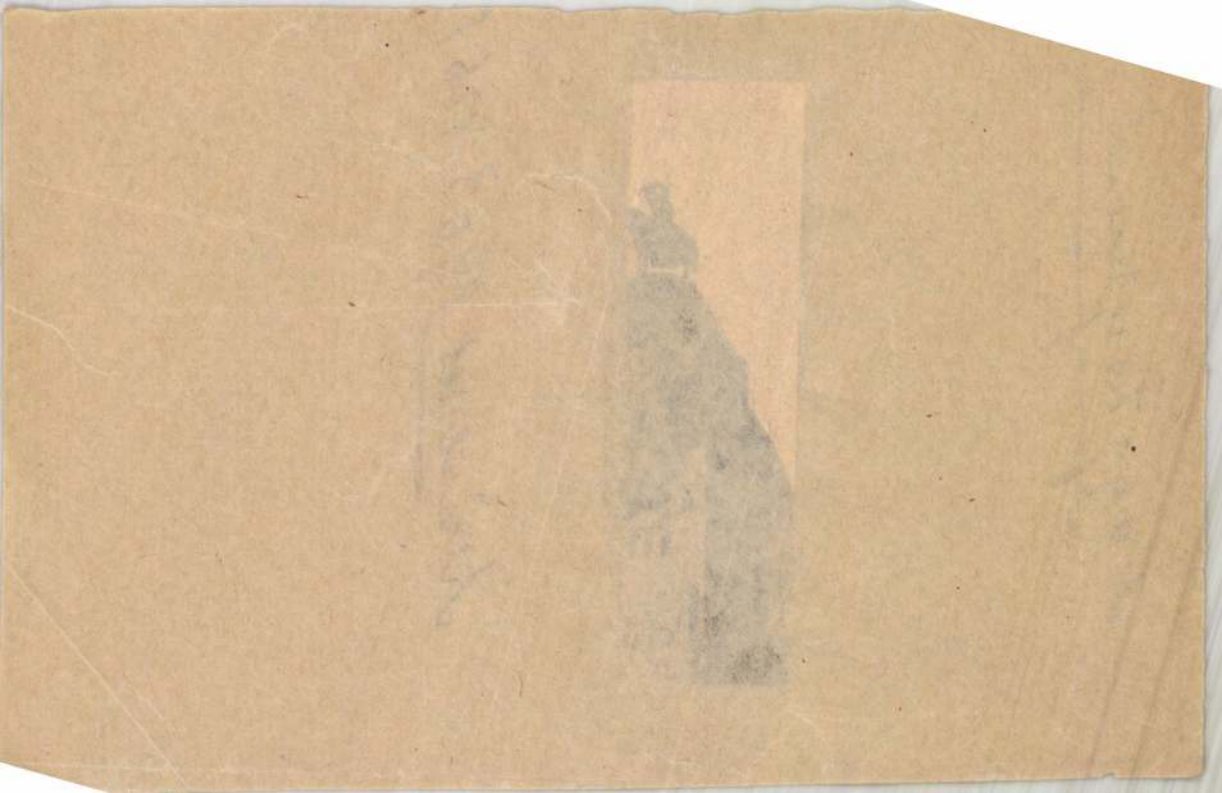

gyügyei Nagy Fs

* **(József Ferenc királyi herceg és Anna királyi hercegnő a Nemzeti Szalónban.)** Szombaton délután a Független Művészek Társaságának IV. őszi kiállítását a Nemzeti Szalonban meglátogatták *József Ferenc* királyi herceg és *Anna* kir. hercegnő. Ugyancsak szombaton délután ült össze a díjkiosztó bizottság, mely a kiállítás Lord Rothermere aranyérmét gyügyei *Nagy* Zsiga festőművésznek „Aratás" című képére, — László Fülöp aranyérmét *Lengyel Rheinfuss* Ede „Andrássy Géza arcképé"-re, a Társaság ezüst érmeit ifj. *Gaár* Vilmos „Balatonpart Fonyódnál", *Kézdi Kovács* Elemér „Három akt" és *Prohászka* József „Klári arcképe" című művének ítélte oda. A Társaság kitüntető elismeréseiben részesültek: *Andrássy* Géza, *Csillag* József, vitéz *Darvassy* István, R. *Istvánffy* Gabriella festőművészek és *Zichy* Ernőné *Teleky* Mária grófnő. A kiállítás kedden délután 3 órakor bezárul.

B. H. 931. XI. 22.

B. H. 931. XI. 22.

gazdagodott. Senki sem bizonyította és senki sem kereste a bizonyítékot, de mindannyian elhittük. A pályájának vége.

Ime, egy szegény szép leány. Gazdag ifju akarta oltárhoz vezetni, de aztán meggondolta magát. Gyöngéd rokonok megértették vele, hogy a leány csak a pénze kedveért szereti, hogy hiú és pazarló. A polip megölt egész viruló generációkat még a születésük előtt.

Ott van egy fiatal tisztviselő, amott meg egy katona. Mind a ketten szédítő gyorsasággal haladtak a pályájukon. Egyszerre azt kezdték róluk suttogni, hogy gyors előmenetelüket a csinos feleségüknek köszönhetik. Azóta nem telik már kedvük a sikerükben, a bajtársaik pedig ajkukba harapnak, ha kezet fognak velük.

Látok asszonyt, százat, ezret, tízezret, látok férfit, százat, ezret, tízezret, kinek boldogságát pozdorjává zúzta a pletyka. Olyanokat is látok, akik nincsenek közöttük. Kimenekültek a temetőbe. Egy becsületes sáfárt látok, akiről azt híresztelték, hogy kifosztja az árvákat. Nem tudott szembeszállani a szennyes árral és levetette magát a negyedik emeletről. Egy szép művésznőt látok, akinek ledérségéről csípős adomákat beszéltek és aki a boncoló asztalon cáfolta meg a hazugságot. De elég volt!

Ti urak, hölgyek, katonák és civilek! egészen magunk közt vagyunk most, mi emberek, nincsenek a közelben sem lovak, sem verebek, amelyek előtt pirulnunk kellene, azért mondok nektek egy furcsa igazságot: Mindenki megveti a pletykát és mindenki pletyka — egy embernek a kivételével.

Hogy van az? Megmondom! Kétféle pletyka van: az, amelyet rólunk terjesztenek és az, amelyet mi terjesztünk másokról.

Amit rólunk terjesztenek, az a pettyes hasu, nyálkás szörnyeteg, az undorító, az agyontiporni való! A rágalom.

Amit mi terjesztünk másokról, az fürge, aranypikkelyü, okosszemü kígyócska alakjában siklik ki a szánkból. A mi pletykánk csinos és szeretetreméltó pletyka. A neve: szellemesség.

Útjában fölfalja társait és megnövekedik. A kígyó kígyót eszik, hogy sárkány lehessen belőle.

Ha jó estét akartok magatoknak szerezni, akkor lépjetek be egy társaságba, a klubotokba vagy a szalónotokba s ott mondjátok el a következő dolgot:

X. grófnő megszökött a lovászával... Vagy: Y. az ismert Cato, árvapénzt sikkasztott. Vagy: Z. úr tetten érte az erényes voltáról híres feleségét!

Különös dolgot fogtok tapasztalni. Ha nincs a társaságban X-nek, Y-nak vagy Z-nek valami rokona vagy bizalmas barátja, akkor egyszerre szinte mámoros jókedv vesz erőt a társaság minden tagján. (Egynek a kivételével.)

Az emberek szeme fölragyog, az arcuk kipirul, mintha nagy boldogság érte volna őket.

Öntsd ki rágalmadnak pocsolyáját a szalón szőnyegére és látni fogod, hogy az embereken felülkerekedik a hülő-természetük. Izibe levetik erkölcsi köntösüket és mint a békahad, fejjel ugranak az iszapba.

Aztán kuruttyolni kezdenek.

— Hallatlan botrány! brekegi az erkölcsbiró-béka. (Pedig nem botránykozik meg, hanem gyönyörüsége telik benne.)

— Hiszen azt előre lehetett tudni! kuruttyolja az emberismerő varangy.

— Nem kívánok rosszat senkinek, de be kell vallani, hogy megérdemli a sorsát, brekegi a fatalista-béka.

— Oh, a családja! Oh, a szegény családja! sopánkodik az irgalmas szívü varangy.

Bizony mondom, ha tüzes bélyeget sütnének a homlokára mindenkinek, aki már gyönyörüségét lelte a pletykában, akkor ti mind, tisztes urak és pelyhes állu ifjak, délceg katonák és mosolygó hölgyek, ti mind bélyeget viselnétek a homlokoton. Egynek a kivételével!

A szónok még tovább is folytatta volna furcsa prédikációját, ha galléron nem ragadja a rendőr.

— Megint botrányt csinál az utcán? Jöjjön a kapitányságra!

A próféta elhallgatott és mint olyan ember, aki előtt az ilyesmi már nem szokatlan, engedelmesen követte a rendőrt. A tömeg pedig nevetve oszlott szét.

Mikor már a Dorottya-utcába értek, a rendőr megszólalt.

— Bolondokat beszélt az úr. Egyet azonban mégis szeretnék tudni: ki az az egy ember, aki nem pletykázik?

— Ön! mondta a próféta, mély meggyőződés hangján.

A rendőr meglepetten nézett rá. Később ujra megszólalt:

— Látom, hogy nem rossz ember. Menjen hát a dolgára, de máskor ne csináljon botrányt az utcán.

Hg. F.

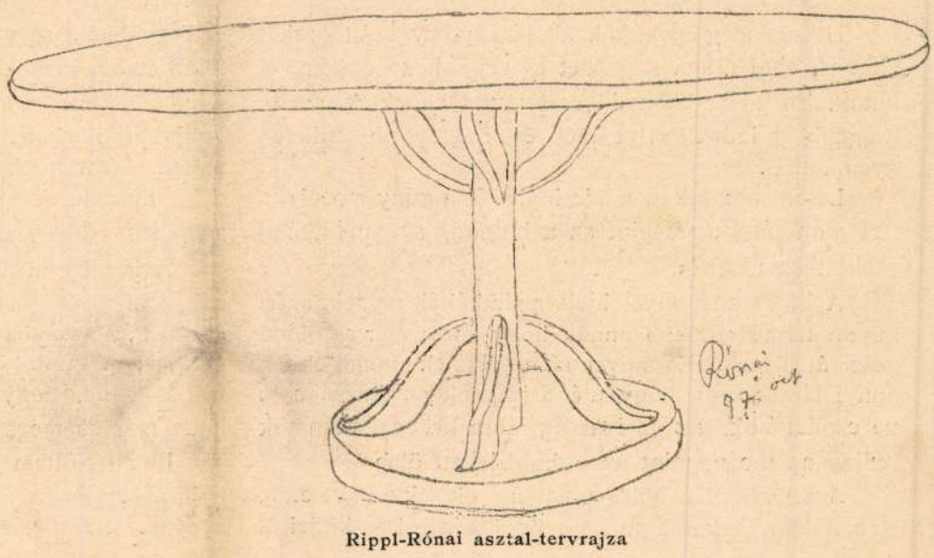

Rippl-Rónai asztal-tervrajza

A pletykáról

Farsangi prédikáció

A minap délben jókora csődület támadt a Nagy Kristóf sarkán. Egy gyanus külsejü ember állott a téren és miután feltünő viselkedésével kellően magára vonta a sétáló közönség figyelmét, egyszerre harsogó hangon szónokolni kezdett.

Valóságos prédikációt mondott.

— Állapodjatok meg! — kiáltotta, — állapodjatok meg, ti prémes kabátu urak és ti lenge felöltőjü ifjak! Kardcsörtető katonák és szép hölgyek, akik kecsesen lebbentitek a szoknyátokat és sokat mondóan mosolyogtok vagy komolykodtok a fátyol alatt: ti is állapodjatok meg egy percre!

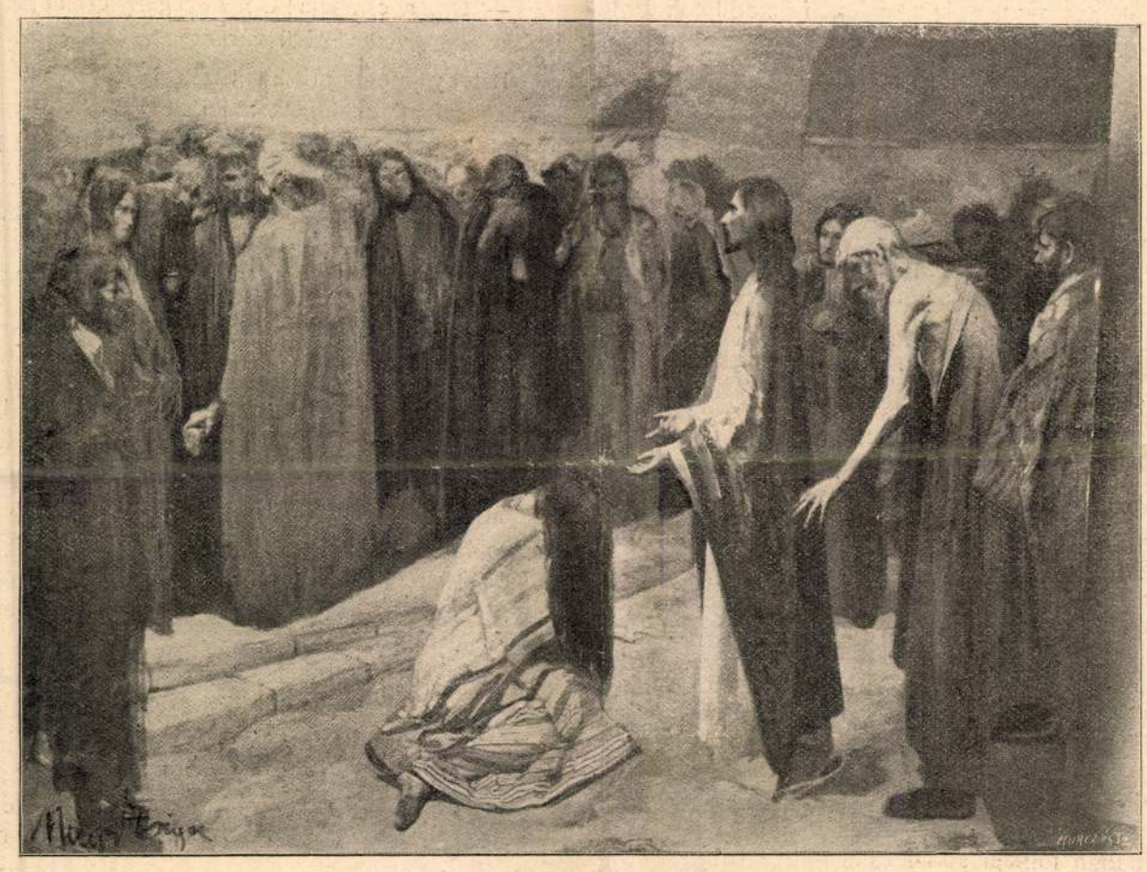

Krisztus és a bűnös asszony Az *Uj Idők* számára festette *Nagy Zsiga*

Hiszen meg szoktatok állani egy-egy bolti kirakat előtt is, ahol drága kelméket és sziporkázó ékszereket láttok. Én pedig olyan kincset mutatok nektek, amely drágább minden selyemnél és ragyogóbb minden gyémántnál.

Látom arcotokon a kicsinylés és a gúny mosolyát. Azt mondjátok: »Megint az a bolond, aki prédikálni szokott az utcán!«

A bölcsek azonban hiába prédikáltak nektek, azért misem természetesebb annál, hogy most már a bolond veszi át a szót. És mivel nem vesztek magatoknak annyi fáradtságot, hogy utána járjatok az igazságnak, ne csodáljátok, ha az igazság lábra kél és utánatok kullog az utcán, mint az otthonfelejtett öleb.

Azt hiszem, a bölcs prédikátorok akkor vétették el a dolgot, mikor a túlvilág üdvösségéről — kínjairól kezdtek beszélni. A bolond tehát okul a bölcsek kárán és a földi élet egéről és pokláról prédikál.

Szól pedig az én mai prédikációm a pletykáról.

Ha tudós prédikátor volnék, egy irodalomtörténeti visszapillantáson kezdeném. Elmondanám, hogy a régi görögöknél még istennő volt Ossa. Deli szép asszony, aki aranytrombitából harsogtatta világgá a rábizott és meglopott titkokat. Virgil már másnak ismerte Famat. Száz füle és száz hazug nyelve nőtt; villámgyorsasággal száguldozott végig a világon, óriásilag fölpuffadva a saját hazugságaitól, gigászszá növekedve, míg homlokával a föllegeket horzsolta.

És milyen ma a pletyka? Nem istennő, nem démon, hanem szörnyeteg, förtelmes pettyes hasu, nyálkás hüllő, mely mocsaras mélységekben lappang. Szent-György hiába szegezné neki kopját: alaktalan, szétfolyó testén nem ejthetne sebet. Megsebezhetetlen, de mindenkit megsebez. Elérhetetlen, de a kalandozó polip-karjai elérnek mindenhová. Elérnek a városi palota alkowen-jébe, a kolostor csendes zárkájába, az erdő méhébe, a vágtató gyorsvonat fülkéjébe. Akit megérint, azt beszennyezi. Akit megragad, azt összetöri.

A boldog lovaknak és az irigylésre méltó verebeknek nem árt a pletyka... Nem látok most a téren se lovat, se verebet, ki előtt szégyelnünk kellene magunkat; magunk közt vagyunk, szegény emberek, azért valljátok be, hogy mindegyiteknek a lelkét bemocskolta már és megsebezte a fenevad.

Itt áll előttem egy komorarcu férfi, fényes pálya nyilt meg előtte, mikor megérintette polip-karjával a pletyka. Azt beszélték róla, hogy gyanus módon

Készfizetés.

*

Nem csoda, hogy Magyarországon kevesen tudják, mi is tulajdonképpen az a készfizetés. Hogy egyebet ne emlitsünk: maga a kormány sincs tisztában vele. Mert hiszen Khuen-Héderváryék nagyon kötötték az ebet a karóhoz, de a tárcájukat is kötötték hozzá, ha rövidesen meg nem valósul a készfizetés. Nos hát, beterjesztették a bankszabadalom meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslatot s abban tudvalevően nincs benne a készfizetés fiksz terminusa. Következnék most már, hogy a kormány távozzék, annál is inkább, mert a közvélemény egyrészének közvéleménye szerint ez a távozás a készpénznél többet érne. Viszont a kabinetnek kitünő védekezésre van módja. Egész egyszerüen azt mondják a miniszterek, hogy vagy van készfizetés vagy nincs. Ha pedig nincs és ha a jegybank, illetve az állam köteles igéreteit sem aranyban beváltani, miért váltsa be éppen a kormány?

Általában, a készfizetés szigoru behozatala sokakra kellemetlen hatással volna. Mert méltóztatik tudni, mire gondolunk: mindenfajta hitelező is nyomban és még erősebben követelné a készfizetést. Amiatt pedig odajutnánk, hogy hamarosan sokan egészen készen volnának. Aminthogy a jó nyelvek szerint megtörtént, hogy egyik aradi bank fölszólitott egy ismert gavallért, hogy lejáró váltói tekintetében lépjen a készfizetés terére. Mire a gavallér indignálódva magyarázta a bankban:

— Kérem, önök nem tudják, mi az a készfizetés. A készfizetés követelésének sarkalatos pontja az is, hogy a hadikincset ne Bécsben őrizzék, hanem a felét hozzák Budapestre. Ezek szerint sziveskedjenek a hadikincsük felét hozzám átszállitani, mert hiszen annak a jelentékeny részét tőlem és más váltókkal szenvedő társaimtól szerezték, éppen ugy, mint Ausztria Magyarországtól.

Persze, ennek a hallatára a bank nem tehetett egyebet: lemondott a készfizetésről.

Akadnak aztán sokan, akik a készfizetés kérdéséből a bizalmat használják föl a maguk számára. Nevezetesen a bizalom az volna, hogyha Magyarország és Ausztria kimondja a készfizetést, akkor majd nemcsak a Rotschildok és a berlini bankok biznak bennünk, hanem az egész külföld iderohan a pénzével és majd francia kölcsönt is tud szerezni Lukács László. Ezen az alapon az ember habozás nélkül kimondja a készfizetést (végre is, annyi mindent ki lehet mondani) és kimegy a külföldre, illetve a pénzpiacra, illetve az Andrássy-térre és olyan olcsón vehet magának pénzt, hogy az már nem is pénz.

Azok a boldog halandók különben, akiknek módjuk van arra, hogy adósaiktól ne csak a készt, hanem a fizetést is követeljék, panaszkodnak mostanság, hogy alig van a készfizetést felvevő adós. Az adós azért adós, hogy ne tudja, mi az a készfizetés. A szabók, füszeresek, uzsorások s általában a hitelezők mostanában tehát avval vesződnek, hogy különböző könyvekből tanulmányozzák ezt a világgazdasági fogalmat. De a legtöbbjük nem tud ki- nem tudja alaposan megmagyarázni

Függetlenség, (Arad)
1910. dec. 3.
6

IRODALOM ÉS MÜVÉSZET.

Nagy Zsigmond kiállitása.

Arad, dec 2.

Negyvenhat képével rendez kiállitást Aradon *Nagy* Zsigmond, a fiatalabb, de már kiforrott müvészgenerációnak ez az elismert, nagytalentumu tagja. A vasárnap délelőtt megnyiló kiállitás kétségkivül elsőrangu müvészi esemény, mert az ambiciózus müvész legsikerültebb alkotását válogatta össze, jól ismervén az aradi közönség lelkes, hozzáértő voltát. A kiállitást ma délután hat órakor mutatták be a sajtó képviselőinek és holnap a meghivott mübarátok tekintik meg.

Mielőtt magát a kiállitást ismertetnénk, a müvészről irunk egyetmást. Egészen fiatalon került annak idején *Munkácsy* Mihály tanitványai közé. Sokáig élt a Mesterrel együtt Párisban s általában ifjuságának nagyrészét külföldi tanulmányokkal töltötte. Később hazajött, az utóbbi időben Budapesten tart mütermet s egyik sikerét a másik után aratja.

Elég egyszer körüljárnunk a kiállitás intim kis termében s az izlésesen elrendezett képek első pillanatra azt a gondolatot keltik bennünk, hogy Nagy Zsigmond sokoldalu, mélyrelátó és mindent meglátó müvész. A napsütés ragyogó szineitől a drámák komor tónusáig a legkülönbözőbb hangulatok és helyzetek jönnek ki az ecsetje alól. Csöndes, pihenő falvak részletei mellett buja, drága szőnyegeken ülő aktok, amott a földönfutó, itt a vén kisasszony udvarának hervadt melankóliája. Azért inkább a világos szinek dominálnak ; ugylátszik, azokat jobban szereti Nagy Zsigmond.

Ezek általános impresszióink. A képek közül felemlitjük a „Holdas utca“ cimü tájképet, amely még egy csomó hasonló zsánerü hangulatképpel együtt a kiállitás legsikerültebb munkái közé tartozik. Az alvó falu nyugodalmas, tiszta és holdsugárban uszó rajza ez Finomságával tünik ki a „Modellek a müteremben“, valamint egy „Kikelet“ cimü pasztell is pompás virágaival. Külön érdekessége a kiállitásnak a "Szultán kedvence„ cimü akt, nemcsak érdekes rajzánál és különös szineinél fogva, hanem azért is, mert a modell, aki ült hozzá, ma egyik legelőkelőbb és az egész országban ismertnevü politikusunk felesége. A müvészt az előkelő hölgy férje eleinte arra akarta rávenni, hogy a képet ne állitsa ki, de feleségének kérésére végül beleegyezett. Ami helyes is, mert hiszen ilyen esetben csupán a müvészi nézőpontok lehetnek irányadók. Megható realizmusával a „Szegény legény“ és a „Földönfutó“ cimü kép, továbbá az „Apai szeretet.“

Kétségtelen, hogy az aradi közönség a legnagyobb szimpátiával és elismeréssel fogadja majd Nagy Zsigmond müveit és nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is annyira sikerül a kiállitása, aminőt megérdemel. A kiállitást a müvész a Weisz Leó-féle könyvkereskedés helyiségében rendezi.

** Munkácsy-kép R[illegible]

A Műcsarnok jubiláris kiállításából

Gy. Nagy Zsiga: Falusi idill

lamely összejövetelből, vagy a színházból, mindannyiszor boldogan ismételgették, hogy mégis legjobb itthon, kettecskén.

Bakody nagyon értette a felesége kedvét keresni. Veleszületett tehetsége volt, úgy látszik, a házasság. Nem kiszámításból, de talentumának ösztönéből tette, hogy esetről-esetre virággal tért haza. Hiszen, ha ezt kiszámításból teszi, nem szerezhetett volna a feleségének igazi örömet nemcsak egy csokorral, de akár egy kosár gyémánttal sem.

És éppen e kiváltságos ösztönénél fogva, talán nem tudatosan, de valahogy megérezte bizonyos idő múltán, hogy az ő boldogságuk túlságosan egyforma boldogság, melynek legragyogóbb epizódjai is veszítenek üdeségükből; pedig bizonyos, hogy éppen úgy szeretik egymást, mint kezdetben. E lelki válság kialakulásának idején történt, hogy a felesége, Margit, benső barátságába fogadott egy nála alig pár évvel fiatalabb leányt, Máriát. Sülve-főlve együtt voltak; együtt jártak, együtt kocsikáztak, közösen vitatták meg a kalap- és toalett-divatokat, szóval: elválhatatlanok lettek.

Igy esett, hogy Bakody egyszer, minden különösebb bevezetés nélkül, rászólt a feleségére:

— Féltékennyé teszel.

— És ugyan kire vagy féltékeny?

— Máriára.

Margit kacérul, de azért bizonyos erőltetettséggel fölnevetett:

— Csacsi! Soha se legyen komolyabb okod a féltékenységre. Talán azt kifogásolod, hogy igazán jó barátnők vagyunk? Hogy minden szabad időmet vele töltöm, vagy inkább csak azokat a hosszú órákat, amikor elfoglaltságod miatt, nélküle, magamban volnék kénytelen lenni? És különben, kérdezd meg őt. Kérdezd meg tőle, hogy mindig rólad beszélek. Majd ő megmondja, mennyire szeretlek. Mert ezt csak neki tudom igazán elmondani: neked nem, éppen azért nem, mert a rabod vagyok, a hűséges, szerelmes párod.

— Bocsáss meg, ne érts félre! — szabadkozott Bakody, és szivarra gyujtva, elgondolkozva nézett ki az ablakon, bár hiszen az utca mindennapi látványa nem érdekelhette.

Más alkalommal váratlanul benyitott a felesége szobájába. A két barátnő, — együtt voltak megint, — ijedten fölsikoltott. Mária a tükör előtt ült, és Margit asszony egy új blúzt próbált ki rajta. Bakody, engedelmet kérve, visszavonult és egész délután, maga sem tudta miért, rosszkedvű volt. Este, vacsora közben, az asszony el akarta simítani homlokáról a redőket és igyekezett megnyugtatni:

— Már megint haragszol.

— Nem, Margit, igazán nem haragszom.

— Ne tagadd. Mária miatt haragszol. Pedig nincs okod.

— Nincs! — hagyta rá szórakozottan a férj, és meredt szemmel nézett a levegőbe.

Az asszony, sírással küzködve, kiöntötte a szívét:

— Drága, jó kis uram, nem kell komolyan venned, hogy annyira kedvelem Máriát. Magam sem tudom, mi az oka, de szeretek vele beszélgetni és játszani. Látod, ez az; most ráhibáztam! Játszani. Vetted-e észre, van ebben a fiatal leányban valami babaszerű? A szemének a nézése, talán a haja, nem tudom. És amikor ma délután is a tükör előtt az új blúzát igazgattam és a haját fésültem . . . azt hiszem, valahogy kislánynak éreztem magam ismét, aki a bábúját öltözteti, csinosítgatja, aki a bábújával játszik. Azért, hogy asszony lettem: a lelkem még mindig gyermeki. De ez csak nem ok a neheztelésre; engedd meg, hogy cica módjára az öledbe kuporodjam . . .

Bakody kezdett nyugtalan lenni és nagyon megörült, amikor Mária menyasszony lett. Végre elviszik a felesége mellől. Öröme azonban rövid ideig tartott, mert Margit arra a gondolatra, hogy Mária férjhez megy, csaknem kétségbeesett. Az esküvőn jelen kellett lenniök és Margit kis hijján elájult.

Uj Idők 1912. XVIII. 20 z. 508. l
Kép

maga ellenségét látta, de ennyi keserü hév mégis meglepte.

— Maga nem szereti Velencét? — kérdezte Edittől.

Újabban már annyira elszoktak attól, hogy egyenesen egymáshoz intézzék a szót, hogy az asszony meglepődött, sőt némileg zavarba is jött. Válasz helyett lemondóan legyintett a kezével.

— Ha nem szereti, akkor joggal kérdezhetném: miért van itt? — faggatta tovább szívósan és kíméletlenül az amerikai.

Edit csodálkozva mérte végig. Mit akar ez? Amióta különben eltávolodtak egymástól, megint nagyobbnak és erősebbnek látta ezt az embert.

— Miért vagyok itt? Hát tudom én? Én csak azt tudom, hogy holnap éjjel már nem leszek itt.

Ez a kesernyés hangon tett kijelentése kínosan meglepte a társaság némely tagját. A budapestiek, amint észrevették, hogy Belizár és Edit komoly beszédbe elegyednek, összetanult diszkrécióval elmaradoztak mellőlük. Most már ketten úsztak az idegen emberek áradatában.

— Komoly az, amit mondott? — kérdezte az amerikai.

— Hogy holnap utazom? Komoly.

— Akkor kérek magától valamit. Egy utolsó kegyet, — tette hozzá fanyar mosollyal. Folytatjuk

---

Hangulatok

Olykor, ahogy belenézek:
Mintha sírna a természet.
Az éjszaka sóhajtozik,
Sötét kedvvel szomorkodik.

Másszor mintha incselkedne,
Fátyolán át rám nevetne;
Titkos, meleg mosolygással,
Hullócsillag-kacsintással!

— Néha minden fűben, fában:
Valami nagy vidámság van.
És ég és föld merő pompa,
Dal és fény az erdők lombja!

Másszor fátyol függ a tájon,
Mardosó bú fűkön, fákon,
Ég, föld búval beborítva.
. . . A természet mintha sírna!

— Tudj' az Isten, mi van vele?
Vagy tán csak én nézem bele:
Hol virágos jókedvemet,
Hol zokogó keservemet!

Szabolcska Mihály

A gyermek

Elbeszélés

Irta Kanizsay Ferenc

Bakodyékat az ismerősök, barátok és barátnők egész serege irigyelte a miatt, hogy milyen kellemesen és jól élnek és kivált, hogy mennyire boldogok. Noha, Bakodyékról beszélni, a szó magyar jelentésében némi túlzás, mert hiszen csak kettecskén vannak: az asszony, meg az ember. Család tehát nincs; pedig idestova öt esztendeje — vagy el is múlt talán? — hogy a már fiatalon előkelő állásu, teljesen adósságmentes Bakody, a társaságok tenyérenhordott kedvence, azzal a meglepetéssel húzta keresztül számos budapesti mama költői álmait, hogy valahonnét a fatornyos vidékről, egy istenhátamögötti fészekből, — gonosz nyelvek szerint egyenest Karakó-Szörcsökről, — hozott menyecskét. Így jár az, aki üzletekkel foglalkozik, és akit ügyei a vidékre való utazgatásokra kényszerítenek. Kaphatott volna itt a fővárosban mind a tíz ujjára karikagyűrűt. Válogathatott volna bájosabbnál-bájosabb, igazán nagyműveltségű eladó-leányok közt. És ha éppen a hozomány sem kismiska, hát az is kerülközött volna. Néhány százezer koronáért nem szükséges a szomszédba szaladni.

— Úgy kell neki! — mondotta határozatilag a reményükvesztett mamák kara, amikor az eljegyzés közhírré vált. Ellenőrizhetetlen mendemondák keringtek arról, hogy a menyasszony tudatlan falusi libácska, még csak zongorázni sem tud; legföljebb főzni, takarítani és varrni. A hozománya pedig hat zsebkendő, azt is a karakószörcsöki vásáron vették. Bakody társadalmi pozíciója a történtek után megrendült és ezt — így az egyhangú határozat — tapasztalni fogja azokon a hűvös fogadásokon, amikor feleségével bemutatkozó látogatásokra próbál indulni.

Hanem, — ez különös! — már két hete hazatértek a nászútról; de még sehol sem mutatkoztak. No, igazán hallatlan. Hát ugyan mire olyan büszkék? Az öreg Tripolszky bácsi, akinek megbízhatóak az értesülései, hírül hozta, hogy Bakody rengeteg hozományt kapott. Nemcsak készpénzt, de földbirtokot is. Hát persze. Már értjük. Gőgös a vagyonra és lenézi azokat, akiknek kevesebbjük van. Nemsokára arról is jelentést tett Tripolszky bácsi, hogy a menyecske, hej, a menyecske, tündérszép virágszál, amilyen nem terem minden bokorban! Szebb, mint az angyal és hódítóbb, mint a démon. No, most már világos: Bakody féltékeny és nem meri bemutatni a feleségét. Ismeri a barátait.

Most aztán a hideg lelte a kíváncsiságtól az embereket: csakugyan olyan gyönyörű-e a menyecske? És vajjon meddig tűri, hogy az az ostoba ura kalitkában tartsa? Nem addig van az! Aki szép asszony, nem rejti véka alá a szépségét. Meglássátok: ami késik, nem múlik és Bakody mégis fölvonul a feleségével. Nem lehet az másképp.

Tartozunk az igazságnak annak megállapításával, hogy Bakodynak mindebben semmi része sem volt. Sem ő, sem a felesége nem törődtek egyelőre másokkal; és így annál kellemesebben lepődtek meg, amikor végre bevonúlva a társaságba, nem remélt élénkségű fogadtatásra találtak. A menyecskének jól esett, hogy csodálják; az urának pedig, hogy irigyelik.

Volt azért azonban egy alig észrevehető finom, de annál élesebb válaszfal a házaspár és ismerőseik között. Ez, alkalmasint, az ő verőfényes boldogságuk lehetett; annyira, hogy szinte egyedül, elszigetelten érezték magukat a legzajosabb társaság közepette is. Mikor aztán a látogatók eltávoztak, vagy ők maguk tértek haza va-

EK. 930. XII. 2

Gyügyei Nagy Zsigmond

MŰVÉSZET

Gyügyei Nagy Zsigmond karácsonyi kiállítása

Műtermében, Wekerle Sándor-u. 22. szám alatt karácsonyi kiállitás cimen sorakoztatja föl képeit gyügyei *Nagy* Zsigmond. Ennek a gyüjteménynek különös varázsát érzi az ember, ha a falak felső sikján szemügyre veszi azokat az óriási méretü vásznakat, muzeális alkotásokat, amelyek a nagy művész életének és művészi pályájának egy-egy didalmas állomását jelentik. E képek alatt mintegy büvös, megejtő szépségü falcsik vonul köröskörül a karácsonyi izlésre szánt kisebbméretü képek vonala. Égő tüzü, pompázó szinü, szinte buja vonalgazdagságu s formakész tájképek, melyek a mester spanyol, nagybányai, sárközi tanulmányidőszakának önmagukban is beszédes eredményei. Ezeknél a képeknél nem kell kommentárral kisérni *Nagy* Zsigmond művészetét, nem kell fölfedezni a természet rajongó imádásának megszólaltatását, ezek a kisméretü képek is olyan monumentális hangharmóniában hirdetik a művész életáhítását, tárgyszeretetét és technikai tökéletességét, hogy az ember szemléletében ezek a kis képek is felnagyulnak, a horizont kitárul, s a nagy végtelen átfogásu természet egésze ott él szemünk előtt.

Csak néhány napig kaphat helyet ez a gyüjtemény a mester műtermében, mert közszemlére kerül az a képanyag, amelyet *Nagy* Zsigmond a bukaresti kiállitására készitett. Ezt a gyüjteményt még majd ismerteljük, a karácsonyi alkalom mai kiállitása addig pedig kétségtelenül nagy sokaságát vonzza az abszolut művészet lelkes hiveinek, a világszerte ismert mester müértő tisztelőinek és barátainak. *(b. m.)*

Gyügyei Nagy Zsiga

— **Klubkiállitás.** A *Független Művészek Társasága* Erzsébet-körut 41. szám alatti nagy disztermében most nyilt meg a klub *karácsonyi kiállitása* egész sereg ismertnevü művészünk részvételével. Kitünően szerepel *Gyügyei Nagy Zsiga* „Falusi lakodalmas menet" és „Vizhordók" c. szines genre-képeivel, két pompás női aktot állitott ki *Prohászka József* („Napsütésben" — „Pihenő akt"), kiválik *Lengyel Rheinfuss Ede* „Tüzérütege", *Udvary Pál* „Párizsi utcarészlet"-e és „Készülődés"-e, *Kézdi-Kovács László* három poétikus tájképe, *Gulyás Sándor* két finom tájhangulata, *Rainerné Istvánffy Gabriella* és *Heyer Arthur* néhány jó állatképe, *Kiss Farkas Imre* „Alkonyat"-a, *Tóth Bartók Jenő* „Domboldalon" c. szines vászna, *Vitéz Mátyás* „Tehén csordá"-ja és „Sárga ház"-a, *Turmayer Sándortól* több érdekes budai városrészlet, *Fodor Olga* nagy női aktja, *Cs. Farkas Lőrinc* „Mosás után"-ja, *Vujovich Irma* leányfeje, *Szlávik Dezsőtől* két gyümölcs csendélet, jók *Klimó István*, *Csányi Lajos*, *Borsos István*, *Kremm Mátyás*, *Lakits György*, *Telegdy Árpád*, *Kovacsis Ernő* tájképei. A grafikában rendkivül finomak *Merényi Rudolf* aktjai, *vitéz Pataky Ferenc* vizfestményei („Vajdahunyad" — „Tabán"), *Egyed Erna* szellemes rajzai, *Horváth Endre* kitünő rajz-miniatürjei, *Demeczkyné Volf Irma* friss virágai, *Bundschuh Ottó* városrészletei. *Dr. Wesselényi Tonzor Eszter* „Táncospár" c. szobrával szerepel. *(—.—.ó)*

PH. 930. XII. 13.

Gyügyei Nagy Zsigmond
festőművész

Nemzeti Ujság
1930.XI.7.

Gyügyei *Nagy* Zsigmond most mutatja be ujabb kollekcióját a *Fészek Klub* II. emeleti nagytermében. *Nagy* Zsigmond hosszu éveket töltött spanyol földön, bejárta Franciaországot, Angliát és Délamerikát s mindenütt hatalmas művészi sikerrel szerzett dicsőséget a magyar névnek. Az utolsó barceloniai világkiállításon a spanyol király egyik képét *Grand Prix*-vel tüntette ki. Uj tárlatán mintegy 40 képet mutat be, valamennyi szinkompozició, a figurális elemnek is csak mint szinfoltnak van jelentősége. *Nagy* Zsigmond mestere az ecsetnek, telt és izzó tüzü szineit bámulatos technikai biztonsággal rakja vászonra és összhatásában a legmerészebb szineffektusok is tökéletesen harmonizálnak. Képei azonban a buja szinekben is frissen virulnak, mert *Nagy* Zsigmond művészi raffinériával gondoskodik arról, hogy a lombok sátrán beszürődő fény kellemes, dekorativ és főleg művészi hangulatot adjon a képnek. A november 15-ig nyitva maradó kiállításnak megérdemelt sikere van. *(m.)*

(m.)

Gyügyei Nagy Zsigmond
festőművész

„FÉSZEK“
MŰVÉSZEK CLUBJA

BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-U. 36.
(Dob-utca sarok)

GYÜGYEI NAGY ZSIGMOND FESTŐMŰVÉSZ TISZTELETTEL MEGHIVJA ÖNT ÉS B. CSALÁDJÁT A FENTI „FÉSZEK“-BEN RENDEZETT KIÁLLITÁSÁNAK MEGTEKINTÉSÉRE, MELY A NAGYKÖZÖNSÉG (NEM CLUBTAGOK) RÉSZÉRE NAPONTA NYITVA VAN A MAI NAPTÓL KEZDVE FOLYÓ HÓ 15-IG, DÉLUTÁN 6 ÓRÁTÓL ESTE 8 ÓRÁIG.

BÉLÉPÉS DIJTALAN.

BUDAPEST, 1930. NOVEMBER HAVA.

" Fészek" Müv
Clubja
1930.XI.

Bi/.....

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

192.....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

192.....

Könyveltetett.....a könyvben:

192.....

Nagy, egyszerűen magával ragadja a csodás keletre ez a fantasztikus tarkaság, s egy gyönyörű, táncoló menyasszony mintha idegen világban, mesterséges fények között lejtené táncát. Pedig csak a pajkos jókedv csapong csupán, a leány pajzánul fellibbenti felső ruháját, a könnyű szövet követi a mozgása ritmusát, s a kis ablakon vörös meg kék függönyökön keresztül lopózik be a szobába a napnak a fénye. Lent a földön pedig az öltöztető menyecskék ülnek. Egy másik képe egy nagy narancsvörös folt, amelybe beleilleszkedik az udvaron dolgozó három leány, hímezve a vörös virágokat. Aztán hajnalban munkára indul másik három leány. A levegő még párás, s szinte libegnek a könnyű járású leányok a vetés mentén. Napsütésnél egészen más a tarka ruhák hatása. És alkonyatkor megint. Interieur kevés a képek között. Nagy Zsigmond szinte mániákusan szereti a napot. Mint valamikor a beköltöző magyarok. Alakjait nem állította be a művész, hanem megragadta őt egy-egy mozdulat, egy kedvező világítás, egy-egy ritmikus lengése a ruháknak, s elképzelhetlenül kevés idő mulva már a vászonra varázsolta azt a hangulatot. Nem is nyult aztán újra a képéhez. Néhol még az arc síncs részletezve s egészben véve mégis mindenik vászon a teljes, művészi készség hatását kelti. Háttérrel, környezettel keveset törődik. A képzeletünkre bízza, hogy hol látjuk a napfoltos házfal végét, hogy kiegészítsük a lombokat, hogy megérezzük, hol olvad össze a föld az éggel. Mindenik képének egy alaptónusa van, egyik hideg, a másik meleg, s ebbe illeszkednek bele az alakok is. Mezőkövesd örülhet, hogy ilyen interpretátorra akadt végre, mert bizton hisszük, hogy a Nagy Zsigmond kiállítása nagy reklámot fog csinálni a matyók kis birodalmának. A külföld szinte nem fogja hinni, hogy ennyi szín, ennyi csodás eredetiség található legyen még valahol a vénhedt Európában, s nagyon sokan fogják rászánni magukat arra, hogy felkeressék hazánknak ezt a kis zugát.

Szinte fáj megválnunk a gyűjteménytől, amelynek egyetlen darabját se fogjuk többé viszontlátni. Mert a külföld ott tartja egytől egyig magának. Csak az vigasztal, hogy Nagy Zsimond megtalálva művészetének új terét, hosszú ideig a matyóság festője marad, s hogy alkalmunk lesz itt alkotott képeiben a mi tárlatainkon is gyönykörködni.

Nagy Zsigmond

Nagy gyönyörűség a művész atelierjének apró képei között a járkálás. Olyan, mintha bejárnók ottlétünk alatt Magyarország egy nagy részét. Egy leroskadni készülő viskó, s rögtön tudjuk, hogy ez csak a mi falunk végéről lehet, néhány kikötött csónak a mi Balatonunk partján, egy juhnyáj, onnét a Hortobágyról, napsütött fal néhány szikkadó, színes ronggyal, egy alföldi faluból, és sok-sok színes vásárjelenet, amilyen egyedül Magyarországon lehet. Még ha nem fest is mást, csak egy sáv tikkadt avart, meg nagy, gomolygó felhőket, akkor is érezzük, hogy ez a magyar föld, ez meg a magyar ég.

Gügyei Nagy Zsigmond kiállításáról tulajdonképen korai még beszélni. Csak a kiválasztottak nézhetik meg, mielőtt Párisban bemutatná. A francia főváros legexkluzívebb kiállítási szalonja nyílt meg számára, s ez már maga nagy kitüntetés reá és reánk. Nagy Zsigmond idehaza nem tartozott a felkapott művészek közé. Most Páris fog igazságot szolgáltatni neki.

Roppant küzdelmek árán már mint gyerekember kijutott Párisba s négy éven át volt a próféta festőnek, Munkácsynak, a tanítványa. Tőle tanulta a szentírás szeretetét, s az ő hatása alatt nagy bibliai tárgyú alkotások kerültek ki műteréből. Sajnos, vevők az ilyenekre nem akadnak, s Nagy Zsigmond, ha megélni akart, kénytelen volt néhány évi itttartózkodás után megint visszatérni Párisba. De azért nem lett hűtlen hozzánk se, a többi idegenbe került művészünk példájára, ő állandóan megtartotta pesti műtermét is s az év egy részét közöttünk töltötte mindig.

Valami szerencsés véletlen az idén Mezőkövesdre vitte ki. S a művész lázba jött, mikor a templomból kitóduló népet látta. Másnap már állandó tanyát ütött a matyók között s egy egész sorozatot csinált a csodás falu életéből. Ezek a képei lesznek most a párisi kiállításának a szenzációja.

A matyók szindús faluját már több művész felkereste, de egyiket se ihlette meg még. Etnográfiai, unalmas, üres kosztümtanulmányokon túl egy se tudott menni. Nagy Zsigmond az első, aki nem a tarka rózsákat látja csupán a ruhákon, hanem magát az érdekes típust is, amely annyira magyar, s bizarr színpompájában mégis mintha egy másik világrész ideszakadt törzse lenne. Nagy nem látja egyenként az egymásra boruló virágokat a ruhákon, hanem csak az alaptónus vibrálását. A ruha száll, leng s színeket játszik, mint a repülő pillangó szárnya, ha reátűz a nap. S a ruha nincs babákra akasztva, hanem élő ember hordja, szerelmes leány, kackis legény s pajkos menyecske. Néha aztán megesik, hogy egy olyan törzsgyökeres művész is, mint

Fordító

69

Nyáry Albert báró: Két magyar kiállítás.
A Cél. 1914. 1. szám.

Az N&n galéria tisztelettel meghívja
Önt és barátait

2004. szeptember 29-én, szerdán 18 órára

•Sütő András Balázs•

Budapest ébred

megnyitja: Fegyverneky Sándor építész, Fabényi Júlia művészettörténész, Ikvai Szabó Imre szociálpolitikus

2004. október 27-én, szerdán 18 órára

•Sz. Szilágyi Gábor, Bulcsu Tamás, Cser Brigitta, Fábry Zoltán, Flanek Péter, Gyürki Kiss Pál, Kiss Dániel, Zombor Gábor•

physical sensation

megnyitja: Bán Ferenc építész

2004. november 11-én, szerdán 18 órára

•Prosek Zoltán, Kapitány András /Mengyán András/, Ifj Kurtág György, Isabelle Cirla, Roland Ossart, Chris Martineau •

tér-pavilon

•Vargha Mihály•

négy pályázat / egy ház

megnyitja: Koltai tamás szinikritikus

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

támogatóink • c3 kulturális és kommunikációs központ alapítvány • digit számítástechnika • epiteszforum • hap • htsart nyomda és kiadó • mikropo rendszerház • nemzeti kulturális alap • nemzeti kulturális örökség minisztériuma • octogon architecture & design • országos lakás- és építésügyi hivatal • praesens central european contemporary art review • pro cultura urbis közalapítvány • terézváros önkormányzata •

10.13 - 10.25 beadás - tervezőknek kiírás a Kaszásdűlő városrészben - kurátor: Zombor Gábor építész - megnyitja: Csáky Péter építész 11.03 - [illegible] - kurátor: Tschirk József - kurátor: Vadász Anna művészettörténész - megnyitja: Szabó Ervin művészettörténész 12.12 Auschwitz-Birkenau - kurátor: Nóvák Zsuzsa építész - megnyitja: Varga Judit építész 12.05 - 01.16 budapesti mozdí - megnyitja: Demsky Gábor 12.15 - [illegible] - kurátor: Szávai Edit művészettörténész

01.12 - 01.31 Elter Dezső - panelek - megnyitja: Schneller István építész 02.02 - 02.21 arcadeuropea - europa falu - Prága - megnyitja: Vaclav Havel író 02.23 - 03.14 monostori erőd - kurátor: Szűts Zsuzsa építész 03.16 - 04.04 poszlamens kiállítás 55 - megnyitja: Hilde Leon építész 04.06 - 04.25 tenger 04.27 - 05.16 nézőpontok - kurátor: Simon Mariann megnyitja: Keserű Katalin művészettörténész 05.18 - 06.06 Vadász építész dinasztia 06.08 - 09.05 Somogyi Kiss Béla - Párkányi Mihály - Szávenyi István - kurátor: Janesch Péter építész 06.21 a második Molnár Farkas díj átadása

N&n galéria tisztelettel felkéri kedves látogatóit, hogy amennyiben rendelkeznek e-mail címmel, és elfogadják, hogy ezentúl erről a címről kapják a meghívókat, tudassák velünk, hogy a meghívók küldésével mikről nagyobb darabszámú átalakításra az e-csatornákra.

galéria N&n

Tímár Árpád
MTA Művészettörténeti Ki.
Úri utca 49.
BUDAPEST
1014

GYÜRKI KISS PÁL

Gyürky Gyula

1916. ápr. kiáll. N-halon

Hajnal az Adrián, olyf. 250.–

1916. máj. (Zsúrimenter kiáll)

Halász hajó, of

J-ör III. 221

Gyula 2. Gyula festő 1916. a Nemzeti Szalon
tavaszi tárlatán Hajnal az Adrián c. olaj. állította
ki.

111

Történelmi Tár 1880 p.161.-

J.Szentiványi.

Gyurky Gyula

Nemzeti kalo

1916 apr

~~Brünn h. n. IV. 217~~

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUL 11
Tolnamegyei Népújság
Gyürky László

1021

GYÜRKY LÁSZLÓ: OIDIPUSZ

(Gyürky Lászlót ez alkalommal mutatjuk be. 19 éves, Tamásiban a VEPEX-üzem laboránsa. A linómetszeteket szabad idejében készíti — legkedvesebb időtöltése.)

HÍREK

A Szekszárdi KSE kajak-kenu szakosztálya 3 versenyzővel képviseltette magát a Békésszentandrási SE D típusú országos minősítő versenyén. Béres János a PK–1 ifjúsági csoportban biztosan szerezte meg az első helyezést. János József a K–1 férfi felnőtt 500 méteren 4. lett. Gáspár Mihály a K–1 férfi 1000 méteren 5. helyezést szerzett, így mindhárom versenyzőnk minősítési pontokkal tért haza.

*

Varró Sándor, a Dombóvári VSE tömegsportfelelőse írja: „Befejeződtek Dombóvárott a csomóponti kispályás labdarúgó-mérkőzések. A már hagyományossá vált tömegsport-rendezvény az idén a Vertikális üzem csapatának kedvezett, megelőzték a Diesel-szerelőket, valamint a GV-műhely jó képességű csapatát. A bajnokság végére a következő élmezőny alakult ki: 1. Vertikális üzem, 2. Diesel-szerelők, 3. GV-műhely, 4. Magasépítők. A Vertikális üzem csapata június 13 és 14-én a vasutasnap tiszteletére a területi döntőn vesznek részt, melyet Dombóvárott a vasutas-sporttelepen tartanak. A labdarúgás mellett asztaliteniszben mérik össze tudásukat 6 nagy vasutascsomópont dolgozói. A területi döntő első helyezettjei vehetnek részt az országos döntőn, melyre Balatonkenesén kerül sor."

*

Megjelent az OTSH 6. számú közlönye, mely tartalmazza, hogy az OTSH elnöke a különböző sportágak elnökségébe kiket nevezett ki. A Magyar Asztaltenisz Szövetség elnökségében kapott helyet Link Ferenc, a Szekszárdi KSE edzője is. Gratulálunk a kitűnő sportembernek a megtisztelő megbízatáshoz.

*

Szombaton és vasárnap [illegible] nokságra, mely egyben D típusú [illegible] országos minősítő verseny is. A Baj SK, a Pécsi Sportiskola, a Pécsi MS és a Fonyódi Petőfi versenyzői mell természetesen ott lesznek a Szekszár KSE és a Dunaföldvári Szövetkezeti versenyzői is. A szombati verseny a vasárnapi 9 órakor kezdődik.

*

A megyei labdarúgó-szövetség vizsgálta, miért maradt el a Szedre Szekszárdi Dózsa ifjúsági labdarúg mérkőzés. Eredetileg a szövetség ú döntött, hogy egyik csapat sem k pontot, mivel az elmaradásban min két egyesület hibás. A szedresiek tárgyaláson bebizonyították, hogy vétlenek, mivel a birtokukban lévő vél egyértelműen igazolja, hogy a D zsa követte el a mulasztást. A szöv ség a két pontot a szedresi ificsapa nak adta, ugyanakkor a Dózsa ifjúsá csapatától két büntetőpont levonás rendelte el.

*

Vasárnap kezdődik a bonyhádi járá Béke-barátság ifjúsági labdarúgókup 14-én Aparhant Kéttyel mérkőzik, mel nek visszavágója 21-én lesz. 21-é Börzsönyben 2x30 perces játékidőben következő párosításban döntik el első helyet és a győztes csapat júli 28-án a Kéty–Aparhant mérkőzés győ tesével mérkőzik a kupáért. A júli 21-i program: 14 óra: Börzsöny–Mórág 15,15: Bátaapáti–Mórágy, 16,30: Bö zsöny–Bátaapáti.

*

Befejeződött Hőgyészen az állam gazdaság üzemi kispályás labdarúgó bajnoksága. Végeredmény: 1. Hőgyés központi üzemek 11, 2. Tabód 11, 3 Urgevár 7, 4. Juhé 6, 5. Nagytormás ponttal. A labdarúgás mellett tekében asztaliteniszben, valamint sakk sport

M. 932. XI. 22.

gyügyei Nagy Zsigmond

Meghalt gyügyei Nagy Zsiga, a spanyol király udvari festője

Hétfő délután az egész magyar művészvilágot megdöbbentette az a hir, hogy gyügyei *Nagy* Zsigmond festőművész váratlanul elhunyt. Már régebben gyengélkedett és mütéti beavatkozásra volt szükség, de senki se gondolta volna, hogy ily hirtelen bekövetkezik a katasztrófa. Tiz nappal ezelőtt szállitották be a *Bakay*-klinikára, ahol megoperálták és hétfőn délutánra utolsót dobbant *Nagy* Zsiga szive. Az elgyengült szervezet nem boldogult a betegséggel... Hatvan esztendővel ezelőtt, 1872 márciusában született Nagybányán és innen indult el fiatalon a budapesti Mesteriskolába. *Karlovszky* és *Bihari* voltak a tanárai, akik már akkor hangoztatták, hogy a nagybányai festőnövendék előtt nagy jövő áll. Később *Benczur* mellett dolgozott, majd kikerült Párisba, a *Julian*-akadémiára és ettől kezdve *Nagy* Zsigát külföldön lehetet látni. Egész legendák fonódtak köréje a *Julian*-akadémián, hogy micsoda hihetetlen ambicióval dolgozott ez a fiatal magyar művész, nem törődve a pénztelenséggel, a nélkülözésekkel teli napokkal, egyedül csak a munkának élve. Megcsodálták.

És ennek a szorgalomnak, fáradhatatlanságnak lassanként meg lett az eredménye. Páris legelőkelőbb tárlatai nyitották meg kapuikat a nagybányai művész előtt és a *„Zsiga de Nagy"*, ahogy odakint nevezték, kedvelt alakja lett Páris művészvilágának. Amikor kitört a háboru, neki is menekülni kellett. Spanyolország felé vette utját, gondolva, hogy az ottani barátai, ismerősei a *Julian*-akadémiáról, majd segitenek rajta. És ebben nem is tévedett. Felejthetetlenül kedves egyénisége, nagy művészi tudása, megnyitották előtte a Spanyolországot is. Ismert festő lett és a királyi udvarban is felfigyeltek *Nagy* Zsigára, aki oly hallatlanul finoman tudta megörökiteni a napsugaras természet fényét és az emberi alak formáit. Bibliai tárgyu kompozicióit, portréi és zsánerjeleneti Barcelonában, Sevillában, a nagy *Zuloaga* földjén is eseményszámban mentek. A királyi udvarhoz hivták meg, hogy a magánképtár számára készitse el *Alfonz* király és *Ena* királyné arcképét. Majd később *Alfonz* családjának tagjait is lefestette és megkapta az udvari festő cimet. A spanyol királyi udvarban megkülönböztetett szeretettel bántak vele és amikor *Alfonz*, detronizálása után, Budapesten járt, magához hivatta gyügyei *Nagy* Zsigát, hogy elbeszélgessen vele.

1930-ban pedig, a barcelonai világkiállitás alkalmával, ez a Nagybányáról származó, érdekes karriert befutott művész kapta meg a legnagyobb dijat a *Grand Prix-t*. Ezzel honorálták kiváló művészetét, karakterisztikus festőmodorát. Az utóbbi években már visszavonultan élt Budapesten, de ha néha megjelent valahol, egyszerre felderült mindenki és élvezettel hallgatták *Nagy* Zsiga előadását, furcsa történeteit kalandos életéből.

egyik tisztviselője számára egyenesen meg akarja tiltani a politikai véleménynyilvánítást, vagy a politikai mozgalmakban való szereplést, amihez minden állampolgárnak egyaránt feltétlenül joga van. A jelen esetben különösen kifogásolják a fegyelmivel való fenyegetést és a fegyelmi eljárást azért mert agrármozgalmakról van szó, az agrártársadalom érdekeinek védelmezéséről, amely semmiképpen sem ellenkezhet a mezőgazdasági kamara tisztviselőjének hivatásával. Végül rámutattak arra, hogy *a mezőgazdasági kamarák vezetőségében más részről mind*

1932 november 22, kedd

A független
többrendbeli bünv
Borbély-Maczky bo

Politikai szereplés címén fegy
mezőgazdasági kamara főtitkár
független kisgazdapárt

A miskolci agrártársadalom vezetőit, különösen a független kisgazdapárt vezetőségét olyan ügy foglalkoztatja, amely párját ritkítja a magyar közéletben. Az ügy részletei mind szélesebb körökben válnak ismeretessé, mindenütt a legnagyobb meglepetést és meg-

Tüntetés, verekedés, ablakbeverés a legitimista vacsora után

Több tüntető diákot előállítottak

(Saját tudósítónktól.) A nemzeti néppárt kedd este nyolc órakor ünnepi vacsorát rendezett a budai Vigadóban. A vacsorának mintegy 1000—1200 résztvevője volt. A budai Vigadó összes termeiben felállított asztalok mind megteltek. Nagy éljenzés fogadta a vacsora első szónokát, *Griger* Miklóst, a nemzeti néppárt vezérét.

— A magyar restauráció gondolatának úgy bel-, mint külpolitikai tekintetben nagy lehetőségei vannak, — mondotta beszédében. — Mi, akik a vidéket járjuk, megállapíthatjuk, hogy a nemzet nagy többsége a restaurációt kívánja. Külpolitikai szempontból is mindig kedvezőbb a helyzet. Európa hovatovább kénytelen lesz belátni, hogy a legnagyobb hibát akkor követte el, mikor feldarabolta a régi monarchiát. A mi legitimizmusunk demokratikus, szociális népkirályságot hirdeti, mi a népjogok kiterjesztését, az általános titkos választójogot kívánjuk megvalósítani. A mi szemünkben — folytatta Griger Miklós — a restauráció a legjobb fegyver a revízió elérésére. Ezt semmi sem bizonyítja jobban, mint Benes úr viselkedése, aki nem titkolja, hogy ő a legádázabb ellensége a restaurációnak. Felszólítom a miniszterelnök urat, húzza ki a kérdés méregfogát, mely két pártra osztja a magyar társadalmat.

Griger Miklós beszéde után őrgróf *Pallavicini* György állott fel szólásra.

— A mult külpolitikának legnagyobb hibáját abban látom, — mondotta — hogy a restauráció gondolatában rejlő hatalmas erőt nem használták ki. Ma már, ha a helyes külpolitika utján haladtunk volna, azon kéne vetélkednünk Ausztriával, hogy ki restaurál előbb.

Szontágh Jenő beszélt ezután s azt hangoztatta, hogy »nem politikus dolog a miniszterelnök urtól, hogy a trónfosztó törvény alapjára helyezkedett«.

Apponyi György volt az utolsó szónok ,a legitimizmus gazdasági vonatkozásait tette szóvá. A vacsora végén a gyülekezet a Himnuszt énekelte. Az egybegyűltek sürgönyileg üdvözölték Ottó királyfit.

A tüntetés

A legitimista vacsora alatt izgalmas jelenetek játszódtak le. A főkapitányság politikai osztálya már délután értesült arról, hogy az *Antilegitimista Liga tagjai tüntetésre készülnek, éppen ezért nagy rendőri készültség vonult a Vigadó elé.*

A Szilágyi Dezső téren és a Fő uccán a diákság kisebb-nagyobb csoportban vonult fel. A rendőrség résen volt és a Vigadó épületét elzárta. Kilenc óra után egyre többen csoportosultak a Kálvin téren. Amikor már látszott, hogy a tüntetők meg vannak szervezve, *Bosnyákovics* a rendőrfőparancsnoksággal lépett érintkezésbe, ahonnan *karhatalmi század* érkezett percek alatt a Vigadó épülete elé.

Negyed tíz óra volt, amikor a Kálvin téren összesereglett *antilegitimisták hangosan tüntetni kezdtek*, pfujoztak, majd énekelni kezdték az »Árpád apánk, ne féltsd ősi nemzeted« című dalt. Aztán többen át akarták törni a rendőrkordont, ami azonban nem sikerült. A gumibot használatára nem is került a sor, mert a tüntetők szétszaladtak. Hármat közülök előállítottak a főkapitányságra. A többi tüntetőt leszorították a budai Dunapartra.

Verekedés a budai Vigadóban

Néhány perccel később érkezett a tüntetés színhelyére *Ferenczy* főkapitány, akinek Bosnyákovics jelentette, hogy *a tüntetést elfojtották és a vacsora nyugodtan folyik.* A főkapitány távozása után *Bénárd* Vilmos rendőrfőtanácsos is a budai Vigadó épülete elé érkezett. Féltizenegykor ért véget a legitimista vacsora. A vendégek elvonulását sajnálatos események néhány percre megakadályozták.

Tíz—tizenkét főnyi tüntetőnek sikerült bejutnia a Vigadóba és a vacsora elején a ruhatári helyiségben helyezkedtek el. A rendező diákok figyelemmel kísérték ezt a csoportot, amely a vacsora idején nyugodtan viselkedett. A vacsora befejezése után azonban, amikor a vendégek távozni készültek, *izgatottan kiáltozni kezdtek, mire a rendezők és az antilegitimisták között heves szóharc keletkezett.* Mielőtt a közönség elvonult volna, *a két szembenálló csoport összeverekedett.* Hatalmas tumultus keletkezett, öklökkel, botokkal rohantak egymásnak, valaki bűzbombát dobott a verekedő tömeg közé. Közben egyesek a főterembe is bejutottak és a távozni készülő vacsorázók között is eldobtak három bűzbombát.

A ruhatárba eközben leérkezett a távozni készülők nagy csoportja, de nem tudott kijutni az épületből, mert a bejáratot a verekedő tömeg foglalta el. Abban a pillanatban, amikor egy *hölgyet letiportak a verekedők és a hölgy elterült a földön, egy fiatalember, akit később előállítottak*, revolveréből ijesztésül a levegőbe lőtt. A rendőrség pillanatok alatt rendet teremtett, *a tüntetők közül hatot őrizetbe vettek.* Közben megtisztították a Fő uccát is, úgyhogy a vacsora résztvevői nyugodtan eltávozhattak.

Éjfélkor előállították a főkapitányságra az antilegitimisták közül *Csifalvi* István, *Demarik* Gusztáv, *Drahovszky* János és *Karsai* Gyula főiskolai hallgatókat, a legitimisták sorából pedig *Pál* Lajos főiskolai hallgatót. Kihallgatásuk félegykor megkezdődött, igazolás után elbocsátják őket, de az eljárást folytatják ellenük.

Bevert kirakatok

Este 10 órakor a tüntető diákok közül azok, akik a negyedtíz órás tüntetés után elmenekültek a Fő uccából és átjöttek a pesti oldalra, a Nemzeti Ujság kiadóhivatala elé vonultak. Körülbelül húsz főnyi csoport állt meg a kálmánuccai front előtt. *Hurrá-kiáltással köveket vettek ki a zsebükből és a kiadóhivatal tizenegy uccai kirakatát bezúzták.* Közben antilegitimista röpiratokat szórtak szét. Néhány pillanatig tartott csak a tüntetés, minthogy a kiadóhivatal előtt rendőrök álltak, akik gyorsan a tüntetők után vetették magukat. Egy fiatalembert előállítottak az V. kerületi kapitányságra.

Félegy órakor újabb csoportosulás keletkezett a kiadóhivatal épülete előtt. A főkapitányság központi ügyeletéről karhatalom vonult ki a helyszínre.

Egy legitimista technikus a levegőbe lőtt

Félegy óra után kezdték meg *Hlovicska* János legitimista technikus kihallgatását. Ő volt az, aki *tumultus közben revolverrel a levegőbe lőtt.*

— Kénytelen voltam — úgymond — riasztásképpen tüzelni, mert mellettem egy nőt letiportak az emberek, ez a nő ájuldozott, sikoltozott és ha én nem használom a revolvert, talán agyon is tiporták volna.

Kihallgatása után *őrizetbe vették a technikust, de a hajnali órákban elbocsátották* a rendőrségről, az eljárást azonban lefolytatják ellene.

Éjszaka a Lánchídról 30 főnyi tömeg közepéből a detektívek előállították *Somlyódi* Lászlót, a *legitimista néppárt vezetőjét* is. Somlyódi 30 tagu csoporttal ment át a hídon, a detektívek oszlásra szolították fel őket, azonban nem engedelmeskedtek. Somlyódit szabadon engedték, de megindult ellene az eljárás.

A késő éjszakai órákban a Nemzeti Ujság kiadóhivatala előtt *nagy rendőri készenlét áll.*

Éjfél után egy órakor az V. kerületi kapitányságról a főkapitányságra kísérték azt a fiatalembert, akit a Nemzeti Ujság ellen rendezett tüntetés során állítottak elő. Nagy János lakatos. Kihallgatás után, hajnalban őt is elbocsátják.

A főkapitányság a tüntetés tényét *bünügyi útra tereli* s a tüntetők ellen *magánosok elleni erőszak*, illetőleg *idegen vagyon rongálása* címén indít eljárást.

GLÓRIA
OSZTÁLYSORSJEGY
GLÓRIA
HUZÁS: F. HÓ 14.-ÉN
ÁRAK: 1/1 1/2 1/4 1/8 24. 12. 6. 3.
GLÓRIA
BUDAPEST·VI.ANDRÁSSY·ÚT 16 TELEFON: 18-9-99

V. HOO-SI-CSAI

Kína népszövetségi megbizottja Budapesten

(Saját tudósítónktól.) Elegáns, szürkeruhás, középkorú kínai úr fogad, titkára kíséretében a Gellért-szálló halljában: *V. Hoo Si-Csai*, a 400 milliós Kína népszövetségi megbízottja és svájci meghatalmazott minisztere. Hiányzik róla Kelet diplomatáinak obligát szemüvege, arcáról intelligencia sugárzik, mosolyogva, halk hangon beszél, kitünő németséggel.

— Inkognitóban vagyok itt. — mondja — *Budapestet és a magyarok szélesebb rétegeit akarom megismerni.* Barátaim vannak Magyarországon, bár először vagyok itt, s rövid tartózkodásom miatt ki akartam térni a barátságos és hivatalos meghívások elől. Hiszen *este utazom is már Genfbe.*

Mosolyogva helyet kínál.

— Az öt évenként ismétlődő *postavilágkonferenciáról jövök, Kairóból.* Természetesen egy kis vargabetűvel jöttem a magyar fővárosba, Bulgárián és Törökországon keresztül — mondja V. Hoo Si-Csai.

— Hogy áll a Népszövetség előtt a kínai-japán konfliktus ügye — kérdezzük.

— A konfliktus még mindig tart azóta is, hogy Keleten elcsendesedtek a fegyverek — feleli. — Az 1931-iki népszámlálás szerint 30 millió kínai mellett csupán 200.000 japán lakott Mandsúriában. Most Mandsúria úgynevezett függetlenítése után valamivel több a japán.

— 1932-ben — folytatja a megbízott — Kína és Japán kérésére semleges bizottság szállott ki a mandsúriai viszonyok tanulmányozására: Lord *Lytton* vezetése alatt egy amerikai, egy német, egy francia és egy olasz delegátus. A bizottság egyhangú nyilatkozatot tett le a Népszövetség asztalára és ebben Japán eljárását *megbélyegezte.* Ezt a nyilatkozatot a Népszövetség egyhangúan *magáévá tette. A magyar megbízott is Kína mellett szavazott. A világítélet hatása alatt aztán Japán kilépett a Népszövetségből.*

Amerika és Japán viszonyáról kérdezzük a kínai diplomatát.

— Japán és Amerika között — mondja a népszövetségi megbízott — az Amerika tulajdonát képező Hawai és Filippi szigetek birtoklásáról van szó. És természetes, hogy az USA ellensúlyozni kénytelen Japán tengeri hatalmát a Csendes óceánon.

— Érinti-e Kínát *a japán árudömping?* — kérdezzük.

— *A lehető legsúlyosabban.*

— És hogyan tudja végrehajtani ipari terveit Japán?

— Japánban munkatörvény tulajdonképpen nincs. *Gyermekekkel is dolgoztatnak.* A nagy igénytelenség mellett, *hihetetlen alacsonyak a munkabérek.* Igy a népjólét sajgóan keskeny keresztmetszete mellett, óriási ipari fellendülést keltettek életre, — mondja V. Hoo-Si-Csai.

Megkérdezzük végül, hogy hány éves?

— 39 éves vagyok, — hangzik a válasz. Feleségem és két gyermekem most Nankingban tartózkodik. Hamarosan utánam jönnek Genfbe!

Végül átadja *gyászkeretes névjegyét.* A fekete keret a diplomata névegyén — *Mandsúriát gyászolja.*

— **Letartóztatták a 37.000 frankos zürichi csekkcsaló társát.** A főkapitányságon letartóztatták *Handl* Károly magántisztviselőt, aki minden valószínűség szerint összeköttetésben állott *Frank* Hermannal, a zürichi csekkcsalóval. *Franknál* egy zürichi bankban *37.000 svájci frankról szóló hamis aláírású csekket találtak.* A házkutatáskor *hamis útlevelek kerültek elő.* Frankot mingyárt letartóztatták. Az a feltevés, hogy *Handl* volt az, *aki hamis útlevelet juttatott Franknak.*

A MÚZEUM KÁVÉHÁZAT
átvettük, azt a régi szellemben tovább vezetjük.
VAJDA SÁNDOR és JOVICS JENŐ

Nagyságos asszony, hogy kerül a szobámba ?!...

Kérdezte felháborodva az az idősebb úr a St. Moritz-i Palace Hotelben, akinek szobájában

Jenny Jugo

tévedésből kényelembe helyezte magát. A fiatal, alig tizennyolcéves asszony ijedten kapkodta össze a ruháját és neglizsében szaladt végig a folyosón.

A megrettent asszonykát férje,

Paul Hörbiger

mentette ki a kellemetlen szituációból. A fiatal házaspár azonnal csomagolt és egy óra mulva elhagyta St. Moritzot. Az előkelő svájci üdülőhelyen még napokig mulattak

Jenny Jugo

pikáns kalandján és most a budapesti közönségnek is alkalma lesz végigkacagni a

Baktisasszony

kalandjait a

Kamara-Filmszínház

holnapi premierjén.

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Kedden a minisztériumban megkezdték a hivatalos borraváló-ankétot. Megegyeztek abban, hogy nem tudnak megegyezni.

A belvárosi kereskedők félnapra kölcsönkérik az idegeneket. Vásárlás és fizetés után hajlandók őket visszaengedni az idegenforgalmi szervezeteknek.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Az osztrákok közös gyüjtőtáborba teszik a kommunistákat és a nácikat.« »Így talán majd megkötik a különbékét.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon, ha rendszámot kapnak a kerékpárok, a számon kívül rend is lesz?«

A nap hőse: Dempsey, akit egy asszony megütött egy bokszversenyen. A híres bajnok végül is győzött a harcias hölggyel szemben — futóversenyben.

Nem lesz olcsóbb a taxi, miután a forgalom amúgy is harminc százalékkal csökkent. Úgylátszik, attól félnek, hogy az olcsóbbodástól még jobban csökkenne a forgalom.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Párizsban megtartották az első fül-szépségversenyt, még egy miniszter is megtekintette a résztvevőket.« »Bizonyára a fülügyminiszter.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **A szovjetkövet Gömbös miniszterelnöknél.** *Petrovszkij* Adolf, a Szocialista Szovjetköztársaságok Uniójának budapesti követe, hétfőn délután felkereste Gömbös Gyula miniszterelnököt, akivel egy óra hosszat tanácskozott a miniszterelnökségi palotában.

— **Wolff Károly harcias beszédet mondott a keresztény községi párt értekezletén.** A keresztény községi párt kedd este értekezletet tartott, amelyen váratlanul megjelent *Wolff* Károly is. Wolff Károly hosszú idő óta betegeskedik és annyira kikapcsolódott a politikai életből, hogy a fővárosi törvény tárgyalásain sem vett részt a képviselőházban. Párthívei rá akarták venni, hogy hosszabb szabadságra menjen külföldre, úgy látszik azonban, hogy *utazását elhalasztotta.* Párthívei nagy lelkesedéssel fogadták. *Csilléry* András kijelentette, hogy a keresztény tömegek mellette állnak. Wolff Károly harcias beszédet mondott. A keresztény egyházakat felszólította, hogy *fogjanak össze a bolsevizmus, a germanizmus és a turanizmus ellen és minden mozgalommal szemben, csak a nemzeti eszme az, amelynek lobogóját fennen hordják.* Nem arra büszkék, hogy sok templomot építettek Budapesten, hanem arra, hogy azokat meg is tudják tölteni tömegekkel. A városházi politikáról is hosszasan beszélt. Tévednek, — mondotta — akik azt hiszik, hogy a keresztény községi pártot félre lehet állítani. *Ez továbbra is ottmarad a városházán és vezető pozíciójából nem enged.* A fővárosnak mindössze tízmillió a deficitje, az államnak 250 millió. Az állam tehát nem beszélhet a főváros rossz gazdálkodásáról. Vannak, akik azt állítják, hogy megindult a harc a városházán. *A keresztény községi párt a harc elől sohasem tér ki, nem fél senkitől és tovább fog küzdeni.* Wolff Károly harcias beszéde nagy feltűnést keltett és azt hiszik, hogy meg is lesz a következménye a városi politikában.

— **14:3-ra győztünk a vízipólóban Hágában.** *Hágából* jelentik: A magyar vízipóló utánpótlás fiatal játékosainak gárdája kedden este a holland fővárosban mutatkozott be és a hágai válogatott vízipólózók ellen igen biztató játék után 14:3 (6:2) arányban győzött. Úszóverseny eredmények: 100 m gyorsúszás: 1. *Székely* András 1 p 01.1 mp, 2. *Mooi* 1 p 02 mp. 3×50 m vegyes staféta: 1. Magyarország 1 p 36.4 mp (idők: Mezei 36.4 mp, Nagy Károly 32.6 mp, Kánássy 27.4 mp), 2. RWC (Rotterdam) 1 p 38.8 mp. 5×50 m gyorsúszóstaféta: 1. Magyarország 2 p 22.6 mp (idők: Brandi 28.2 mp, Nagy Károly 29 mp, Kánássy 28.4 mp, Laki 28.4 mp és Székely 28.6 mp), 2. WIK I. csapata 2 p 26.6 mp.

= **Fej-, váll- és ágyékreumánál**, ischiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és zsábánál a természetes »Ferenc József« keserűvíz rendkívül hasznos háziszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

JAVITTASSA

szőnyegeit TURÁNINÁL II., Fő utca 80. Telefon: 51—5—79

Jacques Kayser

— **Jacques Kayser előadása a francia köztársaság politikai történetéről.** Jacques *Kayser* francia publicista kedden este a Magyar Külügyi Társaságban előadást tartott a francia köztársaság politikai történetéről. Kayser bevezető szavaiban vázolta a harmadik köztársaság történetét, majd főbb vonásaiban ismertette a köztársasági eszmék fejlődését és a politikai pártok kialakulását.

— **A Bethlen Gábor Szövetség jubileumi közgyűlése.** Az Országos Bethlen Gábor Szövetség kedden este a Deák téri evangélikus iskola dísztermében tartotta meg jubileumi közgyűlését. A rendkívüli közgyűlésen a protestáns társadalom számos kitűnősége vett részt. *Szabó* Imre református esperes magasan szárnyaló imája vezette be a jubiláris ülést. Ezután a szövetség országos elnöke, dr. *Tasnádi Nagy* András államtitkár mondott elnöki megnyitót, s magasztalta a tíz év előtti alapítók nevét, ismertette a szövetség célkitűzéseit, majd összefoglalta az elmult decenium eredményeit, s kifejezte reményét, hogy *sikerülni fog megteremteni a budapesti nagy protestáns társadalmi központot, a Bethlen Gábor-házat.* Miután dr. Tasnádi-Nagy elnök üdvözölte a díszes közönséget, bejelentette, hogy *a szövetség jubileuma alkalmából táviratban üdvözölte a kormányzót.* Ezután *Bánóczy* Béla főtitkár számolt be az Országos Bethlen Gábor Szövetség tízéves működéséről. Végül a főtitkár felolvasta a nagyszámmal érkező üdvözlő táviratokat és leveleket és alapszabálymódosító javaslatot tett. Ezután kiegészítették a tisztikart és a választmányt s a díszközgyűlés dr. *Tasnádi-Nagy* András zárószavaival véget ért.

— **Raffay püspök a német egyházi átalakulásról és a magyar evangélikus egyház feladatairól.** *Békéscsabáról* jelentik: Kedden nyilt meg Békéscsabán a *Magyarországi Evangélikus Lelkészek Egyesületének háromnapos tanácskozása. Raffay* Sándor püspök megnyitóbeszédében a mai csüggesztő időkről beszélt, amikor az erő meglankad és a hit ingadozik. Az ilyen időkben az evangélikus lelkészek helyzete különösen nyomasztó. Az alkalmazkodók megmosolyognak, a törtetők félretolnak bennünket, — mondotta a püspök — a hatalmasok mellőznek, az erősek lenéznek s a hitetlenek táborától ostromlottan komoly és szent hivatás igájával vállunkon, végezzük a lélekmentés nem mindig kedvesen fogadott munkáját. *A németországi egyházi viszonyokról* szólva, kijelentette a püspök, hogy hiszi, hogy *az újjászervezkedés tüze nem emésztő, hanem csak tisztító tűz,* amelyben acélos arannyá edződik a német nép evangéliumi szent hite. Nálunk az újjászervezésnek olyan méreteire, mint amilyenek a reformáció hazájában előttünk állanak, — mondotta — *senki sem gondol. De nálunk is szükség van az egyházi élet külső rendjének biztosítására és ezzel együtt módosítására is.* A megnyitóbeszéd után *Kemény* Lajos budapesti esperes az evangélikus istentisztelet új rendjét ismertette, *Kardos* Gyula balassagyarmati alesperes az egységes énekeskönyvről beszélt. Este a békéscsabai templomban istentisztelet volt, amelyen az oltári szolgálatot *Raffay* püspök végezte.

— **Van már sorsjegye?** Ha nincs, siessen venni vagy rendelni, mert az új osztálysorsjáték, szenzációs nyereményei, kiváló nyerési esélyei miatt nagy keresletnek örvendenek. A húzások szombaton, 14-én kezdődnek.

— **Minden út a Kossuth Lajos ucca 4-be vezet, ahol** Dörge Frigyes főárusítónál még egynéhány *egész és fél sorsjegyet* vehet. Telefon: 89—8—80.

— **Budapest Székesfőváros Elektromos Művei** figyelmezteti a májusi negyedben lakást változtató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztosítani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Művek Bejelentési osztályánál: *V., Honvéd ucca 22. sz. alatt.* A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerű, ha a fogyasztó az utolsó havi áramszámlái egyikét magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak írásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

— **Diplomáciai hír.** Louis de Vienne francia követ kedden reggel rövid szabadságra Párizsba utazott. Távolléte alatt a követség ügyeit báró E. de *Beauverger* követségi első titkár vezeti ügyvivői minőségben.

— **Gyügyei Nagy Zsiga hagyatékát régi műtermében állítja ki özvegye.** *Gyügyei Nagy* Zsiga festőművész hagyatéki kiállítása most zárult be a Műcsarnokban. Az özvegy most kapott egy csomó képet Franciaországból, ahol a festőművész munkái el voltak raktározva. Néhány nagyobbméretű képét sem tudta kiállítani a Műcsarnokban és most a művész egész hagyatékát bemutatja Wekerle Sándor ucca 22. szám alatti műtermében. Az új képek a kitűnő művészt eddig ismeretlen oldaláról mutatják be.

— **Halálozás.** A magyar lósport egyik kiváló szakértője halt meg hétfőn lovag *Hübner* Rezső személyében. Negyven év óta fáradhatatlan látogatója volt a magyar lóversenyeknek és egyidőben nagy versenyistállója is volt Mr. *Redgray* néven. Hübner Rezső közel egy év óta betegeskedett. Hatvannégyéves volt.

Vegyen vagy rendeljen osztálysorsjegyet

ITTNER

ÉS TÁRSA, Teréz körút 19. szám, m. kir. osztálysorsjáték főelárusítóknál. Telefon: 28-7-43. Sürgönycím: ITTNYER.

A sorsjegyek hivatalos ára: Egész 24 P Fél 12 P Negyed 6 P

Húzás szombaton, 14-én.

Hanner Anna

— **Megrendszabályozza a rendőrség a szerelmes természetű erőszakos dobuccai szobrászt.** A főkapitányságon szerdán hallgatják ki *Biesz* Elemér szobrászművészt, aki ellen, mint jelentettük, két nő, *Hanner* Anna és *Neukunft* Rózsa feljelentést tett, hogy erőszakoskodott velük, megverte őket és lakásán zárva tartotta a lányokat. Bieszt beidézték a rendőrségre, az idézésre nem jelent meg, most *elő fogják állítani,* hogy végre rendet teremtsenek a sok botrány középpontjába került dobuccai műteremben.

— **Kivégezték a gyilkos Sarret ügyvédet.** *Párizsból* jelentik: Az *Aix-en-Provence*-i fogház udvarán kedden hajnalban kivégezték *Sarret* ügyvédet, az utóbbi évek egyik legelvetemültebb tömeggyilkosát. Sarret számos ismerősét és rokonát életbiztosítások kötésére bírta rá, majd villájába csalta őket. Itt azután két cinkosa, a *Schmidt*-nővérek segítségével eltette láb alól az áldozatokat. *Kilenc gyilkossággal gyanúsították, de csak hármat lehetett határozottan rábizonyítani.* Két hónappal ezelőtt vált jogerőssé a halálos ítélet és azóta Sarret állandó rettegésben élt cellájában. Egyetlen éjszaka sem mert elaludni, mert attól félt, hogy hajnalban értejönnek és kivégzik. Kedden hajnali öt órakor kopogtak cellája. Hirtelen meglepően *nyugodt lett. Higgadtan követte az őröket a guillotinehoz.* Kivégzése előtt rövid beszédet mondott, hangoztatta ártatlanságát és arra kérte a bíróságot, hogy halála után perújítást folytasson le, hogy legalább gyermekei lelkében tisztán éljen az emléke.

— **Házasság.** Dr. *Horváth* István ügyvéd eljegyezte *Hasenfeld* Annust, dr. Hasenfeld Artúr egyetemi tanár és neje baranyavári Ullmann Sarolta leányát.

= **Pénteken, 13-án mit tegyünk?** Mindenkinek első útja a Török Bankházba vezessen, hogy osztálysorsjegyét megvehesse, mert a nyereményhúzás már 14-én, szombaton kezdődik.

= **Mindenki tudja,** hogy milyen nagyhatású, évszázadok óta használt gyógyszer az alkohol, a menthol és az aethyl-acetat. Ezek a legfontosabb hatóanyagai a valódi Diana-sósborszesznek is.

= **Szerencsés nyerő.** A Fórum Áruház aranyléggömb-akcióján az aranyrudas léggömb 20 fillérért Bősze Teréz magántisztviselőnő (Szilágyi ucca 1/b.) birtokába jutott. Az áruháztól kapott 50 pengős vásárlási utalványon ép nagyon aktuális ruházati cikkeket vásárolt be magának.

AZ IDŐ. *(Átmeneti és csak mérsékelt hőcsökkenés.)* Hazánkban a hétfői esőzések inkább csak az ország nyugati és északi részein adtak kisebb csapadékot. A hőmérséklet azonban az előző napihoz képest csökkent, amennyiben a nappali felmelegedés csak 17—18 fokig terjedt, sőt Budapesten, ahol az országban a leghűvösebb maradt az idő, a hőmérő legmagasabb állásakor csak 16 fokot mutatott. Általában az időjárás jobbára felhős volt, eső azonban a nap folyamán csak az ország nyugati és északi részein fordult elő elszórtan, mennyisége lényegtelen volt. Az időjárási helyzet Közép-Európában a hazánktól nyugatra eső területen rendkívül bonyolult. Két ciklon is kergeti egymást. Az egyik kedden reggel Németország felett tartózkodott és az esti órákban az Északi tenger felé síklott. Ez hozta meg nálunk a hétfői erős felmelegedést, de ugyancsak ez okozta nálunk a kedden már érezhető mérsékelt lehűlést is, amennyiben mögötte északi, frissebb levegőtömeg árasztotta el Németországot, ahol a nappali felmelegedés mindössze 6—7 fokig terjedt. Ez a hideg levegő szivárog át hazánk területére is. Ma ugyane ciklon mögött Spanyolország fölött jelentkezett az Azori szigetek felől egy másik erőteljes ciklon, amely viszont meleg levegőt visz Franciaországba és általában a Földközi tenger nyugati partvidékei felé. Nagyon valószínű, hogy ez a ciklon elnyomja majd az északi hűvösebb légáramlatokat és így hazánkban is rövidesen éreztetni fogja hatását. Valószínű, hogy egy-két napon belül a hőemelkedés újból kezdetét veszi. Egyébként az időjárás változóan felhősnek ígérkezik, legfeljebb ott, ahol az éjszaka derültebb marad az égbolt, lehetséges erősebb lehűlés, ami azonban a fagyponton túl nem igen fog terjedni. *Dr. Massány Ernő,* m. kir. főmeteorológus.

A Meteorológiai Intézet jelenti április 10-én este 10 órakor: Várható időjárás a következő 24 órára: Északnyugati—északi szél, változó felhőzet, helyenként eső vagy zivatar. A hőmérséklet csökken.

Pereljen VOGEL csillárt Vegyen

VI., Jókai u. 12. Mária Terézia tér 2 Tel.: 30-1-23